

VIOLENCE & ABUSE
STUDIES PLATFORM

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"

**With Its Security, Economic, Social,
Political and Cultural Dimensions**

PROCEEDINGS BOOK

**Editor: Dr. Alina Solnyshkina
Dr.Kaldygul Adilbekova**

**April 1-3, 2023
Paris, FRANCE**

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION
PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social,
Political and Cultural Dimensions**

**April 1-3, 2023
Paris, FRANCE**

PROCEEDINGS BOOK

Editors

**Dr. Alina Solnyshkina
Dr. Kaldygul Adilbekova**

All rights of this book belong to Liberty Academic Publishers- 2023.

**Without permission can't be duplicate or copied. Authors of
chapters are responsible both ethically and juridically.**

Liberty Academic Publishers- 2023 ©

issued: 13.04.2023

ISBN: 978-1-955094-48-1

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

SYMPOSIUM ID

TITLE OF SYMPOSIUM

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

DATE-PLACE

**April 1-3, 2023
Paris, FRANCE**

EDITORS

**Dr. Alina Solnyshkina
Dr. Kaldygul Adilbekova**

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process

PARTICIPANT COUNTRIES (11):

**Türkiye, Azerbaijan, India, Indonesia, Morocco, Albania, Turkish Republic
of Northern Cyprus, Romania, Georgia, , Indonesia, Ukraine**

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

ORGANIZING COMMITTEE

Assoc. Prof. Monica Garoiu- University of Tennessee-Chattanooga, USA
Prof. Dr. Tharwat M. EL-Sakran - American University of Sharja, India
Prof. Dr. German Kim - Director of the Institute for Asian Studies al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan
Prof. Dr. Morakeng Edward Kenneth Lebaka - University of Zululand, South Africa
Assoc. Prof. Dr. Elif Hatun Onal-Kilicbeyli - Adana Alparslan Turkes Science and Technology University
Dr. Umza Nadeem-University of Delhi | DU · Mata Sundri College for Women
Assoc. Prof. Dr. Ömer Gökhan ULUM - Mersin University, Turkey
Associate Professor Kamal Koochi - University of Tabriz
Assistant Professor Dr. Ghanshyam Barman - Uka Tarsadia University, India
Dr. Iosefina Blazsani-Batto - Romanian Language Institute, Bucharest
Dr. Alina Solnyshkina & Dr. Kaldygul Adilbekova-
Organization Heads

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Vladlena Lisenco - Comrat State University, Faculty of Law, Department of Public law, Republic of Moldova
Assoc. Prof. Monica Garoiu- University of Tennessee-Chattanooga, USA
Prof. Dr. Natalia Sciuchina- Comrat State University
Prof. Dr. K.S. Chandrasekar - Institute of Management in Kerala, India
Prof. Dr. Atul Kumar - Patil B-School, India
Prof. Dr. Abu Bakar Abdul Hami - PUTRA Business School, Universiti Putra Malaysia
Prof. Dr. Tharwat M. EL-Sakran - American University of Sharja, India
Prof. Dr. German Kim - Director of the Institute for Asian Studies al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan
Prof. Dr. Morakeng Edward Kenneth Lebaka - University of Zululand, South Africa
Associate Professor Kazimi Parviz Firudin oqlu - Baku State University
Assoc. Prof. Dr. Elif Hatun Onal-Kilicbeyli - Adana Alparslan Turkes Science and Technology University
Assoc. Prof. Dr. Ömer Gökhan ULUM - Mersin University, Turkey
Associate Professor Dr. Priti Tiwary - SGRR University, Dehradun
Associate Professor Yevheniia Horiunova - V.I. Vernadsky Taurida National University, Kyiv, Ukraine.
Associate Professor Kamal Koochi - University of Tabriz
Assoc. Prof. Dr. Hülya Berkmen - Yıldız Teknik University
Assoc. Prof. Dr. Merter Mert - Ankara Hacı Bayram Veli University
Asst. Prof. Dr. Ahmet Ali UGAN - Iğdir University
Assistant Professor Dr. Ghanshyam Barman - Uka Tarsadia University, India
Dr. Mahira Amirova - Azerbaijan Medical University
Dr. Iosefina Blazsani-Batto - Romanian Language Institute, Bucharest
Dr. Igor Korsun - Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Third International Symposium "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON With Its Security, Economic, Social, Political, and Cultural Dimensions" is an effective scientific platform for discussion of actual migration processes.

The social and cultural effects of migration, the impacts of the migration crisis on the economy, and relationships between the migration and welfare are important questions for scientists from all over the world.

Visual methods and scientific approaches, phenomenological analysis and metaphorical perception, and analysis of films and photos are represented at this conference.

Scholars from 15 countries analyzed actual problems of public administration and cooperation with international organizations in the sphere of governmental work with migrants.

Cultural and educational policy and historical memory plays important role in Migration scientific studies.

Effective tools concerning solutions to migration problems were discussed during panel sessions.

Articles and presentations about the Influence of COVID-19 on migration processes, historical contexts of migration, problems of employment and education, and economical issues had positive feedback during this Conference.

Thank everyone for your contribution! Your experience is valuable to us!

Thank the Organizational Committee of the Symposium for the wonderful opportunities!

Alina Solnyshkina, Head of the Symposium "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON With Its Security, Economic, Social, Political, and Cultural Dimensions" (2022-2023), candidate of sociological sciences, Ph.D., Associate Professor of the Chair of sociology, social work and public management and administration of Faculty of medical technologies of Diagnostics and Rehabilitation (Oles Honchar Dnipro National University)

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

PHOTO GALLERY

Attention
YOU ARE AT THE REGISTRATION DESK
In order to send you to your own hall, kindly add your hall's number in front of your name (See the example below).
Example: Hall-1, Paunescu Cosmin
Participants - More - Rename
Once you are transferred to your hall, kindly keep your Camera on. The whole session will be recorded.
Transfer to the halls will start at _____

Dikkat
ŞU AN BEKLEME ODASINDASINIZ
Sunum yapacağınız salona yönlendirebilmemiz için profil isminizin önüne örnekteki gibi salon numaranızı yazınız.
Örnek: Hall-1, Merve KIDIRYUZ
Katılımcılar - Daha Fazla - Yeniden Adlandır
Salona geçtikten sonra kameranızı açık tutunuz.
Oturum video kayıt altına alınacaktır.
Salonlara yönlendirme saat 10:00'da başlayacaktır

Geçmiş olsun Türkiye, destek çalışmalarımızla depremedelerin yanındayız...
İKSAD Institute will continue to make every possible effort to provide support in the recovery process

3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

SESSION 1	HALL-1,2,3,4	Paris Local Time: 11:00 – 13:30
-----------	--------------	------------------------------------

April 1-3, 2023 / Paris, FRANCE

iksadinstitute.org | iksadinstitute

İNSTITUTUL DE ECONOMIE
REPUBLICA ROMÂNIEI

Kayıt

Hall-1 moderator Irina Ana Drobot
Coordinator
Hall-1: Xhijola Abdisheha
Hall 1, Miranda Jankhoteli, Georgia
Hall-1: Murtaz Todadze, Georgia
Lailatul Maulida Azzahra, IAIN Kudus, Indonesia
salsla bela putri rizqi
Hall-1: Dhias Pramudita Kusuma Wardani
mahendra kumar savita
Adriana Denvishaj
Hall 1 Dominika Liszkowska
Yeni Ayu R, IAIN Kudus

Observer Hall-1
R
Tsaniyatul Dzuri...

Observer Hall-1
Reza Fitriana Rizkia, IAIN KUDUS
Tsaniyatul Dzuriyah, IAIN KUDUS

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON" With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Kayıt

Hall 1 Dominika Liszkowska ekranını görüntüleyorsunuz

Seçenekleri Görüntüle

Görüntüle

Hall 1 Dominika...

Hall 1 Dominika Liszkows...

Coordinator

Hall-1 moderator Irina...

Hall-1, Xhilloja Abdho...

Hall-1, Mirandja Jankho...

Hall-1, Murtaz Todatze...

Lallatul Maulida Jzzah...

CRISIS ON THE POLISH-BELARUSIAN BORDER (2021)

Başka bir ara odası seç

Sesi aç Videoyu Başlat

Katılımcılar 14

Sohbet

Ekran Paylaşımı

Kaydet

Ara Odalar

Reaksiyonlar

Uygulamalar

Beyaz Tahtalar

Odadan Çık

Kayıt

Görüntüle

S1 Hall 2, Zeynep Çağla Emi

Coordinator

Ozcan Ineci Hall 2

Gürcan POLAT

Ebru Mancı

Bayram AKÇA

Ayşe ÇIÇEK

Hall 2, Çeren Ağın Gözükol

M. Reğit SEVİNÇ

Metin MENEKSE

Observer-h2

Başka bir ara odası seç

Sesi aç Videoyu Başlat

Katılımcılar 11

Sohbet

Ekran Paylaşımı

Kaydet

Ara Odalar

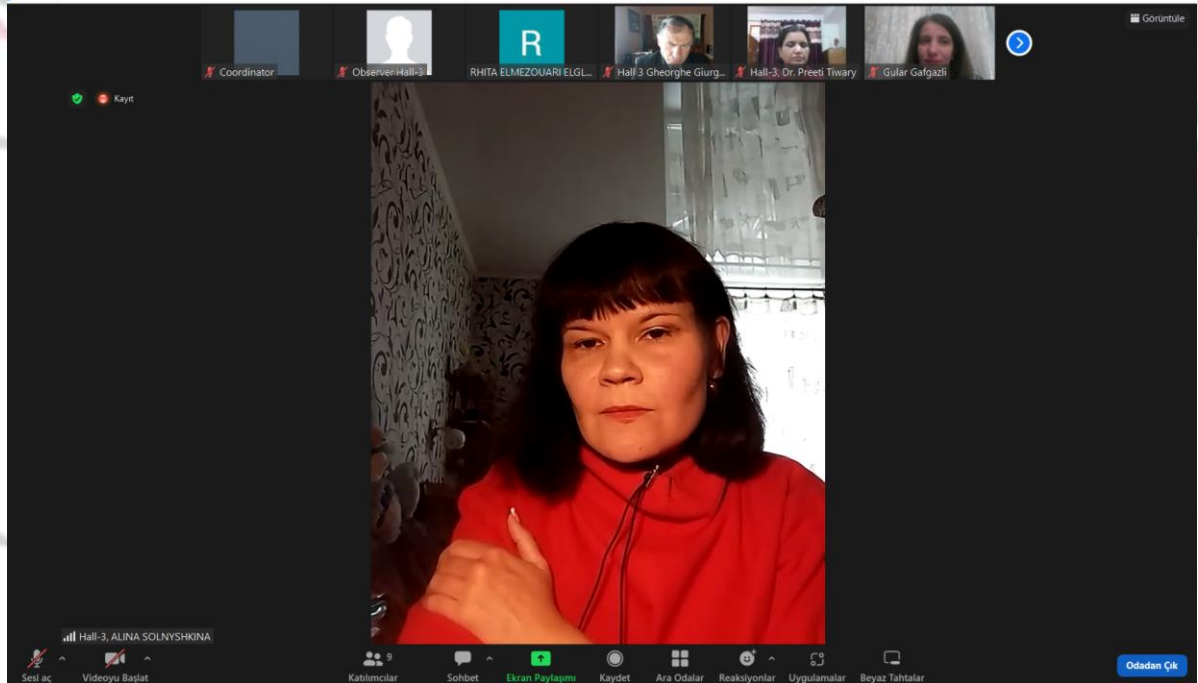
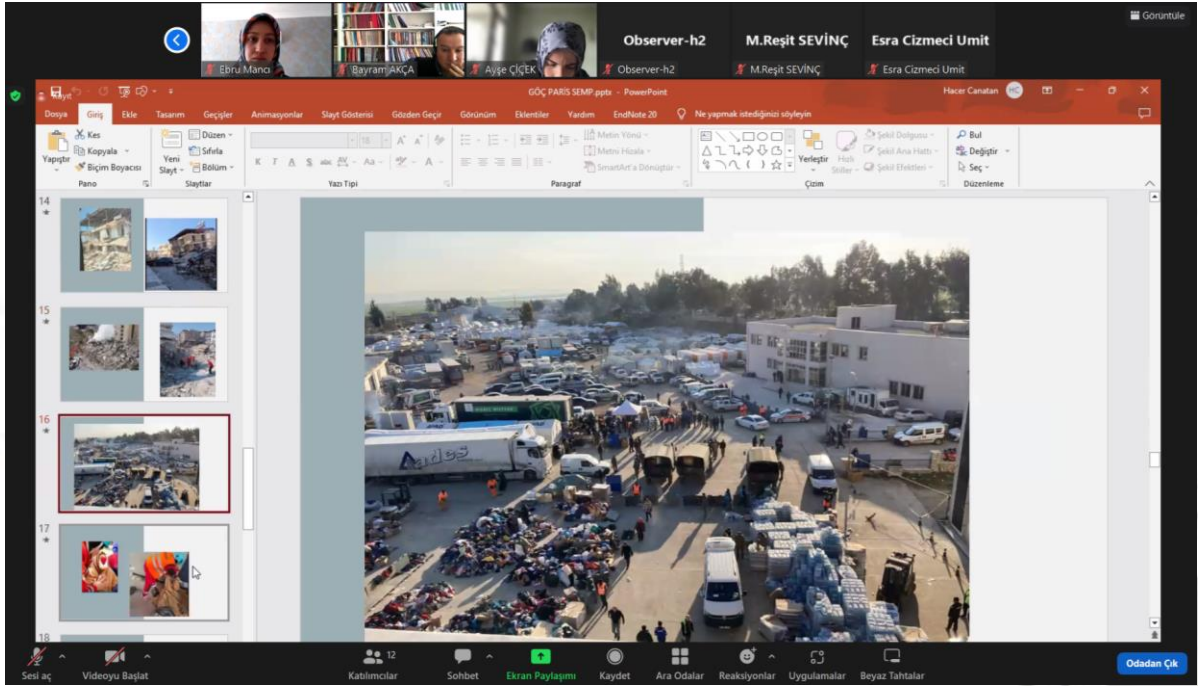
Reaksiyonlar

Uygulamalar

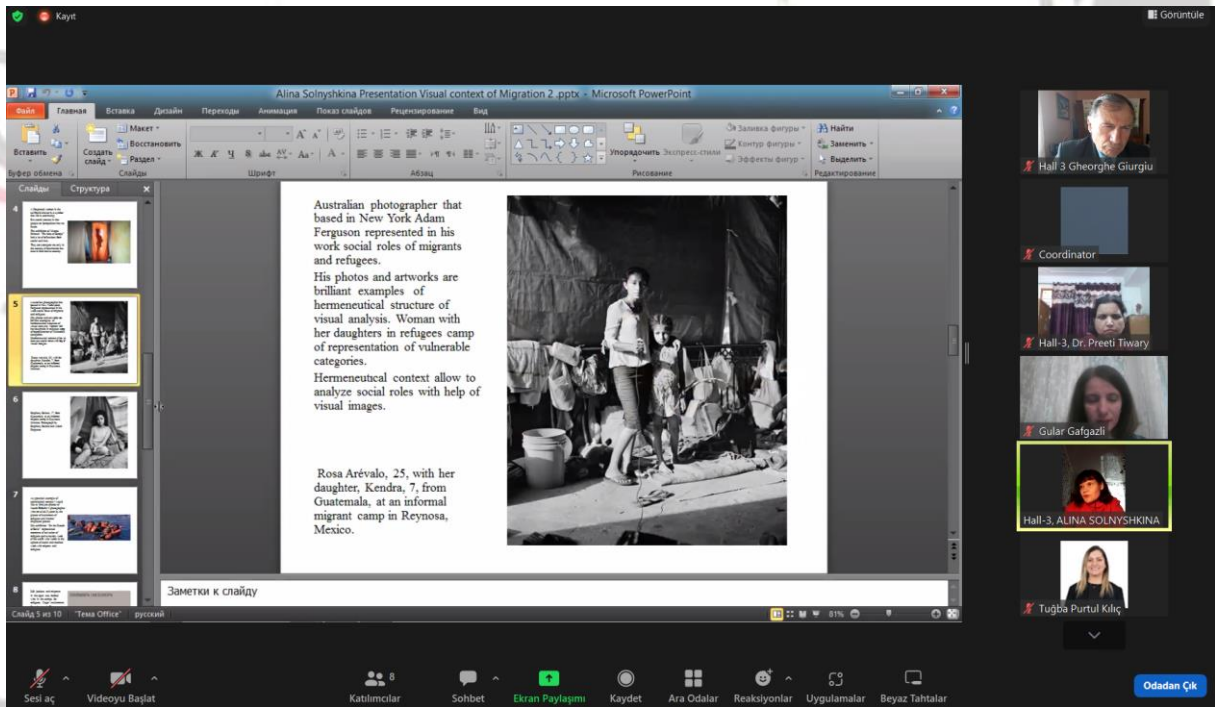
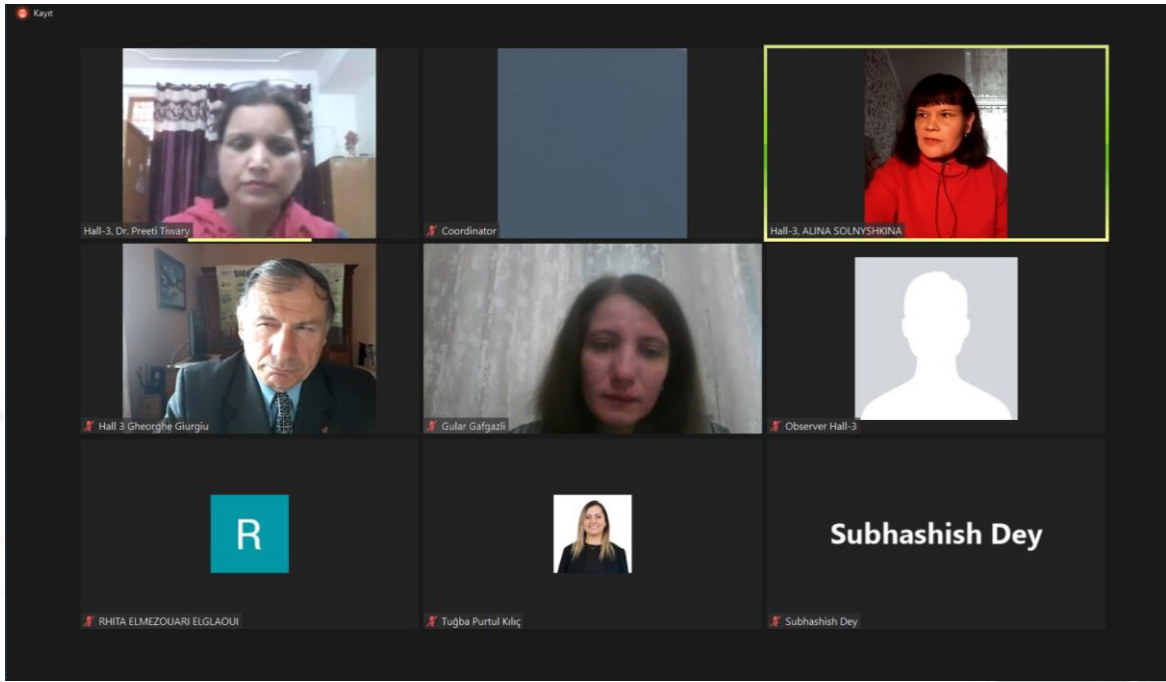
Beyaz Tahtalar

Odadan Çık

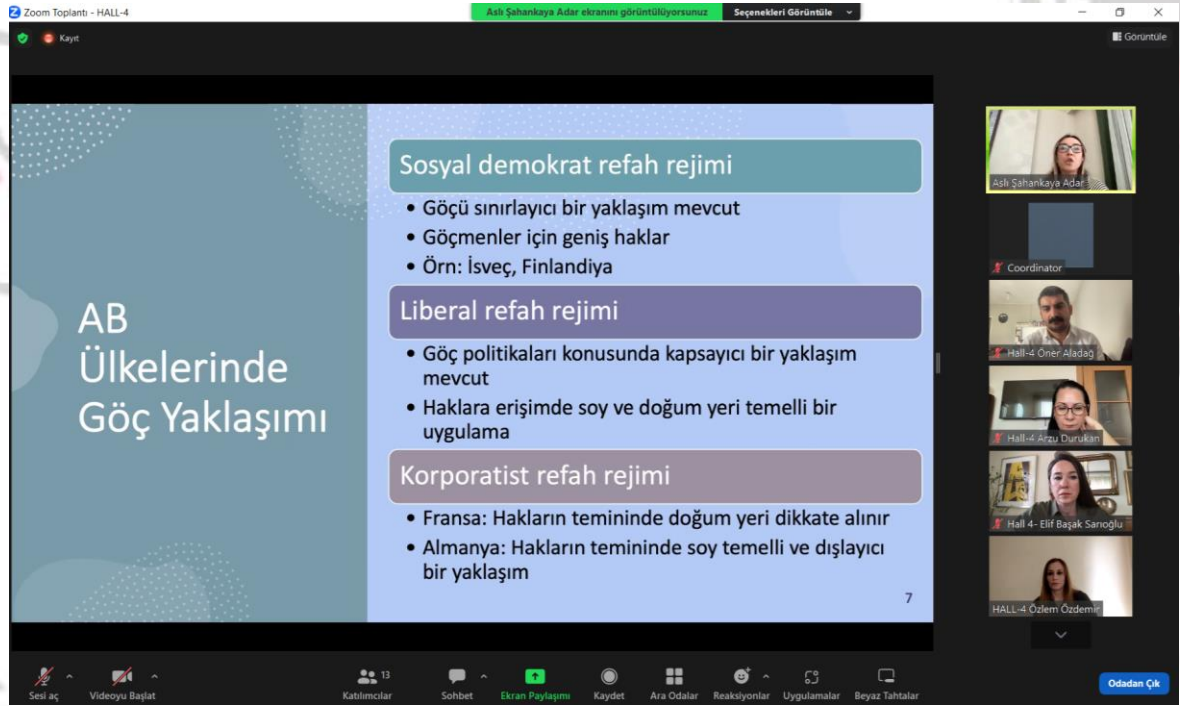
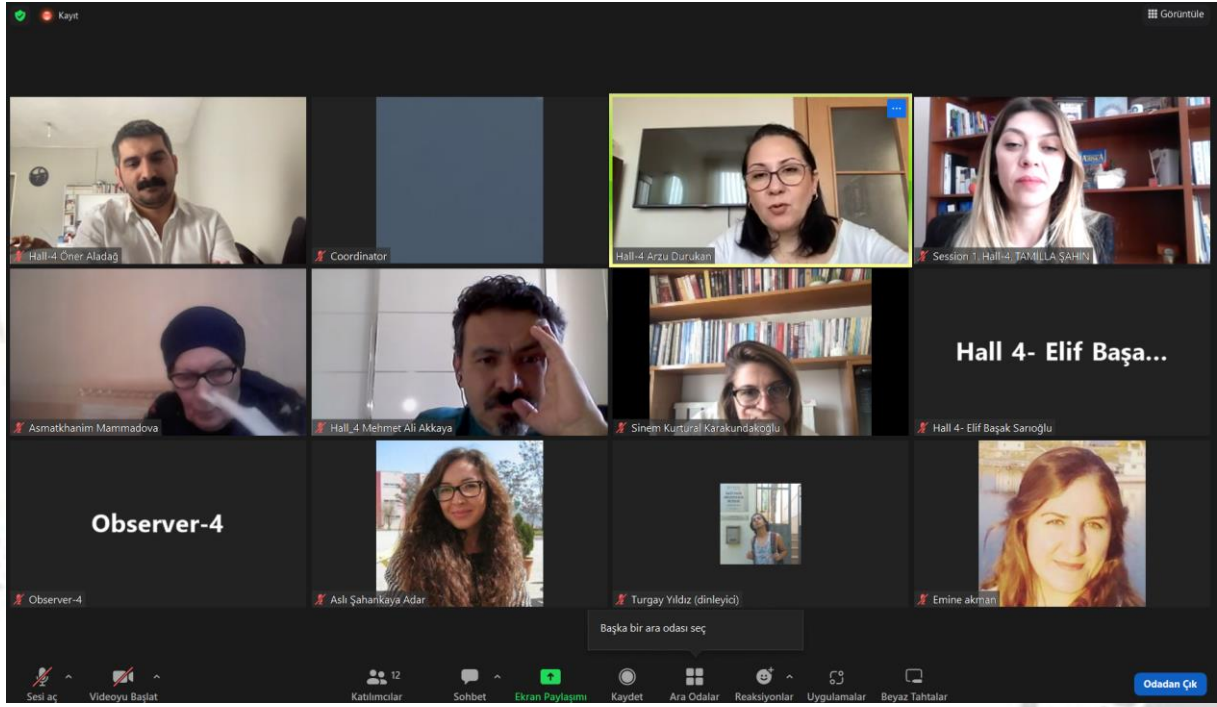
3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON" With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

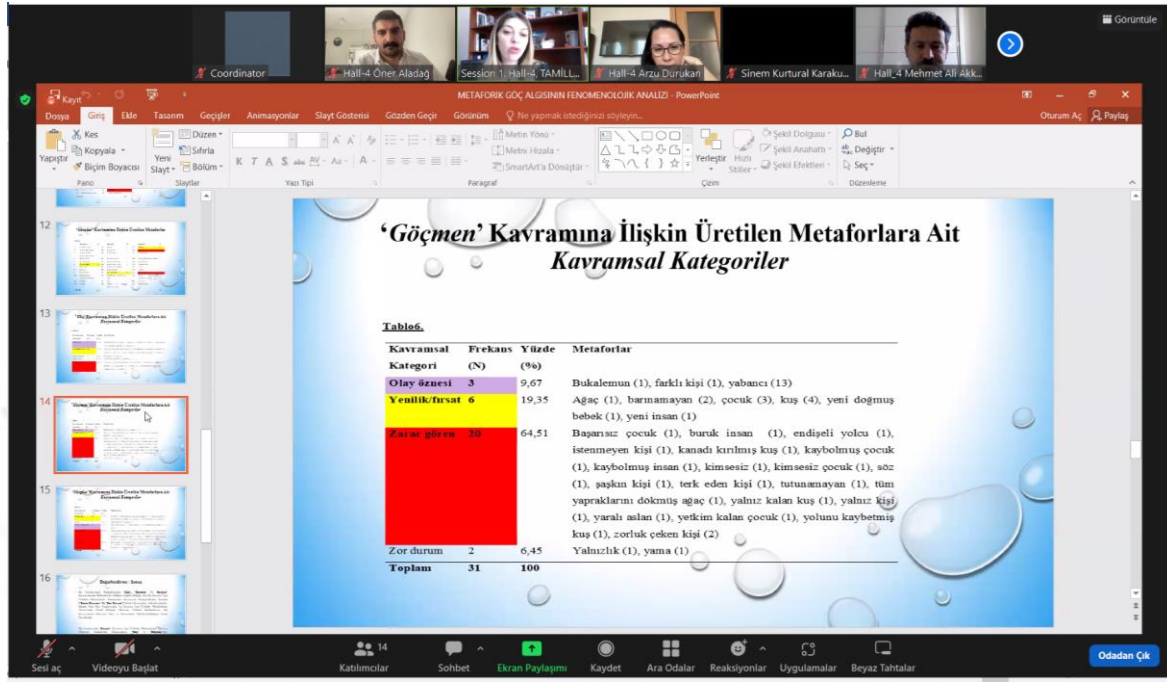
**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON" With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

'Göçmen' Kavramına İlişkin Üretilen Metaforlara Ait Kavramsal Kategoriler

Tablo6.

Kavramsal Kategori (N)	Frekans (%)	Metaforlar
Olay öznesi 3	9,67	Bukalemun (1), farklı kişi (1), yabancı (13)
Yenilik/fırsat 6	19,35	Ağac (1), barınmayan (2), çocuk (3), kuş (4), yeni doğmuş bebek (1), yeni insan (1)
Zor durum 21	64,51	Başarısız çocuk (1), buruk insan (1), endişeli yolcu (1), istenmeyen kişi (1), kanadı kırılmış kuş (1), kaybolmuş çocuk (1), kaybolmuş insan (1), kimsesiz (1), kimsesiz çocuk (1), söz (1), şaşkın kişi (1), terk eden kişi (1), tutunamayan (1), tüm yapıklarını dökmüş ağac (1), yalnız kalan kuş (1), yalnız kişi (1), yaralı insan (1), yetkim kalan çocuk (1), yolunu kaybetmiş kuş (1), zorluk çeken kişi (2)
Zor durum 2	6,45	Yalnızlık (1), yama (1)
Toplam 31	100	

VIOLENCE & ABUSE
STUDIES PLATFORM

This event dedicated to migrants, refugees and the victims of forced migration...

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM **"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"**

With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

April 1-3, 2023
Paris, FRANCE

SYMPOSIUM PROGRAM

Online (with Video Conference) Presentation

Meeting ID: 858 8991 8634

Passcode: 010101

Meeting ID: 858 8991 8634

Passcode: 010101

Join Zoom Meeting

<https://us02web.zoom.us/j/85889918634?pwd=RjFHalNZcDhCM2lRVVVRXZFAvenJvZz09>

PARTICIPANT COUNTRIES:

Ukraine, Poland, India, Romania, Morocco, Turkey, Azerbaijan, Turkish Republic of Northern Cyprus, Indonesia, Georgia, Albania

ÖNEMLİ, DİKKATLE OKUYUNUZ LÜTFEN / IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

Önemli, Dikkatle Okuyunuz Lütfen

- ✓ Kongremizde Yazın Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildirimler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- ✓ Online sunum yapabilmek için <https://zoom.us/join> sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- ✓ Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- ✓ Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- ✓ Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışıyor.
- ✓ Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden 15 dk öncesinde oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- ✓ Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- ✓ Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

Dikkat Edilmesi Gerekenler- TEKNİK BİLGİLER

- ✓ Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- ✓ Zoom'da ekran paylaşma özelliğine kullanabilmelisiniz.
- ✓ Kabul edilen bildiri sahiplerinin mail adreslerine Zoom uygulamasında oluşturduğumuz oturuma ait ID numarası gönderilecektir.
- ✓ Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir
- ✓ Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- ✓ To be able to attend a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID "Meeting ID or Personal Link Name" and solidify the session.
- ✓ The Zoom application is free and no need to create an account.
- ✓ The Zoom application can be used without registration.
- ✓ The application works on tablets, phones and PCs.
- ✓ The participant must be connected to the session 15 minutes before the presentation time.
- ✓ All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- ✓ Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- ✓ Make sure your computer has a microphone and is working.
- ✓ You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- ✓ Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- ✓ Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and HALL number,

exp. Hall-1, Awais Khan

Meeting ID: 858 8991 8634

Passcode: 010101

Session 1 / Hall-1**01.04.2023**Moderator: **Irina-Ana DROBOT**

Meeting ID: 858 8991 8634 / Passcode: 010101

*Paris Local Time: 11:00 – 13:30**Ankara Local Time: 12:00 – 14:30*

Title	Author(s)	Affiliation
<i>DETERMINANTS OF PRODUCTION, INTERNATIONAL TRADE PRICE INDEX (IHPI) AND THE RUPIAH EXCHANGE RATE ON INDONESIAN PALM OIL EXPORTS IN 2007-2021</i>	Lailatul MAULIDA AZZAHRA Tsaniyatul DZURIYAH Yeni AYU RAHATI	Institut Agama Islam Negeri Kudus, Kudus, Indonesian
<i>THE IMPACT OF DOMESTIC INVESTMENT, ECONOMIC GROWTH, OPEN UNEMPLOYMENT AND ZIS FUNDS ON POVERTY IN INDONESIA, 2008 – 2022</i>	Dhias Pramudita Kusuma Wardani Reza Fitriana Rizka Salsa Bela Putri Rizqi	Institute Agama Islam Negeri Kudus, Kudus, Indonesia
<i>MIGRATION OF DIVERSE ELITES FROM METROPOLITAN TO OUTBACK DURING THE PANDEMIC (COVID-19)</i>	Shailendra KUMAR DWIVEDI Mahendra KUMAR SAVITA	Naraina College of Eng. and Technology, Panki, Ratanpur Kanpur Naraina Vidyapeeth Engineering and Management Institute, Kanpur, UP, India
<i>INFLUENCE OF GLOBALIZATION ON THE PRIMARY HEALTHCARE SECTOR OF GEORGIA</i>	Murtazi TODADZE Miranda JANKHOTELI Simonishvili BESARION	Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia
<i>THE INFLUENCE OF ECONOMIC, POLITICAL AND HEALTH EVENTS ON DEMOGRAPHIC CHANGES. CASE STUDY ON EIGHT EU MEMBER STATES</i>	Mihaela-Georgiana Oprea Mihaela- Irma Vlădescu	National Institute of Economic Research "Costin C. Kirițescu "; School of Advanced Studies of the Romanian Academy (SCOSAAR), Bucharest, Romani
<i>POLITICIZATION AND SECURITIZATION OF THE MIGRATION ISSUE IN POLAND - THE EXAMPLE OF MIGRATION FROM THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA</i>	Dominika LISZKOWSKA	Koszalin University of Technology, Koszalin, Poland
<i>ADAPTATION TO ANOTHER COUNTRY IN "MOTHER COUNTRY" BY RICHARD BLANCO</i>	Irina-Ana DROBOT	Technical University of Civil Engineering, Bucharest, Romania
<i>MEDIATION PROCESS IN EDUCATION RELATED TO MIGRATION CONTEXT</i>	Xhiljola ABDIHOXHA Adriana DERVISHAJ	Barleti University, Tirana, Albania University of Tirana, Albania
<i>RESEARCH ACTIVITY OF A PHYSICIST AS A SCIENTIST: EMIGRATION FACTORS</i>	Xiaojing WEN Igor KORSUN	Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil Ukraine

All participants must join the conference 15 minutes before the session time.**Every presentation should last not longer than 10-12 minutes.****Kindly keep your cameras on till the end of the session.**

Session 1 / Hall-2**01.04.2023**Moderator: **Assoc. Prof. Dr. Metin MENEKŞE**

Meeting ID: 858 8991 8634 / Passcode: 010101

Paris Local Time: 11:00 – 13:30

Ankara Local Time: 12:00 – 14:30

Title	Author(s)	Affiliation
<i>POSTCOLONIAL FEMINISM: MIGRATION AND THIRD WORLD COUNTRY WOMEN</i>	Zeynep Çağla ERİN	Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye
<i>EMPLOYMENT AND LABOR PARTICIPATION OF SYRIAN WOMEN UNDER TEMPORARY PROTECTION USING THE MICRO CREDIT APPLICATION: THE CASE OF SANLIURFA</i>	Ebru MANCI Mehmet Reşit SEVİNÇ	Harran University, Sanliurfa, Turkey
<i>THE EFFECT OF SOCIAL MEDIA USE ON THE CULTURAL ADAPTATION OF FOREIGN STUDENTS</i>	Gürcan POLAT Esra CİZMECİ ÜMİT	Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye
<i>THE QUESTION OF BELONGING AND GENERATIONS IN THE TURKISH IMMIGRANT MEDIA IN GERMANY</i>	Ayşe ÇİÇEK	İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
<i>MIGRATION AND SOCIAL CHANGE: A STUDY ON THE IMPACT OF IMMIGRANTS SETTLED IN ANATOLIA ON SOCIAL, CULTURAL AND ECONOMIC LIFE</i>	Metin MENEKŞE	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Muğla/Türkiye
<i>THE ISSUE OF SETTLEMENT OF POPULATION EXCHANGES IN MUĞLA- MİLAS DISTRICT (1923-1930)</i>	Bayram AKÇA	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Muğla, Türkiye
<i>PEOPLE'S MIGRATION MOVEMENTS AFTER KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE AND SOLUTION SUGGESTIONS</i>	Hacer CANATAN	İstanbul Şişli Meslek Yüksek Okulu, İstanbul, Türkiye
<i>MIGRATION IN THE CINEMA: CAPERNAUM MOVIE CASE</i>	Ceren AĞIN GÖZÜKIZIL Senem TEZCAN	Mus Alparslan University, Muş, Türkiye. İstanbul Metropolitan Municipality İstanbul, Türkiye.
<i>GLOBALIZATION, MIGRATION, INTERNATIONAL GLOBAL MIGRATION</i>	Ozcan İNECİ	Near East University, CYPRUS/NICOSIA

All participants must join the conference 15 minutes before the session time.**Every presentation should last not longer than 10-12 minutes.****Kindly keep your cameras on till the end of the session.**

Session 1 / Hall-3**01.04.2023**Moderator: *Dr. Alina SOLNYSHKINA*

Meeting ID: 858 8991 8634 / Passcode: 010101

Paris Local Time: 11:00 – 13:30

Ankara Local Time: 12:00 – 14:30

Title	Author(s)	Affiliation
<i>THE IMPLICATIONS OF COVID 19 ON INTERNATIONAL MIGRATION: CASE OF EL KELAA SRAGHNA PROVINCE (MOROCCO)</i>	Rhita ELMEZOUARI ELGLAOUI	University Cadi Ayyad, MARRAKECH, MOROCCO.
<i>VISUAL METHODS AND THEIR ROLE IN THE REPRESENTATION OF SOCIAL PROBLEMS OF MIGRANTS AND REFUGEES</i>	Alina SOLNYSHKINA	Oles Honchar Dnipro National University
<i>MIGRATION GOVERNANCE IN INDIA</i>	Preeti TIWARY	Department Of Political Science School Of Humanities and Social Sciences S.G.R.R. University, Dehradun
<i>IMPACT, SOURCE AND CONTROL OF CARBON MONOXIDE EMISSION AT AMBIENT CONDITIONS: AN OVERVIEW</i>	Subhashish DEY	Department of Civil Engineering, Gudlavalleru Engineering College, Andhra Pradesh, India
<i>MIGRATION IN THE NATURAL ARENA AND ITS TOURISM VALUE</i>	Anar İBRAHIMOV	State Tourism Agency of the Republic of Azerbaijan
<i>MIGRATIONS IN AZERBAIJAN: PROBLEMS AND SOLUTIONS</i>	Gular GAFGAZLI	ANAS, Institute of Oriental Studies named after academician Z.M. Bunyadov, Baku, Azerbaijan
<i>THE CAUSAL IMPACTS OF HUMAN MIGRATION AND COVID-19</i>	Gheorghe GIURGIU Manole COJOCARU	Deniplant-Aide Sante Medical Center, Bucharest, Romania Titu Maiorescu University, Bucharest, Romania
<i>SOCIOECONOMIC INVESTIGATION OF IMMIGRANT AND REFUGEE PROFILE IN A TERRITORY: TR83 REGION IN TURKIYE</i>	Tuğba PURTUL KILIÇ	Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, Çorum, Türkiye
<i>MIGRATION AND COMMUNITY DEVELOPMEN</i>	Olga KUZMUK	Volyn National University named after Lesya Ukrainka Faculty of History, Ukraine

All participants must join the conference 15 minutes before the session time.**Every presentation should last not longer than 10-12 minutes.****Kindly keep your cameras on till the end of the session.**

Session 1 / Hall-4
01.04.2023**Moderator: Assist. Prof. Dr. Arzu DURUKAN****Meeting ID: 858 8991 8634 / Passcode: 010101****Paris Local Time: 11:00 – 13:30****Ankara Local Time: 12:00 – 14:30**

Title	Author(s)	Affiliation
<i>CROSSING MIGRATION ROUTES: "SWIMMERS"</i>	Özlem ÖZDEMİR Elif Başak SARIOĞLU	Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
<i>SOCIAL AND CULTURAL EFFECTS OF MIGRATION ON HUMAN SOCIETY COUNTRIES</i>	Sinem Kurtural KARAKUNDAKOGLU	Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Türkiye
<i>THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNATIONAL MIGRATION AND WELFARE: A COMPARATIVE ANALYSIS IN EU AND TURKEY</i>	Ash ŞAHANKAYA ADAR Betül URHAN ÇELİK	Beykent Üniversitesi Kocaeli Üniversitesi
<i>PHENOMENOLOGICAL ANALYSIS OF THE METAPHORIC PERCEPTION OF MIGRATION</i>	Tamilla ŞAHİN	Bursa Uludağ University, Bursa, Turkey.
<i>EVALUATION OF PUBLIC LIBRARY SERVICES BY IMMIGRANT USERS: THE CASE OF IZMIR BAYRAKLI</i>	Mehmet Ali AKKAYA	Izmir Katip Celebi University, Izmir, Turkey
<i>IDENTIFICATION OF MEALS TRANSPORTED WITH MEMORY AFTER MIGRATION</i>	Arzu DURUKAN	Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
<i>MIGRATIONS IN THE OTTOMAN- RUSSIAN WAR 1877-1878 (93 WAR): CAUCASIAN MIGRATIONS</i>	Öner ALADAĞ	İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
<i>THE NATIONALITY OF NIZAMI GANJAVI MUST NOT BE A SUBJECT OF DISPUTE!</i>	Asmetkhanim MAMMADOVA	Baku State University, Baku, Azerbaijan
<i>MIGRATION, SECURITY, BACKWARDNESS: TURKEY-IRAQ BORDER</i>	İlhan OĞUZ AKDEMİR Emine AKMAN	Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye

All participants must join the conference 15 minutes before the session time.**Every presentation should last not longer than 10-12 minutes.****Kindly keep your cameras on till the end of the session.**

CONTENT

SYMPOSIUM ID	I
SCIENTIFIC COMMITTEE	II
PHOTO GALLERY	III
PROGRAM	IV
CONTENT	V

AUTHOR	TITLE	NO
Rhita ELMEZOUARI ELGLAOUİ	TITLE: THE IMPLICATIONS OF COVID 19 ON INTERNATIONAL MIGRATION: CASE OF KELAA SRAGHNA PROVINCE (MOROCCO)	1
Özlem ÖZDEMİR Elif Başak SARIOĞLU	CROSSING MIGRATION ROUTES: “SWIMMERS”	7
Sinem KURTURAL KARAKUNDAKOGLU	SOCIAL AND CULTURAL EFFECTS OF MIGRATION ON HUMAN SOCIETY COUNTRIES	23
Ozcan İNECİ	GLOBALIZATION, MIGRATION, INTERNATIONAL GLOBAL MIGRATION	25
Aslı ŞAHANKAYA ADAR Betül URHAN	THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNATIONAL MIGRATION AND WELFARE: A COMPARATIVE ANALYSIS IN EU AND TURKEY	26
Alina SOLNYSHKINA	VISUAL METHODS AND THEIR ROLE IN THE REPRESENTATION OF SOCIAL PROBLEMS OF MIGRANTS AND REFUGEES	28
Tamilla ŞAHİN	PHENOMENOLOGICAL ANALYSIS OF THE METAPHORIC PERCEPTION OF MIGRATION. (A CONTEXT SPECIFIC RESEARCH ON MESKHETIAN TURKISH WOMEN LIVING IN TURKEY)	29
.Preeti TIWARY	GOVERNANCE OF MIGRATION IN INDIA	31
Mehmet Ali AKKAYA	THE PLACE AND IMPORTANCE OF MIGRATION IN SOCIAL MEMORY IN CITIES GROWING WITH MIGRATION: THE CASE OF BUCA MIGRATION AND	37

	POPULATION EXCHANGE MEMORIAL HOUSE	
Subhashish DEY	IMPACT, SOURCE AND CONTROL OF CARBON MONOXIDE EMISSION AT AMBIENT CONDITIONS: AN OVERVIEW	58
Arzu DURUKAN	IDENTIFICATION OF MEALS TRANSPORTED WITH MEMORY AFTER MIGRATION	59
Anar IBRAHIMOV	MIGRATION IN THE NATURAL ARENA AND ITS TOURISM VALUE	61
Öner ALADAĞ	MIGRATIONS IN THE OTTOMAN-RUSSIAN WAR 1877-1878 (93 WAR): CAUCASIAN MIGRATIONS	63
Gular GAFGAZLI	MIGRATIONS IN AZERBAIJAN: PROBLEMS AND SOLUTIONS	70
Tuğba PURTUL KILIÇ	SOCIOECONOMIC INVESTIGATION OF IMMIGRANT AND REFUGEE PROFILE IN A TERRITORY: TR83 REGION IN TURKIYE	71
Major Gheorghe GIURGIU Manole COJOCARU Zeynep Çağla ERİN	THE CAUSAL IMPACTS OF HUMAN MIGRATION AND COVID-19	74
Lailatul MAULİDA AZZAHRA Tsaniyatul DZURİYAH Yeni AYU RAHATİ	POSTCOLONIAL FEMINISM: MIGRATION AND THIRD WORLD COUNTRY WOMEN	75
Lailatul MAULİDA AZZAHRA Tsaniyatul DZURİYAH Yeni AYU RAHATİ	DETERMINANTS OF PRODUCTION, INTERNATIONAL TRADE PRICE INDEX (IHPI) AND THE RUPIAH EXCHANGE RATE ON INDONESIAN PALM OIL EXPORTS IN 2007-2021	90
Ebru MANCI Mehmet Reşit SEVİNÇ	EMPLOYMENT AND LABOR PARTICIPATION OF SYRIAN WOMEN UNDER TEMPORARY PROTECTION USING THE MICRO CREDIT APPLICATION: THE CASE OF SANLIURFA	107
Dhias Pramudita KUSUMA WARDANI Reza FITRIANA RIZKIA Salsa Bela PUTRI RIZQI	THE IMPACT OF DOMESTIC INVESTMENT, ECONOMIC GROWTH, OPEN UNEMPLOYMENT AND ZIS FUNDS ON POVERTY IN INDONESIA, 2008 – 2022	116
Gürcan POLAT Esra CİZMECİ ÜMİT	THE EFFECT OF SOCIAL MEDIA USE ON THE CULTURAL ADAPTATION OF FOREIGN STUDENTS	131
Shailendra KUMAR DWIVEDI Mahendra KUMAR SAVITA Ayşe ÇİÇEK	MIGRATION OF DIVERSE ELITES FROM METROPOLITAN TO OUTBACK DURING THE PANDEMIC (COVID-19)	133
	THE QUESTION OF BELONGING AND GENERATIONS IN THE TURKISH IMMIGRANT MEDIA IN GERMANY	134
Todadze MURTAZI Miranda JANKHOTELI Besarion SIMONISHVILI	INFLUENCE OF GLOBALIZATION ON THE PRIMARY HEALTHCARE SECTOR OF GEORGIA	153
Metin MENEKŞE	MIGRATION AND SOCIAL CHANGE:	158

	A STUDY ON THE IMPACT OF IMMIGRANTS SETTLED IN ANATOLIA ON SOCIAL, CULTURAL AND ECONOMIC LIFE	
Mihaela-Georgiana OPREA	THE INFLUENCE OF ECONOMIC, POLITICAL AND HEALTH EVENTS ON DEMOGRAPHIC CHANGES. CASE STUDY ON EIGHT EU MEMBER STATES	186
Bayram AKÇA	THE ISSUE OF SETTLEMENT OF POPULATION EXCHANGES IN MUĞLA-MILAS DISTRICT (1923-1930)	199
Domnika LISZKOWSKA	POLITICIZATION AND SECURITIZATION OF THE MIGRATION ISSUE IN POLAND – THE EXAMPLE OF MIGRATION FROM THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA	211
Hacer CANATAN	PEOPLE'S MIGRATION MOVEMENTS AFTER KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE AND SOLUTION SUGGESTIONS	212
Irina-Ana DROBOT	APTATION TO ANOTHER COUNTRY IN “MOTHER COUNTRY” BY RICHARD BLANCO	218
Ceren AĞIN GÖZÜKIZIL Senem TEZCAN	MIGRATION IN THE CINEMA: CAPERNAUM MOVIE CASE	226
Xhiljola ABDIHOXHA Adriana DERVISHAJ	“MEDIATION PROCESS IN EDUCATION RELATED TO MIGRATION CONTEXT”	236
Emine AKMAN İlhan Oğuz AKDEMİR	MIGRATION, SECURITY, BACKWARDNESS: TURKEY-IRAQ BORDER	246
Əsmətəxanım MƏMMƏDOVA	THE NATIONALITY OF NIZAMI GANJAVI MUST NOT BE A SUBJECT OF DISPUTE!	257
Xiaoqing WEN	RESEARCH ACTIVITY OF A PHYSICIST AS A SCIENTIST: EMIGRATION FACTORS	263

**TITLE: THE IMPLICATIONS OF COVID 19 ON INTERNATIONAL MIGRATION:
CASE OF KELAA SRAGHNA PROVINCE (MOROCCO)**

Rhita Elmezouari Elglaoui

¹ *University Cadi Ayyad, Faculty of lettres and Human, Geography, MARRAKECH, MOROCCO.*

¹ *ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9462-8821>*

ABSTRACT

The coronavirus pandemic has spread around the world, was accompanied by many measures taken by countries to blockade and curb the spread of the virus. Quarantine which obliges people to stay at home in order to limit their mobility, has had a significant impact on mobility and migration.

Quarantine has had significant repercussions on migrants, as the epidemic has affected their work and their remittances to support their families and relatives in their countries of origin, as well as psychological damage. Through this article, we will try to address the repercussions of COVID-19 on international migration in the territory of kelaa Sraghna.

Keywords: international migration - kelaa Sraghna province - Coronavirus- Remittances.

INTRODUCTION

The new Corona virus managed to control the countries of the world, as countries worked to restrict travel. These precautionary measures have had a negative impact on international migration.

The pandemic has had a negative impact on economic and social on the citizens of receiving States in general and on migrants in particular, they suffer from low incomes or loss of employment, especially those in an irregular situation, and work informally, and on their families in the country of origin through a decline in the value of the remittances on which they depend to meet their expenses, In addition, States closure of their borders to international migrants prevented them from joining their families in receiving states or for medical treatment and other problems or return to their home countries, the living conditions of migrants in the diaspora The migrants are vulnerable to COVID-19 because they often live and work in crowded conditions that do not allow social distancing.

The province of kelaa Sraghna is known for its strong involvement in international migration, especially towards the countries of Western Europe (Italy, Spain, France), which has known a dramatic spread of the coronavirus.

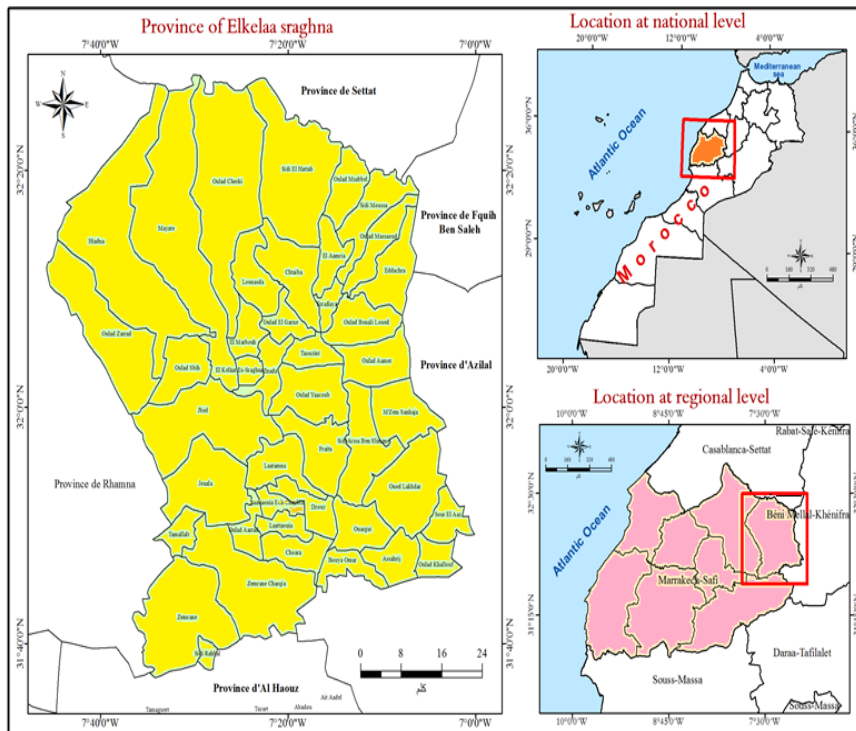
1- LOCALIZATION OF THE FIELD OF STUDY

Kelaa Sraghna belongs to the Marrakesh -Safi region, extends on area of 4200 square kilometres, comprising 39 villagers and 4 municipalities. (Sraghna, Al-Atawiya and Tamalat, Sidi Rahal).

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON" With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Generally speaking, Kelaa Sraghna is divided into two main terrain units: the Jubilat chain and the Plain Sraghna, (Map 1) its continental climate is dry with concrete continental effects. Successive years of drought have affected the Productivity of the agricultural sector, which occupies 70% of the 537,488 inhabitants according to the 2014 census Which made the sons of the territory to resort to the migration as an alternative to emerging from the unemployment and poverty crisis, believing in their improved status and that of their families.

Map 1: Location of Kelaa Sraghna province

Source: Morocco's administrative division for the year 2009, and the regional division for the year 2015

2- THE PROVINCE'S EPIDEMIOLOGICAL SITUATION:

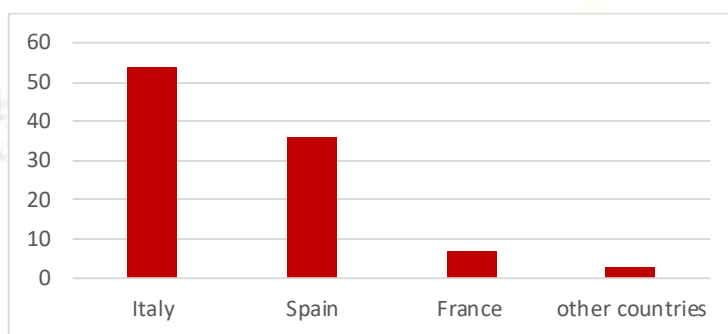
Kelaa Sraghna recorded three cases of the coronavirus, after announcing the first case on 4 April 2020 of a woman in her fifth decade from territorial collectivity oulad Arrad (Ibichat). On 24 April, it was confirmed that two brothers in their 20s who descended from the territorial collectivity of Sidi Issa Ben Suleiman's had been infected. They were confirmed injured after contacting a person from the city of Fez They left the hospital on May 3, thereby returning the province to zero cases.

Although migrants flocked to the territory, no one was found to have been Infected, although an elderly woman coming from Italy was suspected of being Infected with corona virus on 6 March.

3- TRENDS IN INTERNATIONAL MIGRATION IN THE TERRITORY OF KELAA SRAGHNA:

Europe is the first preferred destination for the migrants because of its material and moral potential Italy Represents 54% of all migrants, then Spain with 36% and France with 7%, while the rest of the other countries received only 3%, mainly the Netherlands, Belgium, Finland Spain is closest country in Europe to Morocco, which encourages migration to it, especially those who wish to migrate illegally (clandestinely) in addition to intensive migration to Italy because it does not prevent the employment of clandestine immigrants in some sectors. (Graph1)

Graph1: Distribution of migrants by receiving countries by percentage (%).

Source: Personal Field Research, 2018

Countries receiving migrants have been affected by the spread of the coronavirus, with Europe's first coronavirus case recorded in the French city of Bordeaux on January 24. Italy became the largest epicenter of the virus, with the first two cases confirmed on January 31, Rome, the northern Italy region of Lombardy. is the infection centre (Mantova, Cremona, Lodi, Bergamo, Berisha, Milan) With a large number of migrants from Kelaa Sragna. The coronavirus outbreak in Spain, thus ranked second to Italy in terms of the number of infections, on January 31, 2020, and confirmed the first COVID-19 case in La Gomera. On 28 February, Andalusia recorded its first case in the city of Almaryah, which has a large number of immigrants from kelaa sraghna. It was therefore necessary for these States to resort to quarantine and a general ban to limit the rapid spread of virus, which has negative repercussions on migrants and their relatives in their countries of origin

Table 1: Coronavirus epidemiological situation in France Italy Spain

Countries	Number of coronavirus infections	Number of healing	Number of deaths
France	182,942	65,199	28,432
Italy	230,158	141,981	32,877
Spain	282,480	196,958	26,837

Source: World metres, <https://www.worldometers.info/coronavirus/> last updated:(May 26, 2020, 11:59 GMT).

4- THE REPERCUSSIONS OF COVID-19 ON INTERNATIONAL MIGRANTS.

The quarantine and curfew decision is the most important decision that will limit the spread of the disease, most countries have imposed it either in general or in part to confront the epidemic:

- France's quarantine has been in place since March 17 and a state of emergency has been extended until July 24.

- Italy has also imposed a quarantine until May 3, 2020 to begin lifting lockdown restrictions since May 18.

- Spain has been under quarantine since April 14 after the state of emergency was decided to extend for the fifth time until June 6.

The quarantine affects all aspects of daily life and clearly affects the economic sector most affected by this decision. The economic crisis caused by the pandemic is profound and costly for migrants by losing work that will have a range of negative repercussions on them and their families in addition to facing the risk of infection and other problems.

4-1 Implications for remittances.

According to the World Bank, global remittances are expected to decline by about 20% in 2020 due to the economic crisis caused by COVID-19, and will be the largest decline in recent history. It will result in a decrease in the wages and employment rates of migrant workers, the group most vulnerable to job losses and wages in any economic crisis in the host country. North Africa's remittances are expected to decline by 19.6 per cent, after growth of 6.2% per 2019 and in 2021, remittances are expected to be around 1.6%.

Remittances contribute to improving the living conditions of migrants' families and alleviate destitution and need the field research conducted for 2018 shows that there are different transfers depending on each migrant's potential and type of work. The majority of remittances are between 1,000 and 2,500 Moroccan dirhams sometimes up to 5 000, most of which are temporary and linked to celebrations of religious, events, basic needs and health care.

The coronavirus pandemic has affected the economy of European countries with large numbers of migrants, especially in countries (Italy, Spain, France), where their work in the construction and trade sector was discontinued, with the exception of those working in the agricultural sector, this epidemic has reflected migrants' ability to transfer money to their families. According to some money transfer agencies, there is a 20% shortage of remittances, with a decrease in their value, ranging from 500 to 1000 Moroccan dirhams. It is no longer as regular as it was before the spread of the coronavirus.

International migrants also make in-kind transfers such as foodstuffs, which are essential support for their families' daily lives in their country of origin. According to Field Research (2018), migrants send goods weighing up to 50 kg whenever they have the opportunity, which are sent through migrants exercising a profession of transporting goods from the diaspora to the country of origin.

However, since the quarantine was imposed in Europe and Morocco, households in the country of origin have not received any assistance in kind, negatively affecting their Ramadan expenses. Prior to the coronavirus outbreak, a large proportion of migrants' in-kind and cash transfers were recorded during the month of Ramadan.

4-2 COVID-19 Repercussions on Irregular Migrants

After the European Union closed the doors on migration and began implementing the Schengen in 1995, clandestine migration became the primary provider of international migration, especially to Spain and Italy, where 39% of the migrants left Morocco illegally through clandestine migration.

Most of the respondents stated that clandestine immigration constituted their only opportunity to leave the Territory because of their inability to provide the funds that would enable them to obtain a visa and travel legally.

These illegal immigrants have been engaged in the labour market in various sectors such as sector of services (waitresses, waiters...). They also work in the construction and agriculture sector, as well as domestic and childcare assistance, and carers for the elderly.

their lives were not easy before the onset of the coronavirus due to their economic conditions and illegal situation. Like other vulnerable groups, the coronavirus crisis has hindered their daily lives. They have lost their work without compensation and engaged in the economic cycle without full rights that have and made them in very difficult situations, especially because they have not benefited from the subsidies provided by the receiving countries in the context of the Covid-19 crisis. Solidarity among migrants remains the only solution to mitigate the effects of the coronavirus on irregular migrants.

4-3 The repercussions of Covid-19 on migrants' work in diaspora.

Under the quarantine and outbreak of the pandemic, many migrants have been forced to close their shops. Others have lost their jobs in factories, but there are some migrants working despite the quarantine in some vital sectors such as the food industry.

a migrant woman from the city of Kelaa Sraghna living in Lombardy the epicentre of the virus, she said that despite the safety measures taken, they live in fear of contracting the virus, especially since 5 workers from the same factory where she works have contracted the virus. If she does not work, she will lose her work and have obligations such as rent, requirements daily life and her family's requirements in the country of origin.

Migrant from the city of Kelaa Sraghna live in Rome he possess a travel agency who said that if the crisis extended for 6 months, he would declare bankruptcy; And if the borders open he will have to return to Morocco with his family until the crisis is completely over, another young migrant descended from Attaouia working in farming lands in southern Spain (Murcia) who said they live in difficult circumstances and growing fears of contracting the virus and losing their work.

In the French city of Marseille, woman from the Amiriyah has 57-year-old, and she works as a hospital cleaner lived through difficult days in the second week of April due to a lack of preventive means such as a isolation suit.

Thus, the loss of migrants' work has serious negative effects on the migrant himself and on his family in their home country.

4-4 COVID-19 Repercussions on Migrant's Psychology and Family

according to a migrant in Italy's Turin the majority of migrants work and live in overcrowded conditions that do not allow social distancing, where a two-room apartment is rented with 7 people staying in it in masse, making them highly vulnerable to corona virus infection.

Besides the health problems caused by the coronavirus, there are problems associated with psychological health, as a group of migrants, especially migrant women, suffer from the psychological repercussions of Covid-19 because of their fear of the risk of infection, it is the main cause of concern, sleep disorders, as well as fear of losing a family member and of dying and being buried on immigration land due to the prohibition of deporting the bodies of the dead to their country of origin. Seeing the funeral parade introduced some into psychiatric illnesses such as severe depression, besides bored within the houses due to their small size area.

Border closures and travel bans, some migrants found themselves stranded and unable to join the rest of their families in their country of origin or return to the land of diaspora, resulting in family diaspora, psychological suffering and a very difficult life.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Consequently, these measures have also impeded access to health services in receiving States, especially for persons suffering from chronic diseases that require continuous surveillance, this is what a woman from Brescia said during a visit to her family in March.

In general, migrants live with anxiety, loneliness alienation fear and distressed, whether stuck in Morocco or home to the diaspora, because the quarantine period is more than 7 weeks in Western European countries and Morocco.

CONCLUSION

The spread of the coronavirus pandemic in the world has negatively affected a range of sectors. Borders, ports and airports had been closed, and States' economies had been paralysed and migrants and indigenous citizens had been affected. As in the case of migrants belonging to Kelaâ Sraghna, a number of them have lost their jobs, especially those working without employment contracts and irregular migrants.

Bibliography

1. MOHAMED ELAKLAA and RHITA ELMEZOUARI ELGLAOUI, Monography of Kelaâ Sraghna 2018 <http://www.cp-ekds.ma>.
2. MOHAMED ELAKLAA, RHITA ELMEZOUARI ELGLAOUI and Meryem Mhijir, International Migrant and Tourism Investment in Marrakesh - safi Kingdom of Morocco: case of Kelaâ Sraghna , Vol 6, Issue1, 2019 International Journal of Planning, Urbain and Sustainable Developpement, ISSN 23119004 ·P :92-10.
3. RHITA ELMEZOUARI ELGLAOUI MARWANE EL HALAISSI, international migration and its implications for local development: socio-economic perspective, case of el Kelaâ Sraghna province (Morocco), p 255, international symposium "global migration phenomenon" with its security, economic, social, political and cultural dimensions october 8, 2021 Ankara, Turkey ISBN - 978-625-7464-27-7.

GÖÇ ROTALARINI AŞMAK: "SWIMMERS"
CROSSING MIGRATION ROUTES: "SWIMMERS"

Özlem ÖZDEMİR¹

¹Fenerbahçe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık, İstanbul, Türkiye

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3144-4651>

Elif Başak SARIOĞLU²

²Fenerbahçe Üniversite, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık, İstanbul, Türkiye

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5558-6596>

ÖZET

Tarih boyunca insanlar çeşitli nedenlerden dolayı daha güvende olacaklarını düşündükleri yerlere, bölgelere hatta kıtalara hareket etmiş ve orada yeni bir yaşama başlamıştır. Göç veren, transit ve göç alan ülkelerin tamamını etkileyen artan insan hareketliliği, terör, sınır güvenliği, insan ticareti, insan kaçakçılığı gibi bir takım güvenlik sorunlarının da daha derin bir şekilde tartışılmasını gündeme taşımıştır. Sınırları aşan düzensiz göç ile birlikte artış gösteren insan hareketliliğinin özellikle de Suriye'de yaşanan olaylardan sonra uluslararası boyutta kontrol altına alınması günümüzde en önemli gündem maddesi haline gelmiştir. Arap Baharı 2010 yılında Tunus'ta başlamış ardından Mısır, Libya, Yemen ve Suriye gibi pek çok ülkeyi etkisi altına almıştır. Mitingler ve protestolar ile başlayan Arap Baharı, halk ayaklanmaları ve silahlı çatışmalar ile devam etmiştir. Suriye'de halen iç savaş olarak etkisini sürdürmektedir. Suriye'deki olaylar, diğer Ortadoğu ülkelerinde olduğu gibi baskıcı rejimlere karşı bir başkaldırı olarak başlamıştır. Halkın otoriter rejimlere karşı özgürlük talepleri sert müdahaleler ile karşılık bulmuş ve 11 yıldır süren bir insanlık dramına dönüşmüştür. Suriye'deki iç savaş henüz yeni patlak vermişken, 2011'de küçük gruplar ülke içindeki çatışmalardan kaçmaya başlamıştır. Bu gruplardan ilki, Nisan 2011'de Türkiye sınırına gelmiştir. O günden bu yana Suriyeli geçici koruma altındakilerin sayısı milyonları bulmuştur. Dolayısıyla tüm dünyayı etkileyen bu durumun akademik çalışmalara, haberlere ve sinemaya da konu olması kaçınılmaz bir durumdur. Bu bağlamda çalışmanın konusunu oluşturan Sally El Hosain'in hem yönettiği hem de Jack Thorne ile beraber senaryosunu kaleme aldığı Swimmers (2022) filmi, savaşın patlak verdiği Suriye'de yaşayan bir ailenin sınır aşan dramını ele almaktadır. 2011 yılında Suriye'nin Şam şehrinin dışında bir banliyöde kalabalık bir havuz sahnesi ile başlayan film, henüz bombaların patlamadığı, güneşin parladığı ülkede birbirleriyle suda şakalaşan iki kız kardeşin görüntüleriyle devam etmektedir. Filmde savaşın toplum üzerindeki izleri, mülteci olmaktan başka şansı kalmadığına inanan iki genç kız kardeş üzerinden gözler önüne serilmektedir. Swimmers'da, Suriyeli Yusra Mardini ve kızkardeşi Sarah Mardini'nin, Avrupa'ya geçişler için kullanılan çok eski bir göç rotası olan Doğu Akdeniz Rotası'nda su alan ve batmak üzere olan bir bottan atlayarak on sekiz mültecinin hayatını kurtarmalarının hikayesi anlatılmaktadır. Doğu Akdeniz Rotası, daha çok Türkiye üzerinden Yunanistan'a deniz göçünü içermektedir. Yaklaşık bir milyon mültecinin bu rota üzerinden Akdeniz'i geçerek Avrupa'ya

geçmeye çalıştığı ana deniz yoludur. Swimmers, mültecilerin Ege Denizi'nde hayatta kalma mücadeleleri canlı bir şekilde tasvir edilmektedir. Filmin bir diğer önemli kurgusu, Yusra'nın yüzme kariyeridir. Yusra'nın Mülteci Olimpiyat Takımının bir üyesi olarak Rio Olimpiyatlarına katılması ve başarılı olması filmin son sahnelerinde seyirciye aktarılmaktadır. Swimmers (Yüzücüler), 2016 yılında kendileri gibi mültecilere yardım etmek için gönüllü çabaların bir parçası olarak Midilli'ye dönen Yusra'nın kız kardeşi Sarah'nın tutuklandığını ve hüküm giymesi halinde potansiyel olarak uzun vadeli hapis cezalarıyla karşı karşıya kalabileceğini bildiren bir not ile sona ermektedir. İki kız kardeşin, mülteci olarak Suriye'den Almanya'ya uzanan yolculukları, bu yolculukta yaşanan yürek burkan hikayeler, farklı karelerde akışa dahil olan diğer mültecilerin deneyimleri ve göç yolculuğunda karşılaşılan göçmen kaçakçıları, izleyicilere düzensiz göçün mülteciler tarafını tüm gerçekliğiyle sunmayı amaçlamaktadır. Film göstergebilim yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmada film, düzensiz göçün taşıdığı potansiyel tehlikeler, mültecilerin hikayeleri, göçmen kaçakçılığı, insani güvenlik açılarından ele alınmıştır. Ayrıca çalışmada düzensiz göçün özellikle kadınlar ve çocuklar gibi dezavantajlı gruplar üzerindeki etkisinin çok daha ağır olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Düzensiz Göç, Suriye, Almanya, Doğu Akdeniz Rotası, Göçmen Kaçakçılığı, İnsani Güvenlik

Throughout history, people have moved to places, regions, and continents, where they think it will be safer for various reasons, and they have started a new life here. Increased human mobility, terrorism, border security, human trafficking, and human trafficking, which affect all countries receiving migration, transit and migration, have brought up a deeper discussion of security issues. Controlling increased human mobility with cross-border irregular migration, especially after the events in Syria, has become the most important agenda item of today. The Arab Spring, which started in Tunisia in 2010, followed by Egypt, Libya, Yemen, It affected many countries such as Syria. The Arab Spring, which started with rallies and protests, continued with popular uprisings and armed conflicts. It still continues its effect as a civil war in Syria. Events in Syria started as a revolt against oppressive regimes, as in other Middle Eastern countries. The people's demands for freedom against authoritarian regimes have been met with harsh interventions and turned into a human drama that has been going on for 11 years. While the civil war in Syria had just erupted, in 2011 small groups began to flee the conflicts within the country. The first of these groups came to the border of Turkey in April 2011. Since then, the number of Syrians under temporary protection has reached millions. Therefore, it is inevitable that this situation, which affects the whole world, will be the subject of academic studies, news and cinema. In this context, Sally El Hosain's film Swimmers (2022), which is both directed and written by Jack Thorne, which is the subject of the study, deals with the cross-border drama of a family living in Syria, where the war broke out. The film, which started with a crowded pool scene in a suburb outside Damascus in Syria in 2011, continues with the images of two sisters joking with each other in the water in the country where the bombs have not yet exploded and the sun is shining. Swimmers concludes with a note that Yusra's sister Sarah, who returned to Lesbos in 2016 as part of a volunteer effort to help refugees like them, has been arrested and could potentially face long-term prison sentences if convicted. In the film, the effects of the war on society are revealed through two young sisters who believe that they have no choice but to become refugees. The film tells the story of the Syrian Yusra Mardini and her sister Sarah Mardini, who saved the lives of eighteen refugees by jumping from a boat that was about to sink on the Eastern Mediterranean Route, an ancient migration route used for crossings to Europe. The Eastern Mediterranean Route includes sea migration to Greece, mostly via Turkey. It is the main sea route through which approximately one million refugees try to cross the Mediterranean to Europe via this route. The film vividly depicts the refugees' struggle to

survive in the Aegean Sea. Another important plot of the film is Yusra's swimming career. The film ends with Yusra's participation in the Rio Olympics as a member of the Refugee Olympic Team and her success. The journey of the two sisters from Syria to Germany as refugees, the heart-wrenching stories of this journey, the experiences of other refugees involved in the flow in different frames, and the migrant smugglers encountered during the migration journey aims to present the refugees side of irregular migration to the audience in all its reality. The film was analyzed by semiotic method. In the study, the film is discussed in terms of the potential dangers of irregular migration, the stories of refugees, migrant smuggling, and human security. In addition, the study revealed that the impact of irregular migration on disadvantaged groups such as women and children is much more severe.

Keywords: Irregular Migration, Syria, Germany, Eastern Mediterranean Route, Migrant Smuggling, Human Security

Giriş

Yüzyıllardır, savaş, çatışma, işsizlik, iklim krizi, kıtlık ve şiddetten dolayı insanlar dalgalar halinde ülkelerini terk etmek zorunda kalmışlardır. Dolayısıyla, uluslararası bir sorun olan göç konusunun mülteci, göçmen, karma göç, sığınmacı, geçici koruma, uluslararası koruma, şartlı mülteci gibi kavramların uluslararası literatür ve ulusal mevzuatta bulunan tanımlarının farklı boyutları ve açıları bulunmaktadır¹. Uluslararası boyutta Batı Afrika Rotası, Batı Akdeniz Rotası, Orta Akdeniz Rotası, Doğu Akdeniz Rotası, Batı Balkan Rotası, Doğu Sınırları Rotası, Güney-Güney Rotası, Latin Amerika Rotası gibi ana göç rotalarının yanında, ara göç rotalarına da her geçen gün yenisi eklenmektedir.

Dünya gündeminin de önemli bir konusu olan uluslararası göç, filmlerin de konusu olmaya başlamıştır. Afrika'dan Avrupa'ya, Ortadoğu'dan Avrupa'ya, Latin Amerika'dan Kuzey Amerika'ya, Uzakdoğudan Avustralya'ya düzensiz göçü konu alan filmler; göçün nedenleri, göç süreci, göçmen kaçakçılığı, sığındıkları ülkelerde göçmenlere karşı olan önyargı, göç ettikleri ülkelerde yaşadıkları sıkıntılar, güvenlik, sınır ihlali ya da insani güvenlik gibi temaları vurgulayarak göçmen yaşamlarının farklı boyutlarına odaklanmışlardır.

Çalışmada, gerçek bir hayat hikayesinden esinlenerek yapılan, 2022 yılında gösterime giren, Sally El Hosain'in hem yönettiği hem de Jack Thorne ile beraber senaryosunu kaleme aldığı Swimmers filmi, düzensiz göçün taşıdığı potansiyel tehlikeler, mültecilerin hikayeleri, göçmen kaçakçılığı ve insani güvenlik perspektifinden göstergebilim açısından ele alınıp incelenmiştir.

Film birkaç açıdan çalışma için önemli bilgiler sunmaktadır. İlki, savaş ve savaşın getirdiği yerinden edilme ve zorunlu göçü neden sonuç bağlamında ele alması, ikincisi, sıradan bir hayat yaşanırken mülteci olabileceği gerçeği, üçüncüsü, Ege Denizi'nde düzensiz göçmenlerin verdiği mücadeleye yer vermesi, dördüncüsü, göç alan ülkede mültecilerin yaşadığı sıkıntıları

¹ Bülent Baykal, Özer Şenol, Zafer Kocael, Cem Yalçın, Ergin Yılmaz, F.Gözde Ekinci, Necati Karaoğlu, Mustafa Ali Acar (2022).Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Eğitim El Kitabı, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı.

ortaya çıkarması, beşincisi, gerçek bir yaşam öyküsünü aktarmasıdır. Bu çalışmada bahsi geçen önemli noktalar film analizi ile yorumlanmıştır.

Uluslararası Göç ve Avrupa'ya Uzanan Göç Rotaları

İnsanlar gönüllü ya da zorunlu olmak üzere çeşitli nedenlerle ülke içinde başka bir yere ya da ülke dışına göç etmektedirler. Göç, “bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmesidir. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mültecilerin, yerinden edilmiş kişilerin, ekonomik göçmenlerin, aile birleşimi gibi farklı amaçlarla hareket eden kişilerin göçü de dâhildir”².

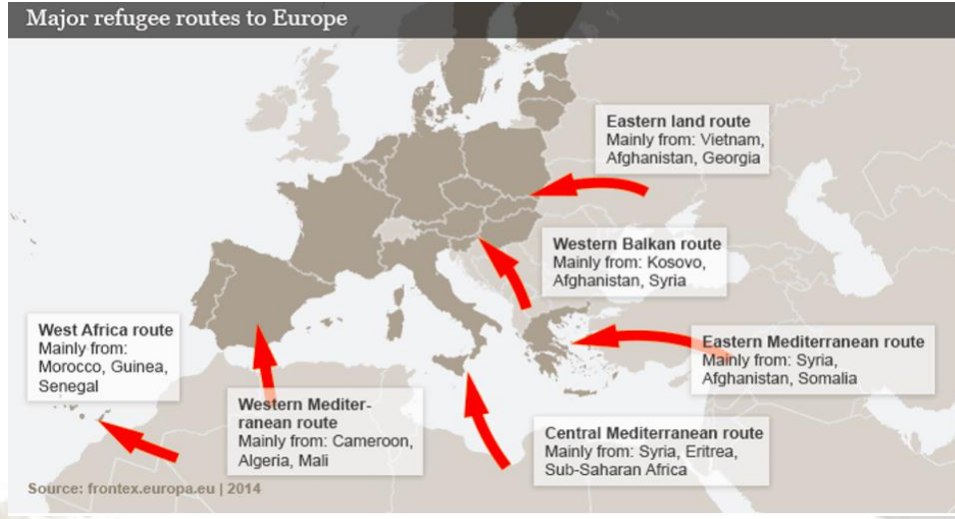
Ülkelerin kendi vatandaşlarının ülke içinde mekân değişiklikleri iç göç konusunu oluştururken farklı ülkelere göçlerde uluslararası göçün konusunu oluşturmaktadır. Uluslararası göçün boyutu gün geçtikçe büyümekte ve mülteciler sorunu tüm ülkeler için önemli bir gündem maddesi oluşturmaktadır³. Mülteci, 1967 Protokolü ile değiştirilmiş Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi, 1A(2) Maddesinde mülteciyi şu şekilde tanımlamaktadır: “*Irkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri yüzünden haklı bir zulüm korkusu nedeniyle vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve söz konusu korku yüzünden, ilgili ülkenin korumasından yararlanmak istemeyen kişi.*” Ancak bu tanım, Türk mevzuatı özelinde bir fark göstermekte, Türkiye’nin 1951 Sözleşmesi’ni, sözleşmeden doğan bir hakkını kullanarak, coğrafi kısıtlama ile uygulaması sebebiyle mülteci tanımı 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nda şu şekilde yapılmaktadır: “*Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı (...)* veya *bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişi (...).*”⁴

² IOM, (2013). Göç Terimleri Sözlüğü, 2. Baskı, Türkçe, 2013, s.36.Erişim Adresi: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf .

³ Özlem Özdemir (2021). Mülteciler ve Dijital Göç. Konya: Eğitim Yayınevi. s. 6

⁴ Bülent Baykal, Özer Şenol, Zafer Kocael, Cem Yalçın, Ergin Yılmaz, F.Gözde Ekinci, Necati Karaoğlu, Mustafa Ali Acar (2022).Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Eğitim El Kitabı, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı.

Avrupa'ya Giden Başlıca Göç Rotaları

Resim 1: Avrupa'ya Giden Başlıca Mülteci Rotaları

Kaynak: <https://frontex.europa.eu/>

Batı Afrika Rotası: Fas, Moritanya, Gine ve Senegal'den gelen göçmenlerin ulaşmak istedikleri yer Kanarya adalarıdır. Kanarya adaları daha önce İspanya'ya bağlı bir alan iken, şimdi özerk bir bölgedir.

Batı Akdeniz Rotası: Düzensiz göçmenlerin Kuzey Batı Afrika'dan ve Sahra altı ülkelerden gelerek İspanya ve Portekiz'e geçmek için kullandığı göç yoludur.

Orta Akdeniz Rotası: Kuzey Afrika ülkelerinden İtalya'ya geçiş yapmak isteyen düzensiz göçmenlerin kullandığı diğer bir güzergâhtır. Akdeniz ve özellikle Orta Akdeniz rotası, dünyanın en ölümcül göç yolları arasında yer almaktadır.

Doğu Akdeniz Rotası: Doğu Akdeniz Rotası Avrupa'ya geçişler için kullanılan çok eski bir göç rotasıdır. Doğu Akdeniz rotası, daha çok Türkiye üzerinden olmak üzere Yunanistan'a deniz göçünü içermektedir.

Yaklaşık bir milyon göçmenin bu rota üzerinden Akdeniz'i geçerek Avrupa'ya geçmeye çalıştığı ana deniz yoludur. Güzergâh, büyük ölçüde Ortadoğu ve Güney Asya'dan, özellikle Suriyeliler, Iraklılar ve Afganlılar olmak üzere ülkelerinden kaçan insanlar tarafından kullanılmaktadır. Son zamanlarda Afrikalı düzensiz göçmenlerinde bu rotayı kullanmaktadır ⁵.

Batı Balkan Rotası: Batı Balkan rotasını kullanan düzensiz göçmenler/mülteciler Yunanistan-Türkiye sınırından geçerek Avrupa ülkelerine ulaşmaya çalışmaktadır. Genellikle Kosova, Afganistan ve Suriyeli göçmenlerden oluşmaktadır.

⁵ Missing Migrants Project. (2021). The International Organization for Migration (IOM). Erişim adresi: <https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON" With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

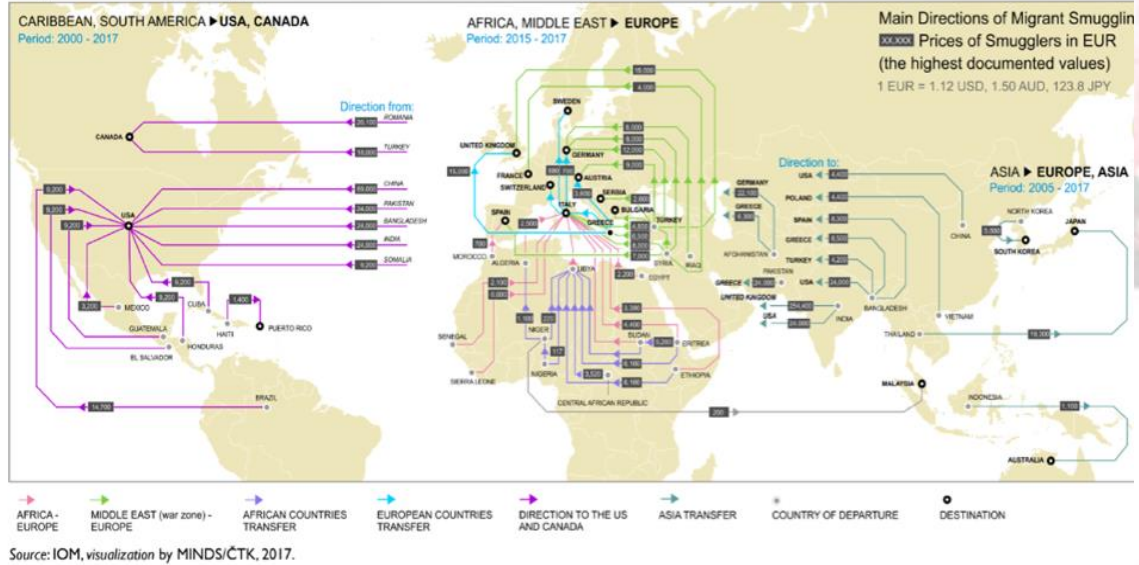
Türkiye sahip olduğu coğrafi konumdan dolayı Batı Balkan Rotası'nın geçiş güzergâhında yer aldığı gibi Doğu Akdeniz Rotası'nın da hem transit hem de hedef ülkesidir.

Doğu Sınırları Rotası: Bu rotayı kullanarak geçiş yapan düzensiz göçmenlerin/mültecilerin dörtte biri komşu ülkelere (Ukrayna, Rusya, Belarus, Moldova, Afganistan, Gürcistan) gelmektedir.

Göçmen Kaçaklığı

Mülteciler, daha iyi yaşayacaklarını, daha iyi eğitim alacaklarını, yaşam koşullarının daha iyi olacağını, hayat standartlarının yükseleceğini düşündükleri için göç etmektedirler. Sınırlar arası insan hareketleri; çeşitli nedenlerle başka ülkelere giriş ve çıkış yapan, vatandaşı oldukları ülkelere göç ederek diğer bir ülkeye giden, yerleşen, iş kuran veya koruma talep eden yabancıların yanı sıra, göçmen kaçaklığı ve insan ticareti gibi örgütlü suçlarla doğrudan bağlantılı olan düzensiz göçü de kapsayan geniş bir alandır⁶ Bunun da istatistiki olarak detaylandırılıp göçe neden olan olayların analizinin yapılması gerekmektedir. Haritada (Resim-2) dünya genelinde göçmen kaçaklığı rotaları verilmiştir. Afrikadan, Ortadoğu'dan Avrupa'ya özellikle de Almanya'ya yoğun bir göç dalgası olduğunu görülmektedir. Latin Amerika'dan Kuzey Amerika'ya, Uzakdoğu'dan da genel olarak Avustralya ve Yeni Zelanda'ya göç hareketleri gözlemlenmektedir. Ancak, Avustralya göçmen kabulü konusunda son derece sıkı bir ülkedir. Haritadan da anlaşılacağı gibi ağırlıklı olarak gelişmiş ülkelere doğru göçe tanıklık edilmektedir.

Migrant Smuggling in the World: A Global Story

Resim 2: Dünyada Göçmen Kaçaklığı: Küresel Bir Hikaye

Kaynak: <https://www.migrationdataportal.org/infographic/migrant-smuggling-world-global-story>

⁶ T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. (2022). Genel Gerekeç. 21 Ocak 2023, <https://www.goc.gov.tr/genel-gerekce18>

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Göçmen kaçakçıları, hem ülkeler arasında hem de kaçakçılık yapılan rotada birbirleri ile işbirliği yapmaktadır. AB'ye ulaşan düzensiz göçmenlerin %90'ından fazlası göçmen kaçakçıları aracılığıyla olmaktadır. Her yıl bir önceki yıla göre düzensiz göçmen ve göçmen kaçakçısı sayısında artış gözlemlenmektedir. Göçmen Kaçakçılığında dünya çapında yılda 5-6 milyar Euro arasında değişen önemli miktarda kazanç elde edilmektedir. Göçmen başına düşen ücret güzergâha, rotaya, ulaşım aracına, çıktığı ülkeye, gideceği ülkeye göre değişiklik göstermekle birlikte sınır birliklerince ne kadar çok önlem artarsa göçmen başına düşen ücret de artmaktadır⁷.

“Göçmen kaçakçılığı suçu, doğası gereği bir ülke sınırının aşılmasını ve dolayısıyla fiziksel hareketi gerektirir. Bu açıdan suçun oluşması için bir kaynak ülke, bir de hedef ülke olmak üzere iki ülkede eylem gerçekleştirilmelidir. Göçmen kaçakçılığı suçunda rıza mevcuttur. Yasadışı olarak bir ülkeden başka bir ülkenin sınırlarına nakledilen göçmen, bu eyleme rıza göstermekte, diğer bir ifadeyle devletin sınır politikalarını ihlal eden bir suçlu gibi davranmaktadır. Göçmen kaçakçılığı suçu, hedef ülkede sona ermekte ve ülke sınırının geçilmesine yardımcı olunan kişilerin, hedef ülkede kaçakçılardan ayrılmasına müsaade edilmektedir.”⁸

Kişileri, uluslararası kabul görmüş bir devlet sınırından yasadışı olarak taşımak için kendileriyle yaptığı anlaşma üzerine hareket ettiren aracı kişiye ise “göçmen kaçakçısı” denilmektedir.⁹ Göçmen kaçakçılığı, “doğrudan veya dolaylı olarak, mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek için, bir kişinin vatandaşlığını taşımadığı veya daimi ikametgah sahibi olmadığı bir Taraf Devlete yasadışı girişinin temini anlamına gelmektedir. Yasadışı giriş, “giriş yapılan devletin yasal giriş için gerekli şartlarına uymaksızın, sınırı geçmektir”.¹⁰

765 sayılı TCK'nın “Hürriyet Aleyhine İşlenen Cürümler” başlıklı 2. babının “İş ve Çalışma Hürriyeti Aleyhindeki Cürümler” başlıklı 6. faslı Madde 201/a- (Ek: 3/8/2002-47/2 md;

Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddî menfaat elde etmek maksadıyla, yabancı bir devlet tâbiyetinde bulunan veya vatansız olan veya Türkiye’de sürekli olarak oturmasına yetkili mercilerce izin verilmemiş bulunan kimselerin Türkiye’ye yasal olmayan yollardan girmelerini veya ülkede kalmalarını, bu kişilerin veya Türk vatandaşlarının yasal olmayan yollardan ülke dışına çıkmalarını sağlamaya göçmen kaçakçılığı denilir.

⁷ Parisa Diba, Georgios Papanicolaou ve Georgios A. Antonopoulos. (2019). The Digital Routes Of Human Smuggling? Evidence From The UK. Crime Prevention and Community Safety. 21, s:159-175

⁸ Ahmet Caner Yenidünya ve Mehmet Emin Alşahin (2009). *Göçmen Kaçakçılığı Suçu* (TCK. m.79). TBB Dergisi, Sayı 82, s:9-10.

⁹ Uluslararası Göç Örgütü (IOM), (2009). *Göç Terimleri Sözlüğü*, (Editörler: Richard Perruchoud, JillyanneRedpath-Cross), IOM Yayınları, 2. Baskı, s.37

¹⁰ BM Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne Ek Kara, Deniz Ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol, 2000

Göçmen kaçakçılığı suçunun faillerine veya böyle bir suça iştirak etmeksizin, daha önce ülkeye sokulmuş veya girmiş kaçak göçmenleri, maddî menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollarla ülkeden çıkarılmalara, yasal koşullara uymaksızın ülkede kalmalarını olanaklı kılanlara, bu maksatla sahte kimlik veya seyahat belgelerini hazırlayanlara veya temin edenlere ya da bu suçlara teşebbüs edenlere, fiilleri başka bir suç oluştursa bile ayrıca iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezası verilir; suçun işlenmesinde kullanılan taşıtlar ve bu fiil nedeniyle elde edilen maddî menfaatler müsadere edilir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı olan suçlar, kaçak göçmenlerin yaşamlarını veya vücut bütünlüklerini tehlikeye soktuğu veya insanlık dışı veya onur kırıcı muamele biçimlerine tâbi kılınmalarına neden olduğu hâllerde faillere verilecek cezalar, yarısı oranında; ölüm meydana gelmiş ise bir kat artırılarak hükmolunur. Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçlar örgütlü olarak işlendiğinde faillere verilecek cezalar bir kat artırılarak hükmolunur” hükmü sevk edilmiştir.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) 79. Maddede “göçmen kaçakçılığı” suçu; “maddî çıkar elde etmek amacıyla yasal olmayan yollardan Türkiye’ye insan sokma veya Türkiye’den yurtdışına insan çıkmasına imkân sağlanmasıyla oluşur” ibaresine yer vermiştir. TCK m.79’a göre;

(1) Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan;

a) Bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkân sağlayan,

b) Türk vatandaşı veya yabancının yurt dışına çıkmasına imkân sağlanmasını içermektedir.

Uluslararası zorunlu göç ve insani güvenlik bağlamında “Swimmers” filminin analizi

Sally El Hosaini'nin yönettiği “Swimmers” (Yüzücüler) gerçek hayat hikayelerine dayanmaktadır. Suriye’de yaşayan iki kız kardeşin, ülkede patlak veren iç savaş sonrası Avrupa’ya kaçmaları ve bu süreçteki çetin sınavlarının öyküsünü dramatize etmektedir. Bu kardeşlerden biri filmin sonunda Olimpiyatlarda yarışma hakkını elde edecek kadar ilerlemektedir. Her ne kadar çoğu filmde, olimpiyatlarda duygusal bir zafer, filmin baş kahramanın ana hedefi olsa da “Swimmers”da olimpiyatların, hayatta kalmadan sonra konumlandırılan ikincil bir hedef olması söz konusudur. Suriye’den mülteci olarak yola çıkan Yusra ve Sara Mardini kız kardeşlerin hikayesinin dramatize edildiği film, dünya prömiyerini 8 Eylül 2022’de Toronto Uluslararası Film Festivali’nde yapmıştır.

Swimmers, ilk sahnelerinde gerçek hayatta da kardeş olan Yusra (Nathalie Issa) ve Sara (Manal Issa)’yı Suriye’de bir havuzda aralarında şakalaşırken yansıtmaktadır. Film ilerledikçe, Suriye’deki iç savaşın etkileri ve ülkede yaşayanların çaresizliği giderek daha çok hissedilmektedir. Sara’nın, Suriye devriminin başladığını YouTube’den öğrendiği görülmektedir. İzlediği YouTube videosunda Suriye devriminin başladığı, Şam’da halkın sokaklara döküldüğü ve halkın Başkan Beşar Esad’ın görevden alınmasını talep ettiği görülmektedir. Sunniler ve Alevilerin hep birlikte meydana yer aldığı da ayrıca bir detay

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

olarak paylaşılmıştır. Günümüzde, medya sektörü dışındaki bireyler de yurttaş gazeteciliği ve blog yazarlığı gibi faaliyetlerle bilginin hem üreticisi hem de tüketicisi haline gelmişlerdir. Sosyal medya, haber ve bilgiyi geniş kitlelere hızlı bir şekilde yayabilme kapasitesi, kullanıcılar tarafından oluşturulan ağlar yardımı ile hızlı ve toplu tepki verebilme fonksiyonları ile gündem oluşturma ve haber alma kavramlarını dönüşüme uğratmıştır.¹¹ Sara da Şam'dan görüntüleri izlerken, bu dönüşüme izleyici de şahitlik etmektedir. Sara'nın YouTube'dan halkın sokaklara döküldüğü görüntüleri izlemesi esnasında ailenin diğer bireylerinin salonda kutlama yapmaları, herşey olağan seyrinde gidiyormuş gibi davranmaları Jean Baudrillard'ın simülasyon evren fikrini hatırlatmaktadır. Baudrillard simülasyon evren kavramı ile televizyonda Sudan iç savaşını izleyen bir kişinin televizyonu kapattıktan sonra savaş devam etse bile onun için bitmiş olacağı savını ifade etmiştir. Simülasyon evreni, herşeyin görüntüden oluştuğu ve cansız bir evrendir. Baudrillard'a göre, yeni çağın adı hipergerçeklik çağıdır. Bu bir illüzyon olarak görülmemelidir. Çünkü ona göre ortada gerçek diye bir gerçek kalmamıştır. Simülasyonun yarattığı hipergerçek, gerçeğin her yerde ona benzemesine neden olmaktadır.¹²

İlerleyen karelerde, babaları (Ali Suliman) tarafından rekabetçi yüzücüler olarak eğitilen Yusra ve Sara, 2015 yılında ölümün her an gelebileceği bir Suriye'de yaşarken gösterilmektedir. Sara bu durum ile başa çıkabilmek için bir çıkış noktası olarak olayların ciddiyetini düşünmemeyi ve parti yapmayı tercih etmektedir. Arka planda uzaklarda bombalar patlatılırken, her iki kardeş de bir kulüpte dans ederken gösterilmektedir. Ancak, partiler, yüzme konusunda daha ciddi olan Yusra'nın endişelerini giderememektedir. Yusra, ablasına geceyi sonlandırmak istediğini, sabah antrenman yapması gerektiğini, Suriye için yüzmek istediğini hatırlatır. Ablası ise: "*Ne için? Ülke mi kaldı? Suriye gitti, hala farkedemedin mi?*" şeklinde cevap verir. Kısa süre sonra kızkardeşler, arkadaşları Razzan Haddad'ın ölüm haberini Facebook üzerinden öğrenirler. Bu, bir ay içinde arkadaşlarına dair aldıkları üçüncü ölüm haberidir. Bu sahnede sosyal medyanın ana akım medyada sesini duyuramayan grupların özellikle olağanüstü durumlar yaşanan bölgelerde (savaş, anarşi vs.) çevrimiçi ortamlarda paylaşmaya ve/veya değişime katkıda bulunmaya çalışmasının izleri görülebilmektedir.¹³ Sara ve Yusra'nın da içinde bulunduğu nesil için internet; ilişkilerin yeşerebileceği, bireylerin bilgi paylaşımı dışında, ruh durumlarını da birbirleri ile paylaşabilecekleri bir topluluk kültürü oluşturma platformuna dönüşmüştür.¹⁴

Kızkardeşler geceyi sonlandırıp evlerine giderlerken, askerlerin sözlü tacizine uğramaktadırlar. Ve bu durum olağan/alışıldık bir olgu gibi sunulmaktadır. Ertesi gece, tüm aile mutfakta bir arada iken, annelerinin camlara gazete kağıtları yapıştırdığı görülür. Arka planda bomba sesleri gelmektedir. Camların bu şekilde kapatılması şehirde güvenlikleri için karartma yapıldığına işaret etmektedir. Sokaklarda yürürken kamera bir duvar yazısına odaklanır: "*Uçaklarınız hayallerimizi bombalayamaz*". Tüm bu yaşananlar, kız kardeşlere ülkelerinde nefes alacak alanın gittikçe daraldığına işaret etmektedir.

¹¹ Özlem Özdemir, Elif Başak Sarıoğlu. (2021) Sosyal Medyada Adalet Arayışı, 978-625-7669-70-2, Kriter Yayınevi, İstanbul, s:31-32

¹² Jean Baudrillard (2016). Simülaklar ve simülasyon, (O. Adanır Çev.). Ankara: Doğu Batı Yayınları. s:28-31

¹³ Özlem Özdemir, Elif Başak Sarıoğlu.(2021) Sosyal Medyada Adalet Arayışı, 978-625-7669-70-2, Kriter Yayınevi, İstanbul, s:158

¹⁴ Elif Başak Sarıoğlu, 2020, Yeni Medyanın Dijital Yerlileri: Z Kuşağı, Dijitalleşen Evrenden Değişen Dünyaya, Ed: Rezal Koç, Eğitim Yayınevi, 978-625-7915-56-4, Konya, s:101

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

İlerleyen sahnelerde, sosyal medyadan kız arkadaşlarının Almanya'ya gittiğini öğrenirler. Filmin bu sahnesinde aile birleşiminden bahsedilir. “Karşı karşıya kaldığı zulüm riski sebebiyle acil olarak ülkesinden düzensiz göç yollarıyla kaçan bir ailenin göç sürecinde ebeveynlerinden ayrı düşen çocuk üyesi birçok farklı açıdan riskli bir durumda olacak ve haklarının korunması açısından sahip olduğu ihtiyaçlar da o oranda büyüyecektir. Devletin yükümlülüğü bu çocuğun zulüm riski sebebiyle sınır dışı edilmeyeceği yasal korumayı sağlamak, çocuğun yüksek yararı ilkesince aile üyelerinin bulunması ve aile birleşiminin sağlanması için gerekli adımları atmak, bu süreçte eğitim, sağlık ve diğer temel ihtiyaçların sağlanacağı ayarlamaları, idari gözetimi içermeyecek şekilde yapmak şeklinde olacaktır ve bu adımların atılmadığı durumda geri göndermeme ilkesi de dahil olmak üzere temel insan hakları ihlal edilmiş olacaktır”.¹⁵ Burada bahsedilen “refakatsiz çocuk” tanımı; “Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye’ye gelen veya Türkiye’ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuk.” şeklindedir.¹⁶

Babası tarafından yüzme eğitimi verilen ve olimpiyatlarda Suriye’yi temsil etme hayalinde olan Yusra, büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak en son katıldığı yarışta yüzme havuzuna düşen bombalar kelimenin tam anlamıyla onun hayallerine vurulan darbedir. Bu hayalin gelişmesi ve gerçekleşmesi için savaşın harap ettiği Suriye'nin dışında bir hayat kurgulaması gerektiğini anlamıştır. Daha da acı olan anne, babası ve küçük kız kardeşinden de ayrılmak zorunda kalacağıdır.

Ablası, Yusra’nın 18 yaşına basmadan Almanya’ya mülteci olarak varması gerektiğini, böylece aile birleşmesine başvurabileceklerini ve sürelerinin çok daraldığını söylemektedir. Baba ilk başlarda bu fikre çok karşı olsa da kabullenmek zorunda kalmaktadır. Kuzenleri Nizar (Ahmed Malek) iki kız kardeşin göç yolculuğuna katılmıştır. Daha doğrusu iki kız kardeş, göç yolculuğuna yanlarında güvenilecekleri erkek bir aile üyesi olmadan çıkamayacakları, aksi durumda babalarından izin alamayacakları için kuzenlerini kendileri ile gelmesi konusunda ikna etmişlerdir. Bu kurgu da erkek egemen yaşamın özellikle göç yolculuğuna çıkan kişiler için çok daha keskin hissedilen bir olgu olduğunu göstermektedir. Eşitsizliğin temeli, toplum tarafından yaratılan ve zorla empoze edilen “erillik” ve “dişilik” kavramlarından gelmektedir.¹⁷ Eril tahakküme göre tanımlanan kadın genel olarak hassas korunmaya muhtaç, narin ve zayıf olarak tasvir edilirken erkek söz sahibi, güçlü, iktidarı elinde tutan ve koruyan taraf olarak gösterilmektedir.¹⁸ Filmde kız kardeşler kuzenleri Nizar’a kıyasla göç yolları ve

¹⁵ Bülent Baykal, Özer Şenol, Zafer Kocael, Cem Yalçın, Ergin Yılmaz, F.Gözde Ekinci, Necati Karaoğlu, Mustafa Ali Acar (2022).Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Eğitim El Kitabı, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı.

¹⁶ Bülent Baykal, Özer Şenol, Zafer Kocael, Cem Yalçın, Ergin Yılmaz, F.Gözde Ekinci, Necati Karaoğlu, Mustafa Ali Acar (2022).Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Eğitim El Kitabı, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı.

¹⁷ Özlem Özdemir, 2019, Zarar Veren Geleneksel Uygulamalar ve Zorunlu Uluslararası Göç: Çöl Çiçeği Filmi, Uluslararası Göç, Ed: Melih Görgün, Beta Yayıncılık, İstanbul, s:139

¹⁸ Özlem Özdemir, Elif Başak Sarıoğlu. (2019), İlkokul Ders Kitaplarında Toplumsal

Cinsiyet Rollerinin Yeniden Üretilmesi, USBES 2019, 8th International Symposium on Social Studies Education, 7-8-9 Kasım 2019, Ankara, s:777

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

karşılaşılabilecekleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olarak gösterilse de yanlarında geleneksel inançlar ve güvenlik sebebiyle bir erkek aile üyesi bulunmadan yola çıkamamaktadırlar.

Filmin ana karakterleri Yusra ve Sara'nın gerçek hayatta da kardeş olmaları oyunculuklarına ayrı bir derinlik katmaktadır. Ortak bir geçmişe sahip olmalarını, benzeşen vücut dillerini ve farklı mizaçlarının ya da yaşanmışlıkların getirdiği ayrışmaları doğal bir şekilde yansıtabilmektedirler. Göç yolculuğu boyunca iki kardeşin diyalog sahneleri şevkatli, destekleyici olabildiği gibi zaman zaman da gerçekçi bir şekilde gergin ve kavgacı tona yükselebilmektedir. Filmde kardeşlik bağı ön plana çıkarılırken, genel olarak aile olgusuna vurgu yapılmaktadır. Anne, baba ve kardeş karakterlerinin, mülteci olmak üzere yola çıkan iki kız kardeş üzerindeki etkileri işlenmektedir.

Babaları, kız kardeşlerin göç yolculuğunu planlayarak, onlara yol göstermektedir: *"Turist vizesi ile İstanbul'a uçacaksınız. Bir şey soran olursa, Türkiye'ye tatile gidiyorsunuz. Turistsiniz. Bulgar sınırına gidecek olan bir kaçakçı bulun. Bu rota denizi geçmekten daha pahalı ama daha güvenli..."* Ardından borç olarak çevreden topladığı 10.000 euroyu kızlarına vermektedir.

Filmin ilerleyen dakikalarında uçakta, Yusra, Sara ve Nizar, İstanbul'a doğru uçarken, can yeleklerini çalmanın yasa dışı olduğu anonsu duyulmaktadır: *"Can yeleklerinin hava yolu firmasına ait olduğunu hatırlatmak isteriz. Yelekleri almak, herhangi bir teşebbüs hırsızlık sayılır ve yargılanırsınız."* Kuzenleri de kız kardeşlere eğilerek *"Bu anons size bir avuç evsiz mülteci olduğunuz hatırlatılıyor"* diyerek gülümsemektedir. Mülteci olmak için yola çıkan insanların göç yolculuğunun daha başında toplumdan ayrıştırılmaları anlamına gelebilmektedir. Dünya her ne kadar McLuhan'ın tabiriyle gittikçe daha küresel bir köye dönüşüyor ise de toplumun farklı kesimlerinin ayrıştırılması azalmamakta, tam tersine artmaktadır. Belki de bu sorunun kökeni teknolojik gelişmelerin karanlık yüzünde aranabilir. Innis'e göre kitle iletişim teknolojisindeki gelişmeler insanları, farklı kültürlerin birbirlerini anlamaya yönelik çabalarının azalmasına sebep olmuştur. Bunun sebebinin medya ortamında aktarılan bilgi kırıntıları ile farklı toplumlardan kişilerin birbirleri hakkında yeterince bilgi sahibi oldukları yanılsmasına düşmeleridir.¹⁹

İstanbul'a vardıklarında, Sara ve Yusra'nın kuzenleri *"Facebook da gördüm. Bütün Suriyelilerin gittiği bir meydan varmış, oraya gidelim"* demektedir. O meydana gittiklerinde Sara bir yandan cep telefonun ekranına bakmakta bir yandan ise kız kardeşine, *"Türkiye'de iki milyondan fazla Suriyeli var ve Nizar bir tanesini bile bulamadı"* demektedir. Hayatımızın önemli bir parçası haline gelen akıllı telefonların mülteciler için de adeta bir yaşam kiti haline gelmiştir. İnsanların kaderini belirleyen teknolojik aletler özgürlük alanlarını da yaratmaktadır.²⁰

Nizar'ın, *"Kaçakçı bulmamız gerek. Güvenilir birini tanıyor musun? sorusu göçmen kaçakçılığının tehlikeli boyutunu gözler önüne sermektedir. Göçmen kaçakçılığı, kaçakçılar için gelir ve yakalandıkları zaman düşük cezası olan bir suçtur. Göçmen kaçakçıları genellikle*

¹⁹ Elif Başak Sarıoğlu, 2021, Z Kuşağı: Dijital Doğanların Halkla İlişkilerdeki Yansıması, Nobel Yayınları, 2.Baskı, Ankara, s:89

²⁰ Özlem Özdemir, 2020, Mülteciler ve Dijital Göç, 978-605-74877-5-9, Eğitim Yayınevi, Konya, S.71

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

iyi organize edilmiş, çok uluslu bir ağın parçasıdır. Şiddet, istismar ve suistimal bu suçun yaygın özellikleri olup birçok göçmen bu yolda hayatlarını kaybetmektedir. Kaçakçılar, yoksulluktan, doğal afetten, çatışmadan veya zulümden kaçması gereken ya da iş ve eğitim olanaklarından yoksun olan ancak yasal olarak göç etme seçenekleri olmayan insanlardan yararlanmaktadır²¹.

Filmin en dramatik sahnelerinden biri önce Yusra ardından Sara'nın Türkiye'den Yunanistan'ın Midilli adasına geçerken suya atılmaları ve üç buçuk saat yüzerek göçmen dolu teknelerinin geçişi tamamlamasına yardımcı olmalarıdır. Mülteciler arasında Afrikalılar, Afganlar, Somalililer, Sudanlılar ve Eritre'den bireyler bulunmaktadır. Genellikle aile grupları yer almaktadır.

Türkiye kıyılarından Midilli adasına geçmeye çalışan bir bot ile gittikçe azgınlaşan dalgalar ile mücadele eden göçmenler, botun motoru stop ettiğinde panik yaşamaya başlarlar. Havanın da kararı ile korku iyice artmaktadır.

Foto 1: İki kardeşin yüzerek adaya geçtikleri an birbirlerine sarılması

Kaynak: Sally El Hosaini, Swimmers 2022

Öncelikle filmde Suriye'den Almanya'ya uzanan yolculuklarında, arkadaşlığın önemi, güvenlik endişeleri, kaçakçılar tarafından yanlış yönlendirilme riskleri ve tecavüze varan tehlike boyutları gösterilmektedir. Yolculukta insanlık dışı yöntemlerle, oksijenin tükenme noktasına geldiği tır dorselerinde istiflenen mülteci gruplarından, aşırı insan yükü bindirilen güvenliksiz bir botun akdeniz sularına acımasızca terk edilmesi gibi düzensiz göçün sık karşılaşılan hikayeleri beyaz perdeye uyarlanmıştır.

²¹ UN. (2022). *The Crime*. 18 Aralık 2022,

<https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/migrant-smuggling/crime.html>

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Tehlike dolu yolculuk sonunda Almanya'ya ulaşan göçmenlerin sıkışık yaşam alanlarında uydukları, ülkelerinde geride bıraktıkları aileleri ile yeniden bir araya gelmeye çalışırken bürokratik işlemlerle karşılaştıklarına tanık olunmaktadır. İlerleyen karelerde, Yusra'nın Berlin'de yerel bir yüzme okuluna gittiği ve Sven (Matthias Schweighöfer) adlı nazik bir yüzme koçunu kendisini eğitmesi için ikna etmeyi başardığı görülmektedir.

El Hosaini, görüntü yönetmeni Christopher Ross'un objektifinden mültecilerin göç yolculuğundaki fiziksel ve psikolojik baskıları izleyicilere aktarmaktadır. Yusra ve Sara'nın kendilerinden önce sayısız düzensiz göçmenin Avrupa'ya geçiş hayalinde ilk durak olan Midilli Adası'na vardıklarında, gelişi güzel terk edilmiş renk renk can yeleklerinden oluşan geniş bir alanda yürümleri filmin en can alıcı sahnelerinden birini oluşturmaktadır. Adeta can yeleklerinden oluşan bir deniz görünümüne sahip bu alana odaklanan kamera, düzensiz göç krizinin derinliğine işaret etmektedir.

Foto 2: Midilli Adası'nda terk edilmiş can yeleklerinin dramatik görüntüsü

Kaynak: Sally El Hosaini, Swimmers 2022

İlerleyen sahnelerde kız kardeşlerin en temel ihtiyaçlar arasında yer alan duş alma sorunlarını çözebilmek için mülteci kampına çok yakın bir mesafede bulunan plaja gitmeleri ele alınmaktadır. Yusra ve Sara kendi kıyafetlerini o bölgede yaşayan Avrupalıların kıyafetlerine adapte ederek, onlar gibi hareket ederek, plajdaki tesiste kapıda bulunan güvenliği geçebilmektedirler. Böylece gizlice duş almışlar ve orada bulunan yerel halk da şüphelenmemiştir. Bu sahnede kız kardeşlerin duş alırken, güneşin ve suyun tadını çıkarmaları göze çarpmaktadır. Filmin açılış sahnesine de gönderme yapılan bu karede, Suriye'deki iç savaştan önce Sara ve Yusra'nın kendi ülkelerinde havuzda yaşadıkları duygulara benzer olumlu duygular açığa çıkarılmıştır. Adeta kız kardeşlerin savaş sonrası mülteci durumuna düştüklerinde neler kaybettiklerine bir gönderme yapılmıştır.

Foto 3: Yürüyerek sınırı geçmeye çalışan mülteci grupları

Kaynak:Sally El Hosaini, Swimmers 2022

Swimmers’da sert ama sevgi dolu bir baba ile çocuklarına düşkün, şevkat dolu bir anne figürleri geleneksel aile yapısına vurgu yapılırken; aynı zamanda da izleyicilere, mültecilerin göç yolculuğunda sevgi dolu ailelerini geride bıraktıkları gerçekliği hissettirilmektedir.

Küçük kız kardeş Yusra, Suriye’den ayrıldığında henüz 17 yaşındadır. Oldukça toy ve deneyimsizdir. Yusra karakteri bize bir çok mültecinin ve düzensiz göçmenin ne kadar genç olduğunu hatırlatmaktadır. Dünya bir yandan blockchain, 4DPrinting, big data, smart robots, cyber security, machine learning, deep learning, metaverse, virtual reality, chatgpt gibi gelişmeleri takip eden genç nüfusu ağırlarken, diğer taraftan eşitsizlik, zorunlu göç, mültecilik gibi kavramlarla boğuşan bir diğer genç nüfus yığını adeta görmezden gelinmektedir.²²

“Swimmers” filmi göç süreçlerinin insani yönünü göstermesi, göç kararları, göç süreci ve göçün sonuçları açısından gerçek hayattan ekrana yansıyan bir anlatıdır. Amazon Ormanları’nda bir kelebeğin kanat çırpması, ABD’de bir fırtınanın kopmasına neden olabilir. Bir Netflix filmi de kim bilir Türkiye dahil mültecilere kucak açmış ülkelerde, toplumlardaki algılar üzerinden küçük de olsa değişimler ve empati sahaları doğurabilir.²³

SONUÇ

Swimmers üç parçadan oluşan bir yapıya benzetilebilir. Birincil olarak savaş öncesi ve savaşın etkilerinin hissedildiği ilk dönemler ardından Avrupa’ya ulaşabilmek için yapılan ürkütücü tekne yolculuğu ve son olarak Mardini’nin mültecilerden oluşan bir takım için kelebek yüzdüğü ve elemeyi kazandığı 2016 Rio Olimpiyatlarına giden uzun ve zorlu hikayesi izleyicileri beklemektedir.

²² Elif Başak Sarnoğlu, 2019, Dijital Halkla İlişkiler, 978-605-7557-96-4, Eğitim Yayınevi, s:158

²³ Menekşe Tokyay , 2023, Suriyeli Yüzücüler ve Kelebek Etkisi, Perspektif Dergisi, 28 Ocak, <https://www.perspektif.online/suriyeli-yuzuculer-ve-kelebek-etkisi/>

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Filmde göçmenlerin yolculuğunun evrensel sorunlarının altı çizilirken aynı zamanda Doğu Akdeniz rotasına özgü olaylarda kurguya eklenmiştir. El Hosaini, bu filmde özellikle Türkiye kıyılarından Midilli adasına göçmen kaçakçılarının yardımıyla geçişi ve mültecilerin denizdeki hayatta kalma mücadelelerini çok gerçekçi bir şekilde tasvir etmiştir. Göçmen kaçakçılarının sözde özgürlük vaatleriyle mültecilerin paralarını alması, karşılığında aşırı yük nedeniyle kırılma noktasına gelen bir iptidai bot ile Akdeniz'e salıverilen, içerisinde çocukların da bulunduğu mülteci grubunun kabusa dönen yolculuğu gerçekçi bir şekilde kameraya yansıtılmıştır.

Filmin sonunda, *"Mardini ailesinin geri kalanı aynı sene denizi geçerek Avrupa'ya ulaştı. Şimdi Berlin'de yaşıyorlar. Sara Mardini kendisinden sonra gelen mültecilere yardım etmek için Midilli Adasına gitti. Yusra Mardini 2020 Tokyo Olimpiyatlarında yarıştı. Mülteci olimpiyat takımı için yüzmeyi seçti. Şimdi BMMMYK iyi niyet elçisi. Sara 2018 de göçmen kaçakçılığından tutuklandı. İnsan hakları izleme örgütü suçlamaları siyasi güdümlü olarak tanımladı. Uluslararası Af Örgütü haksız ve temelsiz dedi. Hüküm giyerse 20 yıl yatacak"* notu mülteci deneyimi konusunda önemli mesajlar aktarmaktadır.

Kısacası, "Swimmers" başlangıçta genç kadınların yolculuğuna odaklanmış gibi gözükse de geniş kadranda mültecilerin karşı karşıya kaldığı insani krizi ele almaktadır. İki kız kardeşin kişisel öyküleri duygusal bir şekilde aktarılırken beraberinde; zorunlu göç, mültecilik, göç rotaları ve tehlikeleri, göçmen kaçakçılığı gibi bir çok kavramı da irdelemektedir.

Kaynakça

Baudrillard, J. (2016). Simülaklar ve simülasyon, (O. Adanır Çev.). Ankara: Doğu Batı Yayınları. s:28-31

Baykal, B., Özer Şenol, Zafer Kocael, Cem Yalçın, Ergin Yılmaz, F.Gözde Ekinci, Necati Karaoğlu, Mustafa Ali Acar (2022).Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Eğitim El Kitabı, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı.

Diba Parisa, Georgios Papanicolaou ve Georgios A. Antonopoulos. (2019). The Digital Routes Of Human Smuggling? Evidence From The UK. Crime Prevention and Community Safety. 21, 159-175.

IOM, (2013). Göç Terimleri Sözlüğü, 2. Baskı, Türkçe, 2013, s.36.Erişim Adresi: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

Missing Migrants Project. (2021). The International Organization for Migration (IOM). Erişim adresi: <https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>

Özdemir Ö., 2019, Zarar Veren Geleneksel Uygulamalar ve Zorunlu Uluslararası Göç: Çöl Çiçeği Filmi, Uluslararası Göç, Ed: Melih Görgün, Beta Yayıncılık, İstanbul, s:139

Özdemir Ö., (2020), Mülteciler ve Dijital Göç, 978-605-74877-5-9, Eğitim Yayınevi, Konya, s:71

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Özdemir Ö., Sarioğlu E. B. (2021) Sosyal Medyada Adalet Arayışı, 978-625-7669-70-2, Kriter Yayınevi, İstanbul, s:31-32

Özdemir Ö. Sarioğlu ER. B.. (2019), İlkokul Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Yeniden Üretilmesi, USBES 2019, 8th International Symposium on Social Studies Education, 7-8-9 Kasım 2019, Ankara, s:777

Sarioğlu E. B., 2019, Dijital Halkla İlişkiler, 978-605-7557-96-4, Eğitim Yayınevi, s:158

Sarioğlu E. B., 2020, Yeni Medyanın Dijital Yerlileri: Z Kuşağı, Dijitalleşen Evrenden Değişen Dünyaya, Ed: Rezal Koç, Eğitim Yayınevi, 978-625-7915-56-4, Konya, s:101

Sarioğlu E. B., 2021, Z Kuşağı: Dijital Doğanların Halkla İlişkilerdeki Yansıması, Nobel Yayınları, 2.Baskı, Ankara, s:89

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. (2022). Genel Gerekçe. 21 Ocak 2023, <https://www.goc.gov.tr/genel-gerekce18>

Tokyay M., 2023, Suriyeli Yüzücüler ve Kelebek Etkisi, Perspektif Dergisi, 28 Ocak, <https://www.perspektif.online/suriyeli-yuzuculer-ve-kelebek-etkisi/>

Uluslararası Göç Örgütü (IOM), (2009). *Göç Terimleri Sözlüğü*, (Editörler: Richard Perruchoud, JillyanneRedpath-Cross), IOM Yayınları, 2. Baskı.

UN. (2022). *The Crime*. 18 Aralık 2022, <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/migrant-smuggling/crime.html>

Yenidünya, A. C. ve Alşahin, M. E. (2009). *Göçmen Kaçakçılığı Suçu* (TCK. m.79). TBB Dergisi, Sayı 82, s.9-10.

GÖÇÜN İNSAN TOPLUM ÜLKELER ÜZERİNDE SOSYAL ve KÜLTÜREL
ETKİLERİ

SOCIAL AND CULTURAL EFFECTS OF MIGRATION ON HUMAN SOCIETY
COUNTRIES

Sinem Kurtural KARAKUNDAKOGLU

Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Müzecilik Bölümü, İzmir Türkiye
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-001-9880-4979>

ÖZET

İnsanoğlu sosyal, siyasi ve ekonomik düzenlerini ilkel devlet düzenleri içerisinde hayata geçirirken gerek inançları doğrultusunda gerekse değerleri doğrultusunda kendilerini ve medeniyetlerini ifade eden sayısız eser yaratmıştır. Çağlar boyu insanoğlu daha uygun yaşam şartlarına ulaşma isteğinin peşinden giderek, savaş ve doğal afetler gibi nedenlerden dolayı yaşadıkları köyleri, şehirleri ve ülkelerini terk etmek zorunda kalmışlardır. Son yıllarda, Suriye, Irak, Afganistan, Libya, Ukrayna da yaşanan savaş sonucu 6 milyondan fazla insan ülkelerini terk etmek zorunda kalmıştır. Türkiye’de 2023 yılında yaşanan deprem sonucu evleri, işyerleri, okulları, hastaneleri yıkılan 1 milyondan fazla insan yaşadıkları şehirlerden başka şehirlere göç ettiler.

Daha iyi yaşam koşullarına sahip olmak için her yıl Avrupa’ya Afrika’dan göç için yola çıkan bir çok göçmen Akdeniz sularında hayatını kaybetmektedir. Bu amaçla ölümü bile göze almaktadır. Güney Amerika’dan yola çıkıp Amerika ve Kanada’ya ulaşmak isteyen tarım işçilerini birçok sorun beklemektedir.

Göçmenlerin dil, barınma ve eğitimleri büyük sorun oluşturmaktadır. Göçmenler kendilerine özel yaşam alanları oluşturmaktalar. Kendi şehir, ülke vatandaşları ile evlenmektedirler. Başka bir ülkede, kendi mikro yaşam alanlarını oluşturarak, mikro ülkelerini kurmaktadır. Yıllar geçse bile, göçmenler geldikleri ülkelerin kültür, sosyal yapı, dil özelliklerinden vaz geçmemektedir.

Göç olgusu geçmişte vardı. Bugün de var. Gelecekte de olacaktır.

Ülkeler arası ticaretin, sosyal dayanışmanın sağlanması, kültürel ve sanatsal aktivitelerin müzelerde yansıtılması ile mümkün kılınabilir.

Ülkeler bu konuda belirli çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmada göç müzeleri irdelenerek kültürler arası iletişimin müzede sergilenmesi ele alınmıştır. Bir çok göç müzesinde, küresel anlamda bütüncül bir yaklaşım izlenmemiştir. Bu durum bütünlükçü kültürel miras anlayışını doğurmakla birlikte ülkeler arası siyasi ilişkilere yansımaktadır. Bu çalışma yapılan literatür taramaları çerçevesinde alan yazınında bu konunun eksikliğini gidermeyi ve dikkat çekmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müze, kültürel miras, arkeoloji, göç müzeleri, göç

ABSTRACT

Mankind has created countless works that express themselves and their civilizations, both in line with their beliefs and in line with their values, while realizing their social, political and economic orders within the primitive state orders.

Throughout the ages, human beings have had to leave their villages, cities and countries due to reasons such as war and natural disasters, following the desire to reach more suitable living conditions. In recent years, the war in Syria, Iraq, Afghanistan, Libya and Ukraine has forced more than 6 million people to leave their countries. As a result of the earthquake in Turkey in 2023, more than 1 million people, whose homes, workplaces, schools and hospitals were destroyed, migrated from their cities to other cities.

Many immigrants who set out to migrate to Europe from Africa every year in order to have better living conditions die in the Mediterranean Sea. For this purpose, they even risk their lives. Many problems await agricultural workers who want to set off from South America and reach America and Canada.

Language, accommodation and education of immigrants constitute a major problem. Immigrants create their own private living spaces. They marry citizens of their own city, country. In another country, they are establishing their micro-countries by creating their own micro-habitats. Even after years, immigrants do not give up on the culture, social structure and language characteristics of the countries they come from.

The phenomenon of immigration existed in the past. There is today too. It will be in the future.

Ensuring inter-country trade and social solidarity can be made possible by reflecting cultural and artistic activities in museums. Countries are doing certain studies on this issue. In this study, the museum of migration is examined and the exhibition of intercultural communication in the museum is discussed. In many migration museums, a global holistic approach has not been followed. While this situation gives rise to an integrative understanding of cultural heritage, it is reflected in the political relations between countries. This study aims to make up for the lack of this subject in the literature and to draw attention within the framework of the literature reviews.

Keywords: Museum, cultural heritage, archeology, migration museum, migration

KÜRESELLEŞME, GÖÇ; ULUSLARARASI KÜRESEL GÖÇ

OZCAN İNECİ

*Yakındoğu Üniversitesi/ Near East University Lefkoşa/Kıbrıs
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Medya İletişim Çalışmaları Bölümü
<https://orcid.org/0009-0003-2200-8951>*

ÖZET

Küreselleşmenin çağımızdaki pek çok olguyu etkilediği gibi, göç olgusunun da küreselleşmeden etkilendiğini söyleyebiliriz. Küreselleşmenin politik, sosyal ve ekonomik alanlarda meydana getirdiği hızlı değişimler, göç ve göçmenin bu durumdan daha hızlı bir şekilde etkilenmesine neden olmaktadır. Bu durumlar göç edilecek yerlerin seçilmesinde, göç edilecek yerlerdeki yaşam koşulları konusunda ve göç kararlarının alınması konusunda etkili olmaktadır. Bu gelişmeler sosyal bilimcilerin göç olgusunu ele alırken ulus aşırı nüfus hareketlerini bu hareketin getirdiği çok kültürlülük, gerek uluslararası ve gerekse ulus devlet içinde oluşan yeni tip topluluklar gibi pek çok faktörü, göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Çünkü küreselleşme ve göçün uluslararası olması bu olgunun bir boyutunu, ulus devletlerin sınırlarının varlığı ve hukuki yaptırımları ise olgunun diğer bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu yazımızda amaç olarak, küreselleşme ve göç olgusu tanımlarının yanı sıra uluslararası göç küresel göç olgusuna dikkat çekip, küreselleşmenin etkisiyle göç olgusunun hızlı değişimini ve artışını açıklamaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Göç, Uluslararası (küresel) göç

ABSTRACT

As globalization affects many phenomena in our age, it is clear that migration is one such phenomena affected by this globalisation. The rapid changes brought about by globalization in political, social and economic fields causes migration and immigrants to be affected by this situation more rapidly. These influences affect the selection of places to migrate to, the living conditions in the places migrated to and the decision to migrate itself. Whilst these developments are addressing the phenomenon of migration, social scientists need to consider many factors such as transnational population movements, multiculturalism brought by this movement, new types of communities formed both internationally and within the nation-state. The internationalization of globalization and migration constitutes one dimension of this phenomenon, while the existence of borders and legal sanctions of nation states constitute another dimension of the phenomenon. In this article, we aim to draw attention to the concept of international migration, global migration, as well as the definitions of globalization and migration, and aim to explain the rapid change and increase in the phenomenon of migration as a result of the affect effect of globalization.

Keywords: Globalization, Migration, International (global) migration

**THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNATIONAL MIGRATION AND
WELFARE: A COMPARATIVE ANALYSIS IN EU AND TURKEY**

**ULUSLARARASI GÖÇ VE REFAH İLİŞKİSİ: AB VE TÜRKİYE ÜZERİNDEN
KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ**

Aslı Şahankaya Adar¹

Betül Urhan²

ABSTRACT

It is possible to explain the relationship between international migration practices and welfare, in terms of social citizenship, in particular in European countries with social democratic regimes where welfare state practices have been prevalent. The social policies implemented in line with the prevailing welfare regime in these countries constitute an unbreakable welfare shield that will provide as wide a range of rights as possible and provide a high level of protection for immigrants (Morissens and Sainsbury, 2005). In addition, in countries where the welfare state is developed, the share allocated from welfare for immigrants is considered necessary for an order that provides and protects the welfare of society in general (Sainsbury, 2012). In this direction, inclusive social rights are also implemented for immigrants.

It is controversial whether the international migration policies and welfare debates carried out in the context of social citizenship rights are valid for Turkey, as in EU countries with social democratic regimes that have experienced the international migration process. In this context, this study aims to comparatively examine the relationship between international migration policies and welfare through Turkey and European countries. In accordance with this, first of all, the approach in international migration policies in European countries has been tried to be associated with the welfare regime and the problem of sharing the welfare. In the case of Turkey, the consequences of international migration policies and the welfare of immigrants are discussed from a historical perspective. In addition, the distribution of social rights between immigrants and citizens in Turkey has also been discussed.

ÖZET

Uluslararası göç uygulamaları ile refah arasındaki ilişkiyi sosyal vatandaşlık açısından, özellikle refah devleti uygulamalarının yaygın olduğu sosyal demokrat rejimlere sahip Avrupa ülkelerinde açıklamak mümkündür. Bu ülkelerde yürürlükte olan refah rejimi doğrultusunda uygulanan sosyal politikalar, göçmenler için mümkün olduğu kadar geniş bir yelpazede haklar sağlayacak ve üst düzeyde koruma sağlayacak kırılmaz bir refah kalkanı oluşturmaktadır (Morissens ve Sainsbury, 2005). Ayrıca refah devletinin gelişmiş olduğu ülkelerde, refahtan

¹ Business Administration, Beykent University, aslisahankaya@beykent.edu.tr

² Labour Economics and Industrial Relations, Kocaeli University, betul.urhan@kocaeli.edu.tr

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

göçmenlere ayrılan pay, genel olarak toplumun refahını sağlayan ve koruyan bir düzen için gerekli görülmektedir (Sainsbury, 2012). Bu doğrultuda göçmenler için kapsayıcı sosyal haklar uygulanmaktadır.

Sosyal vatandaşlık hakları bağlamında yürütülen uluslararası göç politikaları ve refah tartışmalarının, uluslararası göç sürecini yaşamış sosyal demokrat rejimlere sahip AB ülkelerinde olduğu gibi Türkiye için de geçerli olup olmadığı tartışmalıdır. Bu bağlamda bu çalışma, uluslararası göç politikaları ile refah arasındaki ilişkiyi Türkiye ve Avrupa ülkeleri üzerinden karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda öncelikle Avrupa ülkelerindeki uluslararası göç politikalarındaki yaklaşım, refah rejimi ve refahın paylaşılması sorunu ile ilişkilendirilmektedir. Türkiye örneğinde, uluslararası göç politikalarının sonuçları ve göçmenlerin refahı tarihsel bir perspektiften tartışılmaktadır. Ayrıca Türkiye'deki göçmenler ve vatandaşlar arasındaki sosyal hakların dağılımı da ele alınmaktadır.

VISUAL METHODS AND THEIR ROLE IN THE REPRESENTATION OF SOCIAL PROBLEMS OF MIGRANTS AND REFUGEES

Alina Solnyshkina, candidate of sociological sciences, PHD,

Associate Professor of the Chair of sociology, social work and public management and administration of Faculty of medical technologies of Diagnostics and Rehabilitation (Oles Honchar Dnipro National University)

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5369-6350>

ABSTRACT

An author of article represent facilities and strenght of visual sociological methods in the representation of social issues of migrants and refugees nowadays.

I would like to analyze methodology that described in the scientific article of polish famous sociologist Piotr Sztompka "Visual imagination and sociology".

This theoretical approach useful for studying and analysing of the phenomenon of migration.

An author of article selected visual materials of modern famous photographers and photojournalists such as: Marco Panzetti, Adam Ferguson, Jacob Ehrbahn, Reza Deghati, Kasia Strek.

All these masters of photography made a great contribution to the actualization of social issues of refugees all over the world.

On the basis of methodology of Piotr Sztompka an author of article analyzed contextual, semiotic, interactional and distributional interpretations of the social senses of photos that represented problems of migrants and refugees.

Key words: migration, refugees, visual studies, sociological analysis, contextual and semiotical interpretations, photographers.

METAFORİK GÖÇ ALGISİNİN FENOMENOLOJİK ANALİZİ.

**(TÜRKİYE’ DE YAŞAYAN AHISKA TÜRKÜ KADINLAR ÖZELİNDE BİR
ARAŞTIRMA)**

**PHENOMENOLOGICAL ANALYSIS OF THE METAPHORIC PERCEPTION OF
MIGRATION.**

**(A CONTEXT SPECIFIC RESEARCH ON MESKHEIAN TURKISH WOMEN LIVING
IN TURKEY)**

Tamilla ŞAHİN¹

PhD student

¹ *Bursa Uludağ University, Institute of Social Sciences, Department of Labor Economics and Industrial Relations, Bursa, Turkey.*

ORCID ID: 0000-0003-0998-6104

ÖZET

Ahıska Türkleri, 1944’de Josef Stalin yönetimindeki SSCB tarafından anavatanlarından zorla sürgün edilmiştir. Vatansızlaştırılan bir topluluk olarak dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşayan bir diaspora olan Ahıska Türkleri günümüzde hala buldukları ülkelerde ekonomik ve politik sorunlarla baş etmektedirler. Türkiye özelinde bakıldığında ise 1990’da Turgut Özal Hükümeti döneminde kabul edilen “Ahıska Türklerinin Türkiye’ye Kabulü ve İskânına Dair 3835 Sayılı Kanun” çerçevesinde bu ülkeye göç etmeye başlamışlardır. Bu tarihten sonra Türkiye’ye girişleri süreç içinde devam etmiş ve son olarak Şubat 2022’de başlayan Ukrayna-Rusya Federasyonu Savaşı sonucunda Ahıska Türkleri, “4 Haziran 2022 Tarih ve 5676 Sayılı Karar” kapsamında Türkiye’ye bir kez daha kitlesel olarak göç etmişlerdir.

Bu çalışmada zorlu göç süreçlerinin ağır yükünü omuzlarında taşıyan Ahıska Türkü kadınları için “göç”, “göçmen” ve “sürgün” gibi kavramların anlamları metaforlar üzerinden irdelenecektir. Modern göç çalışmalarına ilişkin literatür taraması yapıldığında göçmenlerin kavramlara ilişkin algılarını analiz etmek için metaforlardan faydalandığı görülmektedir. Çünkü metaforlar, herhangi bir kavramın doğrudan tanımını değil sembolüdür ve iki kavram arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktadır. Bu bağlamda sözlük anlamının ötesinde derin anlamlar taşıyan “göç”, “göçmen” ve “sürgün” kavramlarının açıklanmasında metaforlardan faydalanmaya odaklanan bu araştırmanın amacı, Ahıska Türkü kadınların deneyimlerini irdelemektir.

Yürütülmekte olan bir Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden biri olan ve bireyin bilinci ile iç dünyasını anlamlandırmaya çalışan “fenomenoloji / olgu bilim” yöntemiyle hazırlanan bu çalışmada Türkiye’de yaşayan 60 Ahıska Türkü kadına ulaşılmış ve katılımcıların göç, göçmen ve sürgün kavramlarına ilişkin metaforik algılarını ortaya koymak için anket formu aracılığıyla veriler toplanarak aşağıda yer alan iki temel soruya cevap aranmıştır:

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

1. Ahıska Türkü Kadınların “göç”, “göçmen” ve “sürgün” kavramlarına ilişkin sundukları metaforlar nelerdir?
2. Ahıska Türkü Kadınların metaforları ve gerekçeleri hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Ahıska Türkü Kadınlar, Metaforik Algılar, Göç, Göçmen, Sürgün, Fenomen

ABSTRACT

Meskhetian Turks were forcibly exiled from their homeland by the USSR under Josef Stalin in 1944. As a diaspora living in various countries of the world as a stateless community, Meskhetian Turks are still dealing with economic and political problems in the countries they live. In terms of Turkey, their immigration started within the framework based on the “Admission and Settlement of Meskhetian Turks to Turkey by of the law numbered 3835 ” adopted during the Turgut Özal Government in 1990. After this date, their entry to Turkey continued and as a result of the Ukraine-Russian Federation War that started in February 2022, Meskhetian Turks immigrated to Turkey massively once again within the scope of the "Decision dated June 4th 2022 and numbered 5676".

In this study, the meanings of concepts such as "migration", "immigrant" and "exile" for Meskhetian Turkish women, who carry the heavy burden of the difficult migration processes on their shoulders, will be examined through metaphors. When the literature on modern migration studies is reviewed, it is seen that metaphors are used to analyze the perceptions regarding immigrant concepts. The reason is that metaphors are not a direct definition of any concept but a symbol and reveal the similarities and differences between two concepts. In this context, the aim of this research, which focuses on making use of metaphors in the explanation of the concepts of "migration", "immigrant" and "exile", which has deep meanings beyond its dictionary meaning, is to examine the experiences of Meskhetian Turkish women.

This research, which was prepared with the "phenomenology" design, which is one of the qualitative research methods tries to make sense of the consciousness and inner world of the individual. Within the scope of an ongoing Scientific Research Project, 60 Meskhetian Turkish women living in Turkey were reached and metaphorical perceptions of the participants on the concepts of migration, immigrant and exile were reached. In order to reveal this, data were collected through a questionnaire and answers were sought for the following two basic questions:

1. What are the metaphors presented by Meskhetian Turkish women regarding the concepts of “migration”, “immigrant”and“exile”?
2. Under which conceptual categories are the metaphors and justifications of Meskhetian Turkish Women grouped?

Keywords: Turkey, Meskhetian Women, Metaphoric Perceptions, Migration, Immigrant, Exile, Phenomenon

GOVERNANCE OF MIGRATION IN INDIA

Dr.Preeti Tiwary

*Associate Professor
priti07tewary@gmail.com
Department Of Political Science
School Of Humanities and Social Sciences
S.G.R.R. University, Dehradun*

ABSTRACT

Migration is the movement of people from one place to another in search of better facilities of life. It is the major issue of contemporary time. In the era of globalization many students are migrating for higher education and the chance of getting the best, highest-paid jobs. Highly educated professionals are migrating to other countries for better opportunities, and highest paid.

To get better economic condition, good quality of education, to secure better living conditions are the major pull factor of migration. Drought, natural disasters, escape war, invasion, military takeover, etc. are the push factors.

There are different types of migration like temporary, permanent, internal, rural to urban, urban to urban, international migration etc.

Migration has both positive and negative impact. Migrants have helped in the growth of the economy of the region. and it also helps to the balanced distribution of the population according to resources within a country or across the country. It also brought social change in rural area. But on the other hand, it has negative consequences like Overcrowding on the metropolitan cities and Under-development of rural regions due to lack of skilled people & economy of the region.

If the problem is not cured the cultural identity of the nation would be extinct. To promote tourism, better transport facility, better livelihood, medical facilities, good education, job opportunities and implementation of government policies like "Home Stay", minimum 100 days' work opportunities and Visa Law will definitely help to control the migration in India.

Key Words: -

Home-stay, Education, medical facilities, unequal distribution, overcrowded

INTRODUCTION

Migration is a Natural phenomenon, which found in many creatures. During winter the Siberian crane migrate to India for their survival, other animals like elephants, wildebeest migrate Tanzania and Kenya following the seasonal rains. Sea animals like Whale sharks also migrate. Animals migrates for their food and their better environment. Human beings migrate for their economy, education, better living condition and fulfill their basic necessity. So, Migration is feature of Homo sapiens as tool making and culture Building.

Man is social animal whose origin probably in Africa. For their survival they spread other parts of the world and started to occupy land. Migration is geographical phenomenon that seem to be a human necessity in every age. They are different type of migration like internationality-

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

regional, inter-urban, rural-urban. It may also temporary or permanent. On the basis of number, migration individual or mass.

India is one of the oldest civilizations of the world. From the very beginning, it has remained a magnet for visitors, traders and students from all over the world. Migration to India was exponentially increased during the colonial period. Since the last decade of the 20th century, there have been remarkable changes and developments in the social, economic and political set-up and advancement in the technological sector. In modern the trends of migration from and in India is more dynamic than ever before. The radical growth of means of communication and transportation also provided impetus to the movement of people in India concerns.

The reasons of international migration from India are: The growing mobility of labor in a globalizing economy, Emerging population and demographic dynamics Integration issues. India's cuisine, cultures, rich economy, favorable climate, and regions of rich soil and other such pull factors led the European countries to develop trade relations with India. This gradually led to their colonization.

India has received the highest ever foreign inward remittances in FY 2021-22. India is top most source of international migrants with a diaspora of about 32 million. The main destination of Indian migrants is the United Arab Emirates, the USA and Saudi Arabia. While ethnic Indians are a minority in most countries, they constitute around 40% of the population in Fiji, Trinidad.

The great advantage of migration from India helpful to strengthen its economy through remittances, technical development through new technology, advancement in education system, medical and better living condition. It also promotes the concept of Human rights and Universal brotherism.

On the other hand, small scale industry is badly affected by migration and also suffer from drain of wealth and brain. The negative impact of Indian culture and family by adopting bad habits like drugs, smoking, disco club, negligence of parents.

So government has taken major steps regarding migration and policies should formulated to control the migration and provide basic facilities like employment, good quality of education and medical, Industrialisation and promote communal harmony. To control the migration from rural to urban government implement the policy of MGNREGA and stay home in hilly area to promote tourism.

Objective

The aim of my paper to analysis the problem of migration and its effect and also explain the government policies regarding controlling the migration. In these days the whole world has been affected by migration. Our country has also come under the influence of this concept. Sometime illegal migration create a problem for the nation. People of Bangladesh, Myanmar, Nepal, Afghanistan, Sri-Lanka, Bhutan

migrate to India create a great troubles for Indian economy and security. The Indian People migrate to other nation for better job, education, research etc. Mostly elite and educated class migrate to European countries and USA. Skilled and unskilled labour mostly migrate to Arabian or Gulf countries.

Due to migration Indian economy and industries badly affected. To control this problem our government, have to formulate such type of policies regarding migration which strengthen to our economy and maintain its culture also. The policy specially related to control wealth and brain drain and encourage that type of migration which help to promote the remittance from other nations.

Methodology

The Study is based on secondary data which I collected from various other magazines, journals, books and websites.

The history of the origin of human society migration has been an important aspect. There has been migration from one place to other in search of food and hunting. The homo-sapiens is a culture building migrating species, right from its appearance on the earth throughout the Paleolithic and Mesolithic period. In the Neolithic period, it migrated to search for land which may be brought under cultivation. In the Medieval period, it migrated in search of new resources to establish its colony and avoid persecution. In these days man is migrating to improve his economic status and to stay at a place where he feels socially and culturally secure as well as politically independent. India has its long history of migration.

4. 5. Historical Patterns of International Migration from India:

The Aryans, in this respect are worth migrating, who crossed over from central Asia and settled in India on the north eastern. Bodo were one of the first tribal group who migrated to the plains in Assam. During the ancient times, Indian traders trade with East Africa and Western and Southeast Asia. The in-migrations in India mainly began after the sailors from the Renaissance period, including the Portuguese sailor Vasco Da Gama, discovered India. The richness of India's spices, its cuisine, cultures, rich economy, favourable climate, and regions of rich soil and other such pull factors led the European countries to develop trade relations with India. This gradually led to their colonisation. The biggest example of it was the British colonisation period, which starting from the 1600s, lasted on till the 20th century.

The tradition of out-migration of Indians could be traced back to 268-231 B.C. when emperor Ashoka sent messengers across the world to spread the message of peace given by Lord Buddha. About 2000 years there were no Indian migration seen. It began with the era of British rule. Workers of Bihar and Uttar Pradesh migrate to Suriname, Trinidad and Tobago, Fiji, and Mauritius for plantations and workers from Punjab and Gujarat migrate to Guyana and East Africa. During 19th century Indian labour migrates to colonies of Britain, France, Portugal, Netherlands for sugar and rubber plantation. They migrate with their entire families to Sri Lanka, Malaya and Burma for tea, coffee and rubber plantation. Thus, poverty is the main principal reason to leave the sub-continent.

The migrated Punjabi worked in agriculture in California and business and agriculture in Canada. Educated Parsees and Bengalis migrate to Britain for higher education and employment. After independence, unskilled, skilled, and professional workers migrate from India to the United Kingdom. Due to the commonwealth immigration policy of the United Kingdom's, any citizen of a Commonwealth country to live, work, vote, and hold public office in the United Kingdom. In the Gulf countries most of the most of the migrate labour from Tamil Nadu, Kerala, and Andhra Pradesh.

In South Korea, Malaysia and Singapore faced an acute shortage of labour as the local labour was not willing to do lower status jobs and therefore, these countries relied on foreign labour from India.

Present Patterns of International Migration from India:

In modern times, migration in India follows the patterns as below:

(I) Unskilled labour emigration, Indians were migrated to Malaysia and Sri Lanka as contract under the Kangani system for sugar and rubber plantation.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

(II) Free or passage migration, Mauritius Free or Passage Migration was of white-collar workers, technicians and trading classes from India to East and South Africa. They were mainly from Punjab and Gujarat.

(III) Migration of educated class to developed countries, Era In post independent period two different Trends dominated the scene of Migration in India.

India is top most source of international migrants with a diaspora of about 32 million. The main destination of Indian migrants is the United Arab Emirates, the USA and Saudi Arabia. While ethnic Indians are a minority in most countries, they constitute around 40% of the population in Fiji, Trinidad. They make up 70% of the inhabitants of Mauritius. The migration from rural to urban area in about 28-9% in July 2020 to 2021.

In the beginning the number of female migrations less than man due to the lack of literacy and freedom, Majority of women have cited marriage or having migrated with their husbands as the reason for their translocation. But in the recent decades the females are migrating to developed countries for education, Employment, Family, Business White Collar Jobs. These migrants are mostly from south Indian states, Punjab, Gujarat.

Causes of migration in India

There are many causes of migration in and from India. Financial deficiency, circumstances leading to disruption of peace, e.g., war, rebellion, etc. Harsh Climate, poverty, unemployment is push factors. Pull factors are factors in the target country which encourage people to move these include peace and safety, a chance of a better process of Migration.

Internal migration in our country was far more contextual in terms of the number of people who moved from one state to other rural areas to the urban.

For future international migration in India can broadly be classified into two patterns such as migration of Indians to other countries and migration of the national of other countries voluntary or non-voluntary, to India.

Advantage of Migration

A major benefit of migration from India is the remittance sent by migrants. Which is the major sources of foreign exchange. India has received the highest ever foreign inward remittances in FY 2021-22.

The five years data of inward remittances is as below.

Year	Inward Remittances (US \$ million)
2017-18	69,129
2018-19	76,396
2019-20	83,195
2020-21	80,185
2021-22	89,127

Source: RBI.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Migrants of all skill levels considerably contribute to Indian societies. They help to strengthen economy and promote to human spirit. They bring creativity and technical growth in the host societies.

The primary motivation for migration is economic and at the heart of migration, management is imperative to maximize the development impact of international migration for all.

India exemplifies the strengths of a large, tolerant, secular, live democracy with a pluralistic society in which people of different faiths, languages, ethnicity and political persuasions co-exist and thrive.

Migrants brought social changes, the new ideas related to new technologies, family planning, girls' education, etc. The concept of global citizenship becomes true through the interaction of diverse cultures and free from conservative thought like casteism religionism and believe in humanism.

There has been significant seasonal migration of agricultural laborers in different parts of the country where they promote the concept of green revolution.

This places India in a position to help contribute to the international community's efforts to develop an appropriate world migration strategy. As we know that the "right to travel" as a fundamental right under the Indian constitution.

Disadvantage of Migration:

Drain of Brain and wealth is one of the great disadvantages of migration from India. A number of businessmen, Doctors, Scientists, Industrialist migrate to developed countries for better facilities. The students of major technical institute and MBA students prefer to join the foreign job. Due to this India has deprived from their contribution in the development of nation.

Family and culture have also badly affected especially old age people whose children left them and migrate to other countries. During festival they felt loneliness. They do not have any charm of their life.

Migration leads to the redistribution of the population within a country. In rural areas most of the village became a ghost village and cities become over crowded put pressure on the existing social and physical infrastructure in the urban areas. This ultimately leads to the unplanned growth of urban settlement and the formation of slums shanty colonies It also affects the growth of local small-scale industries.

Pandemic has also spread due to migration for one place to other. The covid-19 was the best example of pandemic.

Government policies regarding Migration in India

Due to migration Indian economy and industries badly affected. To control this problem our government, have to formulate such type of policies regarding migration which strengthen to our economy and maintain its culture also. The policy specially related to control wealth and brain drain and encourage that type of migration which help to promote the remittance from other nations.

The government is now trying to adopt policies which would help in controlling migration to big cities and metropolises. In emphasis on the provision of adequate infrastructural and other facilities in the small, medium and intermediate towns so that they could serve as growth and service centers for the rural region. The Planning Commission emphasized the needs for positive inducements to establish new industries and other commercial and professional establishments in small and medium towns. The new generations are interested to seek white collar employment in small towns which associated with the big cities.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Engineers, scientists, doctors' little attention has been paid at the policy level to control the pattern of either international or internal migration. With the help of passports and visa permits government controlled the international migration. The ministry of labour established a section to protect the interests of the Indian migrants, who are working as skilled and unskilled workers in other countries.

In the Fourth and Fifth Five Year Plans government has formulated a policy to control the rural to urban migration.

Due to government policies and its implementation reduce the rate of migration rural to urban and also to foreign countries. In the rural areas especially hilly areas MGNREGA and stay home policy promote reverse migration and then the Ghost village became a host village.

Due to the implementation of government policies the current net migration rate for India in 2023 is -0.329 per 1000 population, a 3.8% decline from 2022. The net migration rate for India in 2022 was -0.342 per 1000 population, a 3.93% decline from 2021. The net migration rate for India in 2021 was -0.356 per 1000 population, a 3.52% decline from 2020.

Conclusion:

From above discussion we come to the conclusion that migration is a natural phenomenon, and feature of human beings as tool making and culture building. India is one of the oldest civilizations of the world from the very beginning, it has remained a magnet for visitors, traders and students from all over the world.

The advantage of migration from India helpful to strengthen its economy through remittances. Migrants brought social changes, the new ideas related to new technologies, family planning, girls' education, etc. But on the other hand, the drain of Brain and Wealth is one of the great disadvantages of migration from India. Pandemic has also spread due to migration for one place to other. The covid-19 was the best example of pandemic.

To control the migration our government, have to formulate such type of policies regarding migration which strengthen to our economy and maintain its culture. The policy specially related to control wealth and brain drain and encourage that type of migration which help to promote the remittance from other nations. Due to the implementation of government policies the current net migration rate for India in 2023 is -0.329 per 1000 population, a 3.8% decline from 2022.

In the absence of any specific migration policy, it is difficult to predict the major directions of future migration flows. Thus, with the help of government and feeling of patriotism and swadeshi we can control the negative effect of migration on India. East and west India is best.

REFERENCES

1. Husain Majid, Human Geography, New Delhi, Rawat Publication,
2. Singhal, S.C (2011) *International Politics*, Agra : Lakshi Narayan Agrawal.
3. Biswal, Tapan (2017) *International Relation*, Hyderabad : Orient Blackswan Pvt. Ltd.
4. Johari, J.C, (2019), *International Relations and Politics*, Sterling Publications.
5. <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx>
6. https://en.wikipedia.org/wiki/Indian_diaspora
7. <https://www.macrotrends.net/countries/IND/india/net-migration>

**HALK KÜTÜPHANESİ HİZMETLERİNİN GÖÇMEN KULLANICILAR
TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: İZMİR BAYRAKLI ÖRNEĞİ**

**THE PLACE AND IMPORTANCE OF MIGRATION IN SOCIAL MEMORY IN CITIES
GROWING WITH MIGRATION: THE CASE OF BUCA MIGRATION AND
POPULATION EXCHANGE MEMORIAL HOUSE**

Mehmet Ali AKKAYA

*İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi
Bölümü, İzmir, Türkiye.*

ÖZET

Göç, insanoğlunun binlerce yıllık tarihinin en önemli gerçekliklerinden biridir. Aynı zamanda insanoğlunun zaman ve mekân sınırlamalarından etkilenmeyen ortaklıklarından oluşan paydanın olgularından biri olan göç, bu yanıyla da evrimimize çok yönlü olarak etkileyen ve biçimlendiren unsurlardan biridir. Bilinen tarihimizin önemli köşe taşlarının oluşup üst üste konulmasında etkileyici gücünü görünür kılan göç olgusu, bu yanıyla insanın sosyal ve toplumsal varlık olma kimliğinin de arka planına doğrudan etki eden araçlardan biridir. Özellikle yaşamın ağırlıklı olarak belirli bölgelerde yoğunlaşmaya başlamasının ve bu bölgelerin de mezralardan köylere, oradan da kentlere ve hatta büyük kentlere evrilemsinin ardından, yeryüzünün hangi coğrafyasında gerçekleşirse gerçekleşsin, göç olgusunun yönelimi de söz konusu yaşam alanlarının gelişim ve dönüşümüne koşut bir seyir ortaya koymaktadır. Bu etkileşimin nedenlerinden biri de dünyanın görece daha kolay haberdar olunabilir ve erişilebilir hale gelmesidir. Günümüzde genel olarak bilişim teknolojilerinden ilham alan ve önem/önceliklerini belirleyen kentlerin tüm dünyada ağırlıklı yaşam alanlarına dönüşmesi, doğal olarak göç hareketliliklerini de bu yöne çevirmiştir. Nedenleri farklı da olsa, göçün etki alanının sürekli olarak genişlemiş, göç ve göçmen konusunu dünyanın ortak ve öncelikli sorunlarından birine dönüştürmüş durumdadır. Bu noktada yeryüzünün bazı coğrafyalarının göç ve birlikte getirdiklerine ilişkin üstesinden gelmesi gerekenler listesi çok daha kabarıktır. Söz konusu sorunlar listesinin en başında ise kültürel bütünleşme yer almaktadır. Özellikle jeopolitik ve coğrafi konumu itibarıyla Türkiye, göç ve beraberinde getirdiği sorunların çok yönlü ve derinden yaşandığı ülkelerin en başında gelmektedir. Bu çalışmada, Türkiye’de iç ve özellikle son yıllarda dış göç hareketliliğinden en çok etkilenen kentlerden biri olan İzmir’in en çok göç alan ilçelerinden biri olan Bayraklı özelinde, uluslararası düzlemde toplumsal uyum ve kültürel bütünleşmenin kolaylaştırıcı araçlarından biri olarak görülen halk kütüphaneleri ve hizmetlerinin göçmenlerin bakış açısıyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Göçmenlerin ilçedeki halk kütüphanelerinin sunduğu hizmetlerden ne düzeyde memnun olduklarının tespitinin yanı sıra, söz konusu hizmetlerin, göçmenlerin kente ve diğer unsurlarına uyum sağlamada ne derece kolaylaştırıcı etkiye sahip olduklarının ortaya konulması, çalışmanın bütünleyici hedefidir. Bu kapsamda, yerel ve merkezi yönetim kanalları aracılığıyla, ilçe sınırları içinde ikamet eden ve kütüphane hizmetlerinden yararlanma olanağı bulunan yabancı göçmenlerle iletişime geçilerek, kendileri ile yapılandırılmış sorular aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ardından, elde edilen verilerin amaçlar doğrultusunda analizi yapılarak, bulgular ortaya konulmuştur. Buna göre, ilçede yaşamaya başlayan göçmenler, kütüphaneleri yeteri kadar aktif kullanamadıkları için, bu kurumların toplumsal bütünleşme ve

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

kültürel uyum açısından sağlayacağı kolaylıklardan da yeterince yararlanamadıkları tespit edilmiştir. Tarih boyunca göçle büyüyen ve farklı medeniyetlerin hem bir arada hem de birbirlerinin mirasının üstünde yaşadığı bir toplumsal yaşam mekânı olan ilçenin günümüzde de devam eden bu karakterinin ne denli sürdürülebilir olduğunun sorgulandığı çalışmanın, Türkiye’de sıcaklığını koruyan göç ve göçmen gündemi açısından anlamlı olacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, kent, İzmir, Bayraklı, kültürel bütünleşme, toplumsal uyum.

ABSTRACT

Migration is one of the most important realities of humankind's thousands of years of history. At the same time, migration, which is one of the phenomena of the denominator of human beings' partnerships that are not affected by the limitations of time and space, is one of the factors that affect and shape our evolution in many ways. The phenomenon of migration, which makes its impressive power visible in the formation and overlapping of important cornerstones of our known history, is one of the tools that directly affects the background of the identity of human being as a social and social being. In particular, after the concentration of life in certain regions and the evolution of these regions from hamlets to villages, from there to cities and even to big cities, the orientation of the phenomenon of migration shows a parallel course with the development and transformation of these living spaces, regardless of the geography of the earth. One of the reasons for this interaction is that the world has become relatively more easily informed and accessible. Today, the transformation of cities, which are generally inspired by information technologies and determine their importance/priorities, into predominantly living spaces all over the world has naturally turned migration movements in this direction. Although the reasons are different, the influence area of migration has continuously expanded and has turned the issue of migration and immigrants into one of the common and priority problems of the world. At this point, the list of things that some geographies of the world must overcome regarding migration and what it brings together is much more extensive. At the top of the list of problems in question is cultural integration. Especially in terms of its geopolitical and geographical location, Turkey is at the forefront of the countries where migration and the problems it brings are multifaceted and deeply experienced. In this study, public libraries and services, which are seen as one of the facilitating tools of social cohesion and cultural integration at the international level, are aimed at helping the immigrants, in particular Bayraklı, which is one of the most affected districts of İzmir, one of the cities most affected by the internal and especially external migration mobility in Turkey in recent years. point of view is intended to be evaluated. In addition to determining the level of satisfaction of the immigrants with the services provided by the public libraries in the district, it is the complementary goal of the study to reveal how the said services have a facilitating effect on the adaptation of the immigrants to the city and other elements. In this context, semi-structured interviews were conducted with foreign immigrants residing within the boundaries of the district and having the opportunity to benefit from library services, through local and central government channels. Then, the obtained data were analyzed in line with the objectives, and the findings were revealed. Accordingly, since the immigrants who started to live in the district could not use the libraries actively enough, it was determined that they could not sufficiently benefit from the facilities that these institutions would provide in terms of social integration and cultural harmony. It is evaluated that the study, in which the sustainability of this continuing character of the district, which has grown with migration throughout history and which is a social life space where different civilizations live together and on top of each other's heritage, is questioned, will be

meaningful in terms of the migration and immigrant agenda that maintains its warmth in Turkey.

Keywords: Migration, city, Izmir, Bayraklı, cultural integration, social cohesion.

GİRİŞ

Temelde kişinin yaşamını sürdürdüğü yerden farklı gerekçeler ve tercihler nedeni ile başka bir yere gitmesi anlamına gelen göç, insanlık tarihinin en kadim gerçekliklerinden biridir. İlgili alan yazınında daha çok kentleşme ile birlikte ön plana çıkan bir mekânsal yer değişikliği hareketi olarak kabul edilse de göç, asıl gerekçelerine bakıldığında toplumsal yaşam formlarından bağımsız ve çok değişkenli bir eylemdir. Başka bir ifadeyle göçün arka planındaki asıl neden, kişinin içinde bulunduğu durumun sosyal, kültürel, toplumsal, ekonomik vb. koşullarından memnun olmama ve bu koşulları değiştirme arzudur (Akkaya, 2021, s. 181). Söz konusu arzunun kent ve kentleşme gibi daha çok mekânsal ve çevresel bir değişim süreci ile koşut bir evrimin içine konumlandırılması, kavram ve ifade ettiklerinin gerçekliğinden uzaklaşma anlamına gelecektir.

20'inci yüzyılın ikinci yarısı ile birlikte evrensel boyutta bir sorun haline gelen göç, geride bırakılan yer ve göç edenlerin yanı sıra yaşamak için seçilen yeni yer ve o yerde yaşamakta olanlar üzerindeki etkileri sürekli artan bir kimlik arayışına dönüşmüştür. Uluslararası göç ve onun ulusal ekonomiler ve sosyal yaşam üzerindeki çok yönlü etkileri ve ev sahibi ülkelerdeki kültürel ilişkiler, uzun süredir devletlerin siyasi gündemlerine de hâkim olmuş durumdadır. Göçmeni önce mülteciye ve kısa süreli geçici misafire, ardından geçici ve/veya daimi ikâmet izni olan bireye dönüştüren (Lloyd 2003, s. 327) bu küresel sorun süreci, kültürel uyum ve uyumsuzluklar beraberinde getirmiştir. Göçmenlerle birlikte göçmenlerin yeni yaşam alanlarında göçten doğrudan etkilenen nüfusun da sürekli artması, göç ve ifade ettiği sorunlar potasını daha derinlikli hale getirmiş durumdadır.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR]'nin paylaştığı resmi verilere göre 2021 yılı sonu itibarıyla dünyada, 89,3 milyon zorla yerinden edilmiş insan, 27,1 milyon mülteci, 53,2 milyon kendi ülkeleri içinde yerinden edilmiş kişi, 4,6 milyon sığınmacı bulunmaktadır. Buna göre, dünyada neredeyse her iki saniyede bir kişi çatışma, zulüm, açlık veya savaş nedeniyle zorla yerinden edilmekte (UNHCR, 2023) ve göç denkleminin içinde yer almaya mecbur bırakılmaktadır.

Özellikle 2011 yılında Suriye'de başlayan iç savaşın ardından devam eden olaylardan kaynaklanan mülteci akışının başlamasıyla birlikte, ülkenin Batı'ya açılan penceresi olan Türkiye başta olmak üzere komşuları ve Avrupa Birliği (AB) ülkelerine yoğun bir göçmen yönelimi söz konusudur. Yaşanan bu değişim, göçmenlerin güzergâhında yer alan ülkelerde göçmenlere yaklaşma, onlara geçici/kalıcı bir yerleşim yeri bulma ve uyumlaştırma sorunlarının yaşanmasına neden olmuştur (Weng ve Choi, 2021). Bu çok yönlü sorun sarmalını en derinden yaşayan ülkelerin başında ise Türkiye yer almaktadır. Önüne geçilemez bir biçimde kendi vatandaşlarının da bu sorundan doğrudan etkilenmesinin yarattığı toplumsal refleks, Türkiye'nin göç ve göçmen sorununu ulusal düzeyde en önemli gündem başlıklarından birine dönüştürmüş durumdadır.

Bu çalışmada, beş bin yılı aşkın bir süredir düzenli olarak insanlığın evrimine ev sahipliği yapan, Antik dönemde Smyrna adıyla anılan ve aynı zamanda İzmir'in en eski yerleşim yeri olarak kabul edilen Bayraklı'da yaşayan göçmenlerin ilçedeki halk kütüphaneleri ve hizmetlerine ilişkin görüş ve değerlendirmeleri ortaya konulmuştur. İzmir'in yalnız dış göç değil, iç göç trafiğinde de öncelikli lokasyonlardan biri olan Bayraklı, başta Suriye olmak üzere, farklı ülkelere gelen çok sayıda göçmene ev sahipliği yapmaktadır. Çalışma kapsamında büyük bölümü Suriye'den gelen göçmenlerden oluşan (35 aile) ve aynı zamanda örgün eğitime devam eden en az bir çocukları olan 50 göçmen aile ve çocukları ile görüşülmüş, kentte yerel

yönetim ve Bakanlık bağılı olarak hizmet veren halk kütüphanelerinde yararlanma durumları ve kütüphane hizmetlerine ilişkin görüşleri ile memnuniyet düzeyleri derlenmiştir. Bu bağlamda çalışmada sırasıyla göç ve günümüzdeki anlamı, göçün neden olduğu uyum sorunların aşılmasında halk kütüphanelerinin rolü, aktif göç hareketliliğinde Türkiye ve İzmir ve göçmenlerin gözünden Bayraklı halk kütüphaneleri alt başlıkları üzerinden durulmuştur. Göçün neden olduğu sosyal, ekonomik, politik ve kültürel sorunların aşılmasında özellikle toplumsal hizmet sorumluluğu ile ön plana çıkan kurumların önemi dikkate alındığında, elde edilen bulgular üzerinden genel bir sonuç ve değerlendirme ile tamamlanan çalışmada ortaya konacak tespitlerin hem kentte göç sürecinin daha sağlıklı yürütülebilmesi, hem de alan yazını açısından anlamlı olacağı değerlendirilmektedir.

GÖÇ VE GÜNÜMÜZDEKİ ANLAMI

İnsanlığın ortak tarihinin en eski kavramlarından biri olan göç olgusu, temelde mekânsal bir yer değiştirmeyi niteler. Tarihsel geçmişimize bakıldığında, genellikle coğrafi boyutta (Bartram, Poros ve Monforte, 2017, s. 13) olan bu yer değiştirmenin, toplumun farklılaşan dinamiklerine bağlı olarak değiştiği ve dönüştüğü görülmektedir. Bu noktada ilk elde dikkati çeken husus, göç olgusunun tanımından başlayarak neden ve sonuçlarını belirlemede, sınıflandırmada ve kapsamında yaşanan genişlemenin farklılaştırdığı (Deniz, 2014, s. 175) kuramsal ve kavramsal arka plandır. Söz konusu değişim en görünür biçimi ile göçün dünya genelindeki önem derecesini ve küresel gündem olma düzeyini de arttırmıştır. Buna bağlı olarak günümüz dünyasında yaşanan pek çok siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal ve toplumsal gelişmelerin yalnız nedeni değil, aynı anda nedeni ve sonucu olabilme ayrıcalığı kazanan göç olgusu (Akkaya ve Polat, 2022, s. 94), bugün gelinen noktada bütüncül görünümün ayrılmaz bir parçasına dönüşmüştür.

Göçün gereklilikleri genellikle ekonomik, toplumsal, siyasal nedenler ile insanın çalışmak ve kendine daha iyi yaşam olanakları bulma arzusunda aranır. Bununla birlikte göç olgusunu başlatan temel nedenleri; ekonomik güçlükler, siyasi istikrarsızlık, coğrafi koşulların yarattığı güçlükler, insan hakları ihlali, baskıcı rejimler, iç savaşlar, etnik çatışmalar, iş gücü talebinin azlığı, coğrafi koşulların yetersizliği ve can güvenliği olarak listelemek olanaklıdır (Akçadağ, 2012; Canpolat, 2016; Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2021; UNHCR, 2021; Yılmaz, 2014). Temel nedenlerin göçle varılmak istenen sonuca bağlı kalınarak daha somut hale getirildiği başka bir yaklaşımda ise göçün gerekçeleri; eğitim kaynaklı göç, beyin göçü, emekli göçü, iklim kaynaklı göç, ekonomi temelli göç ve siyasal kaynaklı göç olarak gruplandırılmıştır (Zhanadilova, 2018, s. 118).

“Günümüzün öngörülemeyen göç hareketliliklerinde göçmenlerin sosyal, demografik ve ekonomik özellikleri çok hızlı bir biçimde değişebilmektedir. Bu durum, tüm bu hususlarda göç edenin göç edilen yerde yaşadığı/yaşayacağı uyum sorunlarını daha derinlikli hale getirmektedir. Söz konusu sorunlar üzerinde en yaygın etkiye sahip unsur ise kültür kavramı ve göç olgusu ile paydaşlarına getirdikleridir. Zira göçe bağlı kültürel alanda yaşanan sorunların aşılması, mevcut durumun iyileştirilmesi ve aynı coğrafyayı paylaşmaya başlayan insanların kültürel uyumlaşmasının sağlanması, göçün yarattığı yaraların sağaltımındaki en etkili ilaçtır. Bu iyileşmenin kısa zamanda ve kalıcı biçimde sağlanabilmesi için ise öncelikli olarak göçün kültürel boyutunun doğru bilinmesi ve bu boyutun öneminin kavranması gerekir” (Akkaya, 2021, s. 185).

Bugün gelinen noktada göç, evrensel yönelimle toplumsal, ekonomik ve siyasal nedenler çerçevesinde, gönüllü ve zorunlu, ülke sınırları içinde ya da farklı ülkeler arasında gerçekleşebilen, sosyal ve kültürel yanı olan, çok yönlü ve geniş zamana yayılan etkiye sahip bir olgu olarak kabul edilmektedir (Black ve diğ., 2011; Faist, Fauser ve Reisenauer, 2013; Adıgüzel, 2016; Günay, Atılğan ve Serin, 2017). Bununla birlikte göç olgusunu başlatan temel

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

nedenleri şu şekilde ayrıntılandırmak olanaklıdır (Akçadağ, 2012; Yılmaz, 2014; Canpolat, 2016; Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2021);

- Ekonomik güçlükler,
- Siyasi istikrarsızlık,
- Coğrafi koşulların yarattığı güçlükler,
- İnsan hakları ihlali,
- Baskıcı rejimler,
- İç savaşlar,
- Etnik çatışmalar,
- İş gücü talebinin azlığı,
- Coğrafi koşulların yetersizliği,
- Can güvenliği.

Toplumsal yaşama programlı bir canlı olan insan, yaşamsal ve sosyal gereksinimlerini karşılamak için ilk elde çevresini dikkate alır. Bu bakımdan bireyin çevresel koşulları her türlü gereksinimin karşılanması çabasının yanı sıra, toplumsal yaşama uyumlaşmanın da asıl referansıdır. Bu nedenle göçle birlikte parçası olduğu çevreyi terk edip, yeni bir mekânda yaşamını sürdürmeye başlayan göçmen açısından aşılması gereken ilk sorun başka bir çevrenin parçası olmayı becerebilmektir. Söz konusu çabanın somutlaşması; bir taraftan yeni mekâna almışmaya ve bu mekânda kendisine alan açmaya ve yer tutmaya çalışmak, diğer taraftan hayatta kalma ve sahip olduklarını (maddi ve manevi) kaybetmeme çabası içerisine girmektedir. Yaşamın zorlu dinamik yanını ifade eden bu süreç, insanın ayakta kalabilmek, var olmak ve kazanabilmek için çok yönlü bir iktidar savaşımına dâhil olmasını da beraberinde getirmektedir (Ekici ve Tuncel, 2015, s. 15). Çevreyle başlayan çok katmanlı uyum sürecinin güçlüğü nedeniyle, göçmenler, göçtükleri yerdeki toprak, şehir ve siyaset başta olmak üzere hemen her şeyi iktidar aracı veya engeli olarak görmektedir (Cengiz, 2010, s. 188).

Özellikle uluslararası göçün devletlerin toplumsal kimliğini, siyasi istikrarını, ekonomisini, demografik özelliğini, sosyal güvenlik sistemini ve kültürel özelliklerini olumsuz etkileme potansiyeli, dünyanın farklı coğrafyalarında sürekli deneyimlenen bir gerçekliktir. Bu mecradaki göç hareketliliğinin çok önemli bir bölümü, kaçak göç ve kaçak göçmenlerden oluşur. Kaçak göç, büyük ölçüde ekonomik temellidir (göçmenlerin %42'si 1970'lerde zengin ülkelerde yaşarken, bu oran 20'inci yüzyılın sonunda %50'lere ulaşmış, günümüzde ise %62'yi aşmış durumdadır) (UNHCR, 2021). Resmi verilere göre Türkiye dünyada en fazla göç alan ülkeler arasında yer almaktadır ve Avrupa'da son bulan göç yollarının önemli güzergâhlarından biridir. Söz konusu göç hareketliliğinin neredeyse tamamı kaçak göç ve kaçak göçmenler öznesinden ibarettir (Akkaya ve Polat, 2022, s. 96). Göçmen kümesinin Türkiye'deki en büyük özne grubu ise şüphesiz Suriyeli göçmenlerdir. Bu grubu ise Afganistan ve Irak'dan gelen göçmenler takip etmektedir (Kahraman ve Güngördü, 2022).

İçerdiği, etkilediği ve etkilendiği pek çok unsura karşın göç her şeyden önce insani bir olgudur. Çünkü göçün sonucunda etkilenen-etkileyen denkleminin her iki yanındaki asıl aktör insandır. İnsan ise her türlü yapıp etmesiyle, yani kültürüyle var olabilir. Kültür zamanla ve toplumun benimsediği ortak değerlerle değiştiği gibi, etkilediği toplumu da zamanla, ortak değerlerle ve toplumun yaşadığı coğrafyanın özelliklerine göre değiştirir. Göç, göçmen ve göçülen yer söz konusu olduğunda bu değişim her zamankinden çok daha hızlı ve genellikle bir zorunluluk olarak gerçekleşmelidir. Göç ve kültür etkileşimi söz konusu olduğunda ilk elde telaffuz edilmesi gereken kavramlardan biri de çok kültürlülüktür. Göç olgusu kapsamında; "farklılığı ve çeşitliliği kucaklayan bir göç yönelimi, belli açılardan göçmenlerin asimile olmaları gerektiği ve olabilecekleri beklentisinin karşısı" (Bartram, Poros ve Monforte, 2017, s. 221) olarak tanımlanan çok kültürlülük, aralarında Türkiye'nin de olduğu çok göç alan ülkelerde en çok

telaffuz edilen sözcüklerden biridir. Kültüre ve kültür-insan etkileşimine yaklaşımla değerlendirildiğinde, çok kültürlülük bir terimden öte, bir yönelim ve ideolojiyi de ifade eder. Göç eden bireyin göç ettiği yeni yaşam alanında var olan kültür iklimini eksiksiz bir biçimde özümsemesi ve kısa sürede o kültürün bir parçası olması neredeyse olanaksızdır. Bireyin kültürel uyum açısından sergileyeceği tüm şeffaflık ve çabaya karşın bu süreçte ortaya konacak etkileşim o ana kadar sahip olunan ve bundan sonrasında bir parçası olunmak istenen kültürün bir birleşimidir. Yani farklı kültürlerin harmanından oluşan yeni bir kültür, hatta aynı anda var olan kültürler harmonisidir. Bu noktada da göçmenler ile yerliler arasındaki uyumlaşmayı, kültürel ahengi yakalamayı ve bu kültür ikliminde bireyin kendisini tanımayı kolaylaştırıcı aktörlere, kurum ve kuruluşlara gereksinim vardır. Bu kimliklerden biri de topluma ve kullanıcılara karşı üstlendiği kültür sorumluluğu ile halk kütüphaneleridir (Akkaya, 2021, s. 187).

GÖÇÜN NEDEN OLDUĞU UYUM SORUNLARIN AŞILMASINDA HALK KÜTÜPHANELERİNİN ROLÜ

Genel anlamda farklı bilgi kaynakları ile bilgi temelli hizmetleri ücretsiz olarak ulaştırma hedefiyle kurulan kütüphaneler, parçası oldukları ve hizmet verdikleri toplumun bellek merkezleri, toplumun bilgi ve bilgi kaynakları temelli gereksinimlerinin giderilmesinin profesyonel araçlarıdır. Hizmet felsefesi, hedef kitle önceliği, hizmet verdiği yer vb. unsurların yanı sıra, özellikle bilgi dünyasında yaşanan üssel artış ve içerik çeşitlenmesine bağlı olarak 5 bin yılı aşan evrim sürecinde farklı türleri ortaya çıkan kütüphane dünyasının en yaygın hizmet ağına sahip olan ve en çok kullanılan üyesi ise halk kütüphaneleridir.

Halk kütüphaneleri, hemen her kütüphane türünün özelliklerinden bir parçasını, ayrıcalıklı yanını bir biçimde içinde barındırır. Zira ulusal bellek olarak kabul edilen ulusal kütüphane halk kütüphanesinde yerel belleğe; üniversite kütüphanesi misyonu halkın üniversitesine, örgün eğitime olan doğrudan katkısı nedeniyle de yaygın eğitim kurumu kimliğine dönüşebilmektedir (Keseroğlu, 2019, ss. 42-43). Bu bağlamda halk kütüphanesi; “hiçbir sınırlama olmaksızın herkese açık olmanın yanı sıra, içinde bulunulan yerel şartlara uyum gösterme gerekliliği ile hizmet anlayışını belirleyen ve geliştiren bilgi merkezi” (Akkaya, 2013, s. 169) olarak tanımlanabilir.

Halk kütüphanesinin hizmet anlayışı, tanımında da ifade edildiği gibi toplumun her bireyine ayırım yapılmadan (yaş, ırk, cinsiyet, din, milliyet, dil, mevki gözetilmeksizin) hizmetlere erişim hakkı tanınması ilkesine dayanır (Yılmaz, 2018, s. 52). Bu anlayış doğal olarak kütüphanenin hizmet verdiği sahada göçmen olarak yaşayan vatandaşların da mevcut ve potansiyel kullanıcı olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. Zira UNESCO ile birlikte hazırlanan Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kurumları Federasyonu (International Federation of Library Associations Institutions [IFLA])’nun *Çok Kültürlü Kütüphane Bildirisi*’nde de belirtildiği üzere her bireyin kütüphane ve bilgi hizmetlerinden tam ve eksiksiz olarak faydalanma hakkı bulunmaktadır (IFLA/UNESCO, 2018).

IFLA, bir halk kütüphanesinin amacını; parçası olduğu toplumun dinlenme ve serbest zamanını da içine alan, eğitim, bilgi ve kişisel gelişim konularındaki gereksinimlerini karşılamak için çeşitli ortamlarda kaynak ve hizmet sağlamak (IFLA, 2004, s. 22) olarak açıklamıştır. Bir halk kütüphanesinin hizmetleri planlanırken bu amaçların tamamı elden geldiğince dikkate alınmalıdır. Ancak çocuklar, öğrenciler engelliler gibi bazı gruplar için daha özenli davranılarak, söz konusu planlamada pozitif ayrımcılık yapılabilir (Seefeldt ve Syre, 2007, s. 36). Bu gruplardan biri de yaşadıkları/yaşayacakları sosyal ve kültürel dezavantajlarla göçmenlerdir. Aynı şekilde, Halk Kütüphanesi Hizmeti: Gelişim İçin IFLA/UNESCO İlkelerinde de kullanıcı hizmetleri; çocuklar için, genç yetişkinler için, yetişkinler için (yaşam boyu öğrenme, boş zaman ilgileri, bilgi gereksinimleri, topluluk etkinlikleri vb.), hizmetlerin yanı sıra, bilgi hizmetleri, topluluk gruplarına hizmetler, özel kullanıcı gruplarına hizmetler şeklinde

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

detaylandırılmıştır (2004, ss. 58-72). Göçmen kullanıcılar, halk kütüphanesinin özel kullanıcı grupları arasında nitelenmelidir. Bu nitelme aynı zamanda hizmet sunumunda daha özenli olmayı da beraberinde getirir.

“Bilgi ve buna bağlı olarak bilgi kaynakları aracılığı ile bir arada yaşayan insanların kültürlerinin geliştirilmesi ve uyumlaştırılması, sağlıklı toplumsal ilişkilerin kurulması açısından da son derece önemlidir” (Akkaya, 2021, s. 189). Halk kütüphanelerinin ilgili mevzuatta işaret edilen ve aşağıda listelenen işlevleri de kültürel uyuma yönelik kurumsal rollerine göndermeler içermektedir;

- Halkın bilgi edinme ihtiyacını karşılamak,
- Kişisel gelişim ve yaşam boyu öğrenme çalışmalarına destek olmak,
- Çocuklarda ve bölge halkında okuma kültürü ve kütüphane kullanma alışkanlığı oluşturmak,
- Bireylerin bilgi okur-yazarlığı becerisi kazanmasını ve bu beceriyi geliştirmesini sağlamak,
- Her türlü eğitim faaliyetlerini desteklemek,
- Gençlerin ve çocukların zihinsel yaratıcılıklarını geliştirmelerini desteklemek,
- Toplumun kültürel ve sosyo-ekonomik kalkınmasını desteklemek,
- Toplumda bilime sanata ve kültürel mirasa karşı duyarlılık oluşturmak,
- Sözlü yerel kültür mirasının korunmasını, toplanmasını, düzenlenmesini desteklemek,
- Kültürler arası diyalogun geliştirilmesine katkı sağlamak olarak maddelendirilen (Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği, 2012).

Bu işlevlerde de görüldüğü gibi halk kütüphaneleri, halkın bilgi ihtiyacını gidermenin yanında kültürler arası diyalogun geliştirilmesine katkı sağlamakla da yükümlüdür. Buna bağlı olarak halk kütüphanelerin, göçmenlerin topluma entegrasyonuna katkı sağlayacak kurumların en başında geldiğini söylemek gerekir (Sümbül, 2017, s. 50). Göçmenler, sığınmacılar veya farklı statüdeki yabancılar buldukları bölgedeki yerel halka göre sahip oldukları kültürel farklılıkları nedeni ile dezavantajlı grup olarak tanımlanmaktadır. Dezavantajlı grubun kütüphane ve bilgi hizmetlerinden, uygun dillerde, beklenti ve gereksinimlerini karşılayacak kaynaklarla, tam ve eksiksiz hizmet alabilmesi çok kültürlü toplumlarda kütüphanelerin temel ilkelerindedir (IFLA/UNESCO, 2018). Bu hassasiyet çocuk söz konusu olduğunda çok daha ince bir çizgide durur. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocuğun, toplumsal, ruhsal ve ahlaki, bedensel ve zihinsel sağlığını geliştirilmesinde, kaynaklardan bilgi ve belge edinmesinin önemini vurgular (UNICEF, 1989). IFLA'nın Çocuk Kütüphaneleri İçin Hizmet İlkeleri rehberinde belirttiği üzere, her çocuğun yerel kütüphaneye alışkın olması ve kütüphane kullanma becerilerine sahip olması gerekmektedir (Yılmaz ve Ekici, 2011, s. 546). Bu konfor ve kolaylık belki de en çok göçmen çocuklar ve onların içinde yaşadıkları toplumla kültürel açıdan da sağlıklı entegrasyonu için önemli ve önceliklidir.

Türkiye'nin mevcut çok kültürlü yapısı, son dönemde yaşanan yoğun dış göç hareketi ile birlikte öncekinden daha farklı bir yapıya kavuşmuştur. Toplumsal, sosyal ve kültürel yaşama dair pek çok sorunu da beraberinde getiren bu değişim hareketi içinde göçmenlerin yeni yaşam alanları ile uyumlaşmasını kolaylaştırmak adına farklı kurumların, sivil toplum örgütlerinin, gönüllülerin vb. çabaları söz konusudur. Bu organizasyonların başında halk kütüphaneleri de mutlaka yer almalıdır. “Halk kütüphanelerinin özellikle göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde aileleri destekleyici şekilde hizmet vermesi önemlidir. Bu durum göçmen çocukların gelişmesi, başarısı ve mutluluğu kadar yaşadıkları ülkenin toplumsal refahı ve gelişmesi için de belirleyici unsurdur. Dünyada en fazla göç ve göçmen sorunu ile uğraşmak durumunda olan ülkelerden biri olarak ülkemizi için bu önemin ulusal öncelikler listesinde daha yukarıda yer alması gerektiğini ifade etmek yanlış olmayacaktır. Zira ülkemizdeki göçmenlere ilişkin

istatistikler bize bu konuda önemli bir referans sunmaktadır” (Akkaya, 2021, s. 192). Söz konusu istatistiklere ilişkin göstergelerin en önemli aktörlerinden biri de İzmir’dir.

AKTİF GÖÇ HAREKETLİLİĞİNDE TÜRKİYE VE İZMİR

Anadolu, tarih boyunca dünyanın en önemli göç lokasyonlarından biri olmanın yanı sıra, aynı zamanda günümüzde dâhi etkinliğini muhafaza eden, evrenin en aktif göç yollarından birine ev sahipliği yapmaktadır. Göç Anadolu için adeta bir kaderdir. Göçün ulusal ve evrensel evrensel ölçekli örneklerini binlerce yıldır bünyesinde barındıran Anadolu’nun bu kaderi, Türkiye Cumhuriyeti’nin bir asrı geride bırakan tarihinde de neredeyse kesintisiz gerçekliğe dönüşmüştür. Söz konusu gerçeklik özellikle geride kalan yüz yılın ikinci yarısı ile birlikte Türkiye için daha belirgin hale gelmeye başlamıştır. Zira bu süreçte özellikle uluslararası göç ve onun ulusal ekonomiler ve sosyal yaşam üzerindeki çok yönlü etkileri ve edilgen ülkelerdeki kültürel ilişkiler, uzun süredir devletlerin siyasi gündemlerine hâkim olmuştur (Kahraman ve Güngördü, 2022, s. 305). Sosyal, kültürel, politik ve ekonomik boyutlar başta olmak üzere, yaşamın hem tüm alanlarında çok yönlü etkileri görülen bu sürecin hem en önemli aktörlerinden biri olan hem de mecralarından biri olan Türkiye, göç olgusunun dünyadaki en önemli öznelerinden biridir.

2015 yılından bu yana Türkiye, dünyanın en çok sayıda mülteci ağırlayan ülkesi durumunda ve bu mültecilerin büyük kısmını Suriyeliler oluşturmaktadır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün verilerine göre 2 Mart 2023 tarihi itibarıyla geçici koruma sağlanan toplam Suriyeli sayısı 3.500.964’tür. Ayrıca geçici/uluslararası koruma sağlanan 500 bine yakın Afganistan, Irak, İran ve Somali uyruklu göçmen/mülteci bulunmaktadır. 2021 bu ülkelerden toplam 29.256 uluslararası koruma başvurusu yapılmıştır. 2022 yılında ise koruma başvurusu sayısı 25 bini geçmiştir (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2023).

Türkiye’nin nüfusunun %6’sı mülteci ve göçmenlerden oluşmaktadır (Danış ve Dikmen, 2022, s. 27). Göçmen olarak ülkemizde bulunan toplam Suriyeli nüfusunun yaklaşık üçte biri, Türkiye’de doğup büyümüş 10 yaş ve altı çocuklardan meydana gelmektedir. Bununla birlikte Suriyeliler arasında önemli bir oranda (yaklaşık %25) 10-20 yaş arası gençler bulunmaktadır. Yani Suriyeli mülteci nüfusunun neredeyse %60’ı ya Türkiye’de doğmuş ya da çocukluğunun önemli bir bölümünü Türkiye’de geçirmiştir. Dolayısıyla Türkiye’de yaşamaya Suriye’deki yaşamdan daha aşinadırlar (World Food Programme, 2020). Yapılan ilgili araştırmalar da Suriyeli mülteci nüfusun çoğunluğunun memleketlerine dönmeye daha az eğilimli olduğunu ve yıllar geçtikçe dönme düşüncesinin azaldığını göstermektedir (Erdoğan, 2018; Kayaoğlu, Şahin-Mencütek ve Erdoğan, 2022). Suriye’deki savaşa ilişkin koşulların belirsizliği, üçüncü ülkelere yerleştirilme veya geri dönme olasılığını ortadan kaldırmaktadır (İçduygu ve Nimer, 2020). Bu nedenle, paydaşlarının arasında kütüphanelerin de yer almasının gerektiği yerel ve toplumsal uyum, Türkiye’nin göç ve göçmen gündemindeki temel konulardan biridir. Türkiye’de dış göç hareketliliğinin yanı sıra iç göç denkleminin de en sıcak olduğu şehirlerden biri de İzmir’dir.

“Ülkemizin en büyük kentlerinden biri olan İzmir, aynı zamanda Anadolu’nun sürekliliği en eski yaşam alanlarından biridir. ‘Güzel İzmir’ olarak da adlandırılan kent, Anadolu’nun kültürel zenginliği ile Ege’nin renkli tarihinin bir harmanıdır” (Akkaya ve Polat, 2020, s. 125). Dünyada da ülkemizin en çok bilinen kentlerinden biri olan İzmir, farklı kültürlerin, yaşam tarzlarının, inançların (Müslüman, Hıristiyan, Musevi, Ermeni, Rum vb.) binlerce yıldır bir arada barış içinde yaşadığı bir hoşgörü şehri ve kavimler kapısıdır (İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2023). Kent bugün de sosyal yaşam enerjisini, toplumsal renkliliğini ve kültürel zenginliğini büyütme, hatta bu yönüyle de Türkiye’yi beslemeye devam etmektedir. Şehrin aldığı iç ve dış göç ise bu değişimin önemli kanallarından biridir. İç İşleri Bakanlığı’nın 16 Mart 2023 tarihli verilerine göre ülkenin en çok göçmen barındıran yedinci kenti (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2023) olan İzmir, ulusal göç politikamızın en yoğun gündemini oluşturan Suriyeli

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

göçmenler konusunda da 144.138 toplam Suriyeli göçmenle listenin sekizinci sırasında yer almaktadır (Mülteciler Derneği, 2023). Söz konusu rakamlara göre, İzmir toplam nüfusunun %3,15'i göçmenlerden oluşmaktadır ve bu nüfus yoğunluğu ile kent söz konusu listenin 15'inci sırasındadır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2023).

ILO tarafından yayınlanan raporlarda, çalışan göçmenlerin %91'nin kayıt dışı işlerle geçimini sağlamaya çalıştığı ifade edilmektedir. Böylelikle tarihsel olarak yüksek kayıt dışılık oranları sergileyen ticaret, inşaat ve imalat gibi sektörler, Suriyeli iş gücünün ana alıcıları hâline gelmektedir. ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) Türkiye Ofisi'nin gerçekleştirdiği bir araştırmaya göre ise Türkiye'deki göçmenler ağırlıklı olarak kayıt dışı istihdamın yüksek olduğu sektörlerde çalışabilmekte ve Türk işçilerine rakip olabilmektedirler. Bu sektörler, ticaret, inşaat ve imalat sektörleridir ve çalışan Suriyelilerin yaklaşık yüzde 80'i bu sektörlerde faaliyet göstermektedir. Yine Suriyeli çalışanların neredeyse yüzde 30'u imalat sanayi altında yer alan tekstil, giyim, deri ve ayakkabı alt sektörlerinde yer almaktadır (ILO, 2020). Göçmenlerin, özellikle de Suriyeli göçmenlerin İzmir tercihi genel olarak iş imkânlarının fazla olması, Avrupa'ya geçişte konumunun müsait olması, kendilerine bu konuda yardımcı olabilecek bağlantıların bulunması ve İzmir'in daha yaşanabilir bir kent olması şeklinde özetlenebilir. İzmir'deki Suriyeliler daha çok ayakkabı, deri, tekstil ve hizmet alım-satım gibi işlerin olduğu sektörlerde iş gücü piyasasına eklenme çabasına girmişlerdir (Vesek ve Suğur, 2021, s. 190).

Göçmenlerin kentin kültürel zenginliğinin bir parçası ve besleyici kaynağı olabilmesi için ise şüphesiz kendi kültürlerini ile İzmir'in kendine özgü kültüründe bütünleştirebilmeleri gerekir (Akkaya, 2021, s. 194). Ülke genelinde olduğu gibi, İzmir'de de göçmenlerin çok önemli bölümünün çocuk ve kadınlardan oluşması, her iki grubun da toplumsal ve kültürel uyumlaşma açısından olağan farklı güçlüklerinin bulunması, özellikle de çocukların hâlihazırda parçası oldukları sosyal yapıyı, içinden geldikleri yapıdan daha çok biliyor olmaları ve bu bilme durumunu bilinçliliğe çevirme zorunlulukları, söz konusu gerekliliği daha önemli ve öncelikli kılmaktadır.

Göç alan tüm kentlerde olduğu gibi İzmir'de de göçmen sorunu, ancak göçmenlerin bugün kentteki toplumsal renklerin ve kültürel zenginliğin bir parçası olarak kabul edilmesiyle kalıcı olarak çözülebilir. Bu süreçte kentte faaliyet gösteren tüm halk kütüphanelerinin katkısına gereksinim vardır. Ülkemizde, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü (KYGM)'ne bağlı hizmet veren halk kütüphaneleri ile yerel yönetimlere bağlı hizmet verenler olmak üzere iki tür halk kütüphanesi yapılanması söz konusudur.

Uluslararası Göç Örgütü (International Organization for Migration [IOM]'nün Türkiye'de resmi olarak işbirliği içinde olduğu tek kütüphane olan Bornova İlçe Halk Kütüphanesi, Örgütün mobil İzmir Psiko-Sosyal Destek birimi ile birlikte göçmenlere yönelik yoğun bir hizmet programı yürütülmüştür. Bornova İlçe Halk Kütüphanesi dışındaki KYGM bağlı kütüphanelerin hiçbirinde odağında göçmenlerin olduğu, öncelikle göçmenleri hedefleyen, düzenli ve planlı bir hizmet ve/veya etkinlik bulunmamaktadır. Bu kütüphanelerde gerçekleştirilen etkinlikler ve sunulan hizmetlerde özel bir kullanıcı grubu hedeflenmeden, 'elden geldiğince çok kişiye ulaşalım' felsefesi ile hareket edildiği için, söz konusu faaliyetlerde göçmenlerin kütüphane kullanıcılarına dönüşebilmesi onların bu hizmet ve etkinliklerden haberdar olma rastlantısına kalmış durumdadır.

Kentin yerel yönetime bağlı kütüphanecilik hizmetleri bağlamında yetkili kurum ve kişilerle yapılan görüşmelerde, listede yer alan kütüphane ve/veya kitaplıkların hiçbirinde doğrudan göçmenlere yönelik düzenli ve sürekli herhangi bir faaliyetin olmadığı, göçmenlere yönelik geliştirilmiş bir hizmet uygulamasının bulunmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Belediye kütüphane ve/veya kitaplıklarının göçmenlere yönelik bir hizmet politikası ve eylem planının olmaması, hizmetlerin yetersizliği kadar, hangi hizmetin verileceğinin bilinmemesine de neden olmaktadır. Bu noktadaki görünür tek istisna, Ahmet Piriştina İzmir Kent Arşivi ve Müzesi bağlı olarak Buca Kasaplar Meydanı'nda kent sakinlerine kapılarını açan Göç ve Mübadele

Anı Evi'dir. 10 Ekim 2017 tarihinde sürekli hizmet birimi olarak faaliyete geçen Göç ve Mübadele Anı Evi, "Ege Denizinin karşı kıyısı ile olan yoğun ve köklü tarihin bir parçası olan mübadele sürecine ayna tutan küçük ama derinlikli" bir bellek merkezidir (Akkaya ve Polat, 2018, s. 1136).

Göçmen kimliği ve kültürü ile bir kentte adeta hayatta yeniden var olma mücadelesi veren birey ve/veya topluluklar söz konusu olduğunda, mevcut ve potansiyel güçlüklerin aşılmasını sağlayacak en etkili kurumlardan biri de kütüphanelerdir. Soruna bu bilimsel gerçeklikle bakıldığında, göçmenler ile hizmet alabilecekleri kütüphaneler arasındaki her türden mesafe, tüm paydaşları ile toplumun kültürel uyumu ve sosyal refahı açısından yaşanan/yaşanacak sorunların artması ve derinlik kazanması anlamına gelecektir.

GÖÇMENLERİN GÖZÜNDEN BAYRAKLI HALK KÜTÜPHANELERİ

Bayraklı'ya Dair

Bayraklı, İzmir'in 11 merkez ilçesinden biridir. 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'a dayanılarak, 6 Mart 2008 tarihinde ilçe olmuştur (Vikipedi, 2023) ve İzmir'in en yeni ilçelerinden biridir. Bayraklı, İzmir'in en eski yaşam alanlarından biridir. Bölgeye özgü Smyrna adının zamanla tüm kenti niteleyen bir isimlendirmeye dönüşmesi de, bölgenin kadim geçmişinin bir yansımasıdır. Günümüz Bayraklı kent merkezinin hemen yanında bulunan Tepekule (Hacı Mutço) höyüğü, M.Ö. 3 binlerde Luwi veya Lelej olarak bilinen en eski İzmir yurttaşlarınca kurulan ilk yerleşme bölgesidir (Doğar, 2020, ss. 31-32). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminden alınan 2022 yılı verilerine göre nüfusu 298.519 olan (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2023) ilçe, aynı zamanda İzmir'in yoğun kentsel dönüşümün yaşandığı ve hızla şehrin finans merkezlerinden biri haline geldiği coğrafyalarından biridir. Buna karşın ilçenin önemli bir bölümünde kırsal yaşamın görece sürdürülebildiği sosyal dokunun varlığı, göçmenlerin yaşam yeri olarak Bayraklı tercihindeki en önemli somutluklardan biridir. Başta Suriyeliler olmak üzere, göçmenlerin İzmir'de yerleşmek için en çok tercih ettikleri ilçeler; Konak, Karabağlar, Bornova, Buca, Bayraklı ve Torbalıdır. Bu tercihlerde belirleyici olan unsurlar genel olarak üç ana grupta kümelenmiş durumdadır. Bunlardan birincisi ekonomik (iş fırsatlarının bolluğu, kamu hizmetleri ve özel hizmetler, barınma giderlerinin ucuzluğu), ikincisi sosyo-kültürel (etnik bağlar, akrabalık bağları), üçüncüsü de sosyo-mekânsal (şehir merkezine, ulaşım, kamu hizmetlerine ve özel hizmetlere, iş yerlerine yakınlık) unsurlardır (Güngördü ve Kahraman, 2021). Söz konusu unsurların göçmenler açısından en kabul edilebilir düzeyde olduğu ilçelerden biri de Bayraklı'dır. Zira göçmenlerin yeni yaşam yeri olarak İzmir'i tercih sebepleri olan; sosyal ağlar, ekonomik faktörler ve konum, yukarıda listelenen ilçelerle birlikte Bayraklı'yı da işaret etmektedir.

İzmir'in kent nüfusu ve kentin büyüklüğü, göçmenlerin kamusal alanlarda yoğun olarak daha görünür olmalarını da önleyici bir unsurdur. Aralarında küçük işletme sahiplerinin de olduğu göçmenlerin ilçe dinamiği içinde daha az hissedilmesinin en önemli nedeni de söz konusu nüfus yoğunluğu ve büyüklüktür. Ekonomik olarak tutunma açısından bakıldığında, Bayraklı'daki göçmenlerin de dışarıda ücretli çalışma ya da iş yeri açmaya yönelik önemli bir çaba içerisinde olduğu görülmektedir. Bu çaba, her şeyden önce çevre ile çok yönlü uyumlaşmayı gerektirmektedir.

Araştırma kapsamında görüşülen ailelerin çoğu büyük kentte yaşamın getirdiği sosyal ve ekonomik güçlüklerden dolayı sahip oldukları ilişki ağlarının daha çok kendi aile fertleri ile sınırlı olduğunu, aile fertleri dışında kalan ilişki ağlarının da yakın çevrede bulunan diğer göçmenlerden ibaret olduğunu belirtmişlerdir. Ancak yapılan görüşmelerde, özellikle çocuklar ve kadınların sınırlı ilişki ağlarını genişletme konusunda arzulu oldukları tespit edilmiştir. Söz

konusu arzu da tıpkı ücretli çalışan olma ve/veya kendi iş yerini açma çabasında olduğu gibi yakın çevreyle başlayan sosyal ve kültürel uyumlaşmayı gerektirmektedir. Bu gerekliliğin karşılanması noktasında sahne alacak aktörlerden biri de ilçede hizmet veren halk kütüphaneleri olmalıdır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Göç olgusunun karmaşık ve çok boyutlu olması, konu ile ilgili araştırmalarda göç sürecine maruz kalan bireylerin bakış açılarını, anlatımlarını ve kişisel deneyimlerini dikkate almayı gerekli kılmaktadır (Kümbetoğlu, 2016, s. 59). Nitel çalışma, bir taraftan araştırmacının belli bir konuda derinlemesine bilgilere ulaşmasını mümkün kılarken diğer taraftan da görüşme yapılan kişilerin içinde buldukları bağlamı nasıl ve ne şekilde anlamlandırdıklarını içeriden kavrama imkânı sağlamaktadır (Neuman, 2014, ss. 240-241). Saha çalışması, Türkiye'nin Suriyeli nüfusu en çok barındıran kentlerinden olan İzmir'in Bayraklı ilçesinde 15-25 Mart 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda ilçede yaşayan 30 göçmen aile ile yarı yapılandırılmış sorular üzerinden bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde her aile için 80-90 dakika aralığında süre ayrılmıştır. Görüşmelerde veri çeşitliliğini arttırmak ve yaşa dayalı farklı bakış açılarını tespit etmek amacıyla katılımcıların farklı yaş gruplarında olmasına özen gösterilmiştir. Araştırmada 6-69 yaş aralığındaki katılımcılardan veriler toplanmıştır.

Araştırmada kartopu örnekleme yöntemi ile katılımcılara ulaşılmaya çalışılmıştır. Kartopu örnekleme; heterojen bir araştırma evreninde, konuyla ilgili kişilerin saptanmasında kullanılabilir elverişli bir örneklem türüdür (Gönç-Şavran, 2012, s. 156). Bu yöntemle, iletişim kurulan ilk aileden yola çıkılarak diğer ailelere ulaşılmıştır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme tekniği, kişilerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine, şikâyetlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgilerin toplanıp derlenmesinde ve sistemli hâle getirilmesinde kullanılan en yaygın veri toplama tekniklerinden birisidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 92). Saha çalışması, ilçenin görece daha yoksul ve yoğun göç alan Alpaslan, Cengizhan, Çay, Doğançay ve Gümüşpala mahallelerinde göçmenlerin evlerinde ve az sayıda da olsa sahip oldukları küçük işletmelerinde gerçekleştirilmiştir. Özellikle farklı dillerden çevirilerin gerektiği araştırmalarda, verilerin doğru anlaşılması ve çıktılara dönüşmesi açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, görüşmeler sırasında bilgilerin güvenilirliğini sağlama açısından ana dili Arapça olan ve Türkçeyi de iyi düzeyde konuşan bir kadından gönüllü destek alınmıştır. Görüşmede bir kadın tercümanın olması, görüşmeler sırasında iletişim, diyalog ve güven açısından katılımcılara rahat bir ortam sağlamış ve kişilere ulaşmada engel olabilecek hususların aşılmasını kolaylaştırmıştır.

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde, çalışmanın amacına uygun olarak göçmen ailelerin ilçedeki halk kütüphaneleri, bu halk kütüphanelerinin hizmetleri ve söz konusu hizmetlerin kapsam ve kullanıcı yönelimine ilişkin görüş ve değerlendirmelerinin ortaya koyulması hedefi ile hareket edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

İlk olarak, araştırmaya gönüllü olarak katılan görüşmecilerin demografik özellikleri ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Çalışmaya katılan 30 ailenin 23'sinde ebeveynlerin her ikisi de hayatta ve aile ile birlikte yaşamaktadır. Ailelerin 25'i Suriye, 3'ü Afganistan 2'si de Irak'tan Türkiye'ye göçmüştür. Görüşülen 7 ailede baba hayatını kaybettiği ya da hala göçülen ülkede yaşadığı için, aile ile birlikte değildir. Yalnız 1 ailede ise anne hayatını kaybettiği için ebeveynler arasında yer almamaktadır. Bu bağlamda çalışma kapsamında 29'u anne ve 23'ü baba olmak üzere 52 ebeveyn ile görüşme gerçekleştirilmiştir. 30 ailede görüşülen toplam çocuk sayısı ise 62'dir. Görüşme yapılan çocukların %66,12'si kız (41 kişi), %33,88'i ise erkektir (21 kişi). Ebeveynlerin dağılımı ise %55,76 anne, %44,24 baba şeklindedir.

Tablo 1: Demografik özellikler

Görüşmeci	Çocuk	(%)	Anne	(%)	Baba	(%)
Yaş						
5-7 yaş arası	12	19,35	-	-	-	-
8-11 yaş arası	32	51,61	-	-	-	-
12-18 yaş arası	18	29,04	2	6,89	-	-
19-35 yaş arası	-	-	21	72,41	10	43,47
36-45 yaş arası	-	-	5	17,25	9	39,14
46-55 yaş arası	-	-	1	3,45	3	13,05
56 yaş ve üstü	-	-	-	-	1	4,34
Toplam	62	100	29	100	23	100
Eğitim Düzeyi						
Okul öncesi	6	9,67	-	-	-	-
İlkokul	17	27,41	12	41,38	5	21,73
Ortaokul	21	33,87	4	13,79	8	34,79
Lise	8	12,91	2	6,89	6	26,09
Lisans	2	3,23	-	-	4	17,39
Hiç okula gitmemiş	8	12,91	11	37,94	-	-
Toplam	62	100	29	100	23	100
Gelir Durumu (Kişisel)						
7.500 TL'den az	9	60,00	9	81,81	7	33,33
7.501-8.500 TL arası	3	20,00	2	18,19	6	28,57
8.501-9.000 TL arası	3	20,00	-	-	5	23,81
9.001-10.000 TL arası	-	-	-	-	2	9,53
10.001 TL'den daha fazla	-	-	-	-	1	4,76
Toplam	15	100	11	100	21	100

Çalışma kapsamında görüşülen göçmen ailelerin yaş, eğitim düzeyi ve gelir durumlarına ilişkin veriler Tablo 1'de gösterilmiştir. Buna göre, göçmen ailelerin çocuklarının önemli bir bölümü (%51,61), öğrenme ediniminin yoğun olduğu 8-11 yaş aralığındadır. Bu dağılım, halk kütüphanelerinin göçmen ailelerin çocuklarını en kolay yaygın eğitim kurumu kimliği ile kucaklayabileceğini göstermektedir. Ailelerdeki ebeveynlerin yoğunluk yaş aralığı (19-35) da insanın öğrenme ediniminin hala aktif olabildiği dönem içinde kalmaktadır. Bu gerçeklik, kendini göçmenlerin uyumlaşması sürecinde sorumlu görececek halk kütüphanesi için bir fırsattır. Katılımcıların eğitim düzeyleri dikkate alındığında, özellikle çocukların halk kütüphanelerinden yararlanma ve bunu düzenli hale getirme potansiyeli yüksektir. Buna karşın çocukların %12,91'inin okul çağına gelmiş olmasına karşın örgün eğitimin herhangi bir düzeyine dâhil olmamış olması ise düşündürücüdür. Konuya okuryazar olma ve kütüphane kullanma ilişkisinin boyutu üzerinden bakıldığında, anneler arasında hiç okula gitmemiş 11 (%37,94) göçmenin varlığı, söz konusu sorunu daha derinlikli hale getirmektedir.

Göçmen ailelerin gelirlerinin gösteriminde, bazı ailelerde çocuklar da hane çalışanlarından biri olduğu için (15 çocuk), hane değil, bireysel gelir düzeylerinin gösterimi tercih edilmiştir. Araştırmaya katılan göçmen ailelerin ve bireylerinin aylık gelirlerinin önemli bir bölümü asgari ücret düzeyindedir. Bu durum, aile bireylerinin gereksinimler hiyerarşisinin daha çok ekonomi odaklı unsurlardan oluşmasına neden olmaktadır. Başka bir ifade ile göçmenler, yeni yaşama uyumlaşmanın sosyal, toplumsal ve kültürel boyutlarını ekonomik boyutun yarattığı güçlükler nedeni ile yeteri kadar fark etme fırsatı bulamamaktadır.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Tablo 2: Katılımcıların kütüphane farkındalığı

		Çocuk	(%)	Anne	(%)	Baba	(%)
Kütüphane nedir biliyor musunuz?	Evet	43	69,35	21	72,41	20	86,95
	Hayır	19	30,65	8	27,59	3	13,05
Daha önce hiç kütüphaneye gittiniz mi?	Evet	24	38,70	5	17,24	11	47,83
	Hayır	38	61,30	24	82,76	12	52,17
Yaşadığımız ilçede bir halk kütüphanesi olduğunu biliyor musunuz?	Evet	22	35,48	7	24,13	10	43,48
	Hayır	40	64,52	22	75,87	13	56,52
Yaşadığımız ilçedeki halk kütüphanesine hiç gittiniz mi?	Evet	17	27,41	4	13,79	2	9,70
	Hayır	45	72,59	25	86,21	21	91,30

Tablo 2’de, çalışmaya destek veren göçmen ailelerin genel olarak kütüphane farkındalıkları ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Katılımcıların büyük bölümü (%73,68) kütüphanenin ne olduğunu bildiğini beyan etmiştir. Daha önce kütüphaneye gitme durumları söz konusu olduğunda ise bu oran %35,08 düzeyine gerilemektedir. Bu noktada en sorunlu grup, %82,76’sı hayatında hiç kütüphaneye gitmemiş olan annelerdir. Babalarda görece daha iyi (52,17) olan bu tabloda az da olsa asıl umut kırıcı olan veri, çocukların yalnız %38,70’inin kütüphane deneyiminin olmasıdır. Kütüphanelerin en uzun soluklu ve sadık müşterileri olarak kabul edilen çocuklar grubunda böylesi bir istatistik, kentteki tüm ilgili paydaşların üzerinde özenle düşünmesi gereken bir konudur.

Aile bireylerinin %34,21’i yaşadıkları ilçede bir halk kütüphanesi olduğundan haberdardır. Görüşme esnasında, bu soruya “evet” yanıtı veren katılımcılara *kütüphanenin kime bağlı olarak hizmet verdiğini* bilip bilmedikleri de sorulmuştur. Yanıtların dağılımı; %41,45 belediye, %31,55 devlet, %17,38 kaymakamlık ve %8,62 hükümet şeklindedir. Yanıtlarda dikkat çekici olan, bir katılımcının yanıtının “Göç İdaresi” olmasıdır. Bu yanıt, “kütüphanenin yalnız göçmenlere hizmet verdiğinin sanılması” şeklinde genişletmek yanılı olmayacaktır.

Katılımcıların yalnız %20,17 (23 kişi)’si Bayraklı’da yaşamaya başladıktan sonra herhangi bir halk kütüphanesine gittiğini beyan etmiştir. İlçede halk kütüphanesine en az gidenler babalardır (%9,70). Anneler arasında ancak %13,79 oranına çıkabilen kütüphaneye giden sayısı, bu grup açısından da kabul edilebilir olmaktan çok uzaktır. Göçmen ailelerin çocuklarında dâhi bu oranın %27,41 düzeyinde kalması, ilçedeki halk kütüphanelerinin hizmet vermesinden sorumlu olan tüm kurum, kuruluş, yönetici ve çalışanların ciddi bir öz hesaplaşma içinde olmasını gerektirmektedir.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Tablo 3: İlçedeki halk kütüphanelerine düzenli olarak gidenlerin yanıtları-1

Sorular	Çocu k	(%)	Ann e	(%)	Bab a	(%)
<i>Kütüphaneye hangi sıklıkla gidiyorsunuz?</i>						
Her gün	-	-	-	-	-	-
Haftada bir	2	11,76	-	-	-	-
Ayda bir	4	23,52	1	25,00	1	50,00
Üç ayda bir	7	41,20	1	25,00	1	50,00
Altı ayda bir ya da daha az	4	23,52	2	50,00	-	-
Toplam	17	100	4	100	2	100
<i>Kütüphanedeki kaynakları yeterli buluyor musunuz?</i>						
Evet	-	-	-	-	-	-
Kısmen	5	29,42	1	25,00	1	50,00
Fikrim yok	3	17,64	-	-	-	-
Hayır	9	52,94	3	75,00	1	50,00
Toplam	17	100	4	100	2	100
<i>Kütüphane hizmetlerini yeterli buluyor musunuz?</i>						
Evet	1	5,84	1	25,00	-	-
Kısmen	7	41,20	1	25,00	1	50,00
Fikrim yok	2	11,76	1	25,00	-	-
Hayır	7	41,20	1	25,00	1	50,00
Toplam	17	100	4	100	2	100

İlçede hizmet veren halk kütüphanelerine gittiğini ve bu kütüphanelerden yararlandığını beyan eden katılımcıların büyük bir bölümü (%73,91), göçmen ailelerin çocuklarıdır. Bu grupta yer alan katılımcıların %64,70'i üç aydan daha uzun sürelerle kütüphaneyi ziyaret etmektedir. En sık kütüphane ziyareti yapan grup "haftada bir" aralığında ve %11,76 temsil oranındadır. Grupların hiçbirinde, kütüphaneye her gün giden katılımcı yoktur.

Katılımcıların hiçbiri, "kütüphanedeki kaynakları yeterli buluyor musunuz" sorusuna evet yanıtını vermemiştir. Bu noktada en pozitif yaklaşım %29,16 temsil oranıyla kısmen yanıtındadır. İlçedeki halk kütüphanesinden yaralanan göçmenlerin %56,52'si ise kaynakları yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Bilgi kaynaklarını en yoğun oranda yetersiz bulan grup annelerdir. Söz konusu kütüphane hizmetleri olduğunda, göçmenlerin kütüphane memnuniyetinin görece daha yüksek olduğu söylenebilir. Katılımcıların %8,69'u kütüphaneleri hizmetler açısından yeterli bulmaktadır. Kütüphane hizmetlerinin değerlendirmesinde kısmen ve hayır yanıtları eşit oranla ağırlıklı (%39,13) grubu oluşturmaktadır.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Tablo 4: İlçedeki halk kütüphanelerine düzenli olarak gidenlerin yanıtları-11

Sorular	Çocuk	(%)	Anne	(%)	Baba	(%)
<i>Kütüphaneye kiminle gitmeyi seviyorsunuz?</i>						
Anne	3	17,65	-	-	-	-
Baba	-	-	-	-	-	-
Arkadaş	4	23,53	-	-	-	-
Büyükanne-Büyükbaba	-	-	-	-	-	-
Öğretmen	7	41,17	-	-	-	-
Çocuk	-	-	3	75,00	2	100,00
Yalnız	3	17,65	1	25,00	-	-
Toplam	17	100	4	100	2	100
<i>Kütüphanede en çok neyi seviyorsunuz (ne ilginizi çekiyor)?</i>						
Koleksiyon	2	11,76	1	25,00	1	50,00
Bilgisayar	3	17,65	-	-	-	-
Oyunlar	4	23,53	-	-	-	-
Etkinlikler	5	29,41	2	50,00	1	50,00
Yeni insanlar	2	11,76	1	25,00	-	-
Çalışanlar	1	5,89	-	-	-	-
Toplam	17	100	4	100	2	100
<i>Kütüphanede en az neyi seviyorsunuz (neyden rahatsız oluyorsunuz)?</i>						
Yeni insanlar	3	17,65	1	25,00	1	50,00
Sessizlik	2	11,76	-	-	-	-
Yabancı hissetme/hissettirme	6	35,29	1	25,00	1	50,00
Kurallar	5	29,41	1	25,00	-	-
Kalabalık	1	5,89	1	25,00	-	-
Toplam	17	100	4	100	2	100

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Tablo 4'te, kütüphane kullanıcısı olan göçmenlerin kütüphane eşlikçileri, kütüphanede en beğendikleri şeyler ve rahatsız oldukları hususlara ilişkin veriler gösterilmiştir. Çocuklar kütüphaneye en çok öğretmenleri (%41,17) ile birlikte gitmektedir. Bunu sırasıyla arkadaşlar (%23,53) ve anneler (%17,65) takip etmektedir. 3 öğrenci ise kütüphaneye *yalnız* gittiğini ifade etmiştir. Ebevyenlerin neredeyse tamamı (%83,33) kütüphaneye çocukları ile birlikte gitmektedir. Ypialn görüşmede bu eşliğin "çocuklar için" olduğu alt bilgisine de erişilmiştir. Ebevyenlerden sadece bir annenin kütüphaneye yalnız gittiğini beyan etmesi ise dikkat çekicidir. Katılımcıların kütüphanede en çok memnun oldukları unsur olarak, *etkinlikler* (%34,78) ön plana çıkmaktadır. *Etkinlikler* tüm katılımcı grupları için en çok memnun olunan başlıktır. Çocuklar için oyunlar (4 kişi) ve bilgisayar (3 kişi) diğer memnun olunan hizmet alanlarıyken, anneler grubunda yeni insanlarla tanışma fırsatının olmasını memnuniyet verici bir durum olarak gören kütüphane kullanıcıları mevcuttur. Etkinlikler dışında çok daha az temsil oranıyla da olsa tüm katılımcıların memnuniyet beslediği diğer hizmet alanı ise *koleksiyondur*. Kütüphaneden yararlanma sürecinde katılımcıların en çok rahatsız olduğu husus, %34,78 temsil oranıyla kullanıcıların kendilerini yabancı hissetmeleri ya da yabancı hissettirilmeleri durumudur. Tüm kullanıcı gruplarında dile getirilen bu rahatsızlık başlığı dışında, yine tüm kullanıcı grupları tarafından dile getirilen rahatsız edici unsur yeni insanları görmek hatta onlarla danışmak durumunda kalınmasıdır (%21,73). Bu konuda en çok rahatsızlık duyan göçmen kütüphane kullanıcıları çocuklardır.

Tablo 5: Halk kütüphanesine düzenli gitmeyenlerin gerekçeleri*

Niçin kütüphaneye gitmiyorsunuz?	Çocu	(%)	Ann	(%)	Bab	(%)
	k		e		a	
Varlığından haberim yok	35	22,58	20	21,0	12	23,08
Evime uzak	13	8,38	10	10,5	7	13,46
Annem-babam izin vermiyor	10	6,46	-	-	-	-
Eşim izin vermiyor	-	-	14	14,7	-	-
Türkçeyi iyi konuşamadığım için iletişim kuramayacağımı düşünüyorum	24	15,48	15	15,7	6	11,54
Ana dilimde kaynak yok	31	20,00	8	8,42	6	11,54
Kendimi rahat duyamayacağımı düşünüyorum	34	21,93	16	16,8	5	9,62
Zamanım yok	8	5,17	12	12,6	16	30,76
Toplam	155	100	95	100	52	100

*Katılımcılara birden çok seçeneği gerekçe gösterme fırsatı verilmiştir.

Çalışmanın bu bölümünde halk kütüphanesine gitmeyen katılımcıların kütüphaneye gitmeme gerekçeleri ayrıntılandırılmıştır. Katılımcılara, Tablo 5'te gösterilen gerekçeler listesinden birden fazla seçeneği neden olarak gösterebilmelerine olanak sağlanmıştır. Buna göre, sekiz başlıkta gruplandırılan gerekçeler arasında en çok ön plana çıkan, %22,18 toplam temsil oranıyla kütüphanenin *varlığından haberim yok* seçeneğidir. Gerekçeler listesinde ön plana çıkan diğer unsurlar, *kendimi rahat duyamayacağımı düşünüyorum* (%18,21) ve aynı temsil oranlarıyla (%14,90) *ana dilimde kaynak yok* ile *Türkçeyi iyi konuşamadığım için iletişim kuramayacağımı düşünüyorum* başlıklarıdır. Katılımcı grupları özelinde ise çocuklar ve anneler

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

için varlığından haberim yok, babalar için de zamanım yok nedenleri en yoğun gerekçe gösterilen yanıt seçenekleridir. Bu noktada dikkat çekici olan çocukların %6,46'sının ebeveynleri, annelerin de %14,73'ünün eşleri izin vermediği için kütüphaneye gelediklerini beyan etmiş olmalarıdır.

Tablo 6: Göçmenlerin kütüphane ve hizmetlerine ilişkin görüşleri

Sorular (Sizce kütüphane...)	Çocuk	(%)	Anne	(%)	Baba	(%)	
Kenti daha iyi tanımanızı kolaylaştırabilir mi?	Evet	29	46,77	15	51,72	11	47,82
	Hayır	33	53,23	14	48,28	12	52,18
Kente uyum sürecinizi kolaylaştırabilir mi?	Evet	31	50,00	16	55,17	13	56,52
	Hayır	31	50,00	13	44,83	10	43,48
Topluma uyum sürecinizi kolaylaştırabilir mi?	Evet	34	54,83	16	55,17	13	56,52
	Hayır	28	45,17	13	54,83	10	43,48
Türkçe öğrenmenizi ve konuşmanızı kolaylaştırabilir mi?	Evet	43	69,35	17	58,62	15	65,21
	Hayır	19	30,65	12	41,38	8	34,79
Ana dilinizde daha fazla kitap olsa kütüphaneye daha sık gider misiniz?	Evet	49	79,03	20	68,96	16	69,56
	Hayır	13	20,97	9	31,04	7	30,44

Tablo 6'da, katılımcıların göçmen kimliği ile kütüphaneye yönelik bazı ilişkilendirmelere dair görüşlerine yer verilmiştir. Çocuklar ve babalar, kütüphanelerin kendileri için yaşadıkları kenti daha iyi tanımaları için fırsat olacağını değerlendirmektedir. Katılımcı gruplarının tamamında kütüphanelerin kente uyum sürecinde kolaylaştırıcı bir unsur olabileceği eşit ya da ağırlıklı eğilim olarak beyan edilmiştir. Aynı şekilde ve daha yüksek bir katılım oranıyla kütüphanelerin göçmen kullanıcıların topluma uyum sürecini kolaylaştırabileceği dile getirilmiştir. Tüm gruplardaki katılımcıların kütüphanelerin Türkçe öğrenme ve konuşmayı kolaylaştıracağına olan inançları önceki kolaylaştırıcı kimlik ilişkilendirmelerinden daha yüksektir. Tabloda tüm kütüphane paydaşları adına dikkat çeken en çarpıcı veri, katılımcı gruplarının tamamında göçmenlerin önemli bir bölümünün, kütüphanede ana dillerinde daha çok kitap olsa kütüphaneye daha sık gideceklerini beyan etmeleridir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Günümüz göç olgusunun ve göçmenlerin her geçen gün daha yoğun ve önemli bir unsur haline gelmesi, göçün öznesi konumunda olan tüm kurum, kuruluş ve bireylerle toplumsal yaşamın seyrini şekillendiren siyasi erklere yeni sorumluluklar getirmektedir. Dünyada bu etki ağıının kapsamının en yoğun yönlendirici güce dönüştüğü coğrafyalardan birine ev sahipliği yapan

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Türkiye özelinde söz konusu değişim ve sorumlulukların içeriği çok daha yoğun olmak durumundadır. Ülkemizde bu yoğunluğun en çok somutluk kazandığı kentlerden biri olan İzmir, günümüz kent kimliğinin göç olgusu ile olan çok yönlü yakınsamasına bağlı olarak sözü edilen somutlaşmaya tanıklık etmektedir. Kentte göç, göçmen ve tüm unsurlarıyla kent etkileşiminin en yoğun olduğu lokasyonlardan biri de şehrin merkez ilçelerinden Bayraklı'dır. Köklü ve çok kültürlü bir kimliği olan ilçenin önemli gerçekliklerinden biri olan göç ve göçmen olgusu, bu çalışmada göçün neden olabileceği çok yönlü sorunların aşılmasında önemli araçlardan biri olarak kabul edilen halk kütüphaneleri ve hizmetleri ile ilişkilendirilerek ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmada, Bayraklı'da yaşayan 30 göçmen aile ile yüz yüze ve çevirmen eşliğinde görüşmeler gerçekleştirilmiş, araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile göç-kütüphane ilişkisi odağında bazı veriler derlenmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında çalışmada varılan sonuçlar şu şekilde listelenmiştir.

- Göçmen ailelerin ilçedeki halk kütüphaneleri hakkındaki farkındalığı ve hizmetlerine yönelik bilgi düzeyi son derece sınırlıdır. Bu noktada en iyi durumda olan aile fertleri çocuklardır.
- İlçedeki halk kütüphanelerini bilen göçmen ailelerde aile fertlerinin düzenli kütüphane kullanıcısı ve sunulan hizmetlerin takipçisi olma düzeyi çok azdır. Bu açıdan da en aktif aile fertleri çocuklar olarak görünmektedir.
- Göçmenler, ilçede verilen halk kütüphanesi hizmetlerinin sorumlusu, yürütücüsü ve görevlisinin kim olduğu, hizmetlere ilişkin olası talep ve şikâyetleri konusunda nasıl bir yol izlemeleri gerektiği konusunda yeterince bilgili değildir.
- Bayraklı'da Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak hizmet veren ilçe halk kütüphanesinin (Bayraklı Alpaslan İlçe Halk Kütüphanesi) ilçenin en yoğun göç alan mahallerinden birinde hizmet veriyor olmasına karşın, bu kütüphanenin göçmenler arasında bilinirliği sınırlıdır.
- İlçede yerel yönetim eliyle verilen halk kütüphanesi hizmetlerinin göçmen aileler arasındaki bilinirlik düzeyi de oldukça azdır. Özellikle ilçenin göçmenlerin yoğun olduğu mahallelerinde belediyeye bağlı olarak hizmet veren semt kitaplıklarının erişim kolaylığı dikkate alındığında, bu konudaki karşılıklı farkındalık ve bilgilendirme eksikliği kabul edilebilir değildir. Yakın geçmişte sayıları 16'yı bulan semt kitaplıklarının büyük bir bölümünün yönetim politikası olarak kapatılması, bu noktadaki dezavantajı daha derinlikli hale getirmektedir.
- Çalışmaya katılan göçmen aileler içinde düzenli halk kütüphanesi kullanıcısı olanların sayısı çok azdır. Bu konuda çocuklar biraz daha ön plana çıkmaktadır.
- Düzenli kütüphane kullanıcısı olan çocukların önemli bir bölümü kütüphaneye öğretmenleri ile birlikte gitmektedir. Kütüphane eşlikçisi listesinin diğer başat aktörü ise arkadaşlardır.
- Kütüphane kullanıcısı göçmenlerin kütüphanede gerçekleştirilen farklı etkinliklerden duydukları memnuniyet düzeyi, koleksiyon konusundaki memnuniyetlerinden genel olarak daha yüksektir.
- Göçmen kimliği ile kütüphane kullanıcısı olmayı engelleyen en önemli kaygı unsuru bireyin kendini yabancı hissetmesi ya da hissettirilmesidir.
- Kütüphanenin varlığından haberdar olunmaması, göçmenlerin düzenli kütüphane kullanıcısı olmalarının önündeki en büyük engel olarak görünmektedir. Kendilerini kütüphanede rahat duymayacaklarını düşünmeleri ve ana dilde kitap eksikliği bu noktada en sık dile getirilen gerekçelerdir.
- Katılımcıların önemli bir bölümü, halk kütüphanesinin kenti tanımak ile kente ve topluma daha çabuk uyum sağlamak açısından önemli bir kolaylaştırıcı olarak

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

düşünmektedir. Aynı zamanda Türkçe öğrenmenin de düzenli kütüphane kullanma alışkanlığı ile kolaylaşacağını değerlendirmektedir.

- Katılımcılar için düzenli kütüphane kullanıcısı olmanın en önemli ön koşulu, kütüphanede ana dillerinde yazılmış kitap sayısının artması olarak görmektedir.

Göçün neden olduğu sosyal, ekonomik, politik ve kültürel uyumsuzluğun aşılması, çok yönlü ve aktörlü bir iş birliğini gerektirir. Bu iş birliğinin en önemli aktörlerinden biri olarak kabul edilen halk kütüphanelerinin göçmenler üzerinde sosyal ve kültürel açıdan sağlayacağı uyum kolaylığı, sürecin diğer sorun alanlarının sağaltılmasına da katkı sağlayacaktır. Bu beceri ve iletişim İzmir'in en çok göçmen barındıran ilçelerinden biri olan Bayraklı'da kütüphaneler eli ile genel olarak sağlanabilmiş durumda değildir. Söz konusu eksiklikte, yerel ve merkezi otorite ayrımı olmaksızın sürecin tüm paydaşlarının sorumlulukları vardır. Bu noktada en önemli sorun, yöneticilerin, kütüphanelerin, kütüphane çalışanlarının, göçmenlerin ve hatta diğer kent sakinleri ile tüm kurum ve kuruluşlarının yeterince konunun önemini ayırmasına varamamış olmalarıdır. Ancak günümüzde göç olgusunun sahip olduğu anlam ve etki düzeyinin, böylesi bir boşluğa tahammülü yoktur. Zira söz konusu boşluğun sürekliliği, en masum ifadeyle toplumsal ve kültürel uyumsuzluktan beslene karmaşa anlamına gelmektedir. Geç kalınmadan Bayraklı için bu farkındalığın ve eylemselliğin ortaya konulması gerekir. Çalışma bu noktada sağlayacağı katkı düzeyinde amacına ulaşmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Y. (2016). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Akçadağ, E. (2012). Yasa dışı göç ve Türkiye. İstanbul: BİLGESAM. Erişim adresi: <https://docplayer.biz.tr/3859913-Yasa-disi-goc-ve-turkiye.html>
- Akkaya, M. A. (2013). Halk kütüphanelerinde halkla ilişkiler ve Narlıdere İlçe Halk Kütüphanesi örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 27(1), 168-179.
- Akkaya, M. A. (2021). Türkiye'de göç olgusu ve göçün yaratacağı sorunların aşılmasında toplumsal kültür kurumu kimliğiyle halk kütüphanelerinin rolü: İzmir örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, Özel Sayı, 179-206.
- Akkaya, M. A. ve Polat, C. (2018). Kültürel miras kurumları olarak kent arşivleri ve müzelerinin kent turizmindeki yeri: Ahmet Piriştina İzmir Kent Arşivi ve Müzesi örneği. *Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi 27-30 Ekim 2018 Van Bildiriler Kitabı* içinde (ss. 1124-1138). Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Akkaya, M. A. ve Polat, Ö. (2022). Değişen göç olgusunun günümüz bellek kurumlarının sorumluluk ve hizmetlerine yansımaları: genel bir değerlendirme. *2nd International Symposium "Global Migration Phenomenon" With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions, 2022, March 23-24, Ankara-Proceedings Book* içinde (ss. 92-107). A. Solnyshkina ve K. Adilbekova (Ed.). Ankara: IKSAD Publications.
- Bartram, D., Poros, M. V. ve Monforte, P. (2017). *Göç meselesinde temel kavramlar*. I. T. Ağabeyoğlu (Çev.). Ankara: Hece Yayınları.
- Black, R., Bennett, S.R.G., Thomas, S.M. ve Beddington, J.R. (2011). Migration as adaptation. *Nature*, 478, 447-449.
- Canpolat, H. (2016). Küresel göç ve Türkiye'nin göç politikalarının gelişimi. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/291519183>
- Cengiz, S. (2010). Göç, kimlik ve edebiyat. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 2(3), 185-193.
- Danış, D. ve Dikmen, H. (2022). Türkiye'de göçmen ve mülteci entegrasyonu: Politikalar, uygulamalar ve zorluklar. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Türkiye'nin Göç Siyaseti Özel Sayısı*, 21(Özel Sayı), 24-45.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

- Deniz, T. (2014). Uluslararası göç sorunu perspektifinde Türkiye. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 175-204.
- Doğer, E. (2020). *İzmir'in Smyrna'sı: Paleolitik Çağ'dan Türk fethine kadar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), 9-22.
- Erdoğan, M. M. (2018). Syrians in Turkey: A framework for achieving social cohesion with Syrians in Turkey. *Anatoli*, 9, 13-30.
- Faist, T., Fauser, M. ve Reisenauer, E. (2013). *Transnational migration*. Cambridge: Polity Press.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (2021). Göç tarihi. Erişim adresi: http://www.goc.gov.tr/icerik/goc-tarihi_363_380
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (2023). İstatistikler. Erişim adresi: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638#>
- Gönç-Şavran, T. (2012). Örneklem seçimi ve ölçüm. *Sosyolojide araştırma yöntem ve teknikleri* içinde (ss. 144-180)T. G. Şavran (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Güngördü, F. N. ve Kahraman, Z. E. (2021). Investigating Syrian refugees' choice of location in urban areas as a subjective process: A cross-case comparison in the neighbourhoods of Önder (Ankara) and Yunussemre (İzmir). *International Journal of Islamic Architecture*, 10(2), 387-412.
- Günay, E, Atılgan, D. ve Serin, E. (2017). Dünyada ve Türkiye'de göç yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 7(2), 37-60.
- Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği (2012). Erişim adresi: <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-264032/halk-kutuphaneleri-yonetmeliği.html>
- IFLA (2004). *Halk kütüphanesi hizmeti: gelişim için IFLA/UNESCO ilkeleri*. B. Yılmaz, (Çev.). İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi Yayınları.
- IFLA/UNESCO (2018). IFLA/UNESCO çok kültürlü kütüphane bildirisi. Erişim adresi: <http://kutuphaneci.org.tr/wp-content/uploads/2021/02/ifla-unesco-cok-kulturlu-kutuphane-bildirisi.pdf>
- International Labour Organization (ILO) (2020). Syrian refugees in the Turkish labour market. Erişim adresi: http://www.ilo.org/ankara/publications/WCMS_738602/lang--en/index.htm
- İçduygu, A., ve Nimer, M. (2020). The politics of return: exploring the future of Syrian refugees in Jordan, Lebanon and Turkey. *Third World Quarterly*, 41(3), 415-433.
- İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2023). Kent hakkında. Erişim adresi: <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77341/kent-hakkında.html>
- Kahraman, Z. E. H. ve Güngördü, F. N. (2022). Understanding the local dynamics of Syrian refugee integration through the eyes of refugees and local residents: the case of the Önder Neighbourhood, Ankara. *Southeast European and Black Sea Studies*, 22(2), 305-328. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1080/14683857.2021.2013683>
- Kayaoğlu, A., Şahin-Mencütek, Z. ve Erdoğan, M. M. (2021). Return aspirations of Syrian refugees in Turkey. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 20(4), 1-23.
- Keseroğlu, H. S. (2019). Halk kütüphanesi. *Bilgi merkezleri: Kütüphaneler-arşivler müzeler* içinde (ss. 41-81). M. A. Akkaya ve H. Odabaş (Ed.). İstanbul: Hiperyayın.
- Kümbetoğlu, B. (2016). Göç çalışmalarında "nasıl" sorusu. *Küreselleşme çağında göç* içinde (ss. 49-85) S. G. I. Öner ve N. A. Ş. Öner (Ed.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Lloyd, C. (2003). Anti-racism, racism and asylum-seekers in France. *Patterns of Prejudice*, 37(3), 323-340.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

- Mülteciler Derneği (2023). Türkiye'deki Suriyeli sayısı. Erişim adresi: <https://mülteciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/>
- Neuman, W. L. (2014). *Toplumsal araştırma yöntemleri nitel ve nicel yaklaşımlar* (2. Cilt). S. Özge (Çev.). Ankara: Yayınodası Yayıncılık.
- Seefeldt, J. ve Syre, L. (2007). *Geçmiş ve geleceğe açılan kapı: Almanya'da kütüphaneler*. (3.bs.). M. Arun (Çev.). Hildesheim: Georg Olms Verlag.
- Sümbül, S. (2017). Göçmenlerin topluma entegrasyonunda kütüphanelerin rolü. *Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi*, 8, 42-58.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2022. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuc-lari-2022-45500>
- UNICEF. (1989). Çocuk haklarına dair sözleşme. Erişim adresi: <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>
- United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR] (2021). Figures at a glance. Erişim adresi: <https://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>
- United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR] (2023). Global trends. Erişim adresi: <https://www.unhcr.org/global-trends-2021>
- Vesek, S. ve Suğur, N. (2021). Türkiye'dek Suriyellerin kentsel yaşam deneyimleri Gazantep ve İzmir örneği. *İnsan & Toplum*, 11(1), 169-207.
- Vikipedi (2023). Bayraklı maddesi. Erişim adresi: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Bayraklı%C4%B1>
- Weng, S.S. ve Choi, S. (2021). Examining refugee integration: Perspective of community members. *Journal of Refugee Studies*, 34(1) 354-373.
- World Food Programme (WFP) (2020). *Social cohesion in Turkey: refugees and the host community online survey findings, round 1-5*. [Dünya Gıda Programı]. Ankara, Türkiye: Birleşmiş Milletler Gıda Programı Türkiye Ofisi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası göç: Çeşitleri, nedenleri ve etkileri. *Turkish Studies*, 9(2), 1685-1704.
- Yılmaz, E. (2018). Halk kütüphaneleri ya da halk üniversiteleri. *Halk kütüphaneleri: Geçmişten geleceğe yönelimler ve yeni roller* içinde (ss. 35-74). H. Odabaş ve M. A. Akkaya (Yay. Haz.). İstanbul: Hiperyayın.
- Yılmaz, B. ve Ekici, S. (2011). Çocuk kütüphanesi hizmetleri için ilkeler. *Türk Kütüphaneciliği*, 25(4) 2011, 545-552.
- Zhanadilova, A. (2018). Farklı kuramlar çerçevesinde uluslararası göç sorunu. *Muhakeme Dergisi*, 1(2), 116-122.

**IMPACT, SOURCE AND CONTROL OF CARBON MONOXIDE EMISSION AT
AMBIENT CONDITIONS: AN OVERVIEW**

Subhashish Dey

*Department of Civil Engineering, Gudlavalleru Engineering College, Andhra Pradesh,
India*

Carbon monoxide (CO) is one of the most poisonous gases present in the atmosphere. It is also called unnoticed poisons and silent killer of 21st century because it gives no clear warning to its victims. Inhaling even relatively small amounts of CO can lead to hypoxic injury, neurological damage, and even death. It not only affects human beings but also vegetation and indirectly increases in global warming and ozone layer depletion. CO is produced into the environment by the incomplete combustion of carbon containing compounds. It is emitted in the world, mainly from transportation sector. Thus, the oxidation of poisonous CO to nonpoisonous CO₂ at ambient conditions is crucial for life preservation in many applications. Further, low-temperature CO oxidation is vital in minimizing emissions during the cold start of an internal combustion engine. A variety of CO oxidation catalysts are investigated in this era, but a maximum of them have problems associated with the deactivation in presence of moisture, cost-effective, lower stability, poison resistance, availability in the world. These accelerate the investigation of CO oxidation over various catalysts. Although there are numerous research articles present on this topic until now no one review are present for this demanding issue. So there is a space in this area, it has been made an attempt to seal this hole by this review.

Keywords: Carbon monoxide, poisonous, source, catalyst, parameters, applications.

GÖÇ SONRASI HAFIZALARLA TAŞINAN YEMEKLERİN KİMLİKLEŞMESİ

Arzu DURUKAN¹

¹*Yeditepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü,
İstanbul, Türkiye.*

¹ORCID ID: 0000-0003-2255-1797

ÖZET

Genellikle ekonomik veya politik zorunluluklarla ya da eğitim nedeniyle gerçekleşen göçler konusunda yapılan çalışmalar insanların yaşadıkları zorluklar, üzüntüler ve dışlanmalar üzerinedir. O çalışmalarla karşılaştırıldığında bu çalışma daha yumuşaktır ve amacı göç sonrasında insanların yemek alışkanlıklarındaki değişikliklerin anlaşılmasına çalışılmasıdır. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki bu alışkanlıklar o insanların hafızlarındaki memleketin kültürel yapısını anlamayı sağlayan, kim olduklarını gösteren kimlikleri gibidir. Bu amaçla Türkiye içinde iç göç yaşayan ve Türkiye’den Avrupa’ya göç etmiş insanlarla görüşmeler yapılmıştır. İstanbul’a 8 farklı ilden göç etmiş insanlarla ve İngiltere’ye göç etmiş 3 kişi ve Almanya’ya göç etmiş 3 kişiyle toplam 14 kişiyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler yüzyüze ve/veya telefonla yapılmış, katılımcıların ses kayıtları alınmıştır. Etik kurallara uygun olarak görüşmelerin öncesinde katılımcılara araştırmayla ilgili bilgi verilmiş ve ses kaydı alınabilmesi için kendilerinden izin istenmiştir. Görüşmeler tamamlandıktan sonra ses kayıtlarının analizi yapılmıştır. Analiz yapmak için kayıtlardan en çok tekrar eden, anlamlı bulunan kodlar çıkartılmış, bu kodlar konuya ilişkin olarak belirlenen kategoriler altında toplanarak değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda göç etmiş insanları yeni yaşam alanlarında ayakta tutan ve ayrıldığı topraklara bağlı kalmasını sağlayan önemli araçlardan birisinin hatta en önemlisinin yerel yemekler ve yiyecekler olduğu anlaşılmıştır. Aile ve sosyal çevre etkisiyle öğrenilmiş olan yemek seçimleri ve alışkanlıklarının insanların kimliği haline geldiği ve yaşam alanları değişse de kimliklerini korumanın bir yolu olarak bildikleri yemeklerden vazgeçemedikleri düşünülmüştür. Hatta katılımcılar bu kimliği koruma meselesi için özel bir çaba gösterdiklerini fark etmeden, anlatımları sırasında “yemek kültürümüzü korumaya çalıştık”, “çocuklarımıza bu yemekleri sevdirmeye çalıştık” ya da “kendimizi bu insanlara yemeklerimizle anlatmaya çalıştık” gibi cümleler kurarak, yaptıkları çalışmaları aktarmışlardır. Analizler tamamlandığında yemek isimleri, özlem, kimlik ve aile kategorilerindeki kodlara bakıldığında katılımcıların iç göç ya da dış göç farkı olmaksızın hayatta kalmak için memleketlerine bağlarını korumaya çalıştıkları, bunun için en iyi aracın yemek olduğu anlaşılmıştır. Taşınması en kolay, saklaması yaşam alanlarında, buzdolaplarında olan, kokusuyla, dokusuyla tadıyla memleketi hissettiren yiyecekler var olmanın bir aracı olmuş gibi görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: yemek; göç; hafıza; kimlik

ABSTRACT

Studies on migrations, generally due to economic or political obligations or education, are about the difficulties, sorrows, and exclusion of people. Compared to those studies, this study is softer and aims to try to understand the changes in people's eating habits after migration. Studies have shown that these habits are like the identities of those people, which enable them to understand the cultural structure of the country in their memories and show who they are. For this purpose, interviews were conducted with people who had internal migration within Turkey and migrated to Europe from Turkey. In-depth interviews were conducted with people who immigrated to Istanbul from 8 different cities, 3 people who immigrated to England, and 3 people who immigrated to Germany, with a total of 14 people. These interviews were made face-to-face and/or over the phone, and voice recordings of the participants were taken. In accordance with the ethical rules, the participants were informed about the research before the interviews and their permission was asked for an audio recording. After the interviews were completed, the audio recordings were analyzed. In order to analyze, the most repetitive and significant codes were extracted from the records, and these codes were gathered under the categories determined in relation to the subject and evaluated. As a result of the evaluations, it has been understood that one of the most important means, even the most important one, that keeps the immigrated people alive in their new habitats and keeps them connected to the lands they left, is local dishes and foods. It is thought that the food choices and habits learned by the influence of the family and social environment have become the identity of people and that they do not give up on the food they know as a way of preserving their identity even though their living spaces change. In fact, without realizing that they are making a special effort to protect this identity, the participants conveyed their work by using sentences such as "we tried to preserve our food culture", "we tried to make our children love these dishes" or "we tried to explain ourselves to these people with our foods". When the analysis was completed, the codes in the categories of food names, longing, identity, and family were examined. It was understood that the participants tried to maintain their ties to their hometowns to survive regardless of internal migration or external migration, and the best tool for this was food. Foods that are easiest to transport, stored in living spaces in refrigerators, and which make them feel in their hometown with smell, texture, and taste seem to be a means of existence for them.

Keywords: food; migration; memory; identity

DOĞAL ALANDA GÖÇ VE TURİZM DEĞERİ

MIGRATION IN THE NATURAL ARENA AND ITS TOURISM VALUE

Anar İbrahimov

*State Tourism Agency of the Republic of Azerbaijan
"Beshbarmag Mountain" State Historical-Cultural and Nature Reserve
Monument guard*

ÖZET

Doğal alanda insanlar dışında hayvanlar da göç sürecine katılır. Hayvan göçü, hayvanların önemli ölçüde farklı habitatlar arasındaki doğal hareketidir ve bazen önemli mesafelerin seyahatini içerir.

Göç, çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir, örneğin, habitattaki bir değişiklik ve organizmaların tanıdık koşulları sürdürme ihtiyacı veya gelişim dönemlerini değiştirirken hayvanların ihtiyaçlarında bir değişiklik - buna ontogenetik göç denir.

Göçler en çok kuşlarda (göçmen kuşlar) ve balıklarda (Pasifik somonu gibi göçmen balıklar gibi) yaygındır. Göç, hayvanlarda daha az çalışılmıştır çünkü daha ketum bir yaşam tarzına sahiptirler. Hayvan göçüne bir örnek, karla kaplı tundradaki zorluk ve yiyecek eksikliğinden kaynaklanan kışın başlamasıyla birlikte ren geyiğinin tundradan orman-tundraya göçüdür. Hayvan göçleri, doğada açıkça uyarlanabilir (uyarlanabilir) ve farklı türlerde evrim sürecinde ortaya çıkar.

Bu tür bir göç sürecinin kendi turizm değeri vardır. Örneğin kışın daha sıcak ülkelere göç eden kuşları izlemek için farklı turistik noktalar var ve Azerbaycan'da bulunan Beşbarmag Dağı da bunlardan biri.

Bakü'den Guba'ya giderken karayolunun sol tarafında bulunan Beşbarmag dağı 382 metre yüksekliğindedir. Tepesindeki kayalar insan elinin beş parmağını andırdığı için eski çağlardan beri Beşbarmak olarak anılan bu dağ, Hazar Denizi'nin muhteşem manzarasının tadını çıkarmak için bu dağa gitmeye değer. Ayrıca bu dağ Azerbaycan'ın ornitolojik turizmi için en güzel yerlerinden biridir. Buradaki dağlar ve deniz arasındaki geçiş, yüzlerce göçmen kuş türü için bir koridor görevi görüyor.

Beşbarmac Dağı, ülkenin kuzeyindeki diğer başlıca turistik yerlerin (Galatti, Guba, Gusar, Shahdag, Kınalık, vb.) arasında yer almaktadır. Burası Azerbaycan'ın ana turizm koridorlarından biri olarak kabul edilen kuzey güzergahı üzerindeki önemli noktalardan biridir.

Beşbarmag dağ bölgesi, kuş göçünü gözlemlemek için eşsiz bir yerdir. Her yıl milyonlarca göçmen kuş bu bölgeden güneye göç eder. Bu alan kuş gözlemcileri için değerli bir yer

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

olduğundan Beşbarmaç Dağı bölgesinde “Göçmen Kuşların İzlenmesi” ile ilgili turizm ürünlerinin geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: doğa, göç, turizm, kriter, değer

ABSTRACT

In the natural area, besides humans, animals also participate in the migration process. Animal migration is the natural movement of animals between significantly different habitats and sometimes involves the travel of significant distances.

Migration can occur for various reasons, for example, a change in habitat and the need of organisms to maintain familiar conditions, or a change in the needs of animals when changing periods of development - this is called ontogenetic migration.

Migrations are most common in birds (migratory birds) and fish (such as migratory fish such as Pacific salmon). Migration has been less studied in animals because they have a more secretive lifestyle. An example of animal migration is the migration of reindeer from the tundra to the forest-tundra with the onset of winter, which is caused by the difficulty and lack of food in the snow-covered tundra. Animal migrations are clearly adaptive (adaptive) in nature and occur in the course of evolution in different species.

This type of migration process has its own tourism value. For example, there are different touristic spots to watch the birds migrating to warmer countries in winter, and Mount Beşbarmaç in Azerbaijan is one of them.

Besbarmaç mountain, located on the left side of the highway on the way from Baku to Guba, is 382 meters high. Known as Beşbarmaç since ancient times because the rocks on its top resemble the five fingers of the human hand, it is worth going to this mountain to enjoy the magnificent view of the Caspian Sea. Also, this mountain is one of the most beautiful places for ornithological tourism in Azerbaijan. The passage between the mountains and the sea here serves as a corridor for hundreds of migratory bird species.

Beşbarmaç Mountain is located among other main touristic places (Galatti, Guba, Gusar, Shahdag, Kınalık, etc.) in the north of the country. This is one of the important points on the northern route, which is considered one of the main tourism corridors of Azerbaijan.

The Besbarmaç mountain region is a unique place to observe bird migration. Millions of migratory birds migrate south from this region each year. Since this area is a valuable place for bird watchers, studies have been carried out to develop tourism products related to "Watching Migratory Birds" in the Beşbarmaç Mountain region.

Keywords: nature, migration, tourism, criterion, value

1877-1878 OSMANLI-RUS SAVAŞINDA (93 HARBİ) GÖÇLER: KAFKASYA
GÖÇLERİ

MIGRATIONS IN THE OTTOMAN-RUSSIAN WAR 1877-1878 (93 WAR): CAUCASIAN
MIGRATIONS

Öner ALADAĞ¹

*İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yakınçağ Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul,
Türkiye*

ORCID: 0000-0002-5019-1437

ÖZET

Bu çalışmada 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı sonrasında yaşanan göçler ve bu göçlerin sebepleri, göç yolları, göçmenlerin iskanı ve göç politikaları ele alınmaktadır. Savaşlar genellikle kitleler halinde göçlere neden olmaktadır ve 19. yüzyılda Osmanlı Devleti ve Rusya arasında yaşanan savaşlar da bu duruma örnek teşkil etmektedir. Bu göçlerin çoğunluğunu Müslüman topluluklar oluştururken, Rusya'da yer alan heterodoks nüfusun da bu göçlere katıldığı görülmüştür. Göçmenlerin birçok zorlukla karşı karşıya kaldıkları ve asimilasyon politikalarıyla karşılaştıkları belirtilmiştir. Göç yollarında çeşitli zorluklar yaşayan göçmenler, Osmanlı topraklarına mevcut yerlerinden koparak gelmişlerdir. Göç esnasında yaşanan zorluklar arasında hastalıklar, açlık ve çetelerin uyguladığı gasp-yağma olayları sayılabilir. Göçmenler Osmanlı topraklarına kara ve deniz yoluyla gelmişlerdir ve göçmenlerin transferi çeşitli bölgelere planlanmıştır. Göçmenler iskan ettirildikleri yerlere alışmakta zorluk yaşamışlardır ve bazıları geri dönmeye çalışmıştır. Rusya'nın geri dönecek göçmenlere yönelik "Sibirya'ya gönderilecekleri" söylentileri göçmenlerin kaderlerine razı olmalarını sağlamıştır. Ancak göçmenlere Osmanlı tarafından çeşitli yardımlar sağlanmıştır, örneğin iâşe yardımı, tarım arazisi verilmesi, askerlikten muaf olmaları ve vergiler konusunda kolaylıklar sağlanmıştır. Sonuç olarak, 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı sonrasında yaşanan göçlerin sebepleri, göç yolları, göçmenlerin iskanı ve göç politikaları önemli bir tarihsel olaydır. Yaşanan göçlerde göçmenler birçok zorlukla karşı karşıya kalmış olsalar da, Osmanlı Devleti tarafından sağlanan yardımlar sayesinde iskan işlemi sistemli bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 93 Harbi, Göç, Osmanlı Devleti, Rusya Devleti, İskan.

¹Öner ALADAĞ, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yakınçağ Tarihi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, İstanbul, Türkiye.

ABSTRACT

In this study, the migrations after the 1877-1878 Ottoman-Russian War and the reasons for these migrations, migration routes, the settlement of immigrants and immigration policies are discussed. Wars often cause mass migrations, and the wars between the Ottoman Empire and Russia in the 19th century exemplify this situation. While the majority of these migrations were Muslim communities, it was observed that the heterodox population in Russia also participated in these migrations. It has been stated that immigrants face many difficulties and face assimilation policies. Immigrants, who experienced various difficulties on the migration routes, came to the Ottoman lands by breaking away from their existing places. Diseases, hunger and extortion-looting by gangs can be counted among the difficulties experienced during migration. Immigrants came to the Ottoman lands by land and sea, and the transfer of immigrants was planned to various regions. Immigrants have had difficulty adjusting to their resettlement and some have tried to return. Rumors that Russia would "send to Siberia" for the immigrants to return made the immigrants accept their fate. However, various aids were provided to the immigrants by the Ottomans, such as subsistence aid, agricultural land, exemption from military service and taxes. As a result, the causes of migration, migration routes, the settlement of immigrants and immigration policies after the Ottoman-Russian War of 1877-1878 are important historical events. Although the immigrants faced many difficulties during the migrations, the resettlement process was carried out in a systematic way thanks to the aid provided by the Ottoman State.

Keywords: 93 War, Migration, Ottoman State, Russian State, Settlement.

GİRİŞ

Genel manada göç insanların yer değiştirmesi olayıdır. İnsanların buldukları bölgeden başka bir yere bireysel veya gruplar halinde hareket ederek gittikleri yerlerde kalıcı veya geçici süreliğine yerleşmeleri olayına göç denmektedir. (Saydam, 1997: 1). İç ve dış göçler olarak ikiye ayrılan göçlerin meydana gelmesinde ekonomik, siyasi, sosyal sebeplerin olduğu bilinmektedir. (Demirtaş, 2011: 17-44). İç göçler olarak tabir edilen göçler ülke sınırları içerisinde yapılırken, dış göçler ise başka ülkelere yapılmaktadır.

Göç ile birlikte iskan problemleri ortaya çıkmaktadır. Özellikle zorunlu olarak yapılan göçlerde bu problem daha da belirgin bir hal almaktadır. Çalışmamız itibariyle Osmanlı Devleti'ne 93 Harbi sonrası yapılan Kafkas göçleri ve bu göçlerin iskan edilmesi konularına değinilmektedir.

Fransız İhtilali sonrası ortaya çıkan ulusçuluk akımı birçok ulusu bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti'nde de etkili olmuştur. Osmanlı Devleti'nde yer alan ulusların isyanları neticesinde Osmanlı'da toprak kayıpları yaşanmaya başlamış ve kaybedilen bu topraklardan Osmanlı'ya çeşitli göçler yaşanmaya başlamıştır. Bu göçler Kafkasya ve Balkanlar' dan yapılmıştı. Göçlerin birçoğunu Müslüman toplum oluşturmuştu. (McCarthy, 1998: 7-10.; Orat vd., 2011: 17-20).

Çalışmamızda 19. Yüzyılı incelememiz sebebiyle 19. Yüzyılda yer alan 93 Harbi sonrası göçler ile ilgili bilgi vermektedir. Osmanlı'ya yapılan göç serüveni şu şekildeydi: 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasından sonra Rusların Kırım topraklarına Ukraynalı yerleştirmesi neticesinde Osmanlı topraklarına göç hareketleri başlamıştı. (Akyüz, 2008: 37-56). Bu süreçten sonra 1829 Edirne Antlaşması ile Poti, Ahıska, Çıldır bölgeleri Ruslara bırakılınca burada yer alan Müslümanlar Osmanlı topraklarına göç etmeye başlamıştı. Bu süreci 1853-

1856 Kırım Harbi takip etmişti. Özellikle 1862-1863 yılları arasında Osmanlı topraklarına yoğun bir Çerkez göçü yaşanmıştı. (Babuş, 2006: 47.; Akyüz, 2008: 37-56).

Bu göçlerin temel sebebi, Rusların ele geçirdiği Osmanlı topraklarında nüfuz kurarak buradaki Müslümanlara yönelik asimile, sürgün politikaları uygulaması neticesinde buradaki Müslümanlar Osmanlı topraklarına göç ederek burada yaşamlarını sürdürmeye çalışmışlardı.

Bu çalışmada büyük ölçüde, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi yöntemi takip edilmiştir. Bu yöntemde veriler belgelerden elde edilir, belgeler titiz bir okuma sürecinden geçer, detaylı bir şekilde analiz edilir ve son olarak ilgili konu hakkında mantıksal çerçevede bir anlayış ortaya konulur. (Çelik vd., 2020: 379-406).

KAFKASYA COĞRAFYASININ ÖNEMİ

Kafkasya coğrafyası geniş bir alana yayılan, doğuda Hazar Denizi, batıda Karadeniz, güneyde Aras, Arpaçay, Çoruh nehirleri, kuzeyde ise Don ve Kuma nehirleri ağzlarını kapsamaktadır. Genel manada böyle bir tanımla yapılan bu coğrafyada çeşitli milletler yaşamaktadır. Coğrafi konumu itibarıyla Asya ve Avrupa arasındaki ticari transferin geçiş noktası olması, Karadeniz üzerinden Çin ve Hindistan'dan gelen ipek ve baharatın Avrupa'ya taşınmasında da önemli bir rol oynayan bu bölge maden rezervleri açısından da zengin bir bölge olarak önem arz etmektedir. (Bilge, 2005: 13.; Orat, 2011: 2). Ortadoğu ve Rusya arasında köprü görevi gören bu bölgeyi değerlendirirken sadece Kafkasya bölgesi olarak değerlendirmek yerine Doğu Anadolu ile birlikte değerlendirmenin fayda sağlanacağı düşünülmektedir. (Habiçoğlu, 1993: 24.; McCarthy, 1998: 21-28).

1877-1878 OSMANLI RUS SAVAŞI (93 HARBİ) SONRASI YAŞANAN GÖÇLER

Rumi takvime göre 1293 yılına denk gelmesi sebebiyle bu savaş 93 Harbi olarak adlandırılmıştı. 1877-1878 Osmanlı Rus savaşından sonra 3 Mart 1878 tarihinde Ayastafanos Antlaşması imzalanmış, daha sonra bu antlaşmanın yerini alacak şekilde 13 Temmuz 1878 senesinde Berlin Antlaşması imzalanmıştı. 64 maddeden ibaret bu antlaşmada yer alan 58.-60. Maddelerde Osmanlı'nın Doğu sınırı ile ilgili şu kararlar alınmıştı: Ardahan, Kars, Batum Rusya'ya verilecek, Beyazıt ve Eleşkirt Osmanlı'ya iade edilecekti. (Erim, 1953: 422). Bu antlaşma sonrası Osmanlı topraklarına yoğun göçler başlamıştı, yapılan bu göçler 93 Harbi başlamadan önce de mevcut olmakla beraber savaş süresince de bu göçler devam etmişti. Yapılan bu göçler sadece Kafkasya'dan ibaret olmayıp Balkanlardan da göçler yapılmıştı. Çalışmamız gereği sadece Kafkasya bölgesinden yapılan göçlere değinilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin bu göçlerle ilgili çeşitli beklentileri mevcuttu. Özellikle Çerkez nüfusu Osmanlı'da isyan eden halklara karşı kullanmasının yanı sıra Çerkezleri Osmanlı ordusunun savaş gücü olarak kullanmaya yönelik politikalar üretmişti.

Dönem padişahı II. Abdülhamit bu dönemde Panslavizm politikasına karşı Panislamizm politikasını izlemişti. Göçmenlerin Osmanlı tarafından kabul edilmesindeki bir diğer etken de İttihad-i İslam fikriydi. İttihad-i İslam genel manada Müslümanlar arasında yer alan yardımlaşmayı ifade etmekteydi. Bu fikir neticesinde Müslümanlar arasında birlik sağlanacağı düşünülmüştü. Bu fikrin benimsenmesinde Osmanlı'daki Halifelik makamı da etkili olmuştu. (Erkan, 1996: 48-49.; Özcan, 2011: 470-475).

GÖÇLERİN SEBEPLERİ

Rusların Kafkasya bölgesinde hakimiyet kurmaya çalışması göçlerin en temel sebebini oluşturmuştu. Yayılımcı politikası neticesinde bu bölgeye hakim olmaya başlayan Ruslar burada çeşitli politikalar uygulayarak buradaki ahali üzerine baskı uygulayarak onları göçe zorlamıştı. Rusların asimilasyona yönelik uyguladıkları politikaya “Rusifikatsiya (Ruslaştırma)” denmekteydi. Rusların asimilasyon faaliyetleri eğitim ve dini kurumlarda kendini göstermişti. Cami sayısında azalmaya gidilmiş, Rus okulları dışındaki okullarda eğitim verilmesi yasaklanmıştı. Ruslar bu okullarda asimile ettikleri gençleri kendi politikaları dahilinde kullanarak diğer gençlerin asimile olmasını sağlamaya çalışmışlardı. (Erkan, 1996: 25-26.; Tanrıverdi, 2017: 538-557).

Rusların uyguladığı bir diğer politika da ekonomik yönden zayıflatma politikasıydı. Müslümanların değerli arazilerine el koyup bunu Hristiyan ahaliye vermişlerdi. Rusların özellikle seçtiği Hristiyanların da Ortodoks inancından olmasına özen gösterilmekteydi. Müslümanların yanı sıra Hristiyan olan fakat daha sonradan Ruslar için problem olabileceği düşünülen Molokan-Dukhobor gibi halkları da sürgün etmişlerdi. Verimli olan arazileri Müslümanlardan alıp onları verimsiz topraklara sürerek Müslümanları göçe zorlamışlardı. (Karagöz, Semyenov, 2009: 111, Erkan, 1996: 35-40).

Göçün bir diğer sebebi de sürgünler ve katliamlardı. Ele geçirilen bölgelerde çeşitli kıyım yapılmış, buradaki yerleşkeler Rus askerleri tarafından yakılmış ve erkekler Sibiryaya bölgesine sevk edilirken kadınlara tecavüz edilmişti. Bu tür durumlar göçlerin olmasında büyük bir etkiye sahip olmuştu. Bunların dışında psikolojik etkenler de yer almaktaydı. Ruslar, Müslümanların bulunduğu bölgelerde çeşitli haberlerin yayılmasını sağlayarak halkı panikletip göç etmelerine yol açmaktaydı. Rusların Müslümanları askere alma haberinden sonra binlerce insan Artvin ve Batum’dan Rize’ye göç etmişti. (Erkan, 1996: 41-43).

GÖÇ YOLLARI VE İSKAN

Göç edilen bölgelerin coğrafi konumlarına göre göçler karadan veya denizden yapılmaktaydı. Göçmenlerin iskanı için bir Komisyon teşkil edilmişti. Komisyon göçmenlerin iskanını sağlamakta, gelen göçmenlerin en uygun bölgelere sevkini yapmakta ve göç edilecek bölgelerin uygunluğu konusunda keşifler yapmaktaydı. Daha önce Şehremaneti tarafından yürütülen göç işlemleri 4 Ocak 1860 yılında Muhacir’ in Komisyonuna devredilmiş, 9 Mart 1875 yılında da Muhacirin Komisyonu bu görevini Zaptiye Nezaretine devretmişti. (Keha, 2013: 91-106). Göçmenler kendilerine yakın olan güvenli bölgelere göç etmekteydi. Kars ve çevresinden göçler kara yoluyla yapılmakta ve göçmenler Erzurum’a gelmekteydi. Buradan, Sivas, Malatya, Ankara gibi bölgelere sevkleri sağlanmaktaydı. (İpek, 2006: 53-58).

Sohum bölgesinde vapurlarla göçmenler sevk edilmekteydi. Giresun’a getirilen göçmenler izmit-Trabzon hattına yerleştirilmişti. Vapurla sevk edilen bir diğer yer de Batum idi. Buradan gelen göçmenler Trabzon’da bekletilip, özellikle Karadeniz kıyısında olmak üzere yer yer Ege ve Anadolu’ya da sevk edilmişlerdi. Kuzey Kafkasya’dan gelen göçmenler ilk başta İstanbul’a getirilip buradan Anadolu’ nun çeşitli yerlerine sevk edilmekteydi. (İpek, 2006. 58-63).

Göçmenlerin iskan edilmesinde çeşitli zorluklar yaşanmaktaydı, göçmenler gönderilecekleri şehirlere gitmek istemeyip ilk sevklerinin olduğu bölgelerde kalmak istiyorlardı. İstanbul’a gitmekte ısrar eden göçmenler vardı. Osmanlı Devleti iskan esnasında çeşitli konularda hassasiyet göstermekteydi, bazı göçmenleri Rus sınırına yerleştirmemekteydi aynı şekilde göçmenleri İstanbul çevresine de yerleştirmemekteydi, asi olabilecek grupları bir arada

bulundurmayıp onları çeşitli bölgelere sevki sağlanmaktaydı. Sınıra yerleştirilen göçmenlerin geri dönme ihtimallerinin olacağı ve bu durumun Devleti zor durumda bırakacağı düşünülmekteydi. Göçmenler verimli arazilere yerleştirilerek tarım gelirlerinin artırılması amaçlanmaktaydı. Ayrıca Osmanlı topraklarında Müslüman nüfusunun çoğalması sağlanarak İslamcılık politikasına zemin hazırlanmaktaydı. (İ İpek, 2006. 63-66.; Erkan, 1996: 91-94).

Osmanlı Devleti iskanı sağlarken çeşitli durumları göz önünde bulundurmak zorundaydı, Osmanlı bu şekilde hem göçmenlerin hem de kendi geleceğini garanti altına almaktaydı.

GÖÇMENLERİN YAŞADIĞI ZORLUKLAR

Göç esnasında ve iskan edildikten sonra göçmenler çeşitli zorluklarla karşılaşmışlardı. Deniz yoluyla gelen göçmenlerin limanlarda uzun süre beklemişti bunun yanı sıra bazı göçmenler beraberlerinde getirdikleri çeşitli eşya ve hayvanlarını vapurlarda taşınması mümkün olmadığından bu varlıklarını terk etmek zorunda kalmışlardı. Tika basa doldurulan vapurlarda yolculuğun günlerce sürmesi göçmenler için ayrı bir eziyet olmuştu. Hava koşullarının yol açtığı zorluklar, deniz tutması gibi sorunlar deniz yoluyla yapılan göçü epey bir zorlu hale getirmişti. (Tanrıverdi, 2009: 57.; Erkan, 1996: 82-84).

Göçmenlerin geçici olarak bekletildikleri yerlerde barınma ve temel ihtiyaçlarını karşılayamama problemi mevcuttu bunun yanı sıra 1878 yılında baş gösteren salgın hastalıklar da hem göçmenler arasında hem de mevcut yerliler arasında hızla yayılmış ve bu hastalıklar çok fazla insanın ölümüne yol açmıştı. (Bozkurt, 2020: 105-124.; Erkan, 1996, 84-87).

Kara yolu ile gelen göçmenler deniz yoluyla gelenlerden nispeten daha şanslıydı, hayvanlarını ve eşyalarını yanlarında getirebilmişlerdi. Tabi onları da çeşitli zorluklar beklemekteydi, yolun uzun sürmesi sebebiyle yiyecek konusunda zorluklar yaşamalarından dolayı ellerinde mevcut olan tohumları tüketmek zorunda kalmışlardı. Ayrıca yolda Ermeni çeteleri tarafından kendilerine yapılan saldırılar neticesinde yanlarında getirildikleri değerli malları çetelere vermek zorunda kalmışlardı. (Orat, 2011: 117-122).

Göçmenler iskandan sonra açlık ve sefaletle uğraşmak zorunda kalmıştı. Özellikle çocuk göçmenlerin ihtiyaçlarını karşılamada zorluklar yaşaması, onların yaşadığı açlığın ölümlerine sonuçlanması kaçınılmaz olmuştu. Açlık ve sefalet en çok İstanbul'da görülmekle beraber diğer büyük şehirler de bu tür durumlarla karşılaşmak mümkündü. Osmanlı Devleti'nin çözüm olarak muhacirlere yevmiye vermeye başlamıştı fakat 93 harbi sonrası yaşanan ekonomik buhran bu yevmiye verme işini sekteye uğratmıştı, Devlet'in çözüm için bulduğu bu yol başarılı olmamıştı. (Orat, 2011: 117-122).

Muhacirler ile yerli ahali arasında problemler baş göstermişti. Yerli ahali muhacirlerin bu bölgelerden gitmesini istemekteydi, onları sürekli taciz etmekteydi, muhacirlere verilen tarım arazilerinin muhacirler tarafından işletilmesi engellenmiş ve bu arazilere yerli ahali tarafından el konulmuştu. Bu gruplar arasında yaşanan çekişmeler kavgalara sebep olmuş ve muhacirlerin yerleştirildikleri bölgelerde asayiş problemlerine yol açmıştı. (Orat, 2011: 130-134).

Muhacirler bu tür zorluklar karşısında çözümü geri dönmekte aramışlardı fakat geri dönmeleri de pek mümkün olmamıştı. Rusya İmparatorluğu'nun geri dönen muhacirleri Sibiryaya sürgün edeceğine dair haberler yayılmıştı, bu durum karşısında muhacirler geri dönemeyip iskan edildikleri yerlerde tüm olumsuzluklara rağmen temelli olarak buralarda yaşamak zorunda kalmışlardı. (Orat, 2011: 136-137).

OSMANLI DEVLETİ TARAFINDAN GÖÇMENLERE YAPILAN YARDIMLAR

Göçmenlerin iskanından sonra hayatlarını sürdürmeleri amacıyla Osmanlı Devleti tarafından kendilerine çeşitli yardımlar yapılmıştı. Bu yardımların başında iâşe yardımı gelmekteydi. İhtiyacı bulunan göçmenlere iâşe yardımı yapılmakta ve bu yardımların dağıtılması veya yardıma muhtaç kişilerin tespiti yerli ahali tarafından burada bulunan muhtar ve ihtiyar meclisi tarafından sağlanmıştı. Bunun yanı sıra göçmenlere arazi yardımı yapılmış, göçmenlerin verimli arazilere yerleştirilmesi sağlanmıştı. Barınma konusunda da göçmenlere yardımlar sağlanmış terk edilen konutların tamiri yapılmış, göçmenlere ücretsiz araziler tahsis edilerek maliyeti 250 kuruşu geçmeyecek iki-üç odalı konutlar inşa edilmişti. Göçmenler aşar ve tekalifi örfi vergilerinden on sene boyunca muaf tutulmuştu. Göçmenlere sağlanan bir diğer ayrıcalık da onların yirmi beş sene boyunca askerlikten muaf tutulmasıydı. Bu ayrıcalıklar gelen göçmen sayısı ve devletin ekonomik durumundan dolayı değişiklikler göstermişti. (İpek, 2006: 68-72).

SONUÇ

Göç olgusu insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Bu olgunun oluşmasında çeşitli sebepler mevcuttur. Bu sebeplerden birisi de savaşlardır. Bu çalışmada yaşanan 93 Harbi sonrası yapılan göçlerin durumundan bahsedilmiştir. Göç sürecinin zorluklarını görmemiz, göçmenlerin maruz kaldıkları sorunları tespit etmemiz, göçmenler ile ilgili olarak devletlerin ve yurttaşların sorumluluklarını görmemiz açısından önem arz etmektedir.

19. yüzyılda Osmanlı Devleti' nin Rusya ile girdiği büyük savaşlarda kaybettiği topraklardan Osmanlı'ya çeşitli göçler yaşanmıştır. 19. Yüzyılın başlarından itibaren başlayan bu göçler yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir. Yaşanan bu göçler Osmanlı için epey uğraştırıcı bir hal almıştır. Osmanlı Devleti gelen göçmenlerin iskanını sağlama ve onlara kalıcı yer temin etmek için çeşitli çalışmalar yapmıştır. Dönemin koşullarına göre değerlendirildiğinde göçmenlerin iskanında yapılan planlamada yer yer aksaklıklar olmuş olsa da bu planlar genel manada başarılı olmuştur.

Rusların işgal ettiği yerlerde Ruslaştırma politikasından kaçan çoğunlukla Müslümanların oluşturduğu bu göç kitleleri göç esnasında çeşitli problemlerle karşılaşmıştır. Göçmenler sadece göç yollarında değil, iskan ettirildikleri esnada ve iskan sonrasında da çeşitli zorluklarla karşılaşmışlardır. Yerleştirildikleri yerlerdeki yerli ahali ile yaşadıkları zorluklar bazı göçmenlerin geri dönmesine yol açmıştır. Rusların göçmenlerin geri dönmemesi için çeşitli politikalarının mevcut olduğunu görmekteyiz. Osmanlı Devleti de gelen göçmenleri kendi politikaları doğrultusunda iskan ettirmişti. Bu savaşlar sonrası gelen göçmenler günümüz Anadolu mozağının oluşmasında önemli bir paya sahiptirler.

Göçün tarihinin ne kadar eskiye dayandığını anlamamız açısından tarihte yaşanan göçleri çözümlememiz önem arz etmektedir. Bu dönemlerde dönem koşullarına göre yapılan göç-iskan politikaları tarihi anlamamız açısından bize yol göstermektedir. Tarihin sadece savaşlardan ibaret olmadığı sosyal tarihin de tarihin oluşumunda büyük bir paya sahip olduğunu anlamamız gerekmektedir.

Göç tarihi ile ilgili yapılan çalışmalar özellikle günümüz dünyasında halen yaşanan göçlere yönelik yapılan politikalar ile tarihte yapılan göçlere yönelik politikaları mukayese etme fırsatını bizlere sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Jülide: “ Göç Yollarında; Kafkaslardan Anadolu’ya Göç Hareketleri”, Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, S.46, s. 37-56.
- Babuş, Fikret: Osmanlı’dan Günümüze Göç ve İskan, Ozan Yayıncılık, 2006.
- Bilge, M. Sadık: **Osmanlı Devleti ve Kafkasya**, İstanbul, Eren Yayıncılık, 2005.
- Bozkurt, Uğur: “XIX. Yüzyılda Rusya’dan Osmanlı Topraklarına Göç Edenlerde Görülen Salgın Hastalıklar (Kolera) ve Alınan Önlemler”, **Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Van, 2020, s. 105-124.
- Çelik, Hilal., Baykal N. Başer., Kılıç, N. Hale, “Nitel Veri Analizi Temel İlkeleri”, **Eğitimde Nitel Araştırma Dergisi**, C.8, S.1., s.379-406.
- Demirtaş, Mehmet: “Osmanlıya Gelen Kırım ve Kafkasya Göçmenlerinin Sorunları” ,Ankara, **Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 57, 2011. s.17-44.
- Erim, Nihat: **Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1953.
- Erkan, Süleyman: **Kırım ve Kafkasya Göçleri(1878-1908)**, Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi Kafkasya ve Orta Asya Ülkeleri Uygulama ve Araştırma Merkezi, 1996.
- Habiçoğlu, Bedri: Kafkasyadan Anadolu’ya Göçler ve İskanları, İstanbul,Nart Yayıncılık, 1993, s.24.
- İpek, Nedim: **İmparatorluktan Ulus Devlete Göçler**, Trabzon, Serander Yayınları, 2006.
- İ.Y., Semeniyenov, Karagöz, Erkan: **Sürgün Bahçesinin Solan Renkleri: Molokanlar**, Çev. Ludmila Denisenko, Nahide Kıyas Gökçek, İstanbul, Su Yayınları, 2009.
- Keha, Murathan: “1877-1878 Osmanlı Rus Harbi’ne Kadar Yaşanan Kırım Kafkas Göçleri ve Erzurum’un Durumu”, Ekev Akademi Dergisi, S. 57, s. 91-106.
- McCarthy, Justin: Ölüm ve Sürgün, Çev. Bilge Umar, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 1998.
- Orat, Jülide A., Arslan Nebahat O., Tanrıverdi Mustafa.: Osmanlı’dan Cumhuriyete Kafkas Göçleri (1828-1943), Kars, 2011.
- Özcan, Azmi: “İttihad-ı İslam”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.23., İstanbul 2011., s. 470-475.
- Saydam, Abdullah: **Kırım ve Kafkas Göçleri (1856-1876)**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1997.
- Tanrıverdi, Mustafa, “Kafkasya’ da Ruslaştırma Siyaseti (XIX. Yüzyıl ve XX. Yüzyıl Başları)”, **Vakanivüs Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi**, S. 2. s. 538-557.
- Tanrıverdi, Mustafa, Karapapakların Anadolu’ya Göçü (1877-1914), **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009, s. 57

MIGRATIONS IN AZERBAIJAN: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Gular Gafgazli¹

ORCID ID: 0000-0002-8244-8348

ABSTRACT

As the Republic of Azerbaijan is located on the roads leading to the Caucasus, Asia and Europe, migrants have been coming to this country for various reasons in recent years. First, let's look at the reasons for the arrival of those migrants: a very small percentage of the migration to Azerbaijan are political refugees, who mainly come from countries like Iraq, Turkey, Libya and others. The second group of migrants are those who left their homes because of the war. The third group of people who came to Azerbaijan are those who escaped from family conflicts. Finally, the fifth group includes those who face various natural disasters and cannot adapt to the geography of their place of residence. It goes without saying that there are those who leave their country of residence for different reasons (for example, sexual violence, equality with the same sex, etc.).

Migrants who have arrived in Azerbaijan first apply to the Migration Service of Azerbaijan, and their case is reviewed within a month and an appropriate response is given. Migrants apply to international organizations, including UNCHR, at the next stage, depending on the response they receive. If the migrant receives a positive answer from UNCHR, he is given the right to live in Azerbaijan with the status of a refugee. If the migrant gets a negative answer, then they have to leave Azerbaijan.

I would like to inform you that migrants living in Azerbaijan with refugee status have to face many problems. Some of them come to Azerbaijan with the idea of receiving refugee status and going to other countries, but Azerbaijan does not send refugees to other third countries. One of the problems faced by the vast majority of migrants is the language problem. To solve this problem, UNCHR organizes "Azerbaijani, Russian and English" courses free of charge in its office. In addition, UNCHR provides legal services and advocates free of charge to any refugee for the protection of human rights. While UNCHR addresses the problems of some of the refugees, they also face different challenges within the country.

Keywords: Azerbaijan, UNCHR, migrant

¹ ANAS, Institute of Oriental Studies named after academician Z.M. Bunyadov, Baku, Azerbaijan

**BÖLGESEL DÜZEYDE GÖÇMEN VE SİĞINMACI PROFİLİ İNCELEMESİ:
TÜRKİYE - TR83 BÖLGESİ ÖRNEĞİ**

**SOCIOECONOMIC INVESTIGATION OF IMMIGRANT AND REFUGEE PROFILE IN A
TERRITORY: TR83 REGION IN TURKIYE**

Tuğba PURTUL KILIÇ

*Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, Çorum, Türkiye.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3351-6930>*

ÖZET

İkamet izni ile Türkiye’de bulunan yabancı nüfusun %1,7’si, geçici koruma kapsamındaki Suriyeli nüfusun yalnızca %0,4’ü TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya) bölgesinde ikamet etmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, 2022). TR83 bölgesi illerinin Merkez ilçelerinde göçmen ve sığınmacı nüfusun yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun yanı sıra tekstil, tarım ve hayvancılık sebebiyle diğer ilçelerin de tercih edildiği dikkat çekmektedir. Bölge, göçmen istihdamına yönelik özellikle tarım, hayvancılık ve tekstil alanında fırsatlar barındırmaktadır. Bu çalışmada, TR83 bölgesinde ikamet eden göçmen ve sığınmacı nüfusun istihdam ve geçim kaynakları, mesleki bilgi ve eğitim düzeyleri, sosyal uyum becerileri, gettolaşma, alanda çalışan sivil toplum kuruluşları (STK) konuları bölgesel faktörlerin etkisi bağlamında ele alınmıştır.

Bölgeye gelen göçmen ve sığınmacılar mesleki becerilerini geliştirmek üzere Halk Eğitim Merkezlerinde açılan kurslar ve istihdam garantili mesleki eğitim uygulamalarından faydalanmaktadır. Kadınlar terzi ve kuaförlük kurslarına yönelirken, erkekler çırak-usta ilişkisinde mesleği öğrenme eğilimindedir. Göçmenlerin istihdam ve geçim kaynaklarını yaşadıkları yerler ekseninde değerlendirecek olursak, iki değişken arasında bir paralellik olduğu söylenebilmektedir. Suriyeli nüfus ağırlıkla tarım ile katı atık toplayıcılıkla geçimini sağlamakta, manav girişimcisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Hizmet sektöründe Suriyeli nüfus nerdeyse hiç istihdam edilmemektedir. Dolayısıyla Suriyeli vatandaşlar daha çok bölgenin tarım yoğun kesiminde ikamet etmektedir. Irak uyruklu vatandaşlar ağırlıklı olarak günlük işlerle meşgul olmakta, hamallık, sanayide torna atölyelerinde ve inşaat sektöründe görülmektedir. Tarım sektöründe çalışan Iraklı vatandaş sayısı yok denecek kadar azdır. Eğitim düzeyi en yüksek kesim İran uyruklu vatandaşlar daha çok hizmet sektöründe istihdam edilmekte, yanı sıra sıklıkla kuaförlük mesleğini icra etmektedir. İran ve Irak uyruklu vatandaşlar genelde il merkezlerinde ikamet etmektedir. Sanayi sektöründe göremediğimiz Afgan uyruklu vatandaşlar ise hayvancılık, inşaat işçiliği, temizlik ve hasta bakıcılığı ile geçimini sağlamakta, ayrıca terzi ve bakkal girişimcisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bölgede yaşayan göçmen nüfusun önemli bir bölümü kayıt dışı çalışmaktadır. Göçmen girişimcilik

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

düzeyi düşüktür. Göçmen ve sığınmacı nüfus içerisinde çalışma izni olanların sayısı oldukça az düzeyde olup bu konuda bir denetim eksikliğinin olduğu tespit edilmiştir.

Bölgedeki göçmen ve sığınmacılar barınma anlamında sıkıntı yaşamazken, sosyal uyum becerilerinde zorluklar yaşadığı (aidiyet ve uyum sorunu, izolasyon, gruba dahil olamama, çocukların okulda dışlanmaları, dilencilik, toplum düzenine aykırı yaşam, kendini ifade etme, enstet ilişki ve uyuşturucu vb.) tespit edilmiştir. Fiziki bir gettolaşmadan ziyade kültürel bir gettolaşma görülmektedir. Göçmen ve sığınmacılar alanında faaliyet gösteren STK sayısının bölgede az olduğu, STK'lar arası iş birliğinin zor ve kısıtlı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: bölgesel kalkınma, TR83 bölgesi, göçmenler, sığınmacılar, göçmen istihdamı, sosyal uyum, gettolaşma

ABSTRACT

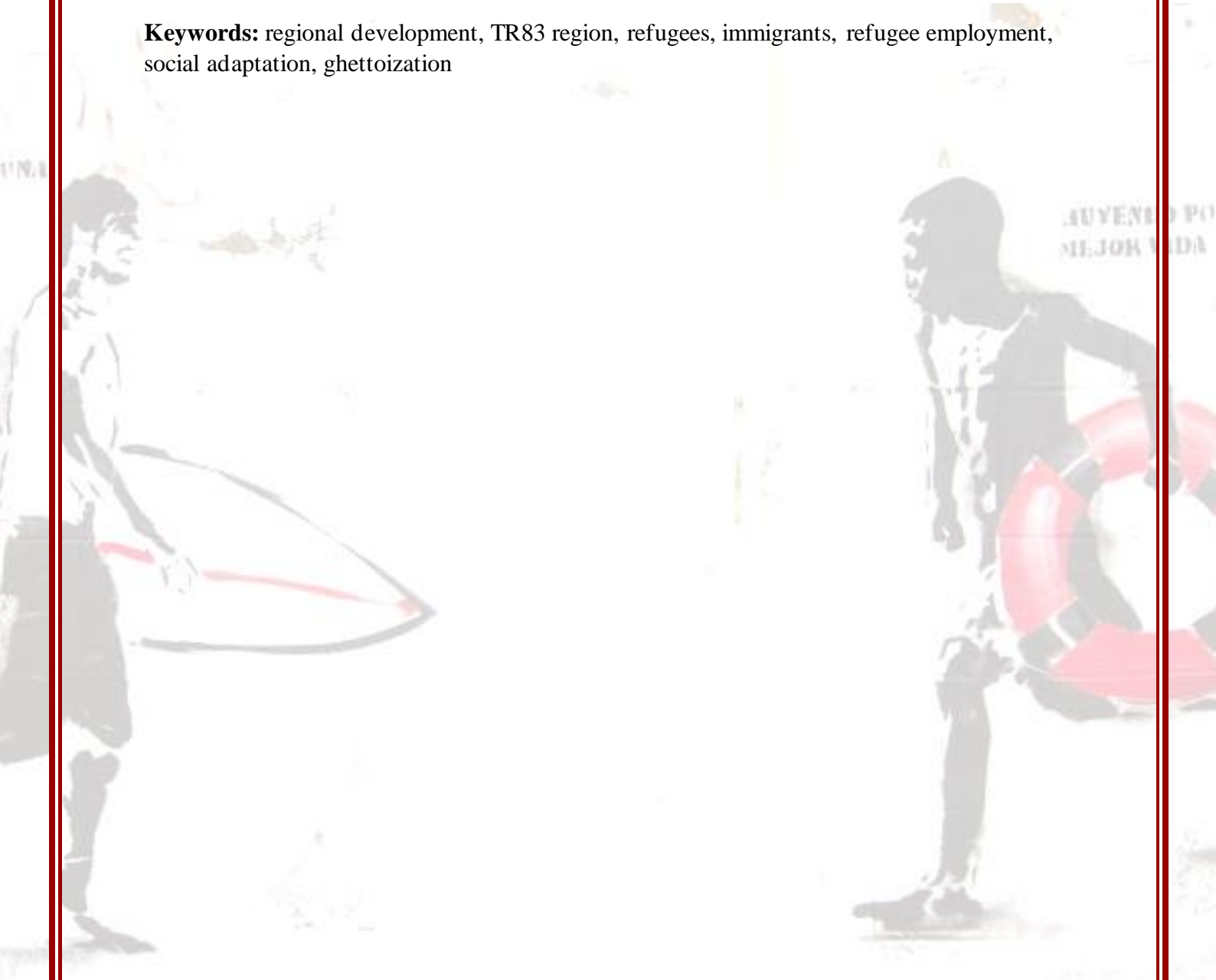
1.7% of the foreign population in Türkiye with a residence permit, only 0.4% of the Syrian population who are under temporary protection live in TR83 Region (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya) (T.R. Ministry of Interior Presidency of Migration Management, 2022). It is seen that the immigrant and refugee population is concentrated in the Central districts of the TR83 region provinces to live. In addition to this, it is noteworthy that other lived districts are preferred textile, agriculture and animal husbandry potential. The region offers job opportunities for immigrant and refugee employment, especially in the fields of agriculture, animal husbandry and textiles. In this study, employment and livelihoods of the immigrant and refugee population living in the TR83 region, occupational knowledge and education levels, social adaptation skills, ghettoization, non-governmental organizations (NGOs) working in the field are discussed in the context of the influence of regional factors.

Immigrants and refugees who come to the region benefit from courses opened in Public Education Centers and employment-guaranteed occupational skill training practices in order to improve their professional skills. While women tend to attend tailoring and hairdressing courses, men show a tendency to learn the profession in the apprentice-master relationship. If we evaluate the employment and livelihood sources of immigrants and refugees in terms of where they live, it can be asserted that there is a parallelism between these two variables. The Syrian population mainly makes a living from agriculture and solid waste collection, and appears as a greengrocer entrepreneur. The Syrian population is almost never employed in the service sector. Therefore, Syrian citizens mostly live in the agriculture-intensive part of the region. Iraqi citizens are mostly busy with daily work, they are seen as porters, in lathe workshops in the industry and in the construction sector. The number of Iraqi citizens working in the agricultural sector is almost negligible. Iranian citizens who have the highest education level are mostly employed in the service sector, as well as frequently performing the profession of hairdressing. Citizens of Iran and Iraq generally live in provincial centers. Afghan citizens, which cannot be seen in the industry sector, make a living from animal husbandry, construction work, cleaning and nursing, as well as appear as tailors and grocery entrepreneurs. A significant part of the immigrant and refugee population living in the region works informally. The level of immigrant and refugee entrepreneurship is low. The number of those who have a work permit among the immigrant and refugee population is quite low; indeed it has been determined that there is a lack of control in this regard.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

While the immigrants and refugees in the region did not experience any difficulties in terms of accommodation, it was asserted that they had difficulties in social adaptation skills (belonging and adaptation problems, isolation, not being able to be included in the group, exclusion of children at school, begging, life contrary to social order, self-expression, incest relationship and drugs, etc.). A cultural ghettoization is seen rather than a physical ghettoization. It has been determined that the number of NGOs operating in the field of immigrants and refugees is low in the region, and cooperation between NGOs is difficult and limited.

Keywords: regional development, TR83 region, refugees, immigrants, refugee employment, social adaptation, ghettoization

THE CAUSAL IMPACTS OF HUMAN MIGRATION AND COVID-19

Major Gheorghe GIURGIU¹, Prof. dr. Manole COJOCARU² SciRes I, EuSpLM

¹*Deniplant-Aide Sante Medical Center, Biomedicine, Bucharest, Romania*
<https://orcid.org/0000-0002-5449-2712>

²*Academy of Romanian Scientists*
Titu Maiorescu University, Faculty of Medicine, Bucharest, Romania
<https://orcid.org/0000-0002-7192-7490>

Background There is a growing literature that studies and attempts to estimate the impact of a pandemic on air pollution. A new class of corona virus, known as SARS-CoV-2 (severe acute coronary respiratory syndrome 2), has been shown to be responsible for the onset of this disease. International students - may be more vulnerable to the spread of COVID-19, they also play an important role in responding to COVID-19.

Objectives To discuss data on International students that are potentially affected by COVID-19 syndrome and are part of the pandemic response. Imuniplant could modulate the immune system through gut microbiota in SARS-CoV-2 infection.

Materials and methods International students are also at greater risk of contracting the virus. It is now evident that the gut microbiota has a profound effect on the host immune system and can affect COVID-19-related symptoms. They reported a wide range of symptoms, which may appear 2–14 days after exposure to SARS-CoV-2. We investigated the effect Imuniplant in International students with SARS-CoV-2 infection.

Results International students have also been affected by mobility restrictions in both their countries of origin and their countries of destination. Therefore, using strategies to effectively suppress cytokine storm is essential in International students with COVID-19 and for saving International students' live.

Conclusion All studies focused on International students who are at higher risk of becoming infected due to their life. Most COVID-19 complications are related to the inflammatory response and cytokine storm, therefore Imuniplant plays an important role in the management of these patients.

Keywords: COVID-19, International students, risk of infection, Imuniplant

POSTKOLONYAL FEMİNİZM: GÖÇ VE ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKESİ KADINLARI

POSTCOLONIAL FEMINISM: MIGRATION AND THIRD WORLD COUNTRY WOMEN

Zeynep Çağla ERİN

*Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı
Yalova, Türkiye*

ORCID: 0000-0002-3250-7514

ÖZET

Eleştirel yorumlamalar ve postkolonyal feminizmin öne sürdükleri perspektife göre sömürgecilik sonrası kuramsal bakış açıları, göç sonrası bağlamda kadınların günlük yaşamlarıyla kesişen etkilerin ve kadınların hiyerarşik sosyal alandaki konumlarından sağlık ve yerleşim kaygılarını nasıl anlayıp yorumladıklarını keşfetmemize yardımcı olmaktadır. Ayrıca postkolonyal bir teori "Batılı olmayan, öteki" göçmen ve mülteci kadınların görüşlerini, kendi ülkelerindeki deneyimlerini incelemekte onların tecrübelerini anlamlandırmamızı sağlamaktadır. Söylemin içinde gömülü olan Batı'nın üstünlüğü varsayımı baskın olmayan kültürel grupları, üçüncü dünya ülkelerinin inançlarını ve uygulamaları hakkındaki görüşleri değiştirilmelidir. Uluslararası İlişkiler'in tarihsel deneyimi göz önüne alındığında politik, kültürel, sosyolojik ve ekonomik bağlamlar göçmen, mülteci veya sığınmacı kadınların buldukları ülkelerde eşit ve kaliteli muameleye tabi tutulup tutulmadığı teorik bir bakış açısıyla değerlendirilmelidir. Bu makalede marjinalleştirilmiş üçüncü dünya kadınlarının, ev sahibi ülkelerde statülerinin ve günlük hayatlarının iyileşip iyileşmediği, kamusal ve özel alan çerçevesinde teorik olarak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: postkolonyal feminizm, göç, kadın

ABSTRACT

In line with the perspectives put forward by critical interpretations and postcolonial feminism, postcolonial theoretical perspectives help us explore the implications that intersect with women's daily lives in the postmigration context and how women understand and interpret health and settlement concerns from their hierarchical social position. In addition, postcolonial theory allows us to understand the perspectives of "non-Western, other" immigrant and refugee women by examining their experiences in their own countries. The cultural groups, beliefs, and practices of Third World countries that are not prevalent in the discourses assumption of Western domination need to be changed. Given the historical experience in international relations, the political, cultural, sociological, and economic contexts should be evaluated from a theoretical perspective to determine whether immigrants, refugees, or asylum-seeking women

are treated equally and with high quality in the countries where they reside. This article theoretically analyzes whether marginalized women from the Third World have improved their status and daily lives in host countries, within the public and private spheres.

Keywords: postcolonial feminism, migration, women

GİRİŞ

Yorumsamacı bir teori olarak değerlendirilen feminizm, Uluslararası İlişkiler disiplininin çeşitli alanlardaki metodolojisini içermektedir bu çerçevede feminizm insan hakları gibi küresel kavramlardan ayrı tutulamamaktadır (Viotti ve Kauppi, 2019). Eleştirel bir teori olan Feminizm, kadın ve erkekler arasındaki biyolojik farklılıklardan ziyade toplumda yer edinen ve cinsiyetler ile özdeşleştirilen kimliksel özelliklerle ilgilenmiştir. Erkeklerle tanınan toplumsal ayrıcalıkların ve siyasi hakların tamamının kadınlara tanınmasını, kadınların toplum içindeki rolünün genişletilmesini destekleyen feminizmde ortak amaç kadınların toplumdaki konumunu iyileştirmektedir (Michel, 1984; Jaggar, 1988 aktaran Ataman, 2009, s.2).

True'ya göre (1996) bilimsel metodoloji anlamında feminizm üç farklı basamakta incelenmektedir i) birinci dalga feminist ampirisizm, ii) ikinci dalga feminist duruş ve iii) son olarak üçüncü dalga postmodern feminizm. Feminist ampirisizm yukarıda bahsedilen toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet arasında bir ayrım yapmamış; bu hususta erkek ve kadın arasındaki farklılıklar reddedilmiş, tüm nitelikler aynı kapasitede eşit görülmüştür. Feminist duruşa göre erkeklerin toplumdaki ayrıcalıklı konumunu sorgulanmıştır; bu sorgulamada ön plana çıkan görüş, kadınların deneyimlerinin erkeklerden daha farklı ve işbirliğine yatkın oluşudur. Son olarak postmodern feminizmde kadınların ve erkeklerin üzerindeki baskının toplumsal olarak inşa edildiği savunulmuştur (Birdal, 2021, s.256-257).

1980'li yılların sonunda Uluslararası İlişkiler disiplini ana akım teorilerden uzaklaşarak eleştirel bir kimlik kazanmış, Neorealizm-Neoliberalizm ve Yapısalcılık arasındaki üçüncü büyük tartışma başlamıştır. Atmaca ve Ercan'a göre (2018) Uluslararası İlişkiler'de yer alan Feminizm'de birçok disiplin ve paradigma bir arada toplamış fakat ortak bir sorun olarak "güvenlik" ele alınmıştır. Geleneksel uluslararası ilişkiler ana akım teorilerinin merkeze koyduğu devlet aktörünün güvenliği sağladığı fikri, feministlerce şüpheli bir tavırla incelenmiştir. Ana akım teorilerde güvenlik sorununun ele alınış biçimini eleştiren feministler, realist düşünürlerin anarşist güvenlik ve siyaset anlayışının aksine sosyal olarak inşa edilebilen bir süreç olarak ele alınmıştır. Feministlere göre realizmin keskin hatlarla çizdiği güvenlik kavramı Hobbes ve Machiavelli perspektifli bir "erkek" algısına sahiptir; Tickner'a göre onların kurduğu bu realist dünyada kadınlar göz ardı edilmiştir (Atmaca ve Ercan, 2018, s.24). Sömürge toplumlarının, kolonizasyonun ve emperyalizmin artış gösterdiği Sanayi Devrimi sonrası dönemde feminizm kavramının uluslararası ilişkilerde yer edinmesi için mücadele edilmiştir. Bu hususta farklı ülkelerden katılım sağlayan kadınlar işbirliği sürecini hızlandırmak amacıyla, Birinci Dünya Savaşı sırasında "erkeklerin kurduğu düzen ve erkeklerin yarattığı savaş" sloganlarıyla birlikte savaşı lanetlemiştirler. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yükselen postkolonyalizm sürecinde üçüncü dünya ülkeleri, LGBT bireyler ve göçmenler Feminizm hareketine dahil edilmiştir. Özellikle insan hakları konusunda kadınların ve toplumda kabul görmeyen grupların uluslararası düzende şiddetten etkilendiği görülmektedir. Zalewski'den aktaran Ataman'a göre (2018) dünyadaki göçmenlerin yüzde sekseni kadınlardan oluşmaktadır, ayrıca günümüzde Birleşmiş Milletler'in 2022 yılında yayımladığı göç raporuna göre iki yüz seksen bir milyon göçmen bulunmaktadır. Feminist perspektifte kadınların ev içi emek konusunda sömürülmesinin ve politik yaşamda görünmez olmasının yanısıra küresel boyutta

göç, çalışma hayatı, savaş suçu ve köleliği gibi konularda insan haklarında geri planda kaldıkları görülmektedir.

Hoffman (2001) toplumsal cinsiyet ve egemenlik sorununda devletin analizinin gerekliliğine vurgu yapmıştır. Bu hususta egemenlik kavramını yeniden inşa etmek veya feministlerin yaptığı gibi onu yapı-sökümüne maruz bırakmak için bu kavramı devletten ayırmak çok önemlidir. Fakat Hoffman'a göre devletin kendisinin doğası gereği ataerkil bir kurum olduğu kabulünün nedenleri araştırılmalıdır, ayrıca devlet kavramının dışlaştırılabileceğini de savunmaktadır. Geleneksel Weber temelli devlet kavramı, belirli bir bölge için meşru güç tekeli elinde tuttuğunu iddia eden bir kurumdur. Bu kurum kendi içinde tutarsız olabilmektedir, özellikle devlet çıkar çatışmalarını çözmeye çalışmanın bir yolu olarak güç kullanımına odaklanmaktadır ve bu nedenle devletin doğası gereği ataerkidir. Egemenlik devletten koparılmadıkça feminist bir kavram olarak yeniden inşa edilemez, bu da devletin varoluşsal sorununu ön plana çıkarmaktadır. Devlet, Realist ana akımın iddiasının aksine, uluslararası dünyada farklı ülkelerin kaderlerini birbirine bağlayan basit bir kurum değildir (Hoffman, 2001). Bu hususta devletin içini ve dışını birbirinden soyutlamak, toplumsal sorunları hatta toplumsal cinsiyet sorununu görmezden gelmek büyük bir problem teşkil etmektedir. Realizm'de Hobbes perspektifinde "doğal durum" olarak tasvir edilen anarşi kavramı, Feminizm'de şiddet ve savaşın doğal bir durum olmadığı hususunda eleştirilmektedir. Feminizm öncelikle devletlerin değil, toplumun ve bireylerin güvenliğini ön plana çıkarmaktadır.

Yalvaç'tan aktaran Örki'ye (2020) göre Feminizm birden fazla alana ayrılmıştır; fakat hepsi toplumsal cinsiyet rollerinden sıyrılmayı hedeflemektedir. Bu hususta ortaya çıkan postkolonyal feminizm kavramında ırk, cinsiyet veya millet fark etmeksizin postkolonyal güvenlik çalışmalarına odaklanılmıştır. Üçüncü dünya ülkelerindeki kadınlara ve göç problemlerine odaklanan postkolonyal feminizm, Batı tipi "*beyaz, Batılı ve modern kadın*" feminizmine karşı olarak ortaya çıkmıştır. Alptekin (2006) üçüncü dünya ülkelerinde, kız çocuklarının eğitimden uzak kaldıklarını, ortalama ömürlerinin Batılı ülkelerde yaşayan kadınlara kıyasla daha az olduğunu ve ayrımcılığa yoğun şekilde maruz kaldıklarını vurgulamıştır (Örki, 2020, s.230).

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın amacına yönelik olarak, ana akım uluslararası ilişkiler teorilerinin ve eleştirel teori kapsamında ele alınan Batı-merkezci feminizmin aksine, bu makalede postkolonyal feminizme odaklanılmıştır. Araştırmada daha çok tanımlayıcı ve karşılaştırmacı bir model kullanılmış olup, Batı-merkezli feminizm ve postkolonyal feminizmin ele aldığı göç ve toplumsal cinsiyet hüviyetinin sosyal hayattaki yeri, işlevi ve söylemi karşılaştırmalı yöntemle ele alınmıştır. Araştırmada nitel veriler kullanılmış, bu hususta postkolonyal perspektifte ilerleyen feminizmi yönlendiren farklı hedefler ve uygulamaların, söz konusu kadınların yaşamlarını iyileştirmeye yönelik politika ve eylem odaklı çabalara entegre edilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir. Kolonyal geçmişin geleneklerinde olduğu gibi üçüncü dünya kadınlarını homojenleştirmek veya onları teoriden dışlamak yerine, merkeze yerleştirmenin gerekliliğinin altı çizilmiştir. Araştırma bulgularına yönelik olarak postkolonyal feminizm perspektifinde teori ve pratik arasında kurulan sınırları sorgulanmış; göçe dair uluslararası hukukta var olan pratiğin, genellikle toplumun sosyokültürel ve ekonomik dinamikleri üzerindeki etkisini görmezden geldiğini ve üçüncü dünya kadınları ile ev sahibi ülkenin sosyal kurumları arasındaki diyalogların başarısız olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada bu

unsurlar dikkate alınarak uygulamalar ve teori arasındaki ayrımların belirlenmesi ana amaç haline getirilmiştir.

ELEŞTİREL BİR BAKIŞ AÇISI: ULUSLARARASI HUKUKTA GÖÇ

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu Tüzüğü'ne göre, Birleşmiş Milletler'in göç konusunda siyasi olmayan, tarafsız bir karaktere sahip olacağı vurgulanmaktadır (Plender, 2007). Genel Kurulun yetkisi altında hareket eden Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, söz edilen statü kapsamına giren mülteciler Birleşmiş Milletler himayesinde uluslararası koruma sağlama görevini üstlenmektedir. Bu uluslararası koruma görevi hükümetlere ve ilgili hükümetlerin onayına bağlı olarak, özel kuruluşlara bu tür mültecilerin gönüllü olarak ülkelerine geri gönderilmelerini veya yeni ulusal topluluklar içinde asimile edilmelerini kolaylaştırmak için yardım ederek mülteci sorununa kalıcı çözümler aramaktadır. Bahsedilen 'Yüksek Komiserlik' yetkileri Uluslararası Mülteci Anayasası ve Protokolü'nde detaylı olarak incelenmektedir. Irkı, dini veya siyasi düşünceleri nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan herhangi bir kişi Uluslararası Mülteci Örgütü'nün faaliyetleri sırasında almış olduğu uygunluk kararları, bu fıkranın şartlarını yerine getiren kişilere mülteci statüsü tanımlamaktadır.

Göç-kalkınma bağlantısında egemen olan söylem, bireysel olarak göçmeni kalkınmanın aracısı olarak konumlandırma eğilimindedir. Bu bağlamda, mevcut fikir birliği göç hareketleri genellikle maddi kazançlarla ilişkilendirildiğinden, göçün doğası gereği göçmenler için pozitif bir olgu olduğu yönünde şekillenmiştir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme), gelişmiş bir ülkeye taşındıktan sonra, en yoksul ülkelerden gelen göçmenlerin ortalama olarak gelirlerinde on beş kat artış, okula kayıt oranlarında iki kat artış ve çocuk ölümlerinde on altı kat azalma kaydedildiğini vurgulamaktadır. Fakat eleştirel perspektife göre, yer edinmiş göç ve kalkınma anlayışı, eğitim, sağlık, sosyal refah ve güvenlik, siyasi katılım gibi sosyal kalkınma konularını nasıl etkilediği ve nasıl yönetildiği araştırma konusu haline gelmeli, detaylı bir araştırma tablosu ortaya çıkarılmalıdır. Ulus ötesi topluluklar ve diasporalar, ev sahibi ülkelerdeki ailelere, topluluklara ve diğer gelişim süreçlerine ekonomik olarak katkıda bulunsa da, bireysel düzeyde göçmenin kişisel gelişiminin göçle arttığına dair otomatik bir garanti bulunmamaktadır. Gamlen'in (2010) gözlemlediği gibi, bireysel olarak göçmenlerin göçte kazanmasını sağlamak, göçmenlerin haklarını korumak için ulusal ve uluslararası mekanizmaları desteklerken, hedef ülkelerdeki göç kontrollerini modernize etmeyi gerektirmektedir. Uygun yasal statünün sağlanması, aile birleşimi için kanallar ve göçmen işçilerin çalışma haklarını koruyan düzenlemeler, bireysel düzeydeki (Şekil 1) göçmenler için göçün faydalarını artırmak için çok önemlidir (Yeoh, Huang ve Cheng, 2015).

Achieme'ye göre (2017) küresel göç hukuku ve modern uluslararası hukuk kolonyalizm sürecinden geçmiş topluluklar için bir düşman olarak ortaya çıkmaktadır. Mevcut uluslararası hukuk, uluslararası göçü düzenleme konusunda başarısızdır, çünkü küresel uluslararası hareket sadece şanslı bir azınlığı kapsamakta ayrıca uluslararası göç yasa dışı olarak karakterize edilmektedir. Uluslararası hukuk ve uluslararası göç arasındaki işlevsiz ilişkisinin nedeni, Batılı devletlerin vatandaş olmayanları kesin bir şekilde dışlama hakkını korumasından kaynaklanmaktadır. Politik-ekonomik perspektifte üçüncü dünya ülkeleri ve Batı arasındaki karşılıklı bağımlılık olgusu ciddiye alınmaktadır. Sömürgecilik tarihi Avrupa'dan dünyanın geri kalanına doğru belirsiz bir küresel karşılıklı bağımlılık ve göç hareketi sürecini başlatmıştır. Sömürgecilik tarihinin devamında yer alan dekolonizasyon süreci, küresel uluslararası düzende

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

karşılıklı bağımlılığa asimetrik bir fayda sağlayan ve merkez-çevre arasında sözde eşitlikçi bir ilişki kurmayı amaçlayan uluslararası bir hareket olarak tanımlanabilmektedir. Postkolonyal ve eleştirel perspektife göre 'göç' kavramı, üstün bir tavırla üçüncü dünya göçmenlerini dışlanmasını isteyen, aynı egemen devletler sisteminin içinde yer alan aktörler tarafından başlatılan, asimetrik bir sistemden tarih boyu yaralanan bu aktörlerin yeniden dengelenme girişimi olarak tanımlanmaktadır. Postkolonyal perspektif kendi varoluşu gereği ekonomik dengesizlik ve sosyo-kültür gibi kavramlara odaklanmaktadır. Bu hususta, işçi sınıfıyla Batı ülkelerine göç eden insanların sadece devletin pragmatist fırsat arayışı ve devletin göç edecek kişinin becerilerini takdir etmesi dahilinde göçün gerçekleştirilebileceği yetkisi pekişmektedir. Uluslararası hukuk bu pratiği durdurmak adına çok az görev üstlenmiş, hatta bu pratiği onaylamıştır (Achieme, 2017).

Kolonyal pratiklerle paralel olarak Batı perspektifinden kaynaklanan toplumsal cinsiyet ve kalkınma politikasının kültürü, üçüncü dünya toplumlarının güçlenmelerini sınırlayarak yoksullaşmasının ve marjinalleşmesinin başlıca nedeni olarak görülmektedir. Postkolonyal perspektifi savunan Spivak'tan aktaran Radcliffe'e göre (2015), yeni uluslararası işbölümünü farklı ulus ve ırklardan oluşan toplulukları postkolonyal dinamiklerin merkezine yerleştirmektedir. Kurumsallaşmış Batı-Üçüncü Dünya Ülkeleri güç ilişkileri içinde, üçüncü dünya ülkesi toplulukları her anlamda dışlanmaktadır. Hatta bu dışlanma sadece toplulukları değil; direkt olarak milliyetçilik, modernite ve kalkınma gibi kavramlarla kadın bedeni aracılığıyla söyleme işlemektedir. Kadının ya da üçüncü dünya kadınının korunması, ekonomik olarak bağımsızlaşması ve ev sahibi ülkede barış içinde barınması iyi bir toplumun kurulmasının ve nitelikli bir devletin göstergesi haline getirilmiştir. Ev sahibi ülkelerde yer edinmeye çalışan üçüncü dünya kadınları, henüz modern olmayan fakat modernleştirilecek, gelenek ve modernleşme arasında sıkışmış olarak temsil edilmektedir. Batı uluslarının tarihsel pratikleri, kapitalist söylem, realist-ataerkil devletler ve kurumlar aracılığıyla belirlenen iktidar ve imaj odaklı göç konuları göz önüne alındığında, göçmen kadınların itiraz edemeyecekleri güç tarafından hayatlarının ve imajlarının kontrol edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Achieme'nin bahsettiği 'ekonomi-politikası tabanlı göçmen' profili postkolonyal feminist araştırmacılar tarafından da desteklenmektedir. Göç eden kadınlar, ev sahibi ülkede barınarak modernleşecek ve karşılığında ülkenin zenginliğine hizmet edecektir. Radcliff üçüncü dünya kadını emeğinin Neoliberal piyasada adil olmayan ticaret bağlantısı için yeni kanallar yarattığını savunmaktadır. Ayrıca cinsiyetçi bilim insanlarının, kolonize eden pratiklerin ve Doğu-Batı arasındaki asimetrik dengenin kalıcılığının altını çizerek; çikolata reklamlarında, cinselleştirilen Afrikalı kadınların ırkçı reklamcılık tarihinde hala var olduğunu hatırlatmaktadır. Ayrıca toplumsal ve kültürel yeniden üretimin baskın ekonomik temsilleri, ev sahibi Batılı ülkelerin eleştirdiği Doğu ataerkil gelenekle hiçbir farklılıkları olmadıkları; kadınların ev içindeki ekonomi, emek ve aile yaşamının evrenselleştirici rolünün tasvirinin Batı'da da yapıldığı yadsınamayacak bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Üçüncü dünya kadınları ağır siyasi-ekonomik koşullardan ve bu koşulların sonuçlarından kaçarak uluslararası sınırları aşarken, dekolonizasyon sürecinde önemli bir adım atılmaktadır. Sömürgecilik tarihsel olarak ataerkil ve Batı-merkezci asimetrik faydalarla karakterize edilen bir ilişkiye bağımlı olmaya zorunlu bir davet ise dekolonizasyon süreci, jeopolitik olarak merkez ile çevre arasında daha adil bir çözüm arayışı olarak tasvir edilebilmektedir. Bu çözüm arayışında uluslararası hukuk ve küresel göç hukukuna teoride kalmayacak, kapsayıcı ve Batı ya da Doğu merkezli olmayan bir stratejinin yolunu inşa etme görevi düşmektedir.

FEMİNİZM VE GÖÇ

Güvenlik kavramı Realizm'de dile getirildiği üzere "yüksek politika" aracı olarak tanımlanmaktadır. Maskülen olarak görülen yüksek politika ve feminen olarak görülen alçak politika unsurları özellikle 1990'larda Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra değişime uğramıştır. Alçak politikayı daha görünür bir yere koyan Feminizm, 1990'lardan sonra önem kazanan alçak politika unsurlarıyla birlikte alternatif ve eleştirel uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde yer edinmiştir (Koyuncu, 2012, s.113). Bugün Uluslararası İlişkiler ana akım teorilerinin önemli figürleri olarak işaret edilen düşünürler, kamusal ve özel alan ayrımını cinsiyet temelli olarak inşa etmişlerdir. Liberalizm'in temsilcisi olan Locke, kadınların erkekler tarafından dışlanmasını 'insan doğasına' atfetmiştir. Klasik Realizm'in temsilcilerinden Machiavelli kadınların duygularıyla hareket eden, rasyonellikten uzak varlıklar olarak tasvir etmiş; Hobbes ise, toplumsal sözleşmede kadınların siyasi haklarının kocasına ya da babasına teslim ettiğini bu hususta siyasette yer almadıklarını dile getirmiştir. Son olarak Rousseau, bu ayrımın erkek ve kadın arasındaki ayrımın toplumsal düzenin temeli olduğunu vurgulamıştır. (Ersöz'den aktaran Özüdoğru, 2018, s.310). Cinsiyetçi toplum fikrinin değişim sürecinde devlet temelli Realizm'in yerini toplumsal ve bireysel temaları ön plana çıkaran eleştirel teoriler etkili olmaya başlamıştır. Realizm'de var olan iç ve dış ayrımı; feministlerce kamu ve özel olan olarak ayrılmış, detaylıca nitelendirilmiştir. Güvenlik kavramı bu çerçevede "askeri, ekonomik ve cinsel hiçbir şiddet içermeyen" unsurlarla tekrar tanımlanmıştır. Tickner üçüncü dünya ülkelerindeki kadınları örnek göstererek, sömürgeciliğin meşrulaştırıldığının altını çizmiştir. Özellikle sömürgeciliğin meşrulaştırılmasında 11 Eylül Amerika Birleşik Devletleri saldırısı örnek gösterilmiştir; bu örnekte Afgan kadınlarının özgürleştirilmesinin gerekliliğine vurgu yapan Amerika Birleşik Devletleri'nin aksine Afgan kadınlarının her zaman özgürlük için mücadele ettiği belirtilmiştir (Tickner'dan aktaran Birdal, 2021, s.260). Kültür ve kimlik kavramları, özellikle Said'in Şarkiyatçılık kavramının temel argümanlarını oluşturmuş, Fukuyama veya Huntington'un söylemlerinden daha kapsamlı kültür anlayışına değinmiştir. Bununla birlikte, Huntington'un medeniyetlerin çatışması argümanı özellikle 11 Eylül terör saldırılarından sonra ve göçle ilgili son korkularla birlikte, Amerika Birleşik Devletleri ve diğer ülkelerin göç politikalarında muazzam bir üstünlük kazanmıştır (Chowdhry, 2007, s.108). Postkolonyalizm, kimlik ve kültür ile bağlantılı olarak ilerleyen üçüncü dünya ülkelerindeki Feminizm vurgusu, dört temel teorik çerçevede şekillenmiştir: (i) feministler küresel güvenlik politikalarında görünmez oluşunun eleştirisi, (ii) kadınların savaş durumunda devlet tarafından yeterince korunup korunmadığı problemi, (iii) barışın feminen bir kimliğe bürünmesinin nedenleri, ve son olarak (iv) güvenlik problemlerinin toplumsal cinsiyet temelleri, insan hakları ve savaş durumlarındaki ölümlerin analizi incelenmiştir. Blanchard'a göre (2003) feminist tabanlı güvenlik çalışmaları incelendiğinde akademik çalışmalarda iki önemli nokta dikkat çekmektedir. İlk olarak toplumda kadınları siyasi olarak görünür kılma çabası oluşmuştur, ikincisi uluslararası ilişkilerdeki geleneksel güvenlik anlayışlarına feministlerce karşı çıkmıştır (Blanchard'dan aktaran Koyuncu, 2012, s.116). Çünkü kadınların toplumsal cinsiyet sorunu nedeniyle dışlandığı bir uluslararası sistem objektif bir evrensel değerden uzaktır. Tickner'in ele aldığı "savaş durumunda kadınların korunması, göç" gibi konular Feminizm'i güvenlik açısından ilgilendiren önemli başlıklar arasındadır. Hoffman'a göre (2001) Batı-Doğu eşitsizliği ve sömürü sorununu ele alan uluslararası sistemdeki aktörler, toplumsal cinsiyetin ön planda olduğu stratejileri benimsemedikçe objektif olamama sorunu çözülemeyecektir. Askerlere kendilerini diğerlerinin insanlığından soyutlamanın öğretildiği militarist bir uluslararası güvenlik kültüründe tahakküm ve baskı sorununun çözülmesi oldukça zordur. Kısa vadede devletler, kadınlara daha fazla koruma ve güvenlik sağlayarak sorunu hafifletebilir ancak çözemezler. Ancak uzun vadede devletler, en başta savaş suçlarına veya tecavüze yol açan şiddetli baskıların merkezinde yer alan ırkçılık, cinsiyetçilik, yoksulluk ve homofobinin ulusal veya uluslararası kaynaklarına odaklanan bir uluslararası hükümet tarzında hareket

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

edebilme opsiyonuna sahiptir. Runyan ve Peterson (1991), Realizm'in iddia ettiği argümanların yeterince kavramsallaştırılmadığından şikayet etmektedir, özellikle güvenlik, güç ve egemenlik Sosyal İnşacılık söylemindeki gibi birçok devlet tarafından farklı algılanabilmektedir. Realizm'i özellikle ataerkil yapan öz, onun uluslararası siyasetin ana aktörü olarak egemen devlete eleştirel olmayan bir şekilde odaklanması olmuştur. Disiplinin ayrıcalıklı, beyaz, Batılı, heteroseksüel erkekler tarafından yoğun şekilde işgal edilmesinin yanında, Realizm varsayımlarının karakter olarak açık bir şekilde devletçi olması dikkat çekmektedir. Realizm'in kapalı bir kara kutu olarak tasvir ettiği devlet, kadınları güvenli ev hayatına ve mahremiyete sürgün eden ataerkil bir kamusal-özel ayırımına dayanan erkeksi bir yapıdır (Hoffman, 2001, s.118). Bu problem beraberinde "devleti" olmayan insanlar özellikle de kadınlar sorununu beraberinde getirebilmektedir. Postkolonyal süreçten sonra farklı etnik grupların küresel olarak yayılması problemi sıklıkla gündeme gelmektedir, özellikle uluslararası göç tartışmalarında diaspora kavramı ön plana çıkmaktadır. McNeill'den aktaran Yıldız'a göre (2014), dört tür göç bulunmaktadır, bunların bazıları zorunlu bazıları ise gönüllüdür: (i) başka bir nüfusun zorlamasıyla göç, (ii) işgal kaynaklı göç, (iii) ticari faaliyetler kapsamında göç ve sonra olarak (iv) topraklarından alınan toplumlar ve bireylerin oluşturduğu göç dalgası. Hem nüfusun zorunlu göç ve yerinden edilmeye maruz kaldığı ülkelerde hem de sığınmacı ve mülteci kabul eden ülkelerde, kadınlar ve toplumsal cinsiyet ilişkileri açısından önemli problemler gözlemlenmiştir.¹ Freedman'a göre (2015) göç çalışmalarında kadın ve toplumsal cinsiyetin görünmez kılınmasındaki problemlerden biri, aslında kadınların her zaman göç etmiş olduğu ve günümüzde giderek daha fazla kadının göç etmekte olduğunun fark edilmesi olmuştur. Castles ve Miller (1998) çağdaş göç modellerine ilişkin analizlerinde, modern göç eğilimlerindeki beş ana eğilimden biri olarak göçün "feminize" edilmesine kavramsallaştırmaya göre "feminizasyonuna" dikkat çekmişlerdir (Castles ve Miller'dan aktaran Freedman, 2015, s.12). 1970'li yıllardan beri Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'ya göç eden kadınların sayısı erkeklerden fazladır, ayrıca 1990'a kadar Avrupa'da, tüm göçmenlerin yaklaşık yüzde elli ikisi kadın olarak kayıtlara geçmiştir. Tarihsel olarak kadın göçmenlerin büyük bir kısmı erkek partnerlerinin bakmakla yükümlü oldukları kişiler olarak buldukları coğrafyayı terk etmiş olsa da, başka bir ülkede çalışmak veya okumak için bağımsız olarak göç eden kadınlar her zaman olmuştur. Sığınma talebinde bulunan iki kadının deneyimleri karşılaştırıldığında bile bunlar, geldikleri ülkeye ve sığınma talebinde buldukları ülkeye göre çok farklıdır. Örneğin Kofman, kadınlar ve göç üzerine literatürün çoğunun, özellikle de bütünleştirici bir yaklaşımı benimseyenlerin, vasıflı göçmenlerin deneyimlerini göz ardı ettiğini ileri sürmektedir. Sığınma talebinde bulunan iki kadının deneyimleri karşılaştırıldığında, anavatan ülkeye ve sığınma talebinde buldukları ülkeye göre çok farklı olacaktır (Freedman, 2015, s.13). Vaghefi'nin "Devlet ve diaspora çıkmazında feminizm: Türkiye'deki İranlı sığınmacı kadınların toplumsal dışlanma ve gündelik direniş deneyimleri" (2014) isimli makalesinde Türkiye'ye göç eden İranlı kadın sığınmacılar üzerinde biz ve ötekiler kimlik algısı incelenmiştir. Örnekleme Birleşmiş Milletler tarafından üçüncü bir ülkeye yerleştirilmek üzere geçici olarak Türkiye'de yaşayan ve diaspora niteliği taşıyan farklı etnik kökenlere sahip İranlı kadınlar gözlemlenmiştir. Örnekleme dikkat çeken geleneksel

¹ Uluslararası hukuka göre **mülteci**, vatandaşı olduğu ülkenin dışında olan, etnik kökeni, dini, ırkı, sosyal veya siyasi düşüncesi nedeniyle zulme uğrayacağı bilindiği için vatandaşı olduğu ülkeye dönemeyen veya dönmek istemeyen insanlar için kullanılmaktadır. Uluslararası korunma hakkı arayan fakat statüleri resmi olarak belli olmayan kişilere ise **sığınmacı** denmektedir, bu karar Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (The United Nations High Commissioner for Refugees) tarafından alınmaktadır. **Göçmen** maddi ya da sosyal olarak durumlarını iyileştirmek isteyen ya da ailesinin ve kendisinin geleceğe yönelik kaygılarını azaltmak amacıyla başka ülkeye göç eden kişilere denir. Sığınmacı ve mülteci kavramlarının aksine göçmen kavramında belirli bir sosyal veya siyasi tehdit bulunmamaktadır. Süreç yasal olarak vize, pasaport ya da oturma izni ile gerçekleştirilmektedir. **Düzensiz göçmen** ev sahibi ülkeye, ülkenin yasalarını ihlal ederek giriş yapan, ülkede kalmak için yasal hakkı bulunmayan, ülkenin yasalarını ihlal ederek çıkış yapan kişiler için kullanılır.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

olarak aile içi emek görevini yerine getirme zorunluluğu olan, öte yandan eğitim kimliği ile Türkiye'de yüksek lisansını tamamlayan feminist kadın örneği ön plana çıkmaktadır. Buz'dan aktaran Vaghefi'ye göre (2014) Türkiye'ye göç eden kadın sığınmacılar feminizm üzerinden incelendiğinde, kadınların hatta çocuklarının göç durumundan erkeklere göre olumsuz etkilendiği gözlemlenmiştir. Çağdaş, feminist kadın göçü, kendi ülkelerindeki imkansızlık koşullarından kaçmak veya başka ülkelerde iş bulmak için bağımsız olarak göç eden kadınlardan oluşmaktadır. Feminizasyona uğramış göç ya da Freedman'ın deyişiyle "dişileştirilmiş göç" kalıplarını inceleme görevindeki zorluklardan biri, küresel olarak göç eden kadınların hikayelerinde büyük farklılıklar olmasıdır, bu hususta kısıtlı örneklemeleri inceleyerek bir genellemeye varabilmek mümkün değildir. Vaghefi'nin de vurguladığı üzere (2014) kadınların göç deneyimleri, yalnızca kadın olarak konumlarından değil, aynı zamanda sınıf, ırk veya etnik köken, yaş ve cinsel yönelimden de etkilenmektedir. Tüm bu faktörler, kadınlar için göçün nedenleri ve yöntemleri ile yeni bir ülkeye geldiklerinde yaşadıkları deneyimler üzerinde etkili olacaktır. Ayrıca kadınların kişisel deneyimleri, terk ettikleri, içinden geçtikleri ve göç ettikleri ülkelerin belirli yasama süreci ve politika mercileri tarafından yeniden yapılandırılacaktır. Hem küreselleşme süreçlerinin hem de yerel ve ulusal bağlamların sebep olduğu tabakalaşma nedeniyle, göç sürecinin tüm aşaması uluslararası sistemde görünmez kılınan kadının perspektifinde zor hale bürünmektedir.

Kinsella'ya göre (2020), 1970'li yılların sonlarında ve 1980'li yılların başlarında, küresel kapsayıcılık izleyen Güney ve Kuzey feminizm düşünce akımları, lezbiyen veya biseksüel kadınların deneyimlerini kurtuluş hareketlerine dahil etmek için mücadele etmişlerdir. Aynı yıllarda üçüncü dünya ülkelerindeki kadınlar, Batı kökenli beyaz kadınları kapsayan ırkçı feminist eylemler için karşıt söylemler geliştirmişlerdir. Kültürlerince anormal ve sapkın olarak toplumda simgelenen lezbiyen ve biseksüel kadınlar, feminist hareketin homofobisiyle yüzleşmişlerdir, bu yüzleşmenin devamında klasik feminizmin önemli bir söylemi olan "küresel kız kardeşlik" tanımlaması sorgulanmıştır. Etkili bir siyasi aktivist ve güçlü Afrika kökenli feminist olan Barbara Smith (1990) yılında şöyle yazmıştır:

"Feminizm, tüm kadınları özgür kılmak için mücadele eden politik teori ve pratiktir: renkli kadınlar, işçi sınıfı kadınları, fakir kadınlar, engelli kadınlar, lezbiyenler, yaşlı kadınlar ve ayrıca beyaz, ekonomik olarak ayrıcalıklı heteroseksüel kadınlar... Bu tam özgürlük vizyonundan bir feminizm çeşidinden ziyade, yalnızca tüm kadınların kendini geliştirmesiyle ilgilidir. (Smith, 1998: 96).

Bu söylemden sonra Güney kökenli kadınlar, Batı tarafından sahiplenilen ve tanımlanan feminizmin sıklıkla kültürel emperyalizmin bir aracı haline geldiğini savunmuşlardır. Kishwar ve Emecheta'ya göre (1990) üçüncü dünya ülkelerinden birçok kadın Batılı feminizminin öncelikleri konusunda hissettiği kopukluğu da vurgulamaktadır. Bu perspektife göre temiz suya veya günlük üç öğün yemeğe erişiminiz yoksa, resmi yasal eşitlik gerçekten ne anlama gelmektedir, küreseli kapsayan bir feminist gündemin önceliklerine kim karar vermektedir ve içine kimleri dahil etmektedir? Dolayısıyla feminizm, uluslararası ilişkiler teorisyeni Enloe'dan aktaran Kinsella'ya göre (2020) sadece "kadınlar nerede" diye sormakla ilgili değildir; aynı zamanda hangi kadının nerede olduğunu soracak kadar incelikli olmasını sağlamakla ilgilidir (Kinsella, 2020, s. 148).

POSTKOLONYAL FEMİNİZMDE GÖÇ KAVRAMI

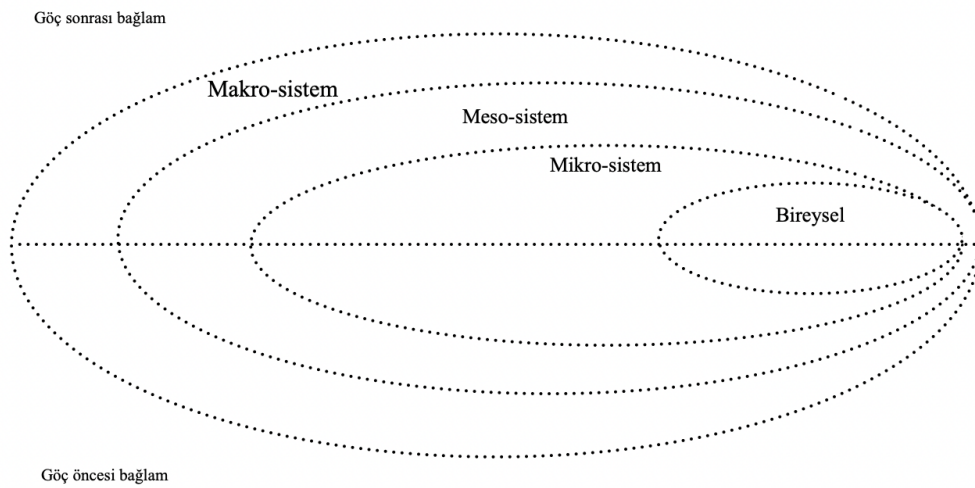
Mishra'ya göre (2013) Batılı feministlerin bir zamanlar sömürgeleştirilmiş ülkelerde yaşayan kadınların duruşunu temsil edip haklı gösterebileceğine inanmak feminizmi basite indirgemek ve gerçek problemlerden kaçmak olmuştur. Çünkü yaşamlar, deneyimler ve postkolonyal ülkelerde yaşayan kadınların koşulları Batılı kadınlarınkinden tamamen farklıdır, bu nedenle postkolonyal kökenli feministler öne çıkmalı ve kültürler arasında farklılıkları görünür ve kabul edilebilir kılınmalıdır. Sömürge sonrası toplumlardaki kadınların yaşamları, deneyimleri ve koşulları farklıysa, bunlar tartışmaya açılmalı, değerlendirilmeli ve Batı'nın kadın hakları savaşı kadar görünür kılınmalıdır; bu hususta dolayısıyla postkolonyal feminizm çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Rajan ve Park'tan aktaran Mishra'ya göre (2013) "Postkolonyal feminizm, basitçe postkolonyal çalışmaların bir alt kümesi veya alternatif olarak feminizmin alt başlığı olarak değerlendirilmemelidir. Sömürge sonrası toplumlarda feminizm, kadınların yaşamlarının, öznelliklerinin, işlerinin, cinselliklerinin ve haklarının farklı bağlamlarında sömürgecilik ve yeni sömürgeciliğin toplumsal cinsiyet, ulus, sınıf, ırk ve cinselliklerle kesişme noktaları için oldukça önemli sayılmaktadır. Young'a göre (2003) postkolonyal feminizm, postkolonyalizm teorilerinden ayrı bir varlık olarak işlenmemelidir. Ayrıca feminist perspektifin ön planda olduğu toplumlarda klişe olarak kurumsal ayrımcılığın protesto edildiği ataerki toplumsal meydan okumanın yanı sıra milliyetçilik, sosyalist feminizm, liberalizm ve eko-feminizmin siyasi talepleri müzakere edilmelidir. Batılı olmayan feminizm türleri dikkate alınmalı, ev içi şiddet, cinsel istismar, tecavüz, aile içi namus cinayetleri, çocuk istismarı gibi konular detaylı olarak feminizmin konusu haline getirilmelidir. Özudoğru, Young gibi kamusal alan ve özel alan tartışmasının merkezinde yer alan Batılı beyaz kadın figürünün Feminizm'de daha çok ön plana çıkarıldığını dile getirmiştir. An akım feminist perspektifi kamusal alan ve özel alan ayrımı yaparken sadece Batılı kadınlara dair sorunları mı yoksa evrensel kadın sorunlarını mı dile getirmiştir? Batılılar'ın sömürge sonrası toplumlarda öngördüğü modernleştirme, Batılılaştırma ve demokratikleştirme misyonu olarak bir 'kutsal görev' haline dönüştürülmüştür. Postkolonyalizm'in eleştirdiği Batılı gibi olmaya dair olan yapılandırmalar, Postkolonyal feminizmde Batılı kadın gibi olma fikrine dair eleştirileri içermektedir. Postkolonyal feminizmin amacı, Batılı kimliğin diğer toplumlara yukarıdan aşağıya dayatıldığı özgürlük ve modernleşme kavramlarının sözde geri kalmış toplumlarda çizdiği cahil, eğitimsiz ve din sömrüsüne uğramış mağdur kadın imajıyla mücadele etmektir (Özudoğru, 2018). Kısacası Batı merkezci görüş, Doğu'ya karşı hayali olarak çizdiği Oryantalist imajı hümanist bir perspektifle sunarak kolonicilik sonrası toplumlarda fikri ve fiili bir egemenlik kurmak istemektedir. Bu hususta postkolonyal yapı-söküm ve söylemler, yalnızca imparatorluktan sonra gelen söylemleri incelemekten ziyade sömürge ilişkisini eleştirel bir şekilde inceleyen bir teori haline gelmiştir. Dekolonizasyon, iktidardaki ya da politik sistemdeki yönetsel değişikliklerin yanı sıra sembolik bir revizyon, baskın anlamların yeniden şekillendirilmesini talep etmiştir. Postkolonyal söylem, revizyon sürecinin önemli bir parçası haline gelmiş, sömürgeleştirilmiş toplum deneyimine görünürlük sağlamak amacıyla, sömürgeleştirmeyi destekleyen söylemlerin güç mitleri, ırk sınıflandırmaları, kültürel boyun eğme imgelerinin biçimsel ve söylemsel olarak altını oymaya çalışılmıştır.

Batı-yapımı bir hümanizm çeşidi olarak ortaya çıkan, beyaz kadın söylemi olarak inşa edilmiş değerlere eleştiri yönelten postkolonyal feminizm, Üçüncü Dünya Feminizmi olarak da bilinmektedir. Batı Amerika ve Avrupa merkezli olarak inşa edilen feminizm söylemleri, üçüncü dünya ülkelerinde yer alan kadınlara karşı geri kalmış, cahil ve kurtarılması gereken nesne olarak inşa edilmiş. Bu hususta sömürgecilik sonrasında ortaya çıkan feminizm, sömürgeciliğin sadece ırkçı değil; cinsiyetçi yönünü de ortaya çıkarmıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler tüzüğünde yer alan göçmenlere dair yazılan metinlerde 'asimilasyon' sürecine dair

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

vurgu dikkat çekmektedir. Bu hususta postkolonyal feminizm cinsiyet başta olmak üzere, ulus, sınıf, ırk ve cinselliğin sömürgeleştirilmesi konusunda üçüncü dünya ülkesi kadınlarının yaşamlarını, kimliklerini ve haklarını araştırmaktadır. Özellikle Mishra'nın makalesinde sıklıkla referans olarak verdiği Rajan ve Park, postkolonyal feminizm için iki temel meseleyi tanımlamaktadır: temsil ve mekan (Mishra, 2013).

Sosyal hizmet ve psikoloji gibi disiplinlerde daha yoğun şekilde işlenen kadın ve göç konusu ekosistemsel çerçevede özellikle bakım konusunda fazla ilgi görmemiştir. Literatürde yer alan bu eksiklik postkolonyal feminizmin eleştirel pratikleriyle birlikte analiz edilmektedir. Sosyal bir ekosistemik çerçeve olarak inşa edilen bu teorik yapıda bireysel, mikro-sistem, mezo-sistem ve daha geniş alanları kapsayan makro-sistem bulunmaktadır. Guruge ve Khanlou'ya göre (2004) bu dört sistem kendi arasında sürekli bir etkileşime sahiptir.

Şekil 1. Ekosistem Modeli

*Kaynak: Guruge ve Khanlou, 2004

Yukarıda verilen dört düzeyli sistem analizinde her bir birimin altına düşen faktörler örneklendirilmiştir;

- Bireysel düzeyde göçmen, mülteci ya da sığınmacı kadınları kendilerini ait hissettikleri etnik köken, sınıf ve cinsiyet; yaş, dil, eğitim ve vatandaşlık statülerini değişken olarak kabul edebilirler. Fiziki ve biyolojik faktörler bu alanların dışındadır.
- Mikro düzeyin temelinde aile bulunmaktadır. Göçmen ve mülteci kadınların fiziki ve ruhsal sağlığı doğrudan olmasa bile aile üyelerininkiyle yakından bağlantılıdır. Bununla birlikte, hem çekirdek hem de geniş aile, kadınlar için hem güç hem de stres kaynağı olabilmektedir.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"

With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

- Miso-sistemi oluşturan gayri resmi ve resmi sosyal ağlar orta düzey ilişkileri oluşturur. Okul, içinde bulunulan yerleşim yeri ve iş yeri gibi sosyal ağ içindeki güçler bireyi hem olumlu hem de olumsuz etkiler. Guruge ve Khanlou'nun (2004) Anderson ve diğerlerinden aktardığına göre, iş gücünün alt kademelerindeki statülerde bulunan kadınların diyabet gibi kronik bir hastalığı yönetme şansının çok az olduğunu keşfetmişlerdir.
- Makro düzeydeki faktörler, toplumdaki gruplar arasında yüksek düzeyde ekonomik veya sosyal eşitsizliği sürdüren sağlık, eğitim, ekonomik ve sosyal politikaları içermektedir. Makro-sistemler bireyin yaşamında büyük bir önem ve yönlendirme gücüne sahiptir. Örneğin, çeşitli göçmenlik politikaları ve etnosentrik sağlık tesisleri, mülteci kadınların kendilerine ve çocuklarına en az zarar verecek şekilde eşlerinin taciziyle başa çıkma seçeneklerini sınırlayabilmektedir. Makro-sistem herhangi bir tek faktörün konumundan daha önemli olan, birden çok seviyede işleyen faktörler arasındaki dinamik etkileşimdir.

Ana akım feministler aile içi, mikro-sistemden kaynaklı şiddetin köklerinin cinsiyete dayalı güç ve kontrol eşitsizliklerinden kaynaklandığını, ancak bu eşitsizliklerin aldığı biçimlerin din gibi kültürel etkilere tabi olduğunu teorileştirmiştir. Martha Fineman'ın Savunmasızlık Kuramı (Vulnerability Theory), birçok feminist tarafından örnek gösterilmektedir. Fineman'ın ana tezin göre, tüm insanların savunmasız olduğu ve bağımlılığa hem doğuştan hem de dönemsel olarak eğilimli olduğu ve bu hususta devlet insanların savunmasızlığını azaltma, iyileştirme ve telafi etme yükümlülüğüne sahiptir. İnsanların hastalık ve diğer olumsuz olaylar karşısında güçlü olup olmadığını bilmediği dünyada, bireylere eşit muamele yapılmalı ve ihtiyaçları karşılanmalıdır. Fineman'ın 'insanlara yanıt verme' olarak adlandırdığı bu yükümlülüğü yerine getirmek amacıyla güvenlik, sağlık, istihdam, refah ve güvenlik gibi konular toplumsal kurumlara eşit erişim sağlanacak şekilde dağıtılmalıdır. Ayrıca Fineman, insanların cinsiyetinden, etnik kökeninden ve milletinden önce 'kırılganlığının, insan oluşunun' tanınır olmasını vurgulamaktadır (Kohn, 2014). Savunmasızlık Kuramı, insanların kırılgan oluşunun gerçeği nedeniyle tüm insanları yaşam seyrinin farklı dönemlerinde savunmasız olarak kavramsallaştırmaktadır. Fineman'ın bu kuramını göç bağlamında ele aldığımızda; göç, güvenlik açığı ve insanın zamansız şekilde oluşabilecek bağımlılık dönemlerini içeren bir yaşam boyu geçiş ve sosyal süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Freedman ve diğerlerine göre (2022) göç etmek için bir adım atmak, kadınların ve ailelerinin gelecekle ilgili belirsizliğe kendilerini hazırlamaları gerçeğini de içerir. Göç sürecinde ev sahibi ülkenin (makro-sistem) açıklamasında göçmen başvuru formlarında 'başarılı ya da başarısız' gibi yerimler kullanılması bile psikolojik olarak yanıltır çünkü vatandaşlığa giden yolun tamamı istikrarsızdır.

Aile şiddet araştırmaları yapan Feminizm ekollerine göre, yapısal olarak tüm etnik kökenlerden ve sosyal sınıflardan erkekler, ideolojik ayrıcalıklar ve maddi kaynaklar aracılığıyla güce daha kolay erişebilmektedir. Erkekler göç sürecinde aktif rol oynar ve eşlerine ya da çocuklarına göre bilgiye erişim konusunda daha avantajlılardır. Üçüncü dünya ülkelerinden göç eden kadınların ev sahibi ülkelerdeki kadınlar arasında zamansal ve mekansal olarak soyutlandığı postkolonyal feministlerce kabul edilen bir olgudur. Bu hususta ev sahibi ülkede aile içi şiddete maruz kalan kadına dair damgalama, klişeleştirme, mağduru suçlama, utandırma ve ötekileştirme gibi istismarların pekiştirildiği görülmektedir. Fineman'ın kuramında, bireyin savunmasızlığını pekiştiren bağımlı olduğumuz sosyal ortamların varoluşsal birer maddi, kültürel ve sosyal baskı olduğu vurgulanmaktadır. Savunmasızlık Kuramı düşünüldüğünde ev sahibi ülkenin sosyal hizmetlerine erişemeyen göçmen ve vatandaş olamayan kadınların sayısı oldukça fazladır. Bu gibi durumlarda makro-sistemden ziyade bireysel ve mikro-sisteme

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

odaklanmayı ön gören feministlere göre erkeklerin ve devletin kadınlar üzerindeki kontrolünün panzehiri eşitliklerdir. Aile içi, güvenlik, ev içi emek, ebeveynlik görevleri, ekonomik bağımsızlık, karar alma ve çatışma gibi konular düşünüldüğünde ataerkil toplumlardan ev sahibi ülkeye gelen kadınların aslında mikro-sistemdeki çevresini kaybetmediği gözlemlenmektedir. (Freedman ve diğ., 2022, s.165). Mülteciler ve sığınmacılar hakkında cinsiyete göre ayrıştırılmış doğru istatistiklerin bulunmaması göç ve postkolonyal feminizm bazlı çalışmalar önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne göre kadın mülteciler mülteci nüfusunun yarısını oluşturmaktadır. Fakat Oosterveld'e göre (1996) mültecilerin çoğunluğu kadındır, kadınlar ve çocukların dünyadaki yirmi yedi milyon mültecinin ve yerinden edilmiş insanın yüzde seksenini temsil etmektedir. Bu açıklama genellikle kadınların mülteci popülasyonları arasında unutulmuş bir çoğunluk olduğunu iddia etmek ve özellikle kadın mültecilere yardım için daha fazla uluslararası ve ulusal politika yapımcıların harekete geçmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Göç etmiş kadınların istatistikleriyle ilgili bir başka önemli sorun kadınların ve çocukların tek bir kategoride birleştirilmesidir. Ayrıca postkolonyal feminist çalışmalarda Batılı ülkelerin mavi yakalı işçileri erkek göçmenler arasından seçtiği, bu hususta kadınların 'işlevsizleştirildiği' vurgusu yapılmaktadır. Freedman bu savı desteklemek amacıyla 'sanayileşmiş ülkelerde erkek sığınmacıların kadınlara göre çok daha fazla olmasının ve başvurularında erkeklerin baskın olmasının' nedenini sorgulamaktadır. Freedman'a göre (2015) bu sorunun cevabı kadınların zulüm ve şiddete erkeklerden daha az maruz kalması değil, daha çok kadınların ev sahibi ülkelerde karşılaşabilecekleri sosyal, ekonomik ve politik engellerdir. Cinsiyete dayalı ilişkiler, kültür ve iktidar yapıları göç edip etmeme kararında önemli bir rol oynamaktadır. Göçmenlerin erkek olarak kabul edilmesinde, bazı durumlarda kadınların vatandaşlı olunan ülkelerini terk etmelerini zorlaştıran özellikle cinsiyete dayalı engeller vardır. Kadınlara yönelik engellerden ilki, bir ülkede var olabilecek toplumsal cinsiyete dayalı toplumsal roller ve normlardır, bazı kültürlerde bir kadının kocasının veya başka bir erkek akrabasının koruması olmadan yalnız veya çocuklarıyla birlikte yaşaması, çalışma hayatına atılması sorun olabilmektedir. Bu kültürel norm ve koşullarda, bir kadın perspektifinde sığınma talebinde bulunmak üzere başka bir ülkeye ulaşmak için evini veya topluluğunu terk edip uzun mesafeler kat etme fikri neredeyse hayal edilemez görülmektedir.

Ev içi hizmetinin uzun bir tarihi olmasına rağmen, kadın işi olarak cinsiyetlendirilmesi, büyük ölçekli sanayileşmenin sektörler bazında kamusal ve özel alanlara ayrılmasıyla sonuçlandığı on sekizinci yüzyıldan sonra ortaya çıkmıştır. Bahsedilen tarihten önce genellikle köy ve kırsal alanlardan gelen erkeler ve kadınlar cinsiyet fark etmeksizin ev işlerinde görev almaktaydı. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'ya bakıldığında yaygın olarak ev içinde görev alan hizmetçi tipi istihdamın kadın ve erkeklere eşit olarak bölündüğü görülmektedir. Avrupa'da, Sanayi Devrimi'nin ekonomide getirdiği yapısal değişimler, erkekler için üretken sektörlerde ücretli emek için istihdam yaratırken kadınlar için yaratmamıştır. Batı'da sanayileşme ve ekonomik gelişmeye eşlik eden 'evcimenlik, özel alana aitlik' gibi vurgular, evi kadınların alanı olarak idealleştirerek toplumsal cinsiyet rollerini belirginleştirmiştir. Bu gelişme erkeklerin ev işlerinden çekilmesine yol açmış, aynı zamanda ideal eş ve anne olma yolundaki orta sınıf kadınlarına ev içi angarya ve çocuk bakımı görevleri bırakılmıştır. Gelişmiş ülkeler sanayileştikçe, ev işinin daha zahmetli ve aşağılayıcı yönleri yerli ya da yabancı kadın ev işçilerine aktarma uygulaması Batı'da ve Asya'da tekrarlanan bir gelenek haline dönüşmüştür. Bugün, erken sanayileşme döneminde olduğu gibi, ekonomik gelişmeye ve modernleşmeye eşlik eden toplumsal cinsiyet temelli ikame biçimi erkekleri ev içi alandan muaf tutmuştur. Ev hizmeti, ev içi emek sömürsünün tarihsel kökenleri ulus ötesi erkek ve kadın akışının izleri, sözleşmeli hizmetkarların ve kölelerin modern Avrupa'ya, kolonyal Amerika'ya nakledildiği on sekizinci yüzyıla kadar izlenebilmektedir. Fakat tüm ulus ötesi ev hizmetine yönelik tarihsel hareketler, sözleşmeli köleliğe bağlı olmamıştır. Örneğin, iş kıtlığı ve maddi durumu iyi

olmayan ev içindeki ataerki düzenin baskısıyla Avrupa’da bulunan bekar kadınlar, on dokuzuncu yüzyılın ortalarından itibaren süt anne ve hizmetçi olarak çalışmak üzere Batı Avrupa’ya veya Amerika Birleşik Devletleri’ne taşınmıştır (Yeoh, Huang ve Cheng, 2015).

Bakım ve ev işlerinde evrensel olarak baskın konumda olan kadınlar, bakımın finansmanı ve gerçekleştirilmesinde doğrudan etkilenen öznelerden biridir. Kadınlara dair, bakım ve ev içindeki emek konuları son zamanlarda hem resmi hem de gayri resmi işgücü piyasalarına yeni şekillerde dahil olmuş olsa bile hala tam anlamıyla küresel bir fenomen olarak literatürde yerini alamamıştır. Aynı zamanda, kadınların işgücü piyasasına artan katılımı, kadınların sıklıkla sağladığı ücretsiz ev içi hizmetlerinde önemli işgücü eksikliklerine yol açmakta, ücretli bakıcılara olan talep gittikçe yoğunlaşmaktadır. Bakım talebine dair geri dönüş özellikle Batı ülkelerinde giderek artan oranda göçmen kadın işgücü tarafından karşılanmaktadır. Göç bu durumda sadece cinsiyet ve bakım arasındaki bağlantıyı aşarak, kamu ve sosyal politikada önemli bir endişe konusu haline gelmiştir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) bünyesine bağlı yüksek gelirli ülkelerde göçmen kadın payının, OECD üyesi olmayan kadınlardan daha fazla olduğu ve istihdam katılımında önemli bir payı oldukları bilinmektedir. OECD 2005 verilerine göre göçmen kadınlar genellikle ev hizmetlileri, yaşlı bakım sorumluları, hemşireler ve sosyal görevliler gibi bakım uzmanları olarak iş bulmaktadırlar (Kofman ve Raghuram, 2015). Günümüzde en güncel raporlardan biri olan 2023 OECD Migration Policy Debates isimli belgede göçmen kadınlar ve erkekler arasındaki istihdam farklılıklarına dikkat çekilmektedir. İstihdamdaki dengesizliğin nedenleri çok çeşitlidir fakat kilit faktörlerden biri, kadınların genellikle daha uzun süre kalma eğiliminde olan aile bireyleri arasında yer almalarıdır. Aile olarak ev sahibi ülkeye yerleşen göçmenler, her yaştan ve beceri düzeyinden oluşan çeşitli bir göçmen grubu olarak tanımlanmaktadır. Kariyer edinme veya nitelikli eğitim almak amacıyla göç etmedikleri için, diğer göçmen gruplarına kıyasla işgücü piyasasına daha az bağlılıkları ve katılımları bulunmaktadır. Ayrıca bahsedilen aile göçmen grupları, düşük dil becerilerine ve daha az profesyonel sosyal ağlara sahip olma eğilimindedirler. Ayrıca işgücünde cinsiyet farklılıklarını açıklamada rol oynaması muhtemel bir başka faktör, tüm OECD ve Avrupa Birliği ülkelerinde tespit edilen cinsiyete göre ortalama yaşam süresinin farklı oluşudur. Kofman ve Raghuram’ın ‘Care, Women and Migration in the Global South (2015)’ isimli makalelerinde altını çizdiği üzere pek çok ülkede erkek göçmen işçiler, özellikle inşaat veya tarım gibi sektörlerde geçici göçmenler arasında işveren tarafından yoğun olarak tercih edilirken; kadın göçmen işçiler daha çok talebin daha yapısal ve güvene bağımlı olduğu bakım faaliyetlerinde istihdam edebilme şansı bulmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Göç olgusunu şekillendiren birden fazla kesişen boyut bulunmaktadır fakat söylemleri öncelikle bireysel boyutta şekillendiren ve üçüncü dünya kadınlarının hem ev sahibi ülkede hem de kendi topraklarında toplumsal cinsiyetin kalıcılığına maruz kaldığını vurgulamak göçün cinsiyet boyutunu ortaya koymak açısından oldukça önemlidir. Küresel bir ev işçisi ve emek sömürGESİNİN kaynağı haline gelen kadınlar için göç ile ilgili olgularda hem kısıtlamaların hem de fırsatların yaratılması kaçınılmazdır. İstihdamın toplumsal cinsiyet boyutlarına dikkat ederek, ulus ötesi olarak aileyle birlikte taşınan ataerki paradokslar tarafından şekillendirilmeye devam eden kadın göçmen yaşamını incelemek ve çözüm üretmek ev sahibi ülkenin görevidir. Yukarıda belirtildiği üzere kültürel farklılıkları ve feminizm faktörünü beyaz kadın profiline indirgemek, özgür bir ülkede var olsa bile hala geleneklerini sürdürmekle yükümlü üçüncü dünya kadınlarını görmezden gelmek anlamına gelmektedir. Ulus ötesi ataerki normlar (ya da postkolonyal feminizmin eleştirdiği yerleşmiş ana akım Realizm) aslında yakınlık ve mesafe paradoksunun istismarı ile cinsiyet ve diğer hiyerarşiler arasında

karakterize edilmektedir. Göçün içinde barındırdığı ekonomik, sosyal, siyasal ve psikolojik boyuta yönelik daha bütüncül bir yaklaşım benimsenmeli, ister bireysel ister mikro-sistemlerde yer aldığı fark etmeksizin göçmen kadınların sosyal hizmetlere ve haklara eşit erişimine odaklanılmalıdır. Bu sorumluluk yalnızca göçün ulus ötesi şirketler ve ulus devletler üzerindeki ekonomik kalkınma etkisini değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik koşulların da dikkate alınmasını gerektiren bir bakış açısı değişikliğini gerektirmektedir. Uluslararası düzeyde, göçmen işçilerin durumuna yanıt vermeyi, çalışma haklarını iyileştirmeyi, daha fazla koruma sağlamayı ve sömürü ya da herhangi bir suistimali önlemeyi amaçlayan birkaç sözleşme² bulunmaktadır fakat bu sözleşmelerin pratikte işlenmediği hem akademide hem de yayımlanan yıllık raporlarda açıkça izlenebilmektedir. Özellikle normatif çerçevelere sahip olan sosyal örgütler, kadın göçmen işçi haklarının geliştirilmesi ve korunmasına yönelik hükümetlerinin hesap verebilirliğini güçlendirmek için kullanabilecekleri etkili araçlar haline getirilmelidir. Birleşmiş Milletler'in Kadın Göçmen İşçilerin Kalkınmaya Katkıları isimli raporuna göre, spesifik feminist araştırmaların CEDAW raporlarında kadın göçmenlerin haklarını savunan sivil toplum kuruluşları ile işveren ve işçi sözleşme organının gözlemlerinde, göçmen işçilerin emeği ve haklarına değinen tavsiyelerde artış arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Gelecekteki küresel göç hususunda göçmen kadınların emeği ve insan haklarına güçlü bir şekilde odaklanmanın dahil edilmesi, kadın göçmenlerin ve işçilerin haklarının desteklenmesi ve korunmasının gerçekleştirilmesi merkezi bir görev haline getirilmelidir. Göçün toplumsal cinsiyete dayalı boyutlarını ele alan eğitimlerin artırılması, göçte kadınların rolünü tanımlayan sosyal vurguların gündeme getirilmesi, kadınların ev içinde ve ev sahibi ülkenin sosyal alanlarında güçlendirilmesini, diğer kadınlarla eşitliğini destekleyen insan haklarına dayalı ve toplumsal cinsiyete duyarlı göç politikalarının geliştirilmesi teşvik edilmelidir. Sömürü, istismar ve göçmenlere yönelik ayrımcılığın etkileri de dahil olmak üzere hem göç edenlerin durumu hem de ülkelerinde kalanlar üzerindeki etkileri ile ilgili olarak kadın göçünün daha geniş sosyo-ekonomik yönlerine ilişkin veri toplama düzeyi iyileştirilmelidir. Kadın göçmenlerin sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınmaya olumlu katkısını kabul edilmeli gerekli görüldüğünde bu gelişime katkı olarak dil ya da mesleki eğitimler sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Achieme, E. (2017). Reimagining International Law for Global Migration: Migration as Decolonization? *AJIL Unbound*, 111, 142-146. doi:10.1017/aju.2017.48
- Ataman, M. (2009). Feminizm: Geleneksel Uluslararası İlişkiler Teorilerine Alternatif Yaklaşımlar Demeti. *Alternatif Politika*, 1(1), 1-41.
- Atmaca, A. Ö. & Gözen Ercan, P. (2018). Uluslararası Güvenliği Yeniden Düşünmek: Uluslararası İlişkiler Disiplininde Feminist Eleştiriler. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 15 (59), 19-31
- Birdal, M. S. (2021).Feminizm. Şaban Kardeş, Ali Balcı (Ed.). *Uluslararası İlişkilere Giriş Tarih, Teori, Kavram ve Konular* içinde (253-268) İstanbul: Küre Yayınları.
- Chowdhry, G. (2007). Edward Said and Contrapuntal Reading: Implications for Critical Interventions in International Relations. *Millennium Journal of International Studies* 36, 101-116.
- Coles A., Gray L., Momsen J. ve Parpart J. L. (2015). *The Routledge Handbook of Gender and Development*. New York: Routledge Taylor & Francis Group

² Tüm Göçmen İşçilerin ve Ailelerinin Haklarının Korunmasına İlişkin BM Uluslararası Sözleşmesi (ICRMW), Kadınlara Karşı Ayrımcılık Yasası (CEDAW), 189 No'lu ILO Ev İşçileri Sözleşmesi ve onun eki olan 201 No'lu Tavsiye Kararı, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi, 2013 Uluslararası Göç ve Kalkınma Yüksek Düzeyli Diyalog, New York Mülteciler ve Göçmenler Bildirgesi...

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

- Browne C. & Braun K. L. (2008). Globalization, Women's Migration, and the Long-Term-Care Workforce, *The Gerontologist* 48(1), 16–24, <https://doi.org/10.1093/geront/48.1.16>
- Freedman, J. (2015). *Gendering the International Asylum and Refugee Debate*. New York: Palgrave Macmillan.
- Freedman, J., Sahraoui, N., & Tastsoglou, E. (2022). *Gender-Based Violence in Migration*.
- Guruge S. & Khanlou N. (2004) Intersectionalities of Influence: Researching the Health of Immigrant and Refugee Women. *CJNR* 36(3), 32–47.
- Hoffman, J. (2001). *Gender and sovereignty: feminism, the state and international relations*. Berlin: Springer.
- Kinsella, H. (2020). Feminism. J. Baylis, S. Smith & P. Owens (Ed.), *In The Globalization of World Politics*, (s.145-176). Glasgow: Oxford.
- Kohn N.A. (2014). Vulnerability Theory and the Role of Government. *The Yale Journal of Law and Feminism* 26(1), 2-26.
- Koyuncu, Ç. (2012). Feminist Uluslararası İlişkiler Yaklaşımları Açısından Güvenlik Konusunun Analizi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 67 (1), 111-139.
- Mishra, R. K. (2013). Postcolonial feminism: Looking into within-beyond-to difference. *International Journal of English and Literature* 4 (4), 129-134.
- OECD (March 17, 2023). Migration Policy Debates and Data Briefs. Migration Policy Debates and Data Briefs
- Oosterveld, V. (1996). The Canadian Guidelines on Gender-Related Persecution: An Evaluation. *International Journal of Refugee Law*, 8(4), 569–596. <https://doi.org/10.1093/ijrl/8.4.569>
- Örki, A. (2020). *Postkolonyal Feminizm ve Uluslararası İlişkiler*. In 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Balkan Zirvesi, Edirne.
- Özüdoğru, B. (2018). Beyaz Feminizm ve Öteki Kadınlar. *Süriye Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 12, (304-319).
- Plender, R. (2007). *Basic Documents on International Migration Law*. Netherlands: Martinus Nijhoff Publishers
- United Nations (March 17, 2023). Women Migrant Workers' Contributions to Development <https://www.refworld.org/pdfid/5a1bfce4.pdf>.
- Vaghefi, S. (2014). Devlet ve diaspora çıkmazında feminizm: Türkiye'deki İranlı sığınmacı kadınların toplumsal dışlanma ve gündelik direniş deneyimleri. *Fe Dergi* 6(2), 51-61.
- Viotti, P. R., & Kauppi, M. V. (2019). Feminist Understanding in IR Theory (p.187-198). In *International relations theory*. Maryland USA: Rowman & Littlefield.
- Yalnız, F. (2014). Uluslararası Göç ve Diaspora ile İlişkili Kavramlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 3(2), 382-403.

**DETERMINANTS OF PRODUCTION, INTERNATIONAL TRADE PRICE INDEX
(IHPI) AND THE RUPIAH EXCHANGE RATE ON INDONESIAN PALM OIL
EXPORTS IN 2007-2021**

Lailatul Maulida Azzahra¹

¹*Institut Agama Islam Negeri Kudus, Islamic Economics And Business, Ekonomi Syariah,
Kudus, Indonesian.*

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

Tsaniyatul Dzuriyah²

²*Institut Agama Islam Negeri Kudus, Islamic Economics And Business, Ekonomi Syariah,
Kudus, Indonesian.*

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

Yeni Ayu Rahati³

³*Institut Agama Islam Negeri Kudus, Islamic Economics And Business, Ekonomi Syariah,
Kudus, Indonesian.*

³ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

ABSTRACT

This research is motivated by the export of palm oil from Indonesia to Malaysia where there is an inconsistency in the determinants influencing the export value, which can be seen from the number of production levels, the international trade price index (IHPI) and the rupiah exchange rate. This indicates the need for research further on palm oil exports. In this study aims to determine, analyze, explain the effect of palm oil exports in the country of Indonesia to Malaysia. The type of research used is quantitative research supplemented by data for the period 2007 to 2021 sourced from the Central Bureau of Statistics (BPS). The data analysis technique used in this study is the Multiple Regression test which includes the Classical Assumption Test, and the Hypothesis Test. The results of both tests show that the amount of production, the international trade price index (IHPI) tends to be positive and not significant while the rupiah exchange rate tends to be negative and not significant. This means that palm oil export activities in Indonesia to Malaysia have increased and decreased unbalanced so that this export activity needs a strategy that can emphasize export figures by providing information to domestic and foreign investors, both private and government agencies, to pay more attention several government roles that are very significant or can affect palm oil exports, namely the government is expected to be able to provide great opportunities for oil palm smallholders in managing so that palm oil production continues to increase, is able to make palm oil (CPO) a specialty item for Indonesia and must able to increase the productivity of Indonesian oil palm plantations with the aim that later Indonesia's vision will become an important role as a major producer of palm oil to obtain quite a lot of results and be ready to be exported to Malaysia in view of the quantity ah production, international trade price index and the rupiah exchange rate earmarked for palm oil export activities.

Keywords: Exports, Total Production, International Trade Price Index (IHPI), and Rupiah Exchange Rates

A. INTRODUCTION

Each country certainly has a wealth of natural resources that can be used as an advantage in each country to create a commodity transition from one country to another. (Taufiq & Natasah, 2019). One of them is in the State of Indonesia as the world's largest producer of palm oil which is the main raw material in meeting the demand for human needs (Nugraheni et al., 2021). Where palm oil provides various benefits for the Indonesian economy (Pratomo & Saputra, 2022).

The ratio of use of palm oil continues to increase in line with the capacity of Indonesia's population growth, and developments in production technology and the use of commodities (Azwar, 2015). Most of the palm oil will be exported to increase the country's foreign exchange, control the international trade price index, the amount of production, and the rupiah exchange rate (Wahyuni et al., 2021). Meanwhile, export has become an economic activity on the world market that achieves maximum target results by requiring a relationship between oil palm farmers, entrepreneurs and industrial companies. Exports of palm oil in Indonesia are stable, always increasing from 2012 to 2021.

Total production of palm oil is the harvest from the plantation business without going through further processing. The potential for further growth in Indonesia's palm oil production is driven by the country's large area which allows for the expansion of plantations, especially oil palm (Radifan, 2014). Indonesia's climate is ideal for oil palm plantations and supports plant growth and development. In fact, Indonesia's oil palm plantations have continued to grow year after year, which has had an immediate impact (Huda & Widodo, 2017). On production, the amount of Indonesian palm oil production has also increased from year to year, even seen from the trend of increasing production every year. With the increase in palm oil production, Indonesia has increased the volume of palm oil exports to a number of countries.

The amount or value of palm oil exports in the global market can be used to determine the international trade price index (Perdana et al., 2014). If the price of palm oil is very high, the government must monitor the quality of the product being sold and record whether it is still young or ready to be harvested (Ahmad et al., 2021). A country is more likely to become an exporting country if international trade prices are higher than domestic prices, and palm oil producers clearly prefer to sell to other countries. (Putra & Sudirman, 2014). The quality of palm oil will have an impact on the international trade price index (Mawardati, 2021).

Sale and purchase of goods and services from the State of Indonesia to the destination country which results in transactions by suppliers from abroad (Maygirtasari et al., 2015). Transactions selling goods or services abroad have an effect on the foreign exchange value of the Indonesian currency. When the State of Indonesia receives payments from abroad, this can change the value of foreign currency and become the value of the rupiah currency so that it can be used as initial capital for purchasing raw materials or covering other operational costs to produce returned goods. (Rifin, 2010).

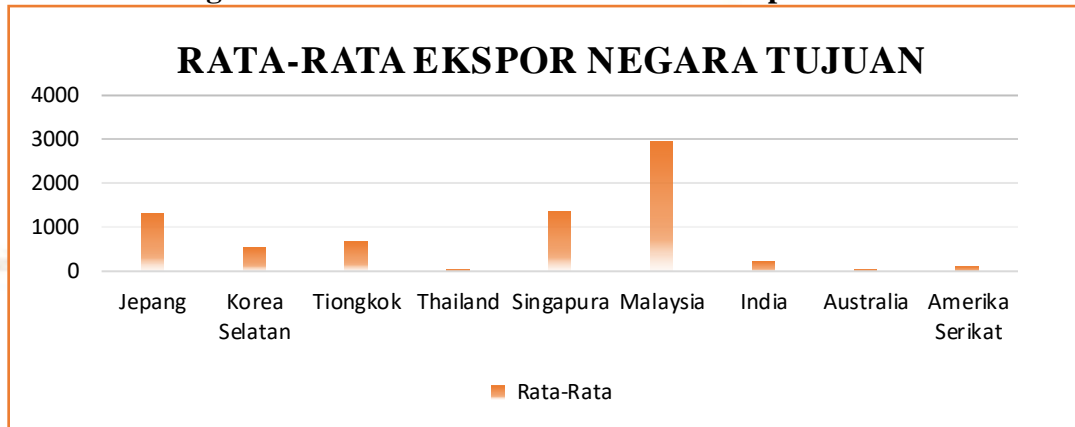
According to the Hecksher-Ohlin theory that exports of palm oil can be implemented with export competitiveness in the global market, various destination countries will be affected if a country has high-quality production quantities because an increase in quantity will allow countries to specialize in certain goods. (Jamilah et al., 2022). When compared to the situation in Indonesia which specializes in other commodities, international prices will have a direct or indirect impact on the quantity and cost of exporting palm oil, in fact, exports are more competitive, very tight if the country frequently exports and when exporters receive payments from the destination country, the value of money will be lowered. exchange it into rupiah so that it can be invested in purchasing raw materials so that it can increase foreign exchange

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

reserves and state income, especially needed in developing countries to advance the economy so that exports continue to be increased again(Laillou et al., 2013).

In the last fifteen years, Indonesia has succeeded in exporting palm oil to several destination countries such as Japan, South Korea, China, Thailand, Singapore, Malaysia, India, Australia and the United States. Data on destination countries for exporting palm oil can be seen in the following graph:

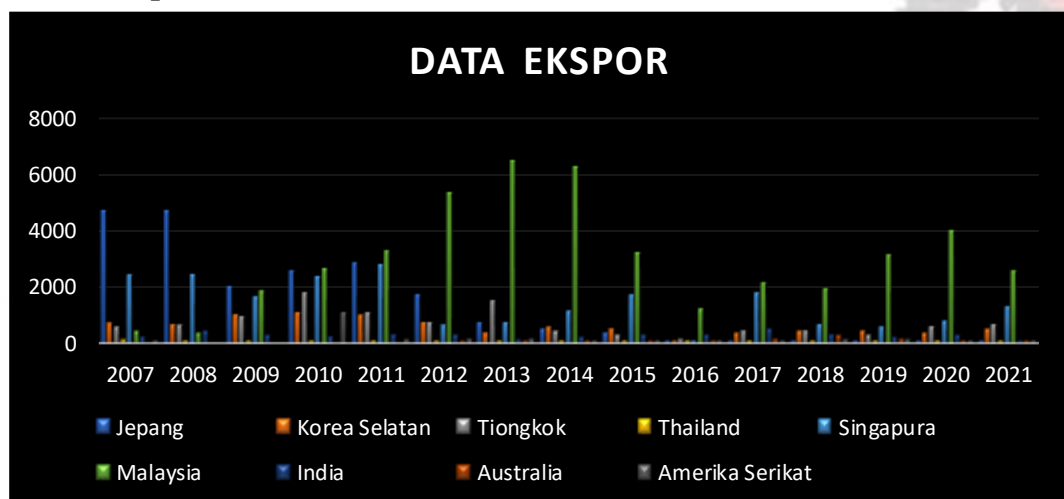
**Graph 1
Data on Average Destination Countries for Palm Oil Exports in 2007-2021**

Source: Central Bureau of Statistics

Researchers took 1 out of 9 destination countries for palm oil export activities. It can be seen that the average results show the most increased data and the opportunity for Indonesia's palm oil export market share to only focus on Malaysia compared to these 9 countries. Therefore, researchers will examine more specifically on 1 destination country.

**Graph 2
Export Data to Destination Countries for 2007-2021**

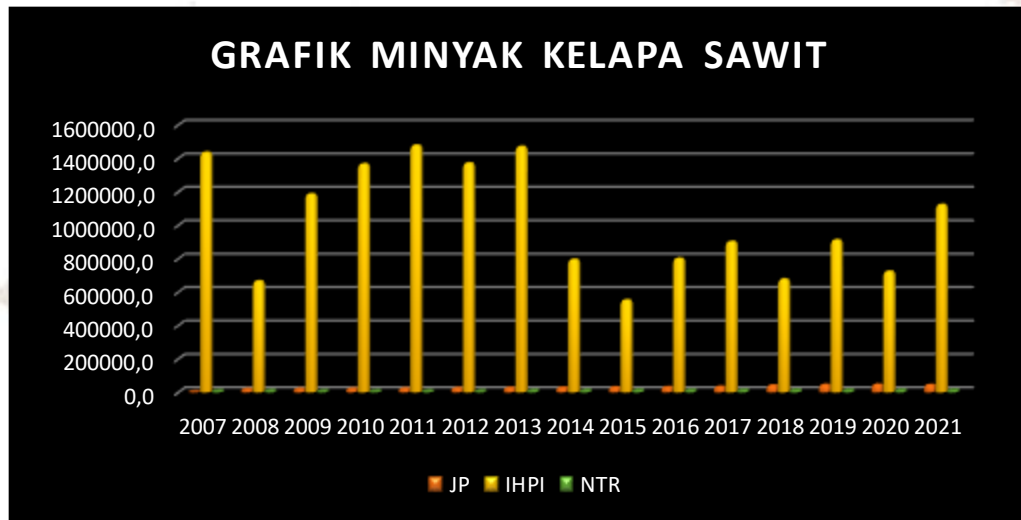

Source: Central Bureau of Statistics

Data processed from sources from the Central Statistics Agency describe 1 destination country to which palm oil exports will be carried out. The research started from 2007 to 2021 in Malaysia. Where the Malaysian state is experiencing a state of very fluctuating export prices,

the Malaysian state has become the public spotlight for palm oil export activities to fall in 2016 to 2021 amounting to 1,173.74% to 2,512.40% which is caused by unstable palm oil production with minimal conditions of FFB (Fresh Fruit Marks) and many changes in the structure of oil palm land.

**Graph 3
Total Production, International Trade Price Index, and Rupiah Exchange Rate of Palm Oil in 2007-2021**

Source: Central Bureau of Statistics

Based on data quoted from the Central Bureau of Statistics from 2007 to 2021 regarding the amount of production, the international trade price index and the export exchange rate of palm oil, it is stated that the production of palm oil in 2007 was able to reach 2041.2%. In the last 15 years, from 2007 to 2021, palm oil production tends to increase (Nurmalita & Wibowo, 2019). In 2008 Indonesia's palm oil production only reached 19400.8% and then increased to 21390.5% in 2009, there was a surge in palm oil production changing to 31070% in 2015. This increase can be seen from 2016 to 2021. Furthermore production has the highest percentage to be more precise in 2020, namely 48296.9% and in the last year 2021 the percentage of total palm oil production has decreased to 46223.3%. This happened because the amount of palm oil production was classified as very high, but at that time the State of Indonesia was known for increasing the area of oil palm plantations in the stage where the large number of palm fruit ready to be harvested for export met the needs of industrial and food raw materials in certain destination countries.

In Figure 1 it can be seen that the movement of the international trade price index experiences fluctuating numbers whose values are always changing and cannot be predicted if the value of international trade prices is declared to increase or decrease. In 2007 it was valued at 1437300.5% then in 2008 there was a decrease of 667885.0% making IHPI unstable in increasing export prices further from 2009 to 2021 just like the previous year the numbers fluctuated. This can cause problems and particular concerns in palm oil export activities, namely in 2012 to 2013 and from 2016 to 2017 there is also a conflict of falling world oil prices and will have an impact on the country's foreign exchange finance, especially Indonesia, the largest palm oil producer. Export demand in several destination countries declined and was triggered by limited fertilization, lack of agricultural land, crop failure due to extreme weather. From 2019 to 2020 exports in Indonesia have decreased due to the confirmation that the

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

destination country has been affected by the Covid-19 pandemic outbreak so that palm oil export activities are limited

The rupiah exchange rate was recorded at the Central Bureau of Statistics experiencing a percentage of instability starting from 2007 to 2021. The rupiah exchange rate had the lowest percentage in 2011 of 9068.0% but in 2012 underwent a slight transformation to increase against the rupiah exchange rate of 9670.0 %. This transformation returned in 2015 to 2016 which saw a decline and in 2018 the rupiah exchange rate was higher than 11 years earlier. Even though in 2019 the rupiah exchange rate decreased, in 2020 and 2021 the State of Indonesia managed to achieve an increase in the rupiah exchange rate of 14105.0% to 14269.0%. This means that the rupiah exchange rate has partially increased between 2007-2021, meaning that the rupiah exchange rate has depreciated which will have an impact on the surplus in the international trade balance, starting with the price of goods or palm oil being cheaper compared to the price of foreign goods and the Indonesian state benefiting. Therefore, exports of palm oil led to an increase. While the condition of the rupiah exchange rate that experienced a decline resulted in an overall global crisis or it was said that the price of domestic goods was more expensive than the price of foreign goods, resulting in losses. Palm oil exports led to an increase. While the condition of the rupiah exchange rate that experienced a decline resulted in an overall global crisis or it was said that the price of domestic goods was more expensive than the price of foreign goods, resulting in losses. Palm oil exports led to an increase. While the condition of the rupiah exchange rate that experienced a decline resulted in an overall global crisis or it was said that the price of domestic goods was more expensive than the price of foreign goods, resulting in losses.

According to research conducted by (Wulansari et al., 2016) have previously examined the amount of palm oil production, the results of the analysis show that there is a significant influence on the level of competitiveness of Indonesian palm oil exports because if production increases, the level of export competitiveness decreases. Besides that (Nurmalita & Wibowo, 2019) researched on the increase in the price of Indonesian palm oil exports to India that the production of palm oil against the rupiah exchange rate compared to the US dollar was 0 which had a very positive and insignificant effect on these exports. (Wahyuni et al., 2021) also stated that the demand for palm oil exports was positively and significantly influenced by the rupiah exchange rate. With an increase in the rupiah exchange rate, the country's export volume will also increase. Research has been found in case studies on the amount of production, the international trade price index, and the rupiah exchange rate on palm oil exports in Indonesia. Most of the previous studies have examined the export of palm oil in Indonesia to several destination countries, especially in export activities and there is still little that examines Indonesian exports to countries, especially in Asia, apart from that research arises the inconsistency of the determining factors influencing the value of exports in Indonesia. Therefore, the purpose of this study is to look at the amount of production, the international trade price index and the rupiah exchange rate to destination countries on Indonesian palm oil exports.

This research will provide an overview to investors in knowing "Determinants of Production Amount, International Trade Price Index (IHPI) and Rupiah Exchange Rate Against Palm Oil Exports in Indonesia in 2007-2021". Thus, the completion of this research will provide information to both domestic and foreign investors, both private and government, to pay more attention to the highest determining factors so that later Indonesia's vision of becoming the largest palm oil producer on the international market and becoming a leader in the leading export commodity industry can be realized.

B. LITERATURE REVIEW

a. Production Amount

Production is an activity that converts inputs into outputs and includes all activities that produce goods or services (Simanjuntak et al., 2017). If the production is not processed properly, the product quality will decrease. If there are no materials that allow the production process to be carried out alone, then production will stop (Ziaei & Ali, 2021).

The amount of export production will affect the ups and downs of exports. An increase in export volume cannot be separated from an increase in production because an increase in the amount of production of a company will result in an increase in the amount of exports of a product. (Made Febby Anggia Dewi, Indrajaya, 2017). The increase in foreign market share will have an impact on increasing export demand, as well as the amount of production produced. However, if there is no demand for exports from foreign markets, the amount of production will fall, potentially causing an economic crisis.

The amount of production is the size of a process of converting inputs into outputs which can be used as the value of these goods to increase, as this amount of production is more related to the export of palm oil that entrepreneurs or producers should be wise in choosing and collaborating on several types of production factors to produce the amount of production according to existing needs and as much as possible producers can increase the capacity of the amount of export production of palm oil (Nirvana, 2003). The combination of factors of production when used in the production process has very important uses so that the production process will run efficiently and get optimal production results. (Pratiwi, 2021).

If the commodity production of palm oil is optimal, efficient and effective can have an impact on these exports, it turns out that to increase the amount of production, Indonesian state producers use conventional technology so that all components of palm oil production turn into oil that is presented with economic value both in terms of quality and quantity. (Fauzi, Y., 2012). This means that export growth in the amount of palm oil production in Indonesia is increasingly driven by global demand which continues to increase and generates high returns. Meanwhile, the increase in palm oil production resulted in an increase in the supply of export value (Komalasari, 2009).

b. International Trade Price Index (IHPI)

Price is the most important thing in business because the price of an item sold must be set so that all parties can benefit while obtaining satisfactory results as a result of setting the right price. (Sugeti et al., 2017). Price is the exchange rate in buying and selling transactions that can be equated with money or other goods obtained by a person or group at a certain time and place. (Sukirno, 2016).

The international price is the price of an item in the global market. If the international price is higher than the domestic price, a country will tend to become an exporter when trade begins. Producers in that country want to take advantage of higher prices on the global market and sell their products to buyers in other countries (Dewanta & Arfani, 2016). When the international price is lower than the domestic price, that country will become an importer when the trade relationship begins because consumers in that country will be interested in taking advantage of the lower prices offered by other countries. (Grace, 2019).

According to economists, namely the Classical School regarding international trade prices, it states that the price of the sale of goods or services is very flexible towards the fluctuations in prices that occur in the market both from demand and supply, this is caused by fluctuating fluctuations in prices. (Sugiarto, 2002). If the international price of palm oil rises, Indonesia's

palm oil exports will fall. demand basically that the lower the price of an item, the greater the demand for that item.

Conversely, the higher the price of a good, the less demand for that good or when the international price of palm oil is higher than the domestic price, a country is more likely to become an exporter and producer. That country will prefer to sell its products to buyers from other countries.(Aruan & Setiawina, 2016). Meanwhile, if the international price is lower than the domestic price, the country will tend to become an importer. International prices will then have an impact on the volume and value of palm oil exports, both directly and indirectly(Nur et al., 2022). This will have an impact on exports of Indonesian palm oil in the international market(Wulansari et al., 2016).

c. Rupiah exchange rate

Currency exchange rates are prices for all types of currency in each country that can be calculated in other countries' currencies(Nugraheni et al., 2021). In general, currency exchange rates are used in international trade in conducting transactions between regions of the country which are used as a comparison of the value of exports or imports of products in certain countries. Currency exchange rates are still often interpreted as rupiah exchange rates in foreign currencies, making the price of the rupiah or IDR/USD used as a purchase of 1 US Dollar (United States of America) currency(Ginting, 2013).

However, in this currency exchange rate there is confusion about changes that can affect the value of a product of goods or services so that the currency exchange rate is used as a driving tool in increasing export power, behind changes in the rupiah exchange rate it has a positive side, namely improving the position of the national and international trade balance.(Mark, 2019). Expert perception Salvatore (2014) states that currency exchange rates consist of a changing currency system and a stable currency system.

This is according to Mankiw (2006) namely the currency exchange rate, especially the rupiah exchange rate, has strengthened which will affect exports, therefore the rupiah exchange rate on a strengthening dollar can increase in the value of export prices and the rupiah exchange rate weakens, so the demand for export goods decreases.(Firmansyah & Astuti, 2019). In such a way, the rupiah exchange rate is considered depreciated so that the exchange rate increases drastically which cannot be controlled by the State, of course it will be more difficult in the business world, especially for countries that import goods from abroad or sell goods abroad (export of goods).relatively stable currency values to support economic activity(Hemert, 2016).

C. HYPOTHESIS

H0 : $\beta_k= 0$ indicates that variable X has no effect on variable Y

H1 : $\beta_k \neq 0$ indicates that variable X has an effect on variable Y

Decision: Reject H0 at the significance level $\leq 5\%$

The hypothesis test in this journal research is as follows:

H0 : There is no significant effect of the three X variables on the export of palm oil in Indonesia

H1: There is a significant influence on the level of Total Production with Exports of Palm Oil in Indonesia

H2: There is a significant influence on the level of International Trade Price Index with Palm Oil Exports in Indonesia

H3: There is a significant influence on the level of the Rupiah Exchange Rate with Palm Oil Exports in Indonesia

D. RESEARCH METHODOLOGY

Research that has been carried out using a quantitative approach accompanied by secondary data is then adjusted to obtain the required data through conclusions from hypotheses. The type of data in this study is in the form of time series data with the last 15-year period from 2007 to 2021 in 1 destination country for palm oil exports, namely Malaysia. Data sources obtained from the official website of the Central Bureau of Statistics and Investing.com. The dependent variable used is the Export of Palm Oil in Indonesia in 3 destination countries, the independent variables of the study are Production Amount, International Trade Price Index (IHPI) and Rupiah Exchange Rate. For the application of research data using the Eviews 9 application to make it easier to analyze data (Winarto, 2015)

The analytical method used in this study is multiple linear regression data. The research is in the form of multiple linear regression data with the following equation:

$$Y = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3$$

That is :

- Y = Export of palm oil in 1 destination country
- α = Constant
- $\beta_1 - \beta_3$ = Regression coefficient
- X_1 = Number of Production
- X_2 = Index international trade price (ihpi)
- X_3 = Rupiah exchange rate

The following is also data released by the Central Bureau of Statistics regarding Total Production, International Trade Price Index (IHPI) and Exchange Rates for Exports of Destination Countries, namely Malaysia from 2007 to 2021, that Indonesia will export palm oil to these various destination countries.

Table 1. Production Amount, International Trade Price Index, and Rupiah Exchange Rate to Destination Country Exports (Malaysia)

Year	Production amount	International Trade Price Index	Rupiah exchange rate	Destination Country Exports
				Malaysia
2007	2041	1437300,5	9830	373
2008	19401	667885	10950	321
2009	21391	1188416	9400	1793
2010	22497	1368415,5	8991	2634
2011	23976	1479979,25	9068	3232
2012	26016	1373347,15	9670	5302
2013	27782	1472063,02	12189	6470
2014	29278	796756,73	12440	6250
2015	31070	554005,43	13795	3186
2016	31731	803487,35	13436	1174
2017	34940	903698,92	13548	2100
2018	42884	679195,1	14481	1887
2019	47120	913271,37	13901	3067
2020	48297	725711,21	14105	3957
2021	46223	1124912,21	14269	2512

Source: Central Bureau of Statistics

E. RESULTS AND DISCUSSION

Multiple Linear Regression Analysis

Included observations: 15

Variables	coefficient	std. Error	t-Statistics	Prob.
C	-1342918	6499686	-0.206613	0.8401
JP	0.073665	0.069128	1.065628	0.3094
IHPI	0.002353	0.002210	1.064973	0.3097
NTR	-0.030761	0.499883	-0.061537	0.9520

Source: Results of Eviews 2023 Data Processing

From the table above shows that in general the results of the analysis of multiple linear regression, the equation can be written as follows:

$$y = + 1 + 2 + 3\alpha\beta X_1 \beta X_2 \beta X_3$$

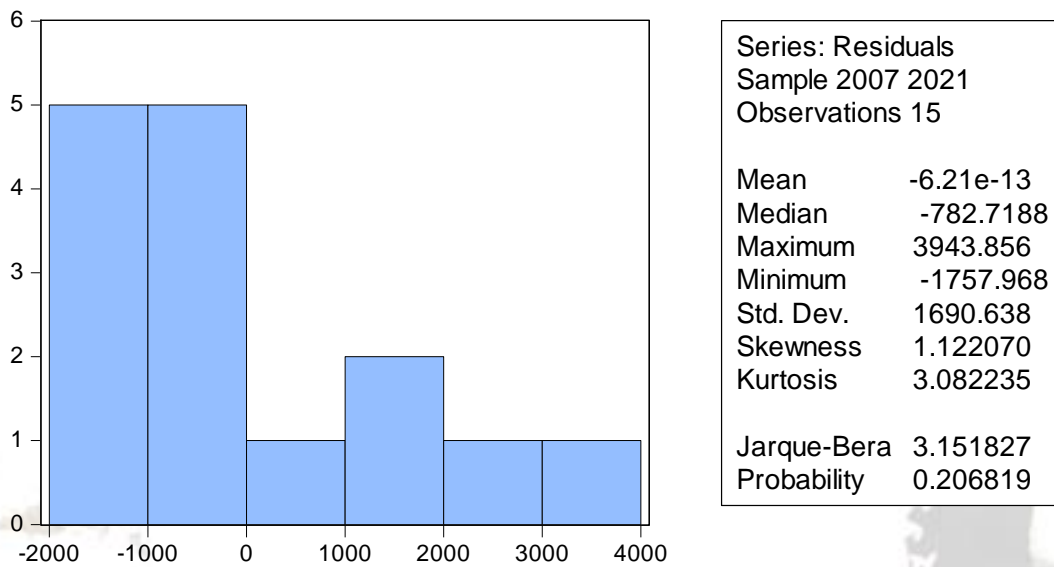
$$y = -1342.918 + 0.073665 JP + 0.002353 IHPI - 0.030761 NTR$$

A constant value of -1342.918 means that if the total of the variable X1 (JP) at the total production level is worth 0.073665, X2 (IHPI) at the international trade price index level is worth 0.002353, and X3 (NTR) at the rupiah exchange rate is -0.030761 is 0. The magnitude of the regression coefficient of the variable X1 (JP) is 0.073, meaning that if the value of the total production level increases by 1% while the values of other variables remain the same, the value of Y (Exports) will increase by 0.073. The coefficient is positive, meaning that there is a positive relationship between JP and exports. The higher the JP the export value will increase. The regression coefficient of the X2 variable (IHPI) is 0.002, meaning that if the value of the International Trade Price Index level increases by 1% while the variable value remains constant, then Exports (Y) will increase by 0.002. The coefficient is positive, meaning that there is a positive relationship between the number of IHPI and the export of palm oil (Y). The regression coefficient of variable X3 The Rupiah Exchange Rate (NTR) is -0.030, meaning that if the value of the NTR variable increases by 1% and the value is constant, exports (Y) will increase by -0.030. The coefficient is negative, meaning that there is a negative relationship between the Rupiah Exchange Rate (NTR) and the Export of Palm Oil (Y).

Classic assumption test

After carrying out various classic assumption tests using Eviews, the following results are obtained:

a. Normality test

Source ; Results of Data Processing with Eviews 2023

It is known from the histogram image of the normality test results above that it has been explained that the probability value of 0.206819 0.05 is stated to be normally distributed because the probability value is greater than the degree of error value of 0.05.

b. Heteroscedasticity Test

Heteroskedasticity Test: Glejser

F-statistics	0.695598	Prob. F(3,11)	0.5738
Obs*R-squared	2.391870	Prob. Chi-Square(3)	0.4951
Scaled explained SS	1.451530	Prob. Chi-Square(3)	0.6935

Variables	coefficient	std. Error	t-Statistics	Prob.
C	-2297602	3267731	-0.703118	0.4966
JP	-0.044814	0.034754	-1.289448	0.2237
IHPI	0.000826	0.001111	0.743572	0.4727
NTR	0.347259	0.251317	1.381755	0.1945

Source: Results of Eviews 2023 Data Processing

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

It can be seen that the heteroscedasticity test on the variables X1 (JP), X2 (IHPI), and X3 (NTR) has a Chi-Square probability value by applying the Glejser test of 0.2237, 0.4727 and 0.1945. Where the three values are higher than 0.05, then H0 is rejected, meaning that the data in this study has no heteroscedasticity problem and meets the classical assumptions. The test states that the three variables have a probability value of 0.6935, meaning that the chi square probability value has no relationship in the heteroscedasticity test.

c. Multicollinearity Test

Variance Inflation Factors
Date: 01/29/23 Time: 10:01
Sample: 2007 2021
Included observations: 15

Variables	coefficient Variances	Uncentered VIF	Centered VIF
C	42245923	174.1966	NA
JP	0.004779	20.94783	2.845647
IHPI	4.88E-06	23.53082	2.065436
NTR	0.249883	152.8143	4.321282

Source: Results of Eviews 2023 Data Processing

It can be seen from the table above that the Centered VIF value for each independent variable (X1 is 2.845647, X2 is 2.065436 and X3 is 4.321282) is less than 10, so H0 is rejected so that the variables at the Total Production level, the International Trade Price Index level, and the Exchange Rate level Rupiah is free from multicollinearity conditions. Therefore, it can be concluded that there is no multicollinearity.

d. Autocorrelation Test

Durbin Watson

Durbin-Watson stat 1.420507

Based on the test results, the Durbin Watson stat value was 1.420507 proving that the autocorrelation in the study was positive. If the Durbin Watson Stat value is between $dU < DW < 4-dU$ then it is free from autocorrelation. So the Durbin Watson stat value of the research test is in the interval 1.10-1.54, meaning without conclusions from autocorrelation.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Coefficient of Determination R-square (R²)

Regression Statistics	
multiple R	0.449864
R Square	0.202377
Adjusted R Square	-0.01516
Standard Error	1907,296
Observations	15

Source: Results of Eviews 2023 Data Processing

Based on the results of statistical calculations in the multiple correlation analysis (R) or Multiple R, a value of 0.449 was obtained, this has proven that there will be a very strong relationship between the variables JP (X1), IHPI (X2) and NTR (X3) with palm oil exports in Indonesian territory. In addition, the determinant (R²) also obtained a result of 0.2023 or 20.23%, meaning that the percentage of the independent variable can influence the dependent variable, namely exports of palm oil by 20.23%, this value is a percentage close to the perfect number. While there is a remainder of R Square and Adjusted R Square of 21.75 in the palm oil export variable influenced by other variables which of course will not be discussed in this study. Adjusted R Square is usually used to discuss the variables that affect the level of exports of palm oil in the Indonesian region. Then there is the Standard Error which has a result of 1907.296 which predicts the calculation error in this study.

F test

	ANOVA	
	F	Significance F
Regression	0.930327	0.458514172
residual		
Total		

Source: Results of Eviews 2023 Data Processing

The F test was conducted to find out whether the independent variables (X1, X2, and X3) simultaneously affect the dependent variable (Y), the calculated F value is 0.930327 while the F table value can be seen using a 95% confidence level at $\alpha = 5\%$, $df_1 = 3$ and $df_2 (nk-1)$ or $15-3-1 = 11$, the results obtained are F table of 3.587434 so that the variable amount of production, the international trade price index and the rupiah exchange rate simultaneously influence the export of palm oil. This is because the calculated F value $<$ F table ($0.930327 < 3.587434$) with a significance value of more than 5% ($3.587 > 0.05$)

T test

	Coefficients	t Stats	P-values
Intercepts	-1342.92	-0.2066127	0.840087
X Variable 1	0.073665	1.06562753	0.309423
X Variables 2	0.002353	1.06497311	0.309707
X Variables 3	-0.03076	-0.0615366	0.952036

Source: Results of Eviews 2023 Data Processing

In the results of the T test on the variable X1 (Amount of Production) has a value of 1.065 while X2 (International Trade Price Index) has a value of more than the number of degrees of freedom = 0.05 and X3 (Rupiah Exchange Rate) has a value of less than 0.05 but in the variable value X1 and X2 contain a positive element, meaning that the three independent variables have a variable that has an influence but is not significant on the export of palm oil in Indonesia to Malaysia with proof through t count and t table. The following is evidence of the results of the t test in order to find out the validity of the three variables in the study:

T table with degrees of freedom (df) $n - k - 1$ or $15 - 3 - 1 = 11$ and it can be seen that the t table reaches a number of 2.200985. The size of the JP variable in t count $<$ t table ($1.065 < 2.200$) then in the IHPI variable there is t count $<$ t table ($1.064 < 2.200$) and the NTR variable has t count $>$ t table ($-0.061 < 2.200$) so that from the three variables a conclusion is drawn prove that the JP and IHPI variables have a positive but not significant effect and the NTR variable has a negative but not significant effect caused by a negative coefficient, of course it will have an effect on the probability of the three variables, especially in the negative NTR variable, it can be seen from the coefficients where the two still have continuity with each other $\alpha = 5\%$

Discussion

The Influence of Total Production on Palm Oil Exports in Indonesia to Malaysia

After going through various stages of multiple linear regression testing, researchers have succeeded in obtaining valid evidence that the level of total production has a not significant positive effect on exports of palm oil in Malaysia because if the amount of production increases, of course, exports of palm oil will increase. This can happen because palm oil in Indonesia is not superior in terms of the quality of palm fruit for export in Malaysia so it often happens that a lot of young fruit is found to be harvested. In addition, there is still minimal maintenance of palm oil plantations which has resulted in the number of palm fruit products not growing much and receiving little support from the Indonesian government compared to other destination countries in 2007 to 2021. despite the lack of support, the government has prepared a palm oil plantation management program to improve the performance of the palm oil sector in Indonesia, to meet domestic consumption. Even though palm oil is not yet ripe and several palm oil managers are ready to harvest the fruit, this does not become an obstacle for the Indonesian state in exporting activities to Malaysia. So that the amount of production that has a not significant positive relationship with palm oil exports can be influenced by immature fruit, lack of support and care from the government. Even though palm oil is not yet ripe and several palm oil managers are ready to harvest the fruit, this does not become an obstacle for the Indonesian state in exporting activities to Malaysia. So that the amount of production that has a not significant positive relationship with palm oil exports can be influenced by immature fruit, lack of support and care from the government. Even though palm oil is not yet ripe and several palm oil managers are ready to harvest the fruit, this does not become an obstacle for the Indonesian

state in exporting activities to Malaysia. So that the amount of production that has a not significant positive relationship with palm oil exports can be influenced by immature fruit, lack of support and care from the government.

The Effect of International Trade Price Index on Palm Oil Exports in Malaysia

Based on the results of significant hypothesis testing or the T test, it was found that international prices had a positive but not significant effect on the level of palm oil exports. If international prices increase, a country will become an exporter and vice versa. Indonesian palm oil producers prefer to sell goods and services to buyers from other countries because they get a large enough profit so that the Indonesian state takes the initiative to sell palm oil products to Malaysia. This is because the two countries agreed to enter into a previous contract agreement between the importing country and the exporting country aimed at increasing export volume and the agreed price so that prices that occur, whether rising or falling, do not affect the export of Indonesian palm oil. International prices directly or indirectly affect the export of Indonesian palm oil to Malaysia which will not have a significant effect on the international price of Indonesian palm oil exports in the international market.

The Effect of the Rupiah Exchange Rate on Palm Oil Exports in Malaysia

The results of statistical tests conducted in this study stated that the rupiah exchange rate had a negative but not significant relationship to Indonesia's palm oil exports. If the exchange rate of the country's currency experiences a depreciation, it will have an impact on the domestic market so that prices become more affordable compared to other countries. Under these conditions, palm oil exports increase. The rupiah exchange rate was overvalued which was too far above the equilibrium level in 2012 to 2015. However, the condition of the rupiah exchange rate changed very drastically to below the equilibrium level falling from 2016 to 2021 due to aggressive monetary policy in developed countries where developed countries raise interest rates.

F. CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

1. Based on the results of the study through the F test or simultaneous test, it shows that the variable level of production, the international trade price index has a positive and insignificant effect on exports of Indonesian palm oil in Malaysia while the exchange rate variable has a negative and insignificant effect
2. The production level variable has no significant effect on exports of Indonesian palm oil to Malaysia. It has been shown in the T test that during the course of the study there was a positive relationship where there were still many palm oil exporters who paid little attention to harvesting SOPs and the lack of protection from the government so that palm oil production was less than optimal for export activities. Therefore, if the amount of production increases, it can reduce the number of exports of palm oil to increase and vice versa
3. During the research period through the stages of data processing and statistical analysis testing with multiple linear regression showed that the international trade price index has a positive but not significant effect. This indicates the existence of a contract agreement between the two countries, Indonesia and Malaysia, to increase palm oil export activities and any increase or decrease in international trade prices will always be followed by palm oil export activities.
4. Based on the partial test or T test it has been proven that the rupiah exchange rate has a negative but not significant effect on exports of Indonesian palm oil to Malaysia. It can be

seen that the rupiah exchange rate in highly depreciated conditions can affect the domestic market and overvalue will occur. so that if the currency exchange rate depreciates by 1 USD against the Rupiah, then the export level of palm oil will increase, and vice versa.

Suggestion

1. Indonesia is expected to be able to increase the level of exports of palm oil including the amount of production by balancing the international trade price index and the rupiah exchange rate. Given that the country of Indonesia has superior commodities, one of which is palm oil. As for the export of palm oil in Indonesia, it was exported to various destination countries, one of which was the first highest country, Malaysia, even though it can be said to have fluctuated.
2. The Ministry of Trade and the Ministry of Agriculture as well as other institutions or parties are expected to work together in implementing policies related to supporting factors for export activities such as the amount of production, the international trade price index and the rupiah exchange rate in palm oil exports in Indonesia. Such as banking facilities, government bureaucratic facilities, customs, incentives and subsidies from the government which are beneficial for palm oil farmers, producers and exporters so that the export performance of exports from Indonesia to destination countries and even to international markets increases the amount of palm oil production.
3. Improving the quality and quantity of agricultural production both from agricultural land and others to apply technological development and innovation as well as optimal and efficient utilization of natural resources and human resources to reduce export barriers from Indonesia to destination countries.

BIBLIOGRAPHY

1. Ahmad, D., Zuhdi, F., Abdullah, MF, & Suliswanto, MSW (2021). The Competitiveness of Indonesian Crude Palm Oil in International Market. 19(June), 111–124. <https://doi.org/10.29259/jep.v19i1.13193>
2. Aruan, YY, & Setiawina, ND (2016). Analysis of Production, Exchange Rates, Prices on Palm Oil Exports and GDP in Indonesia in 2013-2016. 3048–3079.
3. Azwar. (2015). The Impact of Changes in World Crude Palm Oil (CPO) Prices on the Export Value of Palm Oil Commodities and the Indonesian Economy (Vector Autoregression Analysis Approach). *Info Artha*, 1(2015), 1–20. <https://jurnal.pknstan.ac.id/index.php/JIA/article/view/113%0Ahttps://jurnal.pknstan.ac.id/index.php/JIA/article/download/113/93>
4. Dewanta, AS, & Arfani, RN (2016). *Economic Journal of Emerging Markets*. 8(October), 148–158. <https://doi.org/10.20885/ejem.vol8.iss2.art7>
5. Fauzi, Y., W. (2012). Palm oil. Self-Help Group Spreader.
6. Firmansyah, A., & Astuti, MP (2019). Application of the Error Correction Mechanism in the Determinants of Indonesian Palm Oil Export Volume for the 2016-2019 Period. 2019(April 2022), 1327–1336.
7. Ginting, AM (2013). The Effect of the Exchange Rate on Indonesia's Exports (The Influence of Exchange Rate on Indonesia's Exports). *Commerce Research and Development Scientific Bulletin*, 7(1), 1–18. <http://jurnal.kemendag.go.id/bilp/article/view/96/61>
8. Hemert, A. Van. (2016). The Effect of Exchange Rates on Exports in North Sulawesi Province. *Efficiency Scientific Periodical Journal*, 16(3), 690–698.
9. Huda, EN, & Widodo, A. (2017). Determinants and Stability of Indonesian Crude Palm Oil Exports. *Journal of Economics and Business*, 20(1), 47.

- <https://doi.org/10.24914/jeb.v20i1.518>
10. Jamilah, J., Zahara, H., Kembaren, ET, Budi, S., & Nurmala, N. (2022). Market Share Analysis and Export Performance of Indonesian Crude Palm Oil in the EU Market. 12(2), 218–225.
 11. Komalasari, A. (2009). Analysis of the Implementation of Plant Layout in Efforts to Increase Production Efficiency. Widyatama University.
 12. Laillou, A., Panagides, D., Garrett, GS, & Moench-pfanner, R. (2013). Vitamin A – fortified vegetable oil exported from Malaysia and Indonesia can significantly contribute to vitamin A intake worldwide. 34(2), 72–80. <https://doi.org/10.1177/15648265130342S109>
 13. Made Febby Anggia Dewi, Indrajaya, IGB (2017). Exchange Against Indonesian Paper Exports. Publications, 1774–1803. <https://ojs.unud.ac.id/index.php/eep/article/view/62239/36053>
 14. Mark, EJE (2019). Economic Journal of Emerging Markets. 11(1), 46–58. <https://doi.org/10.20885/ejem.vol11.iss1.art5>
 15. Mawardati, J. and GS (2021). The impact of the economic crisis on Indonesian palm oil exports : a long term simulation analysis The impact of the economic crisis on Indonesian palm oil exports : a long term simulation analysis. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/694/1/012012>
 16. Maygirtasari, T., Yulianto, E., & Mawardi, KM (2015). Factors Affecting Indonesia's Crude Palm Oil (CPO) Export Volume. Journal of Business Administration (JAB), 25(2), 1–8. administrativebusiness.studentjournal.ub.ac.id
 17. Nirvana. (2003). Introduction to Microeconomics. Bayumedia Publishing.
 18. Nugraheni, PP, Kumaat, RJ, & Mandej, D. (2021). Analysis of North Sulawesi's Export Determinants to Export Destination Countries for the 2012-2018 Period. EMBA Journal, 9(2), 176–186.
 19. Nur, H., Hamidi, A., Khalid, N., Karim, ZA, & Zainuddin, MRKV (2022). Technical Efficiency and Export Potential of the World Palm Oil Market.
 20. Nuralita, V., & Wibowo, AP (2019). Analysis of Factors Influencing Indonesian Palm Oil Exports to India. Economic Education Analysis Journal., 8(2), 605–618. <https://doi.org/10.15294/eeaj.v8i2.31492>
 21. Perdana, DP, Yaningwati, F., & Saifi, M. (2014). The Effect of Weakening of the Local Currency Exchange Rate (IDR) on Export Values. Journal of Business Administration (JAB), 17(2), 1–8. <http://administrasibisnis.studentjournal.ub.ac.id/index.php/jab/article/view/714/910>
 22. Pratiwi, IE (2021). The predictors of Indonesia's palm oil export competitiveness : A gravity model approach. 14, 250–262. <https://doi.org/10.14254/2071-8330.2021/14-3/16>
 23. Pratomo, G., & Saputra, OCC (2022). Analysis of Determinants of Indonesian Palm Oil Exports in Asian Countries-6 in 2011-2020. *Economie: Journal of Economics*, 04(1), 14–24. <https://journal.uwks.ac.id/index.php/economie/article/view/2463%0Ahttps://journal.uwks.ac.id/index.php/economie/article/download/2463/1301>
 24. Putra, IDGD, & Sudirman, IW (2014). The Influence of Production, Prices, Exchange Rates and 0% Tariffs on Indonesian Cpo Exports in the ACFTA Scheme. EP E-Journal of Udayana University, 3(9), 395–402. <https://media.neliti.com/media/publications/44474-ID-pengaruh-production-harga-kurs-dan-tarif-0-terhadap-ekspor-cpo-indonesia-dalam-ske.pdf>
 25. Radifan, F. (2014). Factors Influencing Indonesian Crude Palm Oil Exports in International Trade. *Economics Development Analysis Journal*, 3(2), 259–267. <https://doi.org/10.15294/edaj.v3i2.3829>
 26. Grace, MZJ (2019). Analysis of the Effect of Real GDP in the USA, International

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

- Natural Rubber Prices, and International Synthetic Rubber Prices on the Volume of Indonesian Natural Rubber Exports to the USA in 1980 – 2017. PhD Thesis.
27. Rifin, A. (2010). The Effect of Export Tax on Indonesia's Crude Palm Oil (CPO). 27(2). <https://doi.org/10.1355/ae27-2b>
 28. Simanjuntak, PTH, Arifin, Z., & Mawardi, MK (2017). Rupiah Against Indonesian Seaweed Export Volume. *Journal of Business Administration*, 50(3), 163–171. administrativebusiness.studentjournal.uib.ac.id
 29. Sugeti, AEP, So, S., & Suratno, A. (2017). The Influence of Product Prices and Exchange Rates on the Export Volume of Man Polo Shirt Products at Pt Apparel One Indonesia. *Journal of Business Studies*, 3(2), 173–184. <https://jurnal.polines.ac.id/index.php/jobs>
 30. Sugiarto. (2002). *Microeconomics A Comprehensive Study*. Gramedia Pustaka Utama Jakarta.
 31. Sukirno, D. (2016). *Macroeconomic Theory Introduction* (3rd ed.). Rajawali Press.
 32. Taufiq, M., & Natasah, NA (2019). Analysis of the Influence of Exchange Rates on Exports of Indonesia's Leading Commodities. *Journal of Development Economic Dynamics*, 2(1), 141–146. <https://doi.org/10.33005/jdep.v2i1.85>
 33. Wahyuni, P., Mustafa, SW, & Hamid, RS (2021). The Influence of International Prices and Exchange Rates on Palm Oil Export Demand in Indonesia. *Jesya (Journal of Economics & Sharia Economics)*, 4(2), 1104–1116. <https://doi.org/10.36778/jesya.v4i2.420>
 34. Winarto, WW (2015). *Econometric and Statistical Analysis With EViews* (4th ed.). STIM YKPN.
 35. Wulansari, E., Yulianto, E., & Pangestuti, E. (2016). The Influence of Total Production, International Prices, Exchange Rates and Interest Rates on the Level of Competitiveness of Indonesian Palm Oil Exports (Studies in 2009-2013). *Journal of Business Administration, Bachelor of Brawijaya University*, 39(2), 176–184.
 36. Ziaei, SM, & Ali, I. (2021). Commodity exports and macroeconomic performance : The case of palm oil in Malaysia. *Cogent Economics & Finance*, 9(1), 1–17. <https://doi.org/10.1080/23322039.2021.1901388>

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ SURIYELİ KADINLARIN MİKRO KREDİ
UYGULAMASINI KULLANARAK İSTİHDAM VE İŞGÜCÜNE KATILIMI:
ŞANLIURFA İLİ ÖRNEĞİ

EMPLOYMENT AND LABOR PARTICIPATION OF SYRIAN WOMEN UNDER
TEMPORARY PROTECTION USING THE MICRO CREDIT APPLICATION: THE CASE
OF SANLIURFA

Ebru MANCI

Harran Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-4833-4264

Mehmet Reşit SEVİNÇ

Harran Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0617-7822

ÖZET

Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle 2011 yılından beri Türkiye’ye düzensiz ve kitlesel bir göç yaşanmaktadır. İç savaştan ötürü göç edenlerin neredeyse yarısını kadınlar ve çocuklar oluşturmaktadır. Dolayısıyla göçten en çok etkilenen kesim kadın ve çocuklar olmuştur. Yaşanan göç hareketinin ekonomik ve sosyal etkileri bulunmaktadır. Bu çalışmada, Şanlıurfa ilinde yaşayan Suriyeli kadınların mikro kredi kullanımları sonrasında, ekonomik düzeylerindeki ve sosyal yaşamlarındaki değişim araştırılmıştır. Çalışmada, Suriyeli kadınların göç sonrası yaşadıkları bölgelerde ekonomik faaliyette bulunup bulunmadıkları araştırılmıştır. Yoksul kadınlara destek veren mikrokredi uygulamasının Şanlıurfa ilindeki Suriyeli kadınlara mikro kredi desteği sağlayarak kadınların ekonomik hayata katılımı araştırılmıştır. Yapılan çalışmada Suriyeli kadınların mikro kredi alarak yapmış oldukları ekonomik faaliyetleri, istihdam ve işgücüne katılımı ve sosyal yaşamları üzerindeki etkileri incelenmiştir. İlgili birimlerle yapılan görüşmelerde araştırma evreninin 500 kadın olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında 100 kadın ile görüşme sağlanmıştır. Kadınlar ile görüşmelerde anket formları kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerde Şanlıurfa ilinde mikro kredi kullanan Suriyeli kadınların demografik özellikleri, mikro kredinin kullanıldığı iş kolları, mikro kredinin kadınların gelirleri üzerindeki değişimler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Görüşmeler sonucunda Suriyeli kadınların mikro krediyi kullanmaktan dolayı memnun oldukları, başkalarına da mikro kredi kullanmayı önerdikleri, mikro kredinin hem gelirlerine hem de sosyal yaşamlarına olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda mikro kredi projesi Suriyeli ve Türk kadınları arasında dayanışmayı da sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göçmen Kadınlar, Mikro Kredi, Suriye, Şanlıurfa.

ABSTRACT

Due to the civil war in Syria, there has been an irregular and mass migration to Turkey since 2011. Almost half of those who migrated due to the civil war are women and children. The most affected segment of the migration has been women and children. The migration movement has economic and social effects. In this study, the changes in the economic levels of Syrian women living in Sanliurfa using the micro-credit application and its effects on their social lives were investigated. In the study, it was investigated whether Syrian women engaged in economic activities in the regions they lived in after migration. The participation of women in economic life, by providing micro-credit support to Syrian women in Sanliurfa, was investigated. In the study, the economic activities of Syrian women by taking micro-credit, their employment and labor force participation and their effects on their social lives were examined. During the interviews with the relevant units, it was determined that the population of the research was 500 women. Within the scope of the research, 100 women were interviewed. Questionnaire forms were used in interviews with women. In the interviews, it was tried to reveal the demographic characteristics of Syrian women using micro credit in Sanliurfa, the business lines in which micro credit is used, the changes on the incomes of micro credit women. As a result of the interviews, it was concluded that Syrian women are satisfied with using micro-credit and that they recommend it to others, and that micro-credit contributes positively to both their income and social life. At the same time, the micro-credit project provided solidarity between Syrian and Turkish women.

Keywords: Migration, Migrant Women, Micro Credit, Syria, Sanliurfa.

GİRİŞ

Göç insanlık tarihinden bu yana süregelen bir olaydır. İnsanlar, içinde buldukları şartlar nedeniyle çağlar boyu göç etmek zorunda kalmıştır. Göç; bireylerin çeşitli toplumsal nedenlerle (ekonomik, sosyal, kültürel) veya özel nedenlerle buldukları yerleşim yerinden kendi istekleriyle ya da zorunlu olarak başka yerleşim yerlerine gitmeleridir (Sevinç, Davran ve Sevinç, 2018; Yalçın, 2004). Göç hareketleri birçok nedenden ötürü gerçekleşmektedir. Geçim sağlamak amacıyla ekonomik kaynaklı, iklimsel şartlar, doğal afetler, toplumsal olaylar, siyasi iktidarların politik davranışlarından kaynaklı ve daha birçok nedene bağlı göç hareketleri oluşmaktadır (Coşkun, 2022). Bu sebeple göç ekonomik, toplumsal ve siyasal bir konu olduğu gibi aynı zamanda bireylerin kendi istekleriyle de belirledikleri bir süreçtir.

Türkiye jeopolitik konumundan ötürü, tarihsel süreçler boyunca sürekli göç alan bir ülke olmuştur. Son yıllarda özellikle komşu ülkelerde yaşanan siyasi istikrarsızlık ve çatışmalardan ötürü Türkiye'ye komşu ülkelerin vatandaşlarının göç hareketleri gerçekleşmiştir. Özellikle Suriye'de yaşanan iç savaş insanlık tarihinin gelmiş geçmiş en büyük zorunlu iç ve dış göç hareketi ile karşılaşmıştır. Türkiye'de kısa sürede artış gösteren göçmen sayısı birçok ekonomik ve sosyal sorunlara neden olacağı düşünülmektedir (Adıgüzel ve Tanyaş, 2020; Arslan, Bozgeyik ve Alancioğlu, 2017; Tazefidan, 2020). Suriye'den Türkiye'ye göç eden bireylerin %50'den fazlasını kadınlar ve çocuklar oluşturmaktadır. Suriye'deki yaşanan iç savaştan en çok etkilenen kesimde yine aynı zamanda kadınlar ve çocuklardır (Adıgüzel ve Tanyaş, 2020; Mancı ve Sevinç, 2022; Tunga, Engin ve Çağıltay, 2020; Turgut, Ekitli ve Çam, 2021; Ünsal, 2019).

Muhammed Yunus koordinasyonunda 1973 yılında Bangladeş'te hayata geçirilen mikro kredi uygulaması, temelde yoksul bireylerin özellikle yoksul kadınların yoksulluk kısılcısından kurtulmasına yönelik ilk adım olarak görülmektedir (Yunus, 1999a, 1999b). Bangladeş'te başlayan mikro kredi uygulaması sonrasında gelişmekte olan ülkelerde yoksullukla mücadelede kullanılan bir araç olmuştur (Hartungi, 2007; Mancı ve Sevinç, 2022; Meagher, 2002; Sharma, 2007; Shastri, 2009). Türkiye'de mikro kredi uygulamaları doksanlı yıllarda başlamış olup, çeşitli sivil toplum kuruluşları ve kamu birimleri tarafından halen uygulanmaktadır (Mancı, 2022; Mancı ve Sevinç, 2022). Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı (TGMP) mikro kredi konusunda toplumsal hizmet vermeyi amaçlayan, bu süreçte kâr amacı gütmeyen bir mikro finans kuruluşu olarak hizmet vermektedir. TGMP sadece Türk vatandaşlara değil Suriyeli vatandaşların yoğun olarak göç ettikleri şehirler olan Gaziantep, Hatay, Kilis ve Şanlıurfa'da Suriyeli kadınlara da hizmet sunmuştur. Adı geçen illerde yaşayan ve bir iş fikri olan Suriyeli göçmen kadınlara verilen 500 - 1500 TL mikro kredi desteğiyle evlerinde iş kurlarını sağlamıştır (Mancı, 2022; Türkiye Grameen Mikrofinans Programı, 2020).

Bu çalışmada Suriyeli göçmen kadınların mikro kredi uygulamasını kullanarak yaptıkları ekonomik faaliyetler araştırılarak, ekonomik kalkınma ve istihdama katkıları değerlendirilmiştir. Şanlıurfa'daki TGMP faaliyetlerinin Suriyeli mikro kredi kullanıcıları açısından yaşam koşullarındaki iyileşme, sosyal alandaki gelişimleri ve refah seviyelerindeki artışa göre yoksullukla mücadelede ne denli katkı sağladığına dair bulguların ortaya konulması da çalışmanın temel amaçları arasındadır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışmanın ana materyali; Şanlıurfa ilinde yaşayıp mikro kredi kullanan geçici koruma kapsamındaki Suriyeli kadınlardan anket yoluyla elde edilen birincil verilerdir. Anketlerin uygulanmasında biçimsel mülakat formlarından faydalanılmıştır. Görüşme yapılacak kadınların tespiti için yani örneklemin hesaplanabilmesi için evren büyüklüğüne ihtiyaç duyulmuştur. Konuyla ilgili TGMP'nin Şanlıurfa'daki biriminden bilgi alınmıştır. TGMP'nin bildirdiğine göre 2021 yılında Şanlıurfa ilinde mikro kredi uygulamasından yararlanan kadın sayısı 500 kişidir. Araştırma alanı olan Şanlıurfa'da mikro kredi kullanan 500 kadın olduğu göz önünde bulundurularak kolayda örnekleme yöntemi ile 100 kadın ile görüşme yapılmıştır. Evren büyüklüğünün 500 kişi ve görüşme yapılan kişi sayısının 100 kişi olduğu durumda kabul edilebilir hata payı $\pm\%11,53$ güven seviyesi ise $\%99$ olmaktadır (Newbold, Carlstone ve Thome, 2012). Araştırma alanında yapılan yüz yüze görüşmeler araştırmacılar tarafından 2021 yılının Mart ayı içerisinde yapılmıştır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

TÜİK verilerine göre Şanlıurfa ilinin 2021 yılında nüfusu 2 143 020 kişidir. 2010 yılında Suriye'de yaşanan iç krizden önce Şanlıurfa ilinin nüfusu 1 663 371 kişidir (TÜİK, 2023). Hâlihazırda Şanlıurfa'da yaşayan Suriyeli sayısı resmi kayıtlara göre 373.790 kişidir (Mülteciler Derneği, 2023). Dolayısıyla Suriye'de yaşanan iç savaş sonrasında ortaya çıkan göç hareketliliğinden Şanlıurfa ili ciddi anlamda etkilenmiştir. Sınıra yakın illerde yaşanan göç hareketi demografik, toplumsal ve ekonomik sorunları da beraberinde getirmektedir. TGMP bu süreçte devreye girerek Şanlıurfa ilinde bulunan Suriyeli kadınlara iş kurlarını amacıyla mikro kredi hizmeti sunmuştur. Araştırma bulguları bu hizmet sonrası değişimlerin tespitine yönelik hazırlanmıştır

Demografik Bulgular

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Saha araştırmasında mikro kredi kullanan kadınların demografik özellikleri hakkında genel bir bilgiye sahip olmak için ilçe, yaş, medeni durum, eğitim seviyesi çocuk sayısı ve hane büyüklükleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

Mikro kredi kullanıcılarının demografik bulgularına ilişkin veriler Çizelge 1’de verilmiştir. Çizelge incelendiğinde; ankete katılan Suriye uyruklu kadınların çoğunluğunu oluşturan %39’u (39 kişi) 31-41 yaş aralığında bulunmaktadır. Kadınların %93’ü (93 kişi) evli olup %2’si (2 kişi) bekârdır. Ankete katılan kadınların yarısının lise mezunu olduğu tespit edilmiştir. Kadınların %7’si (7 kişi) okuma yazma bilmemektedir. Görüşme yapılan kadınların ortalama çocuk sayısı 3,89 çocuktur. Hane büyüklüğü ortalama 5.81 kişidir.

Çizelge 1: Demografik Bulgular

Yaş	Frekans (n)	%	Medeni Durum	Frekans (n)	%	Eğitim	Frekans (n)	%
<=30	24	24,0	Evli	93	93.0	Okur-yazar değil	7	7.0
31-41	39	39,0	Bekâr	2	2.0	Okur-yazar	7	7.0
42-52	25	25,0	Dul/Boşanmış	5	5.0	İlkokul	14	14.0
53-62	10	10,0				Ortaokul	18	18.0
63+	2	2,0				Lise	50	50.0
						Üniversite	4	4.0
Toplam	100	100	Toplam	100	100	Toplam	100	100

Çocuk Sayısı	Frekans (n)	%	Hane Büyüklüğü	Frekans (n)	%
<=2	30	30,0	<=3	18	18,0
3-4	34	34,0	4-6	43	43,0
5-6	29	29,0	7-8	6	6,0
7-8	6	6,0	10-12	3	3,0
9	1	1,0	Toplam	100	100
Toplam	100	100			

Ekonomik Bulgular

Çizelge 2’de mikro kredi kullanımı ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Ankete katılan kadınların %87’si (87 kişi) mikro kredi öncesi çalışmadığını belirtmiştir. Görüşme sonucunda kadınların %59’unun (59 kişi) 2 yıldır mikro kredi kullandığı ve %4’ünün (4 kişi) ilk yılları olduğu tespit edilmiştir. Alınan kredi miktarı ortalama 2.075 TL olduğu, alınan kredi miktarının en az 1.000 en fazla 3.000 TL olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ankete katılan kadınların %51’i (51 kişi) kredi geri ödemelerinin devam ettiğini, %49’u (49 kişi) kredi geri ödemelerinin bittiğini belirtmişlerdir.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Çizelge 2: Mikro kredi kullanımı ile ilgili bilgiler

Kredi Öncesi Çalışma Durumu	Frekans (n)	%	Kullanılan Frekans Miktar	(n)	%
Hayır	87	87,0	1.000	3	3,0
Evet	13	13,0	1.500	30	30,0
Toplam	100	100	2.000	30	30,0
			2.500	23	23,0
Kredi Kullanım Yılı	Frekans (n)	%	3.000	14	14,0
İlk yılı	4	4,0	Toplam	100	100
2	59	59,0			
3	37	37,0			
Toplam	100	100			
Kredi Geri Ödeme Durumu	Frekans (n)	%			
Bitti	49	49,0			
Devam Ediyor	51	51,0			
Toplam	100	100			

Çizelge 3'te Suriye uyruklu kadınların mikro kredi öncesi ve sonrası yaptıkları iş kolları yer almaktadır. Ankete katılan kadınların %87'sinin (87 kişi) mikro krediden önce herhangi bir işte çalışmadıkları, %13'ünün (13 kişi) krediden önce çalıştıkları tespit edilmiştir. Ankete katılan kadınların %64'ü (64 kişi) hane dışında çalışırken, %36'sı (36 kişi) hanelerinde çalışmaktadırlar. Kadınların el emeğine dayalı üretim ya da nihai ürün (kozmetik, konfeksiyon, tekstil, gıda, kurutulmuş gıda vb.) satışı yaptıkları tespit edilmiştir.

Çizelge 3: Mikro kredi öncesi ve sonrası yapılan iş

Krediden Önce Yapılan İş	Frekans (n)	%	Kredi İle Yapılan İş	Frekans (n)	%
Kuaför	5	38.5	Esnaf	70	70,0
Fabrikada İşçi	2	15.4	Evden kıyafet satışı	10	10,0
Öğretmen	5	38.5	Aşçı	6	6,0
Hemşire	1	7.7	Ev yemekleri	5	5,0
Toplam	13	100	Salça-biber	5	5,0
			İşletme sahibi	2	2,0
			Tarım/hayvancılık	2	2,0
			Toplam	100	100

Çizelge 4'te mikro kredi öncesi ve sonrası kadınların aylık gelirleri yer almaktadır. Kredi öncesi aylık geliri bulunan 97 kadın bulunmaktadır. Bu kadınların aylık gelir ortalaması 865,98 TL'dir.

Kredi sonrası kadınların aylık gelirleri ortalaması 2.232 TL'ye yükselmiştir. Bu da göstermektedir ki mikro kredi sayesinde kadınlar iş kurarak aile ekonomisine az da olsa katkıda bulunmuşlardır.

Çizelge 4: Kredi öncesi ve sonrası aylık gelir durumu (TL)

Kredi Öncesi ve Sonrası	Ortalama (TL)	Frekans (n)
Kredi öncesi aylık gelir	865,98	97
Kredi sonrası aylık gelir	2.232,00	100

Mikro Kredi Uygulamasının Kadınların Sosyal Yaşamları Üzerindeki Etkileri

Bu çalışma sonucunda mikro kredi kullanan Suriyeli kadınların ekonomik bakımından az da olsa rahatladıkları, refah seviyelerinde az da olsa olumlu gelişmeler yaşandığı sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmanın ana konusu olan mikro kredi sisteminin Suriyeli kadınların ekonomik ve sosyal yaşamlarındaki etkilerini ortaya koyabilmek amacıyla, kadınlara dokuz tane likert ölçekli ifade sorulup bu ifadeleri kadınların puanlamaları istenmiştir. Puanlama 1'den 5'e kadar yapılmıştır. Puanlamada "1-Kesinlikle katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4-Katılıyorum ve 5-Kesinlikle katılıyorum" düzeylerine karşılık gelmektedir. İfadelere ilişkin frekans, yüzde ve ortalama puan bilgileri Çizelge 5'te verilmiştir. Kadınların ifadelerine verdikleri puanların ortalamalarına bakıldığında; mikro kredi uygulamasının kadınların hem sosyal hem de ekonomik yaşamlarında genel olarak olumlu yönde değişim yarattığı söylenebilir. İfadelerin genel ortalaması 3,65'tir. Özellikle "Hayata daha pozitif bakmamı sağladı" ifadesinin ortalaması (3,94) genel ortalamanın üzerinde olup en yüksek puana sahiptir. Bu sonuç doğrultusunda mikro kredi uygulaması Suriyeli kadınların yaşamlarında bir nebze de olsa iyileştirici etkisi olduğunu göstermektedir. İfadeler içerisinde en düşük ortalama "Kendim ve ailem için kaygılarım azaldı" ifadesi olup bu ifadeye ilişkin ortalama (2,72) genel ortalamanın oldukça altında bir değerdir. Bu sonucun ortaya çıkmasında; kadınların ülkelerinde hala savaşın devam etmesi, şu an ikamet ettikleri Şanlıurfa ili her ne kadar kendi ülkelerindeki gelenek ve görenekler bakımından benzer bir şehir olsa da yine de kadınların kendi ülkelerindeki kadar rahat ve özgür hissedememeleridir.

Çizelge 5: Mikro Kredi Uygulamasının Kadınların Sosyal Yaşamları Üzerindeki Etkileri

İfadeler	F	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
Krediyi kullanırken planladığım şeyleri yapabildim	0	35	0	62	3	3,33	
	% 0,0	35,0	0,0	62,0	3,0		
Ailede saygınlığım arttı	0	24	0	70	6	3,58	
	% 0,0	24,0	0,0	70,0	6,0		
Hayata daha pozitif bakmamı sağladı	0	7	0	85	8	3,94	
	% 0,0	7,0	0,0	85,0	8,0		
Kendime olan güvenim arttı	0	15	0	80	5	3,75	
	% 0,0	15,0	0,0	80,0	5,0		
Hayallerimi gerçekleştirmeme yardımcı oldu	2	16	0	78	4	3,66	
	% 2,0	16,0	0,0	78,0	4,0		
Kendim ve ailem için kaygılarım azaldı	1	67	0	23	9	2,72	
	% 1,0	67,0	0,0	23,0	9,0		
Ekonomik olarak rahatlamamı sağladı	1	41	0	50	8	3,23	
	% 1,0	41,0	0,0	50,0	8,0		
Mikro kredi kullanmaktan memnunum	0	2	0	58	40	4,36	
	% 0,0	2,0	0,0	58,0	40,0		
Başkalarına mikro krediyi öneririm	0	2	0	58	40	4,36	
	% 0,0	2,0	0,0	58,0	40,0		

SONUÇ VE ÖNERİLER

Göç olgusu geçmişten günümüze tarihte devamlı gerçekleşen bir olgudur. Ülkemiz hem coğrafi konumuyla hem de sınır bölgelerine yakın noktada bulunmasıyla çok fazla göçe maruz kalmıştır. Son yıllarda Suriye’de yaşanan iç savaştan ötürü genel olarak dünya üzerinde yoğun bir göç hareketi yaşanmıştır. Özellikle son 8-9 yıldır Türkiye’nin güney sınırındaki Suriye ve Irak’ta yaşanan iç çatışma nedeniyle ve ayrıca Türkiye’nin izlediği hoşgörü politikası nedeniyle sürekli göç talebiyle karşılaşmıştır. Suriye’nin en yakın sınır komşularından biri olan ve aynı zamanda Suriyelilerin akrabalarının bir kısmının Şanlıurfa’da bulunması, Şanlıurfa’nın yoğun göç almasına neden olmuştur.

TGMP aracılığıyla Gaziantep, Hatay, Kilis ve Şanlıurfa’da yaşayan, bir iş kurma düşüncesi olan Suriyeli göçmen kadınlara 500-1500 TL mikro kredi desteğiyle evlerinde iş kurmalarını sağlanmıştır. Bu çalışmada Suriyeli göçmen kadınların mikro kredi uygulamasını kullanarak yaptıkları ekonomik faaliyetleri araştırılarak, ekonomik kalkınma ve istihdama katkıları değerlendirilmiştir.

Ankete katılan kadınların büyük çoğunluğu aldıkları kredi miktarının yeterli olduğunu, mikro kredi sayesinde planladıkları işleri yapabildiklerini, mikro kredi aracılığıyla yaptıkları işlerin

gelir getirici olduğu ve gelirlerine olumlu katkı sağlayarak ekonomik olarak rahatladıkları tespit edilmiştir. Ankete katılan kadınların büyük çoğunluğunun mikro kredi kullanım sonrası aile ve çevrelerinde saygınlıklarının arttığı, kendilerine olan güvenlerinin arttığı, hayata artık pozitif baktıkları, hayallerini gerçekleştirerek geleceğine yön vermelerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan kadınların neredeyse tamamı mikro krediyi kullanmaktan memnun olduklarını ve başkalarına mikro kredi kullanmalarını önerdiklerini belirtmişlerdir.

Genel olarak; Suriye uyruklu kadınların ülkelerinde yaşanan iç savaştan ötürü Türkiye'ye göç ettikleri ve zor şartlar altında yaşam mücadelesi verdikleri görülmektedir. Mikro kredi projesinin uygulandığı Şanlıurfa ilinde yaşayan Suriyeli kadınların mikro kredi sayesinde iş kurmaları yaşadıkları zorlukları bir nebze de olsa atlatmalarına yardımcı olmuştur.

Mikro kredi projesi Suriyeli ve Türk kadınları arasında dayanışmayı da sağlamıştır. Proje sayesinde kadınların (Türk ve Suriyeli) haftada bir gün bir araya gelmeleri, sosyalleşmenin sağlanmasında etkili bir rol oynamaktadır. Suriyeli kadınlar toplumda kendilerini kabul ettirme açısından zorlanmaktadırlar. Bunun en büyük sebebi ise dil sorunu yaşamalarıdır. Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilere yönelik dil ve meslek eğitimi yaygınlaştırılarak yaşamları kolaylaştırılmalıdır. Özellikle Suriyeli vatandaşların yoğun olarak ikamet ettikleri şehirlerde yerli halk ile Suriyeli vatandaşların beraber çalışabilecekleri iş olanakları oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, S. Ö. ve Tanyaş, B. (2020). Suriyeli Mülteci Kadınların Göç Deneyimleri: Zorunlu Göç, Gündelik Yaşam ve Uyum Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 173-210.

Arslan, İ., Bozgeyik, Y. ve Alancıoğlu, E. (2017). Göçün Ekonomik ve Toplumsal Yansımaları: Gaziantep'teki Suriyeli Göçmenler Örneği. *İlahiyat Akademi Dergisi*, 4, 129-148.

Coşkun, C. (2022). *Göçmen Olgusu ve Kültürel Uyum: Suriyeli Kadın Göçmenler Üzerine Ampirik Bir Çalışma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Hartungi, R. (2007). Understanding the Success Factors of Micro-finance Institution in a Developing Country. *International Journal of Social Economics*, 34(6), 388-401.

Mancı, E. (2022). *Şanlıurfa İlinde Kadın Yoksulluğu İle Mücadelede Mikro Kredi Uygulamasının Etkisinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa, Türkiye.

Mancı, E. ve Sevinç, M. R. (2022). Kadın Güçlenmesinde Bir Kalkınma Aracı Olan Mikro Kredi Uygulamasının Sosyal Yaşam Üzerindeki Etkileri: Şanlıurfa İli Örneği. *Social Sciences Studies Journal*, 8(103), 3527-3534.

Meagher, P. (2002). *Microfinance Regulation in Developing Countries: A Comparative Review of Current Practice*. IRIS Center, University of Maryland, Maryland, USA.

Mülteciler Derneği. (2023). Türkiye'deki Suriyeli Sayısı. 15 Mart 2023 tarihinde <https://milteciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> adresinden erişildi.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Newbold, P., Carlstone, W. L. ve Thome, B. M. (2012). *Statistics for Business and Economics*. London, England: Pearson Education.

Sevinç, G., Davran, M. K. ve Sevinç, M. R. (2018). Türkiye’de Kırdan Kente Göç ve Göçün Aile Üzerindeki Etkileri. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 3(6), 70-82.

Sharma, P. R. (2007). Micro-finance and Women Empowerment. *Journal of Nepalese Business Studies*, 4(1), 16-27.

Shastri, R. K. (2009). Micro Finance and Poverty Reduction in India (A Comparative Study with Asian Countries). *African Journal of Business Management*, 3(4), 136-140.

Tazefidan, K. (2020). Geçici Koruma Altındaki Sığınmacıların Sosyo-Kültürel Durumunun Değerlendirilmesi: Şanlıurfa Örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 505-518.

Tunga, Y., Engin, G. ve Çağıltay, K. (2020). Türkiye’deki Suriyeli Çocukların Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Alanyazın Taraması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 317-333.

Turgut, E. Ö., Ekitli, G. B. ve Çam, M. O. (2021). Bütüncül Bir Bakışla Türkiye’deki Suriyeli Göçmen Kadınlar. *Sağlık ve Toplum*, 31(1), 47-53.

TÜİK. (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları. 15 Mart 2023 tarihinde <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresinden erişildi.

Türkiye Grameen Mikrofinans Programı. (2020). Finansal Veriler. 10 Ağustos 2021 tarihinde <https://tgmp.net/tr/finansal-veriler> adresinden erişildi.

Ünsal, E. (2019). *Çalışma Hayatında Yer Alan Suriyeli Göçmen Kadınların Mevcut Duruma Bakış Açuları Üzerine İnceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, Türkiye.

Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara, Türkiye: Anı Yayıncılık.

Yunus, M. (1999a). The Grameen Bank. *Scientific American*, 281(5), 114-119.

Yunus, M. (1999b). *Yoksulluğun Bulunmadığı Bir Dünyaya Doğru*. İstanbul, Türkiye: Doğan Kitap.

THE IMPACT OF DOMESTIC INVESTMENT, ECONOMIC GROWTH, OPEN UNEMPLOYMENT AND ZIS FUNDS ON POVERTY IN INDONESIA, 2008 – 2022

Dhias Pramudita Kusuma Wardani¹

¹ *Institute Agama Islam Negeri Kudus, Faculty of Islamic Economic and Business, Ekonomi Syariah, Kudus, Indonesia*

¹ *ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>*

Reza Fitriana Rizkia²

² *Institute Agama Islam Negeri Kudus, Faculty of Islamic Economic and Business, Ekonomi Syariah, Kudus, Indonesia*

² *ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>*

Salsa Bela Putri Rizqi³

³ *Institute Agama Islam Negeri Kudus, Faculty of Islamic Economic and Business, Ekonomi Syariah, Kudus, Indonesia*

³ *ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>*

ABSTRACT

Poverty is a problem that is still being faced in every region in Indonesia. So several things must be considered in handling it. In Islam the solution to reducing poverty can be done by using ZIS (Zakat, Infak, Sadakah) especially since Indonesia is the largest Muslim country in the world with a total of 231.06 million people. In Indonesia, the management of ZIS funds is always increasing. During the Covid-19 pandemic, the ZIS funds collected experienced an increase which was expected to reduce the poverty rate that occurred in Indonesia. Other variables in previous studies have been able to influence poverty including population, per capita income, limited resources, lack of education level, few jobs and so on. In the neoclassical theory put forward by Solow and Swan stated that economic growth depends on the growth of the supply of factors of production such as population, labor, and capital accumulation (investment). The purpose of this study was to examine several variables that affect poverty levels including Domestic Investment, Economic Growth, Open Unemployment and ZIS Funds (Zakat, Infaq, Sadaqah). This study used a quantitative approach and secondary data taken from BPS and National Development Planning Agency for 2008 – 2022. The data was processed using the E-views 9 application with the classical assumption test, multiple regression test, and hypothesis testing. The results showed that the investment and economic growth variables had no significant effect with a probability value of 0.1362 and 0.6077, the open unemployment variable had a significant effect with a probability value of 0.01 and had a positive direction with a coefficient of 5.989262, while the ZIS variable had no significant effect with a probability value of 0.40 and has a positive direction with a coefficient of 0.209688. The implication of this research is to increase the awareness of the Indonesian people regarding zakat in order to reduce the poverty rate in Indonesia.

Keywords: Domestic Investment, Economic Growth, Open Unemployment, ZIS Funds, Poverty

INTRODUCTION

One of the socio-economic issues that need to be highlighted is poverty, Indonesia's high poverty rate is an evaluation material for the government and policy makers to find the right instrument in accelerating poverty alleviation (Widiastuti et al., 2021). Poverty can be influenced by several macro factors and sectoral characteristics (Science, 2019).

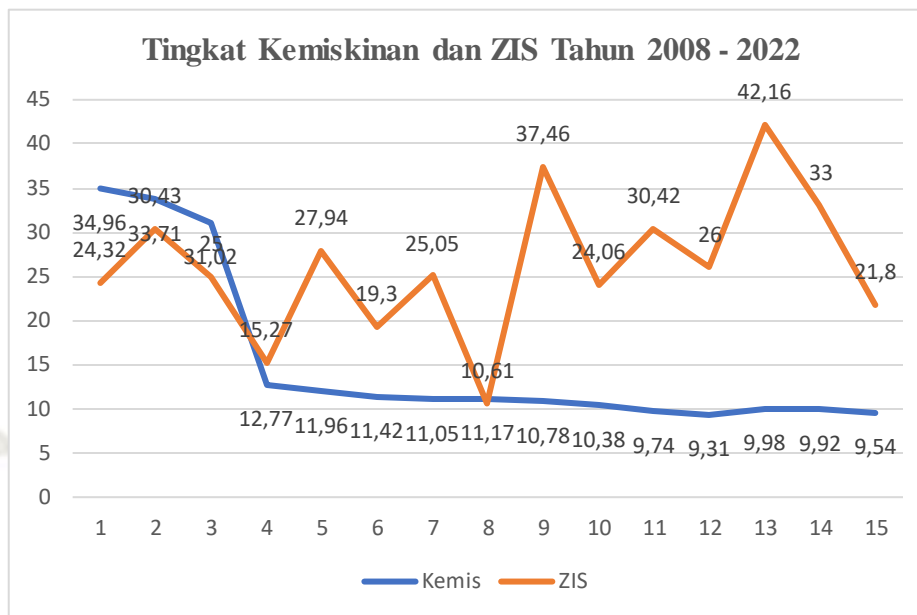
Poverty is a problem that is still faced by almost every country. Indonesia is making efforts to alleviate poverty in various regions with a structured government and society. Poverty alleviation carried out by the government by implementing policies to reduce or overcome poverty (Putra et al., 2021). According to BPS data from the Covid-19 pandemic, poverty in Indonesia increased by 0.67% to 9.98% from 9.31% previously. In the following year, in 2022, it will experience a decrease of 0.38%, which in 2021 was recorded at 9.92% to 9.54% in 2022. Indicators of success in overcoming poverty can be seen from economic growth (Wulandari & Pratama, 2022) countries can be measured at a macro level as seen from economic growth through changes in Gross Regional Domestic Product (PRDB) (Brajannoto et al., 2021). According to the neoclassical theory put forward by Solow and Swan, it states that economic growth depends on the growth in the provision of production factors such as population, labor, and capital accumulation (investment) (Nizar et al., 2013).

Domestic investment carried out in the basic scenario of the current economic system will automatically increase the growth rate from year to year. The greater the increase in domestic investment, the greater the growth rate. So, the long-term effect and increased domestic investment on the economy is extraordinary (Lu, 2009). High investment can increase economic growth and employment. Increased absorption of labor will reduce the unemployment rate. Thus, increasing income and ensuring the welfare of the community (Risqi Nurika Fatha Hidayati, Masruri Muchtar, 2022).

Unemployment refers to individuals who do not have a real job, even though there are job opportunities but not according to needs (Millenia & Zaini, 2021). Open unemployment is created due to the low addition of employment compared to the growth of the workforce, consequently causing the level of prosperity and welfare of the community to decline (People & Rate, 2019). The problem of unemployment in Indonesia is still an unresolved problem and has an impact on the level of poverty in Indonesia (Irma Yuni Astuti, Nanik Istiyani, 2019).

Graph 1 :

Poverty Rate and Development of ZIS in Indonesia in 2013 - 2022

Source: Central Bureau of Statistics and BAZNAS

Indonesia itself is the largest Muslim country in the world with 231.06 million Muslims. Islam provides a solution in dealing with poverty that occurs by using ZIS funds (Zakat, Infak, Alms). Zakat is one that influences the economy as an Islamic fiscal instrument. In Islam itself, zakat is something that must be carried out by every Muslim. Carrying out Zakat orders in Islam is accompanied by prayer orders contained in Surah Al-Baqarah verse 43 (Kuncoro et al., 2022). With the aim of cleaning up wealth, obtaining blessings and a calm soul, helping the poor, and other good things (Ayu Sindi Widiastuti & Kosasih, 2021). ZIS (Zakat, Infak, Sadaqah) is one way to help increase economic growth in overcoming poverty (Debi Novalia, Rinol Sumantri, 2020). In Indonesia, the management of ZIS funds is always increasing. During the Covid-19 pandemic, the ZIS funds collected experienced an increase which was expected to reduce the poverty rate that occurred in Indonesia.

The development of zakat in Indonesia increased significantly when Zakat Law no. 38/1999 launched. Based on this law, zakat can be managed by zakat institutions formed by the government (Badan Amil Zakat) and also made privately by the public (LAZ). However, a major change in the regulatory framework occurred with the replacement of Zakat Law no. 38/1999 with Zakat Law no. 23/2011 which brings all large private collectors under the supervision of the National Zakat Agency (BAZNAS). UU no. 23/2011 aims to “increase the effectiveness and efficiency of managing zakat services, as well as optimizing the benefits of zakat for community welfare and poverty alleviation” (Zaenal et al., 2018).

Previous research conducted by (Ayu Sindi Widiastuti & Kosasih, 2021) that the ZIS variable has no significant effect with a probability value of 0.0523 and has a negative direction with a coefficient value of -2.537. In research (Sholihah et al., 2010) Investment variable has no significant effect on poverty with a probability value of 5.598 and has a negative direction with a coefficient of -0.071. Variable economic growth in research (Ayu Sindi Widiastuti & Kosasih,

2021) there is no effect of economic growth on poverty with a probability value of 0.016. Meanwhile, for the variable unemployment, open unemployment has a significant effect with a probability value of 0.006 and has a positive direction with a coefficient value of 4,526.

The collection and distribution of ZIS is carried out to reduce inequality and poverty levels in Indonesia. Giving zakat productively is expected to be able to be managed by mustahik zakat to create a business that is able to increase income so that it can meet their needs, this can reduce poverty (Kuncoro et al., 2022). Based on the above review, it has become important to conduct research on the impact of ZIS funds on poverty with several other variables that can affect poverty including domestic investment, economic growth, and unemployment.

LITERATURE REVIEW

Domestic Investment

The investment is a very positive addition to the production system. Investments can be divided into two types: financial investments and real (Real) investments. Real investment (Real) is made with durable (capital) goods used in the production process. Meanwhile, financial investments are usually made in high-value assets such as stocks, bonds, and other financial products (Princess Amanda et al., 2022). According to the Investment Law No. 25 of 2007, domestic investment, namely investment abroad, includes transferring money to start a business in the territory of the Republic of Indonesia (Alice et al., 2021). Investment Sourced from Domestic (PMDN) or PMDN (DI) is an activity of investing in the territory of the Republic of Indonesia carried out by investors originating from domestic capital carried out by individuals or business entities, by utilizing domestic capital can be carried out by any type The most common monetary transactions in a country are with the establishment, purchase, or establishment of certain businesses (Soegoto et al., 2022).

Open unemployment

Unemployment is a critical issue for the world economy. Despite the fact that in Rich countries it has decreased significantly, it is still happening in both developed and developing countries in recent years. Unemployment is growing rapidly in developing countries, resulting in reduced family incomes and living standards that contribute to an increase in the frequency and level of poverty (Rehman et al., 2022). Unemployment occurs because there are few low-paying jobs available that are inconsistent with the large number of unemployed labor force (Ayu Sindi Widiastuti & Kosasih, 2021). Open Unemployment occurs due to relatively low employee turnover rates and high employee productivity levels. Because the discrepancy between the number of available field workers and the number of available labor forces leads to resistance levels one of the few less successful developments in a given country (Aini & Islamy, 2021).

Economic growth

It is hoped that any economic development will result in an increase in national or per capita productivity. Economic development will result in a process of increasing the production of goods and services in the economic actions of society (Kambono & Marpaung, 2020). Foreign aid is the single most important factor influencing economic growth and development in developing countries because low foreign exchange earnings mean that social and infrastructure

development cannot be continued because high wage rates are not sufficient. The findings suggest that the decline in the poverty rate is higher for a given level of economic growth when income inequality decreases (Khan et al., 2022). National BPS data shows that even though the national economic growth from 2001 to 2021 experienced a process of ups and downs, it has a positive trend. Even though the economy contracted by (-2) in 2020 due to Covid-19, it increased by (-3) or around 3.7% in 2021 (Guampe et al., 2022).

Zakat, Infak, and Sadaqah (ZIS)

Islam as the largest religion in Indonesia, offers solutions to human problems in everyday life, including poverty. The only solution offered for poverty alleviation is through zakat (Muhasim et al., 2019). Zakat is the third pillar of Islam which is one of the important foundations in Islam. The obligation to perform is explained in various verses in the Al-Qur'an. The obligation of zakat has various strategic functions in Islamic studies (Handriani et al., 2019). BAZNAS is a single business entity formed by the government whose duties and functions are to collect zakat, infak and alms (ZIS) at the national level in accordance with RI Presidential Decree No. 8 of 2001. The enactment of Law Number 23 of 2011 concerning Zakat Management is increasingly critical of BAZNAS as a national organization that has a solid reputation in carrying out zakat management (Distribution et al., 2020).

Poverty

Edin and Shaefer state that "The number of families living in poverty per day has more than doubled in just one and a half decades (Brady & Parolin, 2020)." Dollar and Kraay hypothesize that the income of the poor increases in proportion to average income. They define average income as real per capita GDP, while income of the poor as per capita income of the poorest 20 percent of the population (Suryahadi & Al Izzati, 2018). Poverty is often understood as a state of lack of money and goods needed to sustain daily life as well as a classic problem experienced by many large developing countries, and serves as the single most reliable economic indicator to measure the level of welfare of local communities (Your Majesty, 2022).

RESEARCH METHODOLOGY

The research was conducted using quantitative research with secondary data in the form of date time series obtained from related institutions, namely BPS and BAZNAS. The population is data on domestic investment, economic growth, open unemployment, ZIS funds and poverty in Indonesia for the period 2008 – 2022. The sampling technique used is saturated sampling, which is a sampling technique if all members of the population are used in the sample. The Independent Variable (Y) is poverty, for the Dependent variable (X) is investment, economic growth, open unemployment and ZIS funds. The data is processed using the e-views 9 application using classic assumption test techniques, multiple regression, and hypothesis testing. The relevance of the formulation in the multiple linear regression equation in this study is:

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

$$Y = a + \beta_1 X_1 + 2X_2 + 3X_3 + 4X_4 \beta \beta \beta$$

Information :

Y = Poverty

a = Constant

β = Regression Coefficient (increasing or decreasing value)

X1 = Investment

X2 = Economic growth

X3 = Open Unemployment

X4 = ZIS

From the above review, the hypothesis of this study was taken from previous theories and research regarding the effect of variable X on variable Y as follows:

H0 : $\beta_k = 0$ indicates that the variable x has no effect on Y

H1 : $\beta_k \neq 0$ indicates that variable x has an effect on Y

Decision: Reject H0 at a significance level of $\leq 5\%$

The hypothesis test in this journal research is:

H0: There is no significant effect of the four X variables on poverty in Indonesia

H1: There is a significant influence on domestic investment with poverty in Indonesia

H2: There is a significant influence on economic growth with poverty in Indonesia

H3: There is a significant influence on open unemployment and poverty in Indonesia

H4: There is a significant influence on ZIS funds on poverty in Indonesia

**Table 1 :
Data on Domestic Investment, Economic Growth and Open Unemployment
Year 2008 - 2022**

Year	Domestic Investment	Economic growth	Open unemployment
2008	20363,4	6,1	8.39
2009	37799.8	4,5	7,87
2010	60626,3	6,1	7,14
2011	76000.7	6,5	7,48
2012	92182	6,17	6,13
2013	128150,6	5,62	6,25
2014	156126,3	5.01	5.94
2015	179465,9	4.73	6,18
2016	216230,8	5.02	5,61
2017	262350,5	5.06	5,5
2018	328604,9	5,17	5,24
2019	386498,4	5.02	5,18
2020	413535,5	5.05	7.07
2021	447063,6	3,24	6,49
2022	42,1	5,4	5.86

Source: Central Bureau of Statistics

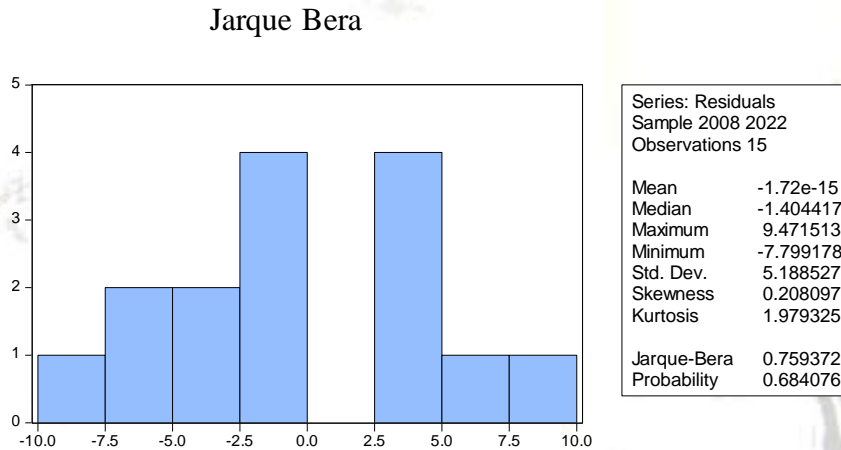
RESULTS AND DISCUSSION

Research Test Results

A. Classic assumption test

1. Normality test

Figure 1: Normality Test Results

Source: Results of data processing with Eviews 9

Probability \geq a (0.05) then the data can be said to be a normal distribution and probability \leq a (0.05) then the data is said to be an abnormal distribution. So it can be seen from the normality test results that the probability approach value is 0.68 so that the data in the study is declared normally distributed because the probability is greater than the degree of error ($0.68 \geq 0.05$).

2. Heteroscedasticity Test

Figure 2: Heteroscedasticity Test Results
Glenjsjer

Heteroskedasticity Test: Glejser

Variables	coefficient	std. Error	t-Statistics	Prob.
C	-14.41580	8.238251	-1.749861	0.1107
INVESTMENT	6.42E-06	6.70E-06	0.958460	0.3604
PE	2.144124	1.020722	2.100595	0.0620
Peng	0.836747	0.774435	1.080462	0.3053
ZIS	0.035920	0.095675	0.375432	0.7152

Source: Results of data processing with Eviews 9

Known investment probability worth 0.3604, while the probability of economic growth (pe) is 0.0620, the probability of open unemployment is 0.3053, and the probability of ZIS funds is 0.7152, so from the regression model it states that the probability value is above 5% ($prob \geq$

0.05) it can be concluded that the regression model does not have a problem heteroscedasticity in this study means that the data meets the classical assumptions.

3. Multicollinearity Test

Figure 3: Multicollinearity Test Results
Variance Inflation Factors

Variables	coefficient Variances	Uncentered VIF	Centered VIF
C	439.4620	174.9026	NA
INVESTMENT	2.91E-10	6.453319	2.407178
PE	6.746306	75.52664	1.634609
Peng	3.883480	65.10371	1.360108
ZIS	0.059272	17.60444	1.426208

In table 3.3. shows the value of centered VIP for each dependent variable (X1 is 2.407178, X2 is 1.634609, X3 is 1.360108, and X4 is 1.426208) is less than 10, so the level of domestic investment, economic growth, open unemployment and ZIS funds in Indonesia is declared not to experience multicollinearity conditions.

4. Autocorrelation Test

Figure 4: Autocorrelation Test Results

Durbin Watson Stats

Durbin-Watson stat 1.561799

Based on the test results above, the Durbin-Watson stat value is 1.561799, proving that autocorrelation does not have a negative value, but the autocorrelation value in this study is positive. If the values range If the values range from $4-dL$ and $4dU$ cannot be determined and $dU < dW < 4 - dU$ then the autocorrelation test is declared free. So the Durbin Watson test stat value of this study is in the interval 1.55 - 2.46, meaning there is no autocorrelation.

B. Multiple Linear Regression Test

Variables	coefficient	std. Error	t-Statistics	Prob.
C	-16.38578	20.96335	-0.781639	0.4525
INVESTMENT	-2.76E-05	1.71E-05	-1.620629	0.1362
GDP	-1.376397	2.597365	-0.529921	0.6077
Peng	5.989262	1.970655	3.039225	0.0125
ZIS	0.209688	0.243459	0.861289	0.4093

From the table above, in general the multiple linear regression test equation can be written as follows:

$$Y = a + \beta_1 X_1 + 2X_2 + 3X_3 + 4X_4 \beta \beta$$

$$Y = (-16.38578) + (-2.76E-05) + (-1.376397) + 5.989262 + 0.209688$$

A constant value of -16.38578 means that the number of X1 variables at the investment level is worth it-2.76E-05, X2 at the economic growth rate is -1.376397, X3 at the unemployment rate is 5.989262, and X4 at the ZIS fund level is 0.209688 is 0, so the Y variable is -16.38578 it is very likely that there will be a reduction in poverty that can occur in Indonesia. The regression coefficient of the investment X1 variable is -2.76E-05 means that if the value of the investment variable increases by 1% and the value is constant, poverty (Y) will decrease by -2.76E-05. The coefficient is negative, meaning that there is a negative relationship between the amount of investment and poverty. The regression coefficient of variable X2 Economic growth (pe) is -1.376397, meaning that if the value of the variable economic growth increases by 1% while the value remains constant, poverty (Y) decreases by -1.376397. The coefficient is negative between the amount of economic growth (pe) and the poverty ratio. The regression coefficient of variable X3 open unemployment is 5.989262, meaning that if the value of the variable open unemployment increases by 1% while the value remains constant, poverty (Y) will increase by 5.989262. The coefficient is positive, meaning that there is a positive relationship between the number of open unemployed and the poverty ratio, the higher the number of open unemployed, the higher the poverty ratio. The regression coefficient of the X4 ZIS Fund variable is 0.209688, meaning that if the ZIS variable value increases by 1% and the value is constant, poverty (Y) will increase by 0.209688. The coefficient is positive, meaning that there is a positive relationship between the number of ZIS and the poverty ratio. So it can be concluded that the open unemployment variable (peng) and ZIS have a positive influence on Indonesia while the investment coefficient and economic growth (pe) are negative, so there will be a negative relationship with poverty. The regression coefficient of the X4 ZIS Fund variable is 0.209688, meaning that if the ZIS variable value increases by 1% and the value is constant, poverty (Y) will increase by 0.209688. The coefficient is positive, meaning that there is a positive relationship between the number of ZIS and the poverty ratio. So it can be concluded that the open unemployment variable (peng) and ZIS have a positive influence on Indonesia while the investment coefficient and economic growth (pe) are negative, so there will be a negative relationship

with poverty. The regression coefficient of the X4 ZIS Fund variable is 0.209688, meaning that if the ZIS variable value increases by 1% and the value is constant, poverty (Y) will increase by 0.209688. The coefficient is positive, meaning that there is a positive relationship between the number of ZIS and the poverty ratio. So it can be concluded that the open unemployment variable (peng) and ZIS have a positive influence on Indonesia while the investment coefficient and economic growth (pe) are negative, so there will be a negative relationship with poverty.

C. Hypothesis testing

1. T test

	<i>t Stats</i>	<i>P-values</i>
Intercepts	-0.781639414	0.452535411
X Variable 1	-1.62062856	0.13616477
X Variables 2	-0.529920615	0.607731194
X Variables 3	3.03922479	0.012479078
X Variables 4	0.861288516	0.409256026

On the results of the t test on variable X1 (investment) has a value of -1.62062856 while X2 (economic growth) has a value of -0.529920615 the value is greater than the degree of freedom of 0.05 but this value is negative, while X3 (open unemployment) has a value of 3.03922479 and X4 (ZIS) has a value of 0.861288516 for X2 and X3 have values greater than 0.05 degrees of freedom with positive values for the four independent variables. There is one variable that has a significant effect on poverty in Indonesia, with proof through t count and t table to find out the goodness of the four variables in research:

Based on the t table above t count variable X1 obtained a value of -1.62062856 while the t table with degrees of freedom (df) $n_k - 1$ or $15 - 3 - 1 = 11$ testers for data significance, got a calculated t value of 2.20098516. If the comparison of Sig and alpha on t count with t table is $(-1.62062856 < 2.20098516)$ which means that H_0 is accepted and H_a is rejected which is significantly obtained from the probability value of variable X1 $0.13 > 0.05$ means H_0 is accepted and H_a is rejected, partially the level of investment does not have a positive and significant effect on the level of poverty in Indonesia.

The results of the t-test arithmetic variable X2 Economic growth obtain data with a value of -0.529920615 and t table is 2.20098516 so the value of t count with t table $(-0.529920615 < 2.20098516)$ and on the probability value of variable X2 we get a number of 0.60 which is greater than 0.05. This proves that the comparison between t arithmetic and t arithmetic and sig with alpha results in H_0 being accepted and H_a being rejected. So the variable X2 (economic growth) has no positive and significant effect on the level of poverty in Indonesia.

For variable X3 open unemployment t test data obtained t table for 3.03922479 this value is greater than the t count of 2.20098516 $(3.03922479 > 2.20098516)$ which means that H_0 is rejected and H_a is accepted and the significance value is obtained from the probability value of

variable X3 open unemployment of $0.01 < 0.05$ which meaning that H_0 is rejected and H_a is accepted, so partially the open unemployment rate has a positive and significant effect on poverty in Indonesia.

Furthermore, for the variable X4 of the ZIS t-test, the t-table data is obtained 0.861288516 and for t count it is 2.20098516 so that t table is smaller than t count ($0.861288516 < 2.20098516$) which means H_0 is accepted and H_a is rejected and the probability value for the significance of variable X4 is $0.40 > 0.05$ which means that H_0 rejects and H_a is accepted, so partially the level of ZIS funds does not have a positive and significant effect on poverty in Indonesia.

2. F test

ANOVA		
	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	5.7380068	0.011537811
Residual		
Total		

The F test was carried out to find out whether the independent variables (X1, X2, X3, and X4) simultaneously affect the dependent variable (Y), the calculated F value is 5.7380068 while the value of F table can be seen using the 95% confidence level, $\alpha = 5\%$, $df_1 = 2$ and $df_2 = (nk-1)$ or $15-3-1 = 11$, the results obtained F table is 3.587433702 so that the variables of investment, economic growth, open unemployment, and ZIS funds together have no effect on poverty in Indonesia. This is because a significance value of $3.5874 > 0.05$ means that H_0 is accepted and H_0 is rejected.

Research Discussion

Based on the results of the data processing described above, it can be seen that the dependent variable as a whole both domestic investment (X1), economic growth (X2), open unemployment (X3), and ZIS funds (X4) do not have a simultaneous effect on poverty in Indonesia. However, partially not all of these dependents have no effect on the independent variables.

According to the t test that has been done, the open unemployment variable has a positive and significant effect on poverty with a significant value of $3.03922479 \geq 2.20098516$ and the probability value of the open unemployment variable is $0.01 \leq 0.05$. These results are in line with previous research conducted by (Ayu Sindi Widiastuti & Kosasih, 2021). This means that if open unemployment increases, it will have an impact on increasing poverty. In addition, research conducted by (Aini & Islamy, 2021) that the open unemployment rate has a positive effect with a regression coefficient value of 0.052 . There is a close relationship between unemployment and economic growth. The bad effect is that there is no income for the community so they cannot meet their daily needs. Thus, the more widespread the level of poverty that will occur in Indonesia.

Vthe domestic investment variable has no effect and is not significant on the poverty rate with t count and t table is ($-1.62062856 < 2.20098516$) which means that H_0 is accepted and H_a is

rejected which is significantly obtained from the probability value of variable X1 $0.13 > 0.05$ means that H_0 is accepted and H_a is rejected, so partially the level of investment has no positive and significant effect on the level of poverty in Indonesia.

Variable X2 the effect of economic growth on poverty has no positive and insignificant effect on poverty, obtain data with a value of -0.529920615 and t table equal to 2.20098516 so the amount of t count with t table ($-0.529920615 < 2.20098516$), explained that if economic growth increases, it will not affect poverty. This is contrary to the theory which states that if economic growth increases, it will reduce the level of poverty (Distribution et al., 2020).

While the effect of ZIS on poverty does not have a significant effect the X4 variable is $0.40 > 0.05$, which means that H_0 rejects and H_a is accepted, so partially the level of ZIS funds has no positive and significant effect on poverty in Indonesia. This research is in line with research conducted by (Ayu Sindi Widiastuti & Kosasih, 2021). It can be seen from 2008-2022 that the ZIS funds collected cannot reduce poverty which continues to increase from year to year. In addition, the occurrence of the ACT corruption case which was carried out by its leadership made the public lack trust in the amil zakat institution. The lack of public awareness in paying ZIS funds, and the lack of information provided by amil zakat institutions regarding guidelines for zakat payments (Wulandari & Pratama, 2022).

CONCLUSION AND ADVICE

Based on the research, conclusions and suggestions can be drawn as follows:

1. Based on research that the dependent variable domestic investment, economic growth and ZIS funds have no effect and are not significant on poverty. Meanwhile, the open unemployment variable has a significant and significant effect on poverty.
2. Investment and economic growth do not have an impact on poverty, in the sense that investment is an expenditure that is intended to increase people's ability to increase production. So that the resulting production can increase the income of a company and can affect economic growth. In line with this, the government must adopt policies with the aim of increasing investment. So, the investments made can be felt by layers of society so that they can increase economic growth and reduce poverty.
3. The impact of ZIS funds on poverty has no effect and is not significant due to a corruption case committed by one of the amil zakat institutions, namely ACT, which has reduced public trust. And the lack of information that the public gets about payment of ZIS funds. So that the central and regional governments must have cooperation with amil zakat institutions to increase public awareness of the payment of ZIS funds, and amil zakat institutions are able to collect, manage and distribute them properly and quickly so that they have a big impact on poverty.

BIBLIOGRAPHY

- Aini, LN, & Islamy, SN (2021). The impact of unemployment, education, health, GRDP and the human development index on poverty in Indonesia. *Journal of Economics Research and Policy Studies*, 1(3), 132–141. <https://doi.org/10.53088/jerps.v1i3.325>
- Alice, Ekklesia, Sepriani, L., & Yohana Juwitasari Hulu. (2021). The Effect of Investment Investment on Economic Growth Through Increasing Gross Domestic Product in Indonesia. *ECONOMIC DISCOURSE (Journal of Economics, Business and Accounting)*, 20(2), 77–83. <https://doi.org/10.22225/we.20.2.2021.77-83>

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

- Ayu Sindi Widiastuti, & Kosasih. (2021). The Influence of ZIS, Economic Growth, Unemployment and Inflation on Poverty Levels in Indonesia. *Maro: Journal of Islamic Economics and Business*, 4(1), 80–90. <https://doi.org/10.31949/maro.v4i1.973>
- Brady, D., & Parolin, Z. (2020). The Levels and Trends in Deep and Extreme Poverty in the United States, 1993–2016. *Demography*, 57(6), 2337–2360. <https://doi.org/10.1007/s13524-020-00924-1>
- Brajannoto, D., Amelia, S., Safitri, S., Rio, R., Pratama, A., & Economics, PS (2021). *POVERTY*. 2(1), 1–16.
- Debi Novalia, Rinol Sumantri, MP (2020). The Effect of Zakat, Infaq and Sadaqah Funds (ZIS) on Poverty Levels as Intervening Variables in 2015 - 2019. 6.
- Guampe, FA, Walenta, AS, & Kawani, FB (2022). The Effects of Economic Growth and Open Unemployment on Poverty in Indonesia in 2001-2021. *JPEK (Journal of Economic Education and Entrepreneurship)*, 6(1), 92–102. <https://doi.org/10.29408/jpek.v6i1.5536>
- Handriani, I., Priambodo, B., Hazidar, AH, Masril, M., Pratama Putra, Z., KudrNseaf, A., & Naf'An, E. (2019). Standard operational procedure fund distribution system of zakat infaq and shodaqoh for zakat foundations. *Journal of Physics: Conference Series*, 1339(1), 1–7. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1339/1/012106>
- Irma Yuni Astuti, Nanik Istiyani, LY (2019). The Influence of Economic Growth, Inflation Rate, and Population Growth on Open Unemployment Rate in Indonesia. 18(37), 52–62.
- Kambono, H., & Marpaung, EI (2020). The Effect of Foreign Investment and Domestic Investment on the Indonesian Economy. *Maranatha Journal of Accounting*, 12(1), 137–145. <https://doi.org/10.28932/jam.v12i1.2282>
- Khan, R., Zeeshan, Haque, MI, Gupta, N., Tausif, MR, & Kaushik, I. (2022). How foreign aid and remittances affect poverty in MENA countries? *PLoS ONE*, 17(January 1), 1–21. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0261510>
- Kuncoro, TG, Wiyono, VH, & Rahardjo, M. (2022). The role of zakat on the people's economy. *Proceedings of the Conference on the Integration of Interconnection of Islam and Science*, 4, 228–234.
- Lu, C. (2009). Effects of investment growth in energy sectors of western areas on local economy and emissions: Case of Shaanxi Province of China based on a CGE model. *International Journal of Energy Sector Management*, 3(1), 29–49. <https://doi.org/10.1108/17506220910947836>
- Millenia, E., & Zaini, D. (2021). *Ecosains : Scientific Journal of Economics and Development* The Influence of Minimum Wage, Open Unemployment Rate, Education and Government Spending on Poverty in. 10(November), 106–114.
- Muhasim, A., Hirsanudin, & Haq, H. ul. (2019). Reconstruction of Zakat in the Indonesian Legal System. *Journal of Liberty and International Affairs*, 5(2), 96–105.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

- Mulia, RA (2022). The Influence of Poverty Level and Gross Regional Domestic Product on People's Welfare. *Jiee: Ecotrans & Erudition Scientific Journal*, 2(1), 22–27.
- Nizar, C., Hamzah, A., & Syahnur, S. (2013). The Effect of Investment and Labor on Economic Growth and Their Relationship to Poverty Levels in Indonesia. *Journal of Economics*, 1(2), 1–8.
- Distribution, P., Zakat, D., Alms, IDAN, Dan, ZIS, Economics, P., & Levels, T. (2020). The Effect of Zakat, Infaq and Alms Fund Distribution (ZIS)..... *Al-Mal: Journal of Islamic Accounting and Finance Lecturer STEI Ar Risalah Ciamis Eris Munandar et al. Effects of Zakat, Infaq and Alms Fund Distribution (ZIS)..... Eris Munandar et al.* 01(01), 25–38.
- People, P., & Rate, U. (2019). EFFECT OF POOR POPULATION AND LEVEL. VIII, 9–16.
- Putra, EJ, Haryono, H., & Pudjowati, J. (2021). The Influence of Economic Growth, Health and Education on Poverty in Sidoarjo Regency. *Bharanomics*, 1(2), 51–60. <https://doi.org/10.46821/bharanomics.v1i2.153>
- Princess Amanda, Tazkia Ayu Alharani.YS, Putri Indriyanti, & Retno Sri Rindiyani. (2022). Analysis of the Influence of Economic Growth on the Realization of Foreign Investment and Domestic Investment in Indonesia in 2018-2021. *CEMERLANG : Journal of Management and Business Economics*, 2(4), 55–69. <https://doi.org/10.55606/cemerlang.v2i4.404>
- Rehman, A., Cismas, LM, & Milin, IA (2022). “The Three Evils”: Inflation, Poverty and Unemployment's Shadow on Economic Progress—A Novel Exploration from the Asymmetric Technique. *Sustainability (Switzerland)*, 14(14). <https://doi.org/10.3390/su14148642>
- Risqi Nurika Fatha Hidayati, Masruri Muchtar, PRS (2022). The Effect of Investment and Economic Growth on Poverty in West Java Province 2011 - 2021. 2(2), 222–228. <https://doi.org/10.11594/jesi.02.02.10>
- Sciences, N. (2019). Modeling the percentage of poverty based on an open unemployment rate using some nonparametric regression techniques. 1265, 1–8. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1265/1/012023>
- Sholihah, S., Sea, LT, & Jalunggono, G. (2010). Analysis of the effect of gross domestic product (GDP) Investment, Labor on poverty level in Indonesia 2001-2010. *Journal of Economics*, 1, 159–167.
- Soegoto, H., Soegoto, SW, & Meyer, DF (2022). the Role of Domestic Investment, Foreign Investment, and Micro, Small and Medium-Sized Enterprises for Poverty Reduction in Indonesia. *Journal of Eastern European and Central Asian Research*, 9(5), 901–913. <https://doi.org/10.15549/jeecar.v9i5.1072>
- Suryahadi, A., & Al Izzati, R. (2018). Cards for the poor and funds for Villages: Jokowi's initiatives to reduce poverty and inequality. *Journal of Southeast Asian Economies*, 35(2), 200–222. <https://doi.org/10.1355/ae35-2f>

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Widiastuti, T., Auwalin, I., Rani, LN, Ubaidillah, M., & Mustofa, A. (2021). A mediating effect of business growth on zakat empowerment programs and mustahiq's welfare. *Cogent Business & Management*, 8(1), 1–19. <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1882039>

Wulandari, I., & Pratama, AAN (2022). ... alms), economic growth, life expectancy, average length of schooling, and per capita spending on poverty levels in Indonesia in the period of *Scientific Journal of Islamic Economics*, 8(03), 3301–3309. <https://jurnal.stie-aas.ac.id/index.php/jei/article/view/6501>

Zaenal, MH, Astuti, AD, & Sadariyah, AS (2018). Increasing urban community empowerment through changing the poverty rate index on the productive zakat impact. 106, 1–7.

YABANCI ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜREL ADAPTASYONLARINDA SOSYAL
MEDYA KULLANIMININ ETKİSİ

THE EFFECT OF SOCIAL MEDIA USE ON THE CULTURAL ADAPTATION OF
FOREIGN STUDENTS

Gürcan POLAT¹

¹Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İletişim Sanatları Tezli Yüksek Lisans,
Yalova, Türkiye

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1670-2093>

Esra CİZMECİ ÜMİT²

²Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Yeni Medya ve İletişim Bölümü,
Yalova, Türkiye

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1193-9112>

ÖZET

Küreselleşme tüm yönleriyle dünyada mesafelerin azalmasına işaret eden bir kavramdır. Dünyada mesafelerin azalması bireylerin yaşadıkları ülke sınırlarını aşan çeşitli yaşam pratikleri sergilemelerine neden olabilmektedir. Bu durumun en somut örneklerinden biri olarak yabancı öğrencilik gösterilebilir. Günümüz toplumlarında eğitimin bireyin geleceği üzerinde çok önemli bir etkisi olduğu düşünüldüğünde, daha nitelikli bir eğitim arayışı olağan bir durumdur. Bu anlamıyla günümüzde birçok genç, eğitimi bir gelecek yatırımı olarak değerlendirip, bu amaçla buldukları ülkelerin dışında eğitim alabilmektedirler. Son elli yıldır dünya genelinde yabancı öğrenci sayılarının sürekli yükselmesi bu eğilimin artarak devam edeceğinin habercisi olarak değerlendirilebilir. Her toplumsal olguda geçerli olduğu üzere yabancı öğrenciliğin de çeşitli zorluklarından söz etmek mümkündür. Kendi kültürel çevrelerinden ayrılan gençlerin dâhil oldukları yeni kültürel atmosfere uyum süreçleri bu zorluklar arasında sayılabilir. Dâhil olunan yeni kültürel çevrenin tanınması ve içselleştirilmesinde yabancı öğrenciler için sosyal medya önemli bir enstrüman olabilmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada küresel bir olgu olarak değerlendirilen yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel adaptasyon süreçlerinde sosyal medya kullanımlarının etkileri araştırılmıştır. Çalışma örnekleme olarak Yalova Üniversitesi'nde farklı bölümlerde eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler seçilmiştir. Çalışmada, derinlemesine veri toplamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Örneklemin geneli yansıtması amacıyla yedi farklı ülkeden gelen ve on dört farklı bölümde eğitim gören öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonucunda yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel adaptasyon için sosyal medyayı önemli bir araç olarak kullandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Yabancı öğrencilik, Kültürel Adaptasyon, Sosyal Medya.

ABSTRACT

Globalization, with all its aspects, is a concept that points to the reduction of distances in the world. The decrease in distances in the world can cause individuals to exhibit various life practices that go beyond the borders of the country they live in. One of the most concrete examples of this situation is being a foreign student. Considering that education has a very important effect on the future of the individual in today's societies, it is normal to seek a more qualified education. In this sense, many young people today consider education as an investment for the future, and for this purpose, they can receive education outside their home country. The continuous increase in the number of foreign students throughout the world for the last fifty years can be considered as an indicator that this trend will increasingly continue. As is true in every social phenomenon, it is possible to talk about various difficulties of being a foreign student. Adaptation processes to the new cultural atmosphere, in which young people who leave their cultural environment are involved, can be counted among these difficulties. Social media can be an important instrument for foreign students in the recognition and internalization of the new cultural environment. In this context, the effects of social media use on the cultural adaptation processes of foreign students, who are evaluated as a global phenomenon in this study, are investigated. Foreign students studying in different departments at Yalova University were chosen as the study sample. In the study, one of the qualitative research methods, semi-structured interview technique, was used to collect in-depth data. In order to reflect the overall sample, interviews were conducted with students coming from seven different countries and studying in fourteen different departments. As a result of the study, it was determined that foreign students use social media as an important tool for cultural adaptation.

Keywords: Globalization, Foreign students, Cultural Adaptation, Social Media.

**MIGRATION OF DIVERSE ELITES FROM METROPOLITAN TO OUTBACK
DURING THE PANDEMIC (COVID-19)**

Shailendra Kumar Dwivedi¹, Mahendra Kumar Savita²

¹*Naraina College of Eng. and Technology, Panki, Ratanpur Kanpur*

²*Naraina Vidyapeeth Engineering and Management Institute, Kanpur, UP, India -208020
Corresponding email-mks.kanpur1@gmail.com*

ABSTRACT

Throughout the months of March 2019, there were major changes taking place throughout the world owing to attacks of viruses developed in laboratories; it was a known virus but changed phases and variants popularly known as a mutant. The Indian government's proclaimed lockdown at the commencement of the 2020 Covid-19 epidemic in March 2020 resulted in extraordinary scenes of human misery from this cold disease. It has a large spreading power, and millions of people have been impacted. The main issues with this condition were entirely related to unidentified symptoms. There has been no R&D in this field. According to Indian Economy, the Consumer Pyramid Survey for April 2020 revealed a drop of 122 million workers, with 75% of them being small traders and wage laborers. The majority of individuals made jobless and returning to their homes inter-state are labor migrants from the country's relatively impoverished northern and eastern states such as Bihar, Odisha, Uttar Pradesh, and Chhattisgarh, who work in metropolitan areas such as Delhi, Mumbai, Surat, and Cochin. Many people in Chandigarh and Ludhiana belonged to lower castes and other marginalized groups, such as minorities and tribal castes. They worked in a variety of occupations with little labor cast value, such as manufacturing bricks daily. According to an inquiry study produced by the Organization Gaon Link covering 25,300 migrants across 179 districts in 20 states, 23% of the migrants walked barefoot to their homes. According to estimates provided by the Ministry of Labor in September 2020, more than 10 million migrants had returned home. This statistic is largely considered to be an underestimation. Cities that were previously a stable source of employment and money had become jobless. Individuals were willing to return to their original location by whatever means possible after being afflicted with virus attacks. Few people in this gentry were aware of the sick number of politicians and artists, whether from cinema or play. It was time to ask God to save the lives of all living things. COVID-19 was certified a (PHEIC) on January 30, 2020, with an official death toll of 171. This figure was 1813188 on December 31, 2020. However, preliminary projections indicate that the total number of global deaths attributed to the COVID-19 pandemic in 2020 will be at least 3 million, which is 1.2 million more than has been officially recorded. Many countries continue to lack effective civil registration and vital statistics systems capable of providing accurate, full, and timely data on births, deaths, and causes of death. A study of over 133 nations discovered that the percentage of documented deaths ranged from 98% in Europe to only 10% in Africa.

Keywords: Pandemic Covid-19, lockdown, Global Death, living being, metropolitan.

ALMANYA'DAKİ TÜRK GÖÇMEN MEDYASINDA AİDİYET VE KUŞAKLAR SORUNSALI

THE QUESTION OF BELONGING AND GENERATIONS IN THE TURKISH IMMIGRANT MEDIA IN GERMANY

Ayşe ÇİÇEK

Dr. Öğr. Üyesi İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6303-4468>

ÖZET

Türkiye kökenli göçmenler altmış iki yıldır Almanya toplumunun bir parçasıdır ve uyumdan kimliğe, tüketim alışkanlıklarından medya kullanımına pek çok araştırmanın konusu olmuşlardır. Göçmenlerin medyadaki temsili ele alınan temel konular arasında olmakla birlikte Almanca literatürde Alman medyasında göçmenlerin temsili odak noktası olmuş, ancak konu göçmenlerin aidiyeti çerçevesinde işlenmemiştir. Almanya menşeli Türk göçmen medyası ise bilimsel çalışmalara konu olmamış ve içerik bakımından tartışılmamıştır. Bu çalışma Almanya'daki Türk göçmen medyasında aidiyet ve kuşaklararası farklılıkların nasıl ele alındığını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Göçmenlerin kimliği farklı mecralarda çeşitli şekillerde tartışılan bir konudur. Türkçe literatürde Almanya'daki Türkiye kökenli göçmenlerin ve onların çocuklarının kimlik problemi, kimlik bunalımı ve kimlik arayışı yönündeki söylemler dikkat çekmektedir. Bilhassa üçüncü ve sonraki kuşak genelde kendi toplumuna yabancılaşan ne tam anlamıyla Türk ne de Alman olarak tasvir edilen, çoklu aidiyetleri ve kimliklenme biçimleri hakkında değerlendirilemeyen kuşaklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek Alman medyası, Alman siyasetçiler ve yerli halk, gerek kaynak ülkedeki siyasi aktörler, medya ve sosyal çevre onların kimliklerini, aslında nereye ve nasıl ait olduklarını tanımlama yarışı içerisindedir. Ancak bu yarış onları anlamaktan ziyade yargılamaya dönüşen söylem pratiklerine neden olmaktadır. Bundan dolayı onların aidiyet konusuna bakışımı ve kendilerini nasıl tanımladıklarını medyadaki yazıları aracılığıyla tahlil etmek önem arz etmektedir. Bu amaçla, bu çalışmada Türkiye kökenli göçmen medyasında kimlik konusunu mercek altına alan ve birbirinden farklı hayat görüşlerini temsil eden Renk, Referans, Camia, Perspektif ve Manşet adlı yayın organlarının köşe yazısı, deneme ve makalelerinden seçilen toplam on iki metin nitel içerik analizi yöntemi ile irdelenmiştir. Göçmen medyası ideolojik ve kültürel konumu fark etmeksizin göçmenlere iki ülkenin vatandaşlığı ve iki kimlik arasında bir seçimin dayatılmasını eleştirmektedir. Araştırma sonuçları tek bir aidiyete zorlanmanın Almanya'da doğup büyüyen göçmenlere kendilerini yarım ve eksik hissettirdiğini ve göçmen medyasının çoklu aidiyetleri savunduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kimlik, aidiyet, kuşaklar, etnik medya, Almanya, Türkiye kökenli göçmenler.

ABSTRACT

Immigrants of Turkish origin have been a part of the German society for sixty-two years and have been the subject of many researchs from integration to identity, from consumption habits to media use. Although the representation of immigrants in the media is among the main issues discussed, the representation of immigrants in German literature has been the focus, but the issue has not been discussed in the context of the identity of the immigrants. Turkish immigrant media originating in Germany has not been the subject of scientific studies and has not been discussed in terms of content. This study aims to analyze how belonging and intergenerational differences are handled in Turkish immigrant media in Germany. The identity of immigrants is discussed in various ways in different media. In the Turkish literature, discourses on the identity problem, identity crisis and search for identity of immigrants of Turkish origin in Germany and their children draw attention. In particular, the third and later generations appear as the generations who are alienated from their own society, who are neither fully described as Turkish nor German, and whose multiple belongings and forms of identity cannot be properly evaluated. Both the German media, German politicians and local people, and the political actors, the media, and the social environment in the origin country are in a race to define their identities, where and how they actually belong. However, this race causes discourse practices that turn into judgments rather than understanding them. Therefore, it is important to analyze their view of belonging and how they define themselves through their articles in the media. For this purpose, in this study, a total of twelve texts selected from the columns, essays, and articles of the publications called Renk, Belge, Camia, Perspektif, and Manşet, which focus on the identity issue in the immigrant media of Turkish origin and represent different life views from each other, were examined by qualitative content analysis method. Immigrant media criticize the imposition of a choice between citizenship of two countries and two identities on immigrants, regardless of their ideological and cultural position. The research results reveal that being forced into a single identity makes immigrants born and raised in Germany feel half and incomplete, and the immigrant media advocates multiple belongings.

Keywords: Identity, belonging, generations, ethnic media, Germany, immigrants of Turkish origin.

GİRİŞ

Batı'nın Doğu toplumlarına yaklaşımında oryantalist bakış açısının izlerini sürmek bugün hâlâ mümkündür. Dünyada en çok göçmen alan bölgelerden biri olan Avrupa'da daha doğudan gelen göçmen nüfuslara yönelik yaklaşımda hem oryantalist bakış açısını oluşturan ve pekiştiren eserlerin hem de medyadaki göçmen temsillerinin etkisi bulunmaktadır. En çok göçmen alan ülkelerden ikincisi konumundaki Almanya'da da göçmenlerin anaakım medyadaki temsili göçmenlere (bilhassa en büyük göçmen grubu oluşturan Türkiye kökenlilere) yönelik basmakalıp yaklaşımların pekiştirilmesine önayak olmaktadır. Almanca literatürde Alman medyasındaki göçmen temsilleri temel araştırma konularından biri olmuş, ancak Almanya'da faaliyet gösteren Türkiye kökenli yayın organlarının içerik olarak analiz edildiği bir çalışma yapılmamış ve bu yayınlarda göçmenlerin ve göçmen kimliğinin temsili ne Türkçe ne Almanca literatürde konu edilmiştir. Bu araştırma, sözü edilen araştırma boşluğunu doldurmak üzere bizzat Almanya'daki Avrupalı/ Alman- Türkler tarafından çıkarılan dergi ve gazetelerin göçmen kimliğini ve kuşaklararası farklılığı nasıl ele aldığını incelemektedir. Almanya'daki Türk medyası etnik medyanın bir örneğini sunmaktadır. Etnik medya;

Almanya’da ağırlıklı olarak etnik azınlıklar tarafından kendi toplulukları için üretilen ve piyasaya sürülen, anadilde veya farklı dillerde hizmet veren ve kültürlerarası olarak tabir edilen medyayı, “saf” etnik medya olarak tabir edilen kaynak ülkede ve kaynak ülkeye yönelik üretilmekle beraber Almanya’da da erişilebilir olan ya da birtakım eklemelerle Alman ve Avrupa pazarı için orijinal baskı yapan yabancı medyayı ve Alman anaakım medyasının yönetimi altında göçmenler için ana dilinde veya çok dilli yayın yapan işitsel, görsel ve yazılı medyayı içine almaktadır (Weber- Menges, 2006: 123). Bu çalışmada incelenen etnik medya Almanya’daki Türkiye kökenli bireylerin çıkardığı yazılı yayın organlarıdır.

Etnik medya tanımı kapsamında genelde Türkiye’de basılan gazetelerin bazı eklemelerle Avrupa’da basılan ve Almanya’da da erişilebilir olan Türkçe yayınları anlaşılmaktadır. Nitekim bu gazetelerin 1970’li yıllar itibariyle Almanya’da yayın hayatına başladığı bilinmektedir. Ancak bu gazetelerin ne derece göçmenlere özgü ve göçmenlerin sorunlarını etraflıca tartışan kaynaklar olduğu bir soru işareti olarak kalmaktadır. Bunun dışında Almanya’da yayın faaliyeti gösteren Deutsche Welle en bilinen etnik medyadan biridir. Türkçe literatürde Almanya’daki Türk medyasını konu alan çalışmalardan biri de Türkçe’nin yanı sıra 28 dilde yayın yapan Deutsche Welle üzerine yapılmıştır (bkz. Özsoy, 2014). Türkiye’de yapılan bir yüksek lisans tezinde ise Almanya menşeli Türk basınından (TV, radyo ve yerel gazeteler gibi) söz edilmiştir ve bu basın yayın organları kısmen listelenmiştir (bkz. Akkaya, 2006).

Göçmen medyası içerisinde bilhassa gazetelerin (Hessen Toplum, Camia, Merhaba vs.) Almanya ve Türkiye’deki güncel gelişmeleri konu edindikleri ve okuyucuları bilgilendirme işlevi olduğu dikkat çekmektedir. Ancak haber verme işlevi dışında bazı sosyal meseleleri derinlemesine ve göçmen gözünden ele alan gazete, dergi gibi basın yayın organları da mevcuttur. Bu çalışmada Türkiye kökenli göçmen medyasında kimlik konusunu mercek altına alan ve birbirinden farklı hayat görüşlerini temsil eden Renk, Referans, Camia, Perspektif ve Manşet adlı yayın organlarının yazılarından seçilen toplam on iki metin incelenmiştir. Sanat ve kültür temalı bir “Alman- Türk” dergisi olan Renk, klişelerden uzak bir şekilde Almanya’daki çokkültürlülüğü ve iki kültürün iç içe geçişini göstermeyi hedefleyen bir dergidir (Renk Web Sayfası). Referans, Avrupa Türk İslam Birliği¹ (ATİB) tarafından çıkartılan bir kültür sanat dergisidir ve 2012’den beri “Avrupa Türklerine” hitaben yayın yapmaktadır (Referans Web Sayfası). Camia Gazetesi İslam Toplumu Millî Görüş’ün (Islamische Gemeinschaft Millî Görüş²(IGMG)) dergisidir. Perspektif Dergisi, çokkültürlü bir anlayışın zenginleştirici olduğuna inanan, azınlıkların toplumsal ve siyasal katılımını teşvik eden, Avrupa’da Türkçe yayın yapan bir yayın organıdır (Perspektif Web Sayfası). Manşet Gazetesi ise Türkiye ve Almanya siyasetine yönelik haber yapan, herhangi bir parti veya derneğe bağlı olmayan tarafsız bir gazete olarak tanımlanmaktadır (Atak, 2021). İlgili dergi ve gazetelerde “aidiyet”, “kuşak” ve “kimlik” sözcükleri aratılarak ilgili yazılar tespit edilmiştir. Araştırmada köşe yazısı, deneme

¹ATİB, 1987’de Almanya’nın Nieder- Olm/Mainz şehrinde kurulmuştur. Avrupalı Türklerin kendi kültürel kimliğini muhafaza ederek yerli- toplumla uyum içinde yaşamasını ve onlarla eşit haklara kavuşmasını, eğitim ve iş hayatına uyum sağlayarak nihayetinde siyasal katılım sağlamalarını hedefleyen bir sivil toplum kuruluşudur (ATİB Web Sayfası).

²IGMG, İslam dininin öğretilmesi, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için 1967’de Braunschweig/Almanya’da kurulmuş, Avrupa ülkelerinin yanı sıra İskandinav ülkelerinde, Amerika, Kanada gibi pek çok ülkede dini, sosyal ve kültürel hizmetler veren bir sivil toplum kuruluşudur (IGMG Web Sayfası).

ve makale şeklinde farklı yazın türlerinde göçmen kökenli bireylerin³ aidiyetle ilgili değerlendirmeleri nitel içerik analizi yöntemi ile irdelenmiştir. Hangi dergide/gazetede hangi temaların yoğun işlendiği tespit edilmiştir. Veriler cümle ve paragraf düzeyinde kodlanmıştır. Niteliksel içerik analizinde temel içerik analizinde olduğu gibi sadece nicel bir analiz yapılmamakta, metindeki temalar ve ana fikirlere de odaklanılmakta ve böylelikle sayısal olarak kaç kere tekrarlandığına bakılmaksızın önemli içerikler de tartışılmaktadır (Erdoğan ve Uyan-Semerci, 2021:214-215). Nitekim bu çalışmada da kavramların frekans dağılımından ziyade metin içindeki anlamları bütüncül olarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Etnik medya göçmenlerin medya kullanımı bağlamında konu edilirken “medya gettolaşmasının” olup olmadığı da tartışılmaktadır (Worbs, 2010: 11). Hayır (2017: 63- 64), etnik medyayı alternatif medyanın yapılanmasına benzetir ve etnik medya kanalıyla anaakım medya karşısında alternatif bir söylem geliştiğine dikkat çeker. Diğer taraftan etnik medyanın iki toplum arasında köprü kurma işlevinden de söz edilebilir. Almanya’da çıkarılan Türk gazeteleri genelde okuyucuları Almanya siyaseti ve Türkiye siyaseti ile ilgili güncel gelişmeler hakkında bilgilendirme amacı taşımaktadır. Bu çalışmada örneklem olarak ele alınan yazılı medyadaki deneme ve köşe yazılarının, göçmenlere ve onların göç hikâyesi olmayan ancak “göçmen kökenli birey” olarak tanımlanan çocuklarının yaşam dünyalarına anaakım medyadaki temsillerden uzak bir biçimde yer vererek Alman anaakım medyasına bir alternatif geliştirdiği muhakkaktır.

GÖÇMEN KÖKENLİ BİREYLERİN KİMLİĞİ

Göçmenlerin kimliği gerek orijin ülkedeki gerek ev sahibi ülkedeki bilim insanları, siyasi aktörler, medya ve toplum üyelerince zaman zaman tepeden bir yaklaşımla tartışılmakta, onların kimliğinin çeşitli bileşenlerini görmekten uzak bir bakış açısı sergilenmektedir. Göçmen kimliğini sorunlar ekseninde tartışan ilk grup çalışmalarda Almanya’daki Türkiye kökenli göçmenlerin ve sonraki kuşakların kimlik arayışında olduklarına, bir kimlik problemi ve bunalımı yaşadıklarına ilişkin söylemler baskın durumdadır (bkz. Başkurt, 2009). Bunu yaparken de özellikle sosyal kimlikleri temelinde göçmen kimliğini tartışmaktadırlar, yani göçmenlerin köken ülkeye ve ev sahibi ülkeye aidiyetini konu edinmektedirler. Bunları temsilen iki araştırmanın (Başkurt, 2009 ve Demirağ ve Kakışım, 2018) bazı bulgularına yer verilmiştir. İkinci grup çalışmalar ise çoklu aidiyetler çerçevesinde bir kimlik tartışması yürütmektedirler.

İlk grup çalışmalarda Başkurt (2009:87) birinci kuşağın “geri dönme stratejisi” nin sonraki kuşakların kendi içine kapanmalarına neden olduğundan ve bunun kimlik edinme süreçlerine olumsuz etkisinden söz etmiştir. Bu çalışmada ele alınan bazı yazılarda (Renk Dergisi Metin 2) ve göç literatüründe görüldüğü üzere aslında birinci kuşağın geri dönmeye ilişkin belirli bir planları, stratejileri yoktu. O yüzden daha ziyade “geri dönüş miti” söylemi genel kabul görmüştür. Göçmen kimliği tartışılırken kuşaklararası farklılıklar ön planda olmuştur. Toplumsal değişimin öncüsü genelde üçüncü ve sonraki kuşaklar olarak ele alınmaktadır. Üçüncü kuşak literatürde genelde kendi köken kültürüne yabancılaşan bir kuşak olarak ele alınmaktadır. Nitekim Demirağ ve Kakışım’ın (2018: 146) çalışmasında üçüncü kuşak

³ Kavram göçmenlerin yanı sıra kendisi göçü deneyimlememiş olan, ancak ebeveynlerinden birisi göçmen/yabancı olan bireyleri içine almaktadır. Almanya’da doğup büyüyen ikinci ve üçüncü kuşak için göçmen yerine “göçmen kökenli birey” ifadesi kullanılmaktadır.

göçmenler Almanya doğup büyüdüğü için Türk kimliği ve değerlerinden uzak bir nesil olarak tanımlanmaktadır ve bu kuşak cemiyyet ve topluluğa bağlılık bakımından Türkiye'deki Türk gençliğiyle mukayese edilmektedir. Başkurt'un (2009:88) çalışmasında ise üçüncü kuşak "kendi toplumuna yabancılaşan, kimlik bunalımı yaşayan ve eriyip giden bir kuşak" olarak mahkûm edilmektedir. Alan araştırmasına dayanmayan bu tür varsayımlar peşin hükümlü olmakla birlikte Almanya'daki Türkiye kökenli gençliğin Türkiye'deki Türk gençliğiyle karşılaştırılması göçmen kimliğinin bileşenlerini anlamayı zorlaştıracaktır. Zira göçmenlerin içinde eyledikleri toplumsal yapı daha farklıdır; köken ülkenin, ev sahibi ülkenin yapıları ve küresel yapılar bir bütün olarak göçmenlerin yaşam pratiklerinde etkilidir (Conway, 2007: 424). Üçüncü kuşak "ne tam olarak Alman ne de tam olarak Türk" görülen, iki kültür arasında kalmış, yarım ve eksik görülen bir kuşak olarak tasvir edilmektedir (Demirağ ve Kakışım, 2018: 146). Hâlbuki göçmenlerin kimliklenme biçimleri kendi içinde farklılık göstermektedir ve kültürel farklılıkları idare etme yöntemleri tek tip değildir. Üçüncü kuşağın aileden miras alınan aidiyetlerden başka kendi gündelik yaşam deneyimleri de kimliklenme biçimlerini etkilemektedir ve bu kuşağın seçici adaptasyon ve muhafaza etme stratejisi gibi iki farklı kimliklenme biçimi olduğu ortaya çıkmıştır (Çiçek, 2021: 550,599). Üçüncü kuşak Türkiye kökenli bireyler kendilerini göçmen olarak tanımlamasa da ailedeki göç hikâyesinin varlığı nedeniyle ve ev sahibi ülkede karşı karşıya kaldıkları ayrımcı uygulamalarda göçmenlik hâlini tecrübe etmektedirler.

İkinci grup çalışmalar göçmen kimliklerinin ulusaşırı toplumsal alanlarda ortaya çıktığını savunmaktadır. Ulusaşırı alanlar, dinamik toplumsal süreçlerdir ve en az iki farklı coğrafi ve uluslararası alanda kurulan toplumsal ve sembolik bağların bir kombinasyonudur (Faist, 1998: 216). Yurdakul ve Çaha'ya (2018: 151) göre; göçmen toplulukların oluşumunun ve kimliklerinin toprak parçasıyla sınırlandırılması mümkün değildir. Bu nedenle göçmenlerden söz ederken diaspora kavramından ziyade ulusaşırı topluluk kavramını kullanmak daha doğru olacaktır, zira diaspora kavramı göçmenlerin kimliklerini sadece kaynak ülkeyle olan bağları üzerinden açıklamaktadır. Hâlbuki üçüncü kuşağın kimliklerini inşa sürecinde Alman kimliğinin belli bir yeri vardır (Yurdakul ve Çaha, 2018). Almanya'daki Türkiye kökenli göçmenlerin kimliklerini tartışırken onları ne yerli Alman halkı ne de Türkiye'deki Türk halkı gibi düşünme olanağımız vardır. Kaya (2015: 70) Avrupa'daki Türklerin çokkültürlü *tireli kimliklerine* dikkat çekmekte, Almanya örneğinde göçmen kökenli bireylerin kendilerini "Almanyalı- Müslüman- Türk" gibi şekillerde ifade ettiklerini belirtmektedir.

Göçmenler göç ettikleri yerde hibrit bir kimlik inşa etmişler, kendi kimliklerini kaybetmeden bir aidiyet duygusu geliştirebilmişler ve bu yeni hibrit kimlikleri sayesinde ev sahibi toplumun bir parçası olabilmişlerdir (Çağırkan, 2016: 2621). Kanık (2018: 243), Avrupa'daki Türk göçmenler bağlamında; melez kimlik, diasporik kimlik ve 'Avrupalı Müslüman' kimliği olmak üzere üç tür kimliğin geliştiğini ifade etmektedir. Bu sonucusu Müslüman kimliği ile Avrupa siyasetine eklemlenme anlamına gelirken etnisitenin ve kültürel öğelerin göz ardı edilmesi ATİB gibi sivil toplum kuruluşlarının eleştirdiği bir husustur. Almanya'daki Türkiye kökenli göçmenlerin kimliklerini tanımlarken hem Türkiyeli hem Avrupalı olarak tanımlama durumunun yalnızca Türkiyeli veya yalnızca Avrupalı olarak tanımlama durumuna göre daha baskın olduğu ve bu durumun bilhassa ikinci ve üçüncü kuşak için geçerli olduğunu belirtmek gerekir (Kaya ve Kentel, 2005). Diğer taraftan etnik kimliğe ve ev sahibi ülkenin ulusal kimliğine aidiyet noktasında kuşaklararası farklılıklar görmek mümkündür. Şahin'e (2008) göre Almanya'daki Türkiye kökenli göçmenlerin etnik kimliğe ait hissetmesi bağlamında kuşaklararası anlamlı bir farklılık mevcutken ev sahibi ülkeye aidiyet düzeyi kuşaklar arasında

önemli ölçüde farklılık göstermemektedir. Bu grubun kendini hem Türk hem Alman toplumunun üyesi olarak görme düzeyi yüksektir, ancak diğer Almanlarla aralarında bir bağ hissetme düzeyi düşüktür (Şahin, 2008: 237-238). İkinci ve üçüncü kuşakta hem Alman hem Türk kimliğini benimseme düzeyi ya aynı ya da üçüncü kuşakta daha düşüktür. Üçüncü kuşağın yaşadığı kuşaklararası çatışma her iki topluma karşı da tepkili olmasına neden olabilmektedir (Şahin, 2008: 240). Bu durumda göçmenlerin aile ortamında ve Türk kökenlilerden oluşan sosyal çevresinde karşı karşıya kaldığı dayatmalar ve köken ülkenin kültürel kimliğini benimsemeye zorlanması etkili olabilir. Üçüncü kuşak göçmenlerin kendilerini hem ailelerine hem de ev sahibi ülkenin toplumuna kabul ettirme çabası bazen ikisine de uzaklaşmasına yol açabilmektedir (Şahin, 2008: 241). Kendini her iki topluma kabul ettirme çabası Almanya'daki Türk göçmen medyasında ele alınan temel konulardan biridir.

ANALİZ ve BULGULAR

Almanya'daki Türk göçmen medyası içinde Renk Dergisi'nden iki, Referans Dergisi'nden dört, Perspektif Dergisi'nden iki, Manşet Gazetesi'nden bir ve Camia Gazetesi'nden üç metin seçilerek bu bölümde niteliksel içerik analizi yapılmaktadır. Örneklemden kaynaklardan eşit olmayan sayıda yazı seçilmesi her kaynakta ilgili yazı sayısının farklı olmasıyla ilintilidir. Bu gazete ve dergiler içinde ilgili görünen tüm yazılar örnekleme alınmıştır. Seçilen kaynaklarda öne çıkan kavramların frekans dağılımları aşağıdaki şekildedir:

Tablo 1. Kaynaklarda kavram ve olguların frekans dağılımı

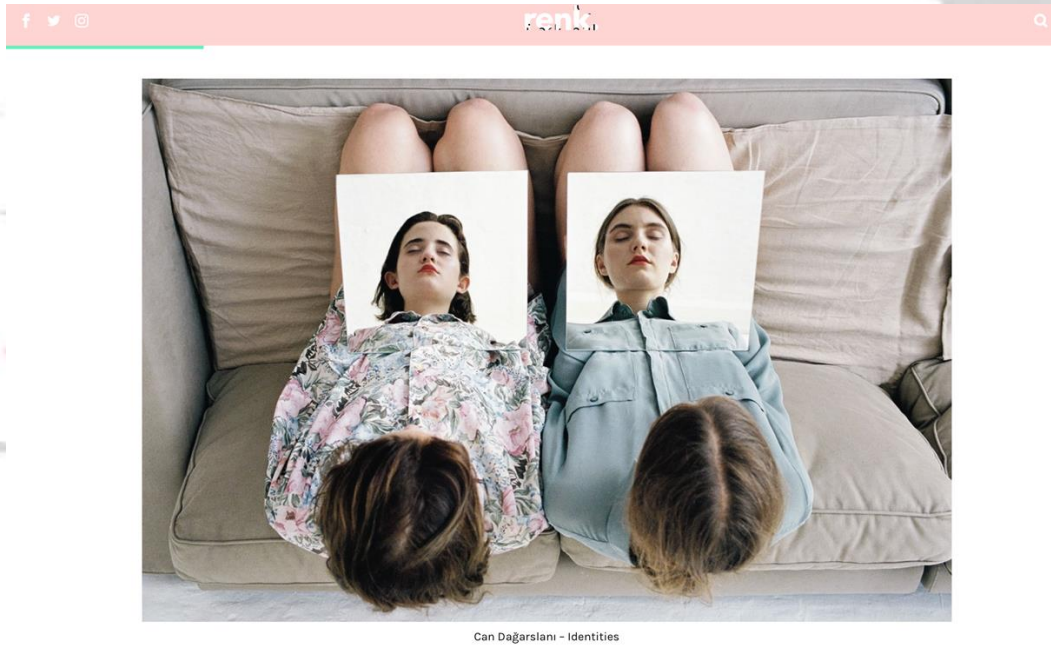
Kavram ve Olgular	Kaynaklar					
	Renk	Camia	Referans	Manşet	Perspektif	Toplam
Aidiyet	1	4	7	-	11	23
Kimlik	9	6	28	-	1	44
Sadakat	4	-	7	-	-	11
Egemen/Hâkim kültür	4	-	-	-	-	4
Seçme/tercih zorunluluğu	3	6	-	-	2	11
Vatandaşlık	9	10	5	3	1	28
Ev	2	1	-	1	12	16
Vatan	2	52	2	1	47	104
Çatışma	1	-	12	1	-	14
Kuşak/Nesil	2	1	135	15	4	157
Geri dönüş	8	4	-	6	2	20
Yabancılaşma	-	-	2	3	6	11
İki kültürlülük	2	1	1	-	4	8

Tablo 1'de göçmen kimliğinin hangi kavram ve olgular çerçevesinde tartışıldığı belirtilmiştir. Kimlik konusu sırasıyla en çok; kuşak, vatan, vatandaşlık kavramlarıyla beraber tartışılmıştır. Aidiyetin doğrudan ve tek göstergesi olarak ele alınmasa da vatandaşlık etrafında tartışma yürütüldüğü görülmektedir. Metinlerde 28 yerde vatandaşlık kavramı geçmektedir ve kavram 17 kez çifte vatandaşlık ekseninde tartışılmıştır. Göçmen kimliğini tartışırken egemen/hâkim

kültür kavramına yer veren tek dergi Renk Dergisi'dir. Analiz kısmında görüleceği üzere hangi kavramın ne kadar sık kullanıldığından daha önemli olan husus bu kavramların ne anlatmaya çalıştığıdır.

I. Renk Dergisi Metin 1

Renk Dergisi'nden seçilen her iki yazı Gast ArbeiterIn (Misafir İşçi) mahlasını taşıyan yazar tarafından kaleme alınmıştır. Derginin deneme türünde incelenen ilk yazısının başlığında ("Ah Gönlümde İki Kültür Yatıyor") iki kültürün – hem Alman hem Türk kültürünün- göçmen kökenli bireylerin dünyasında bir yeri olduğu ve spotta göçmen ailelerin çocuklarının Türk ve Alman kimliği arasında bir seçim yapmaya zorlanmaması gerektiği belirtilmektedir (Gast ArbeiterIn, 2018). Yazıda iki kültürlülük ve göçmen kimliğinin tek bir aidiyete indirgenemeyeceği düşüncesi başlık ve içeriğin yanı sıra aşağıdaki gibi görsellerle pekiştirilmektedir:

Fotoğraf 1. "Identities" (Kimlikler) başlıklı fotoğraf (Dağarslanı, 2018)

Bu yazıda göçmen çocuklarının Alman ve Türk olmak arasında bir seçim yapmaya zorlanması eleştirilmekle birlikte bu zorlanmaya maruz kalmak göçmen çocuklarının kaderi olarak sunulmaktadır. Göçmen kimliğini daha iyi bir şekilde niteleyecek olan çoklu aidiyetlerin ve bu aidiyetlerin geliştiği uluslararası toplumsal alanların göz ardı edilmesi metinde işlenmektedir. Göçmen çocukları bir kültüre, bir ülkeye bağlanmaya ve gerisini reddetmeye zorlanmakta ve hem ev sahibi ülke hem aile ve köken ülke tarafından bu seçim kendilerine en iyi seçenek olarak gösterilmektedir. Üstelik tek kültüre zorlama durumu sağcı partilerin de teşvik ettiği bir durumdur. Yazar, çoklu aidiyetin bir arada var olma imkânını sorgularken aidiyetin vatandaşlıkla tanımlanamayacak ve kolayca izah edilemeyecek kadar karmaşık bir konu olduğunu öne sürmektedir. Diğer taraftan göçmenlerin etnik kültürü konu edilirken doğu- batı

ayrımı ekseninde basmakalıp yaklaşımların baskın olmasından, Türk kültürünün “dönere” indirgenmesinden duyulan bir rahatsızlık söz konusudur. Metinde iki kültürün de göçmen kökenli bireyler için ne denli vazgeçilmez olduğu anlatılırken Alman ve Türk edebiyatçıların, müzisyenlerin kendi hayatlarında bıraktığı izlerden örnekler verilmektedir. Bu durum iki kültürün göçmen çocuklarının hayatında yan yana olduğunu göstermektedir. Ev sahibi ülkeye ve hâkim kültüre sadakat Almanya Devleti'nin göçmenler özelinde her zaman sorguladığı bir husustur ve göçmen uyumunun ölçütü haline gelmiştir.

Yazıda çoklu aidiyetlerin bir çelişki ve tutarsızlık teşkil etmediği, çifte vatandaşlık talebinin aidiyetle ilgili bir konu olduğu ve kimlik çeşitliliğinin göstergesi olduğu vurgulanmaktadır. Çifte vatandaşlık düzenlemelerinin Almanya'daki göçmen gruplar arasında çifte standart yaratması, Avrupa ülkelerinden gelen göçmenler için mümkünken diğer ülkeler (örneğin Türkiye vatandaşları için) için söz konusu olmaması ve yalnızca belli göçmen gruplar özelinde sadakatin sorgulanması metinde eleştirilen konulardan birisidir. Egemen kültür Almanya'daki tüm toplum fertleri için ortak çatı olarak görülmemektedir. Kültürlerle ilgili zihinsel kalıplar ve sınırların kaybolmaya başladığı bir dünyada göçmen kökenli bireyler kültürlerin eşit değer gördüğü bir var olma biçimini arzulamaktadır. Yazar kendisi üzerinden ikinci ve üçüncü kuşak için geri dönmenin anlamlı bir çözüm olmadığını, Almanya'da doğup büyüyen Türkiye kökenli kuşağın kişisel tarihinin, kimliğinin bu topraklarda inşa edildiği gerçeğini okuyucuya hatırlatmaktadır.

Göçmenlere yöneltilen zorlayıcı, basit ve tek bir yanıtı olmayan sorular (“Hangi ülke daha güzel?” gibi) kendilerinde endişe yaratmakta ve göçmen kimliğinin, kimlik çeşitliliğinin pozitif yanlarının hiç ele alınmaması, her iki tarafta da seçmeye zorlanmaları “tam olarak ait olamama” endişesine ve “suçluluk duygusu” altında ezilmelerine neden olmaktadır (Gast ArbeiterIn, 2018). Bilhassa çocukluk döneminde yerli toplumdaki farklı olmanın kusur olarak görülmesi ve bu farklılığı bastırmaya çalışmanın hem zor olması hem de kendilerine iyi gelmemesi dile getirilen sorunlar arasındadır. Bu durum göstermektedir ki göçmen çocukları hayatlarının önemli ve uzun bir evresinde çokkültürlülüğün kötü olduğu dayatmasına maruz kalmaktadır. Tek bir aidiyete zorlanma göçmen çocuklarının kendisini eksik ve yarım hissetmesi anlamına geldiğinden yeni bir kültürel kimlik anlayışına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak sürekli aidiyet sorularına maruz kalmanın bir sonucu olsa gerek yazar yazısına son vermeden önce kendisini “Alman- Türk” hissettiğine yer verir. Metinde genç göçmen kuşakların “daha çok Türk mü yoksa Alman mı hissettiği” kabilinden sorulara muhatap kalmadan ve açıklama yapmak zorunda olmadan bir yaşam sürme arzusu öne çıkmaktadır.

II. Renk Dergisi Metin 2

Renk Dergisi'nin incelenen ikinci yazısı “One day we're going back!” (“Bir Gün Geri Döneceğiz”) başlığını taşımaktadır ve göçmen çocuklarının Türkiye'ye dönecekleri söylemiyle nasıl bir belirsizlik içinde yaşamaya zorlandığını konu etmektedir (Gast ArbeiterIn, 2016). Yazar Almanya'da doğup büyüyen Türkiye kökenli bireylerin belirlenmemiş, planlanmamış bir geri dönüş günüyle, “X günü” ile yaşadığını ve hiç gelmeyen o günün gergin bir şekilde beklendiğini anlatmaktadır. Çocuklar büyüyor; “Ne zaman geri döneceğiz?” diye sorduğunda bu sorunun yanıtı olmadığı ifade etmektedir. Bu soru karşısındaki sessizlik ise ona göre bütün göçmenlerin psikolojik durumunu özetlemektedir. Yazara göre birinci kuşağın geri dönmeye

ilişkin gerçekçi bir planı yoktur ve geri dönme söylemi “çölde serap görmeye” benzer bir durum olarak değerlendirilmiştir (Gast ArbeiterIn, 2016). Gast ArbeiterIn’in (2016) “belirsizlik içinde yaşamakla lanetlenmek” olarak belirttiği bu durum, ilk kuşağın yeni çevreye uyumu çoğunlukla unuttuğu ya da ihmal ettiği bir duruma işaret etmektedir ve göçmen çocukları da bu belirsizliğe öfke duymaktadır.

Göçmen çocuklarının bir yere ait hissetme ve “valizlerini boşaltma arzusu” çok temel bir gereksinime işaret etmektedir. “Valiz” yazıda geçiciliğin göstergesi bir sembol olarak kullanılmıştır. Nitekim kişi gittiği yerde geçici ise valizini boşaltmaz ve oraya yerleşmez, her an geldiği yere geri dönecek gibi yaşar. Göçmen çocuklarının kaderi de kahir ekseriyetle bu olmuştur, ancak yaşadıkları ülkede geçici olarak tanımlanacak bir durumda değildirler. Hep o valizde yaşamak, hiçbir yere ait hissedememek duygusunun kişiyi nasıl derinden etkilediği metnin odak noktasıdır. Göçmen çocukları için Türkiye’nin kalıcı oldukları yer olamayacağını anlamak da aynı şekilde hayal kırıklığına neden olmakta, ancak hiç değilse realitenin farkına varmalarına yol açmaktadır. Türkiye yazar tarafından “kalıcı tatil yeri” olarak nitelenmektedir. Yazar Almanya’daki yaşamlarını mükemmel olarak tanımlamasa da Duisburg’u “ev” olarak görmektedir.

III. Camia Gazetesi Metin 1

Camia Gazetesi’nin “Almanya’da Çifte Vatandaşlık Geç Kalınmış Bir Haktır” başlıklı köşe yazısında çifte vatandaşlık uygulamasının Türkiye kökenlilere açık bir uygulama olmaması göçmen çocuklarını iki vatan arasında bir tercih yapmaya zorlayan bir uygulama olarak ele alınmaktadır (Ergün, 2022). 2014 yılına kadar Almanya’da doğup büyüyen göçmen kökenli bireyler 23 yaşına gelmeden önce iki vatandaşlıktan birini seçmek durumunda idi. Ancak 2014’te seçme zorunluluğu bu grup için kaldırılmıştır. Bununla birlikte Almanya’da doğmayan göçmenler Almanya vatandaşlığına geçmek istedikleri takdirde Türkiye vatandaşlığından vazgeçmeleri bir zorunluluktur. 2021 yılında Alman hükümetinin değişmesiyle birlikte çifte vatandaşlığın bütün göçmenler için mümkün olmasına yönelik düzenlemelerin yapılması tartışılmaya başlanmış ve 2022’de bu tartışmalar yoğunluk kazanmıştır. Ocak 2023’te çifte vatandaşlık için İçişleri Bakanlığı tarafından yasa tasarısı sunulmuştur. Çifte vatandaşlık mümkün olmadığı takdirde göçmen kökenli bireyler iki ülkenin vatandaşlığı arasında bir tercih yapma durumunda kalmaktadır ve bu durum, bilhassa Avrupa dışından gelen göçmenler için (örneğin Türkiye) geçerlidir. Yazı bu gelişmelere istinaden kaleme alınmıştır. Türkiye’den göçün uzun tarihçesi düşünüldüğünde bu “geç kalınmış bir hak” olarak görülse de göçmenlerin Almanya toplumunun bir parçası olarak kabul edildiğinin bir göstergesi olarak kabul edilmiştir.

IV. Camia Gazetesi Metin 2

Camia’nın “Türkiye Kökenliler Kesin Dönüş Düşünmüyor” başlıklı haberi 2020 yılında Avrupa ülkelerinde Türkiye kökenli göçmenler üzerinde yapılan alan araştırması verilerine dayanmaktadır (Camia, 2021). Avrupa’daki Türkiye kökenlilerin %72’sinin hayatını yaşadıkları Avrupa ülkesinde sürdürmek istemesi yaşanan yeri vatan görme eğiliminin göstergesidir. Haberde verilen bilgilere göre Almanya’daki Türklerin bir bölümünün

Türkiye'ye geri dönmek istemesinde çifte vatandaşlığa sahip olmamaları önemli bir etkidir. Haberde etnik kimlik, ayrımcılık ve çifte vatandaşlık üçgeninde bir aidiyet tartışması yürütülmektedir. Aidiyet algısında göçmenlerin yaşadıkları ülkedeki yaşam koşullarından memnuniyeti, daha iyi eğitim olanaklarına sahip olması ve Türkiye ile ilişkilenen kimlikleri önemli rol oynamaktadır. Ev sahibi ülkeye aidiyeti baltalayan faktörler ayrımcılık ve ırkçılıkla beraber siyaseten temsil edilmeme düşüncesidir. Amerikan İlerleme Merkezi tarafından yürütülen araştırmada göçmenlerin "kendilerini daha çok nereye ait hissettiklerinin sorgulanması", bu sorgulamayı sadece ev sahibi ülke ve kaynak ülkenin yapmadığını göstermektedir. Bu sorular içinde "İki ülkenin (yaşadıkları ülke ve Türkiye) yarıştığı futbol müsabakasında hangi ülkenin takımını desteklersiniz?" gibi yine seçmeye zorlayan sorular bulunmaktadır. Bu tür sorular karşısında göçmenlerin köken ülkeyle ilişkilene durumları daha baskın iken, bir tercihte bulunma zorunluluğunun olmadığı durumlarda aslında yaşadıkları ülkeye de güçlü bir aidiyet bağlarının olduğu ortaya çıkmaktadır. Araştırmacılar da göçmenleri iki kültür arasında seçim yapmaya zorlamakta, ulusaşırı toplumsal alanları görmezden gelmektedirler.

V. Camia Gazetesi Metin 3

"Sahi Sizin Vatanınız Hangisi?" başlıklı köşe yazısında Yazıcı (2022), vatan kavramı üzerinden aidiyet konusunu gündem yapmaktadır. Vatan, aidiyet tartışmasında öne çıkan bir kavramdır. Pasaportun bir aidiyet göstergesi olup olmayacağı spot kısmında ele alınmakta, ancak metnin içinde detaylı bir tartışma yürütülmemektedir. Yazıda vatanın etimolojik ve dini literatürdeki anlamları irdelenmekte, daha ziyade doğum yeri odaklı bir vatan anlayışı benimsenerek Türkiye odaklı bir vatan duygusu üzerinde durulmaktadır.

VI. Manşet Gazetesi Metin 1

"Çocuklarımızın Kültürel Yozlaşması" başlıklı köşe yazısında Manşet Abla mahlaslı yazar Almanya'daki Türk bir okuyucusunun çocukların kültürel yabancılaşmasına ilişkin sorusunu cevaplamaktadır (Manşet Abla, 2021). Köşe yazısında göçmen çocukların kendi ebeveynleri tarafından da yarım görüldükleri ne tam Alman ne de Türk olarak tanımlandıkları müşahede edilmektedir. Okuyucunun; "Ne yapmalıyız?" sorusuna yazar standart bir Öz Türklük biçimi olmadığı, Türkiye'deki çok çeşitli etnik grupların Türklüğü farklı deneyimlediği ve insanların farklı coğrafyalarda birbirine karıştığı şeklinde bir yanıt vermektedir. Metinde Almanya'daki Türklere "arada derede kalan", "ne geri dönen ne de Almanya'daki yaşamından mutmain olan gruplar" olarak söz edilmektedir. Yazar, birinci kuşağın yılın yarısını Almanya'da, yarısını Türkiye'de geçirerek iki ülkede de ayağı olduğunu dile getirirken, göç çalışmalarında dört kuşak sonrasının kökenini bilmemesinin olağan bir şey olacağına dikkat çekmektedir. Manşet Abla'ya (2021) göre öz Türklük, yani köken kültürün aynen kalması imkânsızdır, önemli olan göçmenlerin yaşadıkları ülkede kabul ve uyum görmesidir. Kültürlerin birbirine karışması ve ara kimliklerin oluşması kaçınılmazdır. Bu noktada metinde göçmen ebeveynlerin çocuklarının melez kimliklenme süreçlerinin ve toplumsal değişimin kaçınılmaz olduğuna ve bunu kabul etmenin gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Göçmen kimliği, siyah- beyaz gibi kolay ayrıştırılabilir bir dikotomiye dayanmamaktadır. Yazar, göçten bağımsız bir şekilde her kuşağın

öncekilerden farklılaştığını, asla önceki kuşakla aynı olamayacağını savunmaktadır. Özetle köşe yazısı göçmen okuyucuya neden değişmeden, farklılaşmadan kalınmayacağını izah etmektedir.

VII.Perspektif Dergisi Metin 1

““Vatan” ile “Ev” Arasında Üç Kuşak” söyleşisinde bir ailenin üç kuşak ferdiyle söyleşi yapan Kural (2021) kuşaktan kuşağa aidiyetin değişen anlamını irdelenmiştir. Birinci, ikinci ve üçüncü kuşak Türkiye kökenli bireyler metinde bu üç fert üzerinden temsil edilmiştir.

Birinci kuşak, Almanya’da yarım asrı aşkın bir süredir yaşamasına rağmen yabancı görülmeyi içselleştirdiğini ve kendini Türk olarak tanımladığını ifade etmektedir. İkinci kuşak da birinci kuşak gibi kendini Türk olarak tanımlasa da bu tanıma “Almanya’nın yerli bir unsuru” ifadesini eklemektedir. Üçüncü kuşak ise bir tanımlama girişiminde bulunmak durumunda kaldığında “göç geçmişine sahip bir Alman” olarak kendini konumlandırmaktadır. Üçüncü kuşak için kendini tanımlamak durumunda bırakılmak zorlayıcı görünmektedir. Zira bu söyleşiye katılan üçüncü kuşak birey bazen etnik kimliğinden ve Alman kimliğinden birinin öne çıktığını, bazen her ikisinin yan yana bulunduğunu ve bazen her ikisine “yabancı” olabildiğini belirtmiştir. Bu durum üçüncü kuşağın her hâlükârda yalnızca tek bir ülkeyle bağdaştırılmayan aidiyetini gösterdiği gibi, kimliğin yalnızca iki ülkenin kültür ve değerleriyle sınırlanamayacağını, ulusal aidiyetleri aşan bir konu olduğunu ve uluslararası toplumsal alanlarda inşa edildiğini göstermektedir.

Birinci kuşak, vatan ve vatandaşlık arasında bağ olmadığını ve vatanının Türkiye olduğunu dile getirmektedir. İkinci kuşak Türkiye’yi “vatan”, Almanya’yı “ev” olarak tabir etmektedir. Üçüncü kuşak için vatan ütopyik bir kavram olagelir ve Almanya’yı çağrıştırırken, göçmen kökenlilere yönelik dışlayıcı yapının ev sahibi ülkeye yönelik bir vatan duygusunu baltaladığı düşüncesi öne çıkmaktadır. Bu kuşak kökenini Türkiye’de bulurken, geçmişini, bugününü ve geleceğini Almanya’da görür. Birinci ve ikinci kuşağın kimlik ve aidiyet tanımlamasında Türklük daha baskındır, ikinci kuşakla ev sahibi ülkede yerliliğe doğru evirilen bir süreç vardır. İkinci kuşakta ikili aidiyet gelişmeye başlamıştır ve iki ülkede de yerleşme durumu söz konusu olabilmektedir. Yaşam koşulları nedeniyle Türkiye üçüncü kuşak bireylerin yaşamayı düşlediği bir ülke değildir ve onlar için vatanın doğrudan karşılığı değildir. Yabancı düşmanlığı olsa da evleri Almanya’dır. Bu durum üçüncü kuşağın kimliklenme sürecinde ülkenin yaşam koşullarının etkili olduğuna işaret etse de köken ülkeden büsbütün bir kopuş anlamı içermemektedir. Birinci kuşak için gelenekler nasıl önemliyse ikinci ve üçüncü kuşak için de dini ve kültürel değerlerin kuşaktan kuşağa aktarımı aynı şekilde önemlidir. Farklı kuşaklar değerleri farklı şekilde yaşamaktadır. Birinci ve ikinci kuşağın sosyal çevresi ekseriyetle Türkiye kökenli bir çevreden oluşmakta iken, kuşaktan kuşağa dil ve çevre çeşitliliği artmıştır. İkinci kuşak ebeveynlerine göre daha çokkültürlü bir çevreye sahip olsa da ebeveynlerinin bir türlü hayata geçmeyen geri dönüş planlarından dolayı “bavul çocuğu” olarak nitelenmeye devam etmiştir. Üçüncü kuşak bireyler metinde göç hikâyeleriyle büyüyen bir kuşak olarak resmedilmiştir.

VIII. Perspektif Dergisi Metin 2

Aydın'ın (2022) kaleme aldığı yazı "Almanya Bana Aidiyet Duygusunu Vermekte Biraz Gecikti" başlığını taşımaktadır. Yazıda göçmenlerde aidiyet gelişiminin farklı seyri, ait hissetmeyi etkileyen faktörler ele alınmakta ve vatan kavramının anlamı sorgulanmaktadır. Metinde vatan; evde ve güvende hissedilen yer olarak tanımlanmaktadır. Göçmenin yaşadığı ülkeye aidiyetini zayıflatan unsurlar ise dışlanma, ayrımcılık ve yabancılaşma olarak ele alınmaktadır. Bu unsurların varlığı ile köken ülkeyi vatan olarak görme arasında, "iğreti" olma hissi ile köken ülke ile özdeşleşme arasında bir ilişki vardır. Yazar kendi hayat deneyiminde Türkiye'ye ve Türk kökenli olmaya ilişkin soruların beraberinde Almanya'ya ait olmama hissiyatını getirdiğini belirtmektedir. Nitekim Almanya'da bir göçmen olarak maruz kalınan ve hep bir tercihin dayatıldığı sorular Almanya'nın yaşanılan yerden öte bir yer olarak görülmemesine sebebiyet vermiştir. Yazar Almanya'nın kendisine iyi yaşam şartları sunduğundan, ancak aidiyet duygusunu çok geç verdiğinden söz etmektedir. Aşırı sağcıların göçmenleri hedef alan saldırıları ve toplumun göçmenleri "öteki" olarak konumlandırması aidiyet duygusunu geciktiren hususlar olarak belirtilmiştir. Almanya'da çoğunluk toplumunun bir parçası olarak görüldüğünde göçmenlerin yaşadığı ülkeye aidiyet duygusu ortaya çıkmaya başlamaktadır. Siyasi atmosfer ve siyasi sistem aidiyet hissine katkıda bulunan faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan yaşanılan ülkeye dil üzerinden gelişen bir aidiyet de konu edilmiştir. Metinde Almanya ikinci bir vatan olarak tarif edilmekte, ancak her iki ülkeye, diline ve kültürüne duyulan aidiyet hissi biri diğerine tercih edilebilecek kimlik öğeleri olarak sunulmamaktadır. Yazar ikili, çoklu aidiyet fikrini savunmakta ve dünya insanı olmanın yolunun yerellikten ve aidiyet duygusundan geçtiğini öne sürmektedir.

IX. Referans Dergisi Metin 1

"Avrupa'daki Yeni Nesillerimiz ve Geleceğimiz" yazısında Yıldırım (2020) Avrupa'daki Türklerin kimliğini tartışmaktadır. Birinci kuşak düşük eğitim düzeyine sahip olan fakat örgütlenme düzeyi yüksek bir kuşak olarak tasvir edilirken, ikinci kuşak aileden miras alınan inanç ve kültürü koruyan bir kuşak olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda metnin en azından ikinci kuşak özelinde sentez bir kimliği konu edinmediği açıkça ortaya çıkmaktadır. İkinci kuşak, iki kültür arasında kalmış bireyler olarak, "araftakiler" olarak resmedilmektedir. Bu söylem tam olarak kaynak ülkenin Almanya'daki Türk diasporasına ilişkin söylemleriyle örtüşmektedir. Birinci ve ikinci kuşak için köken ülke kültürünün baskın olduğu, ev sahibi ülkenin üçüncü ve dördüncü kuşak itibarıyla göçmenlerin kültürel manada asimile olmasını beklediği söylemine metinde yer verilmektedir. Metinde birinci kuşaktan söz edilirken "kendi kültürüne sadık" oluşlarından bahsedilmektedir. Birinci ve ikinci kuşağın kaynak kültüre, üçüncü ve dördüncü kuşağın ise yaşadığı Avrupa ülkesine sadakatinin sorgulandığı ifade edilmektedir. Bu durum göçmen kimliği tartışılırken göçmenin her iki kültüre de sadakatinin sorgulandığını ortaya çıkarmaktadır. Yazarın makalesinde vurgulanan ve büyük puntolarla alınan bir kesit kuşak ayırt etmeksizin Avrupa'ya ait olma halini vurgulamaktadır. Eğitimli ve yaşadıkları ülkeye uyum sağlayan üçüncü ve dördüncü kuşağın bir yandan yaşadıkları ülkeye aidiyeti sorgulanırken bir yandan da ayrımcılığa maruz kaldıkları gözlemlenmektedir. Eğitim

sistemi her zaman yaşadıkları ülkeye aidiyet geliştirmelerini destekleyici rol oynamamaktadır.⁴ Hâlbuki sadakatlerini sorgulamadan önce göçmenlere yönelik ayrımcı uygulamaların tetkik edilmesi gerekir.

Kuşaklararası çatışmadan söz edilen metinde, “derdi olan bir gençliğin” yetiştirilmesi, millî-manevi değerlerin aktarımı önemli görülmektedir. Bireysel kimlikten ziyade cemiyyetin, bir grubun parçası olma anlamında sosyal kimlik tartışmanın odak noktası yapılmaktadır. Göçmen kökenli gençlerin kendini ifade etmekte zorluk yaşaması, yabancılaşma ve kişilik bozukluğu anlamında bir “kimlik sorunu” olduğu fikri işlenmekte, içeriden bir bakış açısıyla da kimlik sorunu olduğu düşüncesi pekiştirilmektedir. Bu durum kaynak ülkedeki kimlikle ilgili ilk grup yaklaşımların diasporadaki Türk göçmenlerin düşüncelerinden de etkilendiğini göstermektedir. Kimlik, öğretilen ve genç kuşaklara aktarılan bir miras olarak görülmekte ve göçmen örgütlerinin kimliği öğretme işlevinden söz edilmektedir. Kimlik öğretilmemesi ise göçmen topluluğun varlığına bir tehdit olarak görülmektedir. Bu metinde ve Referans Dergisi’nden örnekleme alınan diğer metinlerde “Avrupalı yeni nesil Türk” ya da “Batı Avrupa Müslüman Türkleri” olarak tanımlanan üçüncü kuşak Türklerden etnik- dini kimliğine sahip çıkma ve “çift dilli- çift kültürlü” olmaları yönünde bir beklenti vardır. Diğer taraftan “bir derdin olması”, “dava”, “bayrak teslimi”, “kültürel değerlerin muhafaza edildiği kaleler” gibi söylemlerle üçüncü kuşağın göçmen örgütlenmelerini sahiplenmeleri gerektiğinin altı çizilmektedir.

X. Referans Dergisi Metin 2

Aşkar (2020) “Üçüncü Kuşakta Paradigma Değişimi” makalesinde yenilenmenin ve kuşaklararası farklılığın kaçınılmaz olduğunu ancak göçmen topluluklarında değişimin kabullenilmediğini dile getirmekte, bu durumu göçmenlerin koruma refleksi ile ilişkilendirmektedir. Yazar değişime direnmeyi kolektif hafızada değişimin hep dış kaynaklı görülmesine ve şüpheyile karşılanmasına bağlamaktadır. Metinde millî ve dini kimliğin varlığının salt dışlanmaya karşı bir tepkinin sonucu olarak görülmesi eleştirilmekte, yalnız bir şekilde dinin ön plana çıkması ve anadilin önemsiz görülmesi yoluyla kültürden arındırılmış bir kimliğin Türk toplumunu temsil edemeyeceği fikri güçlendirilmektedir. Göçmen örgütlerinin yöneticilerinin ikinci kuşaktan oluşması, üçüncü kuşağın ise örgütlere ilgi göstermemesi yine konu edilmiş ve “bayrak tesliminden”, “nöbet” değişiminden söz edilmiştir. Üçüncü kuşakta göçmen örgütlerinden kopuş anlamında bir “paradigma değişimi” söz konusudur. Göçmen örgütlerini kuran birinci ve ikinci kuşak, üçüncü kuşağın örgütlere ilgisizliğinden yakınırken üçüncü kuşak bu kuruluşlar tarafından anlaşılılmaktan dert yanmaktadır.

Yazar göçmen kökenli bireylerin sadece göçmen topluluğun parçası olmasının yeterli olmadığını er ya da geç göçmen kökenliğin yerliliğe dönüşmek mecburiyetinde olduğunu, ancak bu şekilde sınıf atlanabileceğini ileri sürmektedir. Yazar, Türkleri üst, orta ve alt sınıf Türkler şeklinde toplumsal olarak sınıflandırmaktadır. Türkiye kökenli bireylerin siyasal ve sanatsal faaliyetlere katılımında ideolojileri (muhafazakâr, sol, liberal vs.) belirleyici rol oynamaktadır. Üçüncü ve dördüncü kuşağın Almanya’daki meselelere kayıtsızlığı ve siyasete

⁴ Göçmen kökenli bireyler gündelik yaşamın farklı alanlarında; eğitimde, iş hayatında, kamu kurumlarında çeşitli şekillerde ayrımcı muameleyle karşılaşmaktadırlar. Özellikle eğitim hayatında ayrımcı uygulamalar daha belirgindir, ancak her zaman gözle görülür bir şekilde ortaya çıkmamaktadır (Detaylı bilgi için bkz. Çiçek, 2022).

ilgisizliği, anlaşılamayan bir konu olarak ifade edilmektedir. Türklük her ne kadar bu kuşanın kendini ifade ettiği bir kimlik bileşeni olsa da dil- zihin dünyası bakımından daha çok Almanca kimliğin bir parçasıdır.

XI. Referans Dergisi Metin 3

“Değişim ve Toplumsal Temsilde Avrupalı Türk Gençleri” başlıklı yazıda Avrupa ülkelerinde doğup büyüyen ve özellikle yüksekokul/üniversite mezunu göçmen kökenli gençlerin kimliklerinin çok yönlülüğüne ve farklılıklarıyla Avrupalı olma haline dikkat çekilmektedir (Güngör, 2020). Kimliği etkileyen faktörler; aile, sosyal çevre ve sivil toplum kuruluşlarına duyulan ilgi ve toplumla olan ilişkiler olarak ele alınmaktadır. Genelde ev sahibi ülkede uyuma engel teşkil eden faktörler olarak ele alınan ırkçılık ve ayrımcılık incelenen metinde göçmenlerin çok yönlü kimlik geliştirmelerini sağlayan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çok yönlü kimlikler göçmen kökenli bireylerin çoğunda başarılı olmaları anlamında pozitif bir etki yaratırken, bir bölümünde ise toplumsal katılımı zorlanma yaşadıklarından negatif bir etkiye sahip olmaktadır. Avrupa’da göçmen kimliğinin çokça politize edildiğini belirten Güngör (2020) bilhassa aktif olarak siyasete katılanların hem yaşadıkları ülkeye hem de ailelerine ilişkin aidiyeti sorgulanarak sadakat testine tabi tutulduklarını vurgulamaktadır. Aidiyetin sorgulanması ve apolitik davranış ya da göçmen örgütlerine yönelme arasında bir ilişki ortaya çıkmaktadır.

Avrupa ülkelerindeki medya ve siyasetçilerin göçmenlerin kaynak ülkelerine ve kimliğine yaklaşımı, gençleri reaksiyoner bir kimliğe iten ve onlara güvende hissettirmeyen hususlar olarak ele alınmaktadır. Avrupa’daki üçüncü kuşak ikili aidiyetiyle, “Türkiye- Anadolu değerleriyle” ve “Avrupa değerleriyle” metinde temsil edilmektedir. Ancak “başta Türkiye” olmak üzere bir aidiyet duygusunun söz konusu olduğu dikkat çekmektedir. Referans Dergisi’nin incelenen dört yazısında da üçüncü kuşanın Avrupa sorunlarına ilgisizliği ve göçmen örgütlerine ve topluluklarına karşı “görevleri” ortak bir şekilde dile getirilmektedir. Çalışmanın konusu daha ziyade kimliğin göçmenler özelinde nasıl ele alındığı olduğundan üçüncü kuşaktan beklentiler mahiyetindeki kısımlar analiz dışında bırakılmıştır.

XII.Referans Dergisi Metin 4

Diğer Referans yazılarında olduğu gibi Cankurtaran’ın (2020) “Nesiller Çatışması” yazısında da kuşak çatışması ele alınan konular arasındadır ve “yeni nesil” kavramı sık kullanılmaktadır. Bağlamdan “yeni nesil” kavramının üçüncü ve dördüncü kuşası ifade etmek için kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu kuşakların dışa yönelik bir “medeniyet çatışması” ve içe yönelik kuşaklararası çatışma yaşadığından bahsedilmektedir. “Yeni nesil” iki toplum arasında köprü vazifesi görmekle yükümlü görülmektedir. Değişim “kutsal” ve manevi olarak ifade edilen kodların süzgecinden geçmelidir anlayışının savunulduğu metinde aileden miras alınan değerler ön plandadır. Aileden edinilen miras anlamında kimlik, kişiyi diğerlerinden ayıran bir faktör olarak savunulmaktadır. Bu ve önceki Referans metinlerinde yazarların gelecek kuşaklara kurtarıcı gözüyle baktığı dikkat çekmektedir. Bu son metinde kuşaklararası farklılık doğal, kopukluk ise bir sorun olarak görülmektedir.

SONUÇ

Almanya'daki Türkiye kökenli göçmenlerin kimlikleriyle ilgili tartışmalar ilk grup çalışmalarda kimlik sorunu ve kimlik arayışı ekseninde yürütülmüştür. İkinci grup çalışmalar ise göçmenlerin kimliğinin çoklu aidiyetlere dayandığını ve *melez, tireli* vb. şekillerde ifade edilebileceğini, çokkültürlü ve uluslararası toplumsal alanlarda inşa edildiğini savunmaktadır. Bu çalışmada kimlik ve kuşaklararası farklılıklar konusunun Almanya'daki Türk etnik medyasında nasıl ele alındığı Renk Dergisi, Camia Gazetesi, Perspektif Dergisi, Referans Dergisi ve Manşet Gazetesi'nden seçilen yazılar üzerinden niteliksel içerik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Böylelikle bizzat göçmen kökenli bireylerin kimlik meselesini hangi boyutlarıyla tartıştığını anlama imkânı doğmuştur. Renk Dergisi'nden seçilen metinlerden ilki, göçmen çocuklarının iki kimlikten ve vatandaşlıktan birini seçmeye zorlanmaması gerektiğini, bir tercih yapma zorunluluğunun kendilerinde tam ait olamama hissine neden olduğunu ve eksik/yarım hissettirdiğini vurgulamaktadır. Çoklu aidiyetlerin yan yana olabileceği ve kimliğin vatandaşlığa indirgenecek bir husus olmadığı, çifte vatandaşlık üzerinden yapılan sadakat sorgulamalarının Türkiye kökenli bireyler özelinde yapılmasının bir çifte standart olduğu fikri hâkimdir. Çocukluktan itibaren farklılığın sorun olarak görülmesi göçmen çocuklarını tercih yapmaya iten faktörlerden birisidir. Göçmen kökenli bireyler kimlikleriyle ilgili açıklama yapmak durumunda bırakılmayı istememekte, bir tercihe zorlandıklarında ise kendilerini daha ziyade "Alman- Türk" gibi *tireli kimliklerle* tanımlamaktadırlar. Renk Dergisi'nin ikinci metninde göçmen çocuklarının hiç gelmeyen geri dönüş gününü bekleyerek belirsizlik içinde yaşamaya mahkûm edilmesine ve "valizlerini boşaltma" arzusunun gerçekleşmemesine- yani ait hissedememe- hâline içlerlenmektedir.

Camia Gazetesi'nde iki vatan arasında bir tercihte bulunma zorunluluğu eleştirilmekte, diğer yandan göçmen kökenli bireylerin yaşadığı ülkeyi vatan görme eğiliminin bir hayli fazla olduğuna yer verilmektedir. Göçmenlerin ev sahibi ülkeye aidiyetini pekiştiren faktörler arasında yaşam koşullarından memnuniyet önemli bir yer tutmaktadır. Aidiyeti baltalayan faktörler; ayrımcılık ve ırkçılıktır. Göçmenleri seçmeye zorlayan sadece ev sahibi ülke ve kaynak ülkedeki medya organları, siyasetçiler değil aynı zamanda araştırmacılarıdır. Gazetenin metinlerinden biri ise daha çok doğum yeri odaklı bir vatan algısından söz etmektedir.

Perspektif Dergisi üç kuşak üzerinden kimliği konu edinmektedir. Birinci ve ikinci kuşakta Türkiyelilik vurgusu başat olmakla birlikte ikinci kuşakta Almanya'nın yerlisi hissetme durumu gelişmeye başlamış, üçüncü kuşak ise göçmen kökenli Alman olarak kendini tanımlamıştır. Camia Gazetesi ve Renk Dergisi'nde olduğu üzere bu dergiye göre de göçmen kökenli bireylerin kimliğini tanımlama girişiminin zorlayıcı bir yanı vardır, zira göçmen çocuklarının kimliğinin iki ülkenin kültürünü aşan bir boyutu vardır. Üçüncü kuşak için vatan ütopyik bir kavramdır ve karşılığı Türkiye değildir. İkinci kuşak belirsizlik içinde yaşayan "bavul çocukları" olarak resmedilmiştir. Bu dergide de ev sahibi ülkeye aidiyeti zayıflatan unsurlara yer verilmiştir. Tercih zorunluluğu eleştirilmektedir, yaşam koşulları göçmenlerin aidiyet duygusu üzerinde bir etkiye sahiptir. Derginin yazılarında çoklu aidiyet fikri savunulmaktadır.

Referans Dergisi'ndeki yazılar ikinci kuşağı sentez bir kimliğe sahip olmakla değil de daha ziyade iki kültür arasında olmakla nitelendirmektedir. Dergi birinci ve ikinci kuşakların kendi kültürüne sadakatini konu etmekte, kuşaklardan bağımsız olarak göçmenlerin Avrupa'ya aitliğini öne sürmektedir. Üçüncü ve dördüncü kuşağın ev sahibi ülke tarafından sadakati sorgulanırken deneyimledikleri ayrımcılıklar konu edilmemektedir. Göçmenlerin kimlik sorunu olduğu yönündeki söylemler kaynak ülkedeki yerleşik kanıları pekiştirerek göçmenlerin kimliklenme biçimlerini anlamayı zorlaştırmaktadır. İncelenen metinler kültürel kimliğe önem atfetmekte, üçüncü kuşağın göçmen örgütlerine ilgi göstermemesi ve önceki kuşaklar tarafından anlaşılmasını gündeme getirmektedir. Göçmen kökenlilikten yerliliğe geçiş bir zorunluluk olarak ele alınmaktadır. Göçmenlerin yaşadıkları ülkede karşılaştıkları ayrımcılık ve ırkçılık çok yönlü kimlikleri pekiştirmekte, ancak bu durum göçmen kökenli bireylerin büyük çoğunluğunu olumlu etkilerken bir kısmının ise toplumsal katılımını güçleştirmektedir. Bilhassa siyasete katılım gösteren göçmen bireylerin her iki ülkeye aidiyeti sorgulanmaktadır. Referans Dergisi'nin yazılarında Türkiye'nin baskın olduğu bir aidiyet algısı mevcuttur ve aileden miras alınan kimlik, göçmenleri diğer bireylerden ayıran bir nokta olarak ele alınmaktadır. Referans Dergisi'nde üçüncü kuşakların göçmen topluluklarına karşı görevlerini vurgulayan bir yaklaşım biçimi göze çarpmaktadır.

Manşet Dergisi'nde ise göçmen çocuklarının ebeveynleri tarafından da ne tam olarak Türk ne tam olarak Alman görüldüğü dikkat çekmektedir. Köken kültürün değişmeden kalmasının imkânsız olduğu, göçmen kimliğinin siyah- beyaz gibi bir ikiliğe dayanamayacağı ve melez kimliklenme süreçleri öne çıkmaktadır.

Renk Dergisi, Perspektif Dergisi ve Camia Gazetesi'nde görüldüğü üzere Almanya'daki yazılı Türk göçmen medyasının büyük bir bölümü ideolojik ve kültürel konumu fark etmeksizin göçmen kökenli bireylerin Alman kimliği ve Türk kimliği ve vatandaşlığı arasında bir tercihte bulunmak zorunda bırakılmasını eleştirmektedir. Her üç medya göçmen kimliğini tanımlamanın zor olduğuna vurgu yapmaktadır. İkinci kuşak hiç gelmeyen bir geri dönüş günü nedeniyle belirsizlik içinde yaşamak durumunda kalmış, uzunca bir süre "valizini boşaltma" arzusu içinde yaşayarak hayatlarının ilerleyen safhasında Almanya'nın ev olduğuna kanaat getirmişlerdir. İrkçılık, ayrımcılık, dışlanma pratikleri ve siyaseten temsil edilmeme düşüncesi genelde göçmen kökenli bireylerin Almanya'ya aidiyetini geciktirdiği veya baltaladığı şeklinde yorumlanırken bazen de çok yönlü kimliğin gelişimine zemin hazırladığı şeklinde değerlendirilmiştir. Her fırsatta göçmenlerin hâkim kültüre sadakati sorgulanırken aidiyeti engelleyen faktörler göz ardı edilmiştir. Ev sahibi ülkedeki yaşam memnuniyeti göçmenlerin ev sahibi ülkeye aidiyetini pekiştiren bir faktördür. Göçmen kökenli bireylerin köken ülkeye aidiyetlerini tartışan ve sadakatlerini sorgulayan etnik medya (örneğin Referans) görece azınlıkta kalsa da köken ülkede göçmenlerin kimlik sorununa ilişkin söylemlerin kaynağını Almanya'daki Türk etnik medyasından aldığı anlaşılmaktadır. Referans Dergisi örneğinde etnik ve dini kimliği muhafaza etme mesajı ön plandadır. Almanya'daki ikinci ve üçüncü kuşak Türkiye kökenli bireylerin reaksiyoner bir yaklaşım göstermesi her ne kadar ev sahibi ülkenin yaklaşımının sonucu olarak görülse de metin analizleri göstermiştir ki; bu durum, köken ülkenin yaklaşımı ile de ilgilidir. Almanya'daki Türkiye kökenli bireylerin kimlikleri uluslararası toplumsal alanlarda inşa edilmektedir ve tireli kimliklerin onları daha iyi temsil ettiği bir gerçektir. Araştırma sonuçları tek bir aidiyete zorlanmanın Almanya'da doğup büyüyen göçmenlere kendilerini yarım ve eksik hissettirdiğini ve göçmen medyasının çoklu aidiyetleri savunduğunu ortaya çıkarmaktadır.

KAYNAKÇA

Akkaya, B. (2006). *Almanya'daki Türk Medyası ve Türk Medyasının Türk Göçmenlerin Kültürel Yapısına ve Entegrasyon Çabalarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı.

Aşkar, Mahmut (2020, Temmuz- Ağustos). Üçüncü Kuşakta Paradigma Değişimi. *Referans*, 8-12. Alındığı URL: http://www.referans.de/files/ugd/1ce0a6_57bd9f95dc334267967e4fc0088da7e0.pdf [5.02.2023]

Atak, M. (2021). Hamburg'ta "Manşet" Yarışı. *Gazetem*. Alındığı URL: <http://gazetem.eu/hamburgda-manset-yarisi/> [5.02.2023]

ATİB Web Sayfası. Hakkımızda. Alındığı URL: <https://www.atib.org/ueber-uns> [19.03.2023]

Aydın, Y. (2022, 19 Mart). Almanya Bana Aidiyet Duygusunu Vermekte Biraz Gecikti. *Perspektif*. Alındığı URL: <https://perspektif.eu/2022/03/19/almanya-bana-aidiyet-duygusunu-vermekte-biraz-gecikti/> [27.02.2023]

Başkurt, İ. (2009). Almanya'da Yaşayan Türk Göçmenlerin Kimlik Problemi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 81-94.

Camia (2021, 25 Ocak). Türkiye Kökenliler Kesin Dönüş Düşünmüyor. Alındığı URL: <https://camiahaber.com/2021/01/25/turkiye-kokenliler-kesin-donus-dusunmuyor/> [4.02.2023]

Cankurtaran, B. (2020, Temmuz- Ağustos). Nesiller Çatışması. *Referans*, 46-47. Alındığı URL: http://www.referans.de/files/ugd/1ce0a6_57bd9f95dc334267967e4fc0088da7e0.pdf [4.02.2023]

Conway, D. (2007). Caribbean transnational migration behaviour: reconceptualising its strategic flexibility, *Population, Space and Place*, 13(6), 415-431.

Çağırkan, B. (2016). Göç, Hibrit Kimlik ve Aidiyet: Yeni Toplumlar, Yeni Kimlikler". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 5 (8), 2613-2623.

Çiçek, A. (2021). *Üçüncü Kuşak Türkiyelilerin Almanya'daki Gündelik Siyaseti: Sosyal Politikalara Direniş ve Seçici Adaptasyon* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çiçek, A. (2022). *Almanya'daki Üçüncü Kuşak Türkiye Kökenli Bireylerin Sosyal Politikalara Adaptasyonu ve Direnişi*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Dağarslanı, C. (2018). "Identities" (Fotoğraf). Alındığı URL: <https://renk-magazin.de/tr/ah-goenuemde-iki-kueltuer-yatiyor/> [2.02.2023]

Demirağ, H. ve Kakışım, C. (2018). Almanya'daki Türklerin göç ve entegrasyon süreci: Birinci ve üçüncü kuşak karşılaştırması. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 75, 123-152.

Erdoğan, E. ve Uyan- Semerci, P. (2021). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri İçin Bir Rehber: Gereklilikler, Sınırlılıklar ve İncelikler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ergün, K. (2022, 9 Kasım). Almanya’da Çifte Vatandaşlık Geç Kalınmış Bir Haklıdır. *Camia* Alındığı URL: <https://camiahaber.com/2022/11/09/almanya-da-cifte-vatandaslik-gec-kalinmis-bir-haklidir/> [5.02.2023]

Faist, T. (1998). Transnational social spaces out of international migration: evolution, significance and future prospects. *European Journal of Sociology / Archives Européennes de Sociologie / Europäisches Archiv für Soziologie* 39(2), 213-247.

GastArbeiterIn (2016, 9 Mart). One day we’re going back!. *Renk*. Alındığı URL: <https://renk-magazin.de/en/one-day-going-back-2/> [2.02.2023]

GastArbeiterIn (2018, 25 Temmuz). Ah Gönlümde İki Kültür Yatıyor. *Renk*. Alındığı URL: <https://renk-magazin.de/tr/ah-goenuemde-iki-kueltuuer-yatiyor/> [2.02.2023]

Güngör, V. (2020, Temmuz – Ağustos). Değişim ve Toplumsal Temsilde Avrupalı Türk Gençleri. *Referans*, 25-27. Alındığı URL: http://www.referans.de/files/ugd/1ce0a6_57bd9f95dc334267967e4fc0088da7e0.pdf [2.02.2023]

Hayır, C. (2017). Etnik Medya kavramı çerçevesinde Avusturya’da Türkçe yayımlanan gazeteler üzerine bir inceleme, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 44, 61- 79.

IGMG Web Sayfası. Alındığı URL: <https://www.igmg.org/tr/hakkimizda/> [19.03.2023]

Kanık, C. (2018). Türk Kökenli Göçmenlerin Kimlik Yönelimi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 227-246.

Kaya, A. (2015). Euro- Türkler, Kuşaklararası Farklılıklar, İslam ve Entegrasyon Tartışmaları, *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(1),44-79.

Kaya, A. ve Kentel, F. (2005). *Euro-Türkler: Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Köprü Mü Engel mi? Almanya –Türkleri ve Fransa Türkleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kural, M. (2021). “Salman Kızılaslan, Hülya Layık ve Kübra Layık ile Söyleşi: “Vatan ile Ev Arasında Üç Kuşak”. Alındığı URL: <https://perspektif.eu/2021/09/01/vatan-ile-ev-arasinda-uc-kusak/> [2.02.2023]

Manşet Abla (2021, 5 Aralık). Çocuklarımızın Kültürel Yozlaşması. *Manşet*. Alındığı URL: <https://www.manset.de/cocuklarimizin-kulturel-yozlasmasi-makale,275.html> [2.02.2023]

Özsoy, S. (2014). Almanya’daki Türk Medyası ve Kamusal Bir Alman Kurumu: Deutsche Welle. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1,2), 1-21.

Perspektif Web Sayfası. Alındığı URL: <https://perspektif.eu/hakkimizda/> [12.03.2023]

Referans Web Sayfası. Alındığı URL: <http://www.referans.de/hakkimizda> [12.03.2023]

Renk Web Sayfası. Alındığı URL: <https://renk-magazin.de/tr/konsept/> [12.03.2023]

Şahin, B. (2008). Almanya'daki Türk Göçmenlerin Sosyal Entegrasyonunun Kuşaklararası Karşılaştırması: Kimlik ve Ait Hissetme. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları* 8, 227-252.

Weber-Menges, S. (2006). Die Entwicklung der Ethnomedien in Deutschland, in: Geißler/Pöttker (Hg.): *Integration durch Massenmedien / Mass Media-Integration – Medien und Migration im internationalen Vergleich*. Bielefeld: transcript, S. 121–147.

Worbs, S. (2010). Mediennutzung von Migranten in Deutschland. *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge Working Paper 34*, Aus der Reihe "Integrationsreport", Teil 8, https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/WorkingPapers/wp34-mediennutzung-von-migranten.pdf?__blob=publicationFile&v=11

Yazıcı, H. (2022, 15 Eylül). Sahi Sizin Vatanınız Hangisi?. *Camia*, Alındığı URL: <https://camiahaber.com/2022/09/15/sahi-sizin-vataniniz-hangisi/> [2.02.2023]

Yıldırım, D. (2020, Temmuz- Ağustos). Avrupa'daki Yeni Nesillerimiz ve Geleceğimiz". *Referans*, 5-7. Alındığı URL: http://www.referans.de/_files/ugd/1ce0a6_57bd9f95dc334267967e4fc0088da7e0.pdf [2.02.2023]

Yurdakul, A. ve Çaha, Ö. (2018). Almanya'da Yaşayan Üçüncü Nesil Türkiye Kökenli Göçmenlerde Kimlik Algısı. *Yönetim, Ekonomi, Edebiyat, İslami ve Politik Bilimler Dergisi*, 3(1), 140- 162.

INFLUENCE OF GLOBALIZATION ON THE PRIMARY HEALTHCARE SECTOR OF GEORGIA

Todadze Murtazi

Georgian Technical University, PHD student of business Administration, Tbilisi, Georgia

Miranda Jankhoteli

Georgian Technical University, PHD student of business Administration, Tbilisi, Georgia

Besarion Simonishvili

Georgian Technical University, PHD student of Public Administration, Tbilisi, Georgia

ABSTRACT

In the world economy, the service sector is a direction with a significant prospect and fast-developing potential. Healthcare and medicine have a particular place in this field. Healthcare is one of the most important sectors in terms of economic activities, employment, research in innovative technologies and development. According to the data of World Health Organization, more than 60 million persons are globally employed in the healthcare sector. However, it is incontestable that there is a sign of sharp asymmetry of the distribution of medical personnel among doctors and nurses as well. This is supported by migration processes, which are reinforced by the influence of globalization. Commercialization of medical services on a global level causes higher competition and, as a result, improvement of the quality and access to service, on the one hand, and on the other hand, there is a problem of the exodus of qualified personnel. The following main aspects of development of healthcare topics and migration are highlighted on a global level: healthcare of migrants, influence of migrants on the healthcare of the local population, attitude of national healthcare systems towards migrants, global management of migration and healthcare issues.

The article examines non-financial components of the competitiveness of the healthcare system, such as quality of medical service, professional development of medical personnel, stimulus and motivation of medical workers. Flaws are identified, which decrease the level of competitiveness of a medical organization for each component. Recommendations to improve the competitiveness of the primary healthcare system are proposed, by taking into consideration the results of a small study that was conducted. The goal of the study is to determine the specificity of the global market of medical services, based on the Georgian example.

Keywords: management, primary healthcare, healthcare, globalization, migration.

Main part

Globalization is a complex, multipronged social-economic process of modern world and it influences almost all fields of life, including healthcare, which is a strategically important field,

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

an element of national safety of a country. Improvement of the healthcare quality is beneficial to the development of human capital, which ensures a long-term economic growth. There is a quite close relationship between the potential of the population healthcare and the economic growth. Studies confirm that increase in morbidity, disability and mortality, conditions significant economic damages. The society undergoes immediate losses from diseases and premature deaths in capable of working population. In addition, the prevention of, in particular, oncological and infectious diseases significantly influences economy of a country. [1]

In this regards, development of human capital is recognized as a significant factor of a country competitiveness. Globalization processes in healthcare are two-sided: on the one side, countries have new opportunities for developing internal healthcare, such as scientific and technical cooperation, access to medical services for the public in other countries, etc. Improvement and use of communication technologies strengthen possibilities to exchange information on healthcare issues and support informing of population on prevention of diseases. On the other hand, there are potential threats for healthcare systems of specific countries, such as, for instance "brain drain" of medical personnel abroad. Growing importance of migration in developed countries, causes a global tendency of increase in economic self-sustainment and attention towards national healthcare systems. The latter develops from an exclusively socially subsidized sector to the direction of an economic sector attractive for business and investments. In addition, scientific and technological development causes extension of innovative activities in many fields related to the protection of health, which causes an increase in demand for capital and migration on a global scale. Based on this, influence of globalization on healthcare sector should be examined by taking into consideration the abovementioned aspects. The following main aspects of the development of migration and healthcare issues are highlighted on a global level: healthcare of migrants, influence of migrants' healthcare on the one of local population; attitude of national healthcare systems on migrants; global management of migration and healthcare issues. International migration flows have a tendency of long-term increase, since there are currently up to 272 million migrants (3.5% of world population), which is 100 million more than 25 years ago.

Ongoing economic integration processes in the world, which are conditioned by globalization of world economic relations, create large opportunities for those, who can use and adapt this potential. Thus, globalization created real opportunities to integrate international efforts in combating such dangerous diseases as are AIDS, tuberculosis, hepatitis, Covid 19. The renowned example of the success of this attitude is elimination of chickenpox on a global scale. In modern world there are up to 200 medical organizations and associations, which monitor the world health and healthcare state, and make recommendations to countries. The most famous organizations among them are: World Health Organization, International Red Cross and Red Crescent Movement, Doctors Without Borders, etc. A successive immunization program, which was coordinated by UNICEF, made prevention of Poliomyelitis and other morbid diseases. The last international healthcare initiatives were marked by creation of international fund for combating AIDS, malaria and tuberculosis. Also, an ongoing program for elimination of hepatitis C in Georgia.

It is important to take into consideration that when healthcare services are inaccessible for citizens of a country because of their high cost, patients are obliged to leave the country in order to solve their problems. It should be noticed that by strong dependence on human capital, healthcare system can take into consideration, in any manner, factors that influence the migration preferences of specialists and users.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Relatively low salaries in healthcare sector, inadequate working conditions cause healthcare personnel to leave a country for search of a better life. The one of the main reasons of migration has been identified the salary differences among importing and exporting countries. High salaries in importing countries is an attractive factor of migration. It should be noticed that long-term stay of medical personnel abroad or international migration of medical personnel is accompanied by some economic profit from remittances of medical personnel working abroad. In addition, permanent outflow of medical personnel from a country, has a negative outcome for exporting countries, especially for developing countries, where such a grave types of disease, as is HIV/AIDS, is progressing (also malaria, tuberculosis, hepatitis C, Covid 19). [4] Also, a country loses investments in long-term education and training of medical personnel. It is not by coincidence that such countries as are USA and Australia, they widely implement a policy of attracting highly qualified specialists. The budget of importing country saves in education of medical personnel, also in salary, since work of immigrants is significantly less expensive than one of local experts.

Among the negative effects of direct foreign investments in healthcare system, it can be singled out an internal "brain drain", in other words outflow of highly qualified specialists to the private medical centers, where salaries and working conditions are significantly better than in the state clinics. As a result, because of personnel shortage in the state medical institutions, patients are obliged to wait long not only for operations, but also for consultations of specialists and tests.

The tendency of rise in medical service fees, is obvious. With the background of low income of the majority of the population, the volume of medical service is decreasing and system of payment for medical service is being extended. This caused decrease in effectiveness of public healthcare system. Therefore, two-stage healthcare system is being established gradually, where the highest quality fee-based system is being created for the rich persons and a low quality service for free for those, who cannot afford to pay. The former pays attention to the highly specialized technology and medical personnel, which attracts the population as well as the medical workers. Medical workers migrate from public sector to private sector, from hospitals to pharmaceutical companies. As a result, the public health sector, the need of which is high among the aged and is loaded with diverse diseases of the population, undergoes a sharp shortage of adequate equipment and medical personnel, creates queues for hospitalization and receiving consultation with specialists. Simultaneously, commercial segment, which is accessible for the financially secure population, has a first class equipment and multitude of medical personnel. In these conditions, it is important that in the process of providing medical service, foreign competition does not worsen access to medical service for the population, does not decrease fairness in funding, does not cause dismantling of the public health sector.

Development of telematics is exactly a result of globalization. Development of telemedicine has started in Canada, Australia and Norway. In the same time, development of computer in the USA led to the possibility of issuing an electronic prescription. In order to attract investments, European Union considers usage of telematics in the healthcare and implementation of this project in the healthcare of G8 countries. Telematics of healthcare, as an e-health notion originating from Europe, means using of the process of sharing and processing of modern telecommunication and information technologies, especially administrative processes, knowledge (telecommunication + informatics = telematics). "Telemedicine" will contribute not only to solving the problems of transparency, but also to minimalizing the problems of existing coordination, integration and extending the network, and to improving, at all levels, decision making and foundations for planning. Communication is being simplified and effectiveness raised through rationalization of process, also improvement of quality by creating integrated

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

supply networks and through knowledge-based results of medicine. There is a quite high expectation for healthcare telematics. Solving the significant problems of modern healthcare system, processing of high volume information, improvement of quality, decrease of expenditures, will become significantly easier as a result of usage of modern information tools. There is also one myth – telemedicine and healthcare telematics are a magic formula for treatment of problems related to the healthcare.

In order to identify flaws in the motivation and incentive system of medical workers, we have conducted a study to identify views of managers and medical personnel from the state and private medical organizations. The questionnaire-form has been completed by 71 employees. The majority of the respondents were doctors – 63,4%, managers of organizations (at the same time, all of them are doctors) – 39,4%, nurses – 22,5%, nursing assistants – 14,0%. Also, 80,9% works only in the primary healthcare sector. The article examines some elements of motivation and stimulation of medical workers, such as creating useful working conditions, social guarantees and benefits, in order to determine their influence on the competitiveness of the primary healthcare system.

Chart N1: Satisfaction assessment of the employees of a medical institution with motivation and incentive system

	Doctor	Doctor/manager	Nurse	Nursing assistant
Physical and psychological load	34/11	26/2	12/4	7/3
Motivation	31/14	22/6	3/13	2/8
Remuneration	6/39	4/24	4/12	2/8
Work schedule	32/13	26/2	4/12	6/4
Reputation of the organization	30/15	27/1	13/3	7/3
Taking care of the personnel healthcare	30/15	28/0	1/15	2/8
Sanitary-hygienic working conditions	32/13	25/3	11/5	5/7

Study results show that the medical personnel is less satisfied with the physical and psychological stress, level of healthcare and sanitary-hygiene working conditions. In comparison to their colleagues from the private organizations, the personnel of the state organizations are relatively unsatisfied with the amount of salary. Access to social guarantees is a significant component for stimulation and motivation system of medical personnel, which requires attention. In addition, low level of workplace safety, as noticed by employees, is gradually improving since 2019. Which is directly proportional to the increase of importance of the Labour Inspection Service. Some workers consider that existing standards do not allow to allocate more time to patients. Doctors are expressing dissatisfaction with the scarcity of opportunity to receive counseling from the leading specialists in their field, also with a limited access to the international sources for receiving the newest information. They remark that

access to the most of the reliable sites is subject to fees. It was also identified that the personnel of the state clinics, as well as the ones from private clinics are the least satisfied with the opportunities to participate in the scientific and practical activity and to acquire new profession, with the conditions of professional and service growth. The outcome of the inappropriate attention to the level of professional development of medical workers, was discontent of doctors with the fact that because of the high workload, they do not have opportunity to improve qualification and the fact that they do not have a possibility to choose educational organizations for training.

Based on the analysis of the survey that has been carried out, it can be stated definitely that if the existing circumstances do not change, all the above-mentioned problems related to the professional development of medical personnel, will negatively affect competitiveness of the primary healthcare system, if the existing situation does not change. Results of the study confirmed that the problem of low satisfaction of the medical personnel is general to the primary healthcare system of Georgia.

CONCLUSION

Thus, analysis of non-market components of the primary healthcare system, such as quality of medical service, professional development of the medical personnel, motivation and stimulation, study of which we have carried out in the region, permitted us to establish shortcomings, which decreases the level of competitiveness of a medical organization in each component and defines directions for improving the system.

BIBLIOGRAPHY

1. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/183934/9789241565035_eng.pdf;jsessionid=68278E4D0BAB39A589400B45B675757B?sequence=1; Visited on 27.03.2023
2. <http://www.sigmaxweb.org/publications/principles-public-administration.htm>- Visited on 27.03.2023
3. **Ba-5th(Fndc)-Public Administration.Pdf - Tripura University. <https://www.tripurauniv.ac.in/studymaterialsdetail>. Unit 3 Bureaucracy And Public Administration In India. 107-154. 3.0 Introduction. 3.1 Unit Objectives. 3.2 Bureaucracy: Max Weber and Karl Marx. 2017** Visited on 27.03.2023
4. <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2867361> Visited on 27.03.2023
5. <http://www.mfa.gov.ge/MainNav/ConsularInformation/VisaInfoGeorgian/Without-Visa.aspx> Visited on 27.03.2023.
6. European Training Foundation (2013), Migration and Skills in Georgia, results of the 2011/12 migration survey on the relationship between skills, migration and development; p.38
7. Baratashvili E, Takalandze L. Abralava A.; - Management and Administrating (in Georgian)
8. Abralava A. – Global-innovative problems of economy and business (in Georgian)

GÖÇ VE TOPLUMSAL DEĞİŞME:

ANADOLU'DA YERLEŞTİRİLEN GÖÇMENLERİN SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK HAYATA ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

MIGRATION AND SOCIAL CHANGE:

A STUDY ON THE IMPACT OF IMMIGRANTS SETTLED IN ANATOLIA ON SOCIAL, CULTURAL AND ECONOMIC LIFE

Doç. Dr. Metin MENEKŞE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Muğla/Türkiye
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1192-3161>

ÖZET

Göç, Osmanlı ve Cumhuriyet tarihini şekillendiren ve yeni toplumun oluşmasına sosyal, kültürel ve ekonomik olarak katkıda bulunan önemli olgulardan biridir. Nitekim Osmanlı Devleti'nin eski gücünü kaybettiği 19. yüzyılda ayrılıkçı isyanların ortaya çıkması, ulus devletlerin kurulması ve Müslüman-Türk ahalinin baskıya, şiddete ve katliama maruz kalmasıyla birlikte yaşanan zorunlu göçler, Osmanlı Devleti'ni sadece nüfus anlamında değil, siyasi, ekonomik ve sosyal olarak da derinden etkilemiştir. 1821 Rum İsyanı, 1853-1856 Kırım Savaşı, 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı ve 1912-1913 Balkan Savaşları esnasında ve sonrasında göç etmek zorunda kalan Müslümanlar, yanlarına taşıyabilecekleri değerli eşyalarını da alarak en yakın toplanma alanlarına sığınmışlar, akabinde kara ve deniz yolu ile Anadolu'nun çeşitli vilayetlerine sevk edilmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin bu son döneminde kaybedilen topraklardan gerçekleşen göçler, 1923 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin de en önemli meselelerinden biri olmuştur. Nitekim farklı zamanlarda Anadolu'ya yönelik dışarıdan göçmenler gelmeye devam etmiştir.

Anadolu, üç kıtanın keşişim noktasında bulunması hasebiyle göç yollarının da ana güzergâhlarından biri olmuştur. Tarihte büyük göçlere ve yer değiştirmelere sahne olmuştur. Osmanlı Devleti'nin son döneminde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında Anadolu'ya gelen göçmenler, bölgede tutunmayı başarmışlar ve birtakım farklılıkları da ortaya çıkarmışlardır. Her ne kadar bir dönem uyum problemleri yaşamışlarsa da yerleştikleri bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatına bir canlılık ve yenilik de getirmişlerdir. Netice itibariyle bu çalışmada, Anadolu'da göçmen yerleştirilmesiyle birlikte göçmenlerin bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatına nasıl etki ettiğinin örnekleriyle ortaya konulmasına çalışılmıştır. Bunu yaparken de arşiv belgeleri, resmi ve süreli yayımlar, hatıratlar ve araştırma eserler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Anadolu, Zorunlu Göçler ve Etkileri, Göçmenler, Yerleşim, Toplumsal Değişim

ABSTRACT

Migration is one of the important phenomena that shaped the Ottoman and Republican history and contributed to the formation of the new society socially, culturally and economically. As a matter of fact, the emergence of separatist revolts in the 19th century, when the Ottoman Empire lost its former power, the establishment of nation-states and the forced migrations experienced with the Muslim-Turkish population being exposed to oppression, violence and massacre, the Ottoman Empire not only in terms of population, but also political, economic and social, also deeply affected. Muslims, who had to migrate during and after the Greek Revolt of 1821, the Crimean War of 1853-1856, the Ottoman-Russian War of 1877-1878 and the Balkan Wars of 1912-1913, took their valuables with them and took refuge in the nearest assembly areas. They were sent to various provinces of. Migration from the lost lands in this last period of the Ottoman Empire has also been one of the most important issues of the Republic of Turkey, which was established in 1923. As a matter of fact, immigrants from abroad continued to come to Anatolia at different times.

Since Anatolia is at the intersection of three continents, it has also been one of the main routes of migration routes. It has been the scene of great migrations and displacements in history. Immigrants who came to Anatolia in the last period of the Ottoman Empire and the first years of the Republic of Turkey, managed to hold on to the region and revealed some differences. Although they experienced adaptation problems for a period, they also brought a vitality and innovation to the social, cultural and economic life of the region where they settled. As a result, in this study, it has been tried to reveal with examples of how immigrants affected the social, cultural and economic life of the region with the placement of immigrants in Anatolia. While doing this, archival documents, official and periodicals, memoirs and research works were used.

Keywords: Ottoman Empire, Anatolia, Forced Migration and Its Effects, Immigrants, Settlement, Social Change

GİRİŞ**Göç Olgusu ve Göçmenler**

Göç, insanlık tarihiyle özdeş bir olgudur (Yalçın 2004, s. V). İlkçağlardan itibaren insanların çeşitli nedenlerle göç ettikleri bilinen bir gerçektir (Yalçın 2004, s. 96). *Joseph Fichter*'in de deyimiyle, "*tarih insanların göçleriyle doludur.*" (Fichter, 2004, s. 181). Göç kavramı ile ilgili farklı tanımlar yapılmıştır. *Karpat*'a (2010a, s. 3) göre göç, *asıl yerden, ulaşılmak istenilen yere harekettir. Tekeli*'ye (1998, s. 9) göre, *ayrı bir zaman dilimi içinde, bir yaşam alanını terk ederek yaşanan mekân değiştirmelerinin bütünüdür. Akkayan*'a (1979, s. 20) göre, *kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir kısmını geçirmek üzere bir iskân ünitesinden diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafi bir yer değiştirme olayıdır. Yalçın*'a (2004, s. 12-13) göre ise, *bir yerden başka bir yere yapılan; sosyokültürel, politik ve bireysel dinamiklerden etkilenen; kısa, orta ve uzun vadeli olabilen; geriye dönüş planlı veya sürekli yerleşim hedefi güden bir yer değiştirme hareketidir. Kısacası göç, insanlık tarihinin her döneminde görülen, toplumsal ve tarihsel boyutları olan evrensel bir olgudur. Pierre George*'nin de belirttiği gibi, "*istatistiksel gerçeklerin yanı sıra son derece farklı toplumsal ve kültürel gerçeklikler içermektedir* (George, 1991, s. 98).

Göçmen kavramına bakıldığında, Osmanlı döneminde buna karşılık kullanılan tabir “*muhacir*”dir. Meskûn olduğu bölgede değerlerini yaşatamayan ve değerlerini yaşatabileceği yere göç eden kişi anlamına gelmektedir. Düşmandan kaçıp Türk hâkimiyetindeki topraklara sığınan *kahırzede* ve *zulmdide* Müslümanlardır. Bu insanlar, ya malını mülkünü terk ile savaş alanından ve düşman mezaliminden kaçanlar, ya da savaş sonrası düşmana terk edilen arazide kalıp ecnebi devletin gizli ve aşikâr zulüm ve istibdadına tahammül edemeyerek Anadolu’ya yerleşmek amacıyla sığınan muhtaç ve aciz kişilerdir (İpek 2014, s. 16-17). Müslümanların gerçekleştirmek zorunda kaldığı göç hareketlerinin başlıca “itici” nedenleri, yaklaşık olarak aynı ve ortaktır. İçerisinde; savaşlar, katliamlar, yağmalar, tecavüzler, baskı ve ayrımlar, tecritler, sürgünler ve zorla asimilasyonlar yer almıştır (Dış Türkler (Belgeler) 1969, s. 645). Dolayısıyla göç sebeplerine göre göçmenleri; *sürgünler*, *anlaşmalara tabi göçmenler*, *tahliye olunanlar*, *milli göçmenler*, *mülteciler*, *siyasi mülteciler*, *geri gelenler*, *yurtsuzlar*, *devletsizler* ve diğer terimlerle tanımlamak mümkündür (İpek 2006, s. 17-18).

Göç olgusuna ilişkin yapılan araştırmalara bakıldığında, göçe neden olan ve aynı zamanda göçün neden olduğu olayların ele alındığı geniş bir literatürün varlığından söz edilebilir. Bunun nedenlerinden biri göçün dinamik ve evrensel olması, diğeri ise çeşitli bilim dallarını (Tarih, Edebiyat, Sosyoloji, Felsefe vb.) ilgilendiren bir eylem olmasıdır.

Göç, Etkileşim ve Değişim

Antropolojik yönüyle göç, sosyolojinin ele aldığı mekânsal yer değiştirme, demografik yapısal/kurumsal değişme boyutlarının ötesinde kültürel bir olgu ve süreçler bütünü olarak yorumlanmaktadır. 20. yüzyıl antropologlarının “difüzyonizm”(yayılma) kuramına göre, “*çeşitli toplumlardaki keşifler icatlar ve kültürel gelişmeler birbirinden bağımsız veya birbirine paralel değildir. Keşifler, icatlar ve kültürel gelişmeler, belli bir yörede, tarihin belli bir döneminde ve belli bir toplumda bir kez yer almakta, oradan komşu toplumlara ve dünyaya yayılmaktadır. Tıpkı, suya atılan bir taşın neden olduğu halkaların genişleyerek dağılıp yayılması gibi.*” (Güvenç, 1972, s. 78). Böylece yeni keşifler, buluşlar, kültürel ve toplumsal gelişmeler, bir toplumdan ötekine, dünyanın bir yöresinden başka bir yöresine göçlerle taşınmaktadır.

Göç, sadece bir coğrafi yer değiştirme hareketi değil, aynı zamanda *dinamizm ve farklılıkların bir aradalığıdır* (Kaya ve Erdoğan 2015, s. 5). Göçmenler ile yerel toplum arasındaki farklılıklara bağlı olarak, göç sonucunda kültürel ve coğrafi olarak birbirinden kopuk kişiler arasında temas sağlanmasına ve iletişim kurulmasına yol açmakta, davranış örüntülerini değiştirerek ve yeni fikirler oluşturmaktadır (Doğan, 2002, s. 202). Başka bir deyişle, etno-kültürel ve dinsel farklılıkların birbirleriyle iletişim kurmasını ve böylelikle üçüncü alanların ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla bu yönleriyle göç, toplumsal ve siyasal barışın kurulmasında karar alıcılara olanaklar sağladığı gibi ayrışmayı değil, birleşmeyi mümkün kılmaktadır (Kaya ve Erdoğan 2015, s. 5).

Çeşitli nedenlerle kültürler karşılaşmakta ve birbirleriyle etkileşimde bulunmaktadır. *Mümtaz Turhan* bu etkileşimi “kültüre ait değişmeler” adı altında şöyle değerlendirmiştir; “*birbirinden farklı iki kültürü temsil eden ilk grupların karşılaşmasıyla başlamış olan bugüne kadar her devirde, her yerde vukua gelmiş, fakat hiçbir vakit bugünkü kesafeti şiddeti, vüsati bulmamıştır.*” (Turhan, 1987, s. 15).

Kültürel ve etnik gruplar, “birbirinden yalıtık bir biçimde yaşamaz; tersine birbirleriyle giderek artan bir temas içerisinde dirler.” (Hogg ve Vaughan, 2007, s. 672). Redfield, Linton ve Herskovits’da belirtildiğine göre kültürleşme, farklı kültürlerden gelen bireylerden oluşan gruplar, gruplardan birinin ya da her ikisinin öz kültürel örüntülerinde değişime yol açan, sürekli bir temasa geçmesi sonucu oluşur (Kağıtçıbaşı, 2010, s. 371).

Kültür değişmesi, bir cemiyetin mevcut nizamını bir şekilden başka bir şekle dönüştüren bir olgudur. Bu değişim, ıktibas veya göç yoluyla kavimlerin teması neticesinde olur (Detaylı bilgi için bkz. Turhan, 1987). Kişiler beraber yaşama ve birbirlerine uyum sağlamayı öğrenirlerken *kültürleşme* adı verilen bir süreç gerçekleşmektedir. *Kültürleşme*, bir gurubun başka bir grupla karşılıklı etkileşimi sonucu dil, değer ve davranışlarda yaşanan değişimdir. *Kültürleşme* süreci her ne kadar hem ana akım toplumu hem de göç etmiş olan azınlık toplumu etkiliyor olsa da araştırma bulguları göç eden bireylerin kültürleşme sürecinden daha çok etkilendiklerini ortaya koymaktadır. Zira kültürel uyum sağlaması gerekenler daha çok göçmen ya da azınlık toplumu üyeleridir (Saygın ve Hasta, 2018, s. 313).

Kültürler arası iletişim sürecinde ve başkalarıyla etkileşim durumlarında insanlar kendi kültürel kimliklerini karşılaştırır, yargılar, tartışır, tasdik eder ve yeniden oluşturur. Çünkü kültürel kimlik dinamiktir. Bununla birlikte nesilden nesle ya da kültür grubunun üyeleri tarafından yeni katılanlara aktarılır (Kartarı, 2016, s. 137).

Gelişmiş ülkeler göçmenliği çoğu zaman tehdit, sosyal ve toplumsal bir felaket olarak algılamış ise de onlar beraberinde getirdikleri somut olmayan değerler ile iktisadi, siyasi, hukuki, sosyo-kültürel argümanlar ortaya çıkarmayı başarmışlardır (Özkekmekçi, 2010, s. 44).

İnsan topluluğunun yer değiştirmesiyle birlikte sahip olunan nitelikler ve değerler de onlarla birlikte yer değiştirmekte ve zamanla bu yeni yerdeki sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı etkilemektedir. Bu anlamda göç hareketi, önemli bir rol üstlenmektedir. Göçler neticesinde gelen topluluklar sahip oldukları kültür ve medeniyeti de taşımaktadırlar.

Kitlesel göç hareketlerinin her ne kadar kendi içinde riskler barındırdığı, zaman zaman da çatışmalara kaynaklık ettiği görülse de göçün dünya tarihine ve medeniyetin gelişmesine sağladığı katkılarının da olduğu bir gerçektir. Burada belirleyici olan göçe maruz kalan toplumun göçmene yaklaşımı ile göç edenlerin gösterecekleri çabalarıdır. Ortaya çıkacak katkılarda da sorunlarda da iki tarafın da payı bulunur. Bunun için modern zamanlarda göç sürecinin dinamik ve çok yönlü yönetimi konusunda ortaya konulan başarı, göçün etkilerinin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Kuşku yok ki her göç kendi özgün koşullarında farklı etkiler yaratmaktadır. Yine kuşku yok ki bölgeler-ülkeler-kıtalar arasındaki aşırı gelişmişlik farklılıkları; dünyanın yoksul bölgelerinde etnik, dini, mezhepsel vb. çatışmalar ile teknolojiye ve ulaşımdaki gelişmeler göç eğilimini ve hızını hızla yükseltmektedir (Kaya ve Erdoğan 2015, 5-6).

Uygarlıkların ortaya çıkması ve birbirleriyle etkileşmesi göçler sayesinde olmuştur. Göç olgusunun yaşanmadığı ve tamamen durduğu yerde genellikle statik bir toplum yapısı ortaya çıkmış ve bu durum toplumun gelişmesine çoğu zaman engel teşkil etmiştir (Ortaylı 2006, 19). Dolayısıyla iç, dış, zorunlu, isteğe bağlı, tek tek ya da kitlesel olarak yapılan göçlerin sonucunda sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik anlamda toplumların yaşamlarında, uzun vadede önemli değişiklikler meydana gelmiştir. İnsanlar iskân edildikleri yerlerde yaşamak için evler inşa

etmişler, yan yana gelen evler köylerin, kasabaların ve şehirlerin ortaya çıkmasında ana etkeni oluşturmuştur. Bu şekilde oluşan toplumlar devleti oluşturmuş, insanlığın maddi ve manevi varlığı böylece devam edegelmiştir (Çiçek ve Saydam 1998, 2).

Göçlerle birlikte farklı fiziki yapılarla, dillere, dinlere ve kültürlere sahip insanlar bir araya gelmişler ve etkileşim içinde olmuşlardır. Böylece yeni ırklar, kültürler, idare şekilleri ve yaşam biçimleri ortaya çıkmıştır. Bu yeni şartlar günümüz toplumlarının oluşmasına zemin hazırlamıştır (Karpat 2010b, 9).

BULGULAR

1. Osmanlı Döneminde Yaşanan Göçlerin Anadolu'daki Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Hayata Etkisi

1.1. Göçler

19. yüzyılda ortaya çıkan milliyetçilik ayaklanmaları ve bu ayaklanmalar neticesinde imparatorluk çağından ulus devletler çağına geçiş süreci, zorunlu göçlerin yoğun bir şekilde yaşanmasına sebep olmuştur. Nitekim Balkanlarda millî bilinçlenmenin en önemli unsurlarından birisi din olmuş ve *Müslümanların yaşadığı toprakları işgal edenler, Türk ya da değil bütün Müslümanları göçe zorlamışlar veya katliama tabi tutmuşlardır.* (Karpat, 2010b, s. 241). Balkan Devletlerinin, her ne kadar kendi aralarında anlaşamaları da, anlaşıkıkları ana nokta, Müslüman nüfusu kendilerinden saymayarak yok etmek veya güçsüz bir azınlık haline getirmek olmuştur. (Karpat, 2021, s. 8).

Osmanlı Devleti'nin küçülerek ulus devletlere ayrışması sırasında, siyasal nedenlerin de zorlamasıyla nüfusun büyük oranda yer değıştirdiği görülmektedir. Nitekim küçülen imparatorluğun kaybolan topraklarında artık barınamayan Müslüman nüfus, büyük kitleler halinde Anadolu'ya sığınmak zorunda kalmıştır.¹ Özellikle Rusya ile yapılan savaşlar neticesinde kitlesel boyutta göçler meydana gelmiştir (İpek, 2014, s. 17). 1783 yılında Kırım'ın ilhakıyla başlayıp 1914 yılına kadar geçen süre zarfında Kırım, Kafkasya ve Balkanlar'dan 7.4 milyon insanın göç ettiği tahmin edilmektedir (Karpat, 2014, s. 129). *McCharty*, 1821-1922 yılları arasında 5 milyondan fazla Müslümanın topraklarından sürüldüğünü, 5,5 milyon Müslümanın da öldüğünü belirtmiştir. Ölenlerden bir kısmı savaşlar sırasında katledilirken, geriye kalanı da mülteci olup açlık ve hastalıktan kırılmıştır (McCharty, 2012, s. 1).

1821 Rum İsyanı esnasında ve sonrasında Mora Müslümanlarının İzmir'e göç ettikleri görülmektedir. Zira isyan esnasında bir şarkının "*Hiçbir Türk kalmayacak ne Mora'da ne Dünya'da...*" sözleri ağızdan ağza dolaşarak bir toptan yok etme savaşı başlamıştır. (Phillips, 1897, s. 48). Bu sözlere fazlasıyla riayet eden âsiler de bütün Müslümanları yok etmeye girişmişlerdir. Nitekim bu isyan hareketi, rahiplerin faaliyetleriyle 1821 yılı Nisan ayının ilk haftasında bütün Mora'ya (Sonyel, 1988, s. 110); birer savaş gemisi haline getirilen Rum ticaret tekneleri vasıtasıyla da kısa sürede adalara yayılmıştır (Kütükoğlu, 1986, s. 133). Âsi Rumların

¹ *Tekeli*, 19. yüzyılın ikinci yarısından günümüze kadar geçen sürede Türkiye'de dalga, dalga yaşanan değışik türdeki iç ve dış göçleri dört kategoriye ayırmıştır. Bunlar; 1) *İmparatorluğun küçülmesinin yarattığı göçler*, 2) *Ulus devlet yaratmanın yarattığı göçler*, 3) *Sanayileşme/kentleşmenin yarattığı göçler*, 4) *Küreselleşmiş Dünyada kozmopoliten bir yönetimin kurulamamasının yarattığı göçlerdir.* Bkz. Tekeli, 2007, s. 447-474.

icra ettikleri katliamdan kurtulmayı başarabilen Mora Müslümanları, başta İstanbul ve Batı Anadolu sahilleri olmak üzere daha güvenli yerlere göç etmeye başlamışlardır. (İpek, 2011, s. 15). Uzun ve meşakkatli bir yolculuğun ardından sağ salim güvenli yerlere ulaşabilen Mora muhacirleri için; *Yanya, Tırhala, Mısır* (Örenç, 2009, s. 163)², *Trablus*³, *İstanbul, İzmir, Kuşadası, Seferihisar, Çeşme, Söke, Antalya, Edirne, Varna ve Preveze* gibi yerler yeni yaşam alanları olmuştur (İpek, 2006, s. 80-86).

1783'te Kırım'ın Ruslar tarafından ilhak edilmesi ve 1788-1792 Osmanlı-Rus-Avusturya savaşları sonucunda, 300.000 ilâ 500.000 kişi Kırım, Kazan, Kafkasya, Özi bölgesi ve diğer Türk bölgelerinden Osmanlı topraklarına göç etmek zorunda kalmıştır (Karpas, 2010b, s. 32-33). 1853-1856 Kırım Savaşı'ndan sonra ise göçlerin yoğunluk kazandığı görülmektedir. *Karpas*'a göre sadece 1861-1864 yılları arasında 230.000 kişi topraklarından vazgeçmek zorunda kalmıştır. (Karpas, 2010b, s. 66). *Akbayar* ise, 1790-1865 yılları arasında Kırım muhaciri sayısının 700.000'e ulaştığını belirtmiştir (Akbayar, 1985, s. 1242).

Rusya'nın genişlemesinden kaynaklanan bir başka göç dalgası da 1860 sonrası Kafkasya'dan gelmiştir. 1829 Edirne Antlaşması sonrası Rus işgalini kabul etmeyen Çerkezler ve Abazalar, uzun bir süre direndikten sonra göç etmek zorunda kalmışlardır. 1860-1865 yılları arasında Osmanlı Devleti'ne 520.000 kişi göç etmiştir. 1859-1879 yılları arasında ise 2 milyon kişi Kafkasya'yı terk etmiştir. Bunlardan ancak 1,5 milyonunun sağ kaldığı tahmin edilmektedir (Tekeli, 1990, s. 56). *McCarthy*, ihtiyatlı olarak 1856'dan 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'na kadar 1.200.000 kişinin Kafkasya'dan yola çıktığını tahmin etmekte, bunlardan 800.000'inin yerleştirildiğini belirtmektedir (McCarthy, 2012: 40). *Karpas*'a göre ise, 1859-1879 yılları arasında yaklaşık 2.000.000 insan Kafkasya topraklarını terk ederken, sadece 1.500.000'i hayatta kalmış ve Osmanlı topraklarında yerleştirilmiştir (Karpas, 2010b: 69).

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonrasında *Büyük Balkan Göçü* yaşanmış ve 1.500.000 kişi topraklarından ayrılmak zorunda kalmıştır. Göç sırasında 300.000 kadar kişi yaşamını yitirmiştir. Bu göç daha sonraki yıllarda da devam etmiş ve 1893-1902 yılları arasında Bulgaristan'dan 72.500 kişi göç etmiştir. Diğer büyük göç ise 1912-1913 Balkan Savaşları sırasında ve hemen sonrasında yaşanmıştır. Bu dönemde Balkanlar'dan Osmanlı topraklarına 640.000 Müslüman Türk nüfusunun geldiği tahmin edilmektedir (Tekeli, 1990: 56).

Girit'te özellikle 1897-1898 yıllarını büyük sıkıntılar içerisinde geçiren Müslümanlar, *bir taraftan denizle diğer taraftan düşmanlarca çevrili surlar içinde sıkışıp kalmışlardır* (Lieutenant Clarke to Captain Shaw, 1899, s. 146). Toplu halde yaşamak zorunda kaldıkları yerlerde her türlü hastalığa, yoksulluğa kurban gidecek bir hale düşmüşlerdir. Onların bu acı durumu, memleketin çeşitli yerlerindeki Müslümanlarca da üzüntüyle karşılanmıştır. Bir zamanlar sahip oldukları iktidarı kaybedip tâbi millet durumuna düşmüşlerdir. Müslümanların önemli bir kısmı ise sosyal azınlık olmaksızın yurdundan ayrılmayı tercih etmiştir.

² Mısır'da bulunan Mora muhacirlerinden Süleyman Efendi, uygun bir işte çalışmak istediğinde bulunmuştur. Bunun üzerine hıdivliğe gönderilen yazıda, gereğinin yapılması istenmiştir. Bkz. *BOA., HR. MKT., 488/28, 8 Safer 1281/13 Temmuz 1864.*

³ Trablusgarp Valisi Hasan Paşa tarafından gönderilen bir evrakta, Mora'dan ayrılıp Preveze'ye giden muhacirlerden arzu edenlerin Trablus'a gönderilip iskân edilmelerinin talep edildiği belirtilmiştir. Bkz. *BOA., HAT., 1351/52784, 29 Zilhicce 1253/26 Mart 1838.*

Girit'te Rum âsilerce gerçekleştirilen yağma ve katliam olayları sonrasında can güvenlikleri kalmayan Müslüman halk, Anadolu'da; Aydın, Adana, Konya, Hüdavendigar, Halep vilayetlerine; Ege Adalarından İstanköy ve Rodos'a; Balkanlar'da Selanik'e; Arap coğrafyasında: Beyrut, Suriye vilayetlerine ve Bingazi Mutasarrıflığı'na göç etmek zorunda kalmışlardır. 1897-1913 döneminde, Doğu Akdeniz'i çevreleyen Ege Adaları, Balkanlar, Anadolu, Afrika ve Ortadoğu gibi oldukça geniş bir alana yayılan Girit göçmeni sayısının tahminen 60.000 civarında olduğunu söylemek mümkündür.⁴

Balkan Harbi (1912-1913) ile birlikte büyük toprak kaybı yaşanmıştır. Nitekim tarihçi Mükremin Halil Yinanç'ın, "2.500 yıllık Türk tarihinin en büyük faciası" (Turan, 1999, s. 158) olarak ifade ettiği bu harp esnasında, Balkanlar kaybedilmiş, çok sayıda insan topraklarını terk etmek zorunda kalmıştır. Muhacirlerin çıkış limanları; Varna, Burgaz, Balçık, Köstence, Selanik, Kavala, Dedeağaç, Preveze ve Antivari iken, Anadolu'ya giriş yaptıkları limanlar ise; İstanbul, İzmir, Mersin, İskenderun, Sinop ve Samsun'dur. Yunanistan'da bulunan 40.000 civarında göçmen çoğunlukla İzmir ve İstanbul limanlarına indirilmiştir. Nitekim 13 Ocak 1913' kadar iki haftalık süre içinde Selanik'ten 15.000'i İstanbul'a, 8.000'i İzmir'e ve bir kısmı da Anadolu'nun çeşitli limanlarına (Antalya, Mersin, İskenderun) olmak üzere toplam 25.000 kişi nakledilmiştir (Ağanoğlu, 2013, s. 180). Balkan Harbi'nden sonra 632.408 kişi sistematik olarak katledilirken, 1912-1926 yılları arasında 812.271 kişi Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır (Ağanoğlu, 2013, s. 106).

Neticede, 17. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı Devleti'nin her toprak kaybedilişinde, Türkler ve diğer Müslüman gruplar göçe zorlanmıştır. Özellikle Balkanlar âdeti bu grupların sürekli göç dalgalarıyla çalkalanmıştır (Popovic 1995, 186). *Karpat*, Osmanlı Devleti'nin girdiği savaşları kaybetmesi ve çeşitli siyasal nedenlerle 1783-1914 yılları arasında Kırım'dan, Balkanlar'dan ve Kafkaslar'dan 7.4 milyon insanın Osmanlı topraklarına göç ettiğini ortaya koymuştur. Bu miktarın gelinen yere ve tarihlere göre dağılımı Tablo 1'de olduğu gibidir.

Tablo 1: 1783-1914 Yılları Arasında Osmanlı Devleti'ne Yönelik Göçler (Karpat, 2014: 129)

Göç Edilen Yer	Yıllar	Sayılar
Kırım	1783-1856	1.000.000
Kırım ve Kuban	1856-1862	450.000
Kırım ve Kuban	1867-1914	350.000
Kafkaslar	1862-1865	1.500.000
Kafkaslar	1865-1900	1.000.000
Kafkaslar	1874-1877	125.000
Balkanlar	1877-1878	800.000
Balkanlar	1878-1914	2.200.000
Toplam		7.425.000

⁴ Girit Müslümanlarının zorunlu göçü ve yürütülen iskân çalışmaları ile ilgili detaylı bilgi için bk z. Menekşe,2018.

Balkanlardan, Kırım ve Kafkasya'dan Anadolu'ya yönelik gerçekleşen göçler, 19. yüzyıl boyunca gözlemlenen en büyük demografik gelişmedir. Bütün bu nüfus hareketi, günümüz Türkiye sınırı dâhilindeki kırsal kesimin nüfus yapısını azımsanmayacak derece etkilemiştir (Somel, 1997: 77). 1878-1900 yılları arasındaki göçler, sayıca diğer yıllardaki göçlerden daha fazla olup, bu göçler Anadolu'nun toplum yapısındaki değişimlere yol açan ilk etkileri yapmış ve bugünkü yapının oluşmasında temel görev görmüştür (Kocacık, 1997: 142). *Karpat*'a göre, göçler sayesinde değişmiş ve milli devlet haline gelmiş olan Türkiye'nin günümüz nüfusunun en az %30-35'i göçmen ya da göçmen çocuğu veya torunudur (Karpat, 2015, s.XXXVIII).

Osmanlı Devleti'nin içe ve dışa yönelik yaşanan bu göçler için izlediği siyasetin temelini, *mevcut nüfusu önce muhafaza etmek ve akabinde mümkün olduğunca artırmak* oluşturmuştur. Bu doğrultuda devletin göç yanlısı bir siyaset takip ettiği görülmektedir. Bu siyasetin temelinde yer alan faktörler ise, *nüfus, asker, ekonomi, dış nüfus, iskân/kolonizasyon, prestij ve sosyal bağlardır* (Dündar, 2021, s. 23-24). Dolayısıyla devletin, bazı stratejik amaçlarının olduğu görülmektedir. Bu anlamda devlet, göçmenleri üretici hale getirmek, nüfusu ve vergi gelirlerini artırmak, önemli sınır bölgelerinde askeri tampon bölgeleri oluşturmak gibi kaygıları da dikkate alarak iskân çalışmalarıyla bulunmuştur.

1.2. Göçmenlerin Anadolu'daki Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Hayata Etkisi

Tarihsel süreçte göçlerden etkilenen en önemli yerler Avrupa ve Anadolu olmuştur (Bahadır 2008, s.13). Nitekim 10.000 yıllık yerleşme tarihi olan Anadolu toprakları, farklı özelliklerde olan birçok göç deneyimini yaşamıştır. Bu deneyimler sonunda bugünkü kültürel çeşitlilik meydana gelmiştir (Tekeli 2013, s.42).

Memleketin her yöresinde giyim, kuşam, anane, yemek, eğlence, müzik ve sanat farklı alanlarındaki çeşitlilik kendini göstererek, *"Anadolu'yu kültür mozaïği haline getirmiştir."* (Terzioğlu, 2016, s. 110). Bahsi geçen kültür mozaïğinin ortaya çıkışı, kabulü ve yükselişinde *"kimi zaman yoğunlaşan, kimi zaman da durulan göç dalgalarının"* (Çiftçioğlu, 2008, s. 146) rolü hemen bütün araştırmacıların dikkatini çekmiştir.

19. yüzyılda zorunlu göçlerle birlikte Anadolu'ya yerleştirilen kitleler, pek çok becerilerini de başka coğrafyalara aktararak oralarda yeni mesleklerin, yeni üretim biçimlerinin ve tekniklerin tanıtılmasında rol oynadılar. Sürekli göç alan yerler, başka coğrafyalardan taşınan kültürel özelliklerin ve etkilerin bileşiminde yeni bir kültür kaynaşmasına ve çeşitlenmesine tanıklık etmiştir (Arı, 2014, s. 298). Dolayısıyla göçmenler sadece bedenlerini değil, kültürlerini, ananelerini, yaşayış biçimlerini, masallarını, destanlarını, atasözlerini, yemeklerini, topraktan yararlanma biçimlerini, kısacası maddi ve manevi her şeylerini yanlarında getirmişlerdir (Aydın, 2012, s. 160-170).

Göçler, her şeyden önce bir ülkenin veya bölgenin nüfusunun artış veya azalışı üzerinde doğrudan doğruya etkin bir faktör olmuştur (Kocacık, 1980: 179). Nitekim Osmanlı döneminde Anadolu'ya gerçekleşen göçler, nüfus oranında önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Zira salgın hastalık, kıtlık, savaş ve toprak kayıpları Osmanlı toplumunun nüfus artış hızını olumsuz yönde etkilemiştir. Özellikle 17. yüzyıldan sonra siyasi ve ekonomik nedenlerle Anadolu nüfusu azalmıştır. Köyler küçülmüş, *"hâli ve harab"* olanların sayısı artmıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısına gelindiğinde ise, uygulanan iskân politikası ve göçler sayesinde nüfusta azalma durmuş, artış başlamıştır (Güran, 2014, s.72). Bu dönemde Balkanlarda kurulan ulus

devletlerde Müslüman-Türk nüfus oldukça azalırken, Anadolu’da önemli ölçüde artmıştır. Bununla ilgili olarak McCarty, 1878-1911 yılları arasında Anadolu nüfusunun %50 düzeyinde arttığını hesaplamıştır. Bu da nüfusun yılda yüzde 1.5 büyümesi demektir (McCharty, 1998, s.119; Tekeli 2013, s.49). Osmanlı ülkesi, 19. yüzyılın başlarında savaşlar nedeni ile büyük toprak kayıpları yaşanmasına rağmen nüfus, 1880’lerde, 1850’lere nazaran %40 artmıştır. Bu artışın büyük kısmı göçler sayesinde olmuştur (*Türkiye’nin Göç Tarihi*, 2015, s.XXXIII).

Karpat, 1860-1900 yılları arasında Osmanlı nüfusunun %80’ini aşan bir büyüme gösterdiğine işaret etmiştir. Osmanlı yönetiminin hesaplamalarına göre nüfus, 1874 ila 1884 yılları arasında 4 milyon, 1884 ile 1894 yılları arasında 2,5 milyon ve bunu takip eden on yıl içinde 2,5 milyon artmıştır. Bunun büyük bir kısmı göçlerden kaynaklanmıştır. Yine, göçlerle birlikte Anadolu, Suriye ve Irak topraklarında yaşayan Müslümanların Hıristiyanlara oranı, Müslümanların lehinde değişmiştir. Osmanlı Devleti, ağırlıklı olarak Müslüman bir devlet haline gelmiştir. Bu dönüşüm, siyasi ve kültürel anlamda derin izler bırakmıştır. Zira devlet, Müslümanları gözetten bir politika gütmek zorunda kalmıştır (Karpat, 2014, s.132-134). Böylelikle Müslüman-Türk unsurları gözetten, homojen nüfus politikasının izleneceği yeni bir döneme girilmiştir (İpek, 2013, s.155; Kocacık, 1980, s.180).

Muhacirlerin Anadolu’daki nüfusla karışıp kaynaşmaları sonucunda geleneksel kültür yapısı büyük oranda değişmiştir. Muhacirlerin kalıcı iskânı etnik ve dini açıdan kalıcı bir homojenliğe dönüşmüştür. Bu dönüşen toplum, Türkiye’de Türkçülük düşüncesinin giderek ağır basmasına ve bu zemin üzerine inşa edilmiş olan ulus-devlet modeline ön ayak olmuştur. Böylece Osmanlı Müslüman nüfusunu büyük oranda homojenleşmesinde önemli rolü olan muhacir ve mübadiller, yeni kurulacak Türkiye’nin milli devlet olarak “Misak-ı Milli” sınırları içinde dünyadaki yerini almasında da etkili olmuşlardır (Yıldırım, 2012, s.90).

Göçmenler içerisinde bazı ailelerin nüfuz sahibi oldukları ve bu nüfuzlarını birkaç kuşak devam ettirdikleri görülmektedir. Buna örnek olarak Mora’dan Antalya’ya gelen *Moraviler* gösterilebilir. Yunan ayaklanmasından sonra Antalya’ya gelen göçmenler arasında adı en çok anılan aileler arasında yer almışlardır. Ailenin Antalya’daki ilk temsilcisi Abdullah oğlu Mustafa Ağa, Mora’da doğmuş ve o öldükten sonra *Moraviler*’in Antalya’daki en önemli temsilcisi, oğlu Ali Muhlis Ağa olmuştur (Dayar, 2018, s. 24-25). Kısacası Antalya, bilhassa 19. yüzyıldan sonra meydana gelen göçlerle sosyolojik açıdan oldukça renklenmiştir. Moralılar ile birlikte Mısırlılar, Giritliler, Balkan Muhacirleri, Kafkas muhacirleri, Kıbrıs Türkleri bu şehre mutfak kültürleri ve yeme-içme alışkanlıkları ile birlikte gelmiş ve derin izler bırakmışlardır (Menekşe, 2020, s. 818).

Kuşadası’na da gelen Mora muhacirleri, ilk etapta yerel halk ile bazı anlaşmazlıklar yaşamışlardır. Özellikle Türkçe konuşamamaları nedeniyle yerel halk, onları her türlü alışverişten uzak tutmuştur. Kız alıp verme hoş karşılanmamıştır. Hatta kendilerine ait başka bir mezarlık oluşturmuşlardır (Belen 2004, s. 96; Menekşe, 2016, s. 717). Fakat zamanla iki taraf arasında uyum sağlanmış ve Kuşadası’nda hayatlarını devam ettirmişlerdir. Nitekim bugün hâlâ Mora muhacirlerinin torunları Kuşadası’nda yaşamaktadır. Hatta yapılan tespitte göre, Kuşadası’nın ilk belediye reisi Hacı İbrahim Ağa (1879/1296), Mora’dan gelen muhacirlerdendir. Onun neslinden gelenlerin de cumhuriyet döneminde belediye reisliği yaptığı bilinmektedir. Bir başka aile ise Kuşadası’nın Milli Mücadele tarihinde çok önemli bir yeri olan Mahmut Esat Bozkurt’tur. M. Esat’ın babası Hasana Bey, 1900/1317 yılında Kuşadası belediye reisliği yapmıştır (Belen, 2004, s. 96).

Balkanlardan gelen göçmenlerin Cumhuriyetin kurulmasında da önemli bir paya sahip oldukları görülmektedir. Nitekim *İlber Ortaylı*, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde "Balkanlar" üzerine verdiği konferansta, *Rumeli'den gelenlerin Cumhuriyet'i kurduklarına* dikkat çekmiş ve şu ifadelerle yer vermiştir:

"Balkanlar'dan çekilirken, orası yıkıldı, Rumeli'deki bütün zenginliklerimiz gitti; hem kültürel, hem ekonomik anlamda demek istiyorum. Osmanlı İmparatorluğu'nun temeli çöktü. Bu Rumeli'den gelenler de aslında Cumhuriyet'i kurdular. Zaten I. Cihan Harbi'ne, Balkanlığın getirdiği şuurla ve kimlikle girdik. Bu bütün Şark'ta çok önemli bize özgü önemli bir vechedir. Yani Türklük öyle öğreniliyor; kitaptan okuyarak değil... Türklerin 'milli hafızası' budur..." (Balkan Günlüğü, 17 Ocak 2018).

Ortaylı, Türklerin Balkanlar'dan çekilmesiyle Rumeli'deki "sosyal dengenin" bozulduğunu ancak Anadolu'da öbür yarısının yaşatılmaya başlandığını anlatmıştır. Anadolu'da göçmenlerin ortaya çıkardıkları farklılığa da dikkat çekerek, *"Balkanlar'dan gelenler ekilmeyen arazileri ziraata açtılar; onlar sayesinde modern ziraat gelişti. 1895'te Yunan savaşında ordu, ilk kez Anadolu'da ekilen buğdayın ununu yedi."* (Balkan Günlüğü, 17 Ocak 2018) demiştir.

Askeri birliklere insan gücünün sağlanması açısından göçmenlerin önemli katkısı olmuştur. Örneğin 45.000'den fazla Çerkes muhacir Suriye'ye iskân edilmiştir. 1878 öncesi dönemde gelenlerle birlikte Suriye'deki Çerkeslerin sayısı 70 bine kadar çıkmıştır (Suriye Çerkesleri, Orsam Rapor No:130).⁵ Sultanın koruması altında bölgeye iskân edilen Çerkesler, Sultan'ın doğal askeri birlikleri olarak Osmanlı askeri erkânıyla birlikte ayaklanmaların bastırılmasında aktif rol almışlardır (Akbulat 2017 s. 80-81).

Kitlesel göç akınlarının yoğunlaşmasıyla birlikte nüfus kaybının telafi edilmesinin yanı sıra üretim ve vergi gelirlerinin artırılmasının yolu da açılmıştır (İpek, 2013, s.155; Kocacık, 1980, s.180). Nitekim Osmanlı Devleti, göçmenleri kentlere yerleştirmekten ziyade tarıma elverişli kırsal bölgelere sevk etmiştir. Başka bölgelerden gelen milyonlarca göçmen, muazzam miktarda işlenmemiş toprağı üretime açmıştır. Göçmenlerin bir kısmı, genellikle gerginliklere yol açan bir süreçle meskûn bölgelere yerleştirilirken çok sayıda göçmen de görece boş bölgelere giderek buraların yüzyıllardan beri işlenmemiş topraklarını ilk kez işleyerek şenlendirmişlerdir (Quataert, 2002, s. 198). Onların iskânı ile birlikte ilave insan gücünün devreye girmesiyle işlenmemiş ve bataklık olan araziler tarıma kazandırılmış ve zirai üretim artmıştır (İpek 2006, s.73). Örneğin Tekirdağ Sancağı idari anlamda 1891 ile 1907 arasında bir değişiklik yaşamamasına rağmen çift koşum hayvanı (öküz) miktarında 1891 yılına kıyasla yaklaşık olarak %100 oranında artış kaydedilmiştir. Çift koşum hayvanı sayısındaki bu artış, Tekirdağ'da göçmen iskânı sonucu önemli miktarda toprağın tarıma açıldığını göstermektedir (Göktepe, 2012, s. 319-321). Dolayısıyla yerli halk ile muhacirler arasındaki etkileşimin ve kültür alışverişinin gerçekleştiği alanlardan birisi tarım kültürü olmuştur. Muhacirler, daha önce işlenmemiş arazilerde çiftçilikle meşgul olmuşlar ve zirai üretimi artırmışlardır (İpek, 2022, s. 347).

Tarımsal işletme sayısının artmasıyla birlikte 1873-1893 yılları arasında Osmanlı Devleti genelinde tarım yapılan arazilerde %25 artış görülmüştür. Buğday, tütün, pamuk gibi ürünlerin

⁵ Suriye Çerkesleri, Orsam Rapor No:130, http://www.orsam.org.tr/eski/tr/Uploads/Yazilar/Dosyalar/20121226_130turing.pdf, Erişim Tarihi: 22.02.2023.

yetiştirilmesinde önemli miktarda artış meydana gelmiştir. 1890-1913 yılları arasında üretilen buğday miktarı %17.2; 1885-1914 yılları arasında üretilen tütün miktarı %100 artış göstermiştir (Çelik 1996, s.121-122; Ağanoğlu 2012, s.117-118). Eskişehir, Konya, Ankara üçgeninde buğday üretiminin gelişmesinde Kırım Tatarlarının payı yüksek olmuştur (Tekeli 1998, 58).

Göçmenler, yeni ürünleri beraberlerinde getirerek yerleştikleri yerlerde ekip biçmişler ve çevreye tanıtmışlardır (İpek, 2022, s. 347). Bu da tarımsal üretimin çeşitlenmesine katkı sağlamıştır. Nitekim Babiâli de göçmenlerin ekonomik potansiyelini açığa çıkarmak ve bunu değerlendirmek arzusunda olmuştur. Özellikle II. Abdülhamit, bizzat bu konu üzerine eğilmiş ve göçmenleri, yetenekli oldukları alanlarda desteklemeye önem vermiştir (Saribal 2018, s.130). Yeni ürünlerin muhacirlerce yetiştirilmesine imkân sağlanmıştır. Nitekim bu ürünlerden birisi güldür. Gül yetiştiriciliği 17. yüzyıldan itibaren Filibe, Karlova, Eski Zağra ve Kızanlık'a yayılmıştır. Buralardaki gülistanlardan önemli miktarda gülyağı elde edilmiştir. Dolayısıyla bu ürünün yetiştirilmesinde yetenekli olan muhacirler desteklenmiştir. 1883 yılında satın alınan 200.000 gül fidesi çiftçilere dağıtılmıştır. Nisan 1899'da ise Kızanlıklı Rıfat Efendi, gül yetiştiriciliği uzmanı olarak Aydın, Konya, Hüdavendigar'a gönderilmiştir (Gül yetiştiriciliği ve gül sanayisi ile ilgili olarak detaylı bilgi için bkz. Okumuş, 2013). 1892-1894'de Kızanlık'tan getirilen gül fidanlarıyla Diyarbakır, Adana, Suriye, Beyrut, Trabzon Konya, Kastamonu ve Bursa'da gülistanlar tesis edilerek gülyağı üretimi artırılmaya çalışılmıştır (İpek, 2022, s. 348). Bursa'ya gelen Bulgaristan göçmenlerinin gül sanayisi konusundaki deneyimlerinden istifade etmek için de 70.000 gül fidanı Bursa'ya gönderilmiştir. Bu gül fidanları, Hazreti Emir civarındaki araziler ile "Dobruca, Panayır, Gülisan, Soğanlı" köylerine ait tarlalara ve Bursa'nın bostanlarına dikilmiştir. Neticede, bu fidanlardan 300 kıyye (400 kg.) gül üretimi gerçekleşmiştir. Bu güllerden Filibeli Hocazade Hafız Efendi, Balmumcu Hafız Galip Efendi ve Attar Hacı Ali Bey marifetiyle gül yağı ve gül suyu üretilmiştir (Saribal 2018, s.130). Yine, Çukurova bölgesinde farklı dönemlerde iskân edilen göçmenler, hem buradaki yerel bitkilerin hem de kendi yerleşim bölgelerinden getirdikleri kültür bitkilerinin üretimini yapmaya başlamışlardır (İpek 2006, s.73). 1890 yılından itibaren Doğu Rumeli göçmenleri sayesinde Isparta'da gül yetiştiriciliği ortaya çıkmış ve kısa sürede gelişmiştir. Kiraz, tokaloğlu, kayısı, daldabir, kaba elma, bozdurgan, ferdinand armudu, şeker gibi ürünler de Kırım göçmenleri vasıtasıyla gelmiştir (Yılmaz 1999, s.599).

Göçmenler tarafından Anadolu'ya getirilen bir başka ürün de patatestir. Patatesin ana vatanı Güney Amerika olup 19. yüzyılda Anadolu'ya girmiş ve üretimi bölgede giderek artmıştır. Batı Anadolu'ya Balkanlar üzerinden girmiştir. Slav dillerinde *kumpir* olarak adlandırılmıştır (İpek, 2022, s. 348).

Göçmenler, tarımsal teknolojiyi de beraberlerinde getirmişlerdir. Anadolu çiftçisi tarımda çoğunlukla kara saban, el orağı, tırpan, çapa gibi ilkel aletler kullanırken (Güran 2014, s.75-77), göçlerin yoğunlaştığı 1890'dan sonra demir saban ve çeşitli tarım aletlerinin kullanımında büyük artış yaşanmıştır (Quataert 2000, s.970-971). Bunun yanı sıra göçmenler, Anadolu tarımına pulluk ve yaylı araba gibi yeni teknolojileri de kazandırmışlardır (Tekeli 2013, s.46). Rumeli göçmenlerinin kullandığı demir pulluk, eskiden beri kullanılagelen sabanın yerini almıştır (Karpat 2010b, s.81). Yine, göçmenlerin demiryolu hatları boyunca iskân edilmeleri ve onların kullandığı dört tekerlekli arabaların, Anadolu'daki bir çift öküzün çektiği iki tekerlekli

kağnılara nazaran daha fazla yükü, daha kolay taşıyabilmesiyle⁶ ulaşım şartları değişmiştir. Tarım ürünleri iç ve dış pazarlara daha rahat ulaşım imkânı bulmuş, ihracat imkânları artmıştır (Çelik 1996, s.121-122; Ağanoğlu 2012, s.117-118).

Göçmenler, bazı hayvan türlerini de Anadolu'ya getirerek hayvancılığın gelişmesine katkı sağlamışlardır (Çelik 1996, s.122; Ağanoğlu 2012, s.117-118). Kafkaslardan Anadolu'ya karayolu ile gelen göçmenlerin, yanlarında 7.000 at getirdikleri ifade edilmektedir (İpek, 2022, s. 349). At yetiştiriciliğinde başarılı olan Çerkesler, getirdikleri Çerkes atları ile yerli atları melezleştirme yoluna gitmişlerdir (Avagyan 2004, s.75). Aynı zamanda Çerkes göçmenler, yerleştikleri yerlerde et ve süt üretiminin gelişmesine yardımcı olmuşlardır (Tekeli 2013, s.153).

Göçmenlerin içerisinde oldukça büyük sermayeye sahip insanlar da vardır. Bu insanlar, şehirlerdeki ticari ve sınıai faaliyetlere dâhil olmak için gayret sarf etmişlerdir. Yanlarında getirdikleri sermayeyle, toprak ve küçük çaplı ticaret alanında yatırımlar yapmışlardır. Düşük bir tahminle, göçmenlerin Osmanlı Devleti'ne getirdiği sermayenin 5 milyon lira civarında olduğu belirtilmektedir (Karpas 2014, s.134).

Göçmenlerin önemli bir kısmı, geldikleri ülkelerde yönetici sınıfa mensup kişiler olduklarından, beraberlerinde kendi sınıflarının yüksek kültürünü ve bilgi birikimini de getirmişlerdir (Karpas 2014, s.134). Örneğin dokuma sektöründe göçmenlerin tecrübelerinden yararlandığı görülmektedir. Nitekim Bursa'da yerleştirilen göçmenler, gerek kendi başlarına gerekse ortak olmak suretiyle dokuma tezgâhları olarak küçük çaplı fabrikalar kurmuşlardır. Böylece Müslüman girişimcilerin sayısının artmasında bir başlatıcı olmuşlardır. Bu yetenekleri, vilayet idaresinin de dikkatini çekmiş ve göçmenlerin, ıslahhane bünyesinde bulunan çocuklara dokumacılık eğitimi vermeleri ve aynı zamanda para kazanmaları sağlanmıştır. Bu çerçevede Filibe ve Sofya göçmenleri ıslahhanede mevcut 26 tezgâh ile "şayak" adı verilen bir tür kaba kumaşın seri üretimini gerçekleştirmişlerdir (Sarıbal 2018, s.130-131). Yine, Balkan Savaşları'ndan sonra Selanik'ten İstanbul'a göçenler İstanbul'da dokuma sanayisinin kurulmasında önemli rol oynamışlardır (Tekeli 2013, s.46-47; Tekeli 1998, s.58). Teknik bilgi ve donanımına sahip olan muhacirler, erken Cumhuriyet döneminde demiryolu inşasından fabrikalara kadar farklı iş kollarında işçi veya tekniker olarak çalışmışlardır (Karpas, 2010a: s. 19, 129). Dolayısıyla bu göç hareketlerinin, ekonomik katkıları göz önüne alındığında, Osmanlı Devleti'nin küçülmesini bir ölçüde yavaşlattığı, özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu ekonomisinin canlanmasında önemli etkilerinin olduğu söylenebilir (Tekeli 2013, s.46-47; Tekeli 1998, s.58).

Göçlerin önemli bir etkisi de yerleşim organizasyonunda görülmektedir. Nitekim 93 Harbi ve sonrasında gelen göçmenler, köy-kent dağılımı üzerinde etkili olmuşlardır. Genellikle boş topraklar üzerine köyler kurulduğundan, nüfusun köy lehine artmasını sağlamışlar ve böylece yeni yerleşim tipleri ortaya çıkmıştır (İpek, 2013, s.155; Kocacık, 1980, s.180). Dama tahtası dizilişi biçimde görülen köy planlarıyla toplu köy tipi oluşturulmuştur. Bu tip yerleşimlerin, sosyal teması sağlamak, ulaşım ve taşımacılık maliyetlerini azaltmak, alt yapı kurma kolaylığı

⁶ Rumeli'de araba taşımacılığında daha çok faydalanılırken, Anadolu'da at, katır ve deve taşımacılığı yaygındır. Arabalar, daha etkin taşıma araçları olup örneğin bir atın taşıyacağı yükün beş katını taşıyabilmiştir. Yine, deve ve atla yapılan taşımacılık daha pahalıya mâl olmuştur. Dolayısıyla dört tekerlekli arabalar önemli bir avantaj sağlamıştır. Bkz. Güran 2014, 79-80.

gibi yararları olmuştur. Göçmenler, bölgeye taş evler yapımını yeni bir teknik olarak getirmişler, evlerin oda, samanlık, avlu gibi düzenlemesinde yeni şekillerin yaygınlık kazanmasını sağlamışlardır (Çelik 1996, s. 127).

Osmanlı Devleti, muhacirlerin iskânı konusunda zamanla daha kurumsal bir yapıya bürünerek daha planlı bir politika geliştirmiştir. Artık gelen muhacirler kent ve kasabaların çevresinde yeni mahalleler kurulmak suretiyle ya da yeni köylerin teşkiliyle daha modern bir şekilde iskân edilmişlerdir. Hem mahalleler hem de köyler yeni bir tarzda kurulmuştur (Çelik, 1996, s.127).

Resim 1: Adana'ya Gönderilen Muhacirler İçin 40 Mesken Olarak Tesis Edilen Mahalle, 1900⁷

Tesis edilen mahalle ve köylerin çarşı ve pazarlarının muntazam bir şekilde taksim edilmesi söz konusu olmuştur. Aynı zamanda muhacir meskenlerinin bölgenin iklim ve hava koşullarına göre yapılmasına, hayvan muhafazasına da elverişli olmasına dikkat edilmiştir. Meskenlerin resim ve planlarını tanzim için de Mühendishane-i Berrî Hümayûn'dan yetişmiş olanlardan seçilecek bir heyetin iskân mahalline gönderilmesi istenmiştir (BOA., İ. HUS., 73/120, 17 Mart 1315/29 Mart 1899).

Yerli halkın meskenleri ile sonradan bölgeye gelip yerleşen muhacirlerin meskenleri arasında yapısal farklılıklar vardır. Muhacirlere ait köylerde yapılan meskenler genel olarak "U" şeklinde dizilmiştir. Bu plana göre ortada boş kalan kısım da köy meydanını oluşturmuştur. Bu durumda muhacir mahalleleri veya köyleri eskilere nazaran daha planlı bir şekil almıştır (Kocacık, 1980, s. 170-171).

⁷ "Adana'ya izam olunan Muhacirin-i İslamiyenin iskânı için merkez-i vilayette tesis edilen kırk haneden müteşekkıl mahalle-i cedidenin yan taraftan görünüşü". Bkz. *Servet-i Fünûn*, Sayı: 487, 29 Haziran 1316/12 Temmuz 1900.

Resim 2: 1899 Yılında Mersin’de İnşa Edilen Meskenler, 1899⁸

İnşaatta kullanılan malzemenin türünden ve yapım tekniğinden kaynaklanan farklılıklar yerli köyler ile muhacir köylerinin belirgin bir şekilde ayırt edilmesini sağlamıştır. Nitekim bazı bölgelerde muhacirlerin gelmesine kadar taş meskenlere ve kiremitli çatılara rastlanmazken, muhacirlerin gelmesiyle birlikte bu tür meskenlerin sayısı artmaya başlamıştır. Örneğin Bursa’dan Konya’ya trenle yolculuk yapan Mehmet Ziya Efendi, “*Bursa’dan Konya’ya Seyahat*” adlı eserinde, Girit muhacirleri için inşa edilen meskenlere duyduğu hayranlığı şöyle ifade etmiştir: “*Burada Milli Eğitim’e ait kaplıca ve çeşmelerin yanında, padişah tarafından benzeri görülmemiş bir tarzda 30-40 kadar ev yaptırılmış ve Girit muhacirleri yerleştirilmiştir. Bu meskenler, üzerleri kiremitli, boyalı badanalı yapılmış olduğundan yerli ahaliye ait üzerleri çerden çöpten, topraktan olan meskenlerden farklılık arz etmektedir.*” (İhtifalci Mehmet Ziya, 2010, 238).

Resim 3: Balkanlardan arabalarıyla Yola Çıkan Köylüler (Illustration Mecmuası, Paris 1912)

⁸ “*Saye-i merhamet-vaye-i hazret-i padişahide Mersin’e sevk olunan Muhacirin-i İslamiye için kasaba civarında inşa edilen haneler*”. Bkz. *Servet-i Fünûn*, Sayı: 476, 13 Nisan 1315/25 Nisan 1899.

Muhacirlerle birlikte Anadolu'daki gündelik hayatta da birtakım farklılıklar ortaya çıkmıştır. Örneğin "Muhacir arabası"⁹, göçmenlerle birlikte gündelik hayata dâhil olmuş ve yaygın bir şekilde kullanılan ulaşım aracı haline gelmiştir. Örneğin Mehmet Ziya Bey, 20. yüzyıl başlarında Bursa'dan Konya'ya yaptığı seyahatinde, göçmen arabalarına değinmiş ve Rumeli'den gelen göçmenlerin Anadolu'daki ulaşımı rahatlattığını belirtmiştir (Mehmet Ziya 2009, 28). Aynı şekilde Ömer Subhi Bey de 1890 yılında Bursa'ya yaptığı seyahatte, Rumeli göçmenlerinin arabacılık yaptığına dikkat çekmiştir (Ömer Subhi Bey 2007, 59).

Göçmenler, bazı bölgelerde çeşitli zanaat kollarının gelişmesine yol açmışlardır. Örneğin Side'ye gelen Girit göçmenleri çoğunlukta olarak zanaat sahibi olduklarından mesleki özelliklerini de buraya taşımışlardır. Side'de tarım ve hayvancılık ön planda iken buraya gelen göçmenler, sanatlarıyla bölgeye renk getirmişler ve etki uyandırmışlardır. İnşaat ustalığı, berberlik, ayakkabıcılık, terzilik gibi zanaatlarla yaşamlarını sürdürmüşlerdir (Toker, 2021, s. 71).

Neticede Osmanlı Devleti, farklı özelliklere, deneyimlere sahip göçmenlerden yeni iskân sahalarında faydalanma yolunda önemli bir gayret sarf etmiştir. Bu yönde göçmenler de hem kendi imkânları hem de devletin desteğiyle farklı alanlarda önemli gelişmelere önyak olmuşlardır. Sosyal, kültürel, ekonomik alanlarda Anadolu'ya bir canlılık ve yenilik getirmişlerdir. Örneğin Bursa'da üzümleriyle meşhur Mora'dan gelen bir göçmenin meyhanecilik, Rusçuk'tan gelen bir göçmenin "muhacir arabasıyla" taşımacılık, Yanbolu'dan gelen bir göçmenin "muhacir ayakkabısı" üreterek ayakkabıcılık yapması gibi bireysel girişimler şehirde önemli hareketliliğe vesile olmuştur (Sarıbal 2018, 132).

2. Cumhuriyet Döneminde Yaşanan Göçlerin Anadolu'daki Sosyal, Kültürel, Ekonomik Hayata Etkisi

2.1. 1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi ve Diğer Göçler

Türkiye, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e, iki yüzyıldan uzun bir süreyle göç alan başlıca bölge ülkesidir. Gerçekte bu durum Türkler'in, önce Orta Asya'dan ve Anadolu'dan Balkanlar'a, Kafkasya'ya, Kırım'a ve Ortadoğu'ya, ardından da bu topraklardan Anadolu'ya gerçekleşen en az iki bin yıllık "göç trajedisinin" son perdesidir. Bu son perdede, asli unsur Türkler (ve çoğu akrabalık bağlarıyla kendilerine eklenen diğer Müslüman unsurlar), Orta Asya'dan sonra en az 450 yıl "vatan" tuttıkları toprakları büyük ölçüde terk etmek zorunda kalmışlardır (Çavuşoğlu 2007, 145).

Türkiye, hem jeopolitik konumu nedeniyle hem de eski bir imparatorluğun merkezi olması sebebiyle kuruluşundan itibaren sürekli olarak göç hareketlerinin merkezinde yer almıştır. Bu göç hareketleri incelendiğinde Türkiye'nin bazı dönemlerde yoğun olarak göç alan, bazı dönemlerde ise yoğun olarak göç veren bir ülke konumunda olduğu görülmektedir.

1923 yılında Türkiye, yeni bir devlet olmanın getirdiği iç ve dış pek çok mesele ile uğraşmak zorunda kalmıştır. Osmanlı Devleti'nin dağılma döneminde kaybedilen topraklardan

⁹ Üstü ve yanları örtülü, dört tekerlekli, yaysız araba. *TDK Güncel Türkçe Sözlük*, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim: 28.03.2023.

gerçekleşen göçler, bu yeni dönemin de en önemli meselelerinden biri olmuştur. Anadolu'ya yönelik farklı zamanlarda dışarıdan göçler bulunmakla beraber Yunan işgali ile birlikte ülkede iç göçün de yaşandığı görülmektedir.¹⁰

Cumhuriyet ile birlikte, millet ulusa, mülk vatana, muhacir göçmene dönüşmüştür. Müslüman milletine kucak açan mülk yerini Türk ulusuna kucak açan vatana bırakmıştır. Ulus birlik söylemi, ülke içindeki azınlıklar kadar dış ülkelerde azınlık haline gelmiş olan kitleleri de hedeflemiştir. Bu doğrultuda göç esaslı bir çözümdür. Zira bu çözüm, Türklerin ulusal karakterini korumaya hizmet edecek, "tek devlet" in nüfusunu besleyecek ve asker yazılarak "millet/ulus ve devlet" birliğini koruyacaktır. Bu yüzden sınır dışında kalan ve tekrar elde edilemeyecek ülkelerdeki ulusun diğer parçalarının göçü istenmiştir. Bu anlamda, Bulgaristan, Sırbistan, Romanya gibi birçok Balkan devletiyle göç anlaşmaları yapılmıştır (Dündar, 2021, s. 29).

Türkiye'ye ilk kitlesel hareketlilik, 30 Ocak 1923 tarihinde imzalanan *Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme* ile Türk-Yunan mübadelesi olarak gerçekleşmiştir. İlk etapta, Türk-Yunan göçmen sorunlarını çözmek üzere Milletler Cemiyeti tarafından Norveçli *Dr. Fridtjof Nansen*'in görevlendirildiği görülmektedir. Daha sonra Türkiye delegasyonu reisi İsmet Paşa ve Yunanistan delegasyonu reisi Venizelos'un önerisiyle bir bağımsız, bir Türk ve bir Yunanlı delegenin yer aldığı bir komisyon teşkil edilmiştir. *Dr. Fridtjof Nansen*'in de danışmanlığını yaptığı komisyon, İtalyan delegesesi *Montagna*'nın başkanlığında 2 Aralık 1922'de toplanmıştır (Arı, 1995, s. 16-17). Bundan sonra yürütülen çalışmalar neticesinde de 30 Ocak 1923 tarihinde Lozan'da "*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*"¹¹ imzalanmış ve yasal yönden yürürlüğe girmiştir.¹² Bu anlaşmaya göre İstanbul ve Batı Trakya hariç olmak kaydıyla Türk topraklarında yerleşmiş Ortodoks dinine mensup Rumlar ile Yunan topraklarına yerleşmiş Türkler 1 Mayıs 1923 tarihinden itibaren zorunlu mübadeleye tabi tutulacaklardır. Bu kimselerden hiçbiri Türk Hükümeti'nin izni olmadan Türkiye'ye ya da Yunan Hükümeti'nin izni olmadan Yunanistan'a dönüp yerleşemeyecektir.¹³ Sözleşme 18 Ekim 1912 tarihinden itibaren göç eden ve göç etmesi gereken gerçek ve tüzel kişileri kapsamıştır (*Düstur*, III. Tertip, C.V, 1931, s. 205).

1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'nin de eklenmesiyle 1923 yılından itibaren iskân meselesi, devletin halletmesi gereken problemler arasında ilk sıralarda yer almıştır. Mübadiller de dâhil olmak üzere 1923-1930 yılları arasında gelen nüfus, resmi bir istatistikte aşağıdaki tabloda olduğu gibi gösterilmiştir. (*İskân Tarihçesi*, 1932, s. 137).

¹⁰ Milli Mücadele döneminde yaşanan iç göç ve basında yankıları ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Kara, 2022, s. 361-374.

¹¹ 30 Kânunusani 1923 tarihinde imza edilmiştir. *Türk ve Rum Ahalinin Mübadelesine Dair Mukavelename ve Protokol* için bkz. *Düstur*, III. Tertip, C.V, 1931, s. 205-219; Soysal, 1983, s. 177-183.

¹² Mübadele süreci ile ilgili olarak detaylı bilgi için bkz. Tosun, 2002; Arı, 1995; Arı, 2005; *Egeyi Geçerken 1923 Türk-Yunan Zorunlu Nüfus Mübadelesi*, 2007.

¹³ Madde 1: *1 Mayıs 1923 tarihinden itibaren Türkiye arazisinde mütemekkin Rum Ortodoks dininde bulunan Türkiye tebaası ile Yunan arazisinde mütemekkin Müslüman dininde bulunan Yunan tebaasının mecburi mübadelesine iptidar edilecektir. Eshası mezkûre Türkiye ve Yunan Hükümetlerinin kendi memleketleri hakkında müsaadesi olmadıkça ne Türkiye'de, ne de Yunanistan'da gelip tekrar yerleşemeyeceklerdir* (*Düstur*, III. Tertip, C.V, 1931, s. 205).

Tablo 2: 1923–1930 Arasında Ülke Genelinde İskâna Tâbi Tutulan Nüfus

SIFAT	NÜFUS
Mübadil	499.239
Gayri mübadil	172.029
Harikzede	14.312
Mülteci	35.936
Yerli ahali	18.430
Şarktan garbe nakledilenler	2.774
Toplam	742.720

Mübadele kapsamında Türkiye'ye gelenlerin sayısı 500 bine yakın iken, Yunanistan'a giden Ortodoks Rumların sayısı 1.2 milyon civarındadır (Arı, 2017, s.5). Nicelik olarak bakıldığında Yunanistan'a yerleşen göçmenler nüfusun %20'sini oluştururken, Türkiye'ye yerleşenler için bu oran %3.8'dir (Türkiye'nin 1923'teki nüfusu 13 milyon civarındadır). Dolayısıyla Yunanistan için mübadelenin yarattığı toplumsal ve demografik dönüşüm daha farklı olmuştur (Şenşık, 2017, s. 33). Ayrıca Balkanlarda yaşanan istikrarsızlıktan dolayı başka ülkelere de göçler devam etmiştir. Mesela 1923-2005 yılları arası dönemde Yugoslavya'dan 308.336 kişi, Romanya'dan ise 126.028 kişi Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır (Yusuf, 2006, s. 113).

Geray, 1923-1960 döneminde Balkanlardan Türkiye'ye 1.204.205 kişinin göç ettiğini, bunların bir kısmının göçmen, bir kısmının sığınmacı ve bir kısmının da mübadil olduğunu belirtmiştir. Tespitine göre, Yunanistan'dan gelenlerin sayısı 384.000'i "Mübadil" olmak üzere 407.788, Bulgaristan'dan gelenlerin sayısı 374.478, Yugoslavya Makedonya'dan gelenlerin sayısı 269.101, Romanya'dan gelenlerin sayısı da 121.351 kişidir. *Geray*, Cumhuriyet Döneminde Balkanlardan Türkiye'ye doğru yapılan göçlerde gelenlerin 775.491'inin ağırlıklı olarak Marmara, Ege ve Orta Anadolu bölgelerine yerleştirilmiş olduğunu ifade etmiştir (*Geray* 1962, s. 7-9, 11-13, 30-31, 34).

2.2. Mübadillerin Anadolu'daki Sosyal, Kültürel, Ekonomik Hayata Etkisi

Mübadele, onu yaşamış bireyler ile olayı kurgulayıp bir anlaşma ile sonuçlandırmış ülkeler için büyük bir deneyimdir. Bu deneyimin sonunda önemli bir kültür aktarımı olduğundan söz edilebilir. Mübadele pek çok sonuçları yanında, özellikle yeni ulus devletlerin, yani Türkiye ve Yunanistan'ın, kimlik inşalarında önemli etkilerde bulunmuştur. Yeni grupların göçler sonunda karşılaşmalarıyla birlikte yeni kültür ortamları oluşmuş ve göç eden gruplarla yerli gruplar arasında yoğun bir kültür aktarımı yaşanmıştır. Mübadele süreci kültür aktarımları, uyumları ve kaynaşmaları yönünden büyük bir zenginliği kendi içinde taşımaktadır. Diğer taraftan göç ettirme eylemi ile yaşanmış olan birey ve grup kopmaları, belli bir doğal ve toplumsal çevrede süregelen kültürel yapılara elbette darbe de indirmiştir. Bu kültürlerin sürekliliği açısından bakıldığında büyük bir boşluktur. Ancak değişik grupların bir araya geldikten sonra ortak bir toplumsal ve çevresel mekân paylaşmaya başladıklarında, karşılıklı olarak büyük bir kültürel aktarım süreçleri ortaya çıkmıştır. Aktarılan her kültür, önceki kültür dokularıyla bir araya geldiğinde zorunlu olarak bir kültürel uyum sürecine dönüşmüştür (Arı, 2005, s. 387-400).

Mübadillerin, yerleştikleri bölgedeki yerli ahalinin yaşam biçimlerine, mesleki örgütlenmelerine etkileri olmuştur. Örneğin Bodrum'da yerleştirilen Giritli göçmenler, ev pansiyonculuğunun ilk müteşebbisleri olmuşlardır. Mübadele döneminde yerli halka nazaran

daha modern bir yaşayışa sahip olan bu insanlar, gelenlere evlerini pansiyon olarak açan ve onları ilk kucaklayan kişiler olmuşlardır (Şakar 2019, 147). Bodrum'da yerleşen Giritlilerin, toplumsal hayata bakışta, kadınlara yaklaşımda da etkili oldukları görülmektedir. Nitekim 1950'lilerde ilçeler arası yapılan maçlarda, genç, yaşlı, çoluk çocuk, bilhassa siyah beyaz çizgili futalı¹⁴ futasız kadınlar birlikte sahanın etrafını doldurmuşlardır. O yıllarda, kadınlara gösterilen böyle bir müsamahanın, hiçbir çevre ilçede olmadığı, bu medeni tutumda mübadeleyle Bodrum'a gelen Girit kökenli halkın büyük rol oynadığı belirtilmiştir. Giritlilerin, yerli halka oranla daha modern ve toleranslı oldukları ifade edilmiştir (Şakar 2019, s. 86).

Mübadelelerin ekonomik anlamda önemli etkileri olmuştur. Nitekim tarımsal alanda önemli katkı sağlamışlardır. Özellikle tütüncülüğün gelişmesinde aktif rol oynamışlardır. Örneğin, Makedonya'da tütüncülükle uğraşan bir grup mübadilin yerleştirildiği Edirne'de tütüncülükte önemli gelişme sağlanmıştır. 1923 yılında bütün Türkiye'de tütün üretimi 23 milyon kilo iken bunun 2-2,5 kilosu Edirne'de yetiştirilmiştir. Oysa aynı kentin bir yıl öncesindeki tütün üretimi 1 milyon kilo kadardır. Yine, İzmir ile Samsun çevresinde de aynı durum söz konusu olmuştur. Örneğin İzmir'in sadece Bayındır Kazası'nda yerli ve göçmen gruplar tarafından 1923 yılında 250.000, 1924 yılında da 600.000 kıyda tütün yetiştirilmiştir (Arı, 1995, s.181). Tütünde olduğu gibi pamuk üretiminde de artış görülmüştür. Nitekim savaş öncesinin en yüksek seviyesi olan 1914 yılı üretimi, 1924 yılında aşılmıştır. Yani, 1924 yılında pamuk üretimi, 1914 yılına oranla %18 artmıştır (Keyder, 1989, s. 62-63).

Türkiye'ye gelen mübadiller iskân edildikleri Mudanya ve Tirilye'de de tarımsal faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Bölgedeki zeytin ağaçlarının işlenmesine katkı sağlamışlardır. Tirilye ve Mudanya'da ipek ve kumaş üretiminden uzaklaşırken, ipekböcekçiliği ve dutluklardan kalan yerler bir kısım meyve sebze ekimi ve çoğunlukla zeytinlik olarak kullanılmıştır (Karakoç, 2009, s.188-189). Yine, Drama'dan gelip Samsun, Akhisar ve Aydın'a yerleştirilen mübadiller tütün yetiştiriciliğine önemli katkı sağlamışlardır. Halen bu bölgelerde tütün yetiştiriciliğine devam etmektedirler (Arslan, 2010, s.357).

İktisadî etkileşim sürecinde yerli halk da daha önce bilmediği bazı ürünleri mübadillerden öğrenmiştir. Örneğin mübadillerin yerleştirildiği liman şehri olan Mersin'de zeytincilik pek yaygın değildir. Ayrıca, Mersin ve çevresinde, Rumların bıraktığı arazilerin çoğu bağlıktır. Girit'ten gelen mübadiller, bu sayede Mersin'de bağcılığı ve pek yaygın olmayan zeytinciliği geliştirmişlerdir. Giritli mübadillerin zeytincilikle ilgili tarımsal becerilerini Tarsus'a aktarmaları sayesinde Tarsus ekonomisinde zeytincilik, zeytinyağı üretimi daha da önemli bir hale gelmiştir (Emgili, 2014, s.112-113).

Üzüm üretim merkezlerinden birisi olan İzmir'de genel savaş öncesinde üzüm üretimi 62.500 ton iken, bu 1922 yılının sonunda 25.900 tona düşmüş; 1923'te 36.608'e yükselmiş; 1924'te 49.000, 1925'te 30.000, 1926'da 35.500, 1927'de de 48.000 ton olarak gerçekleşmiştir. Mübadillerin getirilmesi ve üretici duruma sokulmasıyla, ilerleyen yıllarda üzüm üretimi gittikçe artmıştır. Neticede, Türkiye'de tarımsal üretimde, bağcılığın ve zeytinciliğin yaygın hale getirilmesinde, Giritli ve Selanikli mübadiller önemli rol oynamıştır (Emgili, 2014, s.113-114).

¹⁴ Futa; ipekli peştamaldır. Bele bağlanır ve vücudun belden aşağı kısmını örter.

Balkanlardaki, özellikle de adalardaki mutfak kültürünün göçmenlerle birlikte Anadolu'ya taşındığı görülmektedir. Mutfakta pişen yemekler, yemek pişirme yöntemleri ve servis biçimi Anadolu kültürüne eklenmiştir. 1923 yılında Türkiye'nin farklı bölgelerine yerleştirilen Giritli Mübadiller, geldikleri tarihten itibaren titizlikle sürdürdükleri yemek alışkanlıkları ile Anadolu'da Girit tipi beslenme tarzının ve Akdeniz diyetinin benimsenmesine katkıda bulunmuşlardır (Yentürk, 2009, s.142). Girit mutfağındaki zeytinyağlı yemekler Anadolu'ya taşınmıştır. Dometesli ve zeytinyağlı bamya, zeytinyağlı börülce, zeytinyağlı ayşekadın fasulye, çalı fasulye; zeytinyağlı ıspanak, kereviz, enginar çok tüketilen yiyecekler arasında yer almıştır (Akçiçek, 1994, s. 24-25). Göçmenler, balıkçılık yönünden de Türkiye'ye güçlü bir kültür aktarmışlardır. Balkanlardan, özellikle de adalardan gelen göçmenler, balığın çok az tüketildiği yerlerde balık yemeklerini tanıtmada etkili rol oynamışlardır. Balıkçılık mesleğinin gelişmesine katkı sağlamışlardır (Arı, 2012, s.35). Girit mutfağındaki şevket-i bostan, arapsaçı, turp otu, deniz börülcesi, sarmaşık, enginar gibi bitkiler de Anadolu mutfağında sık kullanılmaya başlamış ve zamanla yerli ahali tarafından da örnek alınmıştır (Akçiçek, 1994, s. 25 vd.).

Ticari faaliyetlerde birtakım gelişmeler yaşanmıştır. 1926 yılında ithalatın bileşimine bakıldığında, pamuklu, yünlü, ipekli ve keten gibi dokumaların toplam ithalat içindeki oranı %44,2; şeker, kahve, kakao ve çayın %8,6; tahılların %2,6; cam eşyanın %2,6; kürk ve derinin %2,8; petrol ve türevlerinin %4,4; metaller ve demir çeliğin %9,4; makine ve iş aletlerinin %4,3 ve ulaşım araçlarının %1,2 olduğunu ve toplam mamul maddelerin ithalat içindeki payı %85'i bulmaktadır (Coşar, 2012, s.218).

Mübadelenin, Yunanistan ve Türkiye tarafı için farklı sonuçları olmuştur. Nitekim Türkiye'den gidenlerle, Türkiye'ye gelenler arasında toplumsal farklılıklar vardır. Anadolu'dan giden Rumlar genellikle şehirlilerden oluşmakta iken, Türkiye'ye gelen göçmenlerin çoğu köy kökenlidir. Bu durumun yarattığı zorluğu Celal Bayar TBMM'de şöyle ifade etmiştir:

"İtiraf ediyorum ki; gidenlerle gelenlerin hayat şartları eşit değildir. Gidenler ekseriyet itibariyle esnaf ve tüccar, gelenler ekseriyet itibariyle rençberdirler. Efendiler gelenlerin büyük çoğunluğu köylüdür, gidenlerin büyük çoğunluğu şehirlidir. Böyle eşitsiz oranlar arasında iskân yapmak imkânını yüksek anlayışınıza bırakıyorum." (Sezer, 2012, s. 23).

Sunulan emeğin sadece %15'inin Türkler, sermayenin %50'sinin ve işgücünün %60'ının Rumlar tarafından sağlandığı bir ortamda mübadelenin uzun dönemde iktisadın millileşmesine yönelik olumlu katkısı olmasına karşılık *"kısa dönemde Türk iş hayatı ve sanayi gelişmesi üzerindeki olumsuz etkileri olmuştur."* 11 milyonluk Türkiye nüfusundan yaklaşık 1.200.000 kişilik bir kitlenin ayrılması Türkiye iktisadının bütün sektörlerinde üretimin düşmesine ve iktisadî açıklara neden olmuştur (Emgili, 2014, s.108-109). Nitekim Osmanlı Devleti'nden kalan incir paketleme, halıcılık, zeytinyağı sanayi gibi kuruluşlar ile dış ticaret faaliyetleri çoğunlukta olarak Rumların elinde bulunmaktadır. Onların ayrılması ile birlikte Türkiye'nin ilk yıllarında dış ticaret hacmi en düşük düzeye inmiştir (Belli, 2006, s. 97).

Mübadele ile giden Rumlar 1920 yılında Yunanistan'ın üzüm, incir üretimini %56'dan 1929'da %71'e çıkarmışlardır. Yunanistan'da tütün rekoltesi %40'tan, Rumların gelişyle %50'ye yükselmiştir. Yaklaşık 11.000 Rum göçmeni, Yunanistan'da halıcılığı başlatmış, üretilen halılar ve Türkiye'nin uğradığı üretim kaybı yüzünden Yunanlılar, dış pazarlarda Türkiye ile güçlü bir rekabete girişmişlerdir. Türk ipek sanayi, Rum atölye ve işçilerinin gidişyle bir daha

eski haline gelememiştir. Bunun aksine Yunanistan'daki ipek ve ipekli kumaş üretime ise üç kat artmıştır. Türkiye'de ise mübadil Türk göçmenler sayesinde sadece tütün ve pamuk üretiminin artarak ekonomiye önemli bir katkı sağlayacak hale geldiği görülmüştür (Arı, 1995, s.179-180).

Mübadiller yüzünden kısa vadede iskân, iaşe, sağlık, eğitim ve işsizlik gibi bazı sorunlarla karşı karşıya kalan Yunanistan, uzun vadede Anadolu'dan gelen Rumların yanında getirdikleri sermaye, müteşebbislik ruhu ve zanaatkârlığı ile kısa zamanda kalkınma hamlesini başlatmıştır. Buna karşılık Balkanlardan Anadolu gelen Türklerin %90 köylü ve çiftçi olduğu için ekonomik olarak tarım dışında bir avantaj sağlamamıştır. Bu yönde olarak Muğla-Menteşe örneği verilebilir. 1923 tarihli "*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*" çerçevesinde 1924-1929 yılları arasında Balkanlar ve Ege Adalarından Muğla-Menteşe İlçesi'ne 148 aile ve bunların oluşturduğu 459 kişi mübadil olarak göç etmiştir. Bu gelen kişiler bölgede Rumların boşalttığı mahalle ve köylere iskân edilmiştir. Rumların bölgeden gitmesi ile ise bölgede duvarcılık, kuyumculuk, şarapçılık, kireççilik, terzilik, marangozluk, tenekecilik, eczacılık, fırıncılık gibi zanaat kollarında eksiklik hissedilmiştir. Türkiye ve dolayısıyla Muğla-Menteşe'de sermaye ve işgücünün büyük kısmına sahip olan bu kesimin aniden buradan Yunanistan'a gitmesi bölge ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir. Hatta bu dönemde yani 1923 yılında Muğla Valisi Asaf Bey bölgedeki zanaatçı açığını bir nebze gidermek için Mübadele ve İmar ve İskân Vekâletine gönderdiği bir yazıda gelen mübadillerden yapı ustası olanların seçilerek Mentese'ye gönderilmesini istedi ise de bu konuda başarılı olamamıştır (Temel, 2022, s. 62-72). Diğer taraftan ise Balkanlar ve Ege Adalarından gelen mübadiller geldikleri yerlerde daha teknik şartlarda tarım yaptıkları için bu tekniklerini beraberinde Muğla ve Mentese İlçesine de getirmişler ve dolayısıyla bölgede tarımın gelişmesine oldukça fazla katkı sağlamışlardır (Akça 2023, s. 177).

Muhacirler de olduğu gibi mübadiller arasında da zaman zaman uyum problemleri yaşanmıştır. Nitekim bazı bölgelerde mübadiller arası çatışmaların yaşandığı görülmektedir. Örneğin, Ayvacık kazasına bağlı Küçükkuşu nahiyesinde iki farklı bölgeden yani Midilli ve Girit'ten gelen göçmenler arasında bu durum yaşanmıştır. Çanakkale Valisi'nin İmar ve İskân Vekâleti'ne gönderdiği rapora göre, daha önce geldikleri için Midilli'den gelenler daha iyi evlere, Giritli göçmenler ise harap durumdaki evlere yerleştirilmişlerdir. Giritlilerin çoğu, devlet tarafından "*ta'mîrât-ı cü'ziyye*" olarak gönderilen parayla evlerin ancak birer odalarını tamir ettirebilmişlerdir. Giritli Müslümanların büyük bir bölümünün Küçükkuşu'da iskân edilmeyi talep ettikleri ve bunların köylere gitmek istemedikleri anlaşılmaktadır. Küçükkuşu'da fazla ev olmadığından dolayı birden fazla ailenin aynı evi paylaşmayı tercih etikleri de bu raporda belirtilmiştir (Şenışık, 2016, s. 101).

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nin gücünün zayıflamasıyla birlikte ardı ardına gelen yenilgiler, çoğunluğu Balkanlarda olmak üzere Adalar, Kafkasya, Kırım ve Arap coğrafyasında topraklar kaybedilmesine ve akabinde kitleler halinde göçlere neden olmuştur. Böylece hem Osmanlı Devleti'nin son döneminde hem de Cumhuriyet yıllarında milyonlarca insan Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmıştır. Bu göç dalgası, Anadolu'da siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

Perişan bir halde gelen göçmenlerin önce geçici olarak misafir edilmesi, ardından daimî iskân yerleri tespit edilerek buralara yerleştirilmesi ve temel ihtiyaçlarının biran önce giderilmesine çalışılmıştır. Bu anlamda hazırlanan talimatname ve nizamnameler doğrultusunda hareket edilmiştir. Göçmenler ile devlet arasındaki iletişimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine dikkat edilmiştir. Özellikle komisyona dilekçe yoluyla bildirilen yardım talepleri, şikâyetler titizlikle incelenmiş ve bir an önce çözüme kavuşturulmasına çalışılmıştır. Her ne kadar talimatname veya nizamnamelerde yer alan maddelerin pratikte uygulanması her zaman mümkün olmamışsa da devletin, ilk dönemlere göre çok daha ayrıntılı, planlı, bir şekilde hareket ettiğini söylemek mümkündür.

Göçler, Anadolu'nun toplum yapısındaki değişimlere yol açan ilk etkileri yapmış ve bugünkü yapının oluşmasında temel teşkil etmiştir. Göçmenler, her ne kadar bir dönem uyum problemleri yaşamışlarsa da yerleştikleri bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatına bir canlılık ve yenilik getirmişlerdir. Tarım alanlarının işlenmesi, ticari hayatın canlanması, nüfus miktarının artması, askeri sınıfın desteklenmesi, sosyo-kültürel hayatın zenginleşmesi gibi konularda önemli katkılar sağlamışlardır.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

BOA., HAT., 1351/52784, 29 Zilhicce 1253/26 Mart 1838.

BOA., İ. HUS., 73/120, 17 Mart 1315/29 Mart 1899.

BOA., HR. MKT., 488/28, 8 Safer 1281/13 Temmuz 1864.

Sürelî Yayınlar

Düstur, III. Tertip, C.V, (11 Ağustos 1339-19 Teşrinievvel 1340), Necmi İstikbal Matbaası, İstanbul 1931.

Illustration Mecmuası, Paris 1912.

Servet-i Fünûn, Sayı: 476, 13 Nisan 1315/25 Nisan 1899.

Servet-i Fünûn, Sayı: 487, 29 Haziran 1316/12 Temmuz 1900.

Diğer Kaynaklar

Ağanoğlu, H. Y.(2013). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Balkanların Makûs Talihi: Göç, İz Yayıncılık*, İstanbul.

Akbayar, N. (1985). "Tanzimat'tan Sonra Osmanlı Devleti Nüfusu", *Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, Cilt: V, (Ed. Mustafa Şahin), İstanbul

Akbulat, E. F. (2017). *Uluslararası Göç Ağları ve Dayanışma Türkiye ve Suriye Çerkesleri Buluşması: İstanbul ve Balıkesir Orhanlı ve Atköy Yerleşim Birimleri Örneği*, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Akça, S. (2023). "Muğla-Menteşe İlçesi'ne Mübadillerin İskânı Meselesi (1923-1930)", *Tarih Alanında Seçme Yazılar- II*, (Ed. Yunus Emre Tansü), Özgür Yayınları, Gaziantep (167-178).

- Akçiçek, E. (1994). "Girit Türklerinin Mutfağı, Yedikleri Otların Beslenme ve Sağlık Yönünden Değerlendirilmesi", *Standart*, Cilt: 33, Sayı: 386. s.21-28.
- Akkayan, T. (1979). *Göç ve Değişme*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul.
- Arı, K. (1995). *Büyük Mübadele Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1925)*, İstanbul.
- Arı, K. (2005). "Bir Tarih Araştırma Konusu Olarak Mübadele", *Yeniden Kurulan Yaşamlar 1923 Türk-Yunan Zorunlu Nüfus Mübadelesi*, (Der. Müfide Pekin), Bilgi Üni. Yay., İstanbul, s. 387-400.
- Arı, K. (2012). "Osmanlı Devleti'nde Göçlerle Aktarılan Besin Kültürü ve Bunun Türk Yemek Kültürüne Etkileri", *I. Türk Mutfak Kültürü Sempozyumu (Osmanlı Mutfak Kültürü)*, (Yay. Haz. Arif Bilgin ve Özge Samancı), Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları, Bilecik, s. 21-45.
- Arı, K. (2014). "XIX. Yüzyıldan XX. Yüzyıla Uzanan Süreçte Balkanlardan Türkiye'ye Yönelik Göçlerin Nitelik ve Boyutlarını Belirleyen Temel Etkenler", *On Dördüncü Askerî Tarih Kongresi Bildirileri I (XIV. Yüzyıldan Günümüze Balkanlar ve Balkan Tarihi)*, Genel Kurmay Başkanlığı Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Arı, K. (2017). "Mübadele Bir Savruluş Mu?", *Uluslararası Mübadele Sempozyumu ve Mübadelenin 94. Yılı Anma Etkinlikleri*, (Ed. Kemal Arı), Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, İzmir.
- Arslan, İ. (2010). *Selanik'in Gölgesinde Bir Sancak: Drama (1864-1913)*, İstanbul.
- Avagyan, A. (2004). *Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'nin Devlet-İktidar Sisteminde Çerkesler*, (Çev. Ludmilla Denisenko), Belge Yayınları, İstanbul.
- Aydın, İ. (2012). "Artvin Borçkaya'dan Balıkesir'e Göçle Kurulan Kültür Köprüsü", *Halk Kültüründe Göç Uluslararası Sempozyumu Bildiriler*, İstanbul, s. 158-172.
- Bahadır, Y. (2008). *Anadolu'ya Göçler Tarih-Toplum-Kimlik*, Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları, Trabzon.
- Belen, N. (2004). *1900-1973 Yılları Arasında Kuşadası'nın Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Tarihi*, Ege Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Türkiye Cumhuriyeti Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Belli, M. (2006). *Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesi/Ekonomik Açından Bir Bakış*, Belge Yayınları, İstanbul.
- Coşar, N. (2012). "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Tüketim Alışkanlıkları", *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Esnaf ve Ticaret*, (Der. F. Demirel), Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

- Çavuşoğlu, H. (2007). "Yugoslavya-Makedonya Topraklarından Türkiye'ye Göçler ve Nedenleri", *Bilig*, Bahar 2007/Sayı: 41, Ankara, s. 123-154.
- Çelik, G. (1996). "Osmanlı Türkiye'sine XIX. Yüzyıl Sonlarında Yapılan Göçlerin Sosyo-Ekonomik Bakımdan Tahlili", *Tarih Boyunca Balkanlardan Kafkaslara Türk Dünyası Semineri Bildiriler*, İstanbul, s. 121-122.
- Çiçek, K. ve Saydam, A. (1998). "Ferman ile Tebdil-i Mekân: Osmanlı Devleti'nin İskân Siyaseti", *Kıbrıs'tan Kafkasya'ya Osmanlı Dünyasında Siyaset, Adalet ve Raiyyet*, (Ed. Kemal Çiçek ve Abdullah Saydam), Derya Kitabevi, Trabzon, s. 1-42.
- Çiftçioğlu, İ. (2008). "Orta-Asya'da İlim ve Kültür Köprüsü (XI-XVI. Yüzyıllar)", *Bilig*, 44, Kış.
- Dayar, E. (2018). "19. Yüzyıl Antalya'sında Mora Göçmeni Bir Aile Moraviler", *Toplumsal Tarih*, S. 292, s. 24-33.
- Dış Türkler (Belgeler)*. (1969). T.C. Dışişleri Bakanlığı AZEM Dairesi, Ankara.
- Doğan, İ. (2012). *Sosyolojik Kavramlar ve Sorunlar*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Dündar, F. (2021). *Hicreti Dîn ü Devlet, Osmanlı Göç Politikası (1856-1908)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Egeyi Geçerken 1923 Türk-Yunan Zorunlu Nüfus Mübadelesi*, (2007). (Der. Renée Hirschon), İstanbul.
- Emgili, F. (2014). "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'nin Türkiye Cumhuriyeti'nin Millî İktisadının Oluşumundaki Etkisi", *TSA/ YIL: 18, ÖZEL SAYI S: 3*, s.105-121.
- Fichter, J. (2004), *Sosyoloji Nedir?*, (Çev. N. Çelebi), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Geray, C. (1962). *Türkiye'den ve Türkiye'ye Göçler (1923-1961)*, Türk İktisadî Gelişmesi Araştırma Projesi, SBF Maliye Enst., Ankara.
- George, P. ((1991). *Nüfus Coğrafyası*, (Çev. Tanju Gökçöl), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Güvenç, B. (1972). *İnsan ve Kültür*, Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, Ankara.
- Göktepe, K. (2012). *Tekirdağ Sancağı'nda Tarımsal Yapı 1840-1914*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Güran, T. (2014). *19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı Üzerine Araştırmalar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Hogg M. ile Vaughan, G. (2007). *Sosyal Psikoloji*, (Çev. İbrahim Yıldız, Aydın Gelmez), Ütopya Yayınları, Ankara.

İpek, N. (2011). "Rumeli'den Anadolu'ya Göç", *Mübadele Şen Gittik&Yashı Döndük*, 15-19, Samsun Mübadele ve Balkan Türk Kültürü Araştırmaları Derneği Kültür Yayınları, Samsun.

İpek, N. (2022). *Memalik-i Şahanede Muhaceret*, TTK Yayınları, Ankara.

İpek, N. (2006). *İmparatorluktan Ulus Devlete Göçler*, Serander Yayınları, Trabzon.

İpek, N. (2013). "Osmanlı Devleti'nin Göç ve İskân Politikaları", *Osmanlı'da İskân ve Göç*, (Editörler: N. İpek ve M. Taştımır), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

İpek, N. (2014). "Kaynakların Dilinde Göç Kavramı", *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 17, Güz, s. 9-20.

İskân Tarihçesi, Hamit Matbaası, İstanbul 1932, s. 137.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi Kültürel Psikoloji*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kara, N. N. (2022). "Büyük Taarruz Öncesinde Basında Muhacirler", *100. Yılında Milli Mücadele ve Bandırma'da Son Kurşun*, (Ed. Mehmet Karayaman vd.), Palet Yayınları, Konya, (ss.361-374)..

Karakoç, F. D. (2009). "Bir Mübadele Kasabasının Zorunlu Göç Öncesi ve Sonrasındaki Durumu": Trilye (Zeytinbağı)'de Ekonomik ve Sosyal Yaşam", *Bursa'nın Zenginliği Göçmenler*, (Ed. Zeynep Dörtok Abacı), Osmangazi Belediyesi Yayınları, Bursa, s. 179-194.

Karpat, K. H. (2010a). *Osmanlı Nüfusu (1830–1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri*, (Çev. Bahar Tırnakçı), Timaş Yayınları, İstanbul.

Karpat, K. H. (2010b). *Osmanlı'dan Günümüze Etnik Yapılanma ve Göçler*, (Çev. Bahar Tırnakçı), Timaş Yayınları, İstanbul.

Karpat, K. H. (2014). *Osmanlı Modernleşmesi: Toplum, Kurumsal Değişim ve Nüfus*, (Çev. Ceren Elitez), Timaş Yayınları, İstanbul.

Karpat, K. H. (2015). "Önsöz", *Türkiye'nin Göç Tarihi, 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler*, (Derleyenler: M. Murat Erdoğan, Ayhan Kaya) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, s. XXIII-XL.

Karpat, K.H. (2021). *Balkanlarda Osmanlı Mirası ve Milliyetçilik*, Timaş Yayınları, İstanbul.

Kartarı, A.(2016). *Kültür, Farklılık ve İletişim (Kültürlerarası İletişimin Kavramsal Dayanakları)*, İletişim Yayınları, İstanbul.

- Kaya, A. ve Erdoğan, M. M. (2015). "Giriş Kısmı", *Türkiye'nin Göç Tarihi, 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler*, (Derleyenler: M. Murat Erdoğan-Ayhan Kaya), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Keyder, Ç. (1989). *Türkiye'de Devlet ve Sınıflar*, İletişim Yay., İstanbul.
- Kocacık, F. (1980). "Balkanlar'dan Anadolu'ya Yönelik Göçler (1878-1890)", *Osmanlı Araştırmaları*, 1(1), s. 137-190.
- Kütükoğlu, M. S. (1986). "Yunan İsyanı Sırasında Anadolu ve Adalar Rumlarının Tutumları ve Sonuçları", *Üçüncü Askeri Tarih Semineri Bildirileri (Türk Yunan İlişkileri)*, ATASE, Ankara.
- Lieutenant Clarke to Captain Shaw, (1899). "Report on Sanitary Work in Candia, Crete", The Konak, 15 February 1899, Telegraphic No: 234, Ek: 1, *Foreign Office, Further Correspondence Respecting the Affairs of Crete (FOFCRAC)*, Turkey No: 1 (1899), London: April
- McCharty, J. (1998). *Müslümanlar ve Azınlıklar*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- McCarthy, J. (2012). *Ölüm ve Sürgün: Osmanlı Müslümanlarının Etnik Kıyımı(1821-1922)*, (Çev. Fatma Sarıkaya), TTK Basımevi, Ankara.
- Mehmet Ziya (2009). *Bursa'dan Konya'ya Seyahat*, (Yayına Haz. Mehmet Fatih Birgül-Levent Ali Çanaklı), Bursa İl Özel İdaresi Yayınları, Ankara.
- Menekşe, M. (2016). "XX. Yüzyıl Başlarında Kuşadası'nda Girit Muhacirleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, IX/42, s. 715-734.
- Menekşe, M. (2018). *Girit Müslümanlarının Zorunlu Göçü: Sevk ve İskân (1897-1913)*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi, Muğla.
- Menekşe, Metin, (2020). "Mora Müslümanlarının Hazin Hikâyesi: İsyân, Zorunlu Göç ve İskân (1821-1832) Sürecine Genel Bir Bakış", *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl: 13, Sayı: XLV, Nisan, s.784-832.
- Okumuş, R. R. (2013). *Osmanlı Toplumunda Gül Kültürü ve Gülcülük Sanayinin Gelişmesi: Isparta Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ortaylı, İ. (2006). "Genel Göç Olgusu", *Uluslararası Göç Sempozyumu Bildiriler*, 8-11 Aralık 2005, Zeytinburnu Belediyesi Yayınları, İstanbul, s. 19-22.
- Örenç, A. F. (2009). *Balkanlarda İlk Dram: Unuttuğumuz Mora Türkleri ve Eyaletten Bağımsızlığa Yunanistan*, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul
- Özekmekçi, M. İ. (2010). "Tehdit Sınırını Geçemeyen Göçmen", *Hayat Sağlık Dergisi*, S. 2, s. 44-48.

Phillips, W. A.(1897). *The War of Greek Independence, 1821 to 1833*, Smith Elder & Co, London.

Popovic, A. (1995). *Balkanlar'da İslam*, (Türkçesi: Komisyon), İstanbul.

Quataert, D. (2000). "19. Yüzyıla Genel Bakış: Islahatlar Devri 1812-1914", *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, Cilt: II, (Ed. Halil İnalcık-Donald Quataert), Eren Yayınları, İstanbul, s. 887-1051.

Quataert, D. (2002). *Osmanlı İmparatorluğu 1700-1922*, (Çeviren: Ayşe Berktaş), İletişim Yayınları, İstanbul.

Sarıbal, İ. (2018). *Osmanlı Devleti'nde Muhaceret, İskân ve Entegrasyon: Bursa Sancağı Örneği (1845-1908)*, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.

Saygın, S. ve Hasta, D. (2018). "Göç, Kültürleşme ve Uyum", *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(3), s. 312-333.

Sezer, S. (2012). *Lozan ve Mübadele*, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, İstanbul.

Sonyel, S. (1988). "Yunan Ayaklanması Günlerinde Mora'daki Türkler Nasıl Yok Edildiler?", *Bellekten*, LXII/233, Ankara.

Soysal, İ. (1983). *Tarihçeleri ve Açıklamaları İle Birlikte Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları I (1920-1945)*, Ankara.

Şakar, H. Y. (2019). *Mâzîdeki Bodrum ve Bodrumlular*, (Yayına Hazırlayanlar: Mehmet Kocair, Cezmi Çoban), Bodrum.

Şenışık, P. (2006). "1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi: Erken Cumhuriyet Döneminde Modern Devlet Pratikleri ve Dönüşen Kimlikler", *Studies of The Ottoman Domain (Osmanlı Hakimiyet Sahası Çalışmaları)*, 6 (2016), s. 84-120.

Şenışık, P. (2017). "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi Hakkındaki Araştırmalara Bir Bakış", *Tarih ve Günce Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi*, I/1, (2017 Yaz), s. 29-54.

TDK Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim: 28.03.2023.

Tekeli, İ. (1990). "Osmanlı İmparatorluğu'ndan Günümüze Nüfusun Zorunlu Yer Değiştirmesi ve İskân Sorunu", *Toplum ve Bilim*, Sayı: 50, s. 49-71.

Tekeli, İ. (1998). "Türkiye'de İçgöç Sorunsalı Yeniden Tanımlanma Aşamasına Geldi", (Ed. A. İçduygu), *Türkiye'de İçgöç Konferans Bolu-Gerede, 6-8 Haziran 1997 içinde (s.7-21)*, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

- Tekeli, İ. (2007). "Türkiye'nin Göç Tarihindeki Değişik Kategoriler", (Derleyenler: Ayhan Kaya, Bahar Şahin), *Kökler ve Yollar Türkiye'de Göç Süreçleri*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Temel, M. (2022). "Mübadil Rumlarla Birlikte Muğla'dan Giden Değerler", *19. Yüzyıldan Günümüze Türkiye'ye Yapılan Göçler, Göçmenlik ve Sosyal Uyum*, (Ed. Zehra Aslan), ATAM Yayınları, Ankara, s. 62-72.
- Terzioğlu, A. M. (2016). "Müzik Sanatında Kültürel Etkileşim ve Gelenek (Erzurum İli Örneği)", *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, II/1, Haziran
- Toker, A. (2021). "Girit'ten Side'ye Göç: Turizmle Uyumlanan Yaşamlar", *Antalya Göç Kitabı*, (Ed. Suat Kolukırık ve Güven Dinç), Palet Yayınları, Konya 2021, s. 67-91.
- Tosun, R. 2002. *Türk-Yunan İlişkileri ve Nüfus Mübadelesi (1821-1930)*, Ankara.
- Turan, A. N. "Rumeli Nedir?", *Bilim Yolu Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2/2, s. 151-159.
- Turhan, M. (1987). *Kültür Değişmeleri, Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Türkiye'nin Göç Tarihi, 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler*, (2015). (Derleyenler: M. Murat Erdoğan-Ayhan Kaya), İstanbul.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*, Anı Yayınları, Ankara.
- Yentürk, A. (2009). "Akdeniz Diyetinin Temeli: Girit Mutfağı", (Ed. Eren Akçiçek, Semih Ötleş ve Mustafa Tan), *Akdeniz Usulü Beslenme*, Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi, İzmir, s.135-142.
- Yıldırım, S. (2012). "Balkan Savaşları ve Sonrasındaki Göçlerin Türkiye Nüfusuna Etkileri", *CTAD*, Yıl: 8, S: 16, s. 75-92.
- Yılmaz, M. (1999). "XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Muhaciri İskân Politikası", *Osmanlı*, Cilt: IV, Ankara, s. 587-602.
- Yusuf, S. (2006). "Türkiye' Yönelik Soydaş Göçü ve Sonuçları", *Uluslararası Göç Sempozyumu*, Zeytinburnu Belediyesi, İstanbul, s. 113.

İnternet Erişimi

Balkan Günlüğü, 17 Ocak 2018, <https://balkangunlugu.com.tr/ilber-ortayli-rumeliden-gelenler-cumhuriyeti-kurdu/>, Erişim Tarihi: 27.03.2023.

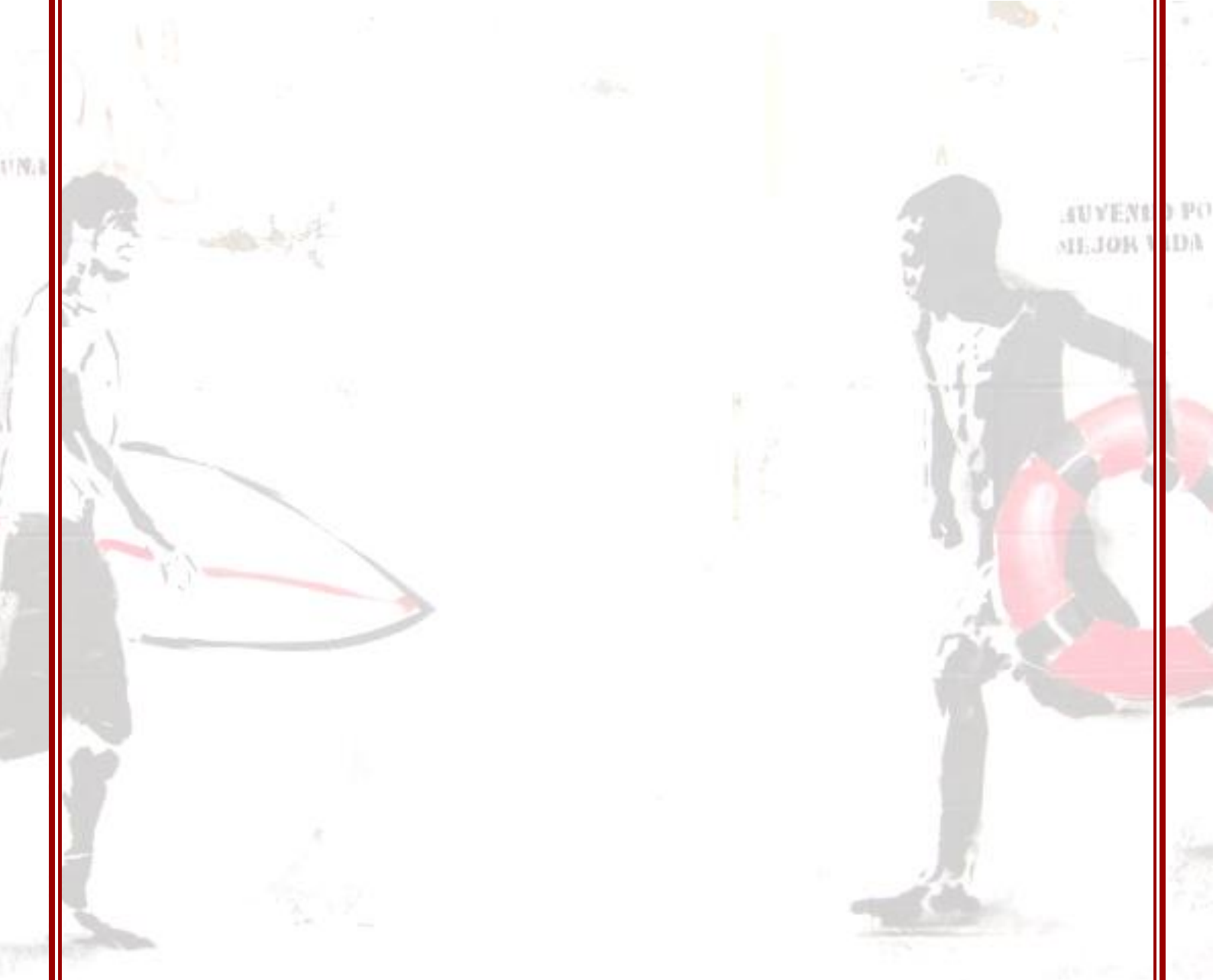
Suriye Çerkesleri, Orsam Rapor No:130, Erişim: http://www.orsam.org.tr/eski/tr/trUploads/Yazilar/Dosyalar/20121226_130turing.pdf, Tarih: 22.02.2023.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM

"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"

With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

TDK Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim: 28.03.2023.

**THE INFLUENCE OF ECONOMIC, POLITICAL AND HEALTH EVENTS ON
DEMOGRAPHIC CHANGES. CASE STUDY ON EIGHT EU MEMBER STATES**

Mihaela-Georgiana Oprea ¹

¹ *National Institute of Economic Research "Costin C. Kirițescu"; School of Advanced Studies of the Romanian Academy (SCOSAAR), Bucharest, Romania.*

¹ *ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2339-0772>*

ABSTRACT

The COVID-19 pandemic led to the closure of borders for most EU countries in the first part of 2020, severely restricting international air, land and maritime traffic. This had a significant negative impact on migratory movements. A country's population changes with births, deaths and migration, inflows and outflows. Therefore, the population of each country has undergone changes over time. Within the analyzed period 1990-2020, we identified three sub-periods marked by important demographic changes, influenced at the macro level by economic, political and last but not least health events (the COVID-19 crisis): the period 1990-1999, 2000-2009, respectively 2010-2020. Due to the pandemic context, which has entailed numerous restrictions on free movement, a significant part of the possible migrants has had to take up a job in the area of residence, where the job market has generally been affected. At the level of the EU member states, important efforts have been made to limit the spread of the virus through migration, but at the same time an attempt has been made to gradually lift movement restrictions depending on the public health situation of each member state. Within this study, an attempt is made to highlight the changes produced by the external migratory movement of the population at the level of some EU member states, including Romania. This demographic phenomenon produces important rapid economic effects or with propagation over time, which are reflected, among other things, in the developments on the labor market by decreasing the number of active people and implicitly the value of contributions to the social insurance system (the health system and that of pensions). In this context, during this study, starting from the identification of the first 4 EU28 member states in the hierarchy in terms of emigrant flows (Bulgaria, Hungary, Poland and Romania) and the other 4 member states in the hierarchy in terms of immigrant flows (Germany, Spain, Italy and the United Kingdom), we aim to highlight the extent of the phenomenon, the main causes and the impact of migratory flows on the demographic structures of the countries of origin and those of destination.

Keywords: migration, COVID-19, EU member countries, pandemic, demography.

INTRODUCTION

International migration is a phenomenon with demographic, social, economic, cultural and environmental influences that has gained momentum in recent decades. Over time, the phenomenon of migration in addition to birth and mortality, played an important role in shaping the evolution of the population of a locality, country and even a continent. Important movements of migrants from the Mediterranean area to Western Europe were recorded even

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

after the Second World War when numerous migrants contributed to the development of production as a result of the concentration of investments in Western countries (Castles and Kosack, 1973).

Among demographic phenomena, migration is considered to be the weak point, which, according to demographer Rotariu (2009), cannot be fully measured. Thus, a person who decides to migrate outside the country, in order to find a job in an EU member state, is not obliged to declare the move due to the regulations that allow free movement. At the same time, the exact period for which an individual has left the place of origin is less likely to be known at the beginning of the move, except for the movements of seasonal workers who emigrate for specific periods of time.

According to Tudorel Andrei (Andrei et al, 2019), the size of the population can determine the evolution of socio-economic processes. In the context of the aging of Europe's population, the European Parliament is looking for solutions in order to reduce the aging process of the EU population. In this sense, migration, by attracting a predominantly young workforce, is seen as a temporary remedy to mitigate the demographic decline with numerous socio-economic implications. Like other demographic phenomena, migration is influenced by numerous factors (Figure 1).

Figure 1: Determinants of migration

Push factors	Factors that attract
<ul style="list-style-type: none"> •Economic •Low •Shortage of food, land or jobs ; •Famine or drought ; •Increased prices on the real estate market; •Social •Distance from family or friends ; •Lack of opportunities in education; •High crime rate ; •Policy •Political or religious persecution ; •Conflict , violence or war •Environment •Pollution; •Natural disasters; •Climate. 	<ul style="list-style-type: none"> •Economic •High chances of employment; •The possibility of higher earnings; •opportunities (cheap land) ; •Social •Opportunities for education and specialization ; •For a better quality of life ; •Existence of a richer cultural, intellectual or recreational environment ; •Family reunification; •Policy •Freedom from religious or political persecution and war; •Environment •Cleaner air; •Areas less exposed to the risk of natural calamities.

Source: Information collected from specialized literature.

The two groups of factors influence each individual differently regarding the decision to migrate and also determine the extent of migration and the distance the migrant is willing to travel to the country of destination.

According to another study, a possible positive effect of migration consists in reducing inequalities in the country of origin through remittances (Docquier et al., 2007). In the case of Romania, the volume of remittances is influenced in the long term by the number of permanent

emigrants (Oprea, 2022) who send part of their earnings to the country to support their families. Although many positive aspects have been identified over time, migration is not always seen as a positive thing. Not infrequently, native workers in receiving countries see emigration as a threat to their jobs.

Due to the pandemic context which has entailed numerous restrictions on free movement, a significant part of the possible migrants has had to take up a job in the area of residence, where the job market has generally been affected. At the level of the EU member states, important efforts have been made to limit the spread of the virus through migration, but at the same time an attempt has been made to gradually lift movement restrictions depending on the public health situation of each member state (European Council, 2021).

Within this study, an attempt is made to highlight the changes produced by the external migratory movement of the population at the level of some EU member states, including Romania. This demographic phenomenon produces important rapid economic effects or that propagates over time, which are reflected, among other things, in the developments on the labor market by decreasing the number of active people and implicitly the value of contributions to the social insurance system (the health system and that of pensions).

In this context, during this study, starting from the identification of the first 4 EU28 member states in the hierarchy in terms of emigrant flows (Bulgaria, Hungary, Poland and Romania) and the other 4 member states in the hierarchy in terms of immigrant flows (Germany, Spain, Italy and the United Kingdom), we aim to highlight the extent of the phenomenon, the main causes and the impact of migratory flows on the demo-economic structures of the countries of origin and those of destination.

The correlation and comparison of the available data for each of the 8 member countries allowed the identification of the three periods during which important economic, social and health events took place that influenced the migratory movement of the population and implicitly the number and structure of the population at the level analyzed states.

1. Demographic changes at the level of the eight EU member countries (28)

The challenge of population aging was recognized before Romania and Bulgaria became EU member states (EC, 2005b). Although the states that became members since 2007 were considered to have relatively young populations, against the backdrop of higher fertility levels in the 1970s and 1980s, combined with lower life expectancy, the "rejuvenation" effect resulting from EU enlargement is considered limited and temporary. So, in the long term, these expansions are expected to accelerate the aging trend of the EU, as the fertility level has decreased significantly especially in the last member states of the EU.

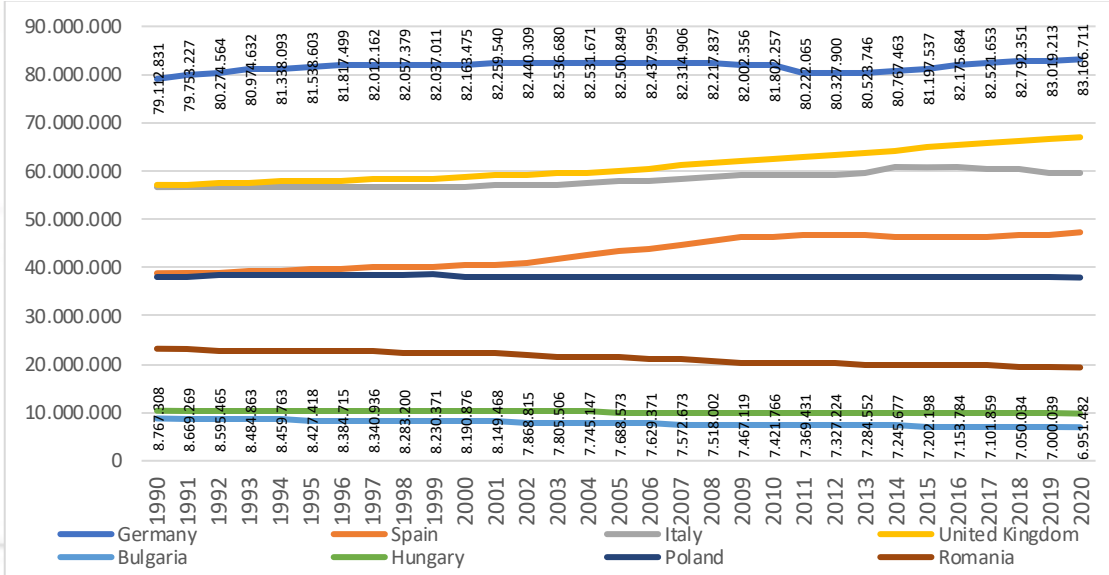
In this study, we also aim to analyze the evolution of the population in the countries of origin of the migration. The sources vary considerably from country to country of immigration, reflecting a number of factors that determine or influence the extent of migration, including: former colonial ties (Laschi et al., 2020), previous areas of labor recruitment and ease of entry from neighboring countries. For example, in the case of Romania, after 1990, a significant part of the ethnic Hungarians in the country emigrated to Hungary. In the case of Bulgaria, the first wave of emigration after the collapse of the former regime had an ethnic character and primarily involved the Turks from Bulgaria who left the country after 1989, moving to Turkey.

Although the demographic evolution of each country has particular features (Trebici, 1978), at the level of some EU member states, we have identified common and general features that allow us to analyze the two proposed groups. Considering the alarm signals raised by the European Commission and also by numerous researchers regarding the evolution of the average age and

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

the size of the population of the European Union, it is necessary to analyze the population of the EU countries (Figure 2), which had a different evolution during 1990 -2020. Thus, on the one hand, Germany, Spain, Italy and the United Kingdom are preferred countries for emigrants, and on the other, Bulgaria, Hungary, Poland, and Romania, respectively, are the main source countries from the European Union. However, it should be noted that immigrants come from a wider range of countries and especially countries with lower incomes per capita.

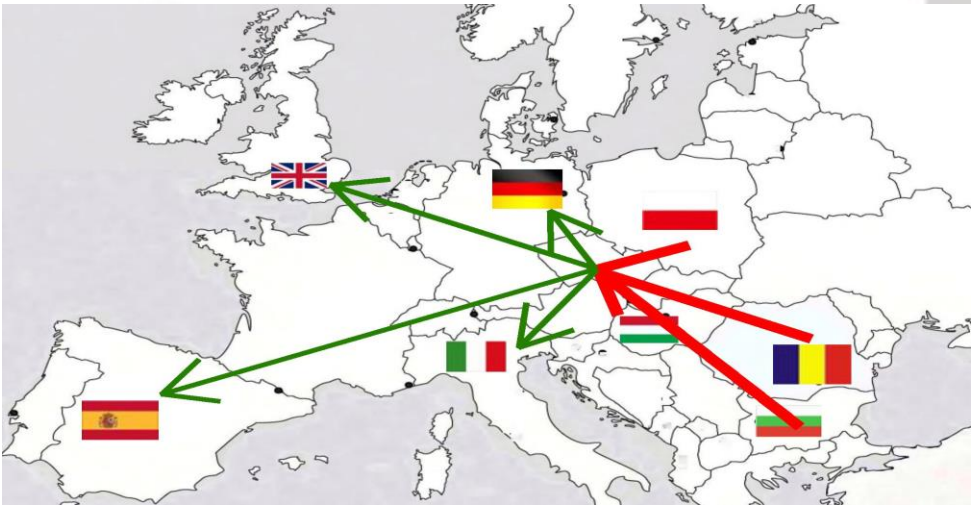
Figure 2: Total population of EU member countries (people)

Source: Eurostat data, accessed on 02/05/2022

The eight countries analyzed are grouped as follows (Figure 3): receiving countries Germany, Spain, Italy and the United Kingdom and countries of origin Bulgaria, Hungary, Poland and Romania.

Figure 3: EU 28 Member States

Source: Author's own research.

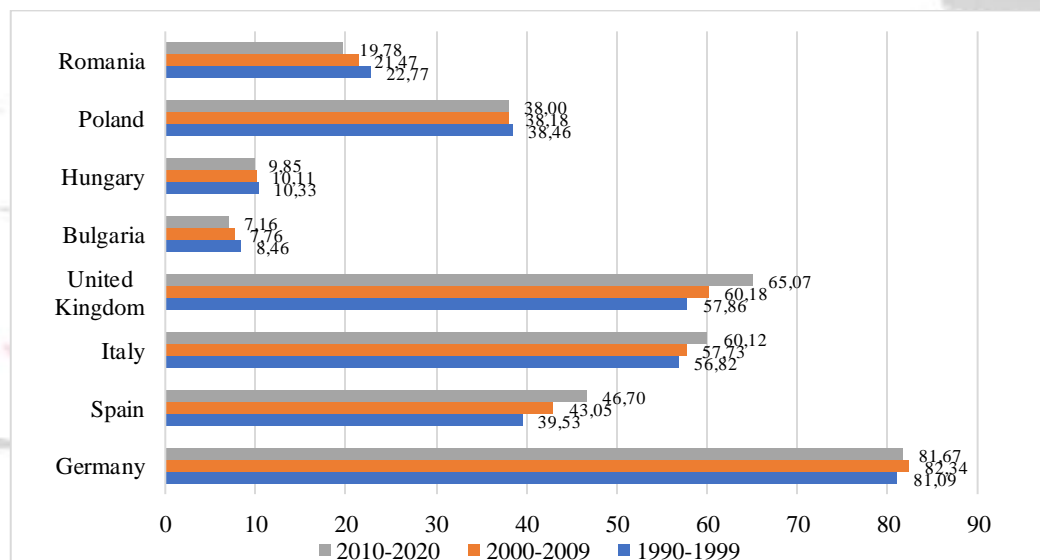
**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

As can be seen, most of the destination countries have a significantly larger population than the countries of origin. The UK is the only country to have experienced annual increases in population over the period 1990-2020. Starting from 2008, the number of the population annually exceeds the average value of the population in the analyzed period.

The countries of destination registered increases in the number of population in the period 1990-2020 (Germany - 4.0 million people; Spain - 8.4 million people; Italy - 2.9 million people; United Kingdom - 9.8 million people), while the size of the population in the countries of origin decreased significantly in certain cases (Romania - 3.8 million people; Bulgaria - 1.8 million people; Hungary - 0.6 million people; Poland -0.08 million people).

A country's population changes with births, deaths and migration, i.e. inflows and outflows. Therefore, the population of each country has undergone changes over time. Within the analyzed period, we identified three sub-periods marked by important demographic changes (Figure 4; Figure 5; Figure 6), influenced at the macro level by economic, political and last but not least health events (the COVID-19 crisis): the period 1990-1999, 2000-2009, respectively 2010-2020.

Figure 4: Average population by country for the three periods (mil. persons)

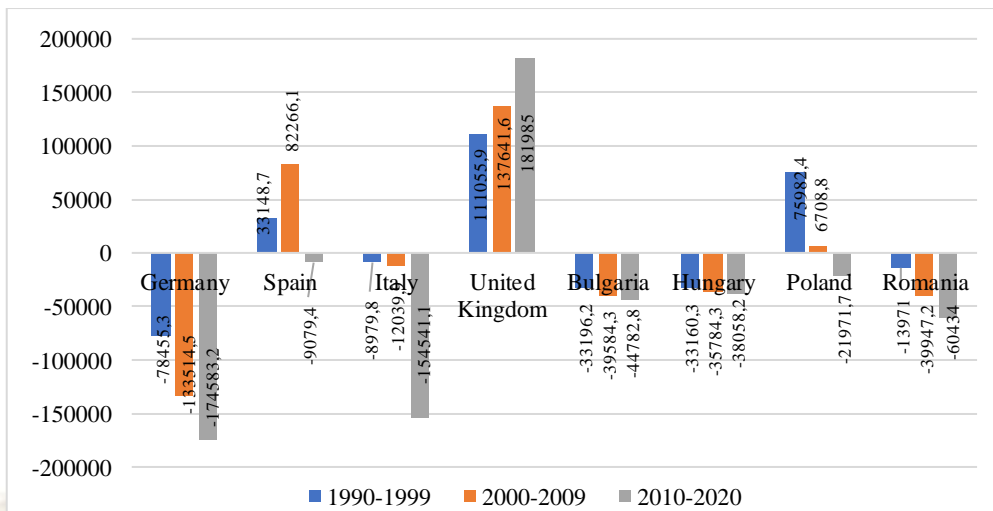
Source: Author's calculations based on Eurostat data.

In the period 1990-1999, the countries of origin record the largest population sizes, levels that gradually decrease in the following two periods due to both the declining birth rate and the high volume of emigrants. During the same period, the number of the population in more developed countries evolves in the opposite direction, the increases being more significant.

Although in the period 2000-2009, the graph highlights the highest level of the number of the population in Germany, in the period 2010-2020, at the census of 2011 this indicator was updated. As can be seen, the United Kingdom experienced the most significant growth between 2010 and 2020, due to positive natural growth among other things (Figure 5).

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM "GLOBAL MIGRATION PHENOMENON" With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

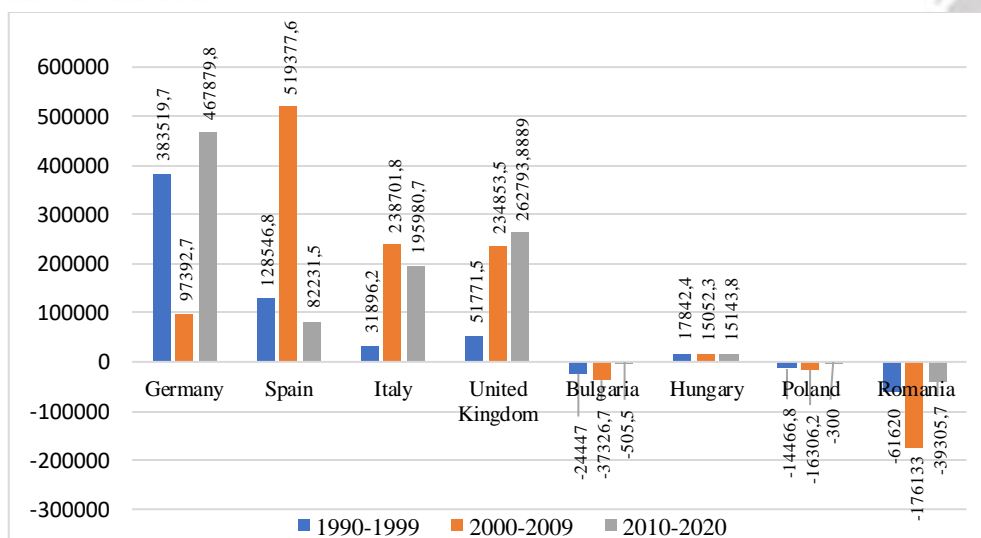
Figure 5: Average natural increase by country for the three periods (persons)

Source: Author's calculations based on Eurostat data.

The difference between the number of births and the number of deaths represents the natural increase which, together with the migratory increase (Figure 6), has implications in the numerical increase or decrease of the population. If in the first period, the average of the natural increase is positive in Spain, the United Kingdom of Great Britain and Poland then in the interval 2010-2020, only one country among those analyzed registers a positive average of this indicator. It is important to mention the fact that the tendency of the decrease in natural growth has been increasing recently.

Figure 6: Average migratory increase by country for the three periods (persons)

Source: Author's calculations based on Eurostat data.

The United Kingdom of Great Britain recorded the highest positive value of migratory growth in the period 2010-2020, influenced among other things by the exit from the European Union. Between 2000 and 2009, both Spain and Italy had the highest number of immigrants, among whom were also many citizens of Romanian nationality. The evolution of migratory growth in Romania and Bulgaria, in the period 2000-2009, reflects the importance of the accession of the two countries to the EU. Among the four countries of origin, Hungary is the only country with a positive average of migratory growth.

Over the past 31 years, several EU countries have had a similar trajectory, which allows us to group them into countries of destination and countries of origin. Therefore, the tables below give us an overview of the size and structure of the population in the analyzed countries (Table 1; Table 2).

A. Demographic evolution in the countries of origin of emigrants

In numerous studies, attention has been drawn to the multidimensional impact due to the flows of emigrants from Eastern European countries (OECD, 2013; European Commission, 2014). As a result of the emigration of the population from countries with lower incomes (Table 1), the contingent of human resources increases and sometimes, the cost of labor in the receiving countries decreases (Iftimoaie and Baciu, 2018). Although both qualified and less qualified people choose to emigrate, the former represented the largest share of the number of migrants (Mereuță, 2013) since the 90s.

The main destination of Bulgarian and Romanian emigrants is the European Union. After Romania's accession, emigration corridors were created to Italy and Spain (Toader et al., 2018), highlighting not only the impact of EU accession, but also the magnitude of the phenomenon, with major social, demographic and economic implications (Suciu, 2010).

Table 1: Demographic evolution in the emigrants' countries of origin

The country	Road sign	1990	2020
Bulgaria	Total population	8,767,308	6,951,482
	Natural population change	-3,428	-65,649
	Net migration	-94,611	30,715
	Total balance	-98,039	-34,934
Hungary	Total population	10,374,823	9,769,526
	Natural population change	-19,983	-47,519
	Net migration	18,313	8,765
	Total balance	-1,670	-38,754
Poland	Total population	38,038,403	37,958,138
	Natural population change	157,377	-122,046
	Net migration	-12,620	3,909
	Total balance	144,757	-118,137
Romania	Total population	23,211,395	19,328,838
	Natural population change	67,660	-99,956
	Net migration	-86,781	-27,220
	Total balance	-19,121	-127,176

Source: Eurostat data, accessed on 02/05/2022.

In recent years, the four countries have also become destinations for immigrants, but the number of emigrants in Romania has not been similar to immigrants. In the case of Romania, for example, the amendment of the legislation regarding the visa regime for citizens of the Republic of Moldova was one of the factors that led to the increase in the number of immigrants from this country. In 1990, Romania and Poland, states with large populations compared to Bulgaria or Hungary, registered a positive natural increase. In the period 1990-2020, all four countries mainly of origin of emigrants registered a negative migratory increase.

Regardless of destination, significant migratory flows have been directed over time to areas with a higher level of development (Suditu et al, 2013).

B. Demographic evolution in destination countries

People have chosen to migrate since ancient times due to wars then, flows of migrants for work were followed by flows of family members.

Over time, the causes of migration have diversified, so that among them, currently, factors such as education, environment or culture can be found. The developed countries of the European Union were, are and will be destination countries for migrants coming from member states with a lower level of quality of life. Eurostat data indicate that Germany recorded the largest migrant flows in the 1990s, followed by the United Kingdom (Table 2).

Table 2: Demographic evolution in destination countries

The country	Road sign	1990	2020
Germany	Total population	79,112,831	83,166,711
	Natural population change	-15,770	-212,428
	Net migration	656,166	200,748
	Total balance	640,396	-11,680
Spain	Total population	38,853,227	47,332,614
	Natural population change	68,283	-151,812
	Net migration	-40,094	217,893
	Total balance	28,189	66,081
Italy	Total population	56,694,360	59,641,488
	Natural population change	27,509	-335,425
	Net migration	22,250	-69,850
	Total balance	49,759	-405,275
United Kingdom of Great Britain	Total population	57,156,972	67,025,542
	Natural population change	156,565	:
	Net migration	24,662	:
	Total balance	181,227	-

Note: The total balance was calculated by the author based on Eurostat data; : missing data for the United Kingdom.

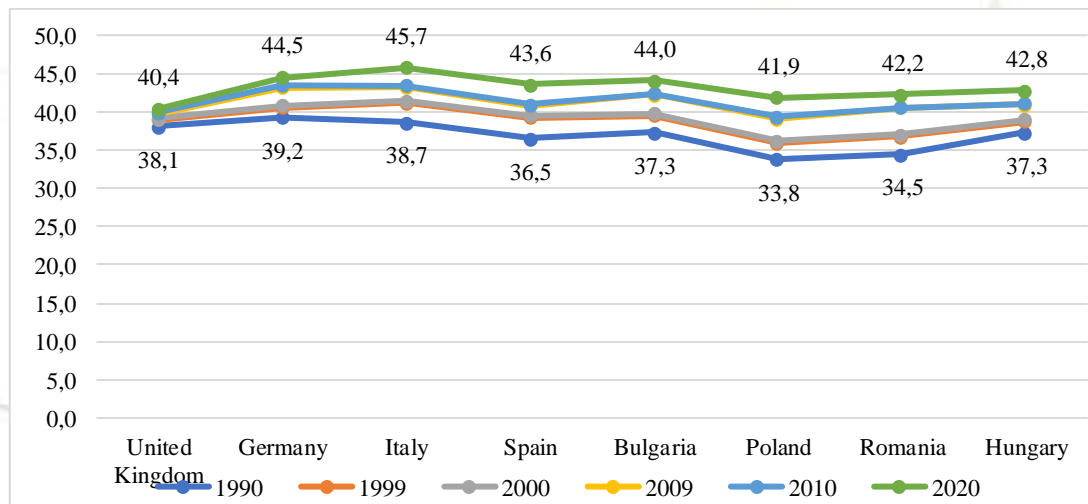
Between 1990 and 2020, the population of the four countries increased significantly: Germany by 4 million people, Spain by more than 8 million people, Italy by about 3 million people and the United Kingdom by almost 10 million people. The demographic growth recorded in these states is not due to the birth rate, but to the phenomenon of migration.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

At the level of the member states, it has been determined that the fields in which higher qualifications are needed tend to have more young employees (Eurofound, 2006), which can justify the increasingly high trend of student mobility.

In destination countries, international migration can be temporarily used as a tool to solve labor shortages. However, migration itself has not been able to significantly influence the aging trend of the population, which is manifested in most countries in the EU space. According to Eurostat data, 1.2 million people changed their residence from one EU member country to another in 2020, 0.2 million fewer people than in 2019. The analysis of the age structure of the population shows that, for the EU, the immigrant population is generally younger than the local population. The same trend can be found at the level of the analyzed countries (Figure 7).

Figure 7: Average age of the population (years)

Source: Author's calculations based on Eurostat data. Note: For United Kingdom, year 2020 source www.ons.gov.uk.

The age structure of the population leaves its mark on the age group structure of the labor force and on the labor market in each country. Analyzing the data above, we can conclude that all countries have been affected by the phenomenon of population aging caused by the decrease in birth rates and the increase in life expectancy. If in 1990 the average age of the population in the countries of origin was generally much lower than the values recorded in the countries considered to be the preferred destinations for foreign labor, then by 2020 these differences have decreased drastically.

Thus, the average age of the population in the United Kingdom of Great Britain is 3.6 years, 1.5 years, 1.8 years, and 2.4 years lower than the values recorded in Bulgaria, Poland, Romania and Hungary respectively. Over the analyzed period, the largest increase in the average age is 8.1 years, recorded in the case of Poland (within the countries of origin) and 7.1 years in the case of Italy and Spain (in the group of destination countries). The low birth rate, the increase in life expectancy and the emigration of young, working-age people have led to the accentuation of the aging of the population, especially in the countries of origin.

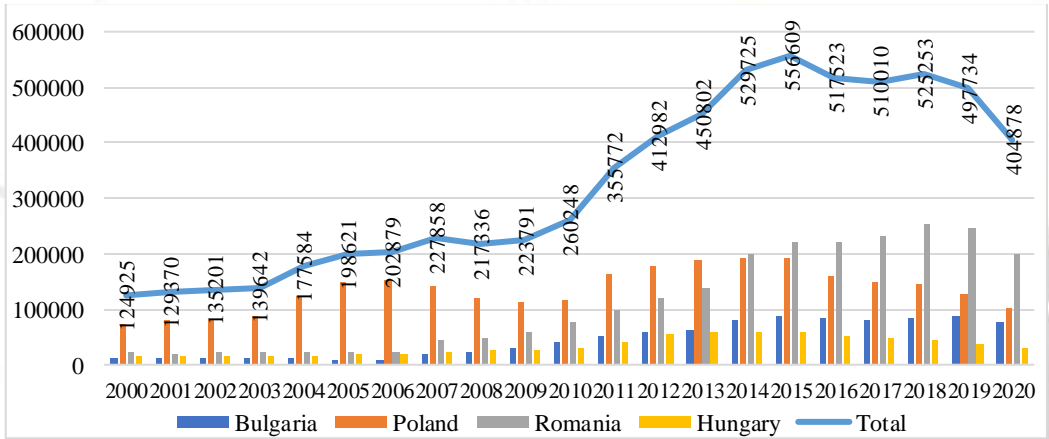
During 2019, more than 150,000 citizens of the other EU member states immigrated to Spain. Against the background of the emergence of the crisis caused by COVID-19, the number of immigrants decreased to 85,000 people. A number of 24 EU member states reported higher inflows than outflows in 2020, but in Croatia, Latvia and Romania the number of emigrants exceeded the number of immigrants.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Compared to 2019, all analyzed member states registered a decrease in the total number of immigrants in 2020: the biggest differences were reported in Spain (-282,600 people) and Germany (-157,700 people). At the level of the analyzed year (2020), Germany reported the highest number of immigrants (over 728 thousand), followed by Spain (over 467 thousand) and Italy (247.5 thousand).

Over time, the populations of the countries of origin have had different options in choosing the country of destination, influenced by events of a political or economic nature, as can be seen, in the figures below (Figure 8; Figure 9; Figure 10 and Figure 11).

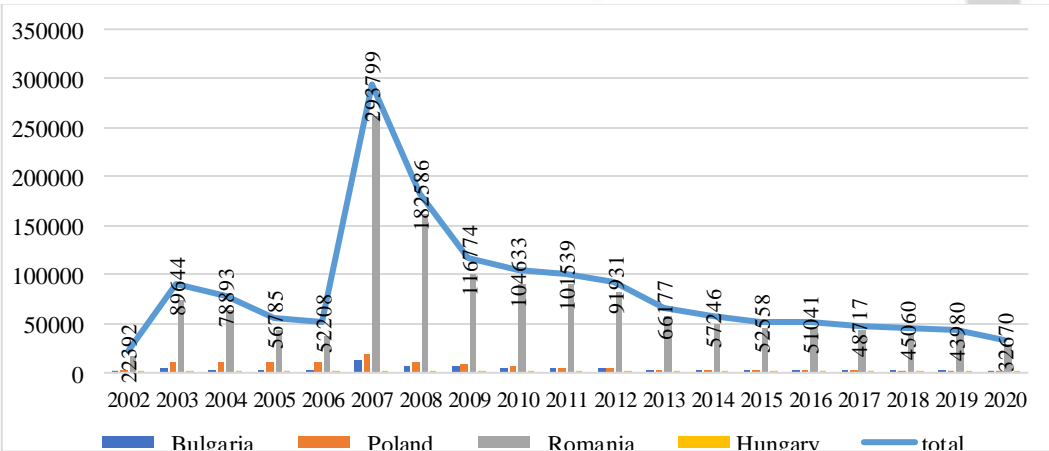
Figure 8: Immigrants to Germany by country of origin (persons)

Source: Data Destatis, <https://www-genesis.destatis.de/genesis/online>.

It is well known that in the first years of the transition to the market economy, Germany was among the preferences of Romanian emigrants as a country of destination. As a result of the accession of Bulgaria and Romania to the EU, the number of immigrants from the two countries is increasing. The economic crisis led to different reactions among the population in the countries of origin: the number of emigrants from Poland decreased compared to the previous year, while the number of emigrants from Bulgaria, Romania and Hungary increased in the period 2008-2013.

Figure 1.7: Immigrants to Italy by country of origin (persons)

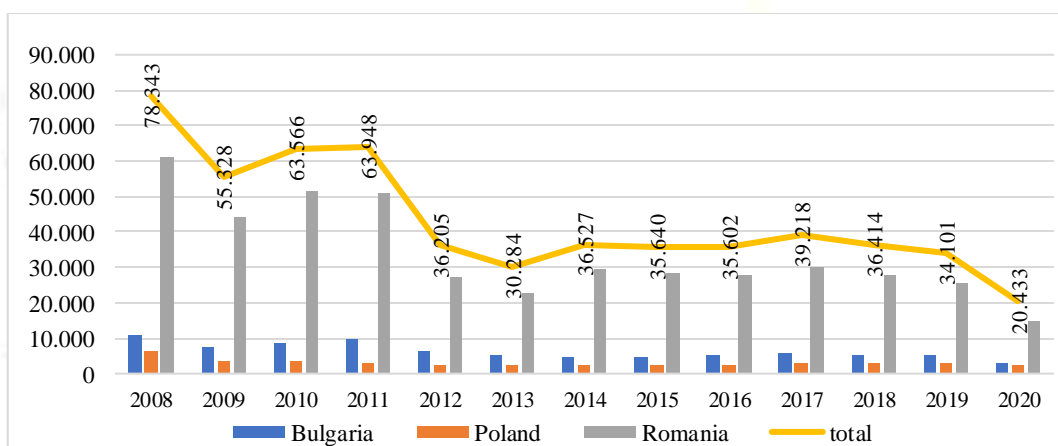
Source: Istat data, <https://www.istat.it/>.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Among the four analyzed countries of origin, in the case of Italy, Romania is the main source of emigrants. The number of Romanians who emigrated to Italy far exceeds the sum of emigrants from the other three analyzed member states. And in the case of Italy, the impact of joining the EU can be seen.

The values recorded for the population of Romanian, Bulgarian and Polish nationality are higher than those for the people born in the countries of origin, which suggests the importance of the people born in Spain who inherit nationality from their parents. In 2020, most Romanian immigrants are between 30 and 49 years old, and Bulgarians between 35 and 54 years old, of which women hold a higher share (SJM, 2020).

Figure 1.8: Spain - Immigrant flow by country of origin (people)

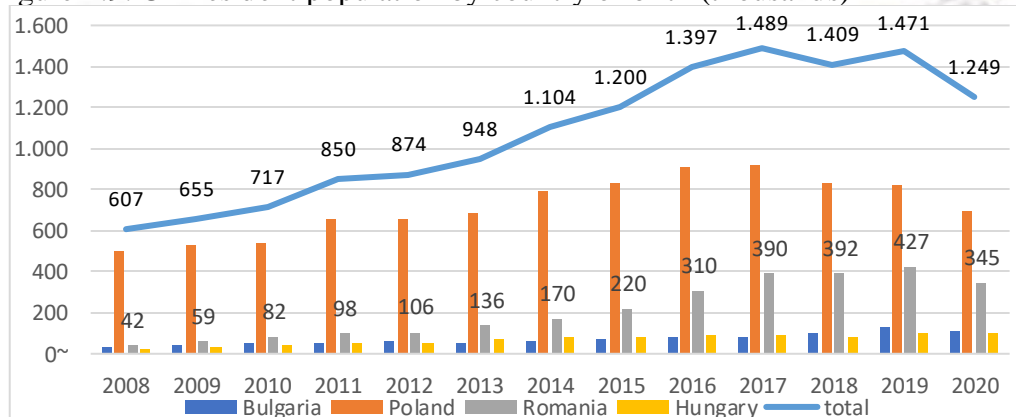

Source: INE data, <https://www.ine.es/>.

Romania, Bulgaria and Poland are among the main labor source countries, whose citizens have obtained a significant number of residence documents. Thus, at the end of 2019, there were over 1.07 million residents from Romania, almost 0.2 million from Bulgaria and over 0.1 million from Poland in Spain. In this context, Romanians represent the great majority. Hungary is not among the top twenty countries with a resident population in Spain, which is why there is not much data available. The number of immigrants from the main country of origin has a similar evolution to that of those who chose to immigrate to Italy.

According to the United Kingdom's Office for National Statistics, in 2020 of the total population, 9.6 million people were not born in the United Kingdom; of these, 3.5 million (36%) were born in the EU, of which 1.2 million in Poland, Romania, Hungary and Bulgaria (Figure 1.9).

Figure 1.9: UK resident population by country of birth (thousands)

Source: ONS data, <https://www.ons.gov.uk/>.

From 2008 to 2017, there is a general trend of increasing population size in the four countries of origin. In 2020, the resident population decreases by more than 200 thousand people compared to the previous year. This evolution can be due to the two major events that have limited the free movement of people to some extent: the crisis generated by the COVID-19 virus and the exit of the United Kingdom from the EU at the end of January 2020.

Conclusions

The evolution of the number of emigrants from the countries of origin to the countries of destination in the EU differs depending on the period we are referring to. We can identify several common stages for Bulgaria and Romania: the period of ethnic emigration, pre-accession and the free movement of labor. Of course, there were also common elements over time that influenced the evolution of the number of emigrants from all four source countries.

Like the people of Bulgaria and Hungary, people from Poland, the country with the largest population and the most emigrants among the four countries of origin, prefer Germany and the United Kingdom. One year after the accession of Romania to the EU, according to the national statistical institutions of the two countries, more than 350 thousand Romanians emigrated to Italy and Spain, but until 2020, their number will gradually decrease. At the level of the other two destination countries, there were increases in the number of Romanian immigrants: in the period 2008-2018 in Germany (over 251 thousand people in 2018) and in the period 2008-2019 in the United Kingdom (over 427 thousand residents born in Romania).

The COVID-19 pandemic led to the closure of borders for most EU countries in the first part of 2020, severely restricting international air, land and maritime traffic. This had a significant negative impact on migratory movements.

The overall picture created in parallel for both the countries of origin and the countries of destination allowed the identification of the main economic factors of attraction that influenced over time the demographic evolution of each analyzed country. Considering the fact that the migratory movement creates risks and opportunities both at the micro (individual) and macro level, it is necessary to follow the course of this phenomenon in order to adapt future migration policies.

In order to write this project, I tried to collect existing data at the level of the national statistical institutes of each country, but the way of data collection and the lack of certain common indicators prevented the expansion of the research, summarizing the analysis largely to the data provided by Eurostat.

References

1. Andrei, T. et al (2019). Tendinte Sociale, ISSN 1454-4466, Ed. INS Print.
2. Castles, S. & Kosack, G. (1973). Immigrant workers and class structure in Western Europe. London; New York: published for the Institute of Race Relations, London, by Oxford University Press.
3. Consiliul European (2021) Concluziile Consiliului European referitoare la COVID-19 și la migrație, 24 iunie 2021, [Concluziile Consiliului European referitoare la COVID-19 și la migrație, 24 iunie 2021 - Consilium \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/press-room/media/30612/en/press-summaries/2021-06-24-conclusions-of-the-european-council-refering-to-covid-19-and-migration)
4. Docquier, F. & O. Lohest & A. Marfouk (2007). Brain drain in developing countries. World Bank Economic Review 21: 193-218.
5. Eurofound (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions). (2006). Employment in social care in Europe.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

6. European Commission (2005b) Green Paper, Confronting demographic change – a new solidarity between the generations, Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities.

7. European Commission (2014), “Mapping and Analysing Bottleneck Vacancies in EU Labour Markets”, Report.

8. Iftimoaie, C.; Baciuc C. (2018). Analiza statistica a migrației externe după aderarea României la Uniunea Europeană. Revista română de statistică–Supliment, (12).

9. Laschi, G., Deplano, V., & Pes, A. (2020) Europe between Migrations, Decolonization and Integration.

10. Mereuta, C. (2013). Mobilising migrants skills and resources in Romania. Coping with Emigration in Baltic and East European Countries, 127.

11. OECD (2013). “World Migration in Figures”, Report.

12. Oprea, M. (2022). The Influence of Remittances at the Macroeconomic Level in Romania: Causality in the Sense of Granger. International Journal of Sustainable Economies Management (IJSEM), 11(1), 1-14. <http://doi.org/10.4018/IJSEM.299424>.

13. Rotariu, T. (2009). Demografie și sociologia populației. Structuri și procese demografice. Editura Polirom, București.

14. SJM (2020) La población de origen inmigrado en España.

15. Suciuc O.V. (2010). “Migration in Europe. Case Studies: Bulgaria and Romania”. CRCE 2010 Colloquium.

16. Suditu, B. A., Prelipcean, G., Virdol, D. C., & Stangaciu, O. A. (2013) Perspectivele politicii de migrație în contextul demografic actual din România, Institutul European din România, ISBN 978-606-8202-30-3, III 317944.

17. Toader, S., Iancu, V., & Olteanu, D. (2018). Evoluția bunăstării în România.

18. Trebici, V. (1978). Tranziția demografică în România. Viitorul social, 2, 335-344.

MUĞLA-MİLAS İLÇESİ'NE MÜBADİLLERİN İSKÂNİ MESELESİ (1923-1930)

**THE ISSUE OF SETTLEMENT OF POPULATION EXCHANGES IN MUĞLA-MİLAS
DISTRICT (1923-1930)**

Prof. Dr. Bayram Akça

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü,
ORCID: 0000-0001-7396-3498*

ÖZET

Cumhuriyet döneminde Balkanlar'dan Anadolu'ya göçün en yoğun yaşandığı yıllar mübadele dönemi olmuştur. Milli Mücadele'nin Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde zaferle sonuçlanması üzerine taraflar Lozan'da bir araya gelmiştir. Burada yapılan görüşmeler sırasında Anadolu'daki Rumlar ile Balkanlar'daki Türklerin yer değiştirmesi gündeme gelmiş ve bu durum üzerine 30 Ocak 1923 tarihinde Türkiye ile Yunanistan arasında "Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine ilişkin Sözleşme ve Protokol" imzalanmıştır. Bu protokolden sonra mübadelenin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için Türkiye 13 Ekim 1923 tarihinde Mübadele İmar ve İskân Vekâlet'ini kurmuştur. Bu vekâlet mübadillerin yerleşmesi için Anadolu'da 10 yerleşim bölgesi tespit etmiştir. Bunlardan birisi de İzmir, Aydın, Manisa, Afyon ve Muğla'yı kapsayan 4. Bölge olmuştur. Bu dönemde Milas İlçesi Muğla İl'inin mübadillerin yerleştirileceği 6 ilçesinden birisi idi.

13 Ocak 1924 tarihinde Mübadele İmar ve İskân Vekâleti mübadelenin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için her ilde Vali'nin ve her İlçe 'de de Kaymakamın başkanlığında Mübadele İmar ve İskân Komisyonları kurmuştur. Milas İlçesi'nde de Kaymakam Avni Bey'in başkanlığında Mal Müdürü, Orman Müdürü, Belediye Başkanı gibi kişilerden oluşan bir komisyon oluşturulmuştur.

Mübadele İmar ve İskân Vekâletinin en önemli üzerinde durduğu konulardan birisi mübadillerin yerleşeceği yerlerin tespiti olmuştur. Bu bağlamda Milas İlçesi'nde Gazi Paşa Mahallesi, Varvil Köyü, Karakaya Köyü gibi yerler mübadillerin iskân alanları olarak belirlenmiştir.

Türkiye'nin üzerinde durduğu konulardan birisi Balkanlardan Anadolu'ya mübadillerin taşınması konusu olmuştur. Bu bağlamda vekâlet en çok vapura sahip Türk Vapurcular Birliği ile bir antlaşma yapmıştır. Bu birlik de Balkanlar ve Ege Adalarından mübadilleri Anadolu'ya ve dolayısıyla bir kısmını da Milas İlçesine taşımıştır.

Türkiye'nin önem verdiği bir diğer konu da mübadillerin sağlık durumu olmuştur. Bu konuda vekâlet Kızılay ile anlaşmış ve böylece gelenlerin her türlü sağlık sorununu çözmeye çalışmıştır.

Mübadele dönemi en fazla üzerinde durulan ve tartışılan konu gelen göçmenlere verilen malların cinsi, yeri ve değeri olmuştur. Bu dönemde Milas İlçesi'ne Selanik, Kavala, Kırcaali, Midilli Adası gibi yerlerden Reçber, tütüncü, sebzeçi gibi tarımla uğraşan kişiler gelmiş ve bunlara da Milas İlçesi'nin Gazi Paşa Mahallesi, Karakaya Köyü gibi yerlerinden ev, arsa, zeytinlik, bağ ve bahçe verilmiştir. Mübadele sırasında göçmenler bazı sorunlar yaşamıştır. Ancak devlet bunları çözerek onları rahatlatmıştır.

Anahtar Kelimeler, Muğla-Milas, Lozan, Mübadele, iskân

ABSTRACT

During the Republican period, the period of migration from the Balkans to Anatolia was the period of population exchange. After the National Struggle ended in victory under the leadership of Mustafa Kemal Atatürk, the parties came together in Lausanne. During the negotiations held here, the displacement of the Greeks in Anatolia and the Turks in the Balkans came to the fore, and on this situation, the "Convention and Protocol on the Population Exchange of Turkish and Greek Populations" was signed between Turkey and Greece on January 30, 1923. After this protocol, Turkey established "the Ministry of Population Reconstruction and Settlement" on 13 October 1923 in order to carry out the population exchange in a healthy way. This power of attorney has determined 10 settlement areas in Anatolia for the settlement of the exchanged people. One of them was the 4th Region, which includes İzmir, Aydın, Manisa, Afyon and Muğla. In this period, Milas District was one of the 6 districts of Muğla Province where the exchanged people would be settled.

On January 13, 1924, the Ministry of Exchange, Reconstruction and Settlement established Exchange Reconstruction and Settlement Commissions under the chairmanship of the Governor in each province and the District Governor in each district in order to carry out the exchange in a healthy way. In Milas District, a commission consisting of people such as Property Manager, Forestry Manager and Mayor was formed under the chairmanship of District Governor, Avni Bey.

One of the most important issues of the Ministry of Exchange, Development and Settlement was the determination of the places where the exchanged people would settle. In this context, places such as Gazi Paşa Mahallesi, Varvil Village, Karakaya Village in Milas District were determined as the settlement areas of the exchanged people.

One of the issues that Turkey focused on was the transportation of the exchanged people from the Balkans to Anatolia. In this context, the mandate has made an agreement with the Turkish Ferryboat Association, which has the largest number of ferries. This union also carried the exchanges from the Balkans and Aegean Islands to Anatolia and thus some of them to Milas District.

Another issue that Turkey attaches importance to was the health status of the exchanged people. In this regard, the attorney made an agreement with the Red Crescent and thus tried to solve all kinds of health problems of those who came.

The most emphasized and discussed issue during the exchange period was the type, location and value of the goods given to the immigrants. During this period, people dealing with

agriculture such as harvester, tobaccoist, vegetable grower came to Milas District from places such as Thessaloniki, Kavala, Kircaali, Lesbos Island, and these were also given houses, plots, olive groves, vineyards and gardens from places such as Gazi Paşa Neighborhood and Karakaya Village of Milas District.

Immigrants had some problems during the population exchange. However, the state relieved them by solving these problems.

Key Words: Muğla-Milas, Lausanne, Population Exchanges, Settlement

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve Cumhuriyet döneminde Balkanlardan Anadolu'ya birçok göç yaşanmıştır. Cumhuriyet döneminde bu göçlerin en yoğun yaşandığı yıllar Mübadele dönemi olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğindeki Milli Mücadele'nin zaferle sonuçlanması üzerine taraflar Lozan'da bir araya gelmiştir. Lozan görüşmeleri sırasında Lord Gurzon'un başkanı olduğu komisyon esir ve ahalinin iadesi konusunu görüşürken Norveçli Dr. Fridtjot Nansen¹ azınlıkların mübadelesi fikrini ortaya atmıştır. İşte bu bağlamda 30 Ocak 1923 tarihinde Lozan'da Türk ve Rum heyetleri arasında "*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*"² imzalanmış ve yasal yönden yürürlüğe girmiştir.³ Bu anlaşmaya göre İstanbul ve Batı Trakya hariç olmak kaydıyla Türk topraklarında yerleşmiş Ortodoks dinine mensup Rumlar ile Yunan topraklarına yerleşmiş Türkler 1 Mayıs 1923 tarihinden itibaren zorunlu mübadeleye tabi tutulacaklardır. Bu kimselerden hiçbirisi Türk Hükümeti'nin izni olmadan Türkiye'ye ya da Yunan Hükümeti'nin izni olmadan Yunanistan'a dönüp yerleşemeyecektir. Sözleşme 18 Ekim 1912 tarihinden itibaren göç eden ve göç etmesi gereken gerçek ve tüzel kişileri kapsamıştır.⁴

1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesinin de eklenmesiyle 1923 yılından itibaren iskân meselesi, devletin halletmesi gereken problemler arasında ilk sıralarda yer almıştır. Mübadiller de dâhil olmak üzere 1923-1930 yılları arasında gelen nüfus, resmi bir istatistikte aşağıdaki tabloda olduğu gibi gösterilmiştir.⁵

¹ Mübadele meselesinde Dr. Nansen'in rolü hakkında detaylı bilgi için bkz. Nilgün Nurhan Kara, "Türk- Yunan Mübadele Meselesinde Dr. Nansen", *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Şubat 2019, Yıl 12, Sayı: XXXVIII, s. 491-511.

² Antlaşmanın tam metni için bkz. İsmail Soysal, *Tarihçeleri ve Açıklamaları İle Birlikte Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları I (1920-1945)*, Ankara 1983, s. 177-183.

³ Bu dönemle ilgili olarak detaylı bilgi için bkz. Ramazan Tosun, *Türk-Yunan İlişkileri ve Nüfus Mübadelesi (1821-1930)*, Ankara 2002; Kemal Arı, *Büyük Mübadele Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1925)*, İstanbul 1995.

⁴ Kemal Arı, *a.g.e.*, s. 18-19.

⁵ Metin Menekşe, "Girit Müslümanlarının İskân Yerlerinde Karşılaştıkları Kültürel Uyum ve Toplumsal Kabul Sorunu: Ana Dilde Yabancılaşma", *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, 19(30), (2021), s. 11.

Tablo 1: 1923–1930 Arasında Ülke Genelinde İskâna Tâbi Tutulan Nüfus⁶

SIFAT	NÜFUS
Mübadil	499.239
Gayri mübadil	172.029
Harikzede	14.312
Mülteci	35.936
Yerli ahali	18.430
Şarktan nakledilenler	garbe 2.774
Toplam	742.720

Mübadele anlaşmasından sonra bu işi yürütmek üzere 13 Ekim 1923 tarihinde *Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti* teşkil edilmiştir. Vekâlete, İzmir Mebusu Necati Bey vekil olarak seçilmiştir. Vekâlet, mübadillerin yerleştirilebilmesi ve işlemlerinin yürütülebilmesi için 1923 yılının Kasım ayında “İaşe”, “Misafirhane”, “İskân ve İmar Komisyonlarının Teşkili ve Vazifelerine Ait Talimatname” olmak üzere üç talimatname yayımlanmıştır.

Lozan Konferansı'nın tamamlanmasından bir hafta önce, 17 Temmuz 1923'te İcra Vekilleri Heyeti Kararnamesi'ne göre Anadolu sekiz iskân mıntikasına ayrılmıştır.⁷ İskân mıntıkları ve buralara yerleştirilecek mübadillerin nüfusu ve geldikleri yerler ve yaptıkları işleri itibarıyla dağılımları aşağıdaki tabloda olduğu gibi düzenlenmiştir.

Tablo 2: Anadolu'da Mübadiller İçin Belirlenen Sekiz İskân Mıntığı⁸

Gelinen Bölge	Tütüncü	Çiftçi-Bağcı	Zeytinci	Toplam	İskân Edilen Bölge
Drama ve Kavala	30.000			30.000	Samsun
Serez (Siroz)	20.000	15.000	5.000	40.000	Adana
Kozana, Nasiliç, Kesriye, Grebene	2.500	15.000	5.000	22.500	Malatya
Kayalar, Vodine, Katrin, Alasonya,	3.500	25.000	15.000	43.500	Amasya, Tokat Sivas

⁶ Menekşe, a.g.m., s. 11. Metin Menekşe, “Bodrum'da Nüfus ve Göçmen İskânı, Tarih Alanında Seçme Yazılar II, Editör: Yunus Emre Tansü, Özgür Yayınları, Gaziantep, 2023,s.131-161

⁷ Zekai Güner, “Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin İskân Politikası”, *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi ICENAS 38*, 10-15, 2015, s. 1459-146.

⁸ Menekşe, a.g.m., s. 12.

Langada, Demirci					
Drama, Kavala, Selânik	4.000	20.000	40.000	64.000	Manisa, İzmir Menteşe, Denizli
Kesendre, Sarisa, Avrathisar, Nevrokop	20.000	55.000	15.000	90.000	Çatalca Tekirdağ
Preveze, Yanya	15.000	40.000		55.000	Antalya, Silifke
Midilli, Girit ve Diğerleri		30.000	20.000	50.000	Ayvalık, Edremit, Mersin, Adalar
Toplam	95.000	200.000	100.000	395.000	

Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti, daha sonra ihtiyaç doğrultusunda sekiz iskân mıntıkasını, 10'a çıkarmıştır. Bu iskân alanları ise şu şekilde düzenlenmiştir⁹:

1. **Alan:** Sinop, Samsun, Ordu, Giresun, Gümüşhane, Trabzon, Amasya, Çorum, Tokat.
2. **Alan:** Edirne, Tekfurdağı, Gelibolu, Kırkkilise, Çanakkale.
3. **Alan:** Balıkesir.
4. **Alan:** İzmir, Manisa, Aydın, Menteşe (Muğla), Afyon.
5. **Alan:** Bursa.
6. **Alan:** İstanbul, Çatalca, Zonguldak.
7. **Alan:** İzmit, Bolu, Bilecik, Eskişehir, Kütahya.
8. **Alan:** Antalya, Isparta, Burdur.
9. **Alan:** Konya, Niğde, Kayseri, Aksaray, Kırşehir.
10. **Alan:** Adana, Mersin, Silifke, Kozan, Ayıntap, Maraş

Verilen rakamlara göre, iskân mıntıklarına yerleştirilecek olan nüfus 395.000 olarak tahmin edilmiştir. Bunların 95.000 kişinin tütüncü, 200 bin kişinin çiftçi-bağcı, 100.000 kişinin de zeytinci olacağı düşünülmüştür. Fakat uygulamanın sonucunda dağılım oldukça farklı olmuştur.¹⁰

Cem Behar tarafından hazırlanan "*Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'nin Nüfusu (1500-1927)*" adlı yayında ise, 1923-1927 yılları arasında illere göre iskân edilen mübadil sayıları aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi verilmiştir.

⁹ Arı, a.g.e., s. 50-52.

¹⁰ Arı, a.g.e., s. 54.

Tablo 3: İllere Göre İskân Edilen Mübadil Sayıları (1923-1927)¹¹

İl	Mübadil Sayısı	İl	Mübadil Sayısı	İl	Mübadil Sayısı	İl	Mübadil Sayısı
Adana	8440	Çanakkale	11638	Isparta	1175	Mersin	3330
Afyon	1045	Cebeli Bereket	2944	İstanbul	36487	Muğla	4968
Aksaray	3286	Çorum	1570	İzmir	31502	Niğde	15702
Amasya	3844	Denizli	2728	Kars	2512	Ordu	1248
Ankara	1651	Diyarbakır	484	Kastamonu	842	Samsun	22668
Antalya	4920	Edirne	49441	Kayseri	7280	Şanlıurfa	290
Artvin	46	Elâzığ	2124	Kırklareli	33119	Şebinkarahisar	5879
Aydın	6630	Erzincan	116	Kırşehir	193	Sinop	1189
Balıkesir	37174	Erzurum	1095	Kocaeli	27687	Sivas	7539
Bayazıt	2856	Eskişehir	2567	Konya	5549	Tekirdağ	33728
Bilecik	4461	Gaziantep	1330	Kütahya	1881	Tokat	8218
Bitlis	3360	Giresun	623	Malatya	76	Trabzon	404
Bolu	194	Gümüşhane	811	Manisa	13829	Van	275
Burdur	448	Hakkâri	310	Maraş	1143	Yozgat	1635
Bursa	34543	Hatay	1037	Mardin	200	Zonguldak	1285
Toplam	112.898		78.818		163.475		108.358
Genel Toplam: 463.549							

Mübadillerin coğrafi bölgelere dağılımına bakıldığında 100.000'den fazlası Trakya'da olmak üzere toplam 260.000'in üzerinde mübadilin yerleştiği Marmara Bölgesi ilk sırada yer almıştır. İskân edilen toplam mübadillerin yarısından fazlasına (%58) ev sahipliği yapan Marmara Bölgesi'ni sırasıyla Ege Bölgesi (%13), Karadeniz Bölgesi (%11), İç Anadolu Bölgesi (%10) ve Doğu Anadolu Bölgesi (%2,5) izlemiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi (0,5) ise mübadil iskânından en az pay alan coğrafi bölge olmuştur.¹²

BULGULAR

Muğla-Milas İlçesi'ne Mübadillerin İskânı Meselesi

I. Lozan görüşmeleri sırasında yani 30 Ocak 1923 tarihinde imzalanan "Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol" çerçevesinde hükümet tarafından mübadillerin Anadolu'da iskân edileceği 10 yerleşim alanı tespit edilmiştir. Bunlardan birisi

¹¹ Menekşe, a.g.m., s. 13.

¹² İbrahim Erdal, *Mübadele: Uluslaşma Sürecinde Türkiye ve Yunanistan 1923-1925*, İstanbul 2006, s. 352.

de; 4. Alan olarak belirlenen İzmir, Manisa, Aydın, Afyon ve Menteşe illeridir. İşte bu Menteşe (Muğla) İlinin 6 ilçesinden birisi olan Milas İlçesi de bu dönemde Balkanlar ve Ege Adalarından gelen mübadillerin önemli iskân yerlerinden birisi olmuştur¹³. Bu mübadillerin Balkanlar ve Ege Adalarından Milas İlçesine taşınması ve iskânı sırasında

Aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır:

1- Muğla-Milas İlçesi'nde Kurulan İmar ve İskân Komisyonu

Lozan'da Türk ve Rum hükümeti arasında imzalanan "*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*" ün 11.maddesi mübadele sırasında nakil ve iskân işlemlerinin düzenli bir şekilde yapılması için il ve ilçelerde komisyonlar kurulmasını içermekteydi. İşte bu amaçla 13 Ekim 1923 tarihinde Ankara Hükümeti tarafından Mübadele İmar ve İskân Vekâleti kurulmuştur. Bu Vekâlet 29 Kasım 1923 tarih ve 55 nolu kararname ile illerde vali ve ilçelerde de kaymakamların başkanlığında "İmar ve İskân Komisyonları" kurulmasını kararlaştırmıştır. Bu komisyonların; iskân yerlerini belirlemek, bu iskân alanlarındaki terk edilmiş taşınmaz malların kayıtlarını tutmak, onların onarım gereksinim olanları tespit etmek, malların adil tevzini sağlamak ve mübadillerin resmi işlemlerine yardımcı olmak gibi görevleri vardı¹⁴.

Bu bağlamda 15 Ocak 1924 tarihinde Muğla İlinin Milas İlçesi'ne kurulan İmar ve İskân Komisyonu şu kişilerden oluşmuştu:¹⁵.

- Başkan; Avni Bey (Kaymakam)
- Üye: Hilmi Bey (Şube Reisi)
- Üye: Ali Rıza Bey (Mal Müdürü)
- Üye: Hakkı Bey (Orman Muamelat Memuru)
- Üye: Ali Rıza Bey (Ziraat Bankası Memuru)
- Üye: Hilmi Bey (Hükümet Tabibi)
- Üye: Mehmet Ali Bey (Belediye Başkanı)
- Üye: Cemil Bey (Eşraftan)
- Üye: Mustafa Bey (Tüccar)
- Üye: İsmail Efendi (Belediye Azası)

2- Muğla-Milas İlçesi'nde Yerleşim Alanlarının Tespiti

Lozan Antlaşması'nın imzalanmasından sonra Ankara Hükümeti tarafından Mübadele İmar ve İskân Vekâleti kurulmuştu. Bu vekâletin en önemli görevlerinden birisi Türkiye'ye gelecek mübadillerin yerleşim alanlarını belirlemek olmuştur. Nitekim Türkiye'den göç eden Rumların geride bırakmış olduğu taşınmaz mallarının çok olduğu yerler mübadiller için yerleşim alanları olarak düşünülmüştür. Ancak bu tek başına yeterli değildi. Çünkü mübadillerin hem geldiklerin

¹³ Muğla tarihi ile ilgili olarak detaylı bilgi için bkz. Bayram Akça-Seher Akça, "*Muğla'nın Tarihçesi*", Muğla Kent Ekonomisi, Editörler: Ozan Bahar-Mehmet Avcı, Detay Yayıncılık, Ankara,2021,s.1-16, Bayram Akça-Seher Akça, "*TBMM'ye Gönderilen Belgeler Işığında Milli Mücadele Döneminde Menteşe (Muğla) Sancağı*", Tarih ve Gelecek Dergisi, Cilt.8, Sayı.3,2022,s.380-397.

¹⁴ Arı, a.g.e, s.55-56.

¹⁵ Bayram Akça, *Cumhuriyet Dönemi Muğla'da Göç*, Muğla Valiliği Yayınları, Muğla, 2013,s.17.

yerlerin hem de yeni yerleşeceği yerlerin ekonomik ve fiziksel özellikleri tespit edilerek onların en az uyum sorunu yaşayacağı yerlere iskân edilmeleri gerekiyordu¹⁶.

17 Temmuz 1923 tarihinde yani Mübadele İmar ve İskân Vekâleti kurulmadan önce hükümet yapmış olduğu bir çalışmada mübadillerin iskânı için Türkiye’de 7 yerleşim alanı belirlenmişti. Ancak Vekâlet kurulduktan sonra bu 7 yerleşim alanı az bulunmuş ve yeni bir çalışma başlatılmıştır. Vekâlet daha önceki çalışmayı da göz önüne alarak bu defa mübadillerin yerleşmesi için 10 iskân alanı tespit etmiştir¹⁷.

1923 tarihinde Türkiye ile Yunanistan arasında imzalana “*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*” çerçevesinde Muğla-Milas İlçesinde de Rumların terk ettiği Firuz Paşa Mahallesi, Gazi Paşa Mahallesi, Çarşı Mahallesi, Selimiye Nahiyesi, Güllük Nahiyesi, Varvil Köyü, Tuzabad Köyü, Karakaya Köyü, Korucuk Köyü gibi yerler Balkanlar ve Ege Adalarından gelecek olan mübadillerin yerleşim alanları olarak tespit edilmiştir¹⁸.

3- Muğla-Milas İlçesi’ne Mübadillerin Taşınması

Mübadillerin Yunanistan’dan Anadolu’ya ve dolayısıyla Muğla-Milas İlçesi’ne taşınmasında, konuyla ilgili sözleşmelerin yapılması, taşıma sürecinde yaşanacak sorunları çözme ve taşıma araçlarının belirlenmesi gibi konular İmar ve İskân Vekâlet’inin üzerinde durduğu en önemli konulardan birisi olmuştur. Bu amaçla, vekâlet önce taşıma işini yapacak şirketi belirlemek için bir ihale açmıştır. Bu ihaleyi Türk Vapurcular Birliği içinde en büyük taşıma filosuna sahip olan Seyr-i Sefain İdaresi kazanmıştır. Bu dönemde bu idarenin elinde Gülcemal, Akdeniz, Reşit Paşa, Kızılırmak, Şam, Giresun, Gülnihal ve Ümit adlarında vapurlar vardı. Bu vapurlar Selanik, Manastır, Kavala, Priştine, Drama, Yanya, Aydonat, Girit Adası, Rodos Adası, Midilli Adası gibi yerlerden gelen mübadilleri malları ile beraber Muğla-Milas İlçesi’ne taşımıştır¹⁹.

4- Muğla-Milas İlçesi’nde Mübadillerin Sağlık Durumu

1923-1930 yılları arasında yaşanan mübadele sırasında Mübadele İmar ve İskân Vekâlet’inin en fazla hassasiyet gösterdiği konulardan birisi de mübadillerin sağlık durumu olmuştur. Bunun için vekâlet Türkiye Hilal-i Ahmer Cemiyeti’nin desteği ile Yunanistan’ın mübadil bindirme limanlarında sağlık denetim kurulları oluşturmuştur. Bu kurullar, mübadilleri sağlık denetiminden geçirmiş, onlara gerekli aşıları yapmış ve hatta bulaşıcı hastalığı olanları karantinaya almıştır. Bu işlemlerden sonra vapurlara bindirilen mübadiller Türkiye’ye ve bir kısmı da Muğla- Milas İlçesi’ne gelmiştir. Türkiye’de her indirme iskelesinde yine sağlık denetim kurulları kurulmuştur. Bu kurullar bu defa indirme limanlarında sağlık ocağı veya dispanserler kurmuştur. Bu gelen mübadiller bu limanlarda tekrar sağlık taramasından

¹⁶ Akça, a.g.e.s.19.

¹⁷ Tosun, a.g.e.s.85-87.

¹⁸ Bayram Akça, *Sosyal-Siyasal ve Ekonomik Yönüyle Muğla (1923-1960)*, ATAM Yayınları, Ankara, 2002,s.41-42

¹⁹, Arı,a.g.e.s.36-37.

geçirilmiş, aşısı eksik olanlar aşılanmış, bulaşıcı hastalığı olanlar karantinaya alınmış ve yardıma muhtaç olanlara da maddi ve manevi yardım edilmiştir²⁰.

5- Muğla-Milas İlçesi'nde Mübadillere Ev ve Toprak Dağıtılması

30 Ocak 1923 tarihinde Lozan'da imzalanan "*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*" ün 8. Maddesi göçmenlerin terk ettiği ülkede bırakacağı veya yanına alabileceği mallarla ilgili hükümleri içeriyordu. Bu protokolün 9.12.13 ve 14. Maddeleri ise taşınmaz mallarla ilgili tasfiye kurallarını açıklıyordu. Bu bağlamda Yunan Hükümeti bir "Karma Komisyon" kurmuş ve bu komisyon da mübadillerin geride bıraktığı malların türünü, miktarını ve bunun altın para cinsinden değerini gösteren mal bildirim tutanaklarını hazırlayarak bunları mübadillerin ellerine vermiştir. Bu tutanaklara göre mübadiller geldikleri yeni yerlerde malının değerine karşılık yeni mallar almıştır. Bunun yanında Türk Hükümeti de 6 Temmuz 1924 tarihinde "Emval-i Gayrimenkule-i Metrukenin Kanunen Hakkı-ı İskânı Haiz Muhacirine Tevziini Mübeyyin Talimatnamenin Mer'iyete Vazına Dair Talimatname" yayınlamıştır. Bu talimatnameye göre, terk edilmiş taşınmaz mallardan pay alma hakkına sahip olan mübadillerin bu malları hangi yöntemle ve nasıl alabileceği belirlenmiştir. Burada genel ilke Rumlardan kalan bağ, bahçe, zeytinlik, ev, arsa, dükkân gibi taşınmazların mübadillere adaletli bir şekilde dağıtılması idi. Bu konuda İllerde Vali ve İlçelerde de Kaymakamın Başkanı olduğu komisyonlar görevlendirilmiştir. Muğla-Milas İlçesi'nde de Kaymakam Avni Bey'in Başkanı olduğu daha önce belirtilen komisyon mübadillere Rumlardan kalan malların dağıtımında görev almıştır²¹

Tablo 4: Muğla-Milas İlçesi Mübadil- Gayri Mübadil Şark Mültecileri ve Yerli Halk İskân Esas Defteri'ne Göre; 1924-1929 Yılları Arası Milas İlçesi'ne İskân Edilen Mübadiller²²

Aile ve Kişi Sayısı	Geldikleri Yer	Meslekleri	Verilen Mallar	İskân Edilen Yer
256 Aile-1001 Kişi	Selanik	Sebzeci-1	Hane-243	Milas-Merkez
	Manastır	Hamal-1	Dükkân-19	Firuz Paşa Mah.
	Kavala	Reçber-153	Tarla-4963 Dönüm	Gazi Paşa Mah.
	Koçana	Fırıncı-3	Zeytinlik-192 Dönüm	Çarşı Mah.
	Grebene	Makinist-1	Bahçe-29 Dönüm	Selimiye Nah.
	Priştine	Tüccar-2	Meyhane-1	Varvil Köyü
	Drama	Arabacı-1	Mağaza-1	Tuzabad Köyü
	Yanya	Sabuncu-1		Güllük Nah.
	Aydonat	Bakkal-3		Karakaya Köyü
	Koniçe	Kasap-1		Korucuk Köyü

²⁰ Akça,a.g.e,s.22.

²¹ Akça,a.g.e,s.22-23.

²² Akça,a.g.e,s.25

	Girit Adası	Bahçıvan-20		Yusufcuk Köyü
	Rodos Adası	Tenekeci-1		Tuzla Adası
	Midilli Adası	Aşçı-1		Köyarası Mevki
	İstanköy Adası	Bağcı-1		Yaka Köyü
	Üsküp	Kunduracı-1		Bahçeyaka Köyü
	İşkodra	Arabacı-1		Dağarası
	Razlak	Öğretmen-1		Derince
	Sirat			Gölyeri
	Kıratova			Akgedik
	Kırçova			Hisarlık
	İştıp			Kuyucak

Yukarıdaki tablo incelenecek olur ise 1923 tarihli “*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*” çerçevesinde 1924-1929 yılları arasında Balkanlar ve Ege Adalarından Muğla-Milas İlçesi’ne 256 aile ve bunların oluşturduğu 1001 kişi mübadil olarak göç etmiştir. Bu gelen kişiler bölgede Rumların boşalttığı Firuz Paşa, Gazi Paşa gibi mahalle ve Korucuk, karakaya, Yaka, Derince, Kuyucak gibi köylere iskân edilmiştir. Rumların Milas’tan gitmesi ile bölgede değirmencilik, duvarcılık, kuyumculuk, şarapçılık, kireççilik, terzilik, marangozluk, tenekecilik, eczacılık, fırıncılık gibi zanaat kollarında önemli eksiklik hissedilmiştir. Özellikle Muğla-Milas İlçesi Türkiye’nin önemli tarım ve zeytin üretim alanı olması nedeniyle Rumların bölgeden ayrılması sonucu bu ürünleri işleme ve pazarlama konusunda önemli boşluk doğmuştur. Türkiye ve dolayısıyla Muğla-Milas’ da sermaye ve işgücünün büyük kısmına sahip olan bu kesimin aniden bölgeden Yunanistan’a gitmesi ilçe ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir. Hatta bu dönemde yani 1923 yılında Muğla Valisi Asaf Bey bölgedeki zanaatçı açığını bir nebze gidermek için Mübadele ve İmar ve İskân Vekâletine gönderdiği bir yazıda gelen mübadillerden yapı ustası olanların seçilerek Menteşe’ye gönderilmesini istedi ise de bu konuda başarılı olamamıştır²³.

SONUÇ

Cumhuriyet döneminde en fazla göç olayı, 30 Ocak 1923 tarihinde Lozan’da imzalanan “*Türk ve Rum Ahali Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol*” çerçevesinde, 1924 ile 1930 yılları arasındaki mübadele döneminde yaşanmıştır. Bu dönemde Anadolu’dan tahmini 1.200.000 Rum Yunanistan’a göç ederken buna karşılık Balkanlardan ve Ege Adalarından Anadolu’ya tahmini 460.000 Türk gelmiştir. Bu gelenlerden 4.968 kişi Muğla İline ve bunun da 256 aileden oluşan 1001 kişisi Muğla-Milas İlçesine iskân edilmiştir.

²³ Temel, Mehmet, “Mübadil Rumlarla Birlikte Muğla’dan Giden Değerler”, *19. Yüzyıldan Günümüze Türkiye’ye Yapılan Göçler, Göçmenlik ve Sosyal Uyum*, Editör: Zehra Aslan, ATAM Yayınları, Ankara, 2022, s.62-72, Seher Akça, “*Muğla-Menteşe İlçesi’ne Mübadillerin İskânı Meselesi (1923-1930)*”, Tarih Alanında Seçme Yazılar II, Editör: Yunus Emre Tansü, Özgür Yayınları, Gaziantep, 2023, s.167-179

Mübadele olayı Hem Yunanistan'a hem de Türkiye'ye bazı avantajlar ve dezavantajlar sağlamıştır. Bu bağlamda mübadiller yüzünden kısa vadede iskân, iaşe, sağlık, eğitim ve işsizlik gibi bazı sorunlarla karşı karşıya kalan Yunanistan uzun vadede Anadolu'dan gelen Rumların yanında getirdikleri sermaye, müteşebbislik ruhu ve zanaatkârlığı ile kısa zamanda kalkınma hamlesini başlatmıştır. Buna karşılık Balkanlardan Anadolu gelen Türklerin %90 köylü ve çiftçi olduğu için ekonomik olarak tarım dışında bir avantaj sağlamamıştır.

1923-1930 yılları arasında Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya, Yunanistan ve Ege Adalarından Muğla'ya ve dolayısıyla Milas İlçesi'ne gelenlerin çoğu Reçber ve bahçıvan gibi kişilerden oluşmuştu. Bu bağlamda gelen kişilere Milas ve köylerinde Rumlardan kalan 4963 dönüm tarla, 192 dönüm zeytinlik, 29 dönüm bahçe, 243 adet hane ve 19 adet dükkân verilmiştir. Ancak Tüm Anadolu'da olduğu gibi Muğla-Milas İlçesi'nden de Yunanistan'a göç eden Rumlar genellikle değirmencilik, taş ustalığı, kuyumculuk, terzilik, barutçuluk, şarapçılık, değirmencilik, kireççilik, kuyumculuk, meyhanecilik, fırıncılık, eczacılık gibi meslekleri icra ettikleri için bölgede bu mesleklerin eksikliği hissedilmiştir. İşte bu bağlamda 1923 yılında dönemin Muğla Valisi hükümete gönderdiği bir yazıda; eskiyen veya tamirata muhtaç evlerin tamiri için bölgede yeterli yapı ustasının kalmadığını ve bu nedenle gelen mübadiller arasında yapı ustası olanlardan bir kısmının Muğla'ya gönderilmesini istemiştir. Ancak gelen mübadiller daha çok bahçıvan, zeytinci, reçber, tütüncü gibi kişiler olduğu için vali bu konuda başarılı olamamıştır. Diğer taraftan Selanik, Manastır, Kavala, Drama, Yanya, Üsküp, Girit Adası, Rodos Adası gibi yerlerden gelenler, geldikleri yerlerde daha teknik şartlarda bahçıvanlık, zeytincilik, tütüncülük, balıkçılık ve bağcılık yaptıkları için bu tekniği Muğla-Milas'ta da aynen uygulamışlar ve sonuçta bölgede zeytinciliğin, tütüncülüğün, balıkçılığın ve bağcılığın gelişmesine vesile olmuşlardır.

KAYNAKLAR

- Akça, Bayram –Akça, Seher, “Muğla'nın Tarihçesi”, *Muğla Kent Ekonomisi*, Editörler: Ozan Bahar-Mehmet Avcı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2021, s.1-16.
- Akça, Bayram –Akça, Seher, “TBMM'ye Gönderilen Belgeler Işığında Milli Mücadele Döneminde Menteşe (Muğla) Sancağı”, *Tarih ve Gelecek Dergisi*, Cilt.8, Sayı.3, 2022, s.380-397.
- Akça, Bayram, *Cumhuriyet Dönemi Muğla'da Göç (1923-1990)*, Muğla Valiliği Yayınları, Muğla, 2013.
- Akça, Bayram, *Sosyal-Siyasal ve Ekonomik Yönüyle Muğla (1923-1960)*, ATAM Yayınları, Ankara, 2002, s.41-42
- Akça, Seher, “Muğla-Menteşe İlçesi'ne Mübadillerin İskânı Meselesi (1923-1930)”, *Tarih Alanında Seçme Yazılar II*, Editör: Yunus Emre Tansü, Özgür Yayınları, Gaziantep, 2023, s.167-179
- Arı, Kemal, *Büyük Mübadele Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1925)*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1995.

Erdal, İbrahim, *Mübadele: Uluslaşma Sürecinde Türkiye ve Yunanistan 1923-1925*, İstanbul 2006.

Güner, Zekai, "Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin İskân Politikası", *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi ICENAS 38*, 10-15, 2015, s. 1453-1466.

Kara, Nilgün Nurhan, "Türk- Yunan Mübadele Meselesinde Dr. Nansen", *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Şubat 2019, Yıl 12, Sayı: XXXVIII, s. 491-511.

Menekşe, Metin, "Bodrum'da Nüfus ve Göçmen İskânı", *Tarih Alanında Seçme Yazılar II*, Editör: Yunus Emre Tansü, Özgür Yayınları, Gaziantep 2023,s.131-161.

Menekşe, Metin, "Girit Müslümanlarının İskân Yerlerinde Karşılaştıkları Kültürel Uyum ve Toplumsal Kabul Sorunu: Ana Dilde Yabancılaşma", *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, 19(30), (2021), s.1-50.

Soysal, İsmail, *Tarihçeleri ve Açıklamaları İle Birlikte Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları I (1920-1945)*, Ankara 1983.

Temel, Mehmet, "Mübadil Rumlarla Birlikte Muğla'dan Giden Değerler", *19. Yüzyıldan Günümüze Türkiye'ye Yapılan Göçler, Göçmenlik ve Sosyal Uyum*, Editör: Zehra Aslan, ATAM Yayınları, Ankara, 2022,s.62-72.

Tosun, Ramazan, *Türk-Yunan İlişkileri ve Nüfus Mübadelesi (1821-1930)*, Ankara 2002.

**POLITICIZATION AND SECURITIZATION OF THE MIGRATION ISSUE IN
POLAND – THE EXAMPLE OF MIGRATION FROM THE MIDDLE EAST AND
NORTH AFRICA**

dr Domnika Liszkowska¹

*Koszalin University of Technology, Department of Political Science
Koszalin, Poland*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6312-341X>

ABSTRACT

The term securitization is associated with a certain significant visibility of migration and migrants in the public space. The debate on migration and migrants in Poland developed particularly dynamically in 2015. This issue was politicized in the context of an attempt to solve the so-called refugee crisis in Europe. A significant problem in the period of crisis intensification has become the rate of dissemination of fake news. They were aimed at arousing uncertainty, a sense of fear, as well as an attempt to arouse social unrest. Analyzes of media messages show that most of the content published on social media was “anti-refugee” and “anti-Islamic”. At that time, the election campaign in Poland was underway. The problem of migration took an important place in numerous statements by politicians of Polish political parties and media messages.

Despite the real presence of an increasing number of foreigners in Poland in the following years, the issue of migration appeared sporadically in the political debate. This topic has also ceased to evoke such strong emotions as the imaginations related to the influx of refugees in 2015. However, the issue of migration returned to the public debate in 2021 due to the outbreak of another crisis on the border of the European Union. At that time, the Belarusian authorities, in connection with the sanctions imposed by the EU, announced that they would not stop illegal migrants from trying to enter the Schengen area. The aim of this article is to show the process of securitization and politicization of migration on the example of migration from the Middle East and North Africa to Poland in 2015 and 2021.

Keywords: securitization, politicization, migration, Poland, migrants

**PEOPLE'S MIGRATION MOVEMENTS AFTER KAHRAMANMARAŞ
EARTHQUAKE AND SOLUTION SUGGESTIONS**

Hacer CANATAN^{1*}

**¹Istanbul Sish Vocational School, Operating Room Program, Istanbul, Turkey*

ABSTRACT

Our province of Kahramanmaraş experienced a devastating earthquake disaster on February 6, 2023, affecting 10 of our provinces. According to the level impact degree table in the Turkey Disaster Response Plan, an alert was issued at the S4 level. From the moment of the earthquake, national and international search and rescue and humanitarian aid activities have been organized. It has been observed that AFAD, Red Crescent, and all Non-Governmental Organizations in all provinces affected by the earthquake were on the ground from the very first moment to save lives and provide humanitarian aid. Tent cities, field hospitals, containers and even personal vehicles were tried to be organized for shelter. The aim of this study is to evaluate the migration movements of the people by comparing the pre-disaster and post-disaster period. The reasons forcing the people living in the region to migrate and their attitudes towards the future after migration will be discussed. As far as we can reach, data will be collected with face-to-face interview technique with people who have experienced disasters in the region. These data will be planned as a short preliminary study without hurting the victims, as the incident is very new at the moment, and will be transformed into more detailed qualitative research in the next stage. At the end of the study, suggestions will be included in order to get out with the least damage in disasters.

Keywords: Kahramanmaraş, Earthquake, Migration.

INTRODUCTION

Damages caused by earthquakes and the perceived risk related to earthquake damage in the future have a significant effect on the decision of individuals to move from their regions, and this situation has been known for years. In their study, Higushi et al. reveal that changes in the environment due to a disaster cause individuals to take some decisions in their daily lives (Higushi et al., 2012). A research conducted in France reports that those who have a strong commitment to their regions do not want to leave them despite the disaster (Ruiz and Hernandez, 2014).

Since it is widely known that large cities are more vulnerable to the destruction caused by earthquakes compared to rural areas, it is important to identify factors that affect people's understanding of the differences between these two types of settlements. In their study, Kita et al. reported that they expected a large number of people to move from cities to rural areas

after the Great East Japan Earthquake; however, it didn't turn out as they expected. Even this earthquake could not be a driving force for people to move to the countryside (Kita et al., 2017). The empirical study conducted by Thiri revealed that following the Great East Japan Earthquake in March 2011, the rate of migration from the damaged areas due to the tsunami increased by more than 30% (Thiri, 2017). It has been observed that migrating or not migrating following disasters is not shaped by the physical or ecological severity of the disaster but by the psychological dimension of the disaster experienced in the region (Jansen et al, 2017).

MATERIALS AND METHODS

This is a theoretical research based on literature review. The data was obtained as a result of scanning the documents from electronic databases and printed sources based on national/international reports and national document analyses and previously published sources.. This study is a document analysis study based on the investigation of reports. Post-Earthquake Migration and Human Mobilities: Situation Assessment Report data prepared by AYBU-GPM based on AFAD data were used.

RESEARCH AND FINDINGS

Seismicity of Kahramanmaraş: "Provinces living on fault -Kahramanmaraş Report" dated 02.03.2021 and numbered 617/503 by TMMOB (Chamber of Geology Engineers) was presented to 9 relevant stakeholders, and an earthquake hazard map of the region was presented in this report. Kahramanmaraş is geologically located in the eastern Taurus Mountains on a geography with intense strike-slip faults. In the historical process, Kahramanmaraş and its neighboring provinces were hit and highly damaged by destructive earthquakes in the periods before and after 1900. Figure 1 shows the hazard map of Kahramanmaraş region.

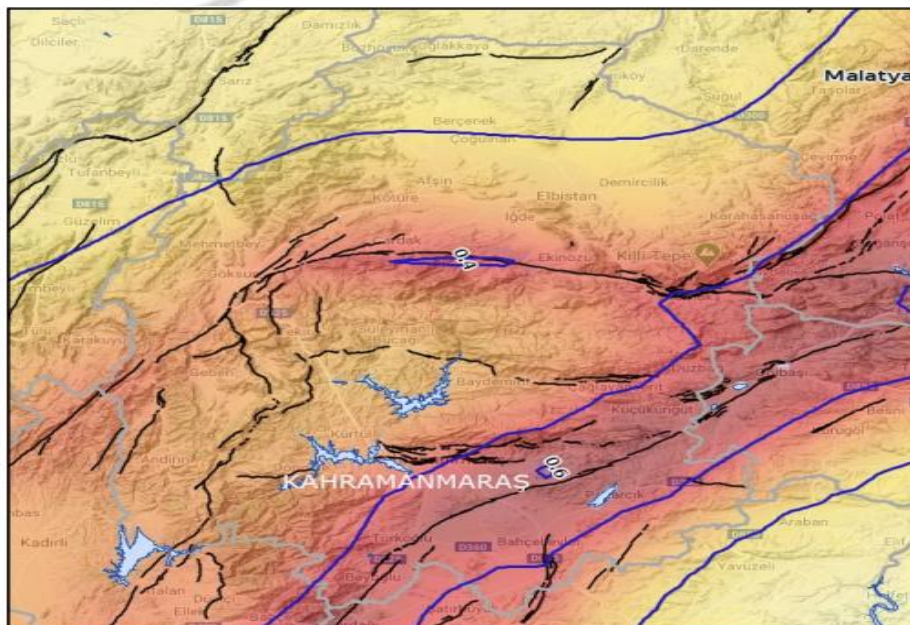

Figure 1- Kahramanmaraş Earthquake Hazard Map

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

The date of the earthquake and transition period to Alert Level 4: "On February 6, 2023, two earthquakes with magnitudes of 7.8 M_w (± 0.1) and 7.5 M_w hit Ekinözü and Pazarcık districts of Kahramanmaraş on the same day. Following these earthquakes, with magnitudes of 6.7 M_w , approximately 17.000 aftershocks were recorded" (. Sputnik. March 20, 2023. Access date: March 27, 2023). According to Türkiye Disaster Response Plan, alert level 4 was implemented. In this context, Group 1 and Group 2 support provinces, national capacity and international support were needed. Following the disaster, 102 countries offered assistance, 88 countries sent 9.315 Search and Rescue Teams, and many countries sent medical and technical equipment and medical teams to the disaster region.

When teams arrived at the earthquake region, it was seen that Group 1 and Group 2 support provinces were severely damaged. In Table 1, yellow shows the Group 1 support provinces, while green shows the Group 2 support provinces. The table was prepared by the author.

Table 1. Group 1 and Group 2 Support Provinces

Province Name	GROUP 1 SUPPORT PROVINCES (REGION PROVINCES AND NEIGHBORING PROVINCES)	GROUP 2 SUPPORT PROVINCES
ADANA	Mersin - Osmaniye - Kahramanmaraş - Gaziantep - Kilis - Hatay - Niğde	Kayseri - Konya - Malatya
ADIYAMAN	Erzincan - Bingöl - Malatya - Elazığ - Kahramanmaraş - Gaziantep - Şanlıurfa - Diyarbakır	Tunceli - Kilis Kayseri
DIYARBAKIR	Şanlıurfa - Mardin - Siirt - Şırnak - Batman - Adıyaman - Malatya - Elazığ - Bingöl - Muş	Bitlis - Erzurum - Tunceli
GAZİANTEP	Mersin - Osmaniye - K. Maraş - Kilis - Hatay - Adıyaman - Şanlıurfa	Kayseri - Malatya - Adana
HATAY	Adana - Osmaniye - K. Maraş - Gaziantep - Kilis	Şanlıurfa - Kayseri - Mersin
MALATYA	Erzincan - Tunceli - Elazığ - Adıyaman - Diyarbakır - K. Maraş - Sivas	Gaziantep - Kayseri - Bingöl
K. MARAŞ	Mersin - Adana - Osmaniye - Gaziantep - Kilis - Hatay - Adıyaman - Sivas - Malatya - Kayseri	Şanlıurfa - Diyarbakır - Niğde
ŞANLIURFA	Diyarbakır - Mardin - Siirt - Şırnak - Batman - Gaziantep - Adıyaman	Elazığ - Kahramanmaraş - Malatya
OSMANIYE	Mersin - Adana - K. Maraş - Gaziantep - Kilis - Hatay	Kayseri - Adıyaman - Şanlıurfa
KİLİS	Adana - Osmaniye - K. Maraş - Gaziantep - Hatay	Şanlıurfa - Malatya - Mersin

Source: Afet, T. B., & Başkanlığı, A. D. Y. (2013). Türkiye Disaster Response Plan (TAMP). T.R. Prime

Ministry Disaster and Emergency Management Directorate Publications, p.59, Ankara.

It was observed that 15.784.390 people including the citizens of Türkiye and people under temporary protection and residence permit were affected by the earthquake. These numbers are shown in Table 2, and it corresponds to 17.51% of the population of Türkiye.

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Table 2: Population of the earthquake region

Provinces	Turkish Citizen	Foreign National			Grand Total
		Temporary Protection	Residence Permit	Total	
Adana	2 274 106	250 679	6 452	257 131	2 531 237
Adiyaman	632 148	21 688	450	22 138	654 286
Diyarbakır	1 804 880	21 727	1 260	22 987	1 827 867
Elazığ	591 497	12 188	801	12 989	604 486
Gaziantep	2 154 051	459 751	11 799	471 550	2 625 601
Hatay	1 686 043	354 549	2 880	357 429	2 043 472
Kahramanmaraş	1 177 436	94 888	2 144	97 032	1 274 468
Kilis	147 919	87 408	1 417	88 825	236 744
Malatya	812 580	31 427	1 345	32 772	845 352
Osmaniye	559 405	38 650	664	39 314	598 719
Şanlıurfa	2 170 110	369 145	4 269	373 414	2 543 524
Toplam	14 013 196	1 738 035	33 159	1 771 194	15 784 390
Genel Toplam	85 279 553	3 500 964	1 354 707	4 855 671	90 135 224
Oran (%)	16,43%	49,64%	2,45%	36,48%	17,51%

(Source:Sağiroğlu et al., 2023)

811.000 people were evacuated from the region by their own request. By February 24, 3.3 million people left the region and 800.000 moved to the villages. 1.6 million citizens who wanted to stay in the region were provided with shelter.

The number of Syrians and other foreign nationals, who left the region after the earthquake, is not exactly known. With an announcement made on the morning of the earthquake on YİMER's social media account, it was reported that the residence permit in 12 provinces and international protection and temporary protection status transactions in 13 provinces in the region were suspended and postponed to a later date (YİMER 157, Twitter)

In the study conducted by Özüdoğru, the estimated number of buildings damaged by the earthquake is shown in Table 3. This table reveals that making the region convenient for living in will take a long time.

Table 3: Estimated number of buildings damaged by the earthquake

Number of Buildings	Estimated Building Stock	Non-Damaged	Slightly-Damaged	Moderately Damaged	Devastated or Needed to Be Demolished Urgently	City Population	Per Capita Income
Total	1,765,026	1,097,660	402,118	47,013	230,229	13,962,957	5,688
ADANA	325,537	318,168	4,879	1,890	600	2,274,106	6,977
ADYAMAN	77,184	17,719	24,437	4,822	30,206	635,169	4,092
DIYARBAKIR	179,965	154,572	20,856	1,984	2,553	1,804,880	3,893
ELAZIĞ	94,490	88,188	3,917	313	2,072	541,258	6,272
GAZİANTEP	260,545	133,315	85,890	11,324	30,016	2,154,051	7,819
HATAY	246,285	88,913	75,835	15,290	66,246	1,686,043	6,785
KAHRAMANMARAŞ	166,841	42,861	70,694	4,637	48,649	1,177,436	5,997
KİLİS	21,472	8,339	9,967	645	2,522	147,919	5,406
MALATYA	121,952	44,016	37,265	3,557	37,114	812,580	5,355
OSMANİYE	78,207	43,662	24,843	977	8,726	559,405	6,256
ŞANLIURFA	204,540	157,906	43,535	1,575	1,525	2,170,110	3,012

Source: The Eleventh Development Plan (2019-2023), Housing Policies Specialization Commission Report.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

After major earthquakes, extensive human mobilities are observed. Many people left the region within the bounds of possibility since they thought they were not safe due to the destructive effect of the earthquake. It is not possible to assess whether this migration movement is permanent or temporary in the early days.

In order to protect the population and cultural capital in the earthquake region, it is recommended to develop return policies and create a convenient environment for those leaving the region. After physiological recovery, they should be encouraged to return to their own regions.

It is estimated that the rapid structuring of the post-earthquake region, job opportunities and education process will accelerate returns. While taking these steps, short, medium and long-term studies should be created in detail.

ACKNOWLEDGEMENT

I would like to express my gratitude to my sons Mehmet Tansu and Berk Göksu, who supported me by visiting the region and working for 2 weeks from the first moment of the disaster, and "Kartal AFAD Search and Rescue volunteers" team whom I worked with in the disaster region.

KAYNAKLAR

Afet, T. B., & Başkanlığı, A. D. Y. (2013). Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP). T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları, s.59, Ankara.

"AFAD: Depremde hayatını kaybedenlerin sayısı 50 bin 96". Sputnik. 20 Mart 2023. Erişim tarihi: 27

Mart 2023.

Higuchi, Y., Inui, T., Hosoi, T., Takabe, I., & Kawakami, A. (2012). "The Effects of the Great East Japan Earthquake on the Labor Market: Increased Mismatches in Employment in the Disaster Areas", *Japanese Journal of Labour Studies*, 622, 4–16.

Jansen, S. J. T., Hoekstra, J. S. C. M., & Boumeester, H. J. F. M. (2017). "The Impact of Earthquakes on the Intention to Move: Fight or Flight", *Journal of Environmental Psychology*, 54, 38–49.

Kita, S. M. (2017). "Urban Vulnerability, Disaster Risk Reduction and Resettlement in Mzuzu City, Malawi", *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 22, 158–166

Özüdoğru, B. A. 2023 Yılında Gerçekleşen Kahramanmaraş Merkezli Depremin Etkileri ve Politika Önerileri

Ruiz, C., & Hernandez, B. (2014). "Emotions and Coping Strategies During an Episode of Volcanic Activity and Their Relations to Place Attachment", *Journal of Environmental Psychology*, 38, 279–287.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Sağıroğlu, A. Z., Ünsal, R., & Özensi, F. Deprem Sonrası Göç ve İnsan Hareketlilikleri: Durum Değerlendirme Raporu.

Thiri, M. A. (2017). "Social Vulnerability and Environmental Migration: The Case of Miyagi Prefecture after the Great East Japan Earthquake", *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 25, 212–226.

YİMER 157. "ÖNEMLİ!". Twitter 6 Şubat 2023, 10:21. Erişim 29 Mart 2023.
<https://twitter.com/yimer157/status/1622676945048637445?s=20>

https://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/73d6fbfe6dee3b9_ek.pdf

APTATION TO ANOTHER COUNTRY IN "MOTHER COUNTRY" BY RICHARD
BLANCO

Irina-Ana Drobot¹

¹ Technical University of Civil Engineering, Faculty of Engineering in Foreign Languages, Department of Foreign Languages and Communication, Bucharest, Romania.

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2556-6233>

ABSTRACT

The purpose of the present paper is to show how the experience of migration is presented in the poem *Mother Country* by Richard Blanco (1968-). The poem presents the experience of a child, whose mother had left Cuba to migrate to the United States. The poem presents, in the first part, the attachment of the mother to her native land, her nostalgia for leaving it, which translates into her clinging on to things that she associates with Cuba and which are dear to her. Gradually, the poem shows how the mother begins to adapt to the new country, how she learns the English language together with her child, and how she begins to feel attached to America in time. She then enumerates things she has grown to like in America and to which she feels attached. The poem contains two parts, one in which the mother enumerates what she likes about Cuba, and then what she likes about America. The enumerations contain associations that are personal for the mother. She claims that the experience she goes through is that which can be described as follows: "To love a country as if you've lost one". The adaptation is complete in the end. The country where the mother moves to gradually begins to feel like home. She develops there a new routine and feels comfortable. In the end, she believes the following: "it isn't where you're born that matters, it's where you choose to die—that's your country." Thus, in the end, she has completely adopted the values and mindset of the host country. While it could be argued that this image has been purposefully created for America, in order to show how everyone can feel welcome there and end up by seeing this land as their home, the experience could be a real one, holding true for other countries as well.

Keywords: identity, culture, values, mindset.

INTRODUCTION

Mother Country by Richard Blanco illustrates a frequently discussed topic in today's world, namely the experience of migration. With the advent of globalization, everyone has become more mobile. Organizations such as the European Union team up with globalization in an effort to increase the well-being of the countries less rich in resources, offering possibilities of working abroad and even moving to another country to start a new life. There are policies concerning immigration and immigrants' rights. Everything is facilitated for the immigrants, opportunities are given to them, such as work and possibilities for a better life, as well as protection through various laws, yet the question of adaptation and feeling at home for the immigrants is still a process that needs to be solved gradually. There is an emotional side, since generally we get attached to the places we have been living in for a while or to the places where we were born. The culture we have first learnt is also an issue that should be taken into consideration when it comes to adapting to another country. Different cultures may have

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

completely different ways of thinking and different values, as well as different expectations. We could refer to the definition given by Hofstede (2011) to culture, as “the collective programming of the mind that distinguishes the members of one group or category of people from others.” The different way of thinking can be reflect in cultural dimensions’ classification by Hofstede (2011), into the following main groups:

- Individualism vs collectivism, referring to whether a culture is centred on the interests of the individual, on the individual’s being encouraged to live life as they please, without taking into account the wish of the family regarding lifestyle, and on the individual’s being encouraged to develop personal opinions and be creative in school, to develop personal achievements, or to whether a culture is focused on the individuals’ acting always thinking of the good of the whole group, e.g. following family’s wishes, following the roles they are expected to fulfill, not deviating from the norm, having large and united families.
- Masculinity vs femininity, referring to whether a society is, in the first case, centred on competition, or, in the second case, whether a society is centred on welfare and collaboration.
- High vs low power distance, referring to whether in a society the relationship with those in power is more or less relaxed. In the second case, the relationship can be almost in terms of equals, e.g. as is visible in schools and universities in the United States, where students even call their teacher by his/ her first name.
- Strong or weak uncertainty avoidance, referring to how much a society tolerates ambiguous and uncertain situations.
- Long or short term orientation, regarding whether a culture thinks in relation to time, whether it is oriented towards the future (being thrifty and working hard) or towards the past or present (e.g. showing respect for traditions).
- Indulgence vs restraint, showing whether cultures are oriented to gratifying their members’ wishes and allowing them to enjoy the moment, or to pay attention to strict rules and work hard, instead of thinking often of entertainment and free time,

The differences among cultures could be classified, roughly, according to these criteria, in order to help the new ones in a different country and culture to get a sense of orientation as to where the new culture mindset stands. Information is the main solution to getting to adapt easier and to reduce the experience of culture shock. This is a term that “is frequently used to describe how people react to novel or unaccustomed situations” and which refers to how “Contact with culturally unfamiliar people and places can be unsettling” (Bochner, 2003). The capacity for adaptation to another context of life, however, depends on the person’s psychology as well. Some personalities may ensure easier and faster adaptation than others. Some personalities may be more willing to make changes in their lives. What is more, age can also be a factor in the way someone reacts to a change in lifestyle. Generally, young people are more willing to get rid of the routine in their lives. They are willing to experiment new ways of thinking and living, particularly since they are at an age where they are growing and changing, and searching for their own values, as well as willing to differ from their family’s mindset and feeling the need to break free from it. Meanwhile, old people tend to be attached to their usual routine and to the places they have always lived. For this reason, even leaving their usual neighbourhood can be a stressful experience of change. Yet, all individuals are expected to adapt to the requirements of the society they live in, according to their age group (Phillips, 2013). If a person is adapted, it means that there can be an effective “participation in society” (Phillips, 2013). This is a general statement, regardless of the culture the persons live in, but it can be extended to the persons moving from one culture to another, as they are expected, through the transfer

from one country to another, to adapt to and to function according to the norms of the respective society. They are supposed to understand what is expected of them in various context, at the workplace and in the society as well.

Migration is a given in today's world, and part of the lifestyle of societies: "It is commonly assumed that international migration has accelerated over the past fifty years, that migrants travel over increasingly long distances, and that migration has become much more diverse in terms of origins and destinations of migrants (Arango, 2000: 291)" (Czaika & De Haas, 2014). The past offers examples of less immigration cases, with less opportunities for integration into the country that becomes the new home.

MATERIALS AND METHODS

The structure of the migration experience has changed today, as compared to the one in the past, from the following viewpoints: there is "immigrant diversity" in the "immigrant-receiving societies", as well as "increasing integration of societies in international migration systems (cf. Skeldon, 1997)." Nowadays, the following phenomenon is part of our everyday lives: "an increasing number of 'new, small and scattered, multiple-origin, transnationally connected, socio-economically differentiated and legally stratified immigrants' (Vertovec, 2007: 1024) have recently arrived and settled in destination societies" (Czaika & De Haas, 2014).

In the context of today's world, we could claim that a poem such as *Mother Country* by Richard Blanco is a very relevant one, describing an experience that is familiar to many immigrants. The poem is about a mother immigrating from Cuba to America in the year 1968. Readers can recall how America was described as the land of all possibilities to the ones wishing to start a new life and to become achieved persons. The rags-to-riches dream had sparked the imagination of many, with events such as the Gold Rush (1848-1852) in California, when the opportunity to become rich motivated many families to leave their own countries to find gold. America offered many opportunities such as allowing people to become celebrities by offering them resources for scientific discoveries and innovation, as well as by making them film stars or singers. The favourable experiences of life as immigrants to America offered a positive image back then to starting anew in a different land, that could be so welcoming that eventually everyone could adapt and call it home.

It is due to this reason that the poem can have impact on the readers and allow anyone to understand the reason for leaving one's country. Poverty and hope for better lives, as well as wars, or simply the wish to start anew in a different place, living differently can be motivations for immigrating.

The *Materials and Methods* section of this paper will rely on poem analysis in the context of the frequency of migration experience in today's world.

The poem begins with stating the main idea of the poem, followed by the time the immigration happens (1968), and the place from where to the immigration occurs. Thus, the beginning lines offer an idea of the emotional experience underlying the poem: "To love a country as if you've lost one" (Blanco, 2023), which we later on find out that are the beginning lines of every stanza of the poem, which is made of three parts. Thus, the line is repeated three times, like a refrain, in the beginning of each stanza ensuring the musicality and the emotional rhythm of the poem. However, it is also repeated inside the last stanza at some point, showing how the migration experience is always part of the person's identity, never becoming completely a member without the past in the native country. The emotion is suggested by putting together words that are difficult to understand if we do not read the details that follow in every stanza. Yet, in the end, the idea of these lines show that the country of migration gradually becomes a second home, since the first home is never completely forgotten. Gradually, the migrants begin to love the country they have moved to, by adapting and eventually building up a new routine there. We can adapt to the change in the end, while not being able to have nostalgia for the past places

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

and past lives there. The new country and the adaptation to it does not erase the former country and the life there. Past and present do not cancel each other, and evoke two sets of experiences, and, eventually, two sets of selves, or two sides of our personalities.

The first stanza presents the mother deciding to move away from Cuba to America as having two identities right from the start, and continuing with having them all her life. At first, she is presented “as if standing in her place” (Blanco, 2023), referring, likely, to her not being completely decided as to whether or not it is a good idea to leave Cuba for America. She is described as having one foot in the plane and one foot on the platform of her country, as if stuck in this position:

[...] one foot
inside a plane destined for a country she knew
only as a name, a color on a map, or glossy photos
from drugstore magazines, her other foot anchored
to the platform of her patria, her hand clutched
around one suitcase (Blanco, 2023)

The mother is portrayed in this way in a symbolic way, showing her attachment to her own, native country, yet also her hope in the future life that awaits her and her son in the country where they are going to live from then on. However, the promise of America as the land of all possibilities is not a certainty. It may well be just an illusion, just a dream, just a hope that is not changed into a reality. For some hopeful immigrants, America has not been a happy experience, and not a dream come true. They may have encountered hardships and they may not have become rich. There is no guarantee for life changing for the better, not even in a place such as America. Perhaps this was one of the reasons why the mother may have hesitated. At the same time, the image stuck in time with the mother with one foot on the homeland’s ground and one foot in the plane that would take them to America, both her and her son, may have been a moment preserved in this way in the memory of the son. The son may be projecting on his mother his own feelings, or simply later on as he replays the memory in his mind, he may add such details to her actions in order to underline his mother’s real, and later on confessed, as he was growing up, feelings about her decision to leave for a new life in America. The reason why the mother decided to leave is not mentioned in the poem. This could suggest the idea that the son, as a child, had not understood the reason why his mother decided to change their country, and thus the son just focused on the experience of adaptation. Perhaps, as a child, he had not received an explanation, and, being dependent on his mother, he had no choice but to move along. Yet, the son understands that there are differences in their lives due to the change of country. The change of country involves a change in lifestyle and in the perceived gestures of the mother. The son remembers how he noticed every single small detail that the mother was paying attention to. For instance, the mother focuses on “[...] taking only what she needs/ most [...]” (Blanco, 2023), but, while the readers expect to find a list of strictly necessary, in the sense of practical, objects, reduced to the minimum, these are useless objects in a practical sense. They will have no other use in the new country other than their sentimental value of attachment to them and of their emotional association, since they will only serve to bring back memories:

[...] hand-colored photographs of her family,
her wedding veil, the doorknob of her house,
a jar of dirt from her backyard, goodbye letters
she won’t open for years. (Blanco, 2023)

The presence of the “photographs of her family” and “her wedding veil” suggest that she has left a bit unexpectedly, and the readers will wonder what had happened to the father of the child

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

and to the rest of the family, and why they had parted. The child does not seem to understand this, since even as an adult he does not mention details, as if to show that he has not yet gotten over the confusion of the entire episode in his childhood. The poem could be understood as a childhood memory that has been traumatic for the now adult son, with omissions of the disturbing details, if he had ever known them, and if they feel painful now as an adult. The grown up son may feel that the memories he does not mention are too painful, or he has not accepted what had happened. In case he had not known those details, he can still be confused, and maybe his mother had never told him what had happened in an attempt, perhaps, to forget herself, or simply to put those experiences aside to some extent since they were too painful for her as well.

The fact that she had taken with her “the doorknob of her house” (Blanco, 2023) can suggest that she still clings on to the memories of her past home, yet there is nothing left of it. The doorknob alone can never, without the door and the house, lead anywhere in the house she had lived in. There would be nothing attached to the doorknob. The “goodbye letters/ she won’t open for years” (Blanco, 2023) could suggest that she struggled not to look back, or simply trying not to become overwhelmed emotionally.

Elements in nature are suggested to take part in her experience, sympathetically, as the child transfers the emotional experience of the mother to “the palm trees” that “wave goodbye/ as she steps onto the plane,” as well as to “the mountains,” which “shrink/ from her eyes as she lifts off into another life” (Blanco, 2023). These last words with the shrinking mountains end up the first stanza. The mountains are portrayed as moving away from her, instead of her moving away from them on the plane. This suggests an experience of loss, as if the homeland moves away from the mother and the child, together with their being taken away by the plane. This new perspective on the experience of leaving the homeland can show that the mother left against her true wishes, as she still felt emotionally attached to her former country.

The second stanza shows the perception of the life in the new country, as experienced by the son. The son uses the phrase “once upon a time” as he remembers his mother reading together with him bedtime stories with pictures, as they are both learning the English language, which, at first, is an unknown one to him and sounds strange. The “once upon a time” could be seen as connected to the stories, expectations and illusions about America as seen generally by immigrants or by would-be immigrants. At the same time, the stories could suggest that America feels like, for the son, as an unreal country, as a very strange one, as if being a strange realm that is talked about in fairy-tales, where heroes can explore very strange and unknown lands, where reality can even be perceived as absurd and upside-down. The fairy-tale strange lands explored by heroes and their establishing friendships and alliances there with strange characters, for instance with animals that can talk, may prove to be the closest analogy to the experience of immigration of the young child. The strange ways of the inhabitants of the country of immigration can be similar to finding characters with magic powers in fairy-tale realms.

Later on, perhaps as the son grows up, he notices his mother’s

[...] first attempts at macaroni-n-cheese
(but with chorizo and peppers), and her shame
over Thanksgiving turkeys always dry [...] (Blanco, 2023)

These actions suggest his mother’s trying to adapt to a new living routine, as well as to new habits and traditions. What is more, the dry turkey she could make on Thanksgiving can, symbolically, suggest the idea that her heart could be seen as dry, in the sense that she could feel no emotion for the holidays, as she felt alone, without her family, which is suggested to have been left behind in Cuba. The son only talks about him and his mother in America, as if they had not been accompanied by anyone else. Yet, there is no way that the readers can check these details. Memories can, at some point, be selective and modified according to the feelings

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

of the one remembering past details in his/ her life. At the same time, it could be true that the mother had only taken her son with her to America, and they had lived there alone, for unknown reasons. The dry turkey could suggest the dry tears of a person that had suffered too much and that could no longer show her true feelings. The emotions can be transferred to objects and to inanimate beings such as nature elements, in an attempt to show how both mother and son had tried to control their emotions of sadness to each other, in order to show that they were strong. They may have also reacted in this way so as not to emotionally collapse and to try to go on living and trying hard to adapt to the new life conditions in order to function in the new environment.

The following scene shows how mother and son were being united in their experience of being alone with only one another to rely on:

[...] I smell
the rain of those mornings huddled as one under
one umbrella waiting for the bus to her ten-hour days
at the cash register. [...] (Blanco, 2023)

From the lines above, it is suggested that the mother needed to work hard at a job there in order to be able to survive in America. Her efforts can show that life there was hard, yet maybe her opportunity there was that she could find work available in order to support her and her son. Perhaps she had remained the only one able to support her poor family.

The hard life of the mother is suggested by her working even at night, for her family, creating dresses for her nieces that were still living in Cuba, as well as for neighbours in order to make more money:

At night, the *zzz-zzz* of her sewing
her own blouses, *quinceañera* dresses for her nieces
still in Cuba, guessing at their sizes, and the gowns
she'd sell to neighbors to save for a rusty white sedan—
no hubcaps, no air-conditioning, sweating all the way
through our first vacation to Florida theme parks. (Blanco, 2023)

She works both for her and her family with her sewing, yet she also works additionally in order to get money from them from neighbours. The promise of a car and of a vacation serves as a motivation for her to continue working hard. The American dream of getting rich and be a self-made-man requires a hard way in this poem. Yet, the mother still dreams and wishes to enjoy some holidays and getting a car that is not even a luxury one.

The third stanza shows the coexistence of memories of past life in Cuba and the present in the new country. The adaptation is the only way, and preserving memories integrated into the present life.

Not forgetting is a way of preserving the memories of the loved ones alive, in order to still feel them close. Elements of the past life and of relationships with loved ones coexist with the present. The image of the mother with one foot towards leaving and one foot in the native country remains throughout every stanza of the poem. Memories of objects and persons associated with Cuba are always there.

The mother and the son adapt, in the sense that they can function in the new environment, yet they also accept their memories that will always accompany them.

In this sense, the poem can be understood as illustrating the concept of hyphenated identity, which can be defined as follows: "Hyphenated identity is a term that references the multiple socially bound features that individuals use to think about themselves" (Cheng, 2004). The mother clearly thinks about herself as connected to Cuba through her emotional affection for

the land and for her family there, as well as to the new country, eventually, due to the associations with life there with her son and with working there. Emotionally, the mother cannot truly be seen by others or by herself as belonging to the host country even if she has established a life for herself there. Her identity is both Cuban and American. Hyphenated identity implies “a constant search for an identity” (Kitano, 2013). The poem shows the struggle of the mother in the beginning, middle and end stanza, mirroring her life experience: she is a recent arrived immigrant, then she is in the process of adapting to the new ways of the country, learning English and how to cook for holidays, and in the end she is still thinking of her family and homeland.

The idea that your country is not the country you are born in, but the one you choose to die in, which are the final words of the mother, should not be taken literally. Since the emotions about the past country and life are present throughout the poem, we can only interpret her final words as meaning that, to some extent, the mother feels that America is also her home, next to Cuba. The son shows, through the presentation of his mother’s actions, a sympathetic understanding of her. Her emotions are visible in her body language, or projected onto the natural landscape. They are often presented indirectly, with no comments on them. The son only presents the facts, but all the actions are meaningful. The following could be used to present the son’s situation: “Successful relating to others requires that the person be able to transcend his own idiosyncratic view of the world and to recognize and interpret situations as they are seen by others. Society itself is based on the capacity for mutual understanding, for societies are moral orders, networks of mutually contributing relationships” (Phillips, 2013).

Communication between mother and son is, thus, possible and visible in this poem. The son learns, through this understanding of his mother, how to understand the new culture, through being taught by his mother the language of America, as well as being witness to various traditions such as Thanksgiving and to being offered foods that are usually cooked by families there. Through his mother, the son experiences life in the new culture.

RESULTS

The identity issues that immigrants deal with are presented in this poem in a manner that anyone can relate to. The son presents a very clear, visual and intuitive understanding of his mother’s life as an immigrant. The illustration of the concept of hyphenated identities is one of the best merits of this poem. It could be regarded as a basis for understanding the emotional experience of immigrants and their issues of identity.

The psychological experience is presented in a detailed and emotionally impactful way for the readers. The effect is created by the confession mode of the son. The son gives the sensation that the experience described is a very honest one. The feeling of authenticity comes from the first-hand experience, which is described as a child sees the world, through actions and visual impressions, more than in abstract terms. The concrete terms related to memories have a very strong, visual, and emotional impact, such as the image of the doorknob from the mother’s house in Cuba taken by her on the plane as part of her luggage towards America.

The mother’s clinging to the objects from Cuba shows her emotional clinging to this country throughout her life.

DISCUSSION AND CONCLUSION

By migration, one identity is not replaced by another. The person migrating needs to integrate the past with the present selves, the past culture and its shaping their personality with the new culture and the way it changes their personality.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

The change is never complete. The past identity cannot be cancelled, and replaced by a new one. All their lives, for immigrants, the past and present cultures will coexist in their understanding of themselves. Even the child preserves his memories of Cuba through remembering how his mother had dealt with the change. His mother's gestures and reactions are part of his childhood, and, therefore, part of his past. His childhood witnessed the transition to the new country by noticing his mother's reactions. The son remains aware of his Cuban identity, through his mother's still thinking of and sewing dresses for her nieces that are still living in Cuba.

The poem shows how Cuban identity is maintained through generations, from mother to son. The son will always remain aware of his Cuban culture heritage. He will always feel his identity as hyphenated identity, through the memories of his mother. The mother, in turn, has her own memories of her culture. The past maintains, in this case, its strong relationship to the present.

REFERENCES

- Arango, J. (2000). "Explaining Migration: A Critical View." *International Social Science Journal* 52 (165): 283–296.
- Blanco, Richard. (2023). Mother Country. Available at: <https://poets.org/poem/mother-country>
- Bochner, S. (2003). Culture shock due to contact with unfamiliar cultures. *Online readings in psychology and culture*, 8(1), 1-12.
- Cheng, L. R. L. (2004). The challenge of hyphenated identity. *Topics in Language Disorders*, 24(3), 216-224.
- Czaika, M., & De Haas, H. (2014). The globalization of migration: Has the world become more migratory?. *International Migration Review*, 48(2), 283-323.
- Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context. *Online readings in psychology and culture*, 2(1), 2307-0919.
- Kitano, H. (2013). A hyphenated identity. In *Names we call home* (pp. 111-118). Routledge.
- Skeldon, R. (1997). *Migration and Development: A Global Perspective*. Essex: Longman.
- Vertovec, S. (2007). Super-Diversity and its Implications." *Ethnic and Racial Studies* 30(6): 1024–1054.

SİNEMADA GÖÇ OLGUSU: KEFERNAHUM FİLMİ ÖRNEĞİ

MIGRATION IN THE CINEMA: CAPERNAUM MOVIE CASE

Ceren AĞIN GÖZÜKIZIL¹

¹*MuşAlparslan Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Muş, Türkiye.*

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2032-4921>

Senem TEZCAN²

²*İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü, İstanbul, Türkiye.*

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0532-8825>

ÖZET

İnsanlarla ilişkili olan sinema ve kent, süreç içerisinde karşılıklı olarak birbirini geliştiren ve değiştiren unsurlardır. Sinemada ulusal ya da uluslararası ölçekte meydana gelen olayların kesitleri verilirken, gösterilen kentsel mekânlar bu kesitlerin anlatımını vurgulamakta ve filmlerdeki yer alan konuların içeriğini derinleştirmektedir. Göç sinemasında kent ve kentsel mekânlar, filmlerin arka mekânını oluşturduğu gibi, hikayeyi ve senaryoyu gerçek mekanların kullanılmasıyla güçlendirmektedir. Bunu yaparken ortaya konulan vurgu, kenti filmin senarist ve yönetmenlerinin gözünden anlatmaktır. Sinema, göçün başladığı dönemlerden itibaren toplumsal, mekânsal ve ekonomik olarak göçü ve göç süreçlerini anlatmayı hedefleyen filmler üretmektedir. Bu filmlerin kurgularını ve sürecin şekillenme biçimini anlatmak için kullanılan mekânlar, kent ve kentin mekânsal yansımalarının izlenmesine olanak sağlamaktadır. Bu özelliğinden dolayı, özellikle gerçek mekânlı filmlerde yer alan kent ya da kent parçaları, kentle doğrudan ilişkili olan disiplinler için birer envanter niteliği taşımaktadır. Şehir planlama disiplini için de göç ve onun kentlerdeki toplumsal, ekonomik ve mekânsal etkileri önemli bir konu olmaktadır. Bu sebeple sinemada yer alan gerçek mekânlı göç filmleri dönemler itibariyle göç ve kent ilişkisinin izlenmesine ve analizine imkan tanımaktadır. Göçü konu alan çok sayıdaki filmlerden biri olan 2018 tarihli Nadine Labaki'nin yönettiği "Kefernahum" uluslararası göç ve onun konularını içermesi bakımından öne çıkmaktadır. Pek çok çalışmaya konu olmuş ve 2018 Cannes Film Festivali'nde jüri ödülünü almıştır. Lübnan'da geçen film; göç, yoksulluk, çocuk hakları, güvenlik v.b. gibi pek çok konuyu içerisinde barındırmaktadır. Göç ve mültecilik başta olmak üzere çeşitli konuları içeren bu filmde kullanılan arka mekânlar da filmin kurgusunu güçlendirir niteliktedir. Bu sebeple çalışma biribiri ile ilişkili olan kent ve

sinema ilişkini Kefernahum filmi özelinde ve filminden kesitler alarak göç ve planlama temelli ele almayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Sinema, Kent, Kefernahum.

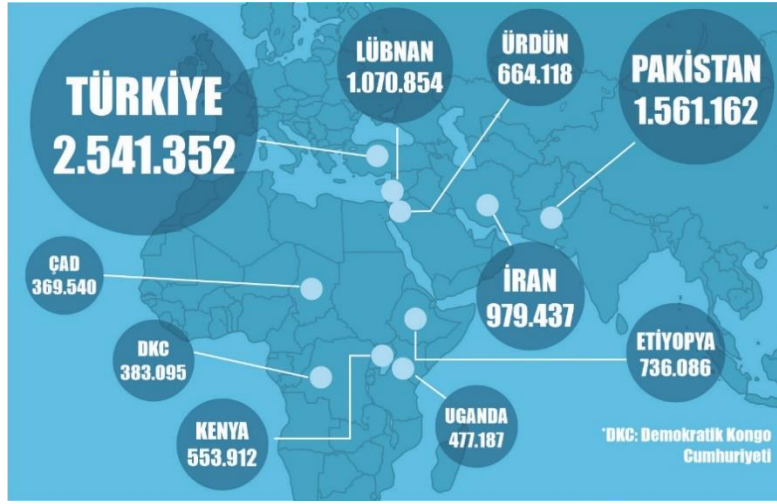
1. GİRİŞ

Göç, bir kişi veya grubun alınan çeşitli kararlar sonucunda yaşamlarının belirli bir kısmını veya tamamını geçirmek için devlet içerisinde veya uluslararası sınırları geçerek yaşadıkları yerden başka bir yere yaptıkları yer değiştirmedir (Uluslararası Göç Örgütü [IOM], 2004; Yılmaz, 2022). Bu mekânsal yer değiştirme durumu bireyin psikolojisini ve toplumların yapısını ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi yönden değiştirme etkisine sahip bir nüfus hareketidir. Göçler ekonomik fırsatlardan yararlanma gibi nedenlerle olabildiği gibi ekolojik yada sürgün ve savaş gibi sebepleriyle de gerçekleşmektedir (Koçak ve Terzi, 2012; Ekici ve Tuncel, 2015).

Göçler yöntemine göre düzenli ve düzensiz göç olarak ikiye ayrılmaktadır. Düzenli göç menşe ülkeden çıkarak ev sahibi ülkeye yapılan seyahatin, transit geçişin ve girişlerin kanun ve yönetmeliklere uygun olarak gerçekleşen ikamet yeri değişikliğidir. Bunun aksine düzensiz göç, menşe ülke, transit geçiş ve göçü kabul eden ülkenin düzenleyici normlarına aykırı bir biçimde gerekli izin ve belgeler olmaksızın gerçekleşen göçlerdir. Süresine göre ise göçler yerleşmek amacıyla yapılan kalıcı göçler ve daha sonra dönmek üzere belirli bir zaman dilimi içerisinde gerçekleşen geçici göçler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Başka göç gruplaması ise iç ve dış göçtür. Nedenlerine göre bakıldığında ise göçler dörde ayrılmaktadır. İlki doğal veya insan kaynaklı nedenlerle yaşama ve refaha yönelik tehditlerin de olduğu bir zorlama ile olan göç hareketi şeklinde tanımlanan zorunlu göçtür (IOM, 2004; Yılmaz, 2022). İkincisi ise kişi veya grupların buldukları yerden daha iyi koşullar ve fırsatlar için yaptıkları gönüllü göçlerdir. Üçüncü grup istihdam amacıyla yapılan yer değiştirme olan işgücü göçüdür. Son grup ise eğitilmiş ve yetenekli kişilerin uluslararası yaptıkları beyin göçüdür (IOM, 2004).

Bunlardan dış göç, çalışmanın konusunu içermektedir. Uluslararası göç “*kişilerin geçici veya daimi olarak başka bir ülkeye yerleşmek üzere menşe ülkelerinden veya mutat olarak ikamet ettikleri ülkeden ayrılmaları*” (IOM, 2004: 88) şeklinde tanımlanmaktadır. Günümüzde göçlerin önemli bir kısmını ise zorunlu göçler oluşturmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine göre her gün 33 bin 792 kişi bu göç türünde yer değiştirmektedir ve mültecilerin geldikleri ülkelere bakıldığında yarısını Suriye, Afganistan ve Somali oluşturmaktadır (Kahya, 2017). 2000 yılında 15.9 milyon olan mülteci sayısı 21.3 milyona ulaşırken 2000 yılındaki göçmen sayısı 172.7 milyondan 243.7 milyona çıkmıştır (United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR], b.t.).

Ortadoğu ülkeleri insanlık tarihi bakımından kültürel, beşeri, politik ve coğrafi önemi ve konumunu korumuştur. Ortadoğu’da yaşananlar, süreç ve sonuçta tüm dünyayı etkileyen konulara dönüşmektedir. Ortadoğu ülkelerinin genelinde Arap Baharı olarak tanımlanan süreç ve sonrasındaki olaylar bir savaş ortaya çıkarmıştır. Bu ortamda sivil vatandaşlar komşu ülkeler başta olmak üzere diğer ülkelere kitlesel biçimde zorunlu göç etmek durumunda kalmışlardır. 2011’de barışçıl başlayan gösterilere karşı yönetimin sert tutumu olayları önce bir iç çatışmaya ardından Suriye’yi ve tüm Orta Doğu’yu etkileyen bir iç savaşa dönüştürmüştür. Suriye’de yaşananlar insanların kitlesel olarak komşu ülkelere sığınmasına neden olmuştur. Bu şekilde Suriyelilerin yaptıkları göçler sonucu mülteci olma durumunda da onu öne çıkarmıştır (Gültekin, 2019; Tümtaş, 2018a; Tınas, 2020; Çetin, 2016). 2015 yılında mültecilere ev sahipliği yapan ülkelerde ise sırasıyla Türkiye, Pakistan ve Lübnan öne çıkmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Mültecilere ev sahipliği yapan ülkeler (2015) (UNHCR, b.t.)

Bu zorunlu göçlerin kentte yoğunlaşması kentleşmeyi arttırmıştır. Birleşmiş Milletlere göre 2008 yılından itibaren dünya nüfusunun %50'si şehirlerde yaşamaktadır ve bu oran tahminlere göre 2030'da yüzde 60 ve 2050'de %70'leri bulacaktır. Bu ortam kent mültecilerini gündeme getirmektedir. Birleşmiş Milletler, geleneksel mülteci kampları ve onların yanı sıra 1990'larda mültecilerin göç sonrası yerleşim pratiklerinde yaşanan değişimlerle desteklerini ve ilgisini kamp dışındaki mültecilere de bu nedenle yöneltmiştir. Kent mültecileri mekânsal riskler, kentsel alanlarda özellikle ekonominin kötüleştiği ve işsizlik seviyesinin yükseldiği dönemlerde artan yabancı düşmanlığı, ulus devletlerin kendi ülkesi ile vatandaşlık bağı olmayan göçmenlerin yaşadığı yoksunluklara göz yumması ve sermayenin ihtiyaç duyduğu ucuz işgücünü sağlaması ile karşılaşmaktadır. Bu, onları temel haklarına erişmeden yoksun bırakmakta; kentlerde yoğunlaşan göçmenlerin işsizliği arttıkça yoksullukları daha süreğen hale gelmektedir (UN, 2019; Kahraman ve Kahya Nizam, 2016; Tümtaş, 2018a; Kansu Karadağ, 2018). Bu çalışma, kentleşme için oldukça önemli olan kent mültecileri ve kentteki yaşama biçimlerini göç sineması temelinde ele almakta ve bahsedilen incelemeyi Kefernahum filmi üzerinden okumaya çalışmaktadır.

2. GÖÇ SİNEMASI VE KEFERNAHUM FİLMİ

Bir kültürel yapıt olarak filmler, içinde bulunduğu toplumsal, ekonomik, siyasal ve tarihsel bağlamlardan bağımsız olamamaktadır. Filmler çekildikleri dönemlerin toplumsal gerçekliğini yeniden inşa ederek yaşanan toplumsal ve siyasal olay ve sorunların anlaşılmasında bilgi ve bakış açısı sunmaktadırlar. Topluma dair gerçekler, filmler aracılığıyla ve sinemanın dilini kullanarak aktarılmaktadır. Bahsedilen deneyimler sinemada daha renkli, çarpıcı ve ilginç bir biçimde sunulmaktadır. Filmler aracılığıyla izleyici, eserin aktardığı kurgusal gerçekliğin bir tanığı haline gelmektedir ve böylelikle başkalarına ait yaşamları içeriden gözleme şansına sahip olmaktadır. Göç ve hikayeleri de sinemanın konusu haline gelmektedir. Göçe dair sorunları tanımlamakta, açıklamakta ve tahminde bulunmaya çalışmaktadır. Göç sinemasının konularını iç göç, uluslararası göç, mültecilik, göçmenlik, işgücü göçü, mübadele, vatana duyulan özlem, gurbet kavramı gibi konular oluşturmaktadır (Işık ve Özdemir, 2020; Güçhan, 1993; Sayın, 2021; Yıldırım, 2018; Erbaş, 2019; Torun, 2021).

2.1. Filmin Künyesi ve Konusu

2018 tarihli Nadin Labaki yönetmenliğinde çekilen Kefernahum (Capharnaüm), 71. Cannes Film Festivali'nde Jüri Ödülü'nü kazanmıştır. Fransızca kaos anlamına gelen Kefernahum, Yeni Ahit'te lanetlenmiş bir yerin adı olarak geçmektedir. Ülkenin durumu göz önüne alındığında bu kaotik ortam farklı dönemlerde farklı ülkelerden gelen veya kaçak yollarla gelen göçmenlerin, ülkeye geldikten sonra başka bir ülkeye göç etme hayali kuran kişilerin ve yoksul grupların bir arada yaşama tutunmaya çalışmalarından oluşmaktadır. Filmin ana karakteri Zain, Suriye'den Beyrut'a göç etmiş mülteci, fakir ve mutsuz bir ailenin kimliksiz çocuğu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sokakta kardeşleriyle birlikte bir şeyler satarak ailesine destek vermeye çalışmaktadır. Zain ailesinin zorla kız kardeşini evlendirmesi ile birlikte evden kaçmakta ve devamında düzensiz göçün bir başka örneği olarak Etiyopyalı Rahil ve bebeği Yonas ile yolları kesişmektedir. Kayıt dışı göçmen olan Rahil'in gözaltına alınmasıyla birlikte Zain ve Yonas birlikte yaşamaya çalışmaktadır. Böylesi bir ortamda kız kardeşinin ölüm haberini alan Zain, şiddete karşı hapse girmekte ve tüm bu olaylardan ailesini sorumlu tutarak onlara dava açmaktadır. Ana karakterin hayatından bir kesiti anlatan filmin üst ana temasını göç ve mültecilik oluşturmaktadır. Filmin ana omurgasını oluşturan dava sürecinde yönetmen herkese mahkemede ifade verme yoluyla kendini açıklama şansı sunmaktadır. Filmin bu ana akışındaki dava süreci esasında ana karakterin anne babasını kendisini böylesi kaotik bir dünyaya getirdikleri için esasında tüm sistemi dava eden bir içeriğe sahiptir. Filmdeki oyuncular profesyonellerden değil ana karakterlerin gerçek hayatlarında benzer bir deneyime sahip kişilerden seçilmiştir (Işık ve Özdemir, 2020; Sayın, 2021; Sasikumar vd., 2021).

2.2. Lübnan

Lübnan, Akdeniz'in doğu kıyısında yer alan Suriye, İsrail ve Akdeniz ile komşu bir ülkedir. Başkenti Beyrut ve resmi dili Arapçadır. Çeşitli din ve etnik kökenli topluluklardan oluşmaktadır ve bu gruplar ülkenin belirli bölgelerinde yoğunlaşmaktadır. Arap Dünyasının genel kültürel özelliklerini taşıyan ülke, yetersiz doğal kaynaklarına rağmen Orta Doğu'nun önemli bir kültür ve ticaret merkezidir (Encyclopedia Britannica, b.t.; Türkiye Diyanet Vakfı [TDV], 2003).

Kent mültecilerinin görünür olduğu ülkede 633 bin 215 mültecinin yalnızca %18'i kamplarda ve geri kalan %82'lik kesimi ise kentlerde yaşamaktadır (Kahraman ve Kahya Nizam, 2016). 2018 yılında ülkedeki 20.000 farklı ülkelerden ve yaklaşık 1,5 milyon Suriye'den gelen mülteci ve sığınmacı bulunmaktadır (UNHCR Lebanon, 2018). Esasında ülkede Suriyelilerin varlığı eskiye dayanmaktadır. 1950'lerden itibaren Suriyeliler Lübnan'a yaptıkları göçlerle ülkenin önemli bir işgücünü oluştururken, zengin girişimciler ise ülkede yatırımlarını büyütürken hem işlerini hem de ailelerini Beyrut'a taşımışlardır. Suriyelilerin varlığına yabancı olunmamasına karşın 2011 sonrası yapılan kitlesel göçler ülkede önemli bir etki yaratmıştır (Tinas, 2020).

2.3. Filmin Sosyal ve Toplumsal Açısından İncelenmesi

Kefernahum filmi, Lübnan üzerinden mültecilerin ve kent yoksul kesimlerinin yaşamlarından izleyiciye bir kesit sunmaktadır. Filmde ele alınan konulardan sosyal ve toplumsal içerik bakımından olanlar mültecilik-kimliksizlik, çocuk hakları ve suç üzerinden değerlendirilmiştir.

Mültecilik-Kimliksizlik: Filmde kimlik iki konuda özellikle öne çıkmaktadır. Bunlardan ilki yoksul ailelerden biri olan Zain'inin bir kimliğinin olmaması diğeri ise kaçak bir mülteci olan Rahil'in oturma izni olmaması nedeniyle sahte kimlikle çalışması, kimlikteki kişiye benzemeye

çalışması ve daha kalitelisini elde etmek için para biriktirmesidir. Bu çaba üst yasal yapı olan devlet nezdinde varlıklarının kanıtlanabilir ve yasal olması içindir. Zain'in durumu açısından bakıldığında kimlik birer meta olarak görülmelerinin (çalışma, evlenme, ölme gibi), kentsel hizmetlerden yararlanamamalarının (okula gidememe, hastaneye kabul edilmeme) önemli bir kısıtlayıcısıdır. Filmde Zain'in ailesinin kaç çocuğunun olduğu dahi net verilmemiştir ki bu da kimliksizlik yani varlığın yasal olarak tanımlanmaması ile ilişkilidir. Rahil nezdinde ise kimlik güvenli çalışmanın ve yaşamının en önemli belirleyicisidir. Filmin bir sahnesinde Rahil çalışırken yanındakiyle arasında geçen konuşmada kimliğin bir an önce edinilmesinin içinde bulunulan dönemde bu şartlardaki kadınların göz altına alınması açısından önemi ifade edilmiştir. Mülteci olma durumu filmde biraz çaresizlikle özdeşleştirilerek verilerek Rahil'in bu kimlik edinme sürecinde resmi veya sivil kuruluşların olmamasını ve dolayısıyla yalnız olmasının çaresizliğini anlatılmaktadır. Sokakta çeşitli şeyler satarak geçimini sağlayan Suriyeli mülteci Maysoun'ın İsveç'e kaçak olarak girme hayali mültecilerin durumunu anlatan başka bir kısımdır. Bu durum göçün bir kerede bir ülkeden diğerine yapılan bir eylem olduğunun değil, göçün sürekliliği olan ve göç edilen ülkeden de başka ülkelere göçün olduğunu göstermektedir. Ayrıca bir diğer mülteci vurgusu Suriyelilerin yardım alabilirken, Suriyeli olmayanların gıda yardımı alamaması ve bundan faydalanamamasıdır. Bu durum, ülkedeki düşük gelire sahip ve yaşam koşulları kötü ailelerin olduğu bir yaşama alanında ilginç bir görünüm yaratmaktadır (Labaki, 2018; Ergüney, 2020; Işık ve Özdemir, 2020; Kılıç, 2021).

Çocuk Hakları: Film, ana ve yan karakterdeki çocukların yaşamlarından bir kesit sunmaktadır. Filmdeki yaşama alanlarında ve benzer şartlarda yaşayan çocuklar, yaşlarının olması gereken haklarının çoğuna sahip değildirler. Sağlık hakkı bakımından filmde çocukların yaşama alanlarının düşük koşulları (yetersiz büyüklükte yaşama alanları, ıslak alanların ayrı olmaması, yetersiz beslenme ve bakım, ayağından zincirleyerek bebek bakımı gibi), kimlik olmadığı için sağlık hizmetlerinden faydalanılamaması, adet döngüsü gibi ergenliğe dair farkındalığın olmaması, çocuklara uygulanan şiddet gibi sahneler filmde yer almaktadır. Eğitim hakkı filmde Zain'in çalışmak yerine okula gitmek isteği ile vurgulanmaktadır. Bu, çalışırken arka planda okula giden çocuklarla aynı sahnelerde verilmektedir. Ayrıca ailenin diğer çocukları da eğitim hakkından yoksundur. Filmin bir sahnesinde okula gitmek gıda ve kıyafet yardımı olarak ölçülmektedir. 2012 yılı verilerine göre Lübnan'da okula kayıt oranı ilköğretim seviyesinde (6-11 yaş) %53 ve ortaokul seviyesinde (12-17 yaş) %9'a kadar düşmektedir. Bu düşüklüğün nedenleri arasında geç kayıt yapılması, kültürel uygulamalar ile 13 yaşından sonra erkeklerin çalışmasının ve kızların evlenmesinin teşviki bulunmaktadır. Filmde çocuk hakları bakımından ele alınan bir diğer konu çocuk evliliğidir. Sahar ergenliğe girmesiyle evlenebilmek için yeterli olgunluğa eriştiği düşünülmektedir ve bu durumun neredeyse birkaç nesil öncesinden beri süregelen bir şey olduğu vurgulanmaktadır. Bununla birlikte gelişimini tamamlamadan hamile kalan çocukların yaşadığı doğumda ölüm riski filmde gösterilmektedir. Bu risklere karşın evlilik ebeveynlerinin kızlarının yaşam koşulları ve güvenlik açısından daha iyi olacağı ileri sürülmesiyle meşrulaştırılmaktadır. Bir diğer konu çocuk işgücüdür. Zain, bir taraftan kardeşleriyle sokakta satıcılık yapmakta bir taraftan bakkalın çırağı olarak çalışmaktadır. Suriyeli mülteci kız çocuğu da benzer şekilde sokakta bir şeyler satarak geçimini sağlamaktadır. Filmde ayrıca çocuk işçiliğinin güvensiz koşullarına değinilmektedir. Zain evlere sipariş götürürken biri onu eve sokmaya çalışmakta, Sahar ise sokakta satıcılık yaparken tacize uğramakta ve Zain kendi yaşına ve bedenine rağmen tüp ve damacana gibi ağır ürünlerin dağıtımını yapmaktadır. Filmin ana kahramanın da çocuk olması etkisiyle filmde çocuk haklarına ilişkin çok fazla sahne bulunmaktadır. Yukarıdaki temel haklar ile birlikte filmde tahta silahlarla savaş oyunu oynayan çocuklar, iç savaştan kaçmış ve savaşın yarattığı ortama tanıklık ettiğini ve silahların ve ölümün çocuklar da dahil Orta Doğunun rutini haline geldiğini göstermektedir. Ayrıca barakaların olduğu kısımda komşunun televizyonundaki çizgi filmi ayna yoluyla izlemesi, lunaparkta yatması çocukların eğlenmesi için araçlardan akranları gibi

yararlanmadığını göstermesi filmin dikkate değer vurgularındandır (Labaki, 2018; Işık ve Özdemir, 2020; Karim, 2023; Ergüney, 2020; Kahraman ve Kahya Nizam, 2016, Kılıç, 2021; Tinas, 2020; UNHCR, 2012; Sasikumar vd., 2021; UN-Habitat ve UNICEF Lebanon, 2018).

Suç: Filmde suça dair birçok öge bulunmaktadır. Bunlardan ilki kimliksiz olmak ve dolayısıyla yasal yollardan edinilen haklara kaçak yollarla ve yetersiz biçimde ulaşma çabasıdır. Bunu hem mültecilerde hem de Lübnanlılar örneklerinde göstermektedir. İnsan kaçakçılığı filmin genel hikayesinde öne çıkan bir başka suç unsurudur. Filmde Rahil kaçak yollardan kimlik ve oturma izni almaya çalışmakta; bu evrakları düzenleyen Aspro ise Rahil'in bebeğini istemektedir. Rahil'in ihtiyacı olan eksik paraya karşı Aspro "...500 dolara çocuk alınıp satılır ancak..." diyerek çocuklara ticari bir ürün gibi yaklaşmaktadır. Bu noktada görülmektedir ki çocuklar yasal hiçbir güvence olmadan yaşamakta, sokaklarda büyümekte ve onların sağlık ve esenliklerine dair herhangi bir endişe taşınmamaktadır. Zain'in ailesinin geçim kaynaklarından biri suç ekonomisidir. Zain hem reçetelerle uyuşturucu içeren ilaçları almada hem de bu ilaçların kıyafetlerle harmanlanarak cezaevinde satılması için üretiminde yer almaktadır. Rahil'in hapse girmesinden sonra Zain Yonas'a bakmaya çalıştığı dönemde ise geçimini bildiği bu yolla sağlamaya çalışmaktadır. Bunu da başaramadığı noktada Suriyeli çocuk arkadaşı gibi çocukların ecelleriyle öldükleri ülkeye kaçak olarak gidebilmek için Yonas'ın daha iyi bir hayatı olacağını düşünerek o da çocuğun değişim değerine sahip bir meta olduğu gerçeği fark etmektedir. Filmdeki bir diğer suç ögesi evlenmesine karşı çıktığı ve bu nedenle evi terk ettiği kardeşinin doğum yaparken öldüğünü öğrenmesi üzerine Sahar'ın evlendirildiği adamı bıçaklamasıdır. Bu nedenle yattığı hapishanenin kötü görüntüleri filmde izleyiciyle paylaşılmıştır. Kayıt dışı istihdam bir diğer konudur ve bunun da sosyal ve toplumsal yansımaları olmuştur. Mülteciler mevcut durumları neticesinde kayıtsız olarak uzun çalışma saatlerini ve düşük maaşı kabul etmiş; kayıt dışı ekonominin yaygın olduğu Lübnan'da bu durum ve sonuçları toplumsal gerilmeler ortaya çıkarmıştır. Filmde doğrudan gösterilmemekle birlikte kaçak çalışma vurgulanmış; Lübnan ve Ortadoğu'da insanların karşılaştığı güvenlik sorunlarının bir kısmını gösterilmiştir (Labaki, 2018; Ergüney, 2020; Sayın, 2021; Karim, 2023; Tinas, 2020; Işık ve Özdemir, 2020).

2.4. Filmin Mekansal Açından İncelenmesi

Ucuz işgücü, Suriyelilere alışkanlık ve iki ülke arasındaki tarihi bağın yanı sıra Lübnanlıların yaşananları geçici bir kriz olarak görmesiyle bir sorun olmamıştır. Ancak iç savaşın uzaması ülkedeki mültecilerin şartlarını olumsuz etkilemiştir. Mültecilerin önemli bir kısmı ülkenin ekonomik anlamda geri kalmış kısımlarında yaşamaktadırlar. Bu durum bu yoksul kesimde ek bir ekonomik yük oluşturmuştur. Hükümet mülteci kampları kurmamış; bunun sonucunda kira masraflarının karşılanabilmesi için mülteciler evlerde geniş aileler olarak yaşadıkları çadır yerleşimler oluşturmuşlar ve ardından uzayan sürecin neticesinde daha kalıcı yerleşim birimlerine geçmişlerdir. Filistinli mülteciler dahil olmak üzere birçok aile barınaklarda yaşamaktadır. Ekonomik nedenlerle kırsal kesimlerden kente yapılan göçlerle ve yaşanan iç savaşla birlikte konut sorunu giderek artmıştır. Çözümler aranmış ancak sorun çözülememiş ve 2010'lardan sonra gelen Suriyelilerle konut sektörü daha zorlanmıştır. Bu ortamda barınma koşulları sağlıksız, yetersiz, korunmasız ve savunmasız şekildedir ve kent mültecileri yaşam, sağlık, barınma, çalışma, şiddet, ayrımcılık, yoksulluk ve yoksunluk gibi birçok riskle karşı karşıyadır (Tinas, 2020; Encyclopedia Britannica, b.t.; Kahraman ve Kahya Nizam, 2016).

Filmde Lübnan'ın bir görünümü olarak Beyrut, kentin eski ve düzensiz mahalleri ile yoksul gecekondu alanlarıyla yansıtılmıştır. Kent, gecekondu alanlarında yaşayan fakir gruplarca çevrelenmiştir. Özellikle genel plan çekimlerinde filmin de adını aldığı Orta Doğunun kaotik

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

coğrafyasını temsil etmesi açısından önemlidir. Sosyal olarak ayrışma filmde verilmemekle birlikte toplumun ayrıştırdığı dezavantajlı grupların barınma ve istihdam alanlarını izleyiciye göstermektedir. Filmin girişindeki geri planlar kentin tekinsiz sokakları ve terkedilmiş ve eski apartmanlarının görünümüyle başlamaktadır. Kentsel mekanda yoksullukla bütünleşen bu gruplar yetersiz kentsel hizmetlerin ve yetersiz alt ile üst yapının olduğu, düşük kalitedeki konut stokuna sahip, güvenliksiz ve yüksek suç oranının görüldüğü yoksul mahallelerde yoğunlaşmaktadır (Labaki, 2018; Işık ve Özdemir, 2020; Tümtaş, 2018b; Şan ve Küçük, 2018; Sayın, 2021; Sasikumar vd., 2021; Karim, 2023) (Şekil 2).

Şekil 2. Filmden görseller (Labaki, 2018)

Mimari olarak ele alındığında ise düşük kalitedeki yapılar ve yetersiz alan göze çarpmaktadır. Yapıların iç kısımları genel perspektifteki yapıyla özdeşleşmiş biçimde dağınık ve kalabalıktır. Apartman boşlukları ağlayan ve oynayan çocuklarla doluyken iç mekan kullanımında herkes aynı yatak odasını paylaşırken bir perdeyle ayrılan bölmede çocuklar yerde ve yan yana yatmaktadır. Rahil'in yaşadığı alan ise duvarları ve altyapısı olmayan, konutun 4 köşesini metal plakaların oluşturduğu bir barnaktır. Çevresi de bu tip evlerle kaplıdır (Labaki, 2018; Karim, 2023) (Şekil 3).

Şekil 3. Filmden görseller (Labaki, 2018)

SONUÇ

Sinema, ekonomik, kültürel, sosyal unsurlarıyla beraber toplumun hem bir parçasıdır hem de kurguların kitlelere iletilmesinde önemli bir görsel araçtır. İzleyiciye toplumun yansıtılmasında önemli bir unsur olmakla birlikte farklı grupların ve yaşam biçimlerinin birer tanığı olma imkanı da sağlamaktadır. Dışarıdan bir bakış açısından farklı olarak toplumun bir kesiminin bir

döneminin ya da hayatından bir kesitinin deneyimleyerek izlemesinde önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle konularını gerçekçi olaylardan alan ve onları beyazperdeye yansıtan toplumsal gerçekçi sinema mekânsal olarak kurgu setlerden daha çok gerçek mekânlarıyla bir kente ve zamana dair doküman haline gelmektedir. Göç, sinemanın konusunu oluşturan toplumsal öğelerden bir tanesidir. Göç sürecine maruz kalan kişilerin birbiri ve kentle olan toplumsal, mekânsal ve ekonomik ilişkileri kendi içerisinde derin tartışma konularını barındırmaktadır. Bu noktada sinemada göç bireylerin hikayelerinin arka planında her zaman durmaktadır. Göç ve sinema ilişkisi her bir kültürün kendi hikayeleriyle olabildiği gibi özellikle son yıllarda artan uluslararası göç ve mültecilik konularıyla yakından ilgilenmektedir. Bu filmlerden bir tanesi de kelime anlamı “kaos” anlamına gelen 2018 tarihli Kefernahum filmidir. Çalışma kavramsal çerçevede göç, uluslararası göç ve sinema ile göç ilişkisini tarifleyerek bunların örnek film üzerinden detaylı bir incelemesini yapmaya çalışmıştır.

KAYNAKÇA

Çetin, İ. (2016). Suriyeli mültecilerin işgücüne katılımları ve entegrasyon: Adana-Mersin örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(4), 1001-1016.

Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. *Birey ve Toplum*, 5(9), 9-22.

Encyclopedia Britannica. (b.t.). *Lebanon*. <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Civil-war>

Erbaş, H. (2019). *Gidişlerden kaçışlara göç ve göçmenler kuram, yöntem ve alan yazılar*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Ergüney, M. (2020). Sinemada çocuk haklarının temsili: “Kefernahum” filmi örneği. E. Dindi, A. İnan Kılıç, D. Fırıncı ve F. Koçak (Ed.), *Uluslararası Aile Sempozyumu Aile Kurumunun Bekasına Yönelik Çağdaş Fırsatlar/Tehditler Bildiriler Kitabı Cilt-II* içinde (505-518). Sinop: Sinop Üniversitesi Basın-Yayın Halkla İlişkiler Müdürlüğü.

Güçhan, G. (1993). Sinema-toplum ilişkileri. *Kurgu Dergisi*, 12, 51-71.

Gültekin, M.N. (2019). Kent ve yeni sosyal etkileşimler: Gaziantep’teki Suriyelilerin genel örüntüsü, mevcut durumu ve muhtemel geleceği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(1), 162-176.

Işık, M. ve Özdemir, E. (2020). Redefining security in the Middle East: Representation of security as an emancipatory discourse in the Capernaum film. *Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 59, 193-217.

Kahraman, F. ve Kahya Nizam, Ö. (2016). Mültecilik hallerini mekân üzerinden okumak: Gaziantep örneğinde Türkiyelilerin gözünden Suriyeli kent mültecileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44), 808-825.

Kahya, Ö. (2017). Türkiye’de dezavantajlılığın mülteci halleri: Haklardan uzak “Hakk”a bırakılmış yaşamlar. *Toplum ve Demokrasi*, 11(24), 185-200.

Kansu Karadağ, A. (2018). Göç, yoksulluk ve insan hakları. *İNÜHFD*, 9(2), 485-498.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Karim, M.A. (2023) Dystopian images of Beirut in the Lebanese Oscar-nominated film *Capernaum* (2018). *Networking Knowledge*, 16(1), 49-62.

Kılıç, Ş. (2021) Orta Doğu ve Orta Asya topraklarından çocuk ve ergen temalı filmler: Cengiz'in çocukları ve Kefernahum'un Erikson'un psikososyal kuramına göre incelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 930-943.

Koçak, Y. ve Terzi, E. (2012). Türkiye'de göç olgusu, göç edenlerin kentlere olan etkileri ve çözüm önerileri. *Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(3), 163-184.

Labaki, N. (2018). *Capernaüm* [Film].

Sasikumar, A.; N2, N. ve Vijayalakshmi, P.P. (2021) Childhood trauma: An analysis of the movie *Capernaum*. *Annals of R.S.C.B.*, 25(4), 17687-17691.

Sayın, H. (2021). Kaos ve Kozmos arası gelgitler Kefernahum ve Kare filmleri ile arafta göçmen yaşamları üzerine bir değerlendirme. *Göç Dergisi*, 8(3), 461-477.

Şan, M.K. ve Küçük, M. (2018). Kentsel yoksulluk, göç ve yoksulluğun mekânsal yoğunlaşması-ayrışması. *Göç Dergisi*, 5(2), 185-204.

Tınas, M. (2020). Lübnan hükümeti ve Lübnan toplumu perspektifinden Lübnan'daki Suriyeliler. *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*, 7(2), 13-34.

Torun, A. (2021). Sunuş: Göç ve sinema. *Göç Dergisi*, 8(3), 377-381

Tümtaş, S. (2018a). Toplumsal dışlanmadan vatandaşlık tartışmalarına Suriyeli kent mültecileri. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 37, 26-47.

Tümtaş, S. (2018b). Sosyal ayrışmaların mekânsal izdüşümü: Suriyeli kent mültecileri üzerine bir tartışma. TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, 3-6 Ekim 2018, Ankara.

Türkiye Diyanet Vakfı [TDV]. (2003). Lübnan. *İslam Ansiklopedisi* 27. Cilt içinde (243-244). İstanbul: İSAM - İslam Araştırmaları Merkezi.

Uluslararası Göç Örgütü [IOM]. (2004). *Göç terimleri sözlüğü*. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

United Nations [UN]. (2019). *World urbanization prospects 2018 highlights*. New York: United Nations.

UN-Habitat ve UNICEF Lebanon. (2018). *Jabal Mohsen Neighbourhood profile 2018*. Beirut: UN-Habitat Lebanon.

United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR]. (2012). *Lebanon update support to displaced Syrians*. <https://data.unhcr.org/es/documents/details/36442>.

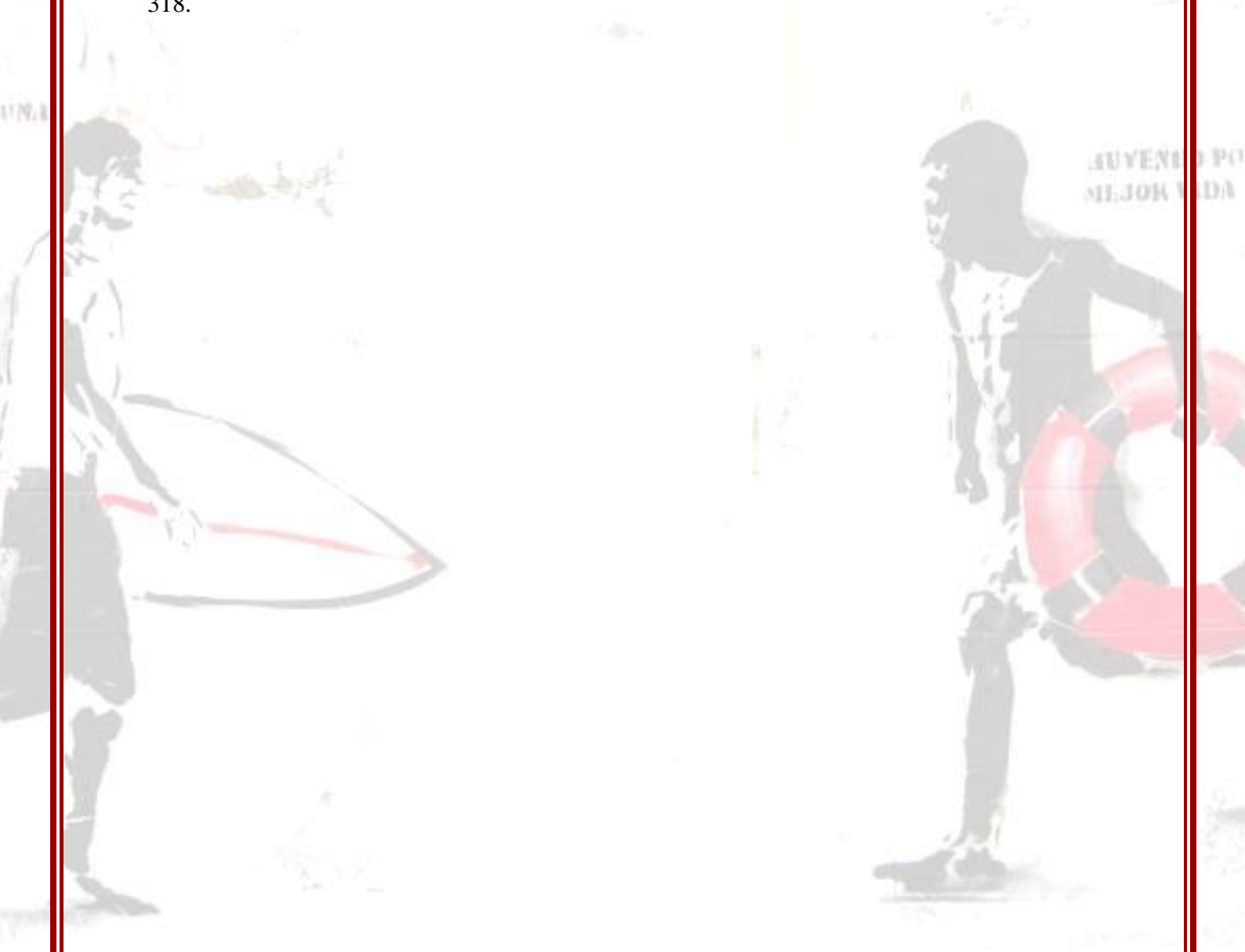
United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR]. (b.t.). *Infographics*. <https://refugeesmigrants.un.org/infographics>

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR] Lebanon. (2018). *Evaluation of UNHCR prevention and response to SGBV in the refugee population in Lebanon (2016–2018)*. <https://www.unhcr.org/5c4afb4d4.pdf>.

Yıldırım, E. (2018). Toplumsal yapının aynası olarak sinema: Söylem ve eleştirel söylem analiz yöntemlerine göre ayla filminin çözümlemesi. *İNİF E-Dergi*, 3(1), 234-243.

Yılmaz, H. (2022). Uluslararası göç bağlamında kentsel aidiyetin incelenmesi: İstanbul'da geçici koruma altındaki Suriyeliler üzerine bir inceleme. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 287-318.

“MEDIATION PROCESS IN EDUCATION RELATED TO MIGRATION CONTEXT”

Xhiljola Abdihoxha¹

¹Universiteti Barleti, Tirana, Albania

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1012-7395>

Adriana Dervishaj²

²Universiteti i Tiranës, Fakulteti i Gjuhëve të Huaja. Tirana, Albania

ABSTRACT

This paper will look at the process of mediation in the context of education, related to migrants' linguistic and cultural rights and their integration into society. Psychology, education, and the social sciences have all examined the concept and impact of mediation. Considering the migration context, this research study will uphold the importance of cognitive mediation, which is a combination of *linguistic* and *cultural mediation*, aiming at making comprehension easier, *social mediation*, in which the mediator serves as an intermediate, and *pedagogical mediation*, that tries to mediate information and, most importantly, the capacity for independent critical thought. Together, these three types of mediation try to mediate knowledge and, most importantly, the capacity to think critically for oneself. This process is observed in the education setting connected to migration, a phenomenon that has been widening as a result of globalisation, free movement and economic or political reasons.”.

Among other things, this paper offers guidelines for teaching English language to adult migrants that take into account the varied ways that language, bilingualism, and education are conceptualised. A new vision for migrant language learning is offered forward, and language teachers are encouraged to take on duties that differ from those of the past by exploring a certain context/given circumstance and using case studies, analysing and reflecting on their own practices for further improvement.

The integration of migrants into society will also be a focus of this study. The ability to communicate in the language of a host country is regarded as one of the most important prerequisites for effective integration as well as the key to raising immigrants' levels of independence and promoting participation and social contact. With the host society's language serving as the base, this study will intend to shed more light on the effects of migrant integration programs on chances for linguistic and cultural involvement and integration.

Keywords: migration; cultural and linguistic mediation; education; inclusion

INTRODUCTION

Mediation has been defined and formulated in multiple fields of scientific research over the last decades, from a socio-cultural and ethnographic perspective in which "mediation is the process where humans utilise culturally determined artefacts, ideas, and tasks to stabilise the physical realm and each other's social and mental activity" (Lantolf & Thorne, 2006, p.79) to a

sociolinguistic perspective. In order to manage engagement across multiple cultures, to foresee confusions caused by differences in moral standards, interpretations, and beliefs, and to deal with the affective and cognitive demands of interaction with otherness, "the intercultural mediator" operates their linguistic competence and their linguistics and social awareness of the connection between culture and language and the context in which it is used" (Byram, 1995, p.25).

As the world is getting wider due to globalisation, migration has become a widespread phenomenon as consequently, schools are composed of students of different races, ethnicities, languages etc. In every cycle of study, teachers are acting as mediators, and the ability to adapt to these new classrooms needs effort, competencies, preparation and sometimes a change in curricula. It is also essential for the integration of migrants in the societies where they are living.

Background research / Mediation related to migration and English as Lingua Franca

Mediation might be part of different contexts, and one of them is migration. Knowing that migration is a worldwide phenomenon that is dramatically increasing nowadays, it would be efficient to study its effect and impact, especially in educational settings. With the new concept of globalisation there is a tremendous growth of intercultural classes made of different languages (where English might be the second), several ethnicities, nationalities etc.

The Council of Europe (2010) states that mediation is "crucial to the teaching-learning process, not only in the setting of teacher-learner interaction but also in that of interaction between learners or between teaching resources and learners" (p. 11–12) in the Common European Framework of Reference (CEFR) of 2001 and more recently in the CEFR latest edition (2018). According to this pedagogical viewpoint, mediation "involves a plethora of teachers' conceptual frames, practices, and ways that are functioning at any given moment and which are woven together over time in the act of language instruction" (Kohler, 2015, p.193).

In the case of migration, a common term to be used in English as a Lingua Franca (ELF), which according to Oxford Dictionary means "English used as a shared language of communication between people whose main languages are different". Because negotiations are common in cross-cultural and international communication, a variety of ELF communicative contexts have been studied, including academic and professional interactions and migration contexts where ELF people usually develop reciprocal intelligibility. According to Hynninen (2011), "mediation is successful if the parties to the mediation achieve mutual understanding, that is, if the intermediary is capable of helping the others obtain their communication objectives. From a philosophical standpoint, genuine cross-cultural mediation processes explore migration situations with an emphasis on the multimodal aspects of cross-cultural legal-bureaucratic and asylum-seeking verbal contacts, which are distinguished by the use of ELF variants.

The rationale behind the current research objectives is supported by a number of theoretical approaches and hypotheses, including (1) "gatekeeping" imbalances between the people involved in interactions occurring in immigration contexts, where communication is frequently characterised by difficult pragmalinguistic accommodation techniques and cross-cultural misunderstandings (Guido, 2008; Roberts & Sayers, 1987; Sperti, 2017); and (2) the theory of speech focuses on intentionality (Searle, 1969; 1983).

As part of the literature review, these theoretical foundations serve as the basis for the study aims, which seek to investigate the pedagogical consequences of using real materials drawn from ELF speakers' cross-cultural encounters in migration scenarios in the ELT (English Language Teaching) classroom. In this regard, the exploration of ELF users' attitudes in shaping the meaning and understanding in cross-cultural mediation via phono pragmatic techniques (Sperti, 2017) is especially helpful when examining the negotiation of speakers' attitudes, emotions, and socio-cultural 'schemata' Simultaneously, language learners become aware of miscommunication and communication collapse caused by asymmetric information

in unfair interactions during cross-cultural mediation processes, as well as daily verbal conversations in a multicultural and multilingual conversational dimension. This is especially true when new characteristics in the CEFR are considered: new dimensions for mediation are presented in the 2018 Companion Volume to the CEFR for Languages with the intention to encourage more inclusive, collaborative classroom tasks, as well as the integration of cross-linguistic mediation and the development of plurilingual competence among language learners.

Suggesting some change in Diversity Education

According to Darling-Hammond (1997b), there is a "good news/bad news" paradox in teacher education (p. xi). The good news is that there has been a rise in public awareness of schools and teacher preparation concluded with some important adjustments and much-needed attention. There are papers that have been published and programs that have been implemented that offer specific recommendations on how to enhance pre- and in-service teachers' preparation and professional development. Funds have been given for interventions to help instructors better comprehend the intricacies of teaching and learning. At the same time this confirms the importance of this process. The positive side is further evidenced by the sheer number of organisations that have adopted policies meant to ensure that no one within the classroom is left behind, especially financially disadvantaged students or those from different racial and cultural backgrounds. Additionally, the good news/bad news paradox forces educators to create teacher preparation programs that are pedagogically and culturally sensitive to the needs, aptitudes, and experiences of the nation's classrooms' increasing numbers of low-income, bilingual, and students from diverse racial and ethnic backgrounds. According to Postman and Weingartner (1987), "There can be no meaningful innovation in education that does not contain the attitudes of the teacher at its focus" (p. 33). Luckily, there is growing acceptance across educational research and policy circles that the teacher is one of the critical factors influencing the academic success of children from different cultural backgrounds. For instance, Karweit, and Madden (1989) stress that the teacher is a key player in raising success for underachieving primary kids in their synthesis of studies on effective methods.

Teachers can function as systemic implementers, culturally responsive lecturers, reflective professionals, and scholars, experts of pedagogical content, and educators of antiracist values. Many phrases, including culturally responsible, culturally suitable, culturally congruent, culturally compatible, and culturally relevant, are used interchangeably with the phrase "culturally responsive pedagogy" to describe a range of successful teaching strategies in diverse classrooms. All of these phrases suggest that teachers should adapt their instruction to the needs of their students by adding aspects of their culture. Simply said, "responsive" refers to performing correctly in a learning environment. Teachers that are responsive do not categorise their students, rigidly adhere to a single teaching strategy, or employ the same teaching resources with every student. By paying close attention to the dynamics of the classroom and the unique needs and experiences of each student, they adapt their knowledge and instruction. According to the principles of a culturally responsive pedagogy (Villegas, 1991; Villegas & Lucas, 2002), instructors should accept cultural differences, have confidence in all students' ability to learn, and feel effective. Villegas continues by making a suggestion: the implementation of an enhanced curriculum for all students by instructors who are aware of the cultural resources that their students bring to class. While evaluating students, teachers should take into account cultural variations as well as the educational content, resources, and methods used by their students. The maximisation of learning for students from culturally varied backgrounds should be one of the main goals of this method, and teacher preparation programs should embrace its concepts.

The whole-school systemic transformation has to be initiated by teachers rather than merely being a response to requests. Systemic transformation is a comprehensive strategy to reorganize

schools, and it is frequently discussed using ambiguous terminologies like teacher empowerment, school-based administration, and site-based governance. Teachers choose and assign personnel, set budgets, and plan educational programs as reformers (Levine & Havighurst, 1992).

Referring to teachers as reflective professionals and scholars, they ought to be open-minded, critical thinkers, etc. In order to continuously monitor, assess, and improve their teaching approaches, they need to improve their observational, communicative, empirical, analytical, and problem-solving abilities (Pollard & Tann, 1987). Teachers as experts of pedagogical content is also a crucial characteristic. Teachers can diagnose students' misconceptions, alter their teaching strategies, and provide numerous routes across the subjects they teach when they have a comprehensive, in-depth grasp of the subject matter and the standards that go along with it. The last aspect mentioned above, where teachers are seen as educators of antiracist values is also important because being an advocate for social justice is one of the most challenging responsibilities for teachers to undertake. When educators work to advance justice, they actively address social injustices including racism, discrimination, classism inequities etc.

Impact of culture on education

There are several instances of how culture affects education. We can mention at least three aspects, such as verbal language, nonverbal language, and learning preferences. Talking about verbal language, language and culture are "so closely interwoven that it is sometimes hard to fully understand one without the other," as stated by Padron and Knight (1990, p. 177). The pronunciation, vocabulary, pace, speed, and intonation of students from different cultural backgrounds varies noticeably, and there are disparities in expectations about what is said and left unsaid (Erickson, 1986).

Considering non-verbal language, it accounts for 65% of all communication (Bowers & Flinders, 1990). Nonverbal communication consists of paralanguage (pitch, tone, and rhythm) kinesics (body language) proxemics (interpersonal space), and haptics (frequency of touching). It is a crucial component of teaching and learning.

The foundation of learning-styles research is the idea that people respond to learning circumstances in predictable ways. According to learning-styles studies, students of the same culture and ethnicity frequently use comparable or the same learning tactics. Firstly, learning-styles research is grounded in the cultural context of teaching and learning and encourages instructors to pay attention to their own behaviours, instructional goals, techniques, and resources in addition to the learning preferences of specific students. Hence, teachers should match their teaching to the cultural experiences and preferred learning methods of their students. According to Villegas (1991), this process is one of "mutual accommodation, in which both teachers and students adjust their behaviour, aiming for academic achievement by tolerating cultural differences" (p. 12).

Characteristics of teachers leading classrooms with migrants

As previously said, culturally responsive academics are not merely good teachers (Irvine, 1990b). They place the act of teaching in its cultural context and pay close attention to the current needs and past experiences of the students they instruct: They also invest more time in the classroom and outside of it getting to know their diverse students personally, especially that of different ethnicities. They take longer than their professional peers to ask questions, encourage, applaud, and urge students to reply. As a result, the pace, timing, and content deviate from recommended and typical methods of teaching. Additionally, they provide their students the freedom to share personal experiences and "tales" in the classroom by listening to them attentively and without judgement. According to Irvine (1990), these teachers also share

personal experiences about their life in a similar way. What is more, they employ a variety of interactive approaches, including monitoring, personalising, summarising, and reinforcing, as well as regular feedback, explanations, questions, rephrases, reviews, exercises, and recitations. The activities are varied, and the pace is quick. It is interesting to mention the fact that they "seize" the opportunity to teach. These educators pay attention to their students' concerns and turn even sad occurrences into teaching opportunities. As a result, the curriculum's content is decided by the instructor rather than by measurement or assessment. They are fully aware of how culture and the environment of education interact. So, rather than focusing on the demands of standardised examinations, they evaluate their behaviours, instructional goals, techniques, and materials in light of their students' cultural experiences and preferred learning environments.

Furthermore, they respect and comprehend the cultural background of each student, drawing on their existing knowledge of that student. By creating and developing appropriate cultural imagery and representation, teachers may create a link between what their students already know and value and the new information or concepts they need to grasp. The evaluation of learned information is intricately linked to cultural concerns. Instructors that use culturally sensitive teaching strategies think that their students are driven to learn and eventually succeed in the classroom. They also understand that the way standardised testing is now administered does not work with this approach of education.

The multiculturalism approach in the curriculum ignores the cross-cultural competence's developmental aspects, which call for preservice teachers (many of whom are young) to have time to consider, reflect on, and assimilate complex issues related to their own personal, social, cultural, and ethnic identities (Irvine,1990).

Theories on integration and integration in practice

Talking about education in the migration context, a very important notion to be used is also "integration". The Oxford Dictionary of English - Second Edition defines integration as "to unite with another to create an entire; integration is defined as the intermixing of formerly segregated individuals" (Oxford English Dictionary, online). This concept emphasises the significance of becoming a part of the community in order to integrate and, as a result, requires less social engagement.

At the academic level, there are many interpretations to the idea of integration that occasionally differ, demonstrating the task's difficulties. Rainer Bauböck (1994, p.9-10) defines it as a "very enigmatic concept" associated with social integration. Loch also emphasises the nuanced nature of the idea of integration in academic discourse (2014, p.623)..

According to Emile Durkheim's main contribution to social integration theory, social integration exposes society's influence over people. Durkheim argued in his classic work *Suicide* (1951) that suicide is primarily connected to one's level of integration into society and its institutions. 'Egoistic suicide stems from the fact that society is not sufficiently interwoven at all points to keep all its members under control,' according to Durkheim (Durkheim, cited in Johnson 1965, p.883). This statement demonstrates the significance of society in the process of social inclusion.

The multicultural feature of Western cultures is becoming more widely recognized as a reality that must be addressed by government policy. When we talk about national integration patterns, we usually mean social processes, politics, and legislation (Finotelli & Michalowski, 2012, pp. 231-232)

While coping with the integration process, it is unavoidable to encounter North American experiences, which are seen as successful cases by many. For example, Canada is seen as a successful model of multiculturalism. Therefore, it's worthwhile to investigate the integration models used by North American countries. Although other nations run away from

multiculturalism, Forbes magazine identifies the Canadian approach of integration as "the distinguishing characteristic that makes Canada great" (Semotiuk, 2017, online). Various integration approaches are being offered as an option, particularly in the context of an assimilation tendency (See for example Paecht, 2004).

Theories on assimilation

Assimilation is one of the primary integration processes, and as Nathan Glazer notes (Glazer, 1993, p.123), assimilation is typically associated with ethnocentrism, especially in its initial concepts, it appears to be an unpopular alternative today (Alba & Nee, 2005, p64).

Richard Alba and Victor Nee define assimilation as a "social process that occurs spontaneously and frequently accidentally during the contact between majority and minority groups" (found in the Handbook of International Migration (1999, p.137). This term emphasises the absorption that occurs naturally in everyday social interactions, which is a viewpoint held by numerous writers. The Chicago School, founded by Robert E. Park and W. I. Thomas in the early 20th century, is where the idea of assimilation was first developed.

Assimilation is described by Park and Burgess as "a process of fusion and interpenetration in which people and groups undergo. We can consider, for instance, Cameron's speech from February 2011 about multiculturalism's failure to absorb the memories, thoughts, and attitudes of other people and groups, and by sharing their history and experience, become a part of their shared cultural life (1924, p.735). This term does not appear to suggest that one must lose their culture and adopt a new identity. It alludes that during the assimilation process, there is an inescapable 'fusion process.

Milton Gordon is another well-known assimilationist. He also emphasised the unavoidable acculturation of minority groups into the majority as the "admission of the minority group into social institutions, clubs of the core society (Gordon, 1964, 80-81). According to his book "Assimilation in American Life", the first phase was marked by an assimilationist movement. The assimilation process, according to Gordon, is a complex process that must be carried out at various levels. Among the markers for the process' success is cultural assimilation (language, culture and religion), structural assimilation (interaction within the organisations of the receiving country and society), and self-identification with the host society (1961, pp.279-283). We can mention the American model of integration which is unquestionably the most well-known illustration of assimilation. The phrase "melting pot" was used to describe how immigrants are assimilated into American culture. Gordon refers to this integration process as the dominant ideology throughout American history. Mass immigration to the "virgin continent" is thought to be the cause of the melting pot (Gordon, 1961, p. 270). Gordon claimed that this process was widely adopted by scholars and "encouraged the formation of a composite nationality for the American people" (Turner, 1920, quoted in Gordon 1961, p.272). As a consequence immigrants were Americanized, liberated, and fused into a mixed race (Turner, 1920, quoted in Gordon 1961, p.272).

Meer and Modood continue to claim the presence of a multicultural policy despite the declining popularity of immigration. The emphasis was no longer on the immigrant's ability for adaption, but rather on the conflict that would result from such an endeavor. The issue of the melting pot, according to Nathan Glazer and Daniel Patrick Moynihan in 1963, is that it is never manifested. They bemoaned the idea's "failure to melt" (Cited in Brubaker, 2014, p. 39).

There is an assimilationist tendency in the politics of integration in Europe, which can be seen at the level of language and citizenship tests as well as citizenship ceremonies that are more frequent and widely used in European countries, in spite of the negative connotation of assimilation nowadays and the narrow utilisation of the word in politics and public discussions. There are currently calls for immigrants to be assimilated in order to ensure a successful integration, particularly in light of the emergence of nationalist populist parties throughout

Europe. Arthur Paecht questions if integration is feasible without assimilation and comes to the conclusion that effective integration would require assimilation in order to retain the fundamental ideals of the Republic, such as secularism (2004, p.23-24).

Multiculturalism

Multiculturalism is another form of integration, which emerged in the 1980s. It emphasised the relevance and significant contribution of ethnic plurality. The multiculturalist perspective to integration highlights the value of ethnic minorities' involvement in social and political affairs, as well as their prosperity. Horace Kallen was a forerunner of the American multiculturalist movement. Kallen opposed 'Americanization' in favour of 'cultural diversity' (for example, Front National Party leader Marine Le Pen's suggested integration model of 'Assimilation républicaine,' or republican assimilation). (De Calignon, online, 2017)

Beck's concept emphasises the relevance of the migrant's 'home-land' cultural factor that multiculturalism emphasises (Beck, 2002, pp. 36-37), whereas according to Kallen, democracy was the genesis of American national identity (Ghorra-Gobin, 1994, p. 162).

Besides its declaration of a multicultural world and the idea of diversity, multiculturalism develops a communal view of mankind in which the individual stays dependent on his cultural sphere. He is the product of the language, customs, beliefs, habits, and landscapes in which he was born and grew up, which means that this 'home-land' is considered as a locked, self-sufficient, and sacred unity that must be preserved from all hazards.

Multiculturalists oppose assimilation and integration, instead of seeking recognition and recompense for victims of discrimination (Joppke, 1996, p.450).

In terms of equality, Christian Joppke defines multiculturalism as "the pursuit of equal rights and respect for ethnic, racial, religious, or sexually defined groups" (1996, p.449). He views multiculturalism as a social movement centred on emancipation and equality (1996, p.449).

Multiculturalism is considered to be a beneficial tool for recreating public identities in order to attain citizenship equality (Modood, 2005, p.5).

The major goal of multiculturalism as a political idea is the celebration of variety and diversity, with an emphasis on equality as a primary goal (Taylor, 1994, p.38). This statement assumes that all cultures are equal and that any differentiation between dominant and minority cultures is no longer meaningful. Bhikhu Parekh's well-known paper "The Future of Multi-Ethnic Britain" draws focusses on potential misunderstandings of the term "minority," which carries connotations of "less significant" and "marginal" (2000, Notes on terminology).

Based on Modood (2016), multiculturalists or pluralist perspectives believe that the state should treat all cultures equally, in contrast to liberal multiculturalists who see institutional favouring of the host culture as legitimate, without recognizing a distinction between the majority and the minorities.

If we talk about Britain, multiculturalism there is the outcome of a series of Race Relations Acts (particularly those passed in 1965, 1968, and 1976), which sought to advance racial equality and combat prejudice against the significant immigrant population that had arrived as a result of the 1948 British Nationality Act. The Rushdie Affair set the stage for multiculturalism and diversity in Britain by contesting the then-current Race Relations Acts (See Meer, 2010, p.25). The Swann Report, which sought to create a pluralist society, depicted the multicultural nature of British society in the 1980s as becoming visible and undeniable (Swann, 1985, p.36): it is believed that a multi ethnic society would operate most successfully and peacefully on the basic principle of pluralism, which allows, considers, and motivates members of all ethnic minorities to fully participate in defining the civilization in general within a framework of commonly accepted values, methods, and procedures while also enabling and, assisting the ethnic minority communities in preserving their distinct identities.

Multiculturalism is often accused of enabling individuals to live "parallel lifestyles" and encouraging detachment (Cantle, 2001). Tariq Modood presented this idea at a symposium on "majoritarian interculturalism and multicultural nationalism" at the Sorbonne University in Paris. The discussion of multiculturalism in Britain was accompanied by a variety of objections. According to some, multiculturalism encouraged societal disintegration and risked solidarity (Goodhart, 2004).

David Goodhart agrees that there are differences depending on location and class, but he views diversity as incompatible with solidarity and the welfare system that is already in existence (Goodhart, 2004, online). The idea of citizenship is a key component of study connected to integration initiatives. According to Claudio Bolzman, an immigrant's legal status may have an impact on whether or not they are accepted by society (2001, p.161). Their ability to utilise other "privileges" now available to citizens, including the labour market and system of welfare, will likewise depend on their status (2001, p162).

Methodology

This paper is a literature review and it uses a qualitative method. It is a reflection and detailed observation of linguistic and cultural aspects of migrants in their educational process. It uses ethnographic research which discusses the shared values and beliefs of migrants from different backgrounds and societies and their inclusion and integration in the society.

The investigation of the following data, arising from ethnographic research on migration and its influence on language usage, aims at defining methods and techniques for the incorporation of original materials in mediation instructions - in all of its various aspects and interdisciplinary aspects - inside the language.

Research design: Teaching in classes of different ethnicities

As previously said, the process of globalisation is dramatically increasing, and its results and impacts, except for different other areas, are seen even in education. Recently can be seen a huge need for the revision of curriculum in multicultural classes, as migration in itself is bringing closer students of diverse cultures, beliefs, customs, and traditions. That's why it is necessary to adapt to these new circumstances in order to make every student feel comfortable, accepted, and in "their own home".

My research is based on my own experience of conducting workshops distributed in a 12-month period. There were a series of 5 workshops in different fields especially related to migration issues in the context of teaching, linguistic and cultural mediation as a key role of teachers etc. Conducting workshops with students of different nationalities (even though they covered only 20-25 % of the class and the majority were Albanians) made me realize that the process of "teaching" cannot be the same as in classrooms with students of the same ethnicity and nationality. From my observation, I found out that students of other nationalities have a slower pace, intonation, pronunciation, vocabulary, and this is understandable, as they are not native speakers. They take longer than their professional peers to ask questions, encourage, applaud, and urge students to reply. As a result, the pace, timing, and content deviate from recommended and typical methods of teaching. Students from varied cultural backgrounds who use a language that does not obey the rules of standard language (or who speak English as a second language) often struggle academically in school because their language is incompatible with that of the institution.

Regarding their learning-styles studies, as I noticed, students of the same culture and ethnicity frequently use the same or comparable learning tactics. As a conductor, I used to pay attention to their own behaviours, instructional goals, techniques, and resources in addition to the

learning preferences of specific students. So, it is fundamental to match our teaching process to the cultural experiences and preferred learning methods of their students.

Talking about their socialisation with their peers and inclusion, they seemed to be more introverted sometimes, maybe due to the lack of self-confidence, related to the fact that they were not native. Important to consider was the fact that I tried to spend more time with them, with the aim of making them feel "at home", by trying to know their individual personalities, sometimes even out of the teaching context. This, in my opinion, would further help in their inclusion and integration in our society. Sometimes, it is necessary to adapt or modify the curricula by adding diverse activities, and I think this is an essential point to consider.

I tried to fully be in touch with their cultural background and place the act of teaching in its cultural context and pay close attention to the current needs and past experiences of the students I instructed. I finally found out the quality of education would definitely shape their attitude in our society and would help the process of their integration.

Conclusions and recommendations

With globalisation, the majority of nations in the world are made of a variety of cultures, languages, traditions etc. This variability raises several crucial issues that could be debatable. Issues like language rights, regional autonomy, political representation, educational initiatives, national symbols, etc are frequently the source of conflict between minorities and the majority. The biggest problem that democracies are facing right now is how to respond to these problems in a moral and political manner. Minority groups seeking acknowledgment of their own identities and adjusting to their differences are a major challenge for modern nations. This is sometimes described as a multiculturalism challenge. Yet, the phrase "multicultural" frequently refers to multiple types of cultural pluralism, each of which has its own set of difficulties.

Another form of integration discussed in this paper is also assimilation, which refers to the incorporation of minority cultures into the dominant culture. Simply said, assimilation aims to create a monocultural (or even mon-religious community, sometimes).

A multidimensional study of mediation in migration situations and cross-cultural spoken interactions in professional settings demonstrates that all L1 (first language) linguistic patterns are transmitted to the usage of ELF variants by speakers from various speech groups. Communication failures and confusions, on the other hand, can happen not only as a result of linguistic gaps or imprecision but also as a result of a misunderstanding of socio-pragmatic utilisation of silence or backchannels, which can have culture-specific practical and conversational effects conveying meaning about views and emotions. Thus, misunderstandings can occur when silence or other paralinguistic and idiomatic indicators are not appropriately perceived by listeners from speech groups with different communicative use (Sperti, 2017).

Furthermore, ELF users' variants are frequently used to enable and facilitate the dissemination of persuasive messages regarding critical topics that are particularly difficult for migrants and asylum seekers.

Discussing recommendations that should be taken into account in order to ameliorate the process of teaching by incorporating all cultures of students, there are several things and elements to be mentioned. Firstly, the diversity approach used by the curriculum places little emphasis on alternative cross-cultural education approaches and instead implies that teacher education students simply lack the necessary expertise, such as, the education based on cultural awareness with an emphasis on analysing and reflecting on one's own culture and ethnic group. It also lacks attribution training where the main objective is to alter labels that individuals use to describe or forecast the behaviour of others in the present or the future. It is also necessary to have a wide range of cultural integration and engagement activities where the focus is on getting to know the community of varied students.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

Secondly, without the proper direction, the curriculum's diversity approach forces students to develop crucial connections and applications. We should unluckily admit that, too frequently, education professors lack the experience teaching in settings with a variety of cultural backgrounds needed to help their instructional teacher education students expand on and deepen their limited familiarity regarding issues relating to race, traditions, nationality, and social class. It is extremely necessary that teachers of today adapt to the new curricula and methods of teaching by considering the presence of their multicultural students, with the common purpose of a globalised and unconfined world, and their social inclusion and integration.

As a conclusion, it is fundamental to pay attention to the process of education in societies composed of migrants, where classes are multicultural and there are no unified traditions, customs, beliefs and where English is used as a lingua franca (ELF).

References

- *El Fekih Sad, W; The Evolution of the Political Discourse over Immigration and Integration in Post-Devolution Scotland, 25.10.2019*
- *Irvine, J; Educating Teachers for Diversity; Seeing with a cultural eye*
- *Kelly, U; Migration and Education in a Multicultural World, 2009*
- *Koff, H; Let's Talk: Dialogue Across Disciplines on Immigration and Integration Issues, 2002*
- *Moulettes, A; Performing to secure cultural hegemony: mediators' impact on the integration process, January 2022*
- *Sperti, S; Cross-cultural Mediation in ELF Migration; Pedagogical Implications on ELT Multilingual Settings; July 2019*
- *Teun A. van Dijk, Discourse and Migration, 2018-06-20*
- *Integration of Adult Migrants (L'intégration linguistique des migrants adultes) - The Council of Europe*

GÖÇ, GÜVENLİK, GERİ KALMIŞLIK: TÜRKİYE-IRAK SINIRI

MIGRATION, SECURITY, BACKWARDNESS: TURKEY-IRAQ BORDER

Doktorant Emine AKMAN¹

¹Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Coğrafya bölümü, Elazığ, Türkiye

¹ORCID ID: 0000-0001-8040-5769

Doc.Dr. İlhan Oğuz AKDEMİR²

²Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Coğrafya bölümü, Elazığ, Türkiye

²ORCID ID: 0000-0002-3767-3984

ÖZET

Geçmişten günümüze artan ulusal ve uluslararası hareketliliğin sonucu olarak çok disiplinli, dinamik ve çok yönlü sınır yaklaşımlarının tartışmaları yapılmaktadır. Salt devletlerden ibaret olmayan sınır yönetim sistemlerinin uluslararası akışı güvenlik merkezli çeşitli yöntemlerle yönlendirmesinin küresel siyasal sistemin işlevi ve genel işleyişi bakımından devletlerin gündemini son zamanlarda en fazla meşgul eden konulardan biridir. Gözetleme, sınırdışı etme, ayrımlı dışlama, sınırın dışsallaştırılması ve dışarda bırakma teknikleri göçe yönelik hareketin sınır yönetim mekanizmaları tarafından şiddetin boyutunu göstermektedir. Son yıllarda giderek yoğunlaşan göçmen hareketliliği temelinde güvenlik ve güvenikleştirme (securitization) politikalarının nesnesi olarak tartışılan ve durdurma, engelleme, filtreleme işlevleriyle yeniden tanımlanan sınır kavramını siyasal kuruculuk ve üretkenlik üzerinden okumak mevcut iktidar mekanizmalarının ve tekniklerinin yapısı, işleyişi ve toplumsal sonuçları hakkında daha farklı sorular sormayı mümkün kılacaktır.

Tıpkı 1. ve 2. Körfez savaşlarından anlaşıldığı üzere, Savaşlar; sömürge, açlık ve son olarak pandemi süreci ile beraber güçlü devletlerin güçsüz devletleri daha çok sömürdüğü ve yeryüzüne zengin ve yoksul toplumlar arasındaki makasın açıldığı, gerilimin arttığı, şiddet sarmalının kuşattığı bir neo kolonyal dönem, sınırları tehdit etmektedir. Körfez savaşı sürecinde, Türkiye-Irak sınırı ile başlayan, Afgan ve Suriye savaşlarının etkisi ile yükselen mülteci akınları, başta Avrupa olmak üzere gelişmiş ülkelerin göç olgusu karşısındaki insan-devlet dikotomisinde takındığı tavır ve tutumlarıyla ne kadar 'insandan' yana(!) olduklarını izletmektedir. Göçmen riskini azaltabilmek için devletler bir takım tedbirlere başvurmaktadır. Bu noktada devletlerin yeni ürettiği politika bir tür "yaşam politikasıdır". Bu yönüyle sınırlar ve sınır alanları küresel güçlerin yeni jeopolitik oyun alanları haline gelmiştir. Siyasi coğrafya bakımından sınırlara coğrafi bir bakış açısının getirileceği bu çalışmada temel amaç sınırları kendi coğrafi gerçeklikleri içerisinde jeopolitik, jeostratejik açıdan değerlendirerek tarihsel süreçte Türkiye-Irak sınırında yaşanan göç akışlarının irdelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göçmen-Mülteci, Sınır, Güvenlik, Gerikalmışlık, Türkiye-Irak Sınırı

ABSTRACT

As a result of the increasing national and international mobility from past to present, multidisciplinary, dynamic and multifaceted border approaches are being discussed. The fact that border management systems, which are not only composed of states, direct international flows through various security-centered methods is one of the most preoccupying issues on the agenda of states in terms of the functioning and general functioning of the global political system. Surveillance, deportation, discriminatory exclusion, externalization of the border and exclusion techniques show the extent of violence against migration by border management mechanisms. Reading the concept of border, which is discussed as the object of security and securitization policies on the basis of the intensifying migrant mobility in recent years and redefined with the functions of stopping, blocking and filtering, through political constructivism and productivity will make it possible to ask different questions about the structure, functioning and social consequences of existing power mechanisms and techniques.

Just as it is understood from the 1st and 2nd Gulf wars, wars; colonization, starvation and finally, with the pandemic process, a neo-colonial period in which powerful states exploit weak states more and more, and the gap between rich and poor societies on earth is widening, tension is increasing, and a spiral of violence is threatening the borders. The influx of refugees, which started with the Turkish-Iraqi border during the Gulf War and increased with the impact of the Afghan and Syrian wars, shows how much developed countries, especially Europe, are on the side of 'humanity'(!) with their attitudes and attitudes in the human-state dichotomy against the phenomenon of migration. In order to reduce the risk of migrants, states resort to a number of measures. At this point, the new policy produced by states is a kind of "life policy". In this respect, borders and border areas have become the new geopolitical playgrounds of global powers. The main purpose of this study, which will bring a geographical perspective to the borders in terms of political geography, is to examine the migration flows on the Turkey-Iraq border in the historical process by evaluating the borders in terms of geopolitics and geostrategies within their geographical realities.

Keywords: Migration, Migrant-Refugee, Border, Security, Backwardness, Turkey-Iraq Border

GİRİŞ

Göç olgusu geçmişten günümüze kadar var olan ve var olmaya devam edecek bir olgudur. Bu olgu ile ilgili olarak birbirinden farklı yaklaşımlar ileri sürülse de, göçün en büyük nedeni "ekonomik"tir. Göçler toplumsal kalkınma ve gelişme için olumlu bir adım olarak kabul gören görüşlerin yanı sıra, kalkınmayı engelleyen bir süreç olduğunu ifade eden görüşler de vardır. İnsanlar temel ihtiyaçlarını karşılamak için buldukları yerden, ülke içinde veya bir ülke sınırlarını aşarak, refah seviyelerini arttıracak olan yerlere doğru göç etmektedir. Her dönemde yaşanan göç süreci 21.yy'ın ortalarında göçlerin döngüsel bir şekilde bölgeler arasındaki gelişme farkını azaltacağı ve bölgeler arasındaki etkileşimi arttıracığı düşüncesi kabul görülürken, daha sonra göç veren yerlerdeki işgücü göçünün göç veren bölgelerin geri kalmasına ve bu bölgelerin daha da yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Savaş doğası gereği, temel insani ve yaşam haklarını ihlal eden bir süreç olduğu için gerek devletler arası gerek iç savaşlarda yaşam hakkı ya da temel gereksinimlere erişememe durumunun ortaya çıkması göçleri tetikleyen önemli bir unsurdur. Zaten göç de doğası gereği bir güvensizlik ortamı nedeniyle ortaya çıkar ve belli bir coğrafyadaki çatışma ortamından kurtulmayı amaçlayan insanların bölgeyi terk etme isteği ile meydana gelir. Savaş, istila ve çatışmalardan kaçan insanlar güvenli gördükleri yerlere doğru göç etmektedir. Tarihsel süreçte yaşanan yaşanan Körfez Savaşları sonucunda binlerce kişi Türkiye-Irak sınırına gelmiştir. Türkiye de, Iraklı sığınmacı göçmenler için önemli bir ülke olmuştur. 1991 yılında yarım milyon Iraklı'nın Türkiye sınırlarına gelmesini tetikleyen mülteci krizinden beri az ama sürekli bir Iraklı göçü devam etmiştir. Sınırı aşır gelen Iraklıların büyük kısmı güvenli ortamın oluşmasından sonra tekrar geri dönmüştür.

Sınır bölgelerinin gerçek ilişki ağlarından koparılması pazar alanlarının sınırlandırılmasına neden olmaktadır. Bu yapı içerisinde ağ ilişkilerinin sağladığı pozitif dışsallıklardan faydalanmak kalkınma stratejilerinin odağı haline geldi ve bu stratejileri dönüştürmeye başladı. Ancak konumları ve kısıtlı pazar alanları nedeniyle dezavantajlı durumda bulunan sınır bölgeleri bu dönüşüm sürecinden faydalanamadıklarından bugün halen ekonomik açıdan en geri kalmış alanlar olarak öne çıkmaktadırlar (Zillmer,2005). Türkiye-Irak sınır bölgesi bu anlamda gerikalmışlığın derin izlerini yaşamaktadır. Her sınır bölgesi kendi karakteristik özelliklerini barındırır mantığından hareketle bu çalışmada Türkiye-Irak sınır ve sınır bölgesinin tarihsel süreçte yaşanan göç, güvenlik ve geri kalmışlık bağlamında detaylı bir inceleme yapılarak, bu sınır bölgesinin güvenikleştirme ve terör bağlamında geri kalmışlığı tartışılacaktır.

KURAMSAL TARTIŞMA: GÖÇ, GÜVENLİK VE GERİKALMIŞLIK

Dünyanın farklı bölgelerinde ve farklı türlerde meydana gelen sınır aşan insan hareketliliklerinin gittikçe artan hacmi ve doğurduğu sonuçlar, göç olgusunu günümüzün önemli güvenlik sorunlarından biri haline getirmiştir. Uluslararası Göç Örgütü (IOM) göç kavramı ile ilgili olarak "bir devletin sınırları içinde gerçekleşen yer değişikliği yada uluslararası bir sınırın geçilmesi ile gerçekleşen yer değişikliği" (2009:22) olarak tanımlamaktadır. Ekonomik, kültürel, demografik, siyasal ve hukuksal açılarda ele alınan göç olgusunun tarihsel gelişimi çok eskidir. Temelde bir yer değiştirme eylemi olan göç, kısa mesafelerde gerçekleşebildiği gibi bir ülke sınırını aşarak uzak mesafelere de gerçekleşebilmektedir. Bu yaşanan bireysel veya toplu göç hareketinde temel aktör insandır. Dolayısı ile göçe kararı ile beraber yaşanan hareketlilik ile beraber ekonomik, toplumsal ve kültürel değişikliklere neden olmaktadır.

Ulus devlet perspektifinden bakıldığında uluslararası göç, ulus devletin sınırlarına, egemenliğine ve vatandaşlık vurgusuna karşı bir algı yaratmaktadır. Çünkü ulus devlet açısından vatandaş, yerli; göçmen ise yabancı olarak algılanır. Özellikle güvenlik kavramının siyasi koşullarda dönem dönem öne çıkmasıyla göç olgusu, toplumsal düzene karşı bir tehdit **unsuru** olarak algılanmaya başlanmıştır (Öner, 2012: 14). Her gün medyada gördüğümüz devlet sınırlarında bekletilen, şiddet gören, 'öteki' hale getirilen göçmenlere uygulanan insanlık dışı uygulamaların önüne geçilmesi için göçmenlerin gereksinimlerinin karşılanması ve kendi toplumları ile bütünleşmeleri için etkili yerinde politikaların üretilmesi gerekir.

Göç kavramı güvenlik çalışmalarında göç hareketlerinin nedenleri ve yarattığı sonuçlar açısından farklı şekillerde ele alınmaktadır. "Değerlere yönelik bir tehdit olmaması"(Evans &Newnham, 1998:39) şeklinde tanımlanan güvenliğin birbirinden farklı tanımlamaları

yapılmaktadır. Arnold Wolfers güvenliği “önceden edinilmiş değerlerin korunması” şeklinde tanımlayarak, güvenliği değerler üzerinden ele almıştır. böylelikle söz konusu güvenlik olduğunda karşımıza belli başı sorular çıkmaktadır. Güvenlik, baskın grup tarafından “Korunması gereken kim?”, “Meşru güvenlik sağlayıcı kim?”, “Meşru güvenlik eylemleri neler?”, “Meşru tehdit ne?” ve “Kimin güvenliğinden sarfinazar edilebilir?” sorularını cevaplayacak şekilde tanımlanarak, kendi eylemlerini meşrulaştırmak ya da kendi gündemlerini uygulamaya koymak amacıyla kullanılmaktadır (Balzac vd., 2010). Dolayısı ile güvenlik hiçbir zaman herkes için aynı anda var olabilen bir durum değildir. Sınırlardaki güvenlik(siz)lik pratikleri de bu bakımdan dışlama ve dahil etme pratiklerinin sıklıkla gözlemlendiği bir alandır. 11 Eylül saldırıları sonrasında küresel olarak yaygınlık kazanan ‘ulusal egemenlik’ ve ‘sınır güvenliği’ kavramlarına eleştirel yaklaşımlar getirilmiştir. Sosyal bilimciler bu tartışmaları, sınır ve hukuk ilişkisini devletin sınır alanlarında kurguladığı özel egemenlik ve şiddet rejimleri üzerinden yürüttüler (Akdemir ve Akman, 2022: 279). Türkiye-İrak sınırında da sınırdan izinsiz geçenlerin engellenmesi amacı ile yükselen duvarlar, tel örgüler, gözetleme kuleleri ve devriye gibi uygulamalara başvurulmaktadır.

Az gelişmişlik yada geri kalmışlık kavramlarının açıklanmasında üzerinde herkesin anlaştığı bir tanımlamanın olmaması konunun ne kadar karmaşık olduğunu ortaya koyması açısından önemlidir. Bu konu ile ilgili iktisatçı H.W. Singer’ın “az gelişmişlik, zürafaya benzer, tanımlaması güçtür, ama nerede görerseniz tanırırsınız” ifadesi bize birçok şeyi anlatmaktadır. Başkaya’nın ifade ettiği gibi Az gelişmiş ülkeler yerine ‘gelişme yolundaki ülkeler’ kavramının yeğlenmesinin nedeni, az gelişmişliğin ister istemez emperyalizmi ve sömürgeciliği çağrıştırmasıdır. Böylece az gelişmişlikte gelişmişlerin ‘sorumluluğu’ ya da ‘günahı’ olduğu düşüncesinin çağrıştırılmaması istenmektedir (Başkaya, 1994: 39)

Birleşmiş Milletler gelişmişliğe karşıt olarak en az gelişmiş ve gelişmekte olan kavramlarını kullanmaktadır. Neoklasik iktisatçılar az gelişmişlik yada geri kalmışlık kavramlarından kapitalist gelişmelerinde gecikmiş veya kalkınma yarışına geç başlamış olma şeklinde tanımlamaktadır. Böylelikle geri kalmışlık gelişme yolunda geriden gitme, ileride olanları geriden takip etme şeklinde kullanılmaktadır.

Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları

Türkiye’nin Irak ile olan sınırı, Türkiye-İran sınırın bittiği yerden başlamaktadır. Bu sınır daha sonra doğudan batıya doğru devam ederek Türkiye-Suriye-İrak sınırının kesişme noktası Dicle-Habur Çayı kavşağında, Başören köyünün güneydoğusunda sona erer. Çalışma alanını oluşturan ve 378 km uzunluğunda olan Türkiye-İrak sınırı Şapatan Geçidi’nin hemen güneyinden batıya yönelerek Hacıbey Çayı’nın (52 km boyunca) orta çizgisini izler. Sınırın bu kısmında, Türkiye tarafında Karadağ (3000m) ve Irak kesimini Cudi Dağları (Serçeme Tepesi 3296m) engebelenendirir. Hacıbey Çayı bu iki dağlık kütle arasında derin bir vadi içine yerleşmiştir. Hacıbey Çayı’nda sınır (Zap Çayı’nın kolu), Türkiye’den ayrıldığı noktadan başlayarak biraz batıya devam ettikten sonra, kuzeye yönelir ve İkiyaka Dağları’nın (Sat Dağları) güneyinde Türkiye içine doğru bir kavis çizdikten sonra batıya yönelir (Harita 1.1). Sınırın Çığlı Suyu (Zap Suyu) doğusundaki bölümü doğal çizgileri ile “doğal sınır” özelliği göstermektedir.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

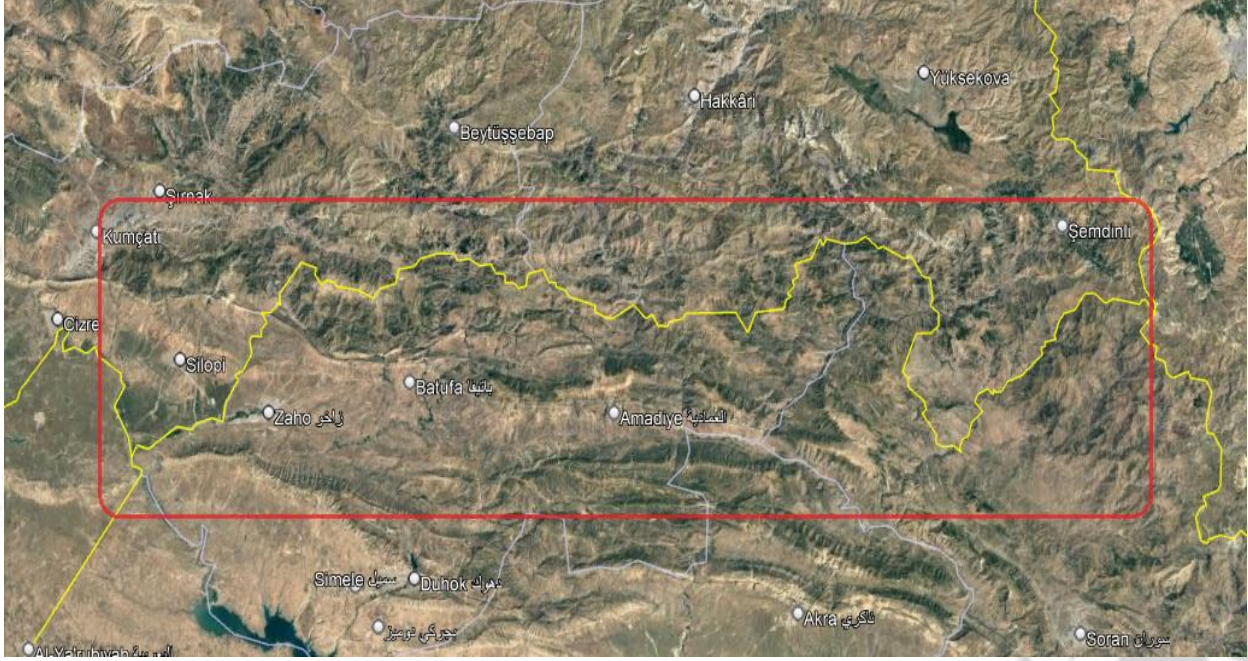
Harita 1: Türkiye-İrak Sınırı Lokasyon Haritası

Türkiye-İrak sınırının Türkiye tarafı ile Irak tarafı arasında birbrinden farklı eşitsizlikler bulunmaktadır. Sınırın Türkiye tarafını büyük bir bölümünü 'Hakkari Bölümü' sınırları içerisindedir. Bu bölümü buzul dağları (Cilo Dağı) ve Hakkari Dağları gibi yükseltileri 3600-4000m'yi (Uludoruk eski adı Reşko) bulan çok engebeli, dağlık ve dik arazilerden oluşmaktadır. Buna karşın sınırın Irak tarafı yükseltileri 2100-2500m'yi geçmeyen Türkiye tarafına göre alçak topoğrafyadan oluşmaktadır. Dağlık arazi Türkiye sınırından Irak'a doğru yükselti azalmaktadır. Dolayısı ile sınırın her iki tarafında topoğrafya özelliklerinin yer yer farklılaştığı görülmektedir.

Türkiye-İrak Sınırının Belirlenmesi süresi; Türkiye'nin Irak ile olan sınırı Türkiye Cumhuriyeti'nin en geç belirlenen siyasal sınırıdır. Türkiye-İrak sınırının gec belirlenmesinde esas etken Musul meselesidir. 16. Yy'dan itibaren Osmanlı Devleti'nin bir vilayeti olan Musul, Mondros Mütarekesi imzalandığı zaman Türkiye'nin elinde bulunmaktaydı. Fakat İngiltere, sözleşmenin ittifak devletlerine güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkması durumunda herhangi bir stratejik yeri işgal etme hakkı tanıyan yedinci maddesine dayanarak 1918'de Musul'u işgal etmişti (Soysal, 1989, 301).

Şekil 1: Türkiye-Irak sınırı uydu görüntüsü

Türkiye konuyu diplomatik yollarla çözmeye çalışırken, İngilizler ise sınır üzerinde yaşayan Nasturileri bahane ederek bölgede bir tampon bölge oluşturmak maksadıyla Nasturileri kullanarak, ayaklanmalarına neden olarak bölgede karışıklık çıkarmaya başlamıştır (Cebesoy, 2007:498). Bölgede İngiltere'nin desteklediği isyanlardan biride Nehri(Şemdinli) isyanıdır. Tüm bu karışıklıklar sonucu Türkiye ve İngiltere 5 Haziran 1926 tarihli Ankara antlaşması ile Türk- Irak sınırını Milletler Cemiyetinin "Brüksel sınır çizgisi" adıyla kabul ettiği çizgide küçük bir değişiklik yaparak aralarında anlaşmaya vardılar (Soysal, 1989: 304-317). Böylelikle Türkiye-Irak sınırı günümüzdeki halini almıştır.

Göç, Güvenlik Ve Geri Kalmışlık Üçgeninde Türkiye-Irak Sınırı

Göç olgusunun getirdiği sınır güvenliği anlayışı Türkiye-Irak sınırı bağlamında özellikle 1980'lerden itibaren bölgede şiddetlenen çatışmaların da etkisiyle önem kazanmıştır. Bununla birlikte sınırın (ve sınır bölgesinin) fiziki ve sosyal olarak tanımlanması meselesi Türk devleti için Cumhuriyetin kuruluşundan beri sorunlu bir alan olmuştur. Zira Türkiye-Irak sınır bölgesi, Lozan Anlaşması (1923) ve Ankara Anlaşması (1926) sonucu kati olarak çizilmişse de geçirgen yapısını günümüze kadar korumuştur (Danış ve Aksel, 2014). Bu geçirgenliğin sebepleri bölgenin dağlık coğrafyası, sınırın her iki tarafında akraba toplulukların varlığı ve yoksul olan sınır insanların sınırı geçim kaynağı görmesidir. Göçün yarattığı sorunlar bağlamında güvenlik ile ilişkisini tartışırken, yoğun sınır aşan insan hareketliliklerinin ortaya çıkarttığı varsayılan farklı güvenlik sorunlarına neden olmaktadır.

Andreas'ın da ifade ettiği gibi, "nadir istisnalar dışında, sınırlar oldukça geçirgen yerler"dir (Andreas, 2000'den aktaran Kolay, 2012: 129). Bu geçirgenlik özellikle Türkiye-Irak sınırı gibi topografik, etnik ve demografik açıdan devlet denetiminin sınırlı olduğu/olabildiği yerlerde daha da dikkat çekicidir. Dağlık bölgenin coğrafi yapısından dolayı kontrolü zor olması, ulus-devlet sınırları çizilirken bazı Kürt aşiretlerin sınırın iki yanına dağılması ve halen akrabalık ilişkilerinin devam etmesi sınır aşan geçişleri kolaylaştıran faktörler olmuştur.

Savaş, istikrarsızlık ve siyasi çalkantıların yaşandığı bir coğrafya olan Ortadoğu, yaşanan olaylardan doğrudan etkilenmektedir. Türkiye bu istikrarsızlıkların yaşandığı Irak ile sınır komşuluğu yapmaktadır. Tarihsel süreçte Irak'ta yaşanan olaylardan kaçan insanlar en yakın komşuları olan Türkiye devletine sığınmışlardır. Özellikle 1988 ve 1991 yılları arasında İran-İrak savaşı ve Körfez Savaşı sonucu Türkiye'ye yönelik büyük kitlesel göçler yaşanmıştır. İran-İrak Savaşı'nda Saddam Hüseyin'in Iraklı Kürtlerin İran devleti ile işbirliği yaptığını öne sürerek, kimyasal silah kullandığı Halepçe Katliamı sonrası binlerce Iraklı evlerini terk ederek Türkiye sınırına gelmiştir. Irak, Türkiye ile 1984 yılında imzaladığı sıcak takip protokolüne göre Türkiye topraklarına girmek istemiştir. Fakat Türkiye sığınma talebi ile gelen Iraklı mültecilerin silahsız olduğunu ve Irak aleyhine askeri-siyasi faaliyetlerde bulunmalarına izin vermeyeceği belirtmesine rağmen, Irak tek taraflı olarak anlaşmayı fesh etmiştir. İkinci bir soykırım tehlikesinden korkan 65.000 Iraklı mülteci Türkiye'ye sığınmıştır (Bruinessen, 2013: 74). Türkiye ilk başlarda gelenlere karşı çekimser olsa da daha sonra kapılarını gelen Iraklı mültecilere açmıştır (Foto 1-2).

Foto 1: Körfez savaşı sonrası sınıra gelen Iraklı Mülteciler

Kaynak: [<https://twitter.com/TrDisPolitika/status/844505439580684288/photo/1>]. E.T: 30.03.2023.

Bölgedeki geri kalmışlıkta bir diğer neden olarak topografya öne çıkar. Irak sınırının bir bölümü akarsu vadilerinden, geri kalan bölümü de sarp ve engebeli arazilerden geçmektedir. Sınır üzerinde yasal geçişin yapıldığı tek kapı olan Habur Sınır Kapısı, Şırnak'a bağlı Silopi'de bulunur. Bölgeyi tanyan halk Habur'a alternatif noktalardan sınır-aşırı geçişler yapabilirken, arazinin engebeli olması dolayısıyla devlet güçlerinin takibi zorlaşmaktadır. Topografyanın durumu ve sınır aşırı ağların güçlü olması, ekonomik açıdan zayıf olan bu bölgede kaçakçılık faaliyetlerinin günümüze kadar devam etmesine yol açmıştır (Belge, 2011: 101; Yeğen, 1999).

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Sahada yapılan görüşmelerden ortaya çıktığı üzere bölge insanı geçiminin büyük kısmını sınır ticareti üzerinden sağlamaktadır.

Foto 2: Savaştan Kaçan Iraklıların Sınra Kaçışı

Kaynak: <https://www.milliyet.com.tr/gundem/yuz-binlerce-irakli-turkiye-sinirinda-6179289> E:T: 03.04.2023.

Geri kalmış sahalardan göçlerin önlenmesi amacı ile devlet sınırda yapılan illegal ticarete kısmen de olsa göz yummaktadır. Türkiye-Irak sınır ve sınır bölgesinde yaşayan nüfus yoksulluk ve zor coğrafya şartları ile savaşmak zorunda kalmaktadır. Bu sınır insanları ekonomik bakımdan geçimlerini sınır ticareti üzerinden sürdürmektedir. Sınırın öteki tarafına yapılan bu ticaretin devam etmesinde akrabalık ilişkiler belirleyici olmuştur. Tipik bir sınır faaliyeti olan kaçakçılık Türkiye-Irak sınırında da görülmesi yeni bir olay değildir. Bu sınır üzerinde yapılan kaçakçılık ile ilgili olarak Bruinessen (2003)'in ifade ettiği gibi "sınırların çizilmesiyle beraber yeni bir meslek olan kaçakçılık" (Bruinessen, 2003:293) doğmuştur. Fakat kaçakçılık sınırların çizilmesiyle ortaya çıkmış olan bir olgu değildir. Çünkü eskiden beri aynı coğrafyada yaşayan, birbirleri ile akraba olan bu insanlar yeni çizilen sınır ile birbirlerinden ayrılmıştır. Fakat akraba olan bu insanların birbirleri olan ilişkileri devam etmiştir.

Kapılar Ve Duvarlar: Türkiye-Irak Sınırı

Sert sınır güvenliği uygulamaları, müdahaleci izleme politikaları, zorla geri gönderme, kamplarda yoğun gözetim gibi göçmenlere yönelik önlemler bu güvenlikleştirmenin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Çeşitli örneklerde bu tür gelişmelerin göçmenleri potansiyel terörist veya radikal unsurlar olarak tanımlaması da göç olaylarının arka planında yatan insan hakları ihlallerinin çözümünü zorlaştırmaktadır. Soğuk Savaş döneminde sınırları "uluslararası hayatın sabit ve katı öğeleri" olarak algılayan yaklaşımın aksine bugün sınırların "koşullu (contingent), delikli ve oynak" olduğu genel kabul görüyor (Migdal, 2004: 3). Türkiye-Irak sınırı da, bir yandan ekonomik sebeplerle geçişleri teşvik eden politikalar dolayısıyla "açık kapı" olarak,

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

diğer yandan iç güvenlik (PKK) ve uluslararası kaygılar (AB'nin yasadışı göçle mücadele ve sınır politikaları) nedeniyle “duvarlar” olarak tanımlanabilir (Aksel ve Danış, 2014: 2).

Irak gibi savaş, istikrarsızlık ve iç çatışmaların yaşandığı bir devletle sınır komşuluğu yapan Türkiye sınır güvenliği ve sınırın güvenlikleştirilmesi üzerinde daha fazla durmaktadır. Dışardaki yabancıların engellenmesi mantığı çerçevesinde 1980 itibaren bölgede şiddetlenen çatışmaların etkisi ile sınırın güvenlikleştirilmesi önem kazanmıştır. Her ne kadar Ankara antlaşması ile bu sınır kati olarak çizilmişse de sınırın geçirgen yapısı günümüze kadar devam etmiştir. Bu geçirgen yapının nedenlerinden biriside sınır bölgesinin dağlık olmasıdır. Bu sınırın bir kısmı akarsu vadilerinden geriye kalan kısmı ise dağlık bir coğrafyadan geçmektedir. Sınır üzerinde Şırnak'a bağlı Silopi'de bulunan Habur sınır kapısı bölgenin dünyaya açılan kapısıdır. Sınır insanları coğrafyaya hakim olduklarından alternatif sınırı aşan geçişleri kullanmaktadır. Dolayısı ile dağlık olan bölgede sınır güvenliğinin az sağlanabildiği yerlerden sınırın öteki tarafına geçişler yapılmaktadır. Bu durumda bu sınır bölgesinde kaçakçılık faaliyetlerinin yapılmasına yol açmaktadır.

Bölgenin kalkınması bakımından sınır kapılarının stratejik önemi büyüktür. Türkiye-Irak sınırı boyunca Hakkari il sınırları içerisinde Derecik (Şemdinli) ve Üzümlü (Çukurca) sınır kapıları, Şırnak ili sınırları içerisinde ise Habur, Gülyazı, Aktepe ve Ovaköy sınır kapıları bulunmaktadır. Fakat bu sınır kapılarının büyük çoğunluğu faal durumda değildir.

Tablo 1: Türkiye-Irak Sınırı Üzerinde Bulunan Sınır Kapıları

Hudut kapısının adı	Komşu ülkedeki hudut kapısı	Durumu	Sınır ülkesi	Tarihi
Habur (Şırnak)	El-Halil	Faal	Irak	18.07.1969
Derecik (Hakkari)	Mergesur	Faal Değil	Irak	14.02.2011
Üzümlü (Hakkari)	Serzeare	Faal	Irak	25.05.2015
Gülyazı (Şırnak)	Zaho	Faal Değil	Irak	24.01.2012
Aktepe (Şırnak)	Bacuka	Faal Değil	Irak	21.04.2014
Ovaköy (Şırnak)	Karavale	Faal Değil	Irak	21.04.2014

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, 2022.

Türkiye-Irak sınır bölgesinin kalkınması için Habur sınır kapısının sahip olduğu stratejik önemi büyüktür. Günümüzde IKY bölgesinde çalışan 3000 yabancı şirketten hemen hemen 1400'ü Türkiye menşelidir. Türkiye'nin Irak ile yapılan ticaret hacmi yaklaşık 12 milyar dolar düzeyindedir. Yapılan bu ticaret Habur sınır kapısı üzerinden gerçekleşmektedir (Seta Enstitüsü, 2016: 3). Habur sınır kapısı ile ilgili olarak Beceren (2016)'in belirttiği gibi “Irak'a açılan bu sınır kapısından 2009 yılında 5 milyar dolar bir ihracat yapılmış fakat bölgenin içerisinde yer aldığı ekonomik ve siyasi duruma bağlı olarak insiyatif valiliklere bırakıldığı için sınır ticareti yapılmamaktadır (Beceren, 2016:90). Habur sınır kapısı stratejik konumu itibarı ile ne yazık ki mevcut potansiyelini gösterememektedir. Gülcan Kolay'ın ifadesiyle farklı sosyal gruplar için “birden fazla anlamı” vardır (Kolay, 2008: 80): Habur öncelikle ticaret

demektir, zira sınırın güneyinde alım gücü hızla yükselen ama mal üretemeyen bir toplum bulunmaktadır. Habur aynı zamanda sınırın iki yakasındakiler için akrabalık ve etnik bağlardan beslenen ve ortak kimlik bağlarını besleyen bir köprü durumundadır.

Sonuç Ve Değerlendirme

İnsanlar temel ihtiyaçlarını karşılayacak imkanlarından yoksun kaldıklarında yaşadıkları yerlerden göç etmektedir. Bu göç hareketi insanların refah seviyelerini arttıracak ve ekonomik anlamda durumlarını iyileştireceğini düşündükleri yeni yerlere doğru gerçekleşmektedir. Yaşanan bu göç hareketi ülke sınırları içerisinde olabileceği gibi, bir yada birkaç ülkenin sınırlarını aşarak da meydana gelmektedir. Kimi zamanda insanlar yaşadıkları yerleri istikrarsızlık, çatışma ve savaşlardan dolayı terk etmek zorunda kalmaktadır. Tıpkı Körfez savaşı sonucu yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalan Iraklı mülteciler gibi. Bu ani gelişen göç hareketi genellikle devletleri tedirgin ederek sınırı güvenlikleştirmeye yönelik önlemler almaya çalışmaktadır. Türkiye’de Körfez savaşı sonucu sınırına dayana Iraklı mültecilere karşı ilk başta çekimser yaklaşılsa da daha sonra sınırlarını bu gelen insanlara açmıştır.

Sınırlar devletlerin egemenliklerinin simgesi olan, yabancıları dışarda bırakma amacı ile zor uygulamaların sert şekilde uygulandığı güvenlikleştirilmiş sahalardır. Türkiye-İrak sınırı kendine özgü karakteristik özellikleri ile Türkiye’nin geç belirlenen sınırlarından biridir. Bu sınırın belirleyici özellikleri topoğrafik koşulların olumsuzluğu, erişimin sağlanamaması ve Ortadoğu gibi savaş-istikrarsızlık ve çatışmaların yaşandığı bir coğrafyada bulunmasıdır. Bu olumsuzluklardan dolayı bölge gelişmesini sağlayamamıştır. Öte yandan sınırın birbirleri ile akraba olan toplulukları ayırması nedeni ile sınırın geçirgenliği günümüze kadar devam etmektedir. Bu akrabalık ilişkileri sınırdaki kaçakçılık faaliyetinin karşılık bir şekilde sürmesine yol açmaktadır. Devlet sınırdan yapılan bu ticarete kısmen de olsa göz yummaktadır. Çünkü yoksul olan sınır ve sınır insanların bölgeden göçünü engellemek amacı ile bu ticarete kısmen yapılmasına müsaade edilmektedir. Çünkü yoksul olan sınır insanları bölgeden göç etmesi durumunda bölgenin tenhalaşmasına ve güvenlik zafiyetinin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdemir, İ. O. & Akman, E. (2022). Sınırın İki Yüzü: Türkiye-İran Sınır Duvarı Ve Hayata Etkisi . İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , Türkiye’nin Göç Siyaseti Özel Sayısı , 274-292 . DOI: 10.46928/iticusbe.1192926.
- Başkaya, F., (1994). Azgelişmişliğin sürekliliği, Ankara: İmge kitapevi yayınları,
- Belge, C. (2011) “State Building and the Limits of Legibility: Kinship Networks and Kurdish Resistance in Turkey”, International Journal of Middle Eastern Studies, 43: 95-114.
- Becerren, Y. D. D. E. & Koç, M. (2016). Habur Sınır Kapısının Bölge Üzerindeki Etkileri . Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , (2) , 82-101 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuibfd/issue/35328/392204>.
- Bruinessen, Martin van (2003). Ağa, Şeyh, Devlet, (Çeviren: Banu Yalkut), İstanbul: İletişim Yayınları.

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions

- Danış, D., ve Aksel, D., (2014). Türkiye-Irak sınırında kapılar ve duvarlar: sınır yönetiminde devlet ve yeni idare biçimleri.[https://www.academia.edu/8670347/2014_S%C4%B1n%C4%B1r_Y%C3%B6netiminde_Devlet_ve_Yeni_%C4%B0dare_Bi%C3%A7imleri_T%C3%BCrkiye_Irak_S%C4%B1n%C4%B1r%C4%B1_co_authored_with_Didem_Danis_] E.T:30.03.2023.
- Kolay, G. (2012) “An economy of survival and reinventing the way of life: The case of oil commerce in Southeast Turkey” *Subverting Borders. Doing Research on Smuggling and Small-Scale Trade* VS Verlag für Sozialwissenschaften, 129-146.
- Kolay, G. (2008) “Habur: Sınır Kapısı. Sorun Kapısı”, *Birikim*, 228, Nisan 2008: 71-82.
- Migdal, J. S. (2004) “Mental Maps and Virtual Checkpoints. Struggles to Construct and Maintain State and Social Boundaries” Migdal, J. S. (der.) *Boundaries and belonging: States and Societies in the Struggle to Shape Identities and Local practices*, Cambridge University Press, New York, 3-23.
- Organization, I. M. (2009). *Göç Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: IOM Yayınları.
- Öner, A. Ş. (2012). Göç Çalışmalarında Temel Kavramlar. A. Ş. Gülfer Ihlamur Öner içinde, *Küreselleşme Çağında Göç* (s. 13-27). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ticaret Bakanlığı, “Sınır Kapıları” <https://ticaret.gov.tr/gumruk-islemleri/mevzuat/genelge/2022>. E.T: 03.04.2023
- Yeğen, M. (1999) The Kurdish question in Turkish state discourse. *Journal of Contemporary History*, 34(4): 555-568.
- “Yüz Binlerce Iraklı Türkiye Sınırında” <https://www.milliyet.com.tr/gundem/yuz-binlerce-irakli-turkiye-sinirinda-6179289> E:T: 03.04.2023.
- Zillmer, S., 2005, Chances for German-Polish Co-operation- A German Point of View, Working Paper; Erkner, LeibnizInstitute for Regional Development and Structural Planning(IRS)

**NİZAMİ GƏNCƏVİNİN MİLLİ MƏNSUBİYYƏTİ MÜBAHİSƏ PREDMETİ
OLMAMALI!**

THE NATIONALITY OF NIZAMI GANJAVI MUST NOT BE A SUBJECT OF DISPUTE!

Məmmədova Əsmət xanım

*Filologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
Azərbaycan, Bakı Dövlət Universiteti*

ORCID No: 0000-0002-9055-2313

XÜLASƏ

Yaxın və Orta Şərq bədii-fəlsəfi təfəkkür tarixinin fenomenal şəxsiyyətlərindən olan türk oğlu türk Nizami Gəncəvi (1141-1209) bütün zamanların və xalqların şairidir.

Nizaminin yaşadığı dövrdə ümumi ənənəyə uyğun olaraq müxtəlif millətlərin nümayəndələri elmi əsərlərini ərəb dilində, ədəbi, bədii əsərlərini isə fars dilində yazırdılar. Nizami də dövrünə söykənərək əsərlərini fars dilində yaratmışdır.

“Şairin farscası nə qədər rəvan, kamil olsa da, hər halda məşhur İran alimi Səid Nəfisnin müşahidə etdiyi kimi, bu farsca bir farsın, tutalım, Firdovsinin farscası deyil. H. Dəstgerdi, S. Nəfisi təsdiqləyir ki, Nizaminin şeirlərindən türk ətri gəlir.

M. Rəsulzadə şairin anadan olmasının 800 illik yubileyi münasibətilə 1941-ci ildə qələmə aldığı “Azərbaycan şairi Nizami” adlı əsərində ölməz ustadın yaradıcılığı əsasında milli kimliyini müəyyənləşdirmək məqsədilə yazırdı: “... gözəl ilə böyüyə türk, gözəllik ilə böyüklüyə türklük, gözəl və böyük sözə türkcə, gözəllik və böyüklük diyarına Türkünistan” deyən bir şairə hansı ağız “o türk deyildir deyə bilər?” Onun yaşadığı zaman və şəraitdə dilin əhəmiyyəti yox idi, hiss baxımından isə Nizaminin türklüyünü isbat edən dəlillər bir deyil, minlərlədir”

Türk təəssübkeşliyi Nizami əsərlərinin bütün ruhuna hakimdir. Şairin bədii nümunələrini mütaliə edərkən türklərə aid minlərlə söz və tərkiblərə rast gəlirik. Cavad Heyətin də qeyd etdiyi kimi “... orta əsrlərdə yaşamış türkdilli şairlər arasında Nizami qədər türk sevgisi, türklərə vurğunluq izhar edən ikinci bir şair tapmaq çətindir. Nizamidə türk sözü bütün yüksək maddi və mənəvi anlayışların simvoludur...Şair ən böyük peyğəmbərləri, sərkərdə və imperatorları vəsf etmək istəyəndə “TÜRK” epitetindən istifadə edir.

Dünyanın dörd tərəfinə yayılmış Nizami Gəncəvinin əsərlərinin nadir əlyazma nüsxələri kitabxana, muzey, əlyazma fondlarında ən qiymətli incilər kimi qorunub saxlanılır.

Bu da azərbaycanlı şair-mütəfəkkirin dünya şöhrətinin əyani göstəricisidir.

Açar sözlər: Nizami Gəncəvi, milli mənsubiyyət, türk, azərbaycanlı, əlyazma

ABSTRACT:

Nizami Ganjavi (1141-1209) of Turkish origin, one of the extraordinary figures in the history of art and philosophical thought in the Near and Middle East, is a poet of all times and all nations.

During Nizami's life, according to common tradition, representatives of different nations wrote their scientific works in Arabic and their literary and artistic works in Persian. Nizami also created his works in Persian according to his era.

"No matter how fluent and perfect the poet's Persian is, in any case, as the famous Iranian scholar Said Nafisi observed, this Persian is not the Persian of a Persian, let's say, Firdowsi. H. Dastgerdi, S. Nafisi confirm that Nizami's poems have a Turkish flavor.

On the occasion of the 800th anniversary of the poet's birth, M. Rasulzadeh wrote in "Azerbaijani Poet Nizami" in 1941 to define his national identity from the works of the immortal master: "What mouth can say "he is not Turkish" to a poet who says "... beautiful and great is Turkish, beauty and greatness are Turkish, beautiful and great words are Turkish, and Turkistan is the land of beauty and greatness?" Language was not important at that time and in the circumstances in which he lived, but in terms of feelings, not one but there are thousands of evidences to prove Nizami's Turkishness".

Turkish love dominates the whole spirit of Nizami's works. Reading the poet's work, we come across thousands of words and phrases related to the Turks. As Javad Heyat also noted, "... it is difficult to find a second poet who expressed love for the Turks and emphasis on the Turks as much as Nizami among the Turkic-speaking poets who lived in the Middle Ages. In Nizami, the Turkish word is a symbol of all lofty conceptions of matter and spirit... The poet uses the word "Turkish" when he wants to praise great prophets, generals, and emperors".

Rare manuscripts of Nizami Ganjavi's works spread around the world are kept as the most precious gems in libraries, museums and manuscript foundations. This is a clear sign of the worldwide popularity of the Azerbaijani poet-thinker.

Key words: Nizami Ganjavi, nationality, Turkish, Azerbaijani, manuscript

GİRİŞ:

Şirin, gözəl, ahəng qanununa uyan türk dil qrupuna aid Azərbaycan dilimiz bizim ən böyük sərvətimiz, milli mənsubluğumuzun ən bariz göstəricisidir. Ancaq bəzən (xüsusilə XI – XV əsrə qədər) dahi insanlarımız yuxarıda dediyimiz kimi dövrlərinə söykənərək başqa dillərdə də yazıb, yaratmışlar. Dövr üçün xarakterik olan bir neçə dilə yiyələnmə qələm sahiblərinin, elm adamlarının yalnız öz döğmə dillərində deyil, başqa dillərdə də əsər yaratmasına səbəb olmuşdur. Çoxdillilik əsrlərcə Azərbaycan şairinin, ədibinin, aliminin ən böyük üstünlüklərindən biri sayılıb. Onlar misilsiz əsərlərini başqa dildə yazmaqla həm də o əsərlərin Azərbaycanın hüdudlarından kənara yayılmasına, ümumbəşəri sərvətə çevrilməsinə şərait yaratmışlar. İndi hər hansı başqa dildə yaradıcılıq ilə məşğul olan, məsələn fars dilində yazan Azərbaycanda anadan olmuş, Azərbaycanda yaşamış, azərbaycanlı, türk əqidəli bir şairi, ədibi fars adlandırmaq nə dərəcədə düzgün sayıla bilər? Məlumdur ki, orta əsrlərdə ərəb dili elm dili, fars dili isə poeziya, şeir dili kimi hamı tərəfindən qəbul edilirdi. Ərəb dilinə məxsus ərüz şeir formasının həm fars şairləri, həm də regionda yaşayan bütün digər xalqların nümayəndələri tərəfindən qəbul edilməsinin əsas səbəblərindən biri onun həm də müsəlman mədəniyyətinin daşıyıcısı sayılması idi. Ərüz vəzninin fars dilində yazan şairlər tərəfindən işlədilməsinə asanlaşdıran ən başlıca amil isə ərəb dilində olduğu kimi bu dildə də uzun və qısa saitlərin olması idi.

ƏSAS ARAŞDIRMA BÖLMƏSİ:

Orta əsrlərdə başqa xalqların nümayəndələri kimi, bir çox Azərbaycan şairləri də öz əsərlərini 3 dildə: - həm farsca, həm ərəbcə, həm də türkcə (azərbaycanca) yazırdılar. İmaməddin Nəsimi həm öz ana dilində - Azərbaycan türkcəsində, həm farsca, həm də ərəbcə "Divan" bağlamışdı. Məhəmməd Füzulinin hər misrası, hər beyti bir inciyə, dürrə bərabər, oxuduqca insanın ruhunu titrədən şeirlərindən ibarət anadilli, farsdilli, ərəb dilli bir-birindən mükəmməl 3 "Divan"ı

vardır. “O adamlar ki, farsca yazan hər hansı bir Azərbaycan şairini aparıb o millətə bağlamaq istəyirlər, onda bu suala da cavab verməlidirlər ki, yaxşı, bəs Nəsimi, Füzuli farsca yazdıqlarında kimdirlər, farsdırlarmı? Bəs ərəbcə yazdıqlarında, azərbaycanca yazdıqlarında kimdirlər? “Demək şairin, ədibin hansı dildə yazıb, yaratması əsas göstərici deyil, hansı millətin, hansı düşüncənin, hansı milli duyğu şəbəkəsinin təmsilçisi olması əsasdır. “(Rafael Hüseynov, 2023 internet res.)

XII əsrdə yaşayıb misilsiz əsərlər yaratmış ustad Nizami Gəncəvi klassik irsimizin görkəmli nümayəndəsi, yaradıcılığı, milliliyi və bəşəriliyi ilə yüksək zirvələri fəth etmiş sənətkardır. Şair yaşadığı dövrün ümumi ənənəsinə söykənərək, əsərlərini fars dilində yaratmışdır.

Ərsəyə gətirdiklərini, yazdıqlarını, düşündüyü, gündəlik həyatında istifadə etdiyi türk, Azərbaycan dili ilə xeyli zənginləşdirmişdir. “Ona görə də onu bəzən خلقه سخن [xəllağ-e soxən] - “söz yaradan”, “söz yaradıcısı” da adlandırırlar”(Əhmədağa Əhmədov,1992:249). Şair yaradıcılıqla məşğul olarkən bir çox Azərbaycan, türk mənşəli sözləri, ağız ədəbiyyatını fars dilinə tərcümə edərək işlətməmişdir. Bunu müşahidə edən onun tədqiqatçılarından olan Səid Nəfisi: “Şairin farscası nə qədər rəvan, kamil olsa da, hər halda bu farsca bir farsın, tutalım, Firdovsinin farscası deyil - deyirdi. Səid. Nəfisi kimi Həsən Dəstgərdi də təsdiqləyirdi ki, Nizaminin şeirlərindən türk ətri gəlir. Bundan əlavə, Nizami bəzən ayrı-ayrı fars kəlmələrinin dəqiq mənasını öyrənmək üçün fars dilinin izahlı lüğətlərinə də baxdığını xəbər verirdi” (Rafael Hüseynov, 2016:10).

Görkəmli şərqşünas alim Y. N. Marr 1929- cu ildə İrana 2 illik elmi məzuniyyətdən qayıtdıqdan sonra Jdanov adına Leninqrad (indiki Sankpeterburq) Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinin Elmi şurasındakı hesabatında Səid Nəfisiyə əsaslanaraq, Nizaminin etnik mənsubiyyəti haqqında belə məlumat vermişdi: «Низами не персидский поэт, он жил и работал в азербайджанской среде, и стихи его непонятны персу» (Юри Николаевич Марр, Статьи и сообщения. Собр. Соч., т II , стр. 266)

Dünyaca məşhur “Xəmsə” və “Divan” müəllifi Nizami Gəncəvi 1141 – ci ildə Azərbaycanın Gəncə şəhərində anadan olmuş, orada yaşamış və 1209-cu ildə doğma şəhərində vəfat edərək, müqəddəs vətən torpağına tapşırılmışdır. Tarixdən məlumdur ki, müxtəlif siyasi-ictimai hadisələr, müharibələr nəticəsində Gəncə şəhərinin adı dəfələrlə dəyişilərək, bir vaxt Abbasabad, başqa vaxt Yelizavetpol, daha başqa bir vaxt isə Kirovabad oldu. Lakin Gəncəli Nizaminin adının yanında olan Gəncə sözü əsrlər boyu dəyişməmiş, Gəncənin dahi oğlu doğulduğu yerin, vətəninin, doğma Gəncəsinin adını əsrlərdən bəri qoruyub saxlayıb çağdaş dövrümüzdə çatdırmışdır.

Mhəmməd Əmin Rəsulzadə şairin anadan olmasının 800 illik yubileyi münasibətilə 1941-ci ildə qələmə aldığı “Azərbaycan şairi Nizami” adlı əsərində ölməz ustadın çoxşaxəli yaradıcılığı fonunda milli kimliyinin qabardılması ilə çox vacib məsələləri tədqiqata cəlb edərək yazırdı:“...gözəl ilə böyüyə türk, gözəllik ilə böyüklüyə türklük, gözəl və böyük sözə türkcə, gözəllik və böyüklük diyarına Türkünstan” deyən bir şairə hansı ağız “o türk deyildir deyə bilər?” Onun yaşadığı zaman və şəraitdə dilin əhəmiyyəti yox idi; əhəmiyyətli hissiyyat idi,hiss nöqtəyi-nəzərindən isə Nizaminin türklüyünü isbat edən dəlillər bir deyil, minlərcədir” (Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, 1991: 31).

Nizami Gəncəvinin öz ana dilində əsərlər, şeirlər yazdığıın əsaslı sübutlarından biri də “Xəmsə”nin 4-cü poeması “Yeddi gözəl”in başlanğıcında o dövrün hakimlərinin,türk dilinə etinasız yanaşdıqlarına, diqqət ayırmadıqlarına ürək yanğısı ilə etiraz bildirməsi idi:

ترکیم را در این حبش نخردند لاجرم دوغباى خوش نخورند.

[Nizami, 1385:46]

*/Türk dilimi bu Həbəşdə (qaranlıq mühitdə) alan yoxdur,
Məhz buna görə də xoş(dadlı) dovğamı yemirlər./*

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Türk təəssübkeşliyi Nizaminin əsərlərinin əsas ruhunu təşkil edir. “Xosrov və Şirin”də sevimli həyat yoldaşı Afaqın ölümündən ruhuna, qəlbinə çökən dərin kədər və hüznündən bəhs etdikdən sonra oğlu Məhəmməd haqqında deyir:

اگر شد ترکم از خرگه نهانی خدایا، ترکزاده ام را تو دانی.

[Nizami, 1385: 430]

*/Türkümlü dünya çadırında yox olsa da,
Allahım, türk balamı, türkzadəmi tanıyırsan(qoru)/.*

“Yeddi gözəl” poemasında türk gözəlindən adını soruşarkən gözəl cavab verir ki, atam mənə “Türk yürüşçüsü” adını vermişdir.

*/Dedim:həmdəm və həməqidə olanda,
Adlar da bir-birinə oxşar olur
Adın Türk yürüşçüsüdür, bu qəribədir,
“Türk yürüşçüsü” mənim də ləqəbimdir.*

*Qalx ki, türk kimi yürüş edək,
Qarətkarları oda, atəşə ataq. /*

[Nizami, 1385: 576]

Şairin əsərlərini mütaliə edərkən türklərə dair minlərlə söz və tərkiblərə rast gəlinir. Nizami araşdırıcılarından biri Cavad Heyətin dediklərinə müraciət edək: “... orta əsrlərdə yaşamış türkdilli şairlər arasında hələ Nizami qədər türk sevgisi, türklərə vurğunluq göstərən ikinci bir şair tapmaq çətindir. Nizamidə türk sözü bütün yüksək maddi və mənəvi anlayışların simvoludur...Şair ən böyük peyğəmbərləri, sərkərdə və imperatorları vəsf etmək istəyəndə “TÜRK” epitetindən istifadə edir.(Cavad Heyət, Dilimiz, ədəbiyyatımız və kimliyimiz uğrunda. 2 cildə. I cild, Bakı, 2011,s.141)

Nizamışünaslıqda bir çox məsələlər, xüsusilə onun milli mənsubiyyəti, hansı xalqın nümayəndəsi olması məsələləri süni şəkildə yaradılaraq, daha sonrakı əlyazmalarına əlavə edilir. “Əlbəttə Nizami Gəncəvi əsərlərinin günümüzdə qədər gəlib çatmasında katib, xəttat, onları yazdıran, sifariş verən insanların əməyi böyük və danılmazdır. Lakin eyni zamanda bu əsərlərin üzünü köçürən, bu işə rəhbərlik edən katib və xəttatların etdiyi səhvlər, xətalər, (istər məqsədli, istərsə də kor-korana olsun) danılmazdır. Araşdırma göstərir ki, bu səhvlər, təhriflər qədim əlyazma nüsxələrində yoxdur. Onlar adətən XVII əsrdən sonra şairin əsərlərinə yol tapmışdır (Vəhid Dəstgerdi, 1385:6; Əsmətəxanım Məmmədova, 2022, Meksika, konfrans).

Yuxarıda bəhs açdığımız məsələ barəsində xüsusilə, XX əsrdən sonra mübahisələr geniş vüsət almışdır. Məqalənin həcmi geniş şəkildə, tam, mükəmməl təqdimata imkan vermir. Ancaq yaşadığı dövrdən bəri artıq çoxdan dünyanın Nizamisi olan dahi şair öz yazdıqları ilə kimliyini, hansı xalqa mənsubluğunu aydın-aşkar göstərir.

Azərbaycan get-gedə farsdilli poeziyanın yeni keyfiyyət göstəriciləri qazanmış ədəbi məktəbinin mərkəzinə çevrilirdi. XII yüzilliyin əvvəllərindən başlayaraq formalaşan Azərbaycan üslubunun Əbül-Üla Gəncəvi, Xaqani Şirvani, Fələki Şirvani, İzzəddin Şirvani, Mücirəddin Beyləqani kimi nümayəndələri olsa da Nizami Gəncəvi məhz məsnəviləri ilə bu üslubun zirvəsində özünə yer aldı. (Azərbaycan tarixi, 7 - ci cild, 2008:527)

Nizamidən sonra gələn şairlər ordusu onun əsərlərini təqlid etməyə səy göstərsələr də o yüksək zirvəni fəth etmək hələlik heç kimə nəsib olmamışdır. Araşdırmadan aydın olur ki, Azərbaycan üslubunu başqalarından fərqləndirən ümdə cəhətlərin bəziləri aşağıdakılardır; ritorik kəskinlik, metaforaların innovasiyalı ifadəsi, texniki terminologiyanın bolluğu, ərəbcə söz, ifadə, “Quran” cinasları, ayələrdən istifadə; saysız-hesabsız türk sözlərinin mətnə daxil edilməsi; dilin elmiləşib, mürəkkəbləşməsi; əsərlərin məntiq, hikmət, düşüncə tutumunun zənginləşməsi, astronomiya, tibb, təfsir, fiqh kimi müxtəlif elm sahələrinə müraciət olunması və əsərlərində onların şərh edilib açıqlanması və s. (Əsmətəxanım Məmmədova, 2022: 224)

Biz bunları deməklə, farsdilli poeziyada epik ədəbi janrı ən yüksək səviyyəyə qaldırmış, özündən sonrakı ədəbi inkişafa güclü təkan vermiş, xüsusi üslubu ilə yeni ədəbi məktəb

yaratmış Nizaminin adının fars ədəbiyyatı tarixindən çıxarılmasının tərəfdarı deyilik. Bu nəinki fars ədəbiyyatı, ümumiyyətlə, farsdilli müsəlman ədəbiyyatı üçün böyük bir itki olardı. Ona görə də onun adı İran ədəbiyyatı tarixində də qalmalıdır. Ancaq Məhəmmədhüseyn Şəhriyar kimi, Nizami də azərbaycanlıdır və Azərbaycan şairi kimi tanınmalıdır, necə ki, XII əsr Azərbaycan şairləri, o cümlədən də Nizami Gəncəvinin özü tərəfindən yaradılmış yeni bədii üslub İranda və beynəlxalq şərqşünaslıqda “Azərbaycan üslubu” (səbk-e Azərbaycani) adı ilə tanınır. (Kamil Hüseynoğlu, 2021:592)

Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyevin 10-cu Qlobal Bakı forumunda dediyi kimi: “Ömrü boyu doğma şəhəri, ana yurdu Gəncədən kənara çıxmayan, orada yaşayıb, orada da dəfn olunan”(internet res.) Nizami Gəncəvinin əsərlərinin nadir əlyazma nüsxələri Bakı, Təbriz, Tehran, İstanbul, Qahirə, Dehli, Moskva, Sank-Peterburq, Paris, London və s. kitabxana, muzey, əlyazma fondlarında ən qiymətli nadir incilər kimi qorunub saxlanılır. Bu da azərbaycanlı şair-mütəfəkkirin dünya şöhrətinin əyani göstəricisidir.

NƏTİCƏ:

Bura qədər dediklərimizdən belə bir sonuca gəlmək lazımdır ki, “Nizami Gəncəvini mənşəcə fars hesab etməyə heç bir əsas yoxdur, əksinə onun öz əsərlərində rast gəlinən çoxsaylı faktlar şairin azərbaycanlı olmasını aydın göstərir.

Yaxın və Orta Şərq bədii-fəlsəfi təfəkkür tarixinin fenomenal şəxsiyyətlərindən olan türk oğlu türk Nizami zaman və məkanın fəvqündə qərarlaşması ilə “bütün zamanların və xalqların şairi”dir. Əsərlərinin dərin fəlsəfi mahiyyəti, forma, ideya-tematik əhatəliliyi, dövrünün ictimai-siyasi proseslərinin, tarixi hadisələrinin aydın çalarla bədii inikası (yazıldığı dövrdən əsrlər keçsə belə!) tədqiqatçılara Nizami yaradıcılığına dönə-dönə müraciət etməyə əsas verir.

QAYNAQLAR:

Azərbaycan tarixi (2007) 7 cildə,2-ci cild Bakı: 580 səh.

Cavad Heyət.(2011)Dilimiz, ədəbiyyatımız və kimliyimiz uğrunda.2 cildə. I cild, Bakı,141 səh.

Əhmədağa Əhmədov. (1992) Nizami-elmşünas, Bakı: “Azərbaycan” nəşriyyatı, 274 s .

Əsmətخانım Əsmətخانım Məmmədova.(2022) Katib səhvləri, xəttat təhrifləri-orijinaldan uzaqlaşma, Latin American, Meksika, .2022 [Conference on Social Sciences and Humanities-III](#)

Əsmətخانım Məmmədova (2022) Nizami Gəncəvi yaradıcılığı üzrə filoloji tədqiqlər, Bakı: Elm və Təhsil nəşriyyatı, 407 səh.

Kamil Hüseynoğlu. (2021) Nizami Gəncəvi klassik və müasir tədqiqlərdə, Bakı: “Elm və təhsil” nəşriyyatı, Bakı:1028 s.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə.(1991) Azərbaycan şairi Nizami, Azərbaycan Dövlət nəşriyyatı, Bakı-1991, 229 səh.

Nizami Gəncəvi(1385) Xosrov və Şirin, dər Kolliyate Xəmse-ye həkim Nezami-ye Gəncəvi. Ba moqəddeme və baznegəri-ye Vəhid-e Dəstgerdi. Tehran, 3 celdi

Nizami Gəncəvi. Həft Peykər dər Kolliyate Xəmse-ye həkim Nezami-ye Gəncəvi. Ba moqəddeme və baznegəri-ye Vəhid-e Dəstgerdi. Tehran, 3 celdi

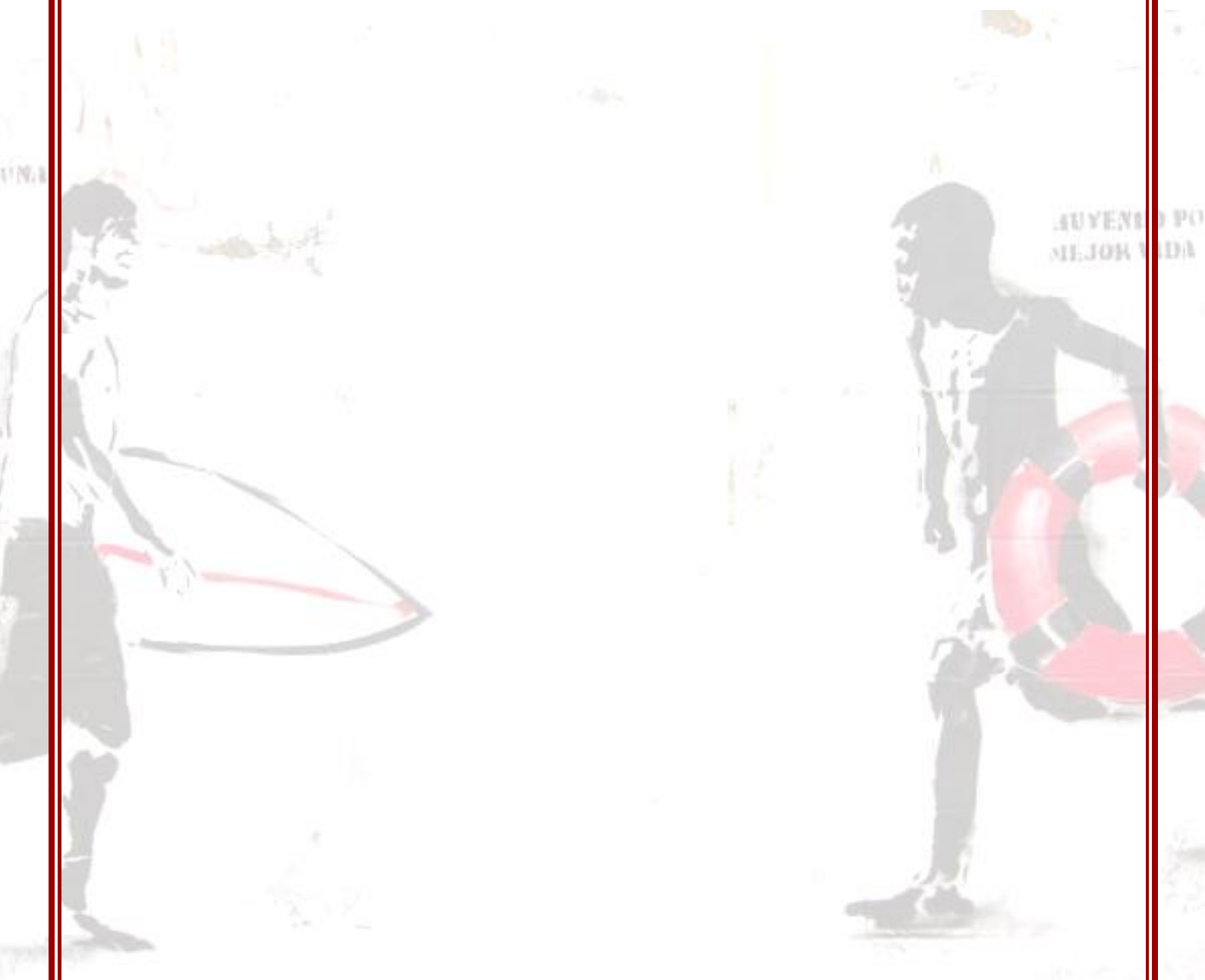
Rafael Hüseyinov.(2016) Nizaminin dünyası, dünyanın Nizamisi. Nizami Gəncəviniin 875 illiyinə həsr olunmuş “Nizami və dünya mədəniyyəti” mövzusunda Respublika elmi konfransının materialları, səh. 5-22-24 noyabr, Bakı: “Elm və təhsil” nəşriyyatı, 255 s .

Rəfael Hüseyinov,(2023) <https://m.facebook.com/story.phpstory...>

Юри Николаевич Марр, Статьи и сообщения. Собр. Соч., т. II , стр. 266

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

Vəhid Dəstgerdi.(1385)Kolliyatə Xəmsə-ye həkim Nezami-ye Gəncəvi. Ba moqəddeme və baznegəri-ye Vəhid-e Dəstgerdi. Tehran, 3 cəldi
<https://president.az>

RESEARCH ACTIVITY OF A PHYSICIST AS A SCIENTIST: EMIGRATION
FACTORS

Xiaojing Wen

*Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Department of Physics and Methods of its Teaching,
Ternopil, Ukraine
ORCID ID: [https:// orcid.org/0000-0002-8967-5500](https://orcid.org/0000-0002-8967-5500)*

Igor Korsun

*Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Department of Physics and Methods of its Teaching,
Ternopil, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9893-2820>*

ABSTRACT

The purpose of our work is to analyze the influence of emigration factors on the research activity of a physicist as a scientist.

Science is an important source of human knowledge about the surrounding world. Scientists have accumulated knowledge in physics by studying natural phenomena during centuries. This made it possible to better understand natural phenomena. And that is why science expands the possibilities of mankind on the path of technical progress. Physics investigates the fundamental regularities of natural phenomena, which ensures its fundamental role in the cycle of natural sciences.

The research activity of a physicist as a scientist is influenced by emigration factors. It can be permanent migration or temporary migration. Migration is when someone moves from one place to another and has no plans to return to their original home is call as a permanent migration. Temporary migration is limited by time and usually undertaken for a specific purpose.

The political situation, restrictions on rights, the impossibility of implementing own ideas were the main reasons for the emigration of scientists in the past. In this case, the research activity of Maria Skłodowska-Curie is a vivid example of permanent migration. Maria Skłodowska-Curie is a Polish [and naturalized-French](#) physicist, chemist, educator and social activist. Marie Curie could not get education in Poland because ban on education of women in University. At the age of 24 Marie Curie entered to the Faculty of Science in University of Paris (Sorbonne).

**3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
"GLOBAL MIGRATION PHENOMENON"
With Its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions**

In Paris, she organized a research laboratory. In July and December 1898, Maria Skłodowska-Curie and her husband Pierre Curie announced about the discovery of two new elements. One of these elements was a Polonium (Poland is the birthplace of Mary Skłodowska-Curie) and other element was a Radium. Maria Skłodowska-Curie is the first ever double winner of the Nobel Prize in Physics (“For outstanding achievements in joint studies of radiation effects”, together with Pierre Curie, 1903) and in Chemistry (“In recognition of her services to the advancement of chemistry by the discovery of the elements Radium and Polonium, by the isolation of Radium and the study of the nature and compounds of this remarkable element”, 1911). Thus, it can be concluded that emigration was a decisive factor in the formation of Maria Skłodowska-Curie as a physicist-researcher.

Globalization has created a new wave of migration the modern world. Emigration affects the lives of people, society and the state as a whole. This influence can be traced in science also. Often economic factors and professional development become the leading factors of the emigration of scientists today. Project-tied contract labor is an example of temporary migration in science. The research work of scientists at the Large Hadron Collider is also a vivid example of temporary migration. The Large Hadron Collider is the larger experimental setup in the world. In 2012, scientists opened a particle similar to the Higgs boson which is the only missing link of Standard Model. Data from collisions at the Large Hadron Collider have been analyzed with a grid-based computer network infrastructure connecting 140 computing centers in 35 countries. This is an example of extremely effective collaboration between researchers.

The conducted analysis allows us to state that quite often emigration factors opened up new opportunities in the research work of scientists.

Keywords: permanent migration, temporary migration, emigration factors, science, research activity, physicist, natural phenomena.

MIGRATION AND COMMUNITY DEVELOPMENT

Olga Kuzmuk

*Volyn National University named after Lesya Ukrainka
Faculty of History, Political Science and National Security
Department of Political Science and Public Administration
Lutsk,
Ukraine*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9729-1785>

ABSTRACT

In the proposed study, attention is drawn to the positive challenges of migration related to the development of the community.

It is quite obvious that migration as a process is associated with risks and challenges that are reflected in the rate of development of society.

The main emphasis of the research is the study of the positive impact of migration processes. It is important to study the positive impact of migration processes, studying the potential of migration processes in the context of its impact on the progressive development of the community.

Analytical reports of the International Organization for Migration outline an important idea for analysis that migration is a powerful engine for the sustainable development of migrants and their communities. And this idea is consistent with the concept of sustainable development until 2023.

Not only the issue of community adaptation to the challenges associated with the influx of migrants and the response to these challenges and risks is becoming important. It is also necessary to analyze relevant community support programs and develop community development plans using the potential of migrants.

As an example, the relocation of business from territories where doing business is not safe and poses a threat due to large-scale enemy attacks. The relocated business provides income to the local budget through the payment of taxes, creates jobs. And, if we are talking about a socially responsible business, then it implements social programs for the support and development of the local community.

Keywords: migration, migration risks, migration challenges, community development.